



Åtvidabergs
kommun

Naturvårdsprogram

Del 3: Objektskatalog, version 3



ÅTVIDABERGS KOMMUN

Antaget av kommunfullmäktige 2016-06-15

OBJEKTSDELEN UPPDATERAD 2022-01-17



Titel: Naturvårdsprogram del 3: Objektskatalog

Utgiven av: Samhällsbyggnadsförvaltningen, Åtvidabergs kommun

Försättsblad: Yxningen från Djupdalsberget foto: Göran Börkén

Antaget datum: 2016-06-15, OBJEKTSDELEN UPPDATERAD 2022-01-17, version 3

Detta dokument är en omarbetning av det tidigare naturvårdsprogrammet antaget 2002-11-28 och har omarbetats av Ann-Sofie Westin och Göran Börkén, ekologer på Samhällsbyggnadsförvaltningen, Åtvidabergs kommun. För kartmaterial gäller © Lantmäteriet, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Åtvidabergs kommun. Kartmaterial får inte spridas utan medgivande.

Programmet kan laddas ner från kommunens hemsida www.atvidaberg.se eller beställas från samhällsbyggnadsförvaltningen, telefon 0120-83 000.



Denna naturvårdssatsning har medfinansierats genom statsbidrag förmedlade av Länsstyrelsen i Östergötland. Medfinansier är även Regionförbundet Östsams Natur- och Friluftsråd, nu en del av Region Östergötland.

Innehåll

Inledning.....	4
Genomförande.....	5
Läsanvisningar.....	5
Källförteckning.....	8
Områdesbeskrivningar.....	13

Separata delar

Del 1 Natur och naturvård i Åtvidaberg

Del 2 Åtgärdsprogram 2016-2021

Inledning

Naturen är alltid nära i Åtvidabergs kommun. Kommunen är känd för sina många vackra ekmiljöer. De gamla ekarna i Eklandskapet är speciellt intressanta. De rymmer en stor mångfald arter av växter och djur med alltifrån insekter och svampar till fladdermöss och kattugglor. Men kommunen bjuder också på djupa, mer eller mindre orörda gammelskogar med tall och gran som också har mycket höga biologiska värden. Här finns även ett glittrande landskap med över 200 sjöar och många vattendrag av olika typer med ett rikt växt- och djurliv. De flesta av sjöarna är långsträckta nere i de sprickdalar som ger landskapet karaktär. Kommunen genomkorsas av Östgötaleden och det finns naturreservat där man kan följa upptrampade stigar eller ta en avstickare över stock och sten och bara låta naturen fylla själens batterier.

För att kommande generationer ska ha möjlighet att få uppleva kommunens fantastiska natur är det viktigt att vi tar hand om den. Här fyller naturvårdsprogrammet en viktig funktion! Åtvidabergs första naturvårdsprogram antogs 2002 med en programdel med åtgärder och en objektsdel med områdesbeskrivningar. Naturvårdsprogrammet har varit ett betydelsefullt instrument för drivandet av ett aktivt naturvårdsarbete och genomförande av naturvårdsåtgärder. Som exempel har två lokala naturvårdsprojekt genomförts kring värdefull natur, skötsel och planer i och kring Åtvidabergs och Grebo tätorter. Naturvärdesinventering av vattendrag har skett genom ett regionalt samarbetsprojekt med länets kommuner. Omfattande röjningar och frihuggningar av grova träd har utförts på kommunägd mark. En guidebok med utflyktsmål har tagits fram och naturguidningar har arrangerats. Samarbete har skett med bland annat gymnasieskolan med viss handledning till projektarbeten. Naturvårdsprogrammet har använts vid ärendehandläggning och varit ett viktigt planeringsunderlag vid frågor kring markanvändning och exploatering.

Naturvårdsprogrammet består av tre delar:

- Del 1. Natur och naturvård i Åtvidaberg
- Del 2. Åtgärdsprogram 2016-2021
- Del 3. Objektskatalog

Del 1 Natur och naturvård redovisar bakgrundsinformation om naturvårdsprogrammet, kommunens natur, lagstiftning som berör naturvärden samt riksintressen och skyddad natur som finns i kommunen.

Del 2 Åtgärdsprogram 2016-2021 ska vara en utgångspunkt för kommunens fortsatta naturvårdsarbete. Det anger huvudinriktningen och redovisar kommunens ambitioner och den kommunala naturvårdens huvudsakliga verksamhet de närmaste åren.

Detta dokument, Del 3 Objektskatalog, avser beskrivningar av kommunens mest värdefulla naturområden. Områden redovisade även geografiskt i ett kartskikt.

Genomförande

Denna del av naturvårdsprogrammet innehåller beskrivningar till värdefulla naturområden inom Åtvidabergs kommun. Det är en sammanställning av ett stort antal inventeringar som utförts inom kommunens gränser under cirka 30 års tid. Dessutom har kompletteringar gjorts genom egna besök i många områden. Genom att flera olika källor ligger som grund för beskrivningarna varierar texternas innehåll och omfattning för de olika områdena. Denna variation beror på vilket bakgrunds- och inventeringsmaterial som funnits tillgängligt och har sålunda inget att göra med respektive områdes naturvärde. Detta framgår i stället av den naturvärdesklass som anges samt av texten under rubriken naturvärdesbedömning. Ett område kan bestå av ett eller flera delområden och variera från enstaka punktojekt, som till exempel ett solitärt grovt träd eller en jättegyta, till stora sammanhängande skogsområden eller geologiska formationer.

Trots att många områden redovisas, och syftet varit att göra ett så heltäckande arbete som möjligt, är det uppenbart att det bland beskrivningarna saknas områden som har höga naturvärden. Erfarenhet från kontroll och förnyad inventering av till exempel nyckelbiotoper har visat att områden med sådan karaktär i relativt hög grad har missats. Man måste se arbetet med ett naturvårdsprogram som en dynamisk process vilket innebär att nya områden kommer att uppmärksammas och att ny kunskap fortlöpande ger anledning att revidera och komplettera programmet. Det innebär också att områden som inte tagits med i denna upplaga inte automatiskt ska uppfattas som ointressanta ur naturvårdssynpunkt. Vid en planerad åtgärd måste bedömning göras i det enskilda fallet vid den aktuella tidpunkten. Naturvårdsprogrammet ska dock ses som en vägledning och ett underlagsmaterial vid all planering. I detta sammanhang är det angeläget att påpeka att det finns betydande värden i hela landskapet, även om endast naturvårdens värdekärnor beskrivs i denna objektsdel. Det så kallade vardagslandskapet utgör utan tvivel basen för att kunna bevara en rik mångfald av arter, biotoper och ekosystem samt värdefulla natur- och kulturmiljöer. Det är väsentligt att väga in landskapsekologiska aspekter i naturvårdsarbetet.

Uppdateringen av objektskatalogen har utförts genom att ny kunskap som nya inventeringar har förts in i befintlig katalog. I befintliga områden har texterna justerats om ny kunskap funnits. Kartan har uppdaterats med nya områden och ändringar av befintliga områdesgränser utifrån känd kunskap. Fältbesök har gjorts i de fall man har misstänkt att det finns ytterligare områden som bör föras in i programmet eller om det funnits indikationer att områden kan ha förändrats i större grad sedan den senaste inventeringen gjordes.

Läsanvisningar

Löpnummer: Varje naturområde beskrivs med ett löpnummer unikt med kommunen som geografisk avgränsning. Numreringen skedde tidigare huvudsakligen från sydväst mot nordost. Områden som tillkommit efter 2002, från och med nummer 713, har lagts till på slutet i objektskatalogen med stigande nummer oavsett geografiskt läge.

Namn: Varje beskrivet område har ett namn som kan bestå av till exempel ett gårdsnamn eller liknande följt av en beteckning som försöker beskriva vilken naturtyp det gäller.

Naturvärdesklass: Alla områden som tas upp i ett naturvårdsprogram har höga naturvärden men naturligtvis i varierande grad och sedda ur olika geografiska referensramar. De förs därför till någon av fyra klasser. De kriterier som används vid bedömning av ett områdes naturvärde är, utan inbördes rangordning, främst betydelse som genbank, ekologisk funktion, forskningsvärde, internationell förpliktelse, kontinuitet (i rum och tid), mångformighet (inklusive artrikedom), orördhet, raritet,

rekreationsmöjlighet, representativitet, rödlistade arter, skönhet, storlek, studieintresse och säregenhet. Klassningen är inte alltid självklar och många ”gränsfall” finns som kan diskuteras. Man måste också beakta att klassningen har gjorts utifrån den kunskap som fanns tillgänglig för respektive område då texten skrevs eller uppdaterades.

De fyra klasserna är:

Klass 1 – Område av högt värde i ett nationellt perspektiv

Klass 2 – Område med högt värde i ett regionalt perspektiv

Klass 3 – Område med högt värde i ett kommunalt perspektiv

Klass 4 – Område med högt värde i ett lokalt perspektiv.

Riksintressena Uknadalen och Yxningen med Borkhultsdalgången beskrivs i helhet som vardera ett område varefter följer beskrivningar över ett stort antal delområden inom dess avgränsningar. Riksintresset Eklandskapet beskrivs här endast som ett stort antal delområden. Eftersom värdekärnorna är spridda geografiskt inom nordvästra delen av kommunen beskrivs inte dessa delområden i en följd. Sammanfattande beskrivning av Eklandskapet finns i Del 1 av naturvårdsprogrammet.

De delområden som ligger inom ett riksintresse tillhör alla klass 1 oavsett skillnader i naturvärde. För dessa har en indelning istället gjorts i fyra underklasser - 1a, 1b, 1c och 1d för att tydliggöra inbördes skillnader i naturvärde. Inom riksintresset för Eklandskapet har endast ekmiljöer graderats med denna skala. Övriga miljöer inom riksintresset för Eklandskapet klassas från 1-4 som ovan.

Skyddsmotiv: Under denna rubrik karakteriseras områdena utifrån dess huvudsakliga intresseaspekt. De aspekter som används är Bi (biologi), G (geologi), K (kulturmiljö), L (landskapsbild) och F (friluftsliv).

Bi – Värdet har sin tyngdpunkt i det biologiska innehållet. Intresseaspekten kan sägas fånga upp den biologiska mångfalden. Ofta finns värden för såväl växtlivet som djurlivet i samma marker, varför det i beskrivningarna inte sker någon uppdelning i botaniska eller zoologiska underaspekter. Även naturtypen i sig kan vara biologiskt värdefull utan att artkännedomen är särskilt omfattande.

G – Områdets/objektets värde utgörs av geologiska bildningar, terrängformer eller pågående geologiska processer.

K – I detta sammanhang är det i första hand kulturmiljöer i odlingslandskapet som avses. Markhistorien bör vara tydlig och värdefull. Kulturpräglade element såsom byar, gårdar, vägar, stenmurar, hagmarker, alléer m.m. är särskilt värdefulla.

L – En stor del av värdet ligger i landskapsbilden. Detta är oftast större områden med särskild värdefull helhetskaraktär.

F – Med friluftsliv avses i detta sammanhang vistelse i naturen på allemansrättslig grund och på ledig tid för att få naturupplevelser och fysiskt och psykiskt välbefinnande. Aktiviteterna ska ske utan att man behöver använda särskilda anläggningar, förutom enkla anordningar för att röra sig och rasta som markerade leder och vindskydd. Naturvård för friluftsliv syftar till att försöka tillgodose naturbesökarnas behov av upplevelser. Områdena behöver dock även ha värden för biologi och/eller geologi för att tas med.

Naturvärdesbedömning: Under denna rubrik återfinns en motivering varför just detta område är värdefullt. Det ges möjlighet att nyansera klassificeringen. Detta är en sammanfattande värdering där området och dess miljöer kan ställas i relation till liknande områden i trakten, kommunen, länet eller landet. Förekomsten av rödlistade arter kan anges liksom om området lyfts fram i andra sammanhang, till exempel som nyckelbiotop, riksintresse eller inom EU som Natura 2000-område.

Beskrivning: Här beskrivs kort var området ligger samt hur det ser ut och vad som karakteriserar området. I mån av kunskap anges karaktärsarter samt växt- och djurarter som är särskilt användbara i naturvårdsammanhang och som förekommer i området. Efter namnet på de arter som är rödlistade anges inom parentes bokstavsbezeichnung för vilken hotkategori arten tillhör. Med signalarter menas arter som indikerar värdefulla skogsmiljöer och som tagits fram av Skogsstyrelsen som hjälpmedel vid inventering av nyckelbiotoper. Beskrivningens innehåll och omfattning beror på vilket bakgrundsmaterial som använts. I vissa fall har äldre texter använts varför det finns en viss risk att de inte överensstämmer med nuläget om förändringar skett som inte uppmärksammats vid sammanställningen av naturvårdsprogrammet.

Bibehållande av värden: Här redovisas exempel på förutsättningar för att områdets naturvärden ska bevaras på bästa sätt. Det kan vara fråga om såväl avsaknaden av aktiviteter, d v s att lämna området för fri utveckling, såväl som skötselinsatser som krävs för att behålla värdena beroende på områdets naturtyp och karaktär. Som exempel kan nämnas att förutsättningen för att bevara florans i en naturbetesmark är fortsatt beteshävd utan tillförsel av gödning.

Skydd: Här nämns om området har något formellt skydd, antingen genom en generell bestämmelse i lag eller föreskrift, till exempel strandskydd, generellt biotopskydd eller markavvattningsförbud, eller genom särskilt beslut för det enskilda området, till exempel som naturreservat eller biotopskyddsområde på skogsmark. I de flesta fallen har områdena inget skydd i laglig mening.

Referenser: Här anges numreringen i referenslistan på litteratur, inventeringsrapporter och liknande som berör området. Uppgifter om artförekomster har dessutom ofta hämtats från ArtDatabankens webbplats Artportalen.

Det är många personer som deltagit vid framtagande av bakgrundsmaterialet, ibland även i form av nya muntliga uppgifter som inte framkommer av referenslistan. Av dessa bör utöver författarna till naturvårdsprogrammet nämnas Tony Andreasson, Kjell Antonsson, Robert Björklind, Tommy Ek, Svante Gynnemo, Gunnar Forsén, Tomas Fasth, Mikael Hagström, Håkan Ignell, Nicklas Jansson, Jens Johannesson, Tommy Karlsson, Kjell Mathson, Dan Olofsson, Olof Söderbäck, Anders Tingvall och Magnus Wadstein som under årens lopp på olika sätt starkt bidragit till den kunskap som nu finns om naturvärden inom Åtvidabergs kommun.

Kartredovisning: Varje område anges på karta, som hittas tillsammans med objektsbeskrivningarna på kommunens hemsida, www.atvidaberg.se.

Klasserna färgas enligt följande:

- Klass 1= röd
- Klass 2= gul
- Klass 3= grön
- Klass 4= blå

Källförteckning

- 1 Abrahamsson, H, Malmviksängen, trebetygsarbete i botanik 1955, stencil
- 2 Andersson K o Antonsson K, Hotade kärlväxter i Östergötland 1997, Information från Länsstyrelsen i Östergötlands län 1997:4
- 3 Andersson L, Översiktlig inventering av kryptogamer i lövbestånd runt Sommen och Åtvidaberg, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Rapport 1994:5
- 4 AssiDomän, Nyckelbiotopsinventering, Inventeringsblanketter 1996-1998
- 5 Axelsson V, Habitatval och förekomst av sandödla *Lacerta agilis* inom Åtvidabergs kommun, Östergötland, D-uppsats, Avd. för Biologi, Linköpings Universitet 1999
- 6 Baroniet Adelswärd AB, Nyckelbiotopsinventering 1997, Inventeringsblanketter
- 7 Bergman K-O, Lägesrapport för projekt ”Dårgräsfjärilen i Östergötland”, Linköpings Universitet 1995-01-20, stencil
- 8 Blomberg A, Beskrivning till kartbladet Linköping, Sveriges Geologiska Undersökning Ser. Aa N:o 141, 1909
- 9 Blomqvist P, Växtplankton i tolv sjöar i Östergötlands län 1996, Scripta Limnologica Upsaliensia 1997 B:1
- 10 Dellings B m fl, Sällsynta fiskar i Östergötland, Länsstyrelsen Östergötland, Rapport 2000:2
- 11 Ek T m fl, Sällsynta lavar i Östergötland 2000 – nationellt och regionalt rödlistade arter, Länsstyrelsen Östergötland, Rapport 2001:1
- 12 Ekologiska Kunskapsgruppen Calluna, Översiktlig naturinventering i Åtvidabergs kommun 1998
- 13 Enstedt K, Bottenfaunaundersökning i Yxningen, ELK AB på uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötland, stencil 1982
- 14 Fallgren E o. Ignell B, Förslag till naturvårdsplan över Glan-Bysjöområdet, Åtvidabergs kommun, Examensarbete Statens Skogsmästarskola 1969/70
- 15 Fasth T, Artinventering i ekområden i Åtvidabergs kommun på uppdrag av länsstyrelsen, inventeringsblanketter 1998
- 16 Forseby Å, Naturminnen i Östergötlands län, Inventering och uppdatering 1995, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Rapport 1995:7
- 17 Franzén M, Sällsynta fjärilar i Östergötland – nationellt och regionalt rödlistade arter, Länsstyrelsen Östergötland, Rapport 2000:4
- 18 Genberg E, Östergötlands Flora, 1977
- 19 Gustafsson L-Å, Stäppängar i Östergötland, Länsstyrelsen i Östergötlands län 1979
- 20 Gynnemo S, Inventering av dagfjärilsfaunan på 24 ängs- och hagmarksområden på 19 gårdar i Åtvidabergs kommun 1998, stencil
- 21 H W Waldén, Beskrivningar till inventerade landsnäcklokaler, Arbetsmaterial på Länsstyrelsen i Östergötland, 1978
- 22 Hagström B o. Nilsson L, Fågelinventering i Yxningen 1996, Vingspegeln nr 3 1996
- 23 Hagström M, Inventering av arter i Åtvidabergs kommun på uppdrag av miljö- och hälsoskyddsnämnden resp. länsstyrelsen 1999, stenciler

- 24 Hjelm O o. Nilsson D, Brun Kärrhök i Östergötlands län 1995 - utbredning och numerär, Vingspegeln nr 1 1996
- 25 Hjelm O., Sångsvanen i Östergötland 1997 - utbredning och numerär, Vingspegeln nr 1 1998 (17)
- 26 Hjerrpe K, Lunglav i Östergötland, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Rapport 1995:10
- 27 Jansson N o Tingvall A, Miljöövervakning av biotoper med gamla ekar i Östergötland, Länsstyrelsen Östergötland, Rapport 1998:1
- 28 Jansson N o. Lundberg S, Skalbaggas i ihåliga ädellövträd – Två nya arter för Sverige jämte återfynd av kortvingarna *Hypnogyra glabra*(Nordmann) och *Meliceria tragardi*(Palm), Entomologisk Tidskrift 121(3):93-97, 2000
- 29 Jansson N, Eklandskapet som miljöövervakningsobjekt - En metodutveckling utförd 1994-1995 på uppdrag av Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Östergötland 1995
- 30 Johansson T, Inventering av bäckar i jordbrukslandskapet, Länsstyrelsen i Östergötlands län Rapport 1995:12
- 31 Johansson, Hans G, Utlåtande om dödisgrop med omgivning inom del av ny sträckning för väg 134 Åtvidaberg-Kisa, 1993 - bilaga till vägplan, stencil
- 32 Kageryd S-O, Naturvärden vid Östantorp Yxnerum Åtvidaberg Stiftets marker, 1995-04-05, stencil
- 33 Kardell L, Talltorpsmon i Åtvidaberg 1. Förändringar i upplevelsen av skogen mellan 1978 och 1989, SLU Institutionen för skoglig Landskapsvård Rapport 46. 1990
- 34 Kersna P o. Tingvall A, Eklandskapet II, En naturinventering av hagar och lövskogar i den del av Eklandskapet som ligger i västra Åtvidaberg och östra Linköping, Länsstyrelsen i Östergötland, rapport 1995:3
- 35 Kinsten B, Förekomst av relikta kräftdjur i mellersta Sverige med speciell inriktning på effekter av försurning, Information från sötvattenslaboratoriet, Drottningholm nr 11 1986, Fiskeriverket
- 36 Lerner H, Flodkräftan i Östergötland, Länsstyrelsen Östergötland, Rapport 2001:2
- 37 Liebendorfer Ö, Nannersbo-kulturbygd i förvandling, uppsats Stockholms universitet, stencil 1985
- 38 Lindhagen A, Skogsbruksplan för Talltorpsmon inför avverkning vintern 1993-94, stencil 1993
- 39 Länsstyrelsen i Östergötlands län, Ekoxar i Östergötland 1995, stencil
- 40 Länsstyrelsen i Östergötlands län, Bevarandeplan för odlingslandskapets natur och kulturmiljövärden, Rapport 1994:2
- 41 Länsstyrelsen i Östergötlands län, NATUR KULTUR Miljöer i Östergötland, Linköping 1983
- 42 Länsstyrelsen i Östergötlands län, Ängs- och hagmarksinventering i Åtvidabergs kommun 1990, objektbeskrivningar, stencil
- 43 Länsstyrelsen i Östergötlands län, Uppföljningsplan för uppföljning och dokumentation av Östergötlands värdefullaste ängs- och hagmarker, Rapport 1995:4
- 44 Länsstyrelsen i Östergötlands län, Åtgärdsprogram för odlingslandskapets natur och kulturmiljövärden, Rapport 1994:3
- 45 Motala Ströms Vattenvårdsförbund, rapporter med resultat från recipientkontroll
- 46 Måreby J, Naturvärdesinventering av B6-området i Grebo, Åtvidabergs kommun, Nardus - Ekologisk konsult, 1997
- 47 Måreby J, Väg 35 Broddebo, Översiktlig naturbeskrivning och naturvärdesbedömning, Nardus Ekologisk konsult, 1993

- 48 Nandorf A, Naturinventering Riksväg 35 projekt: Hattorp-Åtvidaberg, Vägverket/VBB VIAK AB, 1994
- 49 Nilsson D m fl, Backsvalan i Östergötlands län 1994- utbredning och numerär, Vingspegeln nr 1 1995
- 50 Nilsson D, Berg och grus i Östergötlands län - en inventering utförd 1983-1988 , Del 3 , Länsstyrelsen i Östergötlands län Rapport 1996:4
- 51 Nilsson D, Fiskgjusen i Östergötlands län 1992 - utbredning och numerär, Vingspegeln nr 1 1993
- 52 Nilsson P, Hasselsnok, sandödlor och större vattensalamander i Östergötlands län, inventering 1994, Länsstyrelsen i Östergötlands län Rapport 1995:1
- 53 Olofsson D red., Rödlistade Svampar i Sverige, Utbredning och frekvens - en lägesbeskrivning, Inventeringscentralen för svampar 1995
- 54 Olofsson D, Svampinventering 1996, Fyndlistor, Länsstyrelsen Östergötland, stencil
- 55 Olofsson D, Svampar i 13 naturreservat och 116 andra värdefulla hagmarker och lövskogar i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Östergötland, Rapport 1995:9
- 56 Peterson L, Fågelinventering av sjön Yxningen 1999, Fåglar i Norrköpingstrakten nr 3 1999
- 57 Pettersson B, Fågelfaunan i naturbetesmarker med ekinslag - samband med områdesstorlek och vegetation, Vår Fågelvärld 43 (1984:4): 283-294
- 58 Pettersson U, Bottenfaunaundersökning i Borkhultså 1998, stencil
- 59 Ragnarsson I o. Söderbäck O, Vandring hemmavid, Åtvidaberg 1981
- 60 Sandell A, Landskapskartering av gamla träd och alléer i Östergötland, Information från Länsstyrelsen i Östergötlands län 1999:6
- 61 Sandegren R, Sundius N o. Lundqvist G, Beskrivning till kartbladet Åtvidaberg, Sveriges Geologiska Undersökning Ser. Aa. N:o 155, Stockholm 1924
- 62 Schröder J, Våtmarker i Östergötlands län 1993-94, Länsstyrelsen i Östergötlands län
- 63 Skogsvårdsstyrelsen Nyckelbiotopinventering 1996-2015, Objektbeskrivningar o. kartor
- 64 Skogsvårdsstyrelsen, Inventering av grova ekar i Östergötland 1992, utdrag för Åtvidabergs kommun
- 65 Starckenberg G, Myrar i Östergötland, Länsstyrelsen i Östergötlands län 1980
- 66 Sundius N, Åtvidabergstraktens geologi och malmfyndigheter, SGU C 306, 1921
- 67 Svantesson S-I, Beskrivning till jordartskartan Norrköping SV, Sveriges Geologiska Undersökning Serie Ae, nr 81, Uppsala 1986
- 68 Svantesson S-I, Beskrivning till jordartskartan Västervik NO, Sveriges Geologiska Undersökning, Serie Ae 112, Uppsala 1993
- 69 Svensson I, Inventering av småfjärilar på ängsobjekt i Östergötlands län 1996, stencil
- 70 Söderbäck O, Naturinventering Åtvidabergs kommun 1973-74, 2 uppl. reviderad av G Börkén 1984, Åtvidabergs Kulturnämnd , Åtvidaberg 1986
- 71 Söderbäck O, Yxnerum - en hembygdsbok, Åtvidaberg 1994
- 72 Söderbäck O., Fiskevårdsplan för Borken-Såkens fiskevårdsområde, 1996, stencil
- 73 Söderbäck O, Sockna - Bilder från Åtvidaberg , Åtvidaberg 1979
- 74 Söderbäck, O, Humpa - ett närströvområde, 1976, stencil

- 75 Söderlund T, Beskrivning till jordartskartan Norrköping SO, Sveriges Geologiska Undersökning, Serie Ae, Nr 67, Uppsala 1986
- 76 Tengelin B, Elfiskeundersökningar i strömmande vatten, Del 1-Kinda, Åtvidaberg, Ydre, Information från Länsstyrelsen i Östergötland 1994:1
- 77 Thoresson T, Urskogar och ädellövskogar i Östergötland, Länsstyrelsen i Östergötlands län 1980
- 78 Tingvall A, Utredning av utrotningshotade arter utmed väg 134, delen Viresjö-Åtvidaberg, bilaga till vägplan 1993
- 79 Tingvall A, Värdering och undersökning av epifytförekomsten på äldre lövträd vid Adelsnäs, inför dragning av ny vägsträckning Adelsnäs-Viresjö, bilaga till vägplan 1994
- 80 Tingvall A, Översiktlig inventering av naturområden i Åtvidabergs närhet inför arbetet med ny genomfart genom Åtvidaberg, Hamrakonsult - natur, bild & ljud HB 1995
- 81 Wadstein M, Inventering av hotade lavar 1998 , Länsstyrelsen i Östergötlands län, stencil
- 82 Åtvidabergs kommun, Parkprogram för Åtvidaberg, VBB Viak AB 1997
- 83 Östergötlands Entomologiska Förening, Trumgräshoppan i Östergötland- en inventering utförd 1995, stencil
- 84 Gårdsvisa skötselplaner för gårdar inom Åtvidabergs kommun upprättade genom Länsstyrelsen Östergötland
- 85 Ek T och Taberman M, Skötselplan för Ekhultebergens naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2001
- 86 Johansson T, Skötselplan för Fröjerums naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2001
- 87 Hagström M, Bevarandeplan för Stora och Lilla Löpgöl, Länsstyrelsen Östergötland 2001
- 88 Antonsson K, Skötselplan för naturreservatet Hägerstad slotts ekhage, Länsstyrelsen Östergötland 2002
- 89 Askling J, Åtvidabergs framtid – ekar och bebyggelse i samverkan, Calluna AB 2007
- 90 Berglund T, Skötselplan för några av Åtvidabergs alléer, Rapport till Åtvidabergs kommun, Calluna AB 2006
- 91 Johannesson J och Ek T, Eklänet Östergötland – naturinventering av ekmiljöer, Rapport 2006:1, länsstyrelsen i Östergötland 2006
- 92 Björklind R, Naturinventering inför detaljplan för Borkhult 2:2, 2010 Calluna AB, Linköping
- 93 Jansson N, Naturvårdsbesiktning av träd i allé vid Alléskolan i Åtvidaberg, Dnr 515-6148-13, Tjänsteanteckning, 2013-06-04
- 94 Björklind, R. 2014. PM naturvärdesinventering Grebo 2014. Calluna AB, Linköping.
- 95 Askling J. 2015. Landskapligt ramverk för Grebo. Calluna AB, Linköping.
- 96 Hagström M, Skötselplan för naturreservatet Kulla ängar , Länsstyrelsen Östergötland 2003
- 97 Ek T, Skötselplan för Ytterby naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2009
- 98 Hagström M, Skötselplan för Högboda naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2009
- 99 Vålberg L, Skötselplan för Odensgöls naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2007
- 100 Edlund J och Gustavsson P, Detaljbeskrivningar till projektet Biologisk inventering av sötvattensmiljöer i Östergötlands län enligt rapporten Edlund J 2011, Naturvärdesinventering av 257 vattendrag i Östergötland, Länsstyrelsen Östergötland, Rapport 2011:12
- 101 Andersson L och Ek T, Skötselplan för Hästenäs kyrkskog. Länsstyrelsen Östergötland 2005.

- 102 Vålberg L, Skötselplan för Ristskeda naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2008.
- 103 Hagström M och Svensson L, Skötselplan för Storskogens naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2006
- 104 Hagström M, Skötselplan för Åsens naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2007
- 105 Hagström M, Skötselplan för Grävsätters naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2009.
- 106 Pröjts J, Gröngrödor i Småland och Östergötland. Inventering av två lokaler 1999-2001. Stencil 2001
- 107 Pröjts J, Ätlig groda i Östergötland. Resultat från en inventering i juni 2004, rapport 2004
- 108 Jakob C, Structure and Dynamics of Pure Hybridogenetic Water Frog Populations of *Rana esculenta* in Southern Sweden, doktorsavhandling vid Zürich universitet 2007.
- 109 Hagström M och Johannesson J, Skötselplan för Gorgbergets naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2011.
- 110 Forsslund A, Skötselplan för Kojmons naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2007
- 111 Björklund K, Gröna skogsbruksplaner för Åtvidabergs kommuns skogsinnehav, Skogsstyrelsen Östergötland 2013.
- 112 Forsslund A och Hagström M, Skötselplan för Stockmossens naturreservat, Länsstyrelsen Östergötland 2008.
- 113 Länsstyrelsen Östergötland, Skyddsvärda skogar på marker ägda av Holmen Skog AB, rapport nr 2011:3
- 114 Jordbruksverket, Databasen TUVÅ. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-stod/tuva>

Områdesbeskrivningar

Å 1 Önhults odlingslandskap

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G K L

Referenser: 41, 42, 52, 61, 70

Naturvärdesbedömning

Grusformationerna och odlingslandskapet kring Önhult bildar en värdefull och tilltalande naturmiljö. Betesmark norr om byn hyser en värdefull, betesanpassad och gödselskyende flora. Vålhävdade naturbetesmarker med artrik flora är mindre vanliga inom kommunen. Här finns inslag av rödlistade arter.

Beskrivning

I dalgången vid Önhult i kommunens sydligaste delar har isälvsmaterial avlagrats i form av åsar och kullar. Hampgölen utfyller en åsgrop. Invid länsgränsen finns flera tydliga åscentra. Några mindre grustäkter har dock gjort sår i landskapet. Markanvändningen är åker och betesmarker. Vid Hampgölen har sandödl(VU) påträffats och mindre strandpipare har noterats under häckningstid vid grustäkten i områdets centrala del.

Norr om Önhult, i syd-nordlig riktning mot Stora Bjäns sydända finns en omväxlande betesmark, med både trädbevuxna och öppnare delar. Här finns en gles lövskog med ganska ung ek, björk och asp som betas. Man träffar också på enstaka stora, spärrgreniga ekar spridda i hagen. Även en pryder stora delar av hagen. Rödvenäng, med inslag av stagg, och mindre ytor av rödvenhed är de vanligaste vegetationstyperna. Där finner man arter som blåsuga, darrgräs, klasefibbla(NT), jungfrulin, kattfot och ängsvädd. I torrbackarna ser man exempel på fårsvingel- och hållmarkstorräng. Här växer till exempel backsmörblomma(NT), sommarfibbla(NT) och mandelblom.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om den öppna marken även i framtiden hålls öppen och området undantas från ingrepp till exempel ytterligare täkter. Naturbetesmarkerna får inte gödslas. Hävden kan med fördel intensifieras.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen vid Hampgölen och Stora Bjän. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd

Å 2 Harnbergen rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av gamla träd tillsammans med den höga och jämna luftfuktigheten i branten gynnar en värdefull kryptogamflora. Här finns bland annat den ovanliga och rödlistade lunglaven (NT), liksom den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Området har troligen även ornitologiska värden. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Önhult i kommunens sydligaste delar finns en nordostvänd flerskiktad barrskogsbevuxen rasbrant med stort inslag av asp, lönn, ek, sälg och hassel. På lönnar, aspar och ekar växer den ovanliga och fuktighetskrävande lunglaven(NT). På granbaser växer gammelgranslav och på enstaka tallar växer talticka(NT). Här finns lodytor och mossblock. Markfloran är rik med bland annat trolldruva, underviol,

vårärt och ormbär. I området finns också fällmossa, trubbfjädermossa och skuggblåslav, även de signalarter, samt skriftlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om skogen i området lämnas helt orörd och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2001.

Å 3 Österhagen östbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Denna brant med gamla träd och lågor, hög och jämn fuktighet och sumpig mark med rörligt markvatten nedanför hyser många ovanligare växtarter, bland annat den rödlistade vedtrappmossan(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka en kilometer öster om Önhult finns en östvänd bergbrant med gammal granskog nedanför. I området finns lågor av gran och asp samt gammal hassel. På lodytor och block finns en mycket rik mossflora. Nedanför berget är granskogen sumpig och källpåverkad. I området växer bland annat den rödlistade vedtrappmossan(NT) samt signalarterna strutbräken, dvärghäxört, underviol, grov fjädermossa, fällmossa, trubbfjädermossa, mörk husmossa, blåsflikmossa, långflikmossa, kruskalkmossa och rutlungmossa samt skriftlav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om branten och de sumpiga partierna lämnas helt orörda. Träd som dör eller faller ska lämnas kvar. Det är viktigt att skogen mellan branten och vägen inte kalavverkas.

Skydd: Saknas

Å 4 Smedstorp hagmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42, 70

Naturvärdesbedömning

Hagmarker med inslag av hävdgynnade arter finns endast sparsamt i denna del av kommunen. Murgröna är endast känd från denna lokal inom Åtvids socken.

Beskrivning

Två hagmarkområden med påverkad men relativt rik flora finns mellan Smedstorp och Karlsäng på vardera sida om landsvägen, cirka två kilometer norr om Önhult.

Vid Smedstorp finns en kuperad öppen hagmark, bitvis något blockig och med branta bevuxna kullar. Gödsling har förekommit men av den kvarvarande floran att döma torde det här röra sig om före detta slättermark med mängder av gullviva och smörbollor. Andra betes- och slätterindikatorer är vårbrodd, darrgräs, ängsklocka, liten blåklocka, solvända, gökärt, sommarfibbla(NT), prästkrage, ängsfryle, jungfrulin, backsmörblomma(NT) och svinrot.

Hagmarken på östra sidan om landsvägen är också kuperad med inslag av berg i dagen. Denna hage är tydligt påverkad av gödsling. Men även här finns inslag av hävdgynnade växter som gullviva, jungfrulin, gökärt, backsmörblomma(NT), ängsfryle, darrgräs, vårbrodd, betad ljung, stor blåklocka, klasefibbla(NT), och ängsviol. Nedanför branten söder om körvägen som leder till Karlsäng växer ett bestånd med murgröna. Murgrönan förekommer rikligt inom ett cirka 50x50 m stort område på marken, trädstammar och stenar. Den klättrar även dekorativt på en 4-5 m hög bergvägg med två täta bestånd. Blomknoppar har noterats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om hagmarkerna även i fortsättningen betas och gödsling inte förekommer på de delar som har naturbeteskaraktär. Røjning av sly och örnbräken bör ske regelbundet. Avverkning framför branten där murgrönan växer bör inte ske.

Skydd: Strandskydd gäller den del av hagen vid Smedstorp som ligger inom 100 meter från Starrgölens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 5 Bjurviken rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten mot sjön Stora Bjän finns gamla träd och rikligt med död ved i form av lågor. Kryptogamfloran är värdefull. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid sjön Stora Bjäns västra strand, cirka två kilometer norr om Önhult, finns en nordostvänd flerskiktad, ganska hänslavrik barrskogsbevuxen rasbrant som sluttar ned i sjön. Det finns gott om grova granlågor och torrgranar. På en granlåga växer vedsvampen ullticka(NT). Det finns även en del grova aspar och på dessa växer bland annat signalarten platt fjädermossa. På granbaser växer gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 6 Åtvids-Kulla bäckdråg och gransumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har en värdefull kärlväxt- och mossflora. Bland annat på grund av hög och jämn luftfuktighet har området goda förutsättningar att hysa sällsynta arter bland till exempel marksvampar och mossor. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 400 meter sydost Kulla by, väster om vägen till Önhult, finns ett surdråg och i norra delen en bäckdal med äldre granskog. Det finns stort inslag av klibbal och i vissa partier i söder också lönn och ask. I centrala delen är området något bredare och får karaktär av gransumpskog. Markfloran är mycket rik och i kanterna finns källpåverkan och signalarter som skärmstarr och källpraktmossa. I södra delen växer den

ovanliga signalarten tandrot. Andra signalarter i området är trolldruva, dvärghäxört, fällmossa, stubbspretmossa och kattfotslav. Här finns också gammelgranslav och skriftlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört. Nya vindfällan bör lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2001.

Å 7 Åtvids-Kulla odlingslandskap

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 20, 41, 42, 70, 81

Naturvärdesbedömning

Byn Kulla uppvisar ett mycket rikt och varierat kulturlandskap, som har få motsvarigheter i Åtvidabergs kommun. Här finns en mängd betesfällor av varierande kvalitet, men många har mycket stora botaniska värden, viktiga att bevara. Här finns till exempel kommunens enda kända lokal för den sällsynta ormbunskväxten ormtunga, samt två lokaler för den rödlistade ormbunken månlåsbräken(NT). Fjärilsfaunan är rik i hagmarkerna med inslag av rödlistade arter. Även de grova tidigare hamlade ädellövträden hyser rödlistade arter. Själva byn, som en enhet, är också intressant. De flesta av byggnaderna är i och för sig relativt moderna, men krönläget och de väl sammanhållna husen ger en äkta bykänsla.

Beskrivning

Längs vägen mellan Önhult och Mosshult, i sydvästligaste kommundelen, ligger byn Kulla. Kring byn utbreder sig ett vackert och omväxlande kulturlandskap som en oas i skogsbygden. Ännu går det att skönja spår av äldre tiders ängsbruk och småbrutna åkerlandskap. Här finns många odlingsrösen, stengärdesgård och äldre åkrar - företeelser som var och en på sitt sätt vittnar om den intensiva markanvändning, som måste ha präglat just skogsbygden. På grovstammiga askar, almar, lönnar och lindar, med spår av tidigare hamling, växer brunskaftad blekspik(VU), blek kraterlav(VU), klosterlav(VU) och gulvit blekspik(VU). En stor del av de gamla änggårderna betas idag av nötkreatur, vilket gör att den rika floran på de ogödslade delarna ännu är intakt. I byns utkanter, där hävden upphört, har de gamla ängarna ersatts av värdefull ädellövskog (jmf område nr 8).

Nära byns mitt ligger tre stora hagar, varav en till större delen är gödselstörd. Öster om vägen betas en äldre åker, som invaderats av stora mängder ängsskallra bland annat. Detta tyder på att marken börjar utmagras. På vägens västra sida betas ett tidigare åkergräde, där de gamla åkrarna tydligt framträder mellan de magrare, före detta slätterytorna. Hagen är kuperad med strödda björkar och ekar.

Vegetationen domineras av fårsvingeltorrängen, som bitvis övergår i örtrik torräng, men det finns även inslag av rödvenäng och örtrik friskäng på friskare partier. Artsammansättningen är exklusiv med arter som månlåsbräken(NT), brudborste, slätterfibbla(VU), rockentrav, backsmultron och ormrot. Även andra, vanligare, arter som kattfot, backnejlika, brudbröd, ängsklocka, solvända, jungfrulin och gullviva trängs i denna vackra hage.

Övriga fällor i byns utkanter är mera igenväxta av främst en och hassel, men hyser ändå en rik flora, som ofta närmar sig de örtrika varianterna i ängsserien från torräng till fuktäng. I trädsiktet förekommer mest ek, björk och asp. Floran liknar den i föregående hage, men några arter tillkommer, däribland klasefibbla(NT), ögontröst och backsmörblomma(NT). En mindre, öppen, betad yta nära södra stranden av Skärsjön, har en för kommunen unik flora. Denna hyser en relativt riklig förekomst av arter som ormtunga, månlåsbräken(NT), klasefibbla(NT), darrgräs, ormrot och många fler.

I hagmarkerna har vid inventering inte mindre än 38 dagfjärilsarter påträffats, bland annat klöverblåvinge och de rödlistade arterna smalsprötad bastardsvärmare(NT), bredbrämad bastardsvärmare(NT) och mindre bastardsvärmare(NT).

I branten norr om byn hittades 1972 den lilla ormbunken krusbräken, vilket var det första fyndet av arten i hela sydöstra Sverige. Den har dock inte återfunnits vid senare eftersökning. Ekoxe har påträffats vid byn.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om kulturlandskapet även i fortsättningen hävdas och området undantas från ingrepp som till exempel avverkning av ädellövträd, barrträdsplantering och bebyggelse.

Naturbetesmarkerna får inte gödslas. Återupptagen hamling av de grova tidigare hamlade träden bör övervägas, liksom nyhamling av yngre träd.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av Skärsjöns strandlinje. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 8 Kulla ängar ädellövskog

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63, 70, 96

Naturvärdesbedömning

Den stora ädellövskogen ingår som en del av ett värdefullt äldre odlingslandskap. Det förekommer äldre träd och en del död ved. Kärlväxtfloran är exceptionellt rik med förekomst av flera sällsynta arter. Även lav-, moss- och vedsvampfloran samt landsnäcksfaunan är värdefull. Rödlistade arter förekommer. Bland annat finns det rödlistade gräset strävlosta(NT) som bara finns på ett fåtal kända lokaler i länet.

Ädellövskogen är klassificerad som nyckelbiotop. Området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Vid sjön Stora Bjäns sydöstra strand, nordväst om byn Åtvids-Kulla i kommunens sydligaste delar, finns ett stort område med ädellövskog. Här dominerar alm, lind och ek med inslag av ask, lönn och asp. Större delen av området betas tillsammans med hagmarken utanför. På några ställen finns klubbalkärr och dråg med rörligt markvatten. Myskmadra är marktäckande i hela området. Här finns även tandrot, skogsbräsma, storrams, vårärt, underviol, hässleklocka, trolldruva, lundelm, långsvingel och skärmstarr samt de rödlistade arterna buskvicker(VU), storgröe(NT) och strävlosta(NT). Den rödlistade svampen finporing(VU) har hittats på en asplåga. Bland lavarna finns flera krävande arter där några är rödlistade. Dessa växer främst på några hamlade gamla almar vid den sydöstra gränsen av reservatet. I området har bland annat blek kraterlav (VU), brunskافتad blekspik (VU), klosterlav (VU), gulvit blekspik (VU), gulnål och jaguarfläck påträffats. Den senare förekommer ganska rikligt i den fuktiga lunden. Bland mossorna kan nämnas liten baronmossa, stubbspretmossa, trubbfjädermossa, grov fjädermossa, fjädermossa, trädporella och fällmossa. Landsnäcksfaunan är också mycket rik med bland annat de sällsynta arterna bukspolsnäcka(VU) och mindre tornsnäcka.

Bibehållande av värdena

Det finns en särskild slötselplan för området. De mycket höga naturvärdena bevaras om ädellövskogen till största delen lämnas orörd, dock bör yngre gran och i vissa delar lövsly hållas tillbaka. Bete eller slåtter bör fortsätta i den fuktiga lövlunden som tidigare utnyttjats som slåtteräng.

Skydd: Sedan 2003 är området skyddat som naturreservat. Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 9 Bykmossen våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Strandskogen är ung och har gallrats i sen tid och saknar i stort sett grövre träd och död ved. Inslaget av starrkärr och tallrismosse förhöjer dock variationen i området och förstärker naturvärdena. Utvecklade strandskogar är sällsynta och det här stråket har ett framtidsvärde om det lämnas för fri utveckling.

Beskrivning

I anslutning till Skärsjöns norra strand finns ett våtmarksstråk som breder ut sig norr och söder om gården Åtvids-Kulla. Längst i norr finns en ung, tätt slutet strandskog med glasbjörk, klibbal och viden som mot söder i höjd med bebyggelsen vid Kulla övergår till en betesmark med ett jämnt ställt trädskikt. I höjd med betesmarken Bastvedslyckan får området karaktär av ett öppet starrkärr som ytterligare mot söder övergår i en tallrismosse med rikligt inslag av björk.

Fältskiktet består av arter som främst är knutna till fuktiga och blöta miljöer så som videört, vattenklöver, ängsull, tuvtåtel, kråklöver, kärrviol, kärrsilja, krypven, tranbär, mannagräs, hundstarr, trådstarr, bunkestarr, knagglestarr, flaskstarr, stjärnstarr, skogsfräken, sjöfräken och grenrör. Bland de påträffade växterna finns också några enstaka individer av arter som anses signalera högre naturvärden som ormbär, nycklar (*Dactylorhiza sp*) och blåsippan. Ut mot sjön tar ett bladvassbestånd vid. De södra delarna har en blöt matta av vitmossor i botten med svag tendens till gungfly. Ute i kärret står små porsbuskage spridda och ger karaktär tillsammans med bladvass. Längst i söder förekommer även hjortron och skvattram.

Bibehållande av värdena

Lämna en 20- 30 meter bred trädbård längs sjön för fri utveckling och fortsätt att beta de delar som ingår i betesmarken.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 10 Aspudden våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i objektet utgörs av områdets kvalitéer som våtmark. Möjligtvis kan värden utifrån ett landskapsekologiskt perspektiv tillskrivas området då det ligger som en länk mellan de båda våtmarkerna i den norra och södra delen av Skärsjön.

Beskrivning

Vid mitten på Skärsjöns västra strand cirka 500 meter sydost om gårdsbebyggelsen vid Åtvids-Kulla ligger ett litet öppet kärr som utgörs av ett gungfly. I gränsen mellan kärret och fastmarken finns ung bård av klibbal och glasbjörk i dimensioner upp till 1 dm i stamdiameter med rikligt med pors i buskskiktet. Strax utanför trädbården vidtar en cirka 10 meter bred öppen bård, med inslag av enstaka slyartade björkar, som domineras av trådstarr och pors i fältskiktet som sedan övergår i ett bladvassbälte ut mot sjön. Längs fastmarken ger bunkestarr karaktär och ute på gungflyet är vitmossor helt dominerande med tranbär i fältskiktet. I gränsen till bladvassbältet observerades ett exemplar av smalkaveldun som är ett relativt ovanligt inslag i Åtvidabergs kommun. Området gränsar till en betesmark i norr och i övrigt till skogsmark.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör området lämnas för fri utveckling. Alla aktiviteter som till exempel utdikning och avverkning måste undvikas för att naturvärdena ska bestå.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 11 Skärgölen strandäng och våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena kring sjön består av flera olika komponenter. Sjön är grund och ger intrycket av att vara en liten slättsjö trots att den ligger inbäddad i ett mellanbygdslandskap. Sjön ansluter till betad åkermark som ligger i direkt anslutning till sjöstranden. Detta ger betade sötvattenstränder och öppna omgivningar kring sjön. De betade sötvattenstränderna är inte speciellt artrika men de har med stor marginal undgått en trivialisering på grund av ohävd.

Beskrivning

Mellan Skärsjön och Ålgölen, cirka 500 meter norr om Ljungebo, i kommunens södra del ligger Skärgölen. Skärgölen är en långsträckt grund göl som får karaktär av bladvassbälten längs den östra stranden och vitmossedominerade gungflyn längs den västra stranden. Delar av gungflyet ingår i den anslutande betesmarken. I norra delen av gölens vattenspegel ger bestånd av säv en mosaikartad karaktär, medan övriga delar av vattenspegeln bryts av bestånd med vit näckros och sjöfräken. Lågvuxen pors finns som karaktärsgivande inslag liksom små videbuskage. I övrigt finns fältskikt med flaskstarr, kråklöver, trådstarr, kärrsilja, vattenklöver, kärrviol, bunkestarr, hundstarr, kärrsilja, brunven, strandklo och kärrdunört. En lite speciell växt finns ute i gungflyet, slätterblomman. Den är relativt vanlig i norra Sverige men är beroende av speciella förutsättningar i södra Sverige för att kunna hävda sig. Återkommande hävd och förekomst av kalk är exempel på gynnsamma omständigheter.

Till stora delar omges gölen av en gles lövskogsbård. I övrigt omges gölen av tämligen tätt dikad, numera betad, åkermark vilket tillsammans med den omgivande topografien antyder att gölen är rester av en dikad sjö. En studie av historiskt kartmaterial kan ge information om huruvida stränderna intill sjön har utnyttjats till våtmarksslätter. Sådan information kan vara en grund till att bedöma de betade sötvattensträndernas framtida utvecklingspotential.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete är en förutsättning för att naturvärden förknippade med de hävdade sötvattenstränderna ska bestå.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 12 Härstorp (Ljungebo) barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Gamla träd, förekomst av död ved och lodytor innebär att området hyser en intressant kryptogamflora med inslag av rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka en kilometer väster om Ljungebo finns ett gammalt torpställe omgivet av barrskog. Områdets norra del nära det gamla torpet Härstorp är blockig och kuperad. Här finns stora aspar och grova granar och inslag av grova lågor. På en av asparna växer den rödlistade arten västlig njurlav(VU). Längre söderut ingår en liten sumphåla och en berg- och rasbrant. På ett par granlångor har vedtrappmossa(NT) påträffats. Även signalarten grön sköldmossa har hittats på en låga. Andra signalarter som finns i området är fällmossa, stubbspretmossa, platt fjädermossa, långflikmossa, kattfotslav och bårdlav. Här finns även gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som faller sparas.

Skydd: Saknas

Å 13 Skärsjöns södra strand våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet bestäms av områdets lokala värde för fågellivet och dess framtidvärde som strandskog.

Beskrivning

Vid Skärsjöns södra strand, mellan gårdarna Åtvids-Kulla och Ljungebo, domineras strandzonen av ett bladvassbälte som mot landsidan övergår i en mosse. Mossen är till sin övergripande karaktär en rismosse med inslag av gungfly i den västra delen. Rismossen övergår i en genomhuggen och dikad tallrismosse. Den norra delen av viken gränsar till ett stråk av klibbal-glasbjörksumpskog där trädskiktet är mellan 1-2 dm i stamdiameter. Ut mot sjön övergår bladvassen i bestånd av sjöfräken, säv och vit näckros.

I bladvassbeståndet som är den dominerande vegetationstypen i området finns mindre bestånd av smalkaveldun som är relativt ovanligt förekommande i Åtvidabergs kommun. Gungflyet får sin mest framträdande karaktär av flaskstarr och pors med inslag av kråklöver, dystarr, vattenklöver, tranbär, rundsileshår och tuvull som kan dominera i de torrare stråken. Närmare fastmarken blir gungflyet mera tuvigt och på tuvorna tillkommer ljun, tall och björk. De senare i klena dimensioner. I den dikade och delvis avverkade tallrismossen domineras fältskiktet av blåbär med inslag av skvatram och pors. Lövsumpskogen som breder ut sig i den norra delen domineras helt av bladvass i fältskiktet.

Hela stråket av skogsmark som ansluter till viken är påverkat av skogsbruk. Inslaget av död ved är begränsat till rester efter gallring. Hela området gränsar till skogsmark.

Bibehållande av värdena

Lämna en 20-30 meter bred trädbård på fastmarken för fri utveckling i anslutning till sjön. Lagg igen de diken som finns upptagna i tallrismossen. Genom en sådan åtgärd skulle flera saker vinnas. Dels kan en strandskog på sikt utvecklas, dels skyddas fågellivet ute i viken för störningar i samband med skogsbruk mm. Läggs diken igen blir strandskogen också blötare och en etablering av gran motverkas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 14 Ålgölen

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena består främst av Ålgölen i ett levande jordbrukslandskap. Betesmarker ansluter till gölen i öster och åkermark i söder. Sammantaget tillför gölen en viktig komponent på landskapsnivå. Ålgölen är sannolikt av ett lokalt intresse för fågelliv, reproduktion hos groddjur och födosök av fladdermöss.

Beskrivning

I kommunen södra del cirka 700 meter nordöst om Ljungebo ligger Ålgölen. Ålgölen får karaktär av en 5-10 meter bred bård av bladvass som övergår i ett högstarrbälte. Högstarrbältet består främst av icke tuvbildande starrarter där trådstarr utgör ett dominerande inslag.

Gölen vattenspegel är fri från flytbladsväxter sånär som på en bård av vit näckros utanför bladvassen. Avsaknaden av flytbladsvegetation är sannolikt betingad av sjöns djup.

Gölen kantas av en kraftledning i öster och ung lövskog i norr samt ett anslutande barrskogsbestånd i söder. En betesmark som är under restaurering finns längs den östra kanten i anslutning till kraftledningsgatan. I övrigt omges gölen av en tunn lövträdsbård med klibbal och glasbjörk i yngre dimensioner samt jordbruksmark.

Bibehållande av värdena

Om den omgivande lövdominerade strandskogen/bården som omger sjön kan lämnas för fri utveckling och gölens östra strand betas kan naturvärdena utvecklas ytterligare.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 15 Ljungebo odlingslandskap

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 20, 41, 42, 63, 69

Naturvärdesbedömning

Kulturmarkerna kring Ljungebo är ett fint exempel på det äldre kulturlandskapet. Hagmarkerna är en fröjd för ögat med en prunkande örtrikedom, som inte står att finna i många av Åtvidabergs hagmarker. Här finns också en ovanligt ljungrik hage, som även detta är sällsynt i kommunen. Dagfjärilsfaunan är rik med bland annat smalsprötad bastardsvärmare(NT). Lövskogslunden sydost om gårdsbebyggelsen med en annan rödlistad art, stor aspticka(NT), är klassificerad som nyckelbiotop.

Beskrivning

Ljungebo är en väl sammanhållen liten by i skogsbygden, strax väster om sjön Antvarden, i kommunens sydligaste delar. Byn omges av ett omväxlande mycket vackert kulturlandskap, med små åkrar, stembundna hagmarker och lövbestånd. Bakgrunden till bynamnet Ljungebo står klart för besökaren, efter en stunds botaniserande i hagarna, då ljungen växer sig tät i flera av betesfällorna.

Den stora hagmarken öster om själva gården har bitvis karaktären av ekhage, med ganska välväxta träd. Flera vackra björkar pryder också hagen. Buskskiktet domineras av en, nypon och björk. Bynamnet antyder, som sagt att heden sätter sin prägel på vegetationen med ljung och stagg som karaktärsväxter. I denna, östra, hage är det fråga om rödvenhed, samt en staggvariant av densamma. De hävdanpassade magermarksväxterna finns i ovanligt rikliga bestånd, till exempel ljung, stagg, kattfot, gökärt, jungfrulin och ängsvädd. I angränsande markavsnitt hittar man även arter som visar på örtrikare rödvenäng, lågstarräng och fårsvingeltorräng, till exempel rikliga mängder av slätterfibbla(VU) och gullviva. Dessa visar även att marken har ett förflutet som slättermark. Fortsättningsvis förekommer blåsuga, nattviol, ormrot, revfibbla, solvända, knölsmörlomma, ängsfryle och hirsstarr.

Några hundra meter sydost om gården finns en välrojd hage, nästan utan träd och buskskikt, som ännu tydligare vittnar om ett slätterförflutet. Man ser samma vegetationstyper och arter men här finns både slätterfibbla(VU) och klasefibbla(NT), tätt växande, och kattfot i sällan skådade täta mattor.

Den mest särpräglade hagen, slutligen, ligger strax sydväst om gårdsbyggnaderna. Här dominerar ljungen intrycket helt, men det är även gott om till exempel stagg, jungfrulin, ormrot och gullviva. Enstaka exemplar av den mera sällsynta och rödlistade månlåsbräken(NT) står också att finna. Det är främst rödvenhedens och rödvenängens växtsamhällen som ger hagen karaktär. De medelålders ekar som dominerar trädskiktet, ger bitvis en ekhagekänsla.

Vid inventering av dagfjärilsfaunan i Ljungebos hagmarker har sammanlagt 32 arter påträffats bland annat mycket rikligt med slättergräsfjäril. I hagen sydost om gårdsbyggnaderna påträffades den rödlistade arten smalsprötad bastardsvärmare(NT).

Sydost om gården finns även en äldre ekdominerad lövskog som betas. Området är luckigt. Det finns också inslag av asp, lönn, lind, gran och tall. Ekarna är inte särskilt gamla men en del är vidkroniga och har goda möjligheter att utvecklas till naturvårdsträd. På de äldre lönnarna finns en mycket rik lavflora med flera ovanliga arter, bland annat bårdlav, luddlav, grymig filtlav(NT) och dvärgtufs. På en gammal asp har hittats den rödlistade svampen stor aspticka(NT). Sydligaste delen av området är en blandskog med inslag av grov asp.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras genom fortsatt betesdrift i naturbetesmarkerna utan extra kvävetillförsel. Lövskogsområdet bör som tidigare hållas halvöppet och luckigt. Bete är positivt. Barrträden bör successivt avverkas. Var rädd om lönnar, även en del yngre träd. Kulturlandskapet vid Ljungebo bör undantas ingrepp som avverkning av ädellövträd och hagmarksträd, barrträdsplantering av öppen mark, bebyggelse och anläggningar.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 16 Jons Udde blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden beror på den stora mängden gamla och grova aspar och björkar.

Beskrivning

Vid Sjön Antvardens västra strand ostonordost Ljungebo finns en äldre blandskog med gran, asp och björk med inslag av ek och tall. På asp finns den ovanliga laven bårdlav. En annan signalart som har hittats i området är dvärgtufs.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om plockhugning av barrträd görs så att området hålls ljusst och halvöppet. Lövträd som ramlar omkull bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 17 Alkärr odlingslandskap

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 12,42,84

Naturvärdesbedömning

Alkärr är en sällsynt representant för skogsbygdens, i äldre tider ofta småbrutna, odlingslandskap. Här framträder många äldre åkrar, tack vare hävden. Den hävdberoende floran är relativt väl bevarad. Det finns höga kulturhistoriska värden i anslutning till gårds- och torpmiljön. Husgrund, jordkällare, stenrösen, stenmur, fruktträden och den hävdgynnade floran, allt vittnar om de som bott här under lång tid och deras mödor. Alkärr har få motsvarigheter i Åtvidabergs kommun och har ett högt bevarandevärde.

Beskrivning

En kilometer söder om byn Broddebo i kommunens sydligaste delar ligger skogsgården Alkärr. Här träffar man på ett odlingslandskap av äldre datum. Allt är ganska väl bevarat, tack vare betesdjuren som betar en ganska stor areal, där både gammal åker och hagmark ingår.

Den första hagmarken som man möter kräver grindöppning, då grusvägen går rakt igenom. Här är det mest gammal åker som betas, men man finner även små bitar ogödslad hagmark. Bland annat finns en liten torrängskulle av fårsvingeltyp. Sommarfibbla(NT), solvända och prästkrage står att finna i ganska rikliga mängder. Runt berghällarna, på kullen, växer tjärblomster. Andra arter som noterats i hagen är stagg, gullviva, gökärt, backnejlika, ängsklocka, jungfrulin och ljung. På krönet finns grunden av ett gammalt torp, Snällbo, som lämnades av sista brukaren 1916. Gamla fruktträd och några välvuxna oxlar visar också att här funnits en trädgård. För övrigt dominerar björk och en den vackra hagen. Stenmur och odlingsrösen förekommer.

Efter några hundra meter längs grusvägen ligger gården med ett äldre boningshus i klassiskt rött med vita knutar. Gården omgärdas av flera beteshagar, där ett otal gamla åkrar ingår. Smala slingrande tegar och odlingsrösen ger en aning om hur skogsbygdens odlingslandskap kunde se ut. Flera av åkrarna har invaderats av hävdindikatorer som visar att den sista skörden togs för länge sedan. Vegetationstyperna är flera, men viktigast är rödvenängen, fårsvingeltorrängen och högörtängen. I dessa finner man, bland annat darrgräs, ängsvädd, gökärt, enstaka jungfru Marie nycklar, ängsskallra, solvända, sommarfibbla(NT), backsmörblomma(NT) och smörbollor. I trädskiktet finns inget dominerande trädslag. Här finner man tall, ek, björk, oxel och rönn. En och tall dominerar buskskiktet.

200 meter sydväst om bostadshuset Alkärr ligger ett litet småvatten i betesmarken. Vattensamlingen är cirka 5x5 meter och sannolikt ett källflöde med klart vatten i öppet läge. Djupet är cirka 0,5 meter och omges av vekeå, knapptåg, mannagräs och starr.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om betesdriften fortsätter och röjning av sly utförs regelbundet. Hagmarken får inte gödslas. Småvattnet bör bevaras i öppet läge.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 18 Broddebo dansbana bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Denna lilla brant norr om Hemsjön hyser en värdefull kryptogamflora tack vare förekomsten av äldre träd, lodytor, mossblock och en hög och jämn fuktighet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydost om Broddebo, cirka 100 meter öster om dansbanan, finns en östvärd brant med ett alkärr nedanför. I branten står gamla aspar och en och annan senvuxen ek. På asparna och på block och lodytor finns en rik mossflora med bland annat den sällsynta arten grov fjädermossa. Bland signalarterna finns även platt fjädermossa, trubbfjädermossa, fällmossa och porellor. På marken växer bland annat trolldruva.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om branten lämnas orörd och alkärret nedanför får finnas kvar. Eventuellt kan en del gran huggas bort i sänkan nedanför branten.

Skydd: Strandskydd gäller den del som ligger inom 100 meter från Hemsjöns strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 19 Broddebo lövskog

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser en intressant kryptogamflora knuten till bland annat äldre lövträd.

Beskrivning

Vid Broddebo strax innan länsgränsen söder om riksvägen finns en östvärd sluttning med lövdominerad skog. Här finns främst äldre ek och asp. Inslaget av gran och tall är ganska stort. En del av ekarna är senvuxna och säkert 150 år gamla. I södra delen finns ett berg med gamla grova tallar och inslag av död tallved. Signalarter som hittats är bårdlav och stubbspretmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om alla lövträd sparas och lövträd som faller lämnas kvar. All gran bör avvecklas och även tall som konkurrerar med lövträd kan avverkas.

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts 2003.

Å 20 Vallingdal lövskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Den fuktiga äldre lövskogen hyser en rik flora med ovanliga arter av såväl lavar, mossor som kärlväxter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Broddebo finns en äldre blandlövskog i en fuktig sänka med en liten bäck mellan två små alkärr. Här dominerar ek, asp och på de blötaste ställena klibbal. Även lönn, ask, lind, alm och hassel finns här. På äldre mossiga lövträd finns signalarterna slanklav, bårdlav och trubbfjädermossa. Markfloran är rik med bland annat särläka, vårärt, trolldruva, ormbär och gullpudra. Det finns en del trädlågor och död ved.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Träd som ramlar omkull bör få ligga kvar. För att bevara den fuktiga miljön bör även en trädbevuxen skyddszon bevaras runt omkring området.

Skydd: Saknas

Å 21 Sparrhultemossen lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Lövbeståndet har förutsättningar att utveckla höga naturvärden knutna till äldre lövträd.

Beskrivning

Norr om Broddebo finns en lövrik, luckig och olikåldrig skog. Här finns främst äldre ek och asp men även ett ganska stort inslag av lönn. Enstaka lind och ask finns också. Signalarterna bårdlav och vårärt förekommer.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om alla äldre lövträd sparas och granen successivt huggas bort.

Skydd: Saknas

Å 22 Skälstorp hagmark

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 20, 42, 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett högt naturvärde knutet till välhävdat utmagrad betesmark och vissa värden knutna till vidkroniga ekar och äldre björkar och tallar. De vidkroniga ekarna i hagens norra del är nu i en ålder där de inom kort kan komma att hysa en rad rödlistade arter bland lavar och insekter.

Beskrivning

Skälstorp ligger cirka 1,5 kilometer nordväst om Broddebo, öster om riksväg 35. Stora delar av de öppna markerna har tidigare brukats som åkermark men det var nu ganska länge sedan och floran börjar sakta återgå till torr- och friskängsarter. Delar som inte plöjts eller gödslats hyser en artrik grässvål. Den äldre välbevarade delen av hagen sträcker sig i en smal remsa längs en körväg, för att i nordvästra änden övergå i en ekhage med ganska grova ekar. Där utöver finns fina gräsmarkssträngar längs diken och på gamla åkerholmar med bland annat rikligt med solvända. Längst i norr utgörs hagen troligen av före detta åkermark som på två sidor är omgiven av välbevarade stenmurar. Här finns också ett antal odlingsrösen och frukträd som minner om tidigare aktiviteter.

I den öppna delen av hagmarken står flera välväxta solitärer av ek, men även en del björk och tall i de skogsbyn som bitvis kantar hagen. Hedartad vegetation, närmare bestämt fårsvingelvarianten av rödvenheden, dominerar i fältskiktet. Det finns även inslag av rödvenäng och fårsvingeltorräng. Här är några av de karaktärsväxter som står att finna: betad ljun, kattfot, pillerstarr, stagg, jungfrulin, solvända, prästkrage, sommarfibbla, gullviva, backsmörblomma och ängsklocka. Det går också att finna enstaka exemplar av de mer exklusiva arterna ormrot och klasefibbla. I ekhagen finner man en likartad flora i

gläntorna. Tack vare en god hävd av nöt, finns här en ganska rik och välbevarad artstock om än på en mindre areal.

Vid inventering av dagfjärilsfaunan har 34 arter påträffats i den äldre välbevarade delen av hagen. Bland annat noterades flera rödlistade arter samt de intressanta arterna svävfluglik dagsvärmare och förväxlad blåvinge.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och stigande ålder på trädsiktet förutsatt att inte marken gödslas.

Naturvårdsarter

Grålila vaxskivling VU, scharakansvaxskivling NT, ängsvaxskivling, papegojvaxskivling, blodvaxskivling, vit vaxskivling, solvända NT, sommarfibbla NT, gullviva §, klasefibbla NT, smalsprötad bastardsvärmare NT, bredbrämrad bastardsvärmare NT, violettekantad guldvinge NT

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenvädd, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha).

Fältbesök: 2021-11-03

Granskning 2022-01-11

av text:

Å 23 Torgöl våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Torgöl söder om Nannersbo hyser naturvärden som våtmark med en praktiskt taget helt öppen vattenspegel. Vattenspegel och andra blöta partier har i hög grad dikats och på andra sätt dränerats intensivt i landskapet under de senaste hundra åren. Förekomsten av slätterblomma i anslutning till gölen antyder att våtmarken tidigare utnyttjats till våtmarksslätter. Värden förknippade med ett äldre odlingslandskap kan anses vara utgångna i anslutning till Torgöl men gölen kommer ändå att ha betydelse för organismer knutna till vattenmiljöer i framtiden.

Beskrivning

I kommunens södra del cirka 700 meter söder om bebyggelsen vid Nannersbo ligger Torgöl. Torgöl är en liten långsträckt göl som har ett mindre inslag av vit näckros. Gölen omges av laggkärr med inslag av gungfly. Trädsiktet i gölens närmaste omgivning består av ung klippal och glasbjörk med underståndare av sly och videbuskage. Äldre stubbar finns i anslutning till gölen. Fältsiktet domineras av trådstarr, kråklöver, vattenklöver och bredkaveldun med inslag av kärrsilja, kärrviol, missne (signalart), slätterblomma (indikatorart), tranbär, flaskstarr, sumpmåra, krypven, kärrdunört, videört och mindre bladvassbestånd. Åkermarkerna som gränsat till gölen är igenplanterade med gran och mot väster gränsar gölen också till skogsmark. Torgöl avvattnas i den norra delen genom ett grävt dike som så småningom mynnar i Storgöl. Tillrinningen sker genom ett dike som ansluter i gölens södra del.

Bibehållande av värdena

En fri utveckling av gölen och gölens närmaste omgivning är en förutsättning för att naturvärdena ska bestå. Tillförsel av näringsrikt markvatten bör motverkas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 24 Nannersbo lövskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser mer ovanliga mossor, lavar och svampar. Här förekommer rödlistade arter. Området bedöms också som lämpligt för lövskogsfåglar, bland annat hackspettar. Delvis finns det död ved. Delar av området är klassificerat som nyckelbiotop. I övriga delar kan naturvärdet utvecklas mer på sikt som värdefullt komplement till de intilliggande nyckelbiotoperna. Områdets storlek bidrar till en hög klassning.

Beskrivning

I området väster om Nannersbo by finns flera löv- och blandskogsbestånd på tidigare ängs- och hagmark. I området finns rester av trädgårdsgårdar, stenmurar och rösen.

I sydvästra delen av området finns bland annat en nyckelbiotop med äldre lövskog. Här dominerar asp, ek och vårtbjörk med inslag av gran. I vissa partier är aspen grov och börjar bli ihålig. På en grov asp har fruktkroppen hittats av den rödlistade vedsvampen stor aspticka(NT). En annan art som finns på asp är asphättemossa. På marken växer bland annat signalarten vårärt och den rödlistade marksvampen scharlakansvaxskivling(NT).

Strax norr om nyckelbiotopen finns en ädellövslund med äldre ek samt asp och björk. Även här med inslag av gran. Några grova aspar finns. Längst i väster finns en lövskogsdunge som domineras av ek. I blockiga partier är aspen vanligare. Lönn förekommer. På en gammal asp växer den ovanliga bårdlaven. Mot norr tar en lundartad granskog vid med relativt stort lövinslag och en rik lundflora med signalarterna tandrot och myskmadra.

I sydost finns ekdominerad lövlund med förutom ek, främst asp och björk med inslag av gran. Här finns även en gammal lönn. På denna växer den ovanliga signalarten slanklav. Andra intressanta arter i denna del är honungsvaxskivling, blodvaxskivling, grå vårtlav och fällmossa (signalart).

I det norra delområdet växer närmast byn en lundartad blandskog med stort lövinslag. En del 100-årig ek och asp finns. I denna del förekommer signalarten rostfläck tillsammans med grå vårtlav, skriflav och scharlakansvaxskivling(NT).

Väster om kraftledningsgatan finns en gammal lövskog (nyckelbiotop) som domineras av asp, björk och ek med inslag av klibbal i fuktiga partier. Här finns också mycket gran. Asparna är många och också murkna. I västra kanten står några äldre askar. Området har varit orört en tid och det har börjat bildas död ved av lövträd och även en del gran. På marken växer bland annat signalarten underviol. Området hyser några mer ovanliga mossor. Här finns signalarterna stubbspretmossa och trubbfjädermossa samt asphättemossa.

Mot norr finns ett parti, bitvis fuktigt, med lövrik skog med gammal grov asp, senvuxen ek och gran i olika ålder.

Även mellanliggande barrdominerad skog har visst intresse med relativt hög lövandel. Det finns ofta senvuxen ek, grov asp och hålaspar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om lövträden sparas och granen hålls efter och successivt huggs bort. En del gamla, grova barrträd bör dock sparas. Död ved och träd som faller omkull bör lämnas kvar. Vissa ekar som fortfarande är vidkroniga bör frihuggas.

Skydd: Saknas

Å 25 Nannersbo odlingslandskap

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 37, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Markerna vid Nannersbo är ett fint exempel på det äldre kulturlandskapet, tyvärr dock under igenväxning. Ekarna i de igenväxande betesmarkerna liksom i övrigt en del fristående ädellövträd har förutsättningar att bli fina naturvårdsträd i framtiden om markerna hålls öppna/halvöppna.

Beskrivning

Nannersbo by är belägen invid gränsen mot Kalmar län i kommunens södra del. Närmast gårdarna ligger åkermarken med odlingsrösen och omgivna av välbehållna stenmurar. Öppna betesmarker finns fortfarande men igenväxningen har gått långt. Sydväst om gårdsbebyggelsen i Nannersbo finns till exempel en igenväxande ekhagmark. Yngre asp, björk, ek och hassel håller på att fylla ut luckorna mellan ekarna. Ekarna är vidkroniga. Gläntor med hagmarksflora finns fortfarande kvar. På en liten lodyta växer här den i länet sällsynta arten fjällig gytterlav. Inom området finns ett antal fornlämningar.

Bibehållande av värdena

Om naturvärdena ska kunna bevaras måste markerna även i fortsättningen hävdas och därmed hållas öppna. I den f d hagmarken bör ekarna frihuggas, gläntorna röjas och betet helst återupptas. I lövskogen inträngande gran bör huggas bort. Undersökning av markfloran såväl i de öppna hagmarkspartierna som i mer slutna delar skulle vara av intresse vid vidare bedömning av naturvärdena och skötselbehov.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 26 Storgöl våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Storgöl ligger i ett kulturlandskap som delvis är under igenväxning. Trana häckar i anslutning till gölen. Gölen är näringsrik och hyser grunda delar samt mer eller mindre utbredda vassar vilket talar för att värden för fågellivet kan vägas in i naturvärdesbedömningen. Storgöl hyser med säkerhet också naturvärden för en rad andra organismer som är knutna till vattenmiljöer och miljöer med hög insektsproduktion, till exempel trollsländor, groddjur och fladdermöss.

Beskrivning

I kommunens södra del cirka 300 meter öster om bebyggelsen vid Nannersbo by ligger Storgöl. Storgöl ligger i gränslandet mellan skogsmark och jordbruksmark och kan karaktäriseras som en näringsrik vattenmiljö som förmodligen är resterna av en sänkt sjö. Den östra stranden gränsar till medelåldrig skog som är planterad i ett f d kulturlandskap. Det äldre kulturlandskapet gör sig påmint genom rikligt med odlingsrösen och små åkertegar. Mot norr, väster och söder ansluter kulturbetesmarker.

Centralt i gölen finns en öppen vattenspegel som omges av en bård av vit näckros. Längre in mot strandlinjen domineras vegetationen av blandade bestånd av säv och bladvass. I anslutning till strandlinjen finns på flera ställen en utbildad zon med gungfly som utgörs av en sammanhängande matta

av vitmossor. Fältskiktet ute på gungflyet domineras av kråklöver med inslag av flaskstarr, tranbär, sumpmåra och ett ställvis frekvent inslag av slätterblomma (indikatorart).

På den närmast omgivande fastmarken vidtar en bård av viden, glasbjörk och enstaka klibbal. Träd- och buskskiktet är ungt och spontant etablerat vilket i sin tur vittnar om att gölen ingått i ett öppnare landskap innan igenväxningen tog fart.

En fågelinventering kan utreda gölens betydelse för fågellivet. En studie av historiska kartor kan ge information om gölens historiska utbredning.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete i Storgöls närhet rekommenderas för att bibehålla ett öppet landskap kring gölen.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 27 Lillgöl våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Lillgöl ligger i ett ostört läge och är påtagligt intakt trots att ett dike avvattnar gölen mot norr. Gölen hyser också flera vegetationstyper; gungfly, tallrismosse, högstarrbälte, laggkärr och övergångar däremellan.

Beskrivning

I kommunens södra del, cirka 500 meter öster om bebyggelsen vid Nannersbo by, ligger Lillgöl. Lillgöl är en långsträckt göl och helt omgiven av barrskog. Den avvattnas genom ett dike mot norr.

Vattenspegeln omgärdas av en bård med storvuxna växter som bredkaveldun, bunkestarr, slokstarr och säv. Vattenspegeln i sig domineras helt av vit näckros. Gölen hyser fisk.

Längs den östra kanten finns utbildad gungfly uppbyggd av vitmossa och klädd med glest spridda små tallar och björkar. Gungflyet är flackt och hyser rikligt med tranbär i fältskiktet. Flaskstarr domineras ställvis. Hundstarr och tuvull förekommer i mindre omfattning.

In mot land övergår gungflyet i ett mindre stråk av tallrismosse, cirka 10-20 meter brett, med tallar i dimensioner på mellan 1 och 3 dm i brösthöjdsdiameter. Skvattram är det dominerande riset i fältskiktet och inslaget av rundsileshår, tuvull, hjortron, ljung och lingon ökar in mot tallrismossen. Här och var övergår tallrismossen i ett laggkärr där ung björk har en framträdande roll. Björnmossa dominerar i bottenskiktet.

Sångsvan har observerats i gölen. Gölen bedöms som mycket lämplig för häckning av sångsvan.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras med fri utveckling. Dikningsföretag och tillförsel av näringsrikt markvatten måste undvikas om naturvärdena ska bestå. Vid avverkningar i anslutning till gölen bör en bred skyddszon lämnas. Skyddszonen ska vara så omfattande att en ostörd miljö bevaras för till exempel häckande sångsvan och att intrycket av orördhet bevaras i anslutning till gölen.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 28 Hattorp ädellövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena vid Hattorp beror på en riklig förekomst av ek och i de angivna delområdena även en lundartad flora. I framtiden finns förutsättningar för en rik markflora och, om ekarna gynnas, krävande arter knutna till detta trädslag.

Beskrivning

Gården Hattorp ligger öster om sjön Antvarden vid riksväg 35 mellan Mosshult och Broddebo. Inslaget av yngre ek är stort i landskapet utefter vägen.

Söder om gården finns en före detta hagmark som numera är en igenvuxen ek-hassellund. I fältskiktet finns bland annat liljekonvalj, vitsippa, harsyra och ormbär.

Cirka 300 meter mot nordväst intill bebyggelsen finns ett mindre område med sluttningar och blockiga kullar med ekdominerad ädellövskog. Ekarna är ganska gamla och här finns också inslag av lind och lönn. Markfloran är rik med bland annat signalarterna vårärt, vippärt och lundelm.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena består om barrträden huggs bort från de beskrivna områdena. I det södra delområdet bör helst betet återupptas och gläntorna hållas öppna. Ekarna i Hattorps omgivning bör främjas. Lämpliga träd hålls fria från konkurrerande träd och sly så att de kan utvecklas till vidkroniga och grova naturvårdsträd.

Skydd: Saknas

Å 29 Trulstorpet lövskog

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 3, 63

Naturvärdesbedömning

Lövskogsområdet som innehåller äldre träd bedöms ha mycket stort värde för bland annat mer ovanliga lavar, svampar, kärlväxter och fåglar. Bland annat växer här de rödlistade arterna aspgelélav(NT) och gräset storgröe(NT). Områdets storlek förstärker naturvärdet. Nyckelbiotop. Området ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Vid Trulstorpet, som ligger mellan sjöarna Tolen och Stora Bjän, väster om vägen mellan Västerby och Önhult finns blockiga lövskogsklädda sluttningar omkring ett par höjder. Närmast Trulstorpet i den västra delen av objektet dominerar asp och ek men med ett stort inslag av främst lind. Denna del betas och skogen har bitvis en öppen och tilltalande karaktär. Många av asparna är grova och mossklädda långt upp på stammen. På en gammal lönn växer signalarten platt fjädermossa.

Även i den östra delen finns ett relativt stort sammanhängande område med äldre lövskog. Asp och ek är de vanligaste trädslagen med inslag av björk och gran. Här finns också inslag av lind, lönn och även alm. I norra delen finns ett par linddominerade partier. Aspen är ställvis ganska grov och här finns den rödlistade laven aspgelélav(NT) på ganska många träd. I sydost är lövskogen bitvis något yngre. Längst i söder växer det rödlistade gräset storgröe(NT) i anslutning till ett surdråg.

Signalarter i området utöver de som redan nämnts är trolldruva, vårärt, underviol och fällmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om betet fortsätter, lövträden lämnas orörda och kullfallna träd sparas. Granen bör successivt plockas ut ur området.

Skydd: Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 30 Trångmålen mosse

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 12

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärde är knutet till att mossen är intakt och skonad från markavvattning.

Beskrivning

I kommunens södra del väster om sjön Stora Bjäns norra utlöpare ligger gården Trångmålen. Cirka 500 meter öster om gården ligger en liten öppen mosse. Mossen, som omges av barrskog får karaktär av en tjock, blöt, flack matta av vitmossor i bottenskiktet. Inget gungfly finns. Trädskiktet ute på mosseplanet består av enstaka 1-2 m höga tallar och glasbjörk. Fältskiktet domineras av tuvull med inslag av dystarr som antyder blöta förhållanden, rikligt med tranbär, ljung, kråkris, rosling, skvattram och hjortron.

Bibehållande av värdena

Ska naturvärdena bestå får ej markavvattning genomföras i området.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 31 Korpberget bergbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

En markant bergbrant vars läge nära en sjö ger hög luftfuktighet i dess nedersta delar och livsutrymme för bland annat den ovanliga och rödlistade lunglaven(NT) och en rik mossflora. Förekomsten av olika trädslag och död ved och lågor innebär på sikt höga naturvärden om området lämnas orört.

Beskrivning

Söder om Lövdalen längs landsvägen vid sjön Stora Bjäns norra del finns en nordostvänd bergbrant med granskog nedanför. I den blockiga och svårframkomliga branten växer även asp, björk, ek, lind och enstaka alm. På en alm i områdets södra del växer rikligt med den rödlistade arten lunglav(NT). På granarna växer gammelgranslav. En hel del granlågor finns. På marken växer rikligt med trolldruva och ormbär. På stenblocken växer bland annat trädporrella. I själva branten finns stora fuktiga lodytor.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om bergbranten och en bred skyddszon nedanför lämnas orörda. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av Stora Bjäns strandlinje.

Å 32 Galkärr bäckdråg

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 23

Naturvärdesbedömning

Den skuggiga och fuktiga miljön med ädellövträd kring denna skogsbäck ger utrymme för ovanliga och fuktighetskrävande växter, bland annat en rik mossflora. Den rödlistade och i länet sällsynta arten aspfjädermossa(VU) förekommer liksom den ovanliga och fuktighetskrävande lunglaven(NT), också den rödlistad. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Galkärr cirka 1,2 km sydsydväst gården Bekarp öster om sjön Stora Bjän finns en mindre skogsbäck med forsande vatten mellan block och stenar på en sträcka där bäcken omges av en smal bård med lövträd och buskar. I träd- och buskskiktet finns bland annat lind, al, lönn, alm, asp, rönn och sälg. Det finns en del äldre, högvuxna träd.

På en lönn växer den hotade arten aspfjädermossa(VU) och rikligt med lunglav(NT). På marken växer en lundartad vegetation. Förutom rikligt med myskmadra finns bland annat trolldruva och ormbär. Det förekommer rikligt med mossor, bland annat signalarterna trubbfjädermossa, fällmossa, trädporella, blåsfliksmossa och krusig ulota. Bland lavarna finns grå punktlav och skriftlav. Den aktuella sträckan mynnar i ett mindre kärr. Bäckens är i övrigt påverkad såväl uppströms som nedströms.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om kvarvarande naturliga delen av bäcken undgår all form av ingrepp. Området runt bäcken, inklusive en tilltagen skyddszon, bör lämnas helt orört för att bevara den fuktiga och med ädellövträd bevuxna miljön. Död ved och omkullfallna träd bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 33 Mosshult hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 42

Naturvärdesbedömning

Detta är en del av ett större hagmarksområde med hävdgynnad och värdefull flora som bryter av i ett annars skogsdominerat landskap. Det är viktigt att bevara de få naturbetesmarker som finns kvar i kommunen.

Beskrivning

Drygt en halv kilometer sydväst om byn Mosshult, vid grusvägen mot Önhult, betas en mindre hagmark i anslutning till större kulturbetesmarker med stenmurar och odlingsrösen. Den ur naturvårdssynpunkt intressanta delen av hagen kantas av medelålders granskog, som också betas i mindre omfattning.

Trädskiktet i denna del av hagen är sparsamt, representerat av enstaka björkar. Enar finns spridda i hagen. En röjd kraftledningsgata utnyttjas.

Här finns rikligt med ormrot, smörboll, ängsskallra och jungfrulin, vilket indikerar att marken kan ha utnyttjats som slåttermark långt tillbaka. Fläckvis växer även rikligt med kattfot, framförallt under kraftledningen. Andra hävdgynnade arter är stagg, svinrot, ängsvädd, klasefibbla(NT), nattviol, grönvit nattviol, prästkrage, blåsuga, gullviva, gökärt, vårbrodd, darrgräs, ljung, ängsfryle, backsmörblomma(NT) och mandelblom.

Om man följer körvägen som går in från landsvägen mitt i hagmarken cirka 200 meter mot sydost finns två solitära spärrgreniga ekar, cirka en meter i brösthöjdsdiameter. Båda träden har enstaka döda grenar men är i övrigt friska. De har ännu inte grov skorpbark.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska bevaras måste hävden fortsätta. Betestrycket kan gärna intensifieras. Gödsling får inte ske. De båda grova ekarna bör stå fritt även i fortsättningen och hållas fria från sly.

Skydd: Saknas

Å 34 Mossjön våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Våtmarksområdet i Mossjöns södra del är unikt för Åtvidabergs kommun på grund av det rikliga inslaget av slätterblomma. Våtmarken hyser också flera olika vegetationstyper som högstarrbälte, gungfly, fastmattekärr, småhöljor och eventuellt även mjukmattekärr.

Beskrivning

I kommunens södra del, cirka 300 meter väster om gårdsbebyggelsen vid Mosshult, ligger den långsträckta Mossjön. Sjöns södra tredjedel består till stor del av ett vitmossedominerat gungfly med inslag av fastmattekärr, små höljor och sannolikt också mjukmattekärr. Gungflyet är helt öppet sånar som på enstaka små videsnår, björkar och ett rikligt uppslag av bredkaveldun. I fältskiktet dominerar kråkris och anmärkningsvärt är den rikliga förekomsten av slätterblomma (indikatorart). Mindre påtagliga men allmänna är sumpmåra, kärrdunört, brunven och kärrsilja. Trådstarr är ställvis beståndsbildare. Ut mot sjöns vattenspegel finns ett högstarrbälte.

Den västra stranden består av en bård av sporadiskt förekommande videsnår som mot fastmarken övergår till ung granskog. Den västra stranden utgörs av en bård av ung björkskog med insprängda tallar. Den östra stranden gränsar till en fd betesmark som är under igenväxning och som planterats med gran.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla det rikliga uppslaget av slätterblomma bör en eventuell igenväxning av den öppna ytan motverkas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 35 Mosshult betad barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Skogsbeten är numera mycket ovanliga och det är viktigt att bevara de som finns. Artinventering, till exempel av marksvampfloran, skulle ge ytterligare underlag för naturvärdesbedömningen.

Beskrivning

Norr om vägskälet vid Mosshult och vägen mot Stora Ved utbreder sig ett barrdominerat skogsområde som betas av nötdjur. Här finns äldre tall och gran med bitvis inslag av asp och björk. På träden växer

bland annat grymig blåslav. Skogen är till större delen ganska sluten med mindre gläntor men en del hagmarksväxter finns.

Bibehållande av värdena

Om områdets karaktär och kvalitet som skogsbete ska förstärkas bör viss plock- och luckhuggning göras i området. Gläntor bör utvidgas och skogen behållas olikåldrig.

Skydd: Saknas

Å 36 Storvedsgölen våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Storvedsgölen berikar landskapet kring Stora Ved på vatten vilket är värdefullt i det annars relativt vattenfattiga landskapet. I övrigt hyser gölen sannolikt lokala värden för till exempel fågelliv, groddjur, fladdermöss med flera organismgrupper knutna till vatten.

Beskrivning

I kommunens södra del, cirka 500 meter sydväst om gårdsbebyggelsen vid Stora Ved, ligger Storvedsgölen. Storvedsgölen utgörs till största delen av en öppen vattenyta som omges av en 10-20 meter bred bård av bladvass, bunkestarr och pors längs strandlinjen. Ut mot vattenspegeln vidtar ett näckrosbälte som närmast bladvassen hyser bestånd av sjöfräken. Större delen av vattenspegeln saknar flytbladsvegetation. Gölen blir med andra ord djupare än vad näckrosorna tål ganska snart utanför bladvassbältet. Gölen hyser ett fiskbestånd. Närmast gölen på den omgivande fastmarken står en bård av ung klibbal och glasbjörk. I strandlinjen står enstaka grövre döda björkar som håller dimensioner på 2-3 dm i stamdiameter.

Utloppet från gölen har inledningsvis karaktär av en liten å och är då cirka 3-4 meter bred på sina bredaste ställen. Efter cirka 100 meter övergår den dock till att vara ett djupt v-format dike.

Gölen gränsar i söder till granskog och en mindre åkermark. I norr finns en brukad björkskog. Det omgivande landskapet har överförts till skogsmark under sen tid.

Bibehållande av värdena

Fri utveckling av strandskogen kan tillföra gölen ytterligare naturvärden i framtiden.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 37 Stora Ved odlingslandskap

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 41, 42

Naturvärdesbedömning

Vid Stora Ved finns en intressant bybildning med jordbruksmark som bryter av det skogsdominerande landskapet. I hagmarken finns inslag av en hävdgynnad flora. Enstaka grova ekar förekommer.

Beskrivning

Vid vägen mellan Mosshult och Falerum finns en laga skiftad by i väl avgränsad uppodling i skogsbygd. De fem gårdarna som utflyttades i samband med laga skiftet ligger i synligt samband med de tre kvarvarande på den ursprungliga bybacken. Bebyggelsen har en enhetlig karaktär och är i huvudsak från

1800-talets senare del. Här finns stengårdsgård och odlingsrösen. Söder och sydost om byn utbreder sig öppen ganska stenbunden och till vissa delar kuperad hagmark som är gödselpåverkad. Fläckvis finns dock en rik hävdgynnad flora med jungfrulin, kattfot, blåsuga, darrgräs, gullviva, stagg, ormrot, svinrot, mandelblom, ängsvädd, smörbollar, nattviol, ängsfryle och solvända. I den västra hagen söder om bostadshuset finns en dunge med några ekar. En riktigt grov ek har håligheter och grov bark och är intressant för lavar, svampar och insekter om den får stå fritt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bestå om jordbruksdrift fortsätter med bete och hagmarken inte gödslas. Röjning av sly bör ske i hagmarken. De grova ekarna bör frihuggas.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 38 Sågbacken bäckmiljö

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området vid bäcken hyser en värdefull kryptogamflora. Bland annat finns här grön sköldmossa som är förtecknad i EU:s habitatdirektiv. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka en kilometer nordväst Nannersbo by rinner en liten stenig skogsbäck omgiven av klibbal, björk och gran. Det finns även ett ganska stort inslag av ask. Några grova granlågor finns.

På en gammal ask växer den ovanliga signalarten korallblylav vid trädbasen. På en lövlåga över bäcken finns grön sköldmossa. Bland övriga arter i området kan nämnas långfliksmossa, bandpraktmossa och skriftlav.

Bibehållande av värdena

Om naturvärdena ska bevaras och öka bör skogen på båda sidor om bäcken lämnas orörd, liksom bäckfåran. Löv- och barrträd som vindfälls bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd

Å 39 Djurmossen våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Kärren med gammal glasbjörk och i vissa delar klibbal har förutsättningar, om de får utvecklas fritt, att bli mycket värdefulla för till exempel lövskogsfåglar (*exempel på en ovanlig fågel som normalt trivs i denna miljö är mindre hackspett.*)

Beskrivning

Djurmossen är ett trädbevuxet kärr cirka två kilometer öster om byn Stora Ved. I söder finns en slingrande bäck med sandbotten omgiven av grenrörkärr. Här växer glest med halvgammal klibbal. Längre mot norr blir kärren större och glasbjörkdominerande.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och kommer att öka om området lämnas orört.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller i området. Strandskydd.

Å 40 Hule rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten finns rikligt med död ved och en värdefull kryptogamflora med minst en rödlistad art. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Fyra kilometer sydväst om Falerum och 500 meter öster om Bovik, söder om Hulemossen, finns en liten östvärd, bitvis storblockig brant. Här växer mest äldre gran och det finns även ganska många grova granlågor. Grov asp förekommer också. På ett liggande murket lövträd har den rödlistade vedtrappmossan(NT) påträffats. I området finns också signalarten långfliksmossa och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Vindfällena bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 41 Bovik odlingslandskap

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 20, 42

Naturvärdesbedömning

Gården Bovik, som ligger omgiven av barrskog, är ett mycket fint exempel på hur det gamla jordbrukslandskapet kunde se ut i skogsbygden. Det som idag används som betesmark vid Bovik innehåller små terrasserade åkrar och odlingsrösen i riklig mängd. Vid sidan av detta finns en mycket rik flora på de marker som en gång var slåtterhävdade, bland annat har den rödlistade arten månlåsbräken(NT) här en av sina få växtplatser i kommunen. Dagfjärilsfaunan är rik med bland annat rödlistade arter. Både de kulturhistoriska och de biologiska bevarandevärdena är mycket höga.

Beskrivning

På mitten av vägsträckan mellan Mosshult och Falerum utbreder sig vid gården Bovik några natur- och kulturbetesmarker, som därmed bryter barrmonotonin. Här ligger en särpräglad och vacker hage som innehåller både naturbete, med lång kontinuitet, och äldre åkrar.

Åkrarna, som är terrasserade, framträder mycket tydligt i landskapet, tack vare att det är välbetat och röjt. Här vid Bovik hjälpte naturen äldre tiders jordhungeriga brukare på traven, genom att med små förkastningar terrassera den annars så branta, sluttningen. På några ställen har man med stenmurar förbättrat terrasserna. Man hittar också odlingsrösen och delar av en gammal stengärdesgård. Floran i de gamla åkerlapparna är ännu så länge ganska trivial. En art som dock funnit sig tillrätta är revfibblan, som är ganska vanlig.

Naturbetet hyser i vissa delar en rik flora som styrker ett tidigare förflutet som slåttermark. Här har man funnit arter som månlåsbräken(NT), ängsfryle, darrgräs, slåtterfibbla(VU), gullviva, ängsklocka och svinrot. Vegetationstypen närmar sig den örtrika friskängens. Annars dominerar fårsvingelvarianten av

rödvenheden och rödvenängen. I dessa delar finns bland annat ljung, prästkrage, backsmörblomma(NT), solvända, jungfrulin, gökärt och ängsvädd.

Vid inventering av dagfjärilsfaunan i området påträffades 29 arter varav de tre rödlistade arterna smalsprötad bastardsvärmare(NT), bredbrämrad bastardsvärmare(NT) och mindre bastardsvärmare(NT). Nagelspinnare är ett annat intressant fjärilsfynd.

Trädskiktet är mycket rikt utan något dominerande trädslag, med björk, asp, ask, oxel, al, tall och gran. I buskskiktet finns bitvis ett röjningsbehov. En, björk och hassel dominerar.

På båda sidor om vägen väster om bostadshuset har den rödlistade kärlväxten skogsklocka(NT) påträffats.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om landskapet hålls öppet, betesdriften fortsätter och hagen röjs regelbundet. Gödsling av hagmarken får inte ske.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 42 Lilla Udden lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns grova ekar, gammal aspskog och en värdefull kryptogamflora med minst en rödlistad art. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Lilla Udden ligger drygt tre kilometer väster om Falerum vid Stora Bergsjön. Mellan gården och sjöns västra strand finns dels en ekbacke med äldre vidkroniga ekar och dels norr om denna en liten brant mot sjön med äldre asp. Grova asplågor förekommer. Vid fastighetsgränsen i norra delen står tre grova och gamla ekar. På en av dessa växer den rödlistade arten rosa skärelav(NT). I området finns även signalarterna rostfläck och fällmossa.

Bibehållande av värdena

Några yngre träd runt de gamla ekarna bör sågas ner. Stammarna kan lämnas kvar på marken. I övrigt bör området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 43 Stora Bergsjön rasbrant och lövnaturskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I områdena finns rikligt med grova träd och död ved med en värdefull kryptogamflora. Bland annat finns tre rödlistade vedsvampar. Området är troligen också av stort värde för fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Knappt tre kilometer väster om Falerum finns blockiga sluttningar ner mot kärrmarken intill Stora Bergsjöns utlopp. Här växer gammal lövskog med ek, asp, klibbal, och björk med inslag av gran och tall. Det finns gamla grova aspar och björkar och gott om död ved av både lövträd och gran. På en grov granlåga växer den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). Och på liggande aspstammar har de båda rödlistade vedsvamparna skinn tagging(NT) och veckticka(NT) påträffats. På marken växer bland annat gräset lundelm (signalart).

Gränsande mot sjön finns en blockig holme i övrigt är omgärdat av kärrmarker. Här växer en äldre lövskog som domineras av asp och björk, ett mindre inslag av al och gran finns. Flera äldre sälgbuketter finns i beståndet. Här finns flera gamla grova aspar och björkar. Det är gott om död ved, både i form av lågor och stående döda träd. Området är värdefullt för fågellivet, större hackspett noterades, samt bohål i den grova aspen. Signalarterna fällmossa och ormbär är noterade i denna del.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om områdena lämnas orörda och död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Områdena är skyddade som biotopskyddsområden sedan 2006.

Å 44 Stora och Lilla Bergsjön våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i sjöarna och dess närmaste omgivningar består i huvudsak av värden förknippade med fågellivet. Ur den synvinkeln har området ett kommunalt intresse. Miljön vid sjöarna är variationsrik med vassar, flytbladsvegetation och videsnårskogar. I omgivningarna finner man alskogar och hävdade betesmarker. Brun kärrhök och trana har noterats under häckningstid vilket påverkar bedömningen i positiv riktning. En inventering av fåglar i området skulle ge ytterligare kunskap om områdets betydelse för fågellivet och tillföra kunskap av betydelse för naturvärdesbedömningen av området.

Beskrivning

Stora och Lilla Bergsjön ligger cirka 3 km väster om Falerum i ett öppet jordbrukslandskap där stora delar av åkermarken fortfarande brukas medan naturbetesmarken är under igenväxning.

Stora Bergsjön får sin huvudsakliga karaktär av en stor öppen vattenspegel som saknar flytbladsvegetation. Vattenspegeln omges av en mer eller mindre bred bård av bladvass som tilltar i den norra delen och som mot norr och nordost övergår i videsnårskog. Strandzonen runt sjön hyser på ett flertal ställen högstarrbälte med dominans av bunkestarr, ibland i stora tuvor ut mot vassen. Kråklöver är också en vanlig växt i strandzonen och får sällskap av högresta örter som älggräs, videört, kärrdunört och fackelblomster. Viken ungefär mitt på den östra stranden är igenvuxen med i huvudsak kraftiga starrarter. Bunkestarr dominerar tillsammans med bladvass men även blåsstarr och vasstarr gör sig påminda. Utanför viken (bladvassen) finns ett bestånd av näckrosor som ställvis övergår i sjöfräkendominans. Vegetationen antyder grundare förhållanden i sjön. Videsnårskogen som breder ut sig i sjöns norra del utgörs av en mosaik av slutna och öppna partier. I de i många fall blöta gläntorna mellan videbuskagen får fältskiktet omväxlande karaktär av bunkestarr, trådstarr, kråklöver, tuvtåtel, grenrör och bestånd av bredkaveldun beroende på fuktighetsgrad. Videsnårskogen börjar strax nordost om torpet Lilla Udden och fortsätter sedan längs den norra stranden. Vegetationen längs stränderna bär inga spår av att ha varit hävdade. I den näringsrika strandzonen har kraftiga starrarter helt tagit över dominansen där inte bladvass utgör det dominerande inslaget. Sjön omges av barrskog i väster och i övrigt till största delen av jordbruksmark.

Lilla Bergsjön är en grund, näringsrik sjö som är rik på vassar. Runt Lilla Bergsjön finns fortfarande betesmarker som hävdas och vid flera ställen präglas vegetationen av betesdrift. I den norra delen av sjön, söder om gårdsbebyggelsen vid Bergsjö, ansluter en betesmark som vid sjön har en antydning till zonerad vegetation. Mot landstranden finns en smal bård av tuvåtelfuktäng som snabbt avlöses av ett frodigt högstarrbälte. Mot vattensidan vidtar bladvass och säv. Den norra sidan hyser också en alsumpskog som fortsätter mot den östra kanten. Sumpskogen hyser flera karaktärer som antyder att naturvärden är under utveckling. Trädskiktet har enstaka aspar i dimensioner kring 5 dm i stamdiameter och i övrigt förekommer yngre asp, al och björk med rönn som underståndare, samt ett buskskikt som utgörs av skogstry och äldre videsnår i strandlinjen. Enstaka äldre alar står längs strandlinjen och håller kring 4 dm stamdiameter. Död ved förekommer som enstaka högstubbar av björk och enstaka lågor av asp och björk. De äldre videbuskagen längs sjöstranden hyser också ett rikligt inslag av döda grenar. Enstaka stubbar och spår av avverkning syns men utgör inget påtagligt inslag. Fältskiktet är glest spritt och präglas av näringsgynnade respektive skuggtåliga arter som brännässlor, korsört, nejlikrot, harsyra, hundkex, skogsviol, lundgröe, grenrör och ormbär. I söder vidtar en videsnårskog som består av ett bitvis tätt slutet bestånd av videbuskage med dominans av bladvass i fältskiktet. I den östra delen av videsnårskogen finns en liten göl som förhöjer variationsrikedomen. Längs åkermarken som gränsar till den här delen av sjön är grenrör beståndsbildare med inblandning av veketåg, bunkestarr, trådtåg, brunskära och harstarr (indikatorart). Väster om videsnårskogen dominerar vegetationen av ett högstarrbälte i strandzonen. Framst består det av bunkestarr men ställvis ses inslag av blåsarr och hundstarr. Ett stycke av stranden gränsar i den här delen mot en igenväxande betesmark. Som ett resultat av den forna hävden finns en svagt utbildad zon med gräs-lågstarräng innanför högstarrbältet. Utanför högstarrbältet, mot vattenspegeln, finns en bård dominerad av bredkaveldun, smalkaveldun och bladvass. Sjöns vattenspiegel är till övervägande delen öppen med spridda bestånd av gul och vit näckros längs stränderna.

Häckning av trana har noterats vid Stora Bergssjön. Även brun kärnhök och sångsvan har observerats vid sjöarna under häckningstid.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete av naturbetesmarkerna kring Lilla Bergsjön är en förutsättning för att nuvarande värden ska bestå. Alsumpskogen i strandlinjen i den norra delen av sjön och videsnårskogen som finns i söder bör lämnas för fri utveckling. Båda dessa miljöer bidrar till att variationsrikedomen på naturtyper ökar kring sjön på ett sätt som kan vara av värde för fågellivet.

En framtida utveckling där den forna betesdriften återinförs längs Stora Bergsjöns stränder och det omgivande landskapet hålls levande är också att betrakta som önskvärd. Även här bör de angränsande alskogarna och videsnårskogarna lämnas för fri utveckling.

Skydd: Strandskydd omfattar 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud gäller.

Å 45 Bergsjögölen vattenmiljö

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Bergsjögölen främsta naturvärde är att den utgör en permanent vattensamling i en del av landskapet med relativt lite vattensamlingar. Vattensamlingar av det här slaget möjliggör för vattenlevande insekter, vattenlevande växter, groddjur med flera organismgrupper att leva kvar i landskapet.

Beskrivning

I kommunens södra del, cirka 2 km söder om Kvistrum och cirka 500 meter väster om gårdsbebyggelsen vid Bergsjö, ligger Bergsjögölen. Gölen består helt av en öppen vattenspiegel med glest spridda mindre bestånd av gul och vit näckros längs stränderna. Strandlinjen ges karaktär av bunkestarr och mindre

bestånd av bladvass med insprängda partier av pors. Längst i öster ansluter ett dike från åkermarken. Här finns det största beståndet av bladvass. Runt gölen finns en tunn bård av vitmossa med en svag tendens till gungflykaraktär. Den omgivande bården är upp till ett par meter bred, något bredare vid in och utlopp, och har en tvär övergång mot vattenspegeln. Det vitmossedominerade partiet hyser ett fältskikt som består av blodrot, kråklöver, tranbär, kärrsilja, lingon och trådstart i anslutning till strandlinjen. Längs med strandlinjen står en tunn bård av glasbjörk i dimensioner på 0,5-1 dm i brösthöjdsdiameter. Gölen omges i övrigt av brukad barrskog, förutom i öster där åkermark ansluter.

Bibehållande av värdena

Lämna gölen orörd vid eventuella dikningsföretag. Begränsa läckaget av näringsämnen från åkermarken i öster. Vid avverkning i omgivningarna bör en väl tilltagen skyddszon lämnas för att bevara gölens ostörda karaktär och begränsa utsläppet av näringsrikt markvatten.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 46 Svenserum viltvatten

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Vattenspeglar av det här slaget har en stor betydelse för en lång rad organismer knutna till vattenmiljöer förutom det jaktbara viltet. Här kan fåglar finna föda och häckningsmiljöer. Groddjur som är beroende av vattenmiljöer för sin reproduktion trivs bra i fiskfria vattendrag. Vattenlevande insekter och växter kan finna en livsmiljö och i sin tur bidra med en hög produktion, speciellt i grunda näringsrika vattendrag som gynnar till exempel fåglar och fladdermöss. Värdet av viltvatten dras dock ner av att den normala skötseln innebär torrläggning med några års mellanrum.

Beskrivning

Cirka 1 km sydväst om gårdsbebyggelsen vid Svenserum finns ett viltvatten. Viltvattnet har anlagts på före detta åkermark och gränsar praktiskt taget helt till skogsmark. Mindre inslag av åkermark finns dock norr och söder om viltvattnet. Viltvattnet får i huvudsak karaktär av en centralt belägen ö och två öppna, långsträckta vattenspeglar. Dessa bryts emellanåt av beståndsbildande vattenpilört. Stränderna hyser trådstart, bunkestarr, bladvass och bredkaveldun. Våtmarken är sannolikt fiskfri. Strandvegetationen är så pass uppvuxen att en fågelinventering med syfte att söka till exempel svarthakedopping och årtas skulle kunna ge ett positivt resultat.

Bibehållande av värdena

Inplantering av fisk och kräftor bör undvikas. Bibehåll ett inslag av öppna vattenspeglar. Störst värde vore om vattensamlingen kunde permanentas och inte tömmas på vatten med några års mellanrum.

Skydd: Strandskydd

Å 47 Mosshult aspskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet beror på förekomsten av gammal grov asp och tillgången på död ved. Området har ett framtidsvärde för arter knutna till detta substrat.

Beskrivning

I skogsområdet mellan Västerby och Ämtenä s cirka en kilometer söder om sjön Nedre Virken ligger ett övergivet torp, Mosshult. Intill torpet finns en liten dunge med gammal asp. Det börjar att bildas lågor och högstubbar av asp. Intill ett surhål finns döda tallar och granar.

Bibehållande av värdena

Några granar bör tas bort främst i östra kanten för att gynna asparna. I övrigt bör området lämnas orört. Död ved och kullfallna stammar bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 48 Sörhagen tallrismossar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Trots att tallrismossarna är negativt påverkade av dikning kvarstår inslag av representativ vegetationstyp för mosse. Naturtypen är inte speciellt vanlig i Åtvidaberg och en viss möjlighet finns att reparera de skador som dikningen inneburit.

Beskrivning

I kommunens södra del ligger sjön Stora Bjän. Vid den norra delen av sjön, väster om Skeppskulleviken och sydost om huset Sörhagen, ligger två tallrismossar.

Den största av dem ligger i anslutning till vägen som löper längs sjöns västra strand. Mossen gränsar till både skogs- och åkermark. Tallrismossen har kvar sin karaktär av tallrismosse i trädskiktet men fältskiktet är skadat av dikningsföretag. Trädskiktet består av tall i dimensioner mellan 0,5 och 1,5 dm i brösthöjdsdiameter. Enstaka grövre träd finns tillsammans med enstaka lågor av tall och enstaka stående döda träd. Någon etablering av gran eller andra sekundära effekter av dikningen finns inte. Fältskiktet hyser ett glest bestånd av skvattram. Ett negativt inslag för vegetationstypen som sådan är ett rikligt uppslag av lingson. I övrigt finns ett sparsamt inslag av typiska växter för den här miljön med arter som tuvull, hjortron, kråkris, odon och rosling. I bottenskiktet har vitmossan nästan helt ersatts av friskmarksmossor och då främst av de mycket vanliga arterna hus- och väggmossa. Centralt i området finns ett mindre parti dominerat av vitmossor. Minst en generation gamla murkna stubbar påvisar att skogsbruk bedrivits i området.

Den minsta av mossarna ligger i anslutning till sjöstranden. Denna tallrismosse är förhållandevis liten och också skadad av dikning. Trädskiktet består av ett starkt olikåldrigt tallbestånd med en onaturlig struktur med främst träd i dimensioner mellan 0,2 och 1 dm i brösthöjd med inslag av träd upp till 2 dm i stamdiameter. Trädskiktet står tätt och är sannolikt uppkommet som en effekt av dikningen. Minst en generation stubbar finns i området vilket förklarar varför kläna träddimensioner dominerar i trädskiktet. Mindre inslag av små blöta öppna vitmossedominerade stråk med glest spridda meterhöga tallar finns i mossen och representerar sannolikt den ursprungliga naturtypen. Fältskiktet uppvisar här kvaliteter som väl sammanfaller med vegetationstypen med inslag av skvattram, rosling, tuvull, ljung, hjortron, kråkris och tranbär. I övrigt dominerar ställvis blåbär uppblandade med odon och sparsamt med skvattram vilket antyder en övergång mot torrare förhållanden. Ett mer speciellt inslag i fältskiktet är knärot (signalart) som påträffades i områdets södra gräns. Förutom i de blöta stråken dominerar friskmarksmossor i bottenskiktet med främst de vanliga arterna hus- och väggmossa.

Bibehållande av värdena

Diken som avvattnar mossen bör läggas igen för att återskapa de förutsättningar som vegetationstypen kräver. Ett fortsatt skogsbruk bör undvikas om den naturliga strukturen i trädskiktet ska bestå. En fri utveckling i kombination med att vattenståndet höjs kan bidra till att bevara naturtypens kvaliteter. Alla

aktiviteter som till exempel torvtäkt, utdikning och avverkning måste undvikas för att naturvärdena ska bestå.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller i området. Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 49 Västerby- Norrby odlingslandskap

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi G K L **Referenser:** 12, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Det öppna odlingslandskapet med isälvsavlagringar och hagmarker är en intressant och värdefull naturmiljö med tilltalande landskapsbild.

Beskrivning

Kring Österby och Norrby utbreder sig ett omväxlande kulturlandskap. Utefter landsvägen vid Norrby och Västerby finns isälvsavlagringar i form av tydliga åsar.

Nord-nordost Norrby mellan landsvägen och vägen till Österby finns en vacker hagmark med flera utbildade åscentra. I hagen finns några välväxta ekar och björkar. Även en, hagtorn, nypon och hassel förekommer. Hagen är påverkad av gödsel men här och där finns partier med gödselskyende och hävdgynnade växter såsom gullviva, solvända, svinrot, prästkrage, jungfrulin, darrgräs, vårbrodd, backsmörblomma(NT), ängsfryle och stagg.

I området finns en del grövre ek med framtidsvärde. På en åkerholme väster om vägen vid Västerby står till exempel fyra ekar med brösthöjdsdiameter mellan 0,6 och 1 meter. Även på åsryggen mellan Ekot och Karlebo finns några grova ekar. Öster om Solhem finns en kuperad, vacker ekhage.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om kulturlandskapet även i fortsättningen hålls öppet och området undantas från ingrepp som till exempel täkt, trädplantering av betesmarker och gödsling av nu ogödslade hagmarkspartier. De grövre ekar som finns i området bör gynnas genom att hållas fria från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 50 Bredkärret våtmark

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 12, 41, 62

Naturvärdesbedömning

Bredkärrets naturvärden betingas starkt av den stora öppna miljön som sannolikt har en historia som slåttermark. Trots dikning finns flera vegetationstyper typiska för fuktiga och blöta miljöer representerade. Vegetationen i fältskiktet är variationsrik och ställvis relativt artrik. Bland annat finns ställvis inslag av slåtterblomma och ytterligare några hävdberoende arter som antyder en markhistoria som slåttermark.

Beskrivning

Bredkärret ligger cirka 500 m nordväst om bebyggelsen vid gårdarna Norrby och Västerby. Bredkärret är ett näst intill helt öppet kärr som omges av glesa ekpräglade lövskogar, rika på spärrgreniga ekar, som sannolikt har en historia som betesmark. Våtmarken är påverkad av dikning. Längs med den västra gränsen löper ett brett dike/å som flera mindre grundare diken faller ut i från våtmarken.

Längs det bredare diket i väster och söder om det tvärgående diket i områdets södra halva finns det mest påtagliga inslaget av träd och buskskikt. Längs diket är videsnår med inslag av al och björk det viktigaste inslaget medan det mot söder tenderar till att övergå till en al-björk-videsnårskog. Här finns en mosaik av öppna och slutna ytor med rumslig karaktär. Ytterligare mot söder, utanför området, tilltar dikningen och skogsbruksåtgärder har resulterat i ett jämnt ställt björkbestånd.

När det gäller fältskiktet ute i den öppna ytan så spelar grenrör och trädstarr en stor roll beroende på fuktighet. Även om vasstarr och bladvass ställvis är påtagliga inslag. Vegetationstyper som högrötsfuktäng, tuvtåteläng, högstarr- och lågstarr-grässamhällen finns representerade. I fältskiktet påträffas arter som svalting, svärdsilja, bunkestarr, flaskstarr, krypven, sjöranunkel, blåsstarr, videört, skogssäv, älggräs, hundstarr, veketåg, knagglestarr, kråklöver, kärrsilja, besköta och strandklo. I det sydöstra hörnet av området finns ett område som utgörs av en tuvtåteläng med inslag av slätter- och hävdindikatorer som slätterblomma, höskallra, blodrot och hirsstarr. Artrikedomen i kärret antyder att området kan ha utnyttjats som slättermark. En studie av historiska kartor skulle kunna bekräfta om kärret har utnyttjats som slättermark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena i området kommer att utvecklas om dikena ute i kärret tillåts att växa igen. En blötare miljö kommer att motverka en igenväxning av området. All dikning i anslutning till området måste undvikas om de hydrologiska förhållandena ska bestå.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 51 Ebacken grova ekar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

De båda grova ekarna har en värdefull lav- och svampflora med minst en rödlistad art. De är även intressanta för insekter. I omgivningarna finns yngre ekar med framtidsvärde.

Beskrivning

Om man från landsvägen vid Norrby följer vägen mot Österby några hundra meter träffar man på två mycket grova och spärrgreniga ekar vid vägkanten vid ett vägskäl. Ekarna är grovbarkiga med en rik lavflora. Här växer bland annat signalarterna brun nållav och sotlav. Vid stambasen har korallticka(NT) påträffats. Rikligt savflöde har observerats. Förutsättningar finns för andra intressanta växter och insekter. Även norr om vägskälet stor en ganska grov ek.

Fortsätter man på vägen uppför sluttningen mot Österby ser man på södra sidan en hagmark där hävden tycks ha upphört. Här finns en hel del yngre ekar som, om markerna hålls öppna så ekarna får växa till sig fritt, kan få höga naturvärden i framtiden. Även björk, al, asp, rönn och hassel ingår i träd- och buskskiktet. Det finns rikligt med stor och liten blåklocka samt gulmåra, rödklint, prästkrage, ängsvädd och gullviva.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om de grova ekarna får stå fritt från sly. Ekar i närheten bör huggas fria så att de kan utvecklas till framtida arvtagare till de grova ekarna här och vid Österby skola. Hagmarken bör betas.

Skydd: Saknas

Å 52 Österby ädellövskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 41, 70

Naturvärdesbedömning

De mycket grova ekarna vid f d skolan hyser ett antal rödlistade arter av lavar, bland annat den hotade arten ekspik(VU). Ekoxe förekommer. Sannolikt finns här fler ovanliga kryptogamer och insekter. Den ekdominerande ädellövskogen vid Österby gård har en mycket rik och värdefull markflora. Här finns olikåldriga ädellövträd med stort framtidsvärde för olika växter och djur. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Österby skola finns grova ekar och lindar. Den grövsta eken är 5,4 meter i brösthöjdsomkrets. På ekarna växer ekspik(VU), hjälmbrösklav(NT), gul dropplav(NT) och brun nållav. Svavelticka förekommer. Skalbaggen ekoxe har observerats på tomten.

Vid Österby gård, på slutningen mot väster, finns en ädellövskog dominerad av ek men även alm, lind, björk, asp och rönn samt rikligt med hasselbuskar och skogstry. Vid den gamla ladugårdsgrunden finns några grova askar. Det finns en del gamla och grova träd i området. Markfloran är rik med lundgröe, bergslok, piprör, liljekonvalj, ormbär, getrams, nejlikrot, blåsippa, lungört, gökärt, hässleklocka, nattviol, vårärt, vippärt, trolldruva, sötvedel, gullviva och ängsvädd. Åtminstone delar av området har tidigare varit hagmark. Vid områdets nordvästra spets står en grov, spärrgrenig, grovbarkig ek med håligheter. På denna ek finns signalarten brun nållav och blanksvart trämyra.

Även nära vägen öster om Österby gård står en grov ek med bland annat brun nållav. Ekens omkrets är cirka 4,6 meter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om de grova träden får stå kvar fritt utan åverkan. Döda grenar såväl på träden som på marken bör sparas. Yngre ekar i området bör få utvecklas till arvtagare för att långsiktigt säkerställa tillgången på lämpligt substrat för de värdefulla arter som är knutna till de mycket grova träden vid skolan. Man bör överväga om någon av de fristående askarna är lämplig att hamla. Den del av området som har lundkaraktär bör lämnas orörd. Död ved och omkullfallna träd bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 53 Österby drumlin

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G L

Referenser: 41, 61, 70

Naturvärdesbedömning

Den välformade drumlinen är ett tydligt exempel på denna geologiska bildning och bildar en intressant och tilltalande landskapsbild.

Beskrivning

Vid Österby ligger en drumlin. En drumlin, eller radialmorän, har bildats genom att moränmaterial hopats av inlandsisen intill en uppstickande bergknalle. De uppträder i form av stora mjukt välvda långsträckta kullar i isens rörelseriktning.

Drumlinens svagt lutande och mycket jämna yta uppodlades tidigt. Vissa delar är beskogade. På några ställen reser sig små frispolade berghällar som omges av en gördel med fritt liggande blockanhopningar som har tolkats som nivåerna för Baltiska issjöns och Yoldiahavets strandlinjer.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet bibehålls om området undantas från ingrepp som täkt och beskogning av det öppna landskapet.

Skydd: Saknas

Å 54 Tremannetallen grov tall

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Grova barrträd är ovanliga i landskapet. Tallen har därmed ett lokalt intresse och utgör ett dominerande inslag på platsen. Den bedöms nu och i framtiden ha viss betydelse för till exempel vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Intill socken- och landskapsgränsen i skogsmarken väster om Gullebo står en mycket hög och grov tall. Tallens brösthöjdsomkrets är cirka 2,5 meter (cirka 0,8 meter i diameter). Den står något trängd av en halvhög gran inne i skogen.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet bevaras om tallen får växa ostört och sparas som ”evighetsträd”. Om den faller bör lågan lämnas.

Skydd: Saknas

Å 55 Gullebo odlingslandskap

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi G K L

Referenser: 41, 42, 48, 61, 63, 70

Naturvärdesbedömning

Den välutbildade drumlinen, kulturmarkerna med ädellövträd och hagmarker bildar tillsammans med bebyggelsens lokalisering en intressant och värdefull natur- och kulturmiljö. Området har få motsvarigheter i länet. De rester som finns kvar av naturbetesmark har, en för kommunen, ganska ovanlig artsammansättning. Indikatorarterna visar på att slätter har bedrivits i relativt sen tid. Rödlistade fjärilar och kärlväxter har noterats.

Beskrivning

Gullebo är belägen på krönet av en drumlin. Hela moränryggen är uppodlad. Ett mycket stort odlingsröse lades upp mitt på höjden omkring 1850 och är det enda åkerstensröset med monumental resning som finns i trakten. I kanten av odlingsmarken finns imponerande stengärdesgårdar, där till exempel stenskvättan häckar. Utanför dessa längs östsidan av drumlinen har beteshagar, och troligen slättermark, brett ut sig. Nu återstår ungefär hälften i hävdad skick.

Öster om stenvuren vid och söder om vägen till Gullebonäs finns en träd- och buskbevuxen hagmark med främst ek men även stort inslag av ask. Mot söder övergår dessa marker till en sluten ekdominerad

ädellövskog med hassel i buskskiktet. Här finns även stort inslag av andra lövträd främst ask, lönn, alm och asp. Fältskiktet är lundartat med vitsippa, liljekonvalj och ormbär.

Ytterligare söder ut ligger en större öppen hage, dock igenväxt och gödslad sånär som på en liten yta. Här syns spår av äldre tiders slätter. Fuktäng av högört- och lågstarrvariant dominerar vegetationen. Här finns arter som ormrot, nattviol, Jungfru Marie nycklar, klasefibbla(NT), sommarfibbla(NT), revfibbla, jungfrulin, smörbollor, stagg, mandelblom, betad ljung, gullviva, blåsuga, darrgräs, vårbrodd, ängsfryle, backsmörblomma(NT) och ängsvädd. Dessutom finns några starrarter som hirsstarr, hundstarr, blekstarr och pillerstarr. Ett ganska tätt bestånd med svinrot styrker objektets identitet som gammal slättermark. Där hagen har öppnats upp växer även tvåblad och såråka. Hävden är svag, vilket syns på den begynnande igenväxningen i buskskiktet. Vid inventering av dagfjärilar har 27 arter påträffats bland annat den rödlistade smalsprötad bastardsvärmare(NT). Även nagelspinnare har påträffats här.

Längst i söder finns en betesfälla med både kultur- och naturbete. Tyvärr har naturbetet under 1990-talet planterats med gran som nu konkurrerar ut en intressant hagmarksflora. Enligt hagmarksinventeringen 1990 var det frodigt grönt och här växte det ymnigt med smörbollor, ängsfryle och ängsvädd. Rödvenängens fuktigare delar hyste arter som låsbräken, ormrot och stagg. Artsammansättningen visade att hagen har ett förflutet som slättermark. Träd- och buskskiktet dominerades av björk, asp och en. Även rester av fjärilsfaunan med bland annat smalsprötad bastardsvärmare(NT) har noterats.

Vid riksvägen, på dess västra sida, finns en före detta ekhagmark med grova och ganska gamla ekar. De är nu omgivna av bland annat yngre björk. De äldsta ekarna kommer snart att bli mycket värdefulla för rödlistade arter om de ges utrymme att utvecklas. Vid drumlinens fot finns också våtmarker i form av sumpskogar med al och björk samt fuktängar. Dessa är mycket rika och av högörttyp med arter som älggräs, videört, majbräken, humleblomster och ormbär. I fuktängarna som ofta ligger i betesmarker finns även arter som smörbollor och slätterblomma.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om jordbruksdriften fortgår och området undantas från ingrepp som slutavverkning av lövträd, bebyggelse och barrträdsplantering. Ekarna och askarna i den trädbärande hagmarken har stort framtidsvärde och kommer att bli värdefulla naturvårdsträd om hagen även i fortsättningen betas och hålls öppen. Den slutna ädellövskogen bör lämnas orörd och blir därmed till nytta för helt andra växter och djur jämfört med hagmarken. Lövträd som vindfälls bör lämnas kvar. Betetrycket i naturbetesmarkerna är i nuläget svagt och måste ökas om de höga biologiska värdena ska bevaras. Om betet inte kan upprätthållas skulle delar av de gamla slätterytorna med fördel på nytt kunna skötas genom äldre tiders ängsbruk med slätter. För att återställa naturbetet i söder bör de planterade granarna tas bort. Naturbetesmarkerna får inte gödslas. Runt de grövsta ekarna i området, bland annat vid riksvägen, bör sly och konkurrerande träd huggas bort så att åtminstone två meter utanför de yttersta grenspetsarna är fria.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 56 Gullebonäs blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är lämpligt för hålbbyggande fåglar och har även förutsättningar att bli värdefullt för sällsynta lavar, mossor och svampar.

Beskrivning

Söder om Gullebonäs vid Stora Hammarsjöns östra strand finns ett blandskogsområde med främst gran och asp. Här växer ganska grova aspar, en del med bohål. Nära sjön finns klibbal och någon alm. Asphättemossa är en art som noterats i området.

Bibehållande av värdena

Om naturvärdena ska utvecklas bör alla äldre lövträd sparas, granen successivt avvecklas och nytt löv släppas upp. Lövträd som vindfälls bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 57 Friggestorp isälvsavlagringar m.m.

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 41, 42, 50, 63, 67

Naturvärdesbedömning

Grusformationerna utgör en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö som i allra högsta grad bidrar till ett mångformigt landskap. Avlagringarna i sin helhet, med åsar och dödislandskap, har ett högt geovetenskapligt värde. I den vidsträckta hagen söder om Friggestorp finns i de mera blockiga, och därmed för gödsel mera oåtkomliga, delarna fina exempel på välbevarad hagmarksflora. Här finns också brukningsspår av äldre datum, som bidrar till det höga bevarandevärdet. Helheten är av stor betydelse för landskapsbilden.

Beskrivning

Mellan Fallasjön och Åsebo utbreder sig ett stråk av isälvsmaterial. I dess norra del bildar gruset en getryggsformad rullstensås, som slingrar sig fram i det öppna landskapet vid Friggestorp. Efter ett kort avbrott fortsätter åsen söderut genom skogen. Den är här mäktig och bitvis getryggsformad. Väster om Åsebo är åsen uppdelad i två parallella ryggar. Avlagringen avsattes från en mycket sprickrik is. Mot slutet av avsmältningen har ett område av isen snörts av från moderisen och blivit liggande i området som dödis. Sydväst om Brink och vid Åsebo har det bildats ett kuperat dödislandskap.

Söder om Friggestorp ligger en vacker, vidsträckt betesmark. Landskapet är mycket kuperat, med uppstickande berghällar och grova block. Krön och sluttningar pryds ofta av björk samt välformade enar. Spridda i hagen finns också några fina, spärrgreniga ekar. Bitvis är dock trädkiktet, och framför allt buskskiktet, något för igenväxt och behöver röjas. Hagen präglas också av att en gång ha varit ett småbrutet kulturlandskap. Mellan block och hållar finns små, plana, stenröjda, gamla åkertegar. Den idoga odlarmödan har också gett spår i form av talrika odlingsrösen. Tyvärr är dessa plana ytor lätta att konstgödsla, så den kvävekänsliga floran har aldrig fått tillfälle att vandra in i de gamla åkrarna. Dessa hävdberoende växter, finns i stället i den mer svårtillgängliga blockmarken. I de torra lägena, på krön och i övre delen av sluttningarna, dominerar färsvingeltorrängen och rödvenheden. Friskare partier ger en mera frodig rödvenäng. Det finns ställvis gott om kattfot, i form av riktiga mattor i den kortsnaggade grässvålen. I krönlägen, runt hållar växer solvända, prästkrage och backnejlika. Bland övriga inneånare i dessa magra växtsamhällen finns ljung, blåklocka, knägräs, gökärt, jungfrulin, gullviva och ängsvädd.

Cirka 350 meter sydost om huset vid Brink, vid Blåbärsbergets fot, finns ett lövskogsparti med äldre asp och lite inslag av klibbal och gran. Många av asparna är grova och har bohål. Några högstubbar och lågor av asp och björk finns. I en högstubbe har bohål av mindre hackspett hittats. I en fuktsänka växer signalarten skärmstarr. Området har nu höga naturvärden för främst fåglar men kommer även att bli värdefullt för lavar och insekter.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om betesmarkerna även i framtiden hävdas och om området undantas från ingrepp som till exempel täkt (inkl. husbehovstäkt), bebyggelse på grusåsar och kullar och barrträdplantering av öppen mark. Naturbetesmarken får inte gödslas. Lövskogsbeståndet vid

Blåbärsberget bör lämnas orört förutom att en del gran kan huggas bort. Död ved och omkullfallna träd ska sparas

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 58 Dammkärr rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av gamla träd och död ved ger förutsättningar för en värdefull kryptogamflora. Här finns minst en rödlistad art. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om Dammkärr, drygt en kilometer väster om Kvistrum, finns en bitvis starkt blockig nordbrant med äldre grandominerad skog. Det förekommer en hel del död ved, inslag av gamla aspar, hasselbuskar m.m. På en granlåga har den rödlistade vedtrappmossan(NT) hittats. Här finns även signalarten västlig hakmossa samt gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 59 Kvistrum skogsbäck

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken från Packsjön till Storån utgör en värdefull naturmiljö med få motsvarigheter i länet. Högst värden finns inom bäckens tre limniska nyckelbiotoper och dess fyra potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans omfattar 18 respektive 14 procent av vattendragets längd. Här finns variationsrika bäckmiljöer med en låg grad av fysisk påverkan, bland annat blockrika strömmar, flera storblockiga sträckor, några branta forsar samt ett lugnare, ringlande till meandrande parti. Den fuktiga miljön vid bäcken och parti med olikåldrigt och mångformigt trädsikt ger goda förutsättningar för en rik och värdefull flora. Knappt hälften av bäcken ligger inom avgränsningen för riksintresset Uknadalen varför bäcken i sin helhet här bedömts som en del av riksintresset. Vid kartering av bäcken som enskilt objekt har den bedömts ha regionalt värde för naturvärden.

Beskrivning

Bäcken är 2,9 kilometer lång, har åtminstone 61,6 meters fallhöjd och rinner i östlig riktning från Packsjön förbi Kvistrums ladugård till Storån. Naturvärdesobjektet omfattar hela vattendraget. Bäckens lopp är mestadels rakt till ringlande, men det finns även några partier som gränsar till att vara meandrande. Närmast vattendraget dominerar omväxlande al, ask och gran, men ställvis hör även alm, lind, viden och björk till de vanligare arterna. Utöver några naturligt oskuggade partier där bäcken rinner över öppna våtmarker är i princip hela vattendraget välskuggat. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Bäckens bredd varierar från 0,7 till 10 meter, men är oftast en till två meter. Vattendjupet är oftast någon eller några få decimeter. Ett indämt parti 1,2 kilometer upp efter bäcken avviker med större

bredd och djup. Vattenmiljön utgörs främst av lugnflytande och strömmande sträckor, som dominerar inom 60 respektive 26 procent av vattendragets längd. Resterande delar domineras av svagt strömmande vatten. Dessutom finns några kortare forsar. De vanligaste bottenmaterialen är findetritius, sand och block som dominerar inom 28, 34 respektive 32 procent av bäckens längd. Bitvis är även sten vanligt.

I bäcken finns tre limniska nyckelbiotoper och fyra potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans omfattar 18 respektive 14 procent av vattendragets längd. Det nedersta området börjar 150 meter uppströms utloppet i Storån och omfattar de nästkommande 180 metrarna upp mot landsvägen mellan Falerum till Forsaström. Här finns en potentiell limnisk nyckelbiotop där bäcken rinner genom ett låglänt, fuktigt lövskogsområde. Loppet är ringlande till meandrande och vattenmiljön karaktäriserad av lugnflytande till svagt strömmande vatten med sand- och finsedimentbotten. Sträckan är inte rensad, men nivån är sannolikt sänkt genom de omgrävningar som gjorts nedströms.

Uppströms landsvägen rinner bäcken i en bred dalgång som successivt övergår i en smalare och djupare ravin. Här, omkring 150 meter uppströms landsvägen, finns en 30 meter lång limnisk nyckelbiotop. Ravinen är betad och bevuxen med gamla alar och ädellövträd. Kring bäcken finns bestånd med strutbräken och källpåverkade områden med bland annat gullpudra och skärmstarr. Bäcken är svagt strömmande med stendominerad botten och breddar ställvis ut sig till upp till sju meters bredd. Sträckan är orensad, men källmiljöerna påverkade av en hel del tramp. Omedelbart uppströms finns en 60 meter lång potentiell limnisk nyckelbiotop. Här ökar fallet och bäcken strömmar och forsar utför en blockrik brant kantad av ädellöv. Fallet har tidigare nyttjats för kvarndrift eller liknande och det finns gott om lämningar i ravinen. Bäcken är mildt påverkad av rensningar och stränderna är delvis stensatta. Trots ingreppen hyser sträckan fortfarande höga naturliga kvalitétéer. Forsarna utgör ett naturligt partiellt vandringshinder för mört och andra svagsimmande arter. Rensningarna har eventuellt påverkat passagemöjligheterna. Direkt uppströms området rinner bäcken genom en 20 till 30 meter lång, imponerande stenvalskulvert under vägen mot Kvistrum.

Nästa område börjar 300 meter längre upp och omfattar de nästkommande 220 metrarna. Här finns en limnisk nyckelbiotop där bäcken rinner i en ravin med en hel del ädellöv. Vattenmiljön karaktäriseras av orensade, blockdominerade strömmar. De nedre delarna är storblockiga med en del kortare forsar medan de övre delarna är något flackare och har mindre block och ett större inslag av sten. Här finns också ett kortare kvillartat parti där bäcken breddar ut och grenar sig i flera fåror. Direkt uppströms nyckelbiotopen ansluter en 70 meter lång potentiell limnisk nyckelbiotop av liknande karaktär. Detta område är dock påverkat av försiktiga rensningar och har delvis stensatta stränder. Längst upp finns dessutom resterna efter en stendamm. Dammen är avsänkt, men utgör fortfarande ett partiellt vandringshinder. Trots ingreppen hyser området fortfarande höga naturliga kvalitétéer.

Den översta limniska nyckelbiotopen börjar 1,3 kilometer uppströms utloppet i Storån och omfattar de nästkommande 260 metrarna.

Här finns en trädbevuxen, blockig sluttning utefter bäcken som delar upp sig i två vägar. Normalt forsar vattnet fram mellan mossbeklädda block och stenar. I området kring bäckfåror finns olikåldriga lövträd som alm, lind, al, lönn, ask, asp, björk och ek. Men både gran och tall förekommer också, varav några mycket grova träd. I buskskiktet finns hassel. Mossfloran är riklig såväl på block som högt upp på trädstammar. På marken är kranshakmossa en av karaktärsväxterna tillsammans med till exempel harsyra. Skriftlav förekommer mycket rikligt i området. På hassel finns även krusig ulota. Grå punktlav förekommer på trädstammar. I området finns lågor samt klenare död ved på marken. I den nedre delen närmast dammen dominerar barrträden med enstaka grova granar, tallar och aspar. På granstammar kan man hitta signalarten gammelgranslav.

Vid kartering av bäcken dominerades vattenvegetationen av näckmossa, starr, näckros, mannagräs och rödalger av släktet strömtrådar, men även igelknopp, svalting, skogssäv, förgätmigej, bäckveronika, säv, sjöfräken och bladvass hörde ställvis till de vanligare arterna. Dessutom påträffades besöksöta, topplösa, bredkaveldun, missne, vattenblink och bäcknate. Fiskfaunan består av åtminstone mört och abborre. Arterna fångades vid ett elfiske 2005 nära nedströms utloppet ur Packsjön. Vid karteringen observerades signalkräftor på flera håll i bäcken.

Bäcken är bitvis tydligt påverkad av fysiska ingrepp. 24 procent av naturvärdesobjektet har bedömts vara omgrävt medan 18 respektive 6 procent har bedömts vara kraftigt eller försiktigt rensat. Störst ingrepp har gjorts inom bäckens övre knappa 0,5 kilometer där merparten är omgrävd. Dessa ingrepp hänger samman med sänkning av Packsjön. Utöver grävningarna och rensningarna finns tre enklare onaturliga vandringshinder. De två nedersta utgörs av avsänkta stendammar medan det övre består av en vägtrumma. Dammresterna ligger 0,8 respektive 1,2 kilometer uppströms utloppet i Storån och utgör partiella hinder för till exempel öring och mört. Den övre av dammarna har fortfarande en viss dämmande effekt och dämmer in 140 meter av bäcken. Vägtrumman ligger knappt 1,5 kilometer uppströms Storån och finns beskriven i texten om den översta limniska nyckelbiotopen. Signalkräfta är en främmande art för landet.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Biotopvård bör utföras inom fysiskt påverkade sträckor och naturliga tröskelnivåer om möjligt återställas. Bäckens vandringshinder bör åtgärdas. Död ved bör också bli betydligt vanligare i vattnet. Kunskapen om bäckens biologi bör öka.

Naturvärdena i området kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved sparas. På sikt kan det finnas behov av att ta bort yngre gran som kommer in i området.

Skydd: Strandskydd

Å 60 Glypen klarvattensjö

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 35

Naturvärdesbedömning

Sjöns naturvärden är knutna till det klara, näringsfattiga vattnet och förekomsten av relikta kräftdjur. Sjöns läge i en långsträckt sprickdal är karakteristisk för många sjöar i kommunen. Ytterligare undersökning av växt- och djurliv i och vid sjön skulle vara värdefullt underlag för säkrare bedömning av sjöns värde ur naturvårdssynpunkt.

Beskrivning

Vid kommunens sydvästra del på gränsen mot Kinda kommun ligger sjön Glypen. Glypen är en långsmal sprickdalssjö med ett näringsfattigt vatten. Vattnet är relativt klart med siktdjup upp till 6,5 meter vid mätningar under 1990-talet. I sjön har fyra s k glacialrelikter påträffats, kräftdjuren *Pallasea quadrispinosa*, *Ponteporeia affinis*, *Mysis relicta* och *Limnocalanus macrurus*. Dessa arter är kvar sedan andra naturförhållanden under och efter den senaste istiden. Sjön är reglerad.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om sjön undantas från ingrepp som till exempel föroreningsutsläpp och stor regleringsnivå.

Skydd: Strandskyddet omfattar 100 m på ömse sidor av strandlinjen.

Å 61 Oppängsbergen blandskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Äldre lövträd i denna blandskog hyser en värdefull kryptogamflora. Den mycket rikliga förekomsten av den fuktighetskrävande och i länet sällsynta arten västlig njurlav(VU) och av lunglav(NT), båda

rödlistade, bedöms vara av regionalt intresse. Det finns dessutom flera andra arter som signalerar en värdefull och skyddsvärd skogsmiljö. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid en bergkant och ostsluttning vid sjön Glypens nordspets, cirka två kilometer söder om Viresjö by, finns en blandskog med äldre träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Marken är bitvis blockig. Bäckens (område 1097) som rinner ut från Glypen ger området en hög luftfuktighet. I trädsiktet hittar man asp, gran, ek, björk, tall, lind, lönn, alm, ask, al och rönn. Hassel förekommer också.

I området förekommer rikligt med den rödlistade arten västlig njurlav(VU) på flera träd. Lunglav(NT) förekommer på ett tjugotal träd. Här finns också signalarterna kornig nållav, luddlav och bärdlav samt gammelgranslav, skriftlav och krushättemossa.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 62 Äntenäs bäckdråg

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 23

Naturvärdesbedömning

I detta bäckdråg med hög och jämn luftfuktighet finns ett mycket stort antal sällsynta och ovanliga lavar och mossor knutna till gamla träd och lodytor. Några rödlistade arter och ett mycket stort antal signalarter är kända i området. Artrikedomen gör att området bedöms vara av regionalt intresse även om det är litet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydväst om Äntenäs, 3,5 kilometer sydost om Viresjö, rinner en skogsbäck genom ett smalt område med äldre barr- och lövträd utefter grusvägen innan den når Hjortronmossen. På den andra, västra sidan, om grusvägen finns en trädbevuxen östvärd bergbrant med lodytor. Dessa förutsättningar ger en värdefull miljö med hög luftfuktighet. Området domineras av gran och al, men här finns även asp, lind, alm och ek. Vissa träd har utvecklat socklar. I busksiktet finns bland annat hassel. På marken finns rikligt med myskmadra och trolldruva samt ormbär. Här har de rödlistade arterna västlig njurlav(VU) och lunglav(NT) hittats tillsammans med ytterligare ett antal signalarter som stor knopplav, korallblylav, kornig nållav, gulnål, traslav och grå punktlav samt skriftlav och gammelgranslav. Bland mossorna finns grön sköldmossa, grov fjädermossa, platt fjädermossa, trubbfjädermossa, klippfrullania, stubbspretmossa, blåsflikmossa, långflikmossa, krusig ulota, guldlockmossa, grov baronmossa, piskbaronmossa, trädporella, stenporella, dvärgkällmossa, asphättemossa och fällmossa. Det förekommer en del död ved i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. Bäckens bör undantas all form av ingrepp.

Skydd: Strandskydd

Å 63 Ämtenäs grova ekar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 23

Naturvärdesbedömning

De mycket grova ekarna i området är värdefulla för rödlistade och ovanliga lavar och svampar samt sannolikt för insekter. Rödlistade kryptogamer har noterats. Inventering av insekter knutna till ek skulle ge ytterligare underlag för bedömning av områdets naturvärden.

Beskrivning

Gården Ämtenäs ligger cirka tre kilometer sydost om Viresjö i kommunens sydvästra delar. Söder om Ämtenäs vid Hjortronmossen finns ett område med ett tiotal mycket grova ekar på en bergkulle omgiven av granplantering. Området har troligen ingått i en hagmark längre tillbaka. Här finns förutom ek även rikligt med enbuskar, hassel, björk och tall. Ekarna är spärrgreniga och har håligheter och död ved. Den grova barken hyser en rik lavflora med de rödlistade arterna rosa skärelav(NT) och skuggoranglav(NT) samt signalarterna brun nållav, gulpuddrad spiklav, rostfläck och sotlav. Även den rödlistade svampen korallticka(NT) har noterats vid en ek, liksom svavelticka.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om ekarna hålls fria från sly och de uppväxande granarna. De yngre ekarna i området bör gynnas som framtida arvtagare till de äldre träden. Död ved och nedfallna grenar på marken bör sparas.

Skydd: Delvis strandskydd.

Å 64 Ämtenäs lövskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 3, 6

Naturvärdesbedömning

I området finns grova träd och död ved värdefullt för kryptogamfloran. Här finns bland annat rödlistade vedsvampar. Även insektsfaunan torde vara intressant och området är av stort värde för bobyggande fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid sjön Nedre Virkens sydspets, strax norr om Ämtenäs finns en lövklädd kulle som förmodligen ingått i bete en gång i tiden. Trädskiktet domineras av grov till mycket grov asp och högvuxna men medelgrova ekar och lindar tillsammans med enstaka björk, gran och tall. Buskskiktet är glest med hassel och enstaka enar. Fältskiktet domineras på stora ytor av piprör och bergslok. Marken är ganska blockrik. I många av asparna finns bohål. På flera ställen finns asplågor i olika nedbrytningsstadier. På lågorna växer de båda rödlistade svamparna vit vedfingersvamp(NT) och kandelabersvamp(NT). Andra intressanta arter som förekommer i området är platt fjädermossa, trubbfjädermossa, fällmossa, luddlav, bårdlav, skriftlav, barkticka och vätteros.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas för fri utveckling. En försiktig granhuggning runt de grova ekarna och lindarna kan dock behöva göras. Död ved och omkullfallna träd bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 65 Staksundet hamlad ask

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 6, 23

Naturvärdesbedömning

Hamlade träd finns endast på enstaka platser inom kommunen. Trädet hyser en rik lavflora med de rödlistade arterna liten blekspik(VU) och gulvit blekspik(VU). Samtidigt är det en rest av det gamla jordbrukssamhällets hävdformer och därför även av stort kulturellt värde. Eftersom markägaren i detta fall återhamlat asken är förutsättningarna stora att naturvärdet kommer att bestå så länge trädet står kvar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Gården Staksundet är belägen drygt två kilometer sydost om Viresjö i kommunens sydvästra delar. Norr om vägen vid infarten till Staksundet finns en grov hamlad ask. Markägaren har under 1998 återhamlat trädet. På trädets bark finns en rik lavflora med de rödlistade arterna liten blekspik(VU) och gulvit blekspik(VU) samt signalarten lönnlav. På trädet växer även guldlockmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bestå om trädet bevaras och hamling sker regelbundet enligt äldre praxis.

Skydd: Saknas

Å 66 Staksundet lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6, 70

Naturvärdesbedömning

I denna typiska storblockiga moränmark finns olikåldriga träd av såväl barr- som lövträd. Området bedöms ha betydelse för kryptogamfloran. Skogsområdet kan få mycket höga naturvärden i framtiden om det får utvecklas orört. Blockgrottan har visst geologiskt värde. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På fastlandet väster om Staksunde öar i Nedre Virken i kommunens sydvästra delar finns en blockig till storblockig barrdominerad östvärd bergslutning som gränsar mot sjön. En del block är mycket stora. Förutom gran finns här asp, ek, lönn, björk, tall, lind, lärk och rönn. En del grova träd finns, framför allt asp och ek. I området finns visst inslag av torrträd och död ved i olika nedbrytningsstadier. I branterna finns fuktiga lodytor. Mossfloran är ymnig såväl på marken och block som på trädstammar. I västra delen ovanför branten finns tall och senvuxna och ganska grova ekar samt rikligt med enbuskar.

I områdets nordligaste del just nedanför en brant finns en ganska rymlig blockgrotta. Den är trekantig, cirka 6 m i sidan och 3-4 m bred med en taköppning och en ingång från sjösidan. Den har bildats genom att tre väldiga block staplats mot varandra.

En artinventering skulle ge bättre underlag för bedömning och klassificering av skogsområdet. Även skogsbestånden på öarna intill bör inventeras för naturvärdesbedömning.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena i skogsområdet ska bevaras och utvecklas bör det lämnas orört. Död ved och omkullfallna träd bör sparas. Området måste undantas från ingrepp som sprängning, täkt eller anläggning.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 67 Staksunde öar jättegryta

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G

Referenser: 61, 70

Naturvärdesbedömning

Jättegrytan på Staksunde öar är av geologiskt intresse. Jättegrytor är kända från sex platser inom kommunen. Detta är en av de större i kommunen.

Beskrivning

På den norra av Staksunde öar i Nedre Virken finns på östra sidan en jättegryta alldeles vid vattenlinjen. Upp till är den cirka 1,2 m i diameter och den är ungefär en meter djup. I den branta bergväggen omedelbart ovanför grytan samt några meter nordväst om grytan finns dessutom ett par grunda utsvarvningar.

Bibehållande av värdena

Jättegrytan måste undantas från ingrepp som sprängning, täkt eller anläggning.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 68 Braxviken sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området kan hysa ovanliga arter knutna till klibbalar, socklar och död ved.

Beskrivning

Öster om Braxenviken i Nedre Virken, 1,5 km sydväst om Göthult, finns som en del i en större sumpskog ett område med grova alar på höga socklar. Gran börjar komma in i området underifrån.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kommer att utvecklas om det lämnas orört. Det kommer då att bli mer grandominerat. Eventuellt omkullfallna träd bör ligga kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller.

Å 69 Vånen sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar som denna hyser ett rikt växt- och djurliv. Här finns bland annat några mindre vanliga lavar. Värdefulla sumpskogar förekommer endast sparsamt i kommunen. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om viken Vånen i Nedre Virken finns en blöt blandsumpskog. En bäck letar sig igenom området. Trädskiktet består av gran, tall, al och björk. Vitmossor är vanliga. I de blöta partierna växer bland annat

missne. På träden finns rikligt med blodlav, näverlav och skrynkellav och på barken kan man även hitta kattfotslav, skriftlav och gammelgranslav. Lågor förekommer.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och undantas ingrepp såsom dikning och dränering. Död ved och omkullfallna träd bör sparas.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 70 Stora Kolforsen blandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 23, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Den skuggiga och fuktiga miljön hyser en rik flora av mossor, lavar och kärlväxter. Förekomsten av grova träd och död ved ger livsutrymme för hålbyggande fåglar och vedlevande svampar. Den rika och ursprungliga landsnäcksfaunan visar att områdena undgått mer omfattande mänskligt ingrepp. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Både norr och söder om St Kolforsen utefter den allmänna vägen mellan Göthult och Norrby finns östsluttningar med flerskiktad lundartad blandskog. Branterna är starkt blockiga och mossbevuxna. Här finns gammal gran och stort inslag av lövträd, främst asp, men även björk, ek, lönn, sälg och rönn. Inslaget av grova och senvuxna träd är stort. Bland buskarna märks hassel, skogstry och måbär. På marken växer ovanligt mycket av trolldruva. Andra karaktärsarter i fält- och markskiktet är kranshakmossa, ormbär, lungört, harsyra och blåsippa. På marken finns igelkotröksvamp noterad. Mossfloran är mycket rik med bland annat signalarterna platt fjädermossa, skogshakmossa, trädporella, trubbfjädermossa, klippfrullania, långflikmossa, västlig hakmossa, guldlockmossa och fällmossa. Signalarter bland lavarna som förekommer är kornig nållav, skinnlav, rostfläck och bårdlav. Här finns också skriftlav och gammelgranslav. Landsnäcksfaunan är enligt tidigare inventering rik och av ursprungligt präglad lundskogskaraktär. Den i dessa trakter sällsynta klubbspolnsnäcken (*Clausilia pumila*) hittades då i det södra delområdet. Det finns rikligt med död ved, högstubbar och lågor i olika nedbrytningsstadier, såväl av gran som lövträd. I de grova asparna finns bohål.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om områdena lämnas orörda. Död ved och omkullfallna träd bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 71 Göthult barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av äldre träd och grov död ved gör att detta barrskogsområde är lämpligt för mer ovanliga växter och djur. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Göthult finns en östvärd blockig bergsslutning med äldre grov barrskog. Även senvuxen ek, asp och björk förekommer. Det finns rikligt med död ved i form av lågor i olika nedbrytningsstadier samt torrträd och högstubbar. I området finns den rödlistade vedsvampen ullticka(NT) och signalarterna vedticka, kornig nållav och kattfotslav samt gammelgranslav. Spillkråka(NT) har observerats i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 72 Nyholm lövskog m.m.

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 23

Naturvärdesbedömning

Ett mångformigt område med flera olika naturmiljöer som grova ekar, hassellund, sumpskog och ett äldre barrskogsbestånd vilket ger livsutrymme för många olika växt- och djurarter. Minst en rödlistad art förekommer bland kryptogamerna. Fågellivet bedöms vara rikt.

Beskrivning

Mellan torpstället Nyholm och Göthult, söder om den öppna hagmarken vid landsvägen, finns ett större område som troligen ingått i bete tidigare. I stora delar av området dominerar hasselbuskar. Här finns också en hel del grova och spärrgreniga ekar som visar att området varit betydligt mer öppet tidigare. Andra trädarter är björk, asp och lind. Även på höjderna finns grova eller senvuxna ekar, upp till 0,8 meter i brösthöjdsdiameter, spärrgreniga med håligheter och död ved. Dessa växer tillsammans med tall, gran och enbuskar. Torrträd och enstaka grova lågor av barrträd förekommer här. Nära Nyholm finns även vid ett stort block en mycket grov och hög gran med en brösthöjdsdiameter på 0,8 meter.

I nordvästra hörnet mot Nyholm växer rikligt med signalarten igelkotttröksvamp på marken vid en grov ek och hasselbuskar. Här finns även uppgift om strutbräken och gullpudra. Bland hasselbuskarna i området är markfloran lundartad med till exempel rikligt med blåsippa, ormbär och tibast. Närmast hagmarken i norr finns en hävdgynnad flora kvar, bland annat rikligt med smörbollor och gullviva. På hassel i områdets södra del finns den mindre vanliga hasseltickan och på block finns en rik mossflora, bland annat fällmossa. På en av de grova ekarna på höjden i väster växer laven rostfläck som även den används som signalart.

Mitt genom området går ett långsmalt lågt parti med alsumpskog. Förutom al finns björk och gran. Framför allt i den södra delen, där det är blötare och även större vattenspeglar, har väl utbildade socklar bildats. Här finns också en hel del grov död ved i form av omkullfallna alar och björkar. Missne förekommer och på trädstammarna finns grynig blåslav. Mossfloran är rik med signalarterna långflikmossa, rörsvepmossa och stubbspretmossa.

I områdets nordöstra hörn finns en nordostvärd brant bevuxen med äldre barrskog. Det finns rikligt med död ved i form av torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier. På granlåggor förekommer eden rödlistade arten ullticka(NT) och signalarten grön sköldmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena består om yngre gran hålls tillbaka i de ek-hasseldominerade områdena. Grövre ekar frihuggs. Främst norra delen skulle dessutom med fördel kunna ingå i intilliggande bete för att bevara luckigheten och markfloran. Sumpskogspartierna och barrskogen i nordost bör lämnas orörda. Död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller. I övrigt saknas skydd.

Å 73 Göthult ändmoräner

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G L

Referenser: 41, 61, 70

Naturvärdesbedömning

Ändmoränerna vid Göthult är exempel på en geologisk bildning som är ovanlig i kommunen. Det öppna, böljande landskapet är tilltalande.

Beskrivning

Cirka 4 kilometer söder om Åtvidabergs tätort ligger gården Göthult som är känd för sin skeppssättning. Göthult med omgivningarna underlagras av sand och grus som ingår i den s k Adelsnäsåsen. I det öppna landskapet söder om gården påträffas flera efter varandra liggande ändmoräner. Materialet är stenigt och grusigt. Ändmoränryggarna bildades under istidens avsmältningsskede och markerar israndens läge och riktning vid en viss tidpunkt under detta skede. Ryggarna ligger med några tiotals meters mellanrum och torde vara s k årsmoräner. Avståndet mellan två moränrygggar anger den sträcka som isranden dragit sig tillbaka under loppet av ett år.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området bibehålls öppet genom fortsatt jordbruksdrift och undantas från ingrepp som täkt, schaktning, bebyggelse och trädplantering.

Skydd: Saknas

Å 74 Storå våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Våtmarksområdet utgörs av ett relativt stort område längs Storå vilket i sig betingar ett naturvärde på landskapsnivå. Området är dock tämligen trivialt i dagsläget med ett yngre trädkikt som i stort sett saknar död ved och ett fältskikt som till stor del präglas av bladvass. Ett framtidsvärde finns dock om området tillåts att utvecklas till en sumpskog på sikt.

Beskrivning

Cirka 4 km söder om Åtvidaberg ligger Göthult. Öster om Göthult rinner Storå som här passerar ett våtmarksområde. Våtmarken präglas starkt av en mosaik av träd, buskar och mindre öppna bladvassdominerade ytor. Förutom videbuskage ger också trädformiga pilar och spridda dungar av glasbjörk och klibbal karaktär åt träd- och buskskiktet. Död ved förekommer sparsamt. Sannolikt är det nuvarande tillståndet en igenväxningsfas som har sitt ursprung i en öppnare och kulturbetingad miljö.

Fältskiktet präglas helt av högresta näringsgynnade växter som bladvass, älggräs, grenrör och videört. Bland de dominerande växterna finns sparsamt med växter som trivs i blöta miljöer, till exempel sumpmåra, frossört, strandklo, skogssäv, kärviol, smörblomma, besksöta, kärnsilja, kråklöver, svärdsilja, tuvtätel och sjöfräken. Marken domineras omväxlande av lövförna, vassförna och bar jord. Ställvis finns stråk som avviker från de mer igenvuxna delarna. I ett långsträckt öppet stråk, i höjd med där våtmarken avviker från vägen, finns en fd tuvtäteläng med inblandning av trädstarr men nu dominerad av bladvass. Enstaka exemplar av slätterblomma (indikatorart) påträffades här vilket kan antyda ett historiskt utnyttjande som slättermark. Längst i söder blir området blötare och mer storvuxna starrarter som bunkestarr ger karaktär tillsammans med större bestånd av säv. I norr gränsar våtmarken

till en öppen, ej betad, gräsmark och i söder till åkermark. Den östra kanten ansluter till barrskog och den västra gränsar mot en väg längs den norra halvan och en blandskog längs med den södra.

Området har sannolikt inte påverkats av dikning. Däremot leder diken till våtmarken från vägen i väster. De delar av våtmarken som består av fastmark är påverkade av skogsbruk.

En inventering av fågellivet i anslutning till våtmarken kan ge kunskap om våtmarkens betydelse för det lokala fågellivet. En studie av historiska kartor kan ge värdefull kunskap när det gäller att bedöma markslagets historia.

Bibehållande av värdena

En fortsatt fri utveckling av området rekommenderas. En mer långsiktig åtgärd är att bevaka så att gran inte vandrar in i området. Områdets storlek är en viktig komponent vid den samlade naturvärdesbedömningen och en fragmentering av området bör därför undvikas.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 75 Kyrkbergen rasbrant och bäckdal

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 3, 6, 23

Naturvärdesbedömning

Branten och bäckdalen vid Kyrkbergen är en mycket rik och omväxlande miljö. Hög fuktighet, grova och senvuxna träd, såväl barr som löv, samt riklig tillgång på död och murken ved ger tillsammans livsutrymme för ett stort antal rödlistade och ovanliga kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Elva rödlistade arter är kända från området tillsammans med ett 30-tal signalarter som visar på värdefull skog. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Kyrkbergen, som är en hög nordvärd brant och sluttning, ligger cirka en kilometer sydsydväst om Viresjö i kommunens sydvästra delar. I området ingår en bäckdal nedanför branten vilken ger området en hög och jämn fuktighet. Trädskiktet utgörs av gran, skogsalm, lind, ek, lönn, asp, ask, björk och utefter bäcken även klibbal.

I främst de nedre delarna vid bäcken är miljön lundartat med växter som trolldruva, sårlåka, myskmadra, vårärt, tibast, vätteros, ormbär, gullpudra och bäckbräsmå. På nordsidan om grusvägen växer ett bestånd med det rödlistade gräset storgro (NT). Träden vid bäcken är mossbevuxna med arter som trubbfjädermossa, piskbaronmossa, sten- och trädporcella. På marken finns bland annat mörk husmossa. På hassel växer skrifflav och på en klen askstam har rikfruktig blemlav påträffats.

Högre upp i branten dominerar granen, men inslaget av lövträd är stort. Några granar är mycket grova och högväxta. På stambaserna växer bland annat gammelgranslav. Här finns också mycket rikligt med högstubbar och omkullfallna trädstammar av olika grovlek och nedbrytningsstadier. På flera lågor växer vedsvampen ullticka (NT). Andra rödlistade arter på lågor är liten hornflikmossa (VU), vedtrappmossa (NT), granticka (NT) och kandelabersvamp (NT). Här finns också grön sköldmossa och vednavling. På klippblock växer fällmossa, västlig hakmossa, norrlandslav, koralllav och skuggblåslav. På murket trä finns vitmosslav. På flera ekar och lönnar växer rikligt med den rödlistade och i länet ovanliga västlig njurlav (VU). Den ovanliga och fuktighetskrävande lunglaven (NT) förekommer inom hela området på minst 35 lövträd. Vissa träd har mycket riklig förekomst. Här finns också grov fjädermossa, långflikmossa, stubbspretmossa, flagellkvastmossa, källpraktmossa, stuplav, kornig nållav, gulnål, barkticka och trådticka. På brantkrönet förekommer tall och bland annat den rödlistade orkidén knärot (NT) på marken. Området är rikt på hänglavar. Bohål förekommer liksom rikligt med spår efter insekter, bland annat kläckhål efter skalbaggen och signalarten bronshjon.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. Skyddszon bör sparas nedanför området. Ingrepp i bäckens naturliga lopp får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 76 Gubbängen lövskog

Naturvärdesklass: 2 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 3, 6, 41

Naturvärdesbedömning

Gubbängen är en intressant och värdefull naturmiljö med spår av äldre markanvändning. Kärlväxtfloran är rik med inslag av karakteristiska och mindre allmänna lundarter. Två grova almar hyser fem rödlistade lavar förutom ytterligare några ovanliga arter. Området är av intresse för fågellivet. Områdets storlek och läge intill Kyrkbergen (område 75) bidrar till en hög naturvärdesklassning. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Viresjö i kommunens sydvästra delar ligger en till stora delar igenvuxen f d löväng. Endast en mindre del är fortfarande öppen. Ek, asp och björk dominerar. Mot nordost finns bestånd av lind på blockrik mark. Träden är medelgrova men i nordvästra hörnet finns två riktigt grova almar. Asparna i norr är också ganska grova och en del har börjat att falla. Hassel förekommer allmänt. I fältskiktet förekommer flera mer ovanliga kärlväxter som signalarterna tandrot, sårläka, trolldruva, myskmadra, vårärt, vätteros, underviol och tibast. Bland områdets lavflora kan nämnas luddlav, sotlav och skriftlav. På hassel växer svampen kantarellmussling, också den en signalart. Bohål förekommer.

De båda grova och gamla almarna i nordväst kan ha varit hamlade längre tillbaka i tiden. På dessa finns de rödlistade lavarna brunskaftad blekspik(VU), liten blekspik(VU), gulvit blekspik(VU), almlav(VU) och lunglav(NT). Ytterligare intressanta signalarter på dessa båda träd är kornig nållav, gulnål och platt fjädermossa. Även grå punktlav är noterad.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå om granen försiktigt huggs bort och de äldre lövträden sparas. Död ved ska sparas. (Helst bör betesdrift och ängsbruk återupptas vilket dock inte bedöms vara realistiskt).

Skydd: Saknas

Å 77 Viresjö gård grova tallar

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6, 70

Naturvärdesbedömning

Dessa grova tallar utgör ett dominerande inslag på platsen. Det är brist på riktigt grova barrträd i kommunen. Träden bedöms kunna ha betydelse för till exempel vedsvampar och insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 800 meter söder om Viresjö sågverk finns Schilts tallar, två grova och höga tallar i en ungskog. Omkretsen vid brösthöjd är cirka 2,7 respektive 2,5 meter. Trädens ålder har tidigare uppskattats till 160-170 år vid naturvårdsinventering 1973-74. Det innebär att man får lägga till ett antal år nu.

Bibehållande av värdena

Träden bör stå kvar som ”evighetsträd”. Om de faller bör lågorna lämnas

Skydd: Saknas

Å 78 Viresjö by grova ekar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 78, 79

Naturvärdesbedömning

Områdets grova ekar uppvisar en värdefull lavflora med rödlistade arter karakteristiska för områden med grova ekar i Östergötland. Dessa ekar är sannolikt även hemvist för ovanliga svampar och insekter. Två av ekarna är klassificerade som nyckelbiotoper.

Beskrivning

Vid Viresjö by finns en smal ekdominerad skog på båda sidor om länsvägen. Företrädesvis är ekarna unga, men 4-5 ekar är riktigt grova med en rik lavflora. Här finns bland annat de rödlistade arterna rosa skärelav(NT), gul dropplav(NT) och skuggorangelav(NT) samt signalarterna brun nållav, gulpudrad spiklav och sotlav.

Ytterligare inventering av lavar, svampar och insekter i området skulle troligen ge mer kunskap om områdets naturvärde.

Bibehållande av värdena

De grova ekarna bör skyddas för ingrepp och frihuggas vid behov. Grov död ved såväl på träden som på marken bör sparas. Området bör planeras så att olikåldriga träd ingår samt att nu yngre träd huggs fria och får växa till sig som framtida arvtagare till de grova träden.

Skydd: Strandskydd gäller i norra delen inom 100 meter från strandlinjen. (Största delen av området väster om länsvägen omfattas av detaljplan (bostäder, industriändamål och allmän plats/park). Naturvärdena omnämns dock inte i planen.

Å 79 Södra Botorp lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Området har en intressant kryptogamflora med bland annat förekomst av den rödlistade lunglaven(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Några hundra meter sydväst om Södra Botorp på västra sidan om järnvägsspåret finns en mindre brant och skogsområde som troligen ingått i äldre betesmark. Gran dominerar tillsammans med asp, björk och ek. Även lind, lönn och rönn förekommer, liksom hassel. Gran- och asplågor förekommer. Vedsvampen barkticka har hittats på en asplåga. På ett senvuxet träd finns sparsamt med lunglav(NT). Även bårdlav, sotlav, skriftlav och krusig ulota förekommer i området. På marken kan man bland annat hitta ormbär.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och om död ved och omkullfallna träd får finnas kvar.

Skydd: Saknas

80 Södra Botorp blandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Skogsområdet uppvisar en mycket rik flora med bland annat den i kommunen ovanliga växten tandrot. På flera träd växer den ovanliga och fuktighetskrävande lunglaven(NT) som är rödlistad. Även andra signalarter finns inom området. Området är också intressant för hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om Södra Botorp finns en blandskog med gran, asp och ek med inslag av lönn, ask, al, björk, lind, och tall. I buskskiktet finns hassel och rönn. I området som lutar mot nordost finns en del mindre bergbranter med lodytor på vilka det bland annat växer fällmossa. En mindre bäck rinner genom området och här finns ytligt markvatten vilket ger en fuktig miljö. Fältskiktet är mycket rikt. Myskmadra breder ut sig över stora ytor. Här finns även tandrot, vätteros, sårläka, trolldruva, tibast, ormbär, grönvit nattviol och blåsippan. Såväl på grov asp som på en mycket klen senvuxen ek i en brant växer den ovanliga och fuktighetskrävande lunglaven(NT). Andra signalarter på träden är stuplav, bårdlav, sotlav och gammelgranslav. På hassel växer skriftlav och krusig ulota. Det finns död ved, högstubbar, torrträd och lågor. Barkticka växer på asplåga. I de grova träden förekommer bohål. Området är lättillgängligt från Södra Botorp på den körväg som går genom området mot sjön Horsfjärden.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och om död ved och omkullfallna träd får finnas kvar. På sikt kan eventuellt yngre inträngande gran behöva huggas bort.

Skydd: Saknas

Å 81 Södra Botorp ädellövträd

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K F

Referenser: 70, 81

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet är främst knutet till förekomsten av hamlade askar och enstaka grova ekar på vilka det växer flera intressanta lavar. Här finns minst fem rödlistade lavar. Insektsfaunan är rik med bland annat minst två rödlistade arter. De hamlade träden har även kulturvärden. Äldre hamlade träd förekommer endast på några få platser inom kommunen. Området är tillgängligt genom den friluftslivs- och orienteringsverksamhet som bedrivs vid gården.

Beskrivning

Södra Botorp ligger vid sjön Övre Virken en knapp kilometer väster om Viresjö i kommunens sydvästra delar. Vid gården finns rester av det gamla bondelandskapet med hamlade träd, en intakt stenmur och några odlingsrösen. Numera används dock husen för orienteringsverksamhet och friluftsliv. Gården utgör utgångspunkt för flera träningspår.

Vid gården finns flera askar. Lavfloran har undersökts på fyra grova hamlade träd. På dessa askar finns de rödlistade lavarna brunskaftad blekspik(VU) och gulvit blekspik(VU) tillsammans med signalarten lönnlav och grå punktlav.

Det finns även några grova ekar. En av dessa står cirka 50 meter väster om vägen från Viresjö strax innan man kommer fram till gården. På denna ek finns inte mindre än fyra rödlistade lavar, nämligen ekspik(VU), rosa skärelav(NT), hjälmbrosklav(NT) och gul dropplav(NT). Eken står i ett lövskogsbestånd med några grova lindar i sydväst samt yngre ek, björk och asp. En hel del enbuskar finns också. På en grov ek alldeles intill stranden sydost om gårdshuset växer signalarten gulpuddrad spiklav.

Vid insektsundersökning i anslutning till de gamla träden har de rödlistade skalbaggar gulbent kamklobagge(NT) och kortvingen *Trichonyx sulcicollis*(NT) påträffats. Andra insekter av intresse är kolsvart kamklobagge, rödpalpad rödrock, orange rödrock, fuktbaggen *Cryptophagus confusus*, bålgetingfuktbagge, kortvingen *Hapalaraea pygmaea*, brungul vedsvampbagge, stumpbaggen *Plagaderus caesus*, brunhuvad spolbagge, vågbandat ordensfly, brun trädmyra och bålgeting.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå om de gamla träden bevaras och hålls fria från sly. Grova nedfallna grenar bör lämnas kvar. Yngre träd bör gynnas som framtida arvtagare till de äldre träden. En planlagd återhämling av de gamla askarna bör övervägas. Man bör även välja ut unga askar för nyhämling.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Stenmurar och odlingsrösen i jordbruksmark utgör biotopskyddsområden.

Å 82 Spångskogen dödisgrop m.m.

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: G

Referenser: 31, 66, 70

Naturvärdesbedömning

Området hyser tydliga exempel på geologiska bildningar. Dödisgropen kan tillskrivas ett pedagogiskt värde, till exempel som exkursionslokal. Grottan används som utflyktsmål.

Beskrivning

Norr om Nedre Virkens nordspets, cirka 700 meter norr om Viresjö by, finns några geologiskt intressanta objekt. Området är kuperat och består av uppstickande berg, mer eller mindre täckta av morän. Flera sänkor finns i terrängen. En av sänkorna alldeles nedanför länsvägens västra sida är till formen nästan oval, cirka 50 m x 25 m, och har ursprungligen bildats som en dödisgrop. Ett mycket stort isblock kvarlämnades av den avsmältande inlandsisen. När blocket smälte uppkom en liten "sjö", vilken sakta växte igen. Gropen är idag ett kärr med en vegetation som främst består av högre gräs och kärrbräken. Vatten tillförs kärret från omgivande morän- och bergshöjder och genom ytlig tillrinning från högre liggande närbelägna kärr efter kraftig nederbörd och snösmältning. Någon egentlig avrinning från kärret kan inte ses med undantag för ett längs kärrets sydsida beläget blockröse som kan tänkas släppa igenom vatten när vattnet i kärret står högt. Förutom nämnda blockröse omsluts gropen av en bård med block. Block fryser upp i omgivande moränsluttningar och under tjällossningen förflyttar de sig successivt och mycket sakta mot gropen. Om gropen inte varit så djup och inte heller vattenfylld hade en s k blocksänka bildats.

Mellan den gamla vägen vid Svartviken och den nya dragningen av länsvägen finns en sedan gammalt välkänd grotta i gnejsgranit, "Dackegrottan". Har man väl kommit in genom den trånga öppningen öppnar sig en liten sal.

Följer man den lilla grusvägen väster om dödisgropen ytterligare cirka 100 meter norrut finns ett mindre stenbrott i plagioklasgnejsgraniten. Stenen har bland annat använts till Centralskolan i Åtvidaberg och Adelsnäs herrgård.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området undantas från bergtäkt, sprängning eller liknande. Urgrävning eller utfyllning av dödisgropen måste undvikas.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller. I övrigt saknas skydd.

Å 83 Horsfjärden klarvattensjö

Naturvärdesklass: 2 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 35, 41, 45

Naturvärdesbedömning

Horsfjärden är en tämligen orörd sjö med mycket hög vattenkvalité och relikta kräftdjur. Hänsynskrävande fåglar är knutna till sjön. Sjön utgör en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö.

Beskrivning

Sjön Horsfjärden, på gränsen mellan Åtvidabergs och Kinda kommuner, är en näringsfattig källsjö med hög vattenkvalité. Siktdjup på upp till 9 meter (1991) har uppmätts i sjön. Det största uppmätta djupet är 55 meter och sjöytan cirka 345 ha. I sjön har fyra s k glacialrelikter påträffats, kräftdjuren *Pallasea quadrispinosa*, *Ponteporeia affinis*, *Mysis relicta* och *Limnocalanus macrurus*. Dessa arter finns kvar sedan den senaste istiden. Till fiskfaunan hör ål, gädda, abborre och mört. Bland vattenväxterna är bland annat notblomster karaktärsart. Fiskgjuse, storlom och storskrake häckar vid sjön. Drillsnäppan flyger karakteristiskt utefter de steniga stränderna. De små öarna vid kommungränsen i sjöns norra halva är tillhåll för fiskmå, fisktärna och gråtrut(VU). Under senare år har enstaka exemplar av storskarv hittat till sjön. Sjön är reglerad. Regleringsnivån är för närvarande hela tre meter. Sjön är en potentiell dricksvattentäkt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel föroreningsutsläpp och bebyggelse. Båttrafik och friluftsliv måste ske med hänsyn till fågellivet. Regleringsnivån bör minskas.

Skydd: Strandskyddet omfattar 100 m på ömse sidor av strandlinjen.

Å 84 Överån barrskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi G **Referenser:** 6, 67

Naturvärdesbedömning

I den blockiga barrskogen vid sjön Horsfjärdens utlopp finns gott om död ved som lågor och torrträd. Detta är viktigt för olika lavar, svampar och insekter. De stora flyttblocken påminner om de krafter som var verksamma under istiden. Här finns även ett tydlig exempel på en s k blocksänka, representativ för denna trakt. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På östra stranden där Överån börjar vid utloppet från sjön Horsfjärden finns en kuperad barrskogsdominerad blockterräng med mycket död ved i form av lågor torrträd och högstubbar. Såväl träden som lågorna tycks dock vara relativt likåldriga. Stubbar efter avverkning finns i området. I trädskiktet dominerar gran. Men här finns också en del grova aspar. Dessutom finns tall och björk samt i den norra delen lind, al och hassel. Gammelgranslav är noterad inom området. Vid lindarna i norr växer vårärt.

I området finns några riktigt stora flyttblock. I en sänka i områdets östra kant och mot sjön finns en långsmal ansamling av block och stenar. Denna blocksänka har bildats då blocken vid upprepade tjälningstillfällen lyfts upp till markytan och anrikats där. För att blocksänkor ska kunna bildas behövs en samverkan mellan vissa terrängförhållanden, lämplig moränmark och speciella klimatologiska förhållanden. Flera blocksänkor har just påträffats i moränmarken inom ett begränsat område runt sjöarna Nären och Tran.

En artinventering skulle kunna ge ytterligare underlag för bedömning av områdets naturvärden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om området lämnas orört. Omkullfallna träd och död ved bör sparas. De geologiska företeelserna måste undantas alla slags ingrepp som kan skada dem.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 85 Funnsnäsvisken barrskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

Den stora mängden död ved och lågor samt det fuktiga nordvända läget vid sjön innebär att denna barrskogsbrant är en lämplig miljö för mer ovanliga arter av mossor, lavar, svampar och insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Funnsnäsvisken i sjön Nären finns en barrskogsdominerad nordvänd bergbrant. På udden ut i sjön dominerar tall på hållmark. Längre in utefter branten tar granen över. I området förekommer även lind, al, ek, björk, asp och hassel. På grova granar växer gammelgranslav. Brantens lodytor har en rik mossflora. På dessa växer även rikligt med signalarten norrlandslav. Ett antal barrhögstubbar med bar ved hyser olika knappnåslavar (bland annat *Calicium salicinum*). Det finns en stor mängd lågor, huvudsakligen av barrträd, i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och omkullfallna träd och död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 86 Funnsnäsvisken blandskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

I den lövdominerade blandskogen vid Närens strand finns inslag av grova träd, lågor och död ved. Detta är viktigt för olika lavar, svampar och insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Funnsnäsvisken i sjön Nären, nordväst om det gamla soldattorpet Funnsnäs, finns en aspdominerad gles blandskog på en berghöjd och i en västvänd sluttning utefter stranden. Området har möjligen tidigare ingått i betesmark. Förutom asp finns också mycket ek och gran samt tall, rönn, björk, hassel och enbuskar. I grova aspar finns bohål för fåglar. Vissa av ekarna är senvuxna och ganska grova.

I en liten brant står en gammal grov högstubbe av asp på vilket det bland annat växer skinnlav (signalart). En del död ved och lågor av barr- och lövträd finns på marken.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om området i stort lämnas orört. Røjning av yngre gran som konkurrerar med grova lövträd kan dock på sikt behövas. Omkullfallna träd och död ved bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 87 Näset nordbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** -

Naturvärdesbedömning

Området hyser en värdefull kryptogamflora knuten till död ved och äldre träd, bland annat tre rödlistade arter.

Beskrivning

På halvön Näset i sjön Nären finns en nordost-nordvärd brant ner mot sjön. Gran och tall dominerar i trädskiktet. Det finns mycket lågor. I området finns de rödlistade arterna talticka(NT), ullticka(NT) och granticka(NT) Här finns också signalarterna vedticka, hasselticka och rävticka samt gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 88 Äntorp lövskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

Det varierande lövskogs- och blandskogsområdet sydost om gården Äntorp som tidigare varit betesmark har en intressant delvis lundartad markflora, äldre träd av olika trädslag och är sannolikt av ornitologiskt intresse. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan sjöarna Tran och Övre Virken finns ett ädellövsdominerat bestånd som tidigare varit betesmark. Norra delen är en blockig lundmiljö med mycket ek samt lind, oxel, ask, al, rönn, lönn och björk. Några av ekarna är ganska grova, cirka en halvmeter i diameter. I södra delen dominerar gran. Det finns grova aspar i området. Lågor och död ved förekommer dock endast sparsamt. Hassel och måbär är vanligt i buskskiktet. Karaktärsarter i fältskiktet är harsyra, ormbär, liljekonvalj, blåsippa, vitsippa, violer, ängskovall, ekbräken och träjon. Här växer även vårärt, tibast, grönvit nattviol och skogskovall. Praktstjärnmossa är vanlig i norra delen. I västra kanten av området öppnar sig landskapet mot Övre Virken. Här växer mycket rikligt med den rödlistade arten korskovall(NT) samt gullviva och getrams. Öster om körvägen mot Tran finns även tall tillsammans med yngre ek och en hel del enbuskar. I området finns de ovanliga njurlavarna luddlav och bårdlav samt svampen hasselticka(signalarter). På ett stort block intill körvägen i den östra delen växer rikligt med signalarten springkorn.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om en försiktig granhuggning genomförs och området i övrigt lämnas orört samt om omkullfallna träd och död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter från strandlinjen.

Å 89 Äntorp hage

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 20, 42

Naturvärdesbedömning

Äntorps jordbrukslandskap är huvudsakligen omgivet av barrskog och är därmed viktigt för att öppna upp landskapet. Övervägande delen av den vidsträckt hagmarken är skadad av kvävegivor, men här finns också delar som präglas av lång kontinuitet. I den rika hagmarksfloran finns bland annat den ovanliga och rödlistade arten loppstarr(VU). Hagmarkerna vid Äntorp har mycket höga biologiska värden som är viktiga att bevara.

Beskrivning

I det sjörika barrskogslandskapet sydväst om Åtvidaberg, nära kommungränsen, ligger Äntorp med sitt vackra kulturlandskap. Nära gården ligger sjöarna Tran och Övre Virken. Det omgivande landskapet, som består av åkrar, gräsvallar och en vidsträckt beteshage, känns befriande i jämförelse med den omgivande barrmonotonin.

Tre ganska höga bergsryggar ger en kuperad betesmark med gott om uppstickande berghällar. Trädskiktet är glest och innehåller flera vackra gamla ekar och lindar. Dessa är koncentrerade till den största bergryggen, i hagens mellersta område, som dock är gödselpåverkat. På en ek har den rödlistade svampen oxtungssvamp(NT) påträffats.

De intressanta delarna, med en väl bevarad hävdberoende flora, finns längst i öster vid Tran och i väster nära gården. Rödvenheden i öster hyser väldiga mängder med kattfot, revfibbla och kortbetad ljung. I de torra, steniga partierna växer arter som solvända, darrgräs, spåtisel, jungfrulin och prästkrage, som visar på en örtrik fårsvingeltorräng.

I väster bildas en fuktig sänka mellan två bergsryggar. Här finns en intressant lågstarräng med den rödlistade loppstarr(VU). Övriga arter som står att finna är stagg, darrgräs, hirsstarr, stjärnstarr, hundstarr, ältranunkel, gökblomster och ängsfryle. Längre upp i sänkans sluttningar, i rödvenheden, växer bland annat mattor av kattfot och nattviol. I sänkans blötare delar övergår vegetationen till högtörtäng där till exempel smörbollor växer. Här och där framträder gamla åkrar och odlingsrösen.

Även dagfjärilsfaunan är relativt rik i hagmarkerna vid Äntorp. Vid inventering har 30 arter påträffats.

På krusbärsbuske i trädgården vid bostadshuset har krusbärsticka noterats.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om kulturlandskapet även i fortsättningen hävdas och området undantas från ingrepp som till exempel avverkning av ädellövträd, barrträdsplantering och bebyggelse. Naturbetesmarkerna får inte gödslas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha).

Å 90 Djupedal sumpskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 23

Naturvärdesbedömning

Lövsumpskogar av denna karaktär och storlek är mycket ovanligt inom kommunen. På grund av den fuktiga miljön och förekomsten av olikåldriga träd och död ved i olika nedbrytningsstadier finns här förutsättningar för ett rikt och värdefullt växt- och djurliv. Bland annat finns den sällsynta och hotade hållaven(VU). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Äntorp vid sjön Tran finns en odikad alsumpskog. Området är blött med bland annat äldre al på socklar. I trädskiktet förekommer även rikligt med björk samt gran. Det finns död ved, lågor, torrträd och högstubbar. På träden växer rikligt med näverlav, skrynkellav och blodlav. Av mer intressanta arter kan nämnas kattfotslav, rostfläck, nästlav, ärgspik, skriflav, grymig blåslav och gammelgranslav. Den rödlistade arten hållav(VU) har rapporterats med ett 20-tal bålar på al på en sockel centralt i kärret. Fältskiktet domineras av högstarrtuvor, bland annat blåstarr. Bland kärlväxterna finns signalarterna kärrbräken, rankstarr och myskmadra.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört samt om omkullfallna träd och död ved sparas. Ingrepp som till exempel dikning får inte ske. Skydds zoner mot kärret bör sparas.

Skydd: Markavvattningsförbud. Strandskydd inom 100 mter från strandlinjen.

Å 91 Gissebo isälvavlagringar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G L

Referenser: 41, 67, 70

Naturvärdesbedömning

Området vid Gissebo med sina kullar och åsar, bland annat i ett öppet jordbrukslandskap, utgör en mycket tilltalande och skyddsvärd naturmiljö.

Beskrivning

Kring Gissebo och Jällensjöarna nära kommungränsen väster om Mormorsgruvan har isälvs material avlagrats. Vid Gissebo bildar det ett mjukt och kuperat landskap med åsar och kullar. Avlagringarna är tunna och berget går i dagen på flera ställen. En skarpt bruten ås sträcker sig mellan Månebo och kommungränsen väster om Övre Jällen. Den fortsätter in i Linköpings kommun. Sträckvis är åsen getryggsformad. SSV Getholmen i Övre Jällen är åsen utbildad som en blockrygg. Ytan består enbart av välrundade, tämligen stora block. Denna bildning har uppkommit där isälven rusat fram med stor kraft. Sydväst om Gissebo finns kamesliknande avlagringar, bestående av oregelbundet riktade ryggar, sannolikt bildade på och i en sönderfallande is. Någon grustäktverksamhet har inte förekommit annat än som små husbehovstäkter här och där och med undantag av den allra västligaste delen på kommungränsen väster om Övre Jällen där det finns en gammal grustäkt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om kulturlandskapet även i framtiden hävdas och om området undantas från ingrepp som till exempel täkt, trädplantering av öppen mark och bebyggelse.

Skydd: Mindre del av området omfattas av strandskydd vilket gäller 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 92 Gissebo gård hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 34, 41, 70

Naturvärdesbedömning

Området ingår som ett delområde i riksintresset Östergötlands Eklandskap och ligger till stora delar på isälvsmaterial. De värdefulla betade markerna har bitvis en fin hagmarksflora och även relativt grova ekar av intresse för främst vedlevande insekter och lavar. Här finns även inslag av andra grova lövträd såsom asp och sälg.

Beskrivning

Runt gården vid Gissebo ingår betad mark av flera olika typer. Den betade blandlövhagen norr om vägen mellan gården och Hagalund domineras av ung-medelgrov ek med inslag av asp, björk och lönn. Floran är relativt kvävepåverkad och artfattig. Vissa delar har dock inslag av finare hagmarksflora, däribland gullviva.

Området öster om gården och söder om vägen innehåller både en öppen hagmark med enstaka ek, björk och en samt en björkhage med inslag av grov asp, sälg och ek. Floran är till stor del opåverkad av gödsel med bland annat gulmåra och slätterfibbla(VU). På den öppna delen växer även knägräs och svinrot. Vissa delar är dock kvävepåverkade och där finner man bland annat hundkex.

Den öppna hagen vid huset Lövhagen väster om ladugårdsbyggnaden hyser främst björk men har även inslag av ek. Floran varierar men har i den östra delen mer utpräglade hagmarksarter såsom svinrot, slätterfibbla(VU), solvända, gråfibbla, smultron, ängsvädd, tjärblomster och prästkrage. Den västra delen har en mer artfattig flora.

Väster om gården på den södra sidan om vägen finns en öppen hagmark i det böljande och kuperad landskapet med enstaka björk och någon halvgrov ek. Hagen är mycket välbetad och domineras av rödven men har även frekvent inslag av gulmåra, gråfibbla, bockrot samt här och var också solvända, femfingerört och rödklint.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om hela området även i fortsättningen betas och undantas från täktverksamhet. För att bevara och utveckla hagmarksfloran får den inte gödulas. De grova ekarna bör gynnas genom röjning och gallring.

Skydd: Saknas

Å 93 Skjutbanan Tomasbo hage

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i hagen är främst knutna till den hävdgynnade floran. Ekarna är till övervägande delen friska och har inte nått ett utvecklingsstadium med grov skorp bark. Ekar har dock ett framtidsvärde som nästa generations jätteträd. Innehållet av död ved i hagen är begränsat till enstaka döda ekgrenar. Det blockiga, lundartade beståndet vid bäcken närmast vägen hyser några mer ovanliga växter.

Beskrivning

Söder om Skjutbanan vid Tomasbo, cirka 2 km väster om Mormorsgruvan, sträcker sig en kuperad, trädbärande hagmark. De lägre partierna är till största delen gammal åkermark som är negativt påverkad

av gödsling. Höjderna i hagen utgörs av naturbetesmark. Hagen avgränsas åt syd och sydost av barrskog, mot vägen i väster av en lövbård och åt norr av åker. Trädskiktet är glest utbildat med spridda björkar, ekar, oxel, körsbär, rönn och gran. Bitvis växer sly av asp och björk. Ett par spärrgreniga ekar, upp till 9 dm i stamdiameter, tillsammans med en nära metergrov oxel utgör de grövsta träden i området. På höjderna finns hagmarksflora med flera sk indikatorarter som påvisar en lång tradition som fodermark. Bland dessa förekommer stor blåklocka, blåklocka, stagg, brudbröd, solvända, gökärt, bockrot, ängsskallra/höskallra, knägräs, prästkrage, ängsvädd och klasefibbla(NT). Genom hagen rinner en bäck med ett tätare trädskiktet, främst bestående av al. Buskskiktet utgörs framför allt av enbuskar och hassel.

Utefter vägen närmast vägskalet rinner en bäck utanför hagen som i en mindre ravin. Trädskiktet består här förutom av al även av ek, asp, lönn, fågelbär, rönn och björk. Bland buskarna märks hassel, måbär och tibast. Här finns några mycket stora block med mossor, bland annat fällmossa. På blocken växer även springkorn. På marken hittar man bland annat trolldruva, ormbär, blåsippan, ekbräken, hultbräken och skavfräken.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena i betesmarken kommer att bestå och utvecklas om hagen även i framtiden hävdas och de grova ekarna tillåts att utvecklas till biologiskt mogna träd i ett öppet landskap. Röjning av sly och utglesning av träd- och buskskikt krävs för att hagen inte ska växa igen. Närmast vägen bör den mer skuggiga och fuktiga miljön bevaras genom att lövbeståndet lämnas orört..

Skydd: Saknas

Å 94 Storkestorp hage

Naturvärdesklass: 1a **Skyddsmotiv:** Bi G L **Referenser:** 20, 34, 41, 42, 67, 70

Naturvärdesbedömning

Området utgör ett delområde av riksintresset Östergötlands Eklandskap. Det högsta värdet är knutet till den natursköna hagen väster om gården som i de intressantaste delarna har en särpräglad torrängsflora. Den mycket sällsynta och hotade trumgräshoppan(VU) har här en av sina få förekomster kommunen. Här förekommer också en mycket rik dagfjärilsfauna med flera rödlistade arter. Storkestorp räknas som en av de värdefullaste fjärilslokalerna i Östergötland.

Området i övrigt är av högt värde främst med avseende på den bitvis fina hagmarksfloran samt inslaget av utpräglade lundväxter i blandlövslogen. Området hyser även enstaka äldre, grova ekar samt grova aspar vilka är mycket viktiga för en mängd organismer däribland insekter och lavar. De tydliga isälvsavlagringarna bidrar till den tilltalande landskapsbilden.

Beskrivning

Gården Storkestorp ligger norr om sjön Nedre Jällen, cirka tre kilometer väster om Mormorsgruvan. Längs med sjöns norra strand har isälvsmaterial avlagrats med ryggformationer. Landsvägen ringlar sig uppför åsen förbi Storkestorp och landskapsbilden är mycket tilltalande med omväxlande björkbevuxna åsar, betesmarker, åkrar, blockmarker och de båda sjöarna Nedre och Övre Jällen.

Väster om gårdsbyggnaderna mellan sjön och vägen finns en hagmark med bland annat en solexponerad sydsluttning. Hagen är till stor del trädbevuxen med glesa dungar av björk och tätare barrskogspartier. De floramässigt intressanta delarna ligger i de öppna sluttningarna som vetter mot väster och söder. Längs brynen finns hedvegetation av både blåbärs-/ lingontyp och rödventyp. Där växer bland annat betad ljung, darrgräs, kattfot, knägräs och jungfrulin. Den mera solexponerade sydsluttningen har med sin lättdränerade sandjord fått en säregen flora. Tjärblomster och harklöver dominerar bitvis, men även arter som sötvedel, backglim, småborre, rödklint, prästkrage, solvända, darrgräs, spåtistel, knägräs och bockrot är vanliga. Här förekommer också en population av den sällsynta och rödlistade trumgräshoppan(VU).

Vid inventering av dagfjärilsfaunan inklusive bastardsvärmare påträffades inte mindre än 40 arter, varav sju rödlistade. Dessa är violettkantad guldinge(NT), silversmygare(NT) ängsmetallvinge(NT), smalsprötad bastardsvärmare(NT), bredbrämrad bastardsvärmare(NT), mindre bastardsvärmare(NT) och sexfläckig bastardsvärmare(NT). I hagens östra del står en gammal stengärdesgård.

Norr om vägen finns ytterligare öppen och trädbevuxen hagmark samt blandlövsskog. Den med aspsly delvis igenväxande blandlövs skogen har förutom asp, björk och hassel även inslag av cirka 80-årig ek. Floran är gles med främst liljekonvalj, piprör och på vissa delar även blåbär, getrams och tibast. Här och var finns även mera utpräglade lundväxter såsom trolldruva och vårärt. På några skuggiga stenblock återfinns den mer ovanliga fällmossan. De betade partierna i området har varierande flora med dels delar med fina hagmarksväxter och dels gödselpåverkade partier. Som exempel på fina hagmarksväxter i området kan svinrot, klasefibbla(NT), smultron och darrgräs nämnas. Torra partier karakteriseras av gråfibbla, bockrot och solvända. Enstaka äldre ekar och fågelbär finns spridda i den öppnare delen av hagen. I hagen nordost om gården finns ekar som är cirka 100-150 år samt enstaka vida hasselstrutar. I områdets mellersta del finns en björkdominerad hagmark med enstaka inslag av grov och ung asp samt rönn. Även på denna sidan om vägen har den rödlistade trumgräshoppan(VU) påträffats.

Öster om gården på den södra sidan om vägen finns ett långsträckt hagmarksparti som dels består av en relativt öppen betad hagmark och dels av blockrika dungar som hyser halvgrova ekar, fågelbär, grova aspar, hassel och bitvis inslag av björk. Floran är varierande beroende på trädskiktets slutenhet och gödselpåverkan. Öppna delar hyser bland annat gulmåra, smultron, tjärblomster samt rödklint och i mera skuggade partier utgörs växtligheten av främst lundgröe med inslag av trolldruva, blåsipppa och lungört. Fläckvis på de öppna delarna finns även fuktigare partier med älgört och örnbräken. Längs med vägen kantas hagen av halvgrova lindar och lönnar.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området betas även i fortsättningen. För att växtsammansättningen och förutsättningarna för bland annat trumgräshoppan ska bestå krävs hävd och solexponering. Om möjligt bör betestrycket intensifieras. Gödsling av hagmarken får inte ske. Sly och buskar bör hållas efter. Gamla lövträd ska sparas och död ved bör få ligga kvar för att gynna bland annat insekter. I den igenväxande blandlövs skogen bör aspuppslaget röjas bort för att inte området ska växa igen. Avverkning bör ske med stor försiktighet.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våt-mark (< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 95 Lämmantorp hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 6, 20, 26, 34

Naturvärdesbedömning

Området kring Lämmantorp har mycket högt naturvärde och ingår i riksintresset Eklandskapet. Hävderna på hagmarken är genomgående utmärkt, vilket också visar sig på florans som hyser flera krävande hagmarksarter. Dagfjärilsfaunan är rik med rödlistade arter. I området finns också utpräglade lundmiljöer med flera grova ädellövträd av ask, lind och ek. På en ek har den ovanliga och rödlistade lunglaven(NT) noterats. Lövbestånden är klassificerade som nyckelbiotop. Östgötaleden passerar genom området.

Beskrivning

Lämmantorp ligger strax väster om gården Slättfall, cirka två kilometer väster om Mormorsgruvan. Området består av en hagmark med insprängda dungar av blandskog och ädellövs kog. Hela området betas. Den öppna delen av hagmarken hyser flera krävande arter såsom stagg, knägräs, jungfrulin, solvända och prästkrage. Vid inventering av dagfjärilsfaunan påträffades 31 arter varav de rödlistade

arterna violettekantad guldvinge(NT), silversmygare(NT), ängsmetallvinge(NT) och mindre bastardsvärmare(NT).

Blandskogen domineras av ek, ask och gran. Ekarna är här medelgrova, granen grov och asken relativt ung. Vegetationen i blandskogen domineras av krustätel och lundgröe och har även inslag av bland annat blåsippa, kärleksört och liljekonvalj. Ädellövskogen hyser många cirka 150-åriga ekar samt grov ask och asp. Vegetationen har utpräglad lundkaraktär med inslag av bland annat lundstarr, lungört, vårärt, liljekonvalj och blåsippa.

Den sydvästra delen av området är en blandlövsskog och även denna betas till viss del. Hasselstrutar och medelgrova aspar dominerar trädskiktet som även har visst inslag av lönn, rönn, björk och gran. Enar förekommer frekvent i buskskiktet. Floran här är av samma slag som beskrivits för ädellövskogen.

Många av lövträden i området är även intressanta ur lavsynpunkt. Bland annat har noterats den rödlistade lunglaven(NT). Andra intressanta lavar är gryinig filtlav och skriftlav.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå och öka så länge hävden hålls på samma nivå och gödsling av markerna undviks. Eventuellt bör man öppna upp runt de grövsta ädla lövträden för att gynna insekter, mossor och lavar knutna till dessa träd.

Skydd: Saknas

Å 96 Lilla Ramshult hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område med ett antal grova ekar som är över en meter i brösthöjdsdiameter samt en intressant hagmarksflora. Området ingår i riksintresset Östergötlands Eklandskap.

Beskrivning

Denna hagmark är belägen längs södra sidan om vägen mellan Mormorsgruvan och Gissebo. Området har ett utpräglat buskskikt av en, med inslag av lövuppslag i den södra delen. Dominerande trädslag är ek, varav några är mycket grova, men också lönn, björk samt yngre träd av bland annat ask och rönn. Floran utgörs av främst krustätel och vårbrodd men har ett stort inslag av daggekåpa, smultron, gökärt med flera. Även smörboll, darrgräs, gulmåra, revfibbla, klasefibbla(NT) och slätterfibbla(VU) har hittats frekvent i området.

De grova ekarna måste anses vara av stort intresse och hyser bland annat den ovanliga blanksvarta trämyran (*Lasius fuliginosus*) som endast finns i områden med god tillgång på gamla lövträd.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå vid fortsatt bete om möjligt intensifierat. Det unga lövuppslaget främst i den södra delen bör röjas bort för att ge bättre bete och för att området inte ska växa igen. Viss gallring runt de grova ekarna är nödvändigt.

Skydd: Saknas

Å 97 Ramshult hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 34, 42

Naturvärdesbedömning

Ekarna vid Ramshult är mycket värdefulla för den biologiska mångfalden i området. Landskapet väster om Åtvidaberg är rikt på ekmiljöer och dessa träd utgör värdefulla länkar mellan olika ekområden. Biologiskt mogna, fritt stående ekar bidrar med livsmiljöer för en rad hotade arter i landskapet. Hagmarkerna vid Ramshult är också värdefulla för landskapsbildningen och hyser även en bitvis intressant, krävande hagmarksflora. Området öster om Mellangården ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Ramshult, cirka 1 km väster om Mormorsgruvan, finns flera grova fritt stående ekar i hagmark. Tre av ekarna står öppet utmed den norra sidan av vägen, cirka tre hundra meter väster om infarten till Mellangården. Den östra eken är den grövsta av de tre och mäter cirka 1,5 meter i brösthöjd. Eken har utvecklat grov skorpbark. Trädets hållighet börjar vid ett grenbrott cirka 2 meter upp på stammen. Mulmen består av torrt och fint trämjöl. Den mellersta eken är cirka 9 dm i brösthöjd. Den västra, knotiga eken är cirka 1 meter i stamdiameter och har skorpbark.

På den södra sidan av vägen i området väster om Mellangården står ytterligare fyra ekar, varav den grövsta växer cirka 40 meter väster om ladugården. Denna ek är 1,5 meter i diameter med en mycket grov sockel som mäter cirka 3 meter. Eken är frisk och har utvecklat skorpbark. Strax norr om gården växer en grov ek med måttet 1,2 meter. Även denna har skorpbark. I sluttningen mot vägen växer två grova ekar relativt nära varandra (1,2 meter respektive 0,8 m). Båda är friska och har få döda grenar och saknar skorpbark.

I området mellan gården och vägen mot Söderö hittar man enstaka björk och grov lönn i södra delen. Norra delen hyser flera cirka 100-åriga ekar samt hassel, björk och ask. Även öster om denna väg, söder om Östergården, finns hagmark med enstaka apel, fågelbär och ek spridda.

Hagmarkerna kring Ramshult hyser en fin och av kväve tämligen opåverkad flora med inslag av svinrot, stagg, darrgräs och solvända.

En detaljerad inventering av epifytiska lavar m.m. på de grova ekarna skulle ge ytterligare kunskap om områdets naturvärden.

Bibehållande av värdena

Hagmarkerna kring Ramshult bibehåller och kan öka sitt naturvärde om markerna även i fortsättningen hålls öppna med bete (gärna intensifierat) och slyröjning. Markerna ska inte gödslas. Sly bör röjas för att gynna insekter, mossor och lavar som är knutna till de grova ekarna.

Skydd: Saknas

Å 98 Krokstorp hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 20, 34, 42

Naturvärdesbedömning

Området som ingår i riksintresset Eklandskapet är mycket värdefullt med sina främsta naturvärden i form av de grova ekarna samt bitvis en fin hagmarksflora och intressant fjärilsfauna. Rödlistade arter förekommer.

Beskrivning

Gården Krokstorp ligger vid järnvägen väster om Mormorsgruvans station. Objektet är uppdelat på en större björkhagmark samt några mindre åkerholmar. Den betade björkhagen norr om gårdsbyggnaderna har inslag av grov ek och området hyser ett antal intressanta hagmarksarter såsom betad ljung, darrgräs, gulmåra, knägräs, solvända, rödklint och tjärblomster. I anslutning till området har de rödlistade

fjärilarna ängsmetallvinge(NT) och silversmygare(NT) påträffats tillsammans med ytterligare 22 dagfjärilsarter.

Åkerholmarna söder om järnvägen hyser grova ekar (cirka en meter i diameter) samt enstaka vildapel och björk. Floran är på de öppna partierna av utpräglad hagmarkstyp med bland annat gulmåra, solvända, klasefibbla(NT), svinrot, ängsvädd, korskovall(NT), tjärblomster, smultron och prästkrage. I skuggan under ekarna växer lundgröe, getrams och liljekonvalj.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras med fortsatt bete i den nu betade björkhagen. De små åkerholmarna ska hållas öppna för att gynna hagmarksväxterna så att de kan finnas kvar även i framtiden.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 99 Mormorsgruvans station ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 20, 34, 42

Naturvärdesbedömning

Området vid Mormorsgruvans station är mycket värdefullt beroende av förekomsten av grova hagmarksekar. Hagmarksvegetationen har en lite speciell sammansättning med floraelement från örtrika vegetationstyper. Detta beror säkerligen på, en i tiden inte alltför avlägsen, slätterverksamhet. Området har även flera fina lundmiljöer. Då Östgötaleden passerar genom området är dessa marker även värdefulla för friluftslivet. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Alldeles vid Mormorsgruvans station ligger en fin, liten ekhageslutning med rik flora. I hagen står många stora spärrgreniga ekar, samt några björkar. I norr kantas området av enstaka grov asp. Här finns gott om stor och liten blåklocka, ängsklocka, darrgräs, gullris, hagfibbla, sötvedel, prästkrage, sommarfibbla(NT), korskovall(NT), jungfrulin, gullviva, backsmörblomma(NT), skogsklöver, svinrot och skogsnäva. I den torra slutningen visar floran på den örtrika torrängen. I friskare, och något skuggiga delar, dominerar skogsnävängen. Båda vegetationstyperna är typiska resultat av tidigare slätter. I hagen har den rödlistade fjärilen bredbrämrad bastardsvärmare(NT) påträffats. Hagen har tidvis betats svagt eller inte alls, men har hållits öppen ändå tack vare röjningsinsatser.

Blandlövsbogen utefter nordöstra sidan om vägen mot Bjärka Säby hyser förutom flera cirka 150-åriga hagmarksekar rikligt med hasselstrutar. Dessutom återfinns även inslag av ask, asp, lind och björk. Vegetationen är mestadels tämligen gles under det täta träd- och buskskiktet. Arter som lundgröe, lundstarr, liljekonvalj, stenbär och blåsippan trivs dock i den skuggiga miljön. På ekarna växer bland annat signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om hagmarken hålls öppen genom bete och röjning samt att gödsling inte sker. De grova hagmarksekarna bör hållas efter från sly. Blandlövsbogen bör lämnas till fri utveckling bortsett från eventuell försiktig frihuggning av grov ek.

Skydd: Saknas

Å 100 Kvarntorp ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet består av en hassellund med bland annat trolldruva samt ett fuktigare parti med grova ekar. Även en öppnare ekhagmark med grova ekar och mycket grova aspar finns i området och utgör ett mycket viktigt inslag för vedlevande insekter, lavar och hålbbyggande fåglar. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Kvarntorpsområdet ligger söder om Närstad gård. Under slutet av 1700-talet var området dels friskängsmark och dels hagmarker benämnda som Gethagen och Kvarntorpshagen, namn som fortfarande används. På kartor från slutet av 1800-talet står nämnt att vissa delar var bevuxna med björk, al, tall och gran. I det norra partiet finns noteringar från 1700-talet om förekomst av slagghögar från de intilliggande gruvorna.

Det västra delområdet (A) är mycket varierande och mosaikartat med avseende på träd- och buskskikt samt vegetation. Det består av hagmark med hassel samt mera tät hassellund med inslag av asp, björk, lind och ek samt enstaka gran och tall. I de tätare partierna är vegetationen mycket sparsam utan någon grässvål. I gläntor och glesare partier dominerar kruståtel och bitvis även örnbräken med inslag av bland annat smultron, gullviva och revfibbla. I de täta partierna växer lundgröe och liljekonvalj sparsamt med visst inslag av blåsippa, stenbär, ormbär och trolldruva. I området finns även ett fuktigare parti med klibbal och björk samt en liten bit björkhage i nordväst.

Det södra delområdet (B) är ett fuktigt parti längs järnvägen som domineras av klibbal med inslag av björk, hassel, enstaka gran och grupper av relativt grov ek. Floran varierar beroende på fuktighet med bland annat blåbär och kruståtel på torrare delar samt tuvtåtel, harsyra, träjon, hult- och ekbräken på fuktigare partier.

Det östra delområdet (C) är en till största delen öppen hage med stort inslag av ek av varierande ålder men även fågelbär och enstaka vildapel. I den öppna hagen växer hagmarksväxter som darrgräs, gråfibbla, gulmåra och gullviva men hagen är tyvärr till vissa delar kvävepåverkad. Andra delar, främst den östra och norra, har mer slutet skikt av hassel med en mer skuggföredragande flora som blåsippa, bergsslok, lundgröe och getrams.

Bibehållande av värdena

Delområde A som har en tydlig betespåverkan bör röjas och på nytt betas för att värdet ska bestå. Den fuktiga delen (B) bör skötas med stor naturvårdshänsyn. Gynna hålträd, spara död ved och frihugg grova ekar. Den betade hagen (C) är röjd och bör ha fortsatt bete.

Skydd: Saknas

Å 101 Mormorsgruvan lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Kring gruvområdet vid Mormorsgruvan finns värdefull blandlövskog med grova lövträd. Vegetationen utgörs till viss del av utpräglade lundväxter. Ekarna har nått en sådan ålder att de hyser ett antal intressanta lavar och svampar. Området hyser också ett antal grova almar samt enstaka grov ask som likaledes utgör en viktig biotop. Området ingår i riksintresset Eklandskapet. Östgötaleden passerar området, som även är av riksintresse för kulturminnesvärden.

Beskrivning

Vid de kulturhistoriska värdefulla miljöerna vid Mormorsgruvan som vittnar om den gångna gruvepoken i Åtvidabergs historia finns även intressanta lövskogsområden och enstaka grova ädellövträd.

Runt det första huset man kommer till då man svängt in mot gruvan står en mängd grova ädla lövträd däribland ek, alm, ask varav flera är bra hålträd. Vegetationen är relativt trivial dominerad av lundgröe och kruståtel men även inslag av getrams, kärleksört och gulmåra. Området innehåller även enstaka högstubbar av björk.

Invid de före detta arbetarbostäderna finns en öppen mark med ask, björk, rönn och en. Här består vegetationen av bland annat kruståtel, kärleksört och gulmåra. Söder därom kommer ett större inslag av ek, varav enstaka är grova, samt hassel. Vegetationen är här artrikare med bland annat getrams, liljekonvalj, gökört, stor och liten blåklocka, piprör, lundstarr och gullviva.

Väster om bebyggelsen och tillfartsvägen växer främst grov björk, asp och ek men även någon enstaka grov lönn. Vegetationen är relativt artfattig och till följd av skuggverkan lundartad. Här finns med bland annat rikligt med lundgröe samt trolldruva och ormbär. Även enstaka sötvedel och vippärt växer i kanten av området.

Området närmast mot Haggruvan i öster domineras av asp i varierande ålder samt inslag av grova ekar. Floran är relativt gles med liljekonvalj, lundgröe, stenbär och bergsslok. Den norra delen har en mera gräsrik vegetation med lundgröe och tuvtåtel samt trolldruva, harsyra och smultron. Trädsiktet domineras här av grova aspar och ekar med inslag av enstaka björk och gran. På några stenblock finns den lite ovanligare fällmossan som indikerar marker med lång skoglig kontinuitet. Intill det sista huset innan Haggruvan finns några gamla ekar som hyser intressanta lavar som signalarten brun nållav. Trädsvamparna ekticka(NT) och svavelticka växer också här.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området undantas från avverkning. Gamla träd bör gynnas och hålträd och död ved sparas. Många av träden kommer, om de lämnas orörda och får slippa konkurrens av lövuppslag, att ha mycket höga naturvärden och kan komma att hysa både ovanliga lavar och insekter.

Skydd: Saknas

Å 102 Jarlsgården blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Området hyser några riktigt grova (>150-åriga) ekar, flera grova aspar med bohål, ett stråk med bok samt en bitvis utpräglad lundvegetation. Detta är ett delområde av riksintresset Eklandskapet. Gruvpromenaden som utgår från Mormorsgruvan och Östgötaleden passerar genom vissa delar av området.

Beskrivning

I området mellan Mormorsgruvan och Malmviksängen finns några värdefulla blandskogsområden. På kartorna från slutet av 1700-talet finns delar av området med som berg- och stembunden hag- och skogsmark, i öster med inslag av al, björk, tall och gran. Här fanns även några "ängskärr". Det mellersta partiet var på slutet av 1700-talet bevuxet med tall och granskog.

Delområdet vid landsvägen väster om Jarlsgården består av en blandlövskog där de dominerande trädslagen är olikåldrig asp och ek, ekarna kan dock i enstaka fall vara drygt 150 år. Andra trädslag som också förekommer är björk, lönn och hassel. Buskskiktet består av måbär och skogstry. Vegetationen är

lundartad med lundgröe, blåsippan och liljekonvalj som dominerar samt med inslag av bland annat trolldruva och vippärt.

Delområdet strax nordost om Jarlsgården hyser en blandskog som bitvis helt domineras av gran, men bitvis finns också trevliga lundmiljöer insprängda med halvgrov-grov ek, grov asp och hassel. Vegetationen där den är som finast liknar den i det västra delområdet. Här gick den gamla stånggången från Kvarntorp till Malmviksgruvan.

Ytterligare mot nordost, norr om den gamla vägen, finns också en blandlövskog. Trädskiktet domineras här av ek, björk, asp, klibbal, hassel och ask av varierande ålder. I den nordvästra delen finns ett mer klibbaldominerat område och ett stråk dominerat av bok. Genom området går en gammal kanal som användes för gruvsdriften och här växer bitvis rikligt med trolldruva. På hassel förekommer signalarten hasselticka.

Bibehållande av värdena

Vid eventuella åtgärder bör lövet gynnas. Särskilt bör man tänka på att spara grova aspar, ekar och bok. Grova ekar skulle må bra av att gallras fram.

Skydd: Saknas

Å 103 Malmviksängen trädbärande slätteräng

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi K L F

Referenser: 1, 20, 34, 41, 42, 70, 84

Naturvärdesbedömning

Malmviksängen är kommunens enda slätteräng i hävd. Ängen har ett långt förflutet som slättermark. Ängsmarken och mellanliggande dungar har en artrik flora med mer än 220 kärlväxtarter av vilka flera är krävande, hävdberoende arter. Två rödlistade marksvampar som endast finns sällsynt i hävdade ängs- och hagmarker förekommer också. Dagfjärilsfaunan är ganska rik med två kända rödlistade arter. Trädskiktets relativt grova ekar har stort värde för skyddsvärda och rödlistade lavar, svampar och insekter. I anslutning till ängen finns lämningar av anordningar som använts vid tidigare gruvsdrift i Mormorsgruveområdet. Ängen är värdefull ur rekreationssynpunkt då den ligger intill Östgötaleden/ Gruvpromenaden och ganska nära Åtvidabergs tätort. Ängen har sammantaget ett mycket högt bevarandevärde. Malmviksängen är en del av riksintresset Eklandskapet och ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

I Eklandskapet intill vägen mellan Åtvidaberg och Mormorsgruvan finns en trädbevuxen slätteräng som sedan 1965 sköts av Naturskyddsföreningen i Åtvidaberg. Malmviksängen karakteriseras av en mosaik av slätterytor och uppstickande mindre moränhöjder. Här finns frodig gräsmark och partier med svinrotäng med en artrik flora. Bland annat växer här förutom svinrot även smörboll, ängsvädd, skogsklöver, ormrot, ängsskallra, slätterfibbla(VU), ängsfibbla, klasefibbla(NT), prästkrage, kattfot och gullvivor. Bland orkidéerna finns Jungfru Marie nycklar, nattviol, grönvit nattviol och tvåblad i stor individrikedom. I de trädbevuxna dungarna finns mer lundartad vegetation med till exempel tandrot, vätteros, vårärt, vippärt, myskmadra, trolldruva, ormbär och tibast. Inventeringar har visat att det finns mer än 220 olika kärlväxtarter inom området. De rödlistade marksvamparna violett fingersvamp(VU) och ljus ängsfingersvamp(NT) växer på slatterytorna. Vid inventering av dagfjärilsfaunan har 21 arter påträffats varav de rödlistade arterna mindre bastardsvärmare(NT) och smalsprötad bastardsvärmare(VU) samt bland annat svävflugelik dagsvärmare. Trädskiktet består främst av äldre ekar med inslag av lind och björk. På de grova ekarna växer skuggorangelav(NT) och oxtungssvamp(NT) som är rödlistade och dessutom bland annat brun nållav, guldspiklav, sotlav och svavelticka. På ekarna finns även brun trädmässa. Buskskiktet består av hassel, hagtorn och enbuskar. Hasselbuskarna har genom tuktning fått

den strutform som är karakteristisk i gamla lövängar. På hassel förekommer den ovanliga signalarten hasselticka.

Arbete har lagts ned på att glesa ut träd- och buskskiktet eftersom slätterängsväxterna missgynnas av en alltför sluten miljö. Den årliga skötseln sker genom fagning på våren, slätter på sommaren i skiftet juli/augusti då blommorna fröat av sig samt röjning. Någon betning efter slättern förekommer inte och tycks inte heller ha förekommit tidigare då ängen hävdades för foderproduktion av skogsarbetarfamiljer fram till omkring år 1940. Nyhamling av några yngre askar har också gjorts i syfte att förstärka de framtida naturvärdena i området. I västra kanten löper "Fåfångans kanal" som en gång ledde vattenkraft med hjälp av pipstockar från Närstad till Malmviksgruvan. Det finns P-plats med informationstavlor om ängen och Eklandskapet. Östgötaleden/Gruvpromenaden passerar området. Området är sålunda lättillgängligt för rekreation och naturupplevelser. Allmänheten inbjuds normalt till skötseln av ängen.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om ängen även fortsättningsvis sköts som slättermark med årlig slätter etc. Träd- och buskskikt bör hållas efter för att gynna slätterängsväxterna genom ljusinsläpp. Denna åtgärd måste dock ske med stor hänsyn till de värden som är knutna till de äldre ädellövträden i ängen. Grov död ved som ramlar ned från träden bör, för att gynna vedinsekter och vedsvampar, ligga kvar eller flyttas till delar av området där slätter inte sker.

Skydd: Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 104 Härstorp hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Området omfattar såväl utpräglade lundmiljöer som fin hagmarksmiljö med en rad rödlistade hävdgynnade arter bland kärlväxter, svampar och insekter. I skogen och i brynen finns värden knutna till död ved och gamla lövträd. Detta stora område är viktigt för landskapsbilden. Närheten till den skötta slätterängen, Malmviksängen, i kombination med den småskaliga jordbruksmiljö som gården Härstorp hyser ger sammantaget en mycket värdefull kulturpräglad miljö. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Härstorp ligger längs vägen mot Mormorsgruvan från Åtvidaberg i ett omväxlande landskap med åkermarker, naturbetesmarker och skog i en blandad mosaik.

Norr om gården ligger en naturskön, kuperad hagmark, sedan gammalt kallad Storängen. På krönet av en liten höjd finns en ekdunge med ganska stora träd. Annars är hagen öppen med välformade enar och spridda hasselbuketter. Vegetationen präglas av den torra miljön i de sol- och vindexponerade sluttningarna. Fårsvingeltorrängen är vanligast, med sina torranpassade innevånare. Där växer solvända, liten blåklocka, bockrot, ängsklocka och, inte fullt så torrt, den gult lysande sommarfibblan(NT). Ett vanligt inslag är också den artrikare varianten av rödvenheden, som bland annat hyser ljung, kattfot, gökärt, knägräs och gullviva. I ogödslade partier av hagens mera friskare marker syns en artfattigare staggäng. Stora delar av hagen är gödselpåverkade med en trivial flora, men är ändå viktiga för helheten. Fynd har gjorts i Storängen av den rödlistade arten trumgräshoppa(EN).

I övrigt domineras området av hassel i kombination med ek, björk och blandlöv. Floran är på flera ställen lundartad med piprör och lundgröe som dominerar över lungört, stenbär, blåsippa och liljekonvalj. Området hyser bitvis rikligt med död ved i form av lågor och högstubbar.

Vid infarten till gården, vid P-platsen till Malmviksängen, finns en kombination av öppen hagmark och björkhage. Den öppna delen hyser enstaka vildaplar samt några en- och nyponbuskar. Björkhagen har förutom björk även enstaka grov ek i trädsiktet och i busksiktet finns enar spridda. Till floran kan man räkna bland annat kruståtel, örnbräken och darrgräs.

I kartmaterial från 1780 kan man hitta delar av området benämnt som gruvhagen vilket var en friskäng med ek, björk och asp. 1855 hade namnet ändrats till Bestorps storäng och bestod då till största delen av ängsmark.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om betet fortgår som tidigare och markerna skonas från gödsel. På de skogliga delarna sparas död ved i form av högstubbar och lågor samt grova lövträd såsom de grova ekarna.

Naturvårdsarter

Solvända NT, svinrot NT, scharlakansvaxskivling NT, trådvaxskivling VU, grön gul vaxskivling VU, lädervaxskivling NT, bitter vaxskivling, slemvaxskivling, grå vaxskivling, spröd vaxskivling, vit vaxskivling, ängsvaxskivling, honungsvaxskivling, mönjevaxskivling, blodvaxskivling, gul vaxskivling, mjölrödling NT, hagfingersvamp, ängsfingersvamp, *Ramariopsis robusta*, ekticka NT, trumgräshoppa EN

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-09-20

Granskningsav text: 2022-01-11

Å 105 Bestorpsvägen hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område med högintressant grov ek och lind. Flera grova aspar fungerar som boträd liksom de grova lindarna. I området finns även lågor, bland annat av asp. Hagmarken i norr hyser närmast vägen ett parti med en rik och hävdgynnad flora. Området ingår i riksintresset Östergötlands Eklandskap.

Beskrivning

Det södra delområdet är beklätt med blandlövskog. I kanten mot vägen står några grova ekar. Här finns bland annat den rödlistade svampen korallticka(NT). I övrigt domineras skogen av asp (sommiliga med bohål) med inslag av ung ek, björk, al, gran, tall samt hasselbuskar. Mot höjden ökar inslaget av barrträd. I floran finner man bland annat liljekonvalj, gullviva, blåsippan och lungört.

Det norra delområdet består av en betesmark med några ädellövdungar. Hassel dominerar dungarna, men här finns också halvgrov ek, asp, ask, grov lind, björk, gran samt enbuskar. Norrut ökar inslaget av ung björk för att slutligen dominera. Fältskiktet är sparsamt och här ingår bland annat blåsippan och lungört. En del ekar har vidvuxna trädkronor som vittnar om att de utvecklats i ett öppet landskap. De öppna östra delarna av naturbetesmarken närmast vägen hyser en mycket rik hävdgynnad flora med inslag av gökärt, betespräglad ljung, bockrot, ormrot, stagg, darrgräs, knägräs, blåsuga, ängsvädd, svinrot, jungfrulin, gullviva, vårbrodd, stor blåklocka, Jungfru Marie nycklar, nattviol, solvända, prästkrage och skallra. I höjd med denna hage, i dikeskanten på andra, västra sidan om vägen växer ett stort antal exemplar av den rödlistade arten skogsklocka(NT).

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om grova ädla lövträd, asp som har bohål samt död ved sparas. En viss röjning kan bitvis behövas i betesmarken. Beteshävden i de delar som har naturbeteskaraktär måste bibehållas. Gödning får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 106 Malmviken ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L F

Referenser: 1, 12, 34, 41

Naturvärdesbedömning

Hagmarken och lövskogspartierna vid Malmviken har mycket stort naturvärde genom sin storlek och sina lundområden med insprängda grova ekar. Flera av ekarna hyser en mycket intressant och skyddsvärd lav- och svampflora med minst sju rödlistade arter. Området är också mycket viktigt för landskapsbilden. Gruvpromenaden och Östgötaleden passerar genom området som är ett delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Malmviken ligger några kilometer väster om Åtvidabergs tätort. Väster om Malmviksgruvan mellan sjön Glan och järnvägen ligger en större, öppen ekhage med flera tätare eklundar som spridda öar. Hagen är ojämnt betad. Detta återspeglas på floran som också är mycket varierande. De finaste delarna av hagen hyser till exempel grönvit nattviol, darrgräs och ängsklocka. Trädskiktet i den öppnare delen hyser halvgrov-grov ek, björk, hassel, ask, asp och nypon. Även i ek-hassellundmiljöer finns riktigt grova ekar. Vid stranden finns till exempel närmare 30 grova ekar som håller en stamdiameter över en meter. Dessa är solitärt utvecklade och minst en av dem är ihålig. Vegetationen under de skuggande ekarna är lundartad med lundgröe, blåsippa, liljekonvalj och stenbär som dominerande arter. Här finns även inslag av bland annat vårärt och lungört. De mest intressanta lavarna som noterats på vissa av ekarna, främst i området nära bebyggelsen vid Malmviken, är gul dropplav(NT), skuggorangelav(NT), blyertslav(NT), rödbrun blekspik(NT) och brun nållav. Samtliga dessa arter är ovanliga och växer endast på riktigt gamla träd och då främst ek. I hagen finns lämningar efter den stånggång som användes till gruvverksamheten vid Malmviksgruvan. Vid gruvan finns en informationstavla om gruvverksamheten.

I blandlövskogen öster om husen vid Malmviken och gruvområdet dominerar grov till mycket grov ek tillsammans med grov asp. Andra inslag i trädskiktet är rönn, fågelbär, björk, lönn och hassel. Lundgröe dominerar fältskiktet tillsammans med liljekonvalj, blåsippa och stenbär. Den ekdominerade delen övergår i en ung aspskog med inslag av grövre asp samt ek, björk och hassel. Enligt kartmaterial från 1815 var området benämnt som Rykärrsängen. I nordväst var det betat och övriga delar bestod av frisk till sank ängsmark.

Det smala området mellan järnvägen och landsvägen på båda sidor om infarten till Malmviken domineras av ek och hassel. Utförda röjningar gynnar floran och de grova ekarna i området. På några av de gamla ekarna växer även här de kräsna och rödlistade arterna blyertslav(NT) och skuggorangelav(NT) samt signalarten brun nållav. Vid basen av ek har även fruktkropparna av den rödlistade svampen korallticka(NT) påträffats. Oxtungsvamp(NT), ekticka(NT), korkmussling och svavelticka har också hittats på ek. På hassel har signalarten hasselticka noterats. Minst en av ekarna är ihålig med mulm och bar ved vilket ger livsutrymme åt eklevande insekter. Detta område har tidigare ingått i Malmviksängen tvärs över vägen där det än idag fagas, bedrivs slåtter och röjs.

Österut vid en gammal lada, alldeles intill landsvägen, står en grov, skorpbarkig och ihålig solitär ek. På barken växer gul dropplav(NT). På stammen kan man få se svaveltickans fruktkroppar och inne i eken har bålgetingar sitt bo.

Bibehållande av värdena

Områdets mycket höga naturvärden bevaras om betet intensifieras och slyröjning sker regelbundet både i den öppna delen av hagen och runt de grova ekarna i öarna av ek-hassellundar. Man bör även gallra grövre träd runt de riktigt grova ekarna för att förlänga deras livslängd.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från Glans strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 107 Glans västra strand grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Den strandnära eklundens naturvärde motiveras av de grova ekarna som växer i området. Den norra eken har en väl utvecklad skorpbark och murket innanmäte vilket skapar miljöer som är viktiga för en rad hotade lavar och insekter. Området är också värdefullt i ett landskapsperspektiv då det skapar en korridor mellan större ekområden. Dess naturvärde dras ner av att det är ett litet område med endast två ekar och en av dem är kraftigt beskuggad. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Glans västra, vassdominerade strand sträcker sig en smal bård av ek-hassel mellan åkermarken och vattnet. Trädskiktet domineras av ek och asp (upp till 7 dm) med inslag av björk, al, vildapel och alm (7 dm). Buskskiktet domineras av hassel och skogstry med inslag av olvon. De grövsta träden utgörs av två ekar. Beståndet som helhet har lundkaraktär. I det gleasa fältskiktet växer lundarterna lundgröe, lungört och signalarterna underviol (enstaka) och blåsippan.

Den ek som står i den norra delen är över två meter i stamdiameter med väl utvecklad skorpbark. På stammen har bark fallit av och döda stampartier tittar fram. Döda grenar sitter kvar på stammen och ett par har fallit till marken. Den fria höjden är cirka 5 meter. I den nedre delen av stammen har trädet håligheter men ingen synlig mulm. Trädet undermineras av ett stort grävlingsgryt. Eken omges av hasselsly och är i behov av framhuggning.

Den södra eken är över 1,8 meter i stamdiameter med utvecklad skorpbark. Döda grenar finns på marken och på trädet. Eken är kraftigt beskuggad av hassel.

Bibehållande av värdena

De båda grova ekarna måste friställas från beskuggande hasselsly för att de även i framtiden ska bibehålla och utveckla sina biologiska värden. När ekarna faller bör de få ligga kvar.

I framtiden kan det vara intressant att hugga upp ljusbrunnar kring de övriga spärrgreniga ekarna som växer i de täta partierna för att de ska kunna bli efterträdare till den norra eken.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 108 Blackbergen lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 34

Naturvärdesbedömning

Området är ett mycket värdefullt ekdominerat skogsparti där man bland annat kan hitta ett flertal gamla och grova ekar samt rikligt med lågor. Asplågor hyser den rödlistade kandelabersvampen(NT) och på ek och lind växer den ovanliga lunglaven(NT) som också den är rödlistad. Här finns även skuggade lodytor

med riklig mängd av mossor samt bitvis en fin lundflora. Nyckelbiotop. Området ingår som ett delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Öster om Mormorsgruvan vid sjön Glans sydvästra strand finns ett skuggigt, lundartat parti som domineras av ek i varierande ålder (cirka 60-100 år). Här finns också inslag av enstaka klibbal, björk, lind, hassel och gran. Bitvis är inslaget av asp stort. Enstaka grov tall växer på hållarna i den östra delen. I nordväst ligger rikligt med lågor av asp som hyser stubbspretmossa och den rödlistade kandelabersvampen(NT). På minst sex träd förekommer lunglav(NT). Andra intressanta arter i området är bärdlav och skriflav.

Området har troligen tidigare varit hävdad vilket bland annat vissa växter vittnar om. Till största delen börjar dock markerna få mera lundkaraktär. Floran är varierande beroende på slutenhet i trädskiktet men består till stora delar av skuggföredragande arter som till exempel lundgröe, liljekonvalj, blåsippa, piprör och träjon. Visst inslag finns även av betesgynnade växter som smultron samt den mindre vanliga lundväxten trolldruva.

I slutet av 1700-talet beskrevs norra delen av området vara "höglänt berg och stenig hårdvall med ek, björk och hassel".

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört utan avverkning. Lundkaraktären bör främjas. För att gynna lövträden kan gran försiktigt behöva plockhuggas. Död ved ska lämnas för insekter, mossor och svampar.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från Glans strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 109 Trantorpsgölen myrgöl och blockgrotta

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 41

Naturvärdesbedömning

Trantorpsgölen är en god representant för denna typ av myrgölar omgivna av gungfly. Blockgrottor är mindre vanliga inom kommunen. Området ligger ganska nära tätorten och kan användas som utflyktsmål.

Beskrivning

Sydväst om Trantorp, 2,5 kilometer väster om Åtvidabergs tätort, ligger den lilla gungflyomgivna Trantorpsgölen. I gölen finns gul och vit näckros. Runt gölen dominerar vitmossor och starrarter. Här finns rikligt med rund- och storsileshår. Bland växterna märks även dybläddra, kallgräs, hjortron, tranbär rosling, dystarr, taggstarr, vitag och tuvull. Där marken blir fastare runt gölen tar en gles tallrismosse över med skvatram, odon och blåbärsris.

Mellan Trantorpsgölen och sjön Tran, söder om stigen till gölen, ligger en blockgrotta. Den är rymlig och lätt att besöka. Området har använts som exkursionsområde för skolorna.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel dikning, täktverksamhet och bebyggelse. En skyddszon bör lämnas runt gölen och tallrismossen.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 110 Trandammen lövskog och bäck

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Den trädbevuxna skuggiga och fuktiga miljön vid bäcken mellan sjöarna Tran och Glan gynnar en rik och ovanlig flora. Den fuktighetskrävande och rödlistade lunglaven(NT) har här en av sina få kända förekomster inom kommunen. Det finns gott om död ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Från sjön Trans nordspets och utefter bäcken som rinner mot sjön Glan finns ett lövskogsdominerat område. I den östvända bergbranten och slutningen mot bäcken är miljön skuggig med hög och jämn luftfuktighet. Trädskiktet består av asp, ek, lind, gran, lönn, björk och rönn. Utefter bäcken dominerar al. På de mindre lodytorna i branten, på trädstammar och på blocken och stenarna i bäckfåran finns en rik mossflora. På marken finns rikligt med kranshakmossa, husmossa, praktstjärnmossa, palmmossa och kammosa. Fältskiktet domineras av olika ormbunkar – hultbräken, ekbräken, träjon, majbräken och stensöta. Här växer även signalarterna springkorn, trolldruva, tibast, blåsippa och gullpudra. I buskskiktet dominerar hasselbuskar på vilka det växer skriftlav och krushättemossa. På en knotig kraftig ek växer relativt rikligt av den ovanliga lunglaven(NT). I de många grova asparna finns bohål uthackade. Det finns rikligt med död ved, lågor och högstubbar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Omkullfallna träd och död ved bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från strandlinjen.

Å 111 Karlstorp hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L F

Referenser: 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Dessa fina och till delar hävdade marker kring Karlstorp och Nynäs hyser mycket höga naturvärden främst i form av de grova lövträden av ek samt den i övrigt rika förekomsten av ekar med varierande ålder. Död ved av olika grovhet förekommer här och där. Det finns goda möjligheter för mer krävande lavar, vedsvampar och vedinsekter knutna till ek. Bitvis finns en fin betesflora. I området kan man även finna gamla träd av lind och asp samt död grov aspved till nytta för bland annat vedsvampar. I området finns de rödlistade vedsvamparna oxtungsvamp(NT) och ekticka(NT) på ek och kandelabersvamp(NT) på aspved. Området är tillgängligt för allmänheten genom Östgötaleden och den gamla körvägen genom området mellan Karlstorp och Nynäs. Genom närheten till Åtvidabergs tätort är rekreativvärdena höga. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Nynäs längs med Glans södra strand ligger en trädbärande hage med lång beteskontinuitet. Hagen är omväxlande sluten och öppen. Terrängen är kuperad med höjder och inslag av block. Vidkroniga ekar finns spritt i området och frekvent växer grövre ekar med en stamdiameter på 5-10 dm. Ekarna har vuxit snabbt och även de grövsta ekarna har relativt slät bark. I trädskiktet förekommer för övrigt asp, fågelbär, rönn och björk. Längs med strandkanten växer lönn och klibbal som bitvis är grov. Hassel förekommer allmänt i öster medan det i väster blir öppnare med enbevuxna ytor. Växtligheten på de öppna och flackare ytorna bär spår av gödsling och är relativt artfattig med hundäxing, smultron och gökärt samt

blåsippa och lundgröe i de tätare delarna. I magrare slänter och på höjder finns dock en rikare flora med till exempel kattfot, jungfrulin, gullviva, knägräs och mandelblom.

200 m S Nynäs ligger en igenväxande hagmark dominerad av ek. Terrängen är lätt kuperad och har inslag av block. Området betas men är mer igenvuxet i öster. Ekarnas dominerande stamdiameter är 4-8 dm. Här finns dock enstaka äldre träd som mäter 9-13 dm i diameter. Ekarna växer relativt tätt och flera träd har smala kronor. I delar av hagen håller yngre gran på att etablera sig. I buskskiktet växer hassel rikligt med inslag av en. Även i detta parti finns spår av gödsling i floran som för övrigt är varierande med arter som liljekonvalj, tuvtätel och piprör samt inslag av mera hävdgynnade växter som vårbrädd, gulmåra, smultron, knägräs, stor blåklocka och gökärt. Död ved förekommer glest spritt och man finner både stående och liggande död ved. I området finns bland annat en eklåga med diametern 6 dm som är i ett senare nedbrytningsstadium.

Nordväst om gården Karlstorp finns ett mindre skogsparti som förutom fågelbär, björk, hassel och inslag av tall, även hyser ekar. Områdets naturvärden är knutna till den relativt orörda skogen med inslag av död ved som enstaka granlågor och en eklåga med diametern 10 dm. Hasselbestånden innehåller allmänt med död ved som gynnar t.ex. svampar. I området förekommer ek med diametern 1-5 dm som kan fungera som föryngringsbestånd i eklandskapet. Även några tallar på höjderna börjar bli gamla och kan bli värdefulla i framtiden.

250 m väster om Karlstorp ligger en numera ohävdad ekhage. Området är kuperat och ligger delvis på en höjd. I terrängen finns inslag av block. Hagen är ganska öppen och domineras av ekar med vida till mellanvida kronor. Här förekommer rikligt med grova ekar med stamdiametern 7-8 dm och flera ekar är över 10 dm och den grövsta eken mäter hela 14 dm i diameter. På ekarna finner man signalarten brun nållav. Björkar med diametern 2-3 dm förekommer spritt med inslag av enstaka grövre björk med skorp bark. Här växer även yngre träd av asp, rönn, och körsbär. I buskskiktet växer en och hassel allmänt. Fältskiktet är i stort trivalt med arter som örnbräken, brännässla och hundäxing. Här förekommer dock glest en hävdgynnad flora med arter som gullviva, bockrot, liten blåklocka och gökärt. I området finns död ved i form av en eklåga med diametern 8 dm, döda grova grenar på ekar och en björklåga på vilken det växer tickor. I området finner man den mindre vanliga blanksvart trädmyra.

I området norr om Karlstorp, som kallas Näset, finns en varierande blandskog. Trädskiktet är relativt tätt och varierat med ek, björk och asp. Björk och asp finns i olika ålder men dominerande diameter är 2-4 dm. Ekar finns i olika ålder och spritt i området. Ekar med diametern 6-8 dm förekommer glest spritt över stora delar av området, dock mindre i norr. De grövsta ekarna finner man i den södra delen och där grövsta mäter 7-12 dm i diameter. På grova ekar finner man signalarten guldspiklav. I buskskiktet växer hassel allmänt till rikligt. Hela det norra partiet har en relativt trivial flora. Där växer till exempel lundgröe, blåsippa, örnbräken och gökärt i den glesare södra delen samt sparsamt med växter överhuvudtaget i den norra. Död ved förekommer rikligt i området och domineras av björk och asp. I norr förekommer mycket rikligt med asplågor som är väl nerbrutna. Död ved är spritt över området och förekommer både som stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. På den döda aspeden finner man den rödlistade kandelabersvampen(NT).

Längs med Östgötaleden sydost om Karlstorp ligger en ädellövsskog med varierande lövinslag. Terrängen är kuperad och har inslag av block, men är flackare mot sjön. Ekar med stamdiametern 4-8 dm förekommer spritt över området och de har mellanvida till vida kronor. De grövsta ekarna växer i väster där flera ekar har en diameter över 10 dm. På flera av ekarna förekommer hålträd med mulm och man finner även den rödlistade oxtungsvampen(NT). I området finner man även signalarten brun nållav. Trädskiktet är olikåldrigt och här växer en rad olika trädslag. I söder växer lind mer frekvent och vid bäcken i norr och mot sjön i öster växer al. Trädslag som björk, asp, ask och lönn förekommer spritt i området. I buskskiktet växer hassel och enstaka enbuskar spritt. Växtligheten bär spår av att markerna har gödslats och har i tätare delar växer bland annat lundgröe. Ett litet parti nära huset hyser hagmarksväxter som gulmåra och rödklint. I söder ligger en grov låga av lind med diametern 6 dm.

400 m sydväst om Karlstorp i området som kallas Brinkängen ligger en ek-hasselskog. Området sluttar brant mot åkern i norr och terrängen är blockig. Den norra delen av området betas. Ek är det dominerande trädslaget och förekommer i olika ålder. Den dominerande stamdiameteren är 5-7 dm och

området grävsta träd mäter 9 dm i diameter. Ekarnas kronor är mellanvida. I området växer även björk och asp med diametern 2-4 dm glest. I buskskiktet växer rikligt med hassel med inslag av en. Främst i öster förekommer gammal hassel och i den finns rikligt med död ved och här växer signalarten hasselticka. Fältskiktet är i stora delar trivialt och man finner här arter som träjon, blåbär och tuvtåtel. Den finaste floran kan man hitta i kantzonen mot öster med arter såsom till exempel darrgräs och ängsklocka. Förutom död hasselved finns det i området en stående död ek med diametern 7 dm.

450 m söder om Karlstorp ligger en restaurerad ekhage. Terrängen är kuperad med höjder och inslag av block i varierande storlek. I trädsiktet dominerar ek i olik ålder och kronorna är mellanvida till smala. Dominerande stamdiameter är 4-6 dm. De äldsta träden växer i nordost nära sjön och i nordväst och de har en diameter på 6-13 dm. På flera av dessa träd finner man signalarterna guldspiklav och sotlav. I ett av träden finns en större hålighet och på trädet finns allmänt med grova döda grenar. Här har även bålgetingarna sitt bo. I området förekommer glest spritt även trädslag som björk, asp, tall med diametern 2-5 dm och i fuktiga sänkor växer al. I buskskiktet växer hassel glest. I fältskiktet finner man arter som örnbräken, blåbär och tuvtåtel tillsammans med ett inslag av en hävdgynnad flora med arter som knägräs och vårbrädd. I området förekommer död ved glest i form av enstaka lågor. Dessa finns som både grova och klena exemplar och en död stående ek med diametern 6 dm. I en grövre björk med håligheter har bålgetingarna sitt bo.

Mellan Karlstorp och Nynäs finns också några enskilda grova ekar.

250 m nordost om Nynäs växer en grov ek med stamdiametern 10 dm. Trädet växer i en lövskog nära sjön Glan. Trädet är vidkronigt mot åkern och det har skorp bark. På dess bark växer signalarten brun nållav. I kronan finns allmänt med döda grenar med en diameter upp mot 1,5 dm. På grenarna växer tickor.

380 m nordväst om Karlstorp står en ek med stamdiametern 7 dm. I trädets kronor finns döda grenar. Trädet har skorp bark. Vid kanten av grusvägen mellan Karlstorp och Nynäs växer en dubbelstammig ek med stamdiametern 10 dm. Trädets krona är vid och det står solexponerat. Barken har antagit skorpbarkskaraktär och på den växer grön spiklav. I ekens kronor förekommer allmänt med död ved med diametern 0,5-1,5 dm. På undersidan av några döda grenar syns gnagspår efter insekter.

500 m väster om Karlstorp växer två ekar med stamdiametern 12 och 7 dm. Träden växer solexponerade i en brant mot åkermark. Det grävsta trädet är vidkronigt och har grov skorp bark. På det växer den rödlistade vedsvampen ekticka(NT). Det klenare trädet har smal krona och skuggas av det grövre. Vid trädets fot ligger grova avsågade grenar och insektsangrepp finns på dessa. Solexponerat på en höjd intill, omgiven av åker växer en ek med stamdiametern 11 dm. Trädet har en ståtlig och vid krona. Eken har grov bark och på den växer signalarten sotlav. I trädets krona förekommer död ved mest som klen ved men en gren mäter 3 dm i diameter.

Ytterligare 100 meter mot sydost står ett par relativt gamla och grova ekar med en stamdiameter på 8 dm. Död ved förekommer som döda grövre grenar i kronorna. Träden har skorp bark.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla betenas naturvärden ska dessa fortsätta att hävdas. Betet kan gärna utökas. Betsmarkerna ska inte gödslas. I övrigt gäller att grova ekar och gärna föryngringsträd ska sparas. Död ved ska få ligga kvar. Røjning kan behövas kring grova ekar, liksom bortrøjning av ung gran. Ekar i olik ålder ska eftersträvas, gamla ekar ska dock vara kvar. Buskar, främst blommande och hassel, är ett positivt inslag.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 112 Slevringe ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi L F

Referenser: 6, 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 10-18 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Det förekommer hålekar och grov död ved med diametern 7-10 dm. I området har man funnit många rödlistade arter eller andra för naturvärden intressanta arter. Området är en mycket viktig del i eklandskapet och ett kärnområde för organismer knutna till ekar.

Beskrivning

Vid Slevringe, norr om sjön Glan, ligger en ekhage och lövskog. Närmast sjön i området som kallas Hästhagen ligger ett större lövskogsområde varav den östra delen är betad. I lövskogen växer ek allmänt med en diameter på 4-8 dm och asp med diametern 3-5 dm. I den västra delen blir frekvensen av asp allt större och grövre aspar med diametern 7 dm. Längs med sjön växer klibbal och i väster växer tallar på berghöjder. På några av de gamla tallarna finner man talticka(NT) och på ekarna växer signalarten gulpudrad spiklav. I den östra delen av hagen växer grova lindar med en diameter upp mot 10 dm samt grova ekar med diametern 8-10. Här finner man även den rödlistade oxtungsvampen(NT). Hassel växer spritt över hela området och är tätare i väster. I det välskuggade fältskiktet kan man finna lungört, lundgröe, blåsippan och enstaka vårärt. I betesmarken där vandringsleden kommer från Slevringe finns fynduppgift om den rödlistade svampen jättespindling(NT).

På Klockbacken i betesmarken strax väster om den stora ladugårdsbyggnaden och vid Kullen norr därom finns ett antal mycket grova och vidkroniga ekar med diametern 10-18 dm och lindar med diameter på 10 dm. Flera ovanliga arter har noterats i området på de gamla ädla lövträden som gul dropplav(NT) och oxtungssvamp(NT) På flera gamla träd finns svavelticka och signalarterna sotlav och gulpudrad spiklav. Insektsfaunan är rik med förekomst av ekoxe, kardinalfärgad rödrock(NT), gulbent kamklobagge(NT), avlång flatbagge, skeppsvarvsfluga(NT), svartvingad svampbagge(NT), brun guldbagge och blanksvart trädmyra.. Ytterligare intressanta skalbaggar är kända i området. Här finner man även hålekar och grova lågor med diametern 7-10 dm. Floran varierar beroende på slutenhet men de öppna partierna hyser främst gödselpåverkad flora med hundkex och hundäxing. Där berget går i dagen finns också stinknäva, bergsyra och kärleksört. I slutnare delar finns främst lundgröe och stenbär.

Utefter vägen i norr finns ett hagmarksområde som ligger på långsträckt höjd. Trädsiktet domineras av ek i olik ålder med en dominerande diameter på 4-7 dm. Många av ekarna växer i brynet i söder och ekarna står generellt ganska tätt. I öster blir frekvensen av äldre träd större och här finner man ekar med diametern 8-10 dm. I öster växer en mycket gammal ek med stamdiametern 20 dm som hyser flera intressanta lavar som gul dropplav(NT), grå skärelav(NT) och signalarten brun nållav. I området växer för övrigt asp, tall och björk med diametern 2-4 dm och i öster finns ett inslag av bok. I buskskiktet växer nypon och enbuskar. Floran är här varierad med vissa inslag av värdefulla hävdgynnade arter som blåsuga, prästkrage och darrgräs. I öster står en död ek med stamdiametern 7 dm.

Väster om Klockbacken ligger två åkerholmar. På dessa växer allmänt grova vidkroniga ekar med diametern 7-10 dm. I två av ekarna finns håligheter. De grövsta ekarna har skorpbark och på den växer signalarter som brun nållav och gulpudrad spiklav. I området växer även enstaka klen björk och rönn och i det triviala fältskiktet växer brännässla, gökärt och hundäxing. På den södra av åkerholmarna står en död ek med diametern 7 dm.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena måste de nu betade delarna ha fortsatt hävd och hållas öppna så att inte igenväxning sker. Runt de äldre grova ädellövträden i öppet läge måste lövuppslag hållas efter och röjning ske kontinuerligt. Slutna blandskogsdelar som ej betas kan lämnas för fri utveckling alternativt hugga ljusbrunnar kring grova och spärrgreniga ekar. En utökning av betet vore positivt.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från strandlinjen. Åkerholmarna går under generell biotopskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 113 Slevringe allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Slevringe säteri är mycket rikt på ädellövträd och naturvärdena i allén är knutna till förekomsten av ädellövträd som fått utvecklas fritt i ett öppet landskap. Naturvärdena dras ner av att stora delar av allén fortfarande är relativt ung. Allén representerar dock ett högt framtidsvärde då den har goda förutsättningar att till exempel utveckla en fin lav- och mossflora. Allén har dessutom en landskapsekologisk funktion och knyter samman gården med omgivande landskap vilket är viktigt för exempelvis fladdermöss.

Beskrivning

Längs infarten till Slevringe säteri finner man en linddominerad allé. Allén består av dryga 40-talet ädellövträd och håller stammått på 4-7 dm i brösthöjd. Allén har även ett visst inslag av alm, ask och lönn. De grövsta träden är två askar (>1,2 meter). Inslaget av döda grenar är mycket litet och inga träd är topphuggna. Lindallén planterades för 60 år sedan (enligt uppgift). De grövsta träden är dock betydligt äldre än så.

De två grova askarna står i den västra delen (1,2 meter) respektive där allén kröker sig (2 meter) och har mossbelupna stambaser. På den grövsta asken växer rikligt med filtlav. En lönn har håligheter.

Bibehållande av värdena

Ersätt efterhand de träd som dör i allén. Stamskott som växer ut tas bort kontinuerligt. All form av markexploatering ska undvikas om alléns värden och dess landskapsekologiska funktion ska kunna bestå.

Skydd: Allén omfattas av biotopskydd.

Å 114 Glan strandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av högstubbar och liggande trädstammar innebär att här finns död ved som är förutsättningen för många insekter och hålbyggande fåglar. Området är en tidigare känd häckningslokal för den rödlistade arten mindre hackspett(NT). Mindre hackspett är helt beroende av murkna lövträdsstammar, framför allt al och björk för sin häckning och ett enda par behöver cirka 25 hektar orörd lövskog för att trivas. Det lövskogsrika landskapet kring Glan tillsammans med inslaget av murkna al- och björkträd vid Slevringe är en viktig miljö för den mindre hackspetten.

Beskrivning

Strandskogen ligger längs den östra sidan av sjön Glan, söder om gården Slevringe, och avgränsas i öster av gårdsmiljöer och golfbanan samt ett ekområde i söder. Den större södra delen utgörs av en al-björksumpskog som smalnar av till en bård av ädellövskog åt norr.

Al-björksumpskogen är en successionsskog med träddimensioner upp till 4 dm i stamdiameter. Trädskiktet består företrädesvis av al och björk och olvon och vide i buskskiktet. Videsnåren växer främst mot sjön. Fältskiktet präglas av grenrör och älggräs med inslag av bredkaveldun, vass, strandlysing, strandklo, kärrsilja, kärrbrässa, vasstarr och revsmörblomma. Området hyser allmänt död ved i form av lågor och högstubbar av framför allt al och björk i dimensioner 1-3 dm men även enstaka upp till 5 dm. Inslaget av murkna lövträd är förutsättningen för att den rödlistade mindre hackspetten (NT) ska kunna häcka här.

Ädellövsområdet i norr är ett torrare strandparti med en artrik sammansättning av lövträd. Som överståndare växer glest med lind, lönn, björk och ek och de grövsta representanterna når stamdiametrar på strax över 1 meter. Beståndet förtätas av yngre individer (1-3 dm i diameter) och sly av ovanstående föräldrararter tillsammans med al, ask, vildapel och fågelbär. Buskskiktet innehåller syren, skogstry och olvon. Allra längst i norr står en rad med metergrova, hamlade pilar längs sjön. Fältskiktet är i norr glest med arter som strätta, smultron, förgätmigej, träjon, häckvicker och med partier av lundarterna lungört och lundgröe. Här finns även tvåblad och ormbär. Marken domineras av lövförna.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras med en fri utveckling av trädskiktet. Invandring av gran bör motverkas genom att inte dika ut och vid behov bör man gå in och avverka granar som kommit upp. Bebyggelse, utfyllnad eller annan liknande aktivitet ska undvikas om värdena ska bestå.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 115 Golfbanan lövskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi L F

Referenser: 6, 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

På och i anslutning till Åtvidabergs golfbana ligger mycket värdefulla, vidsträckta och tilltalande ädellövskogsdominerade marker. Här finns rikligt med grova och vidkroniga ekar och flera av dem har håligheter med mulm. I området finns en rik lavflora, vedsvampar och insekter knutna till främst ekarna. Ett antal rödlistade arter är kända från området bland annat läderbagge(NT), hjälmbrosklav(NT), skuggorangelav(NT), gul dropplav(NT), oxtungsvamp(NT) och korallticka(NT). Ekoxe är också rapporterad från området. Området ingår i riksintresset Eklandskapet och är ett mycket värdefullt kärnområde för organismer knutna till gamla träd och ekar. I en del av området dominerar lind helt och ger en vacker "lindskog". Lindarnas grovlek och skogens areal gör området ovanligt i Östergötlands län.

Förutom de mycket höga naturvärdena hyser området stora rekreativvärden. Det ligger i nära anslutning till tätorten och Östgötaleden passerar genom området. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Åtvidabergs golfbana ligger vackert mitt i ett ekdominerat landskapet mellan Åtvidabergs tätort och sjön Glan, norr om Bysjön. I skogspartier och dungar som ligger inom golfbanan område växer frekvent grova ekar. Vidkroniga jätteekar med en stamdiameter på 10 dm och uppåt finner man i princip varje dunge inom området. I skogspartiet i norr är dock ekarna yngre och har en diameter på upp till 6-8 dm. Här växer lind allmänt och flera är grova. På de grövsta träden finner man guldpuddrad spiklav och brun nållav. Ek finns i olika ålder och spridd över området. Signalarten guldpuddrad spiklav förekommer frekvent och rikligt på ekarna. Brun nållav och sotlav är också relativt vanligt förekommande. På en grov ek i väst växer den rödlistade gul dropplav(NT). I flera av ekarna finns håligheter och längst i söder och i nordväst finner man spillning efter vad som troligen är den tidigare rödlistade brun guldbagge. I skogspartiet längst i nordväst har man tidigare även funnit den rödlistade läderbaggen(NT). I flera av dungarna finner man även den rödlistade oxtungsvampen(NT). Förutom död ved i håligheter är död ved en brist i området. Längst i nordväst, i skogspartiet förekommer dock allmänt med död ekved. Här finns både liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadium. De grövsta stående döda träden mäter 12 dm i diameter. Frekvent under de tronande ekarna i området finner man hasselbuskar. Bitvis har även enstaka lind, bok och lönn letat sig in bland ekarna. Här finns också några grova aspar som är viktiga som boplats för många fåglar. Vid området närmast Hyttgården finns partier med en betesgynnad flora med arter som vårbrodd, solvända, och bockrot. I övrigt har florans inslag av lundgröe, gökört, kärleksört, blåsippan, liljekonvalj och den ståtliga och mindre vanliga ärtväxten vippört.

Utefter Slevringevägen i norr ligger ett större skogsparti. Vid avfarten mot Karlstorp, vid det s k Stenbordet, finns en cirka 3 ha stor lindskog. Lindarna är grova och frekvent bevuxna med mossa långt upp på stammarna, vilket utgör en lämplig miljö för bland annat insekter och lavar. Här växer även hasselstrutar. Floran under det lummiga trädskiktet är ganska gles. Hässlebrodd, vippärt, lundgröe och lundstarr är några av de skuggföredragande växter som hittas här. Enligt äldre undersökningar finns här en rik och för lundar karakteristisk landsnäckfauna. Död ved förekommer frekvent både som stående och liggande ved. Sydost om partiet med lindskog dominerar ek. Ek förekommer rikligt i området och finns i olik ålder. Området är till stora delar igenvuxet med sly och buskar av bland annat hassel vilket gör området svårframkomligt. I fuktigare delar förekommer stora bestånd med älggräs. I torrare partier finner man arter som blåsippan, tuvtåtel och lundgröe. I sydost finns ett bestånd med bok. Grova vidkroniga ekar växer spritt i området och även längs med slevringevägen. Vid stenbordet växer en mycket grov ek med en stor hållighet. Där har man bland annat funnit den rödlistade läderbaggen(NT). Populationen tycks livskraftig med flera fynd av adulta individer samt delar såsom halssköldar och ben. Andra intressanta insekter som man funnit i området är ekoxen, brun guldbagge och brun trädmyra. Många av ekarna i sydost har en diameter över 10 dm och hålekar med mulm förekommer spritt i området och på ekarna finner man bland annat signalarten guldspiklav. I området har man också funnit de rödlistade arterna skuggorangelav(NT), hjälmbrosklav(NT) och korallticka(NT).

Östgötaleden passerar de västra delarna av området vilket gör det lättåtkomligt för rekreation utöver golfspel. Området nyttjas även vintertid för skid- och pulkaåkning.

Bibehållande av värdena

Alla skogliga ingrepp på detta objekt måste utföras med naturvårdshänsyn och stor försiktighet. Alla grova ädellövträd sparas, liksom hålträd och död ved. Lindskogen lämnas orörd förutom att uppkommande barr avlägsnas. De grova ekarna i området bör friställas genom att sly röjs kontinuerligt. Även yngre spärrgreniga ekar är viktiga som föryngringsträd och ska få stå fritt. Även delar i övrigt som är igenväxande med lövuppslag bör röjas. Vissa delar som till exempel delen mitt emot Garpastugan intill Slevringevägen kan med fördel ingå i bete för att undvika igenväxning. Mot bakgrund av de mycket höga naturvärdena bör en skötselplan tas fram som mer i detalj beskriver hur området ska hanteras.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från Bysjöns strandlinje. Stora delar av området omfattas av detaljplaner.

Å 116 Basthagen ekar

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbestånden och två mycket grova ekarna. Ekarna utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. På ekarna växer den rödlistade arten oxtungssvamp(NT) och signalarterna sotlav och guldspiklav. Dessa signalerar att här med stor sannolikhet förekommer en rik lavflora och ovanliga och rödlistade arter. I ett par av ekarna finns hålligheter och detta ger området potential att hysa hotade och sällsynta arter. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde.

Beskrivning

Mellan Kamomillvägen och Talgoxevägen ligger en berghöjd som är rikligt bevuxen med ek. Här växer allmänt grova ekar med stamdiametern 7-12 dm och de flesta växer i områdets ytterkanter medan områdets centrala delar är mer öppna. På ekarna växer signalarterna guldspiklav och sotlav. I ett par av ekarna finns hålligheter. I området växer även lind allmänt med en diameter på 3-5 dm. Buskar förekommer allmänt i området av arter som ek, lind, en och rönn. I fältskiktet finner man en trivial flora med arter som blåbär, lundgröe och liljekonvalj.

Mellan Slevringevägen och Klövervägen ligger en lövdunge. På marken finns stenblock allmänt spritt. I området växer fyra ekar med stamdiametern 10-16 dm. De växer i brynet och är solexponerade och har mellanvida till vida kronor. På dem växer signalarten guldpuddrad spiklav och i en av ekarna finns en medelstor hålighet. I trädskiktet växer för övrigt yngre träd av ek, asp och lind med stamdiametern 1-4 dm. I buskskiktet växer hassel och lind allmänt. Floran är trivial med arter som träjon, lundgröe och liljekonvalj. På den skuggade marken växer även blåsippa. En grov ek med diametern 10 dm har avverkats och den ligger uppkapad i bitar. I området har man funnit den rödlistade oxtungssvampen(NT).

I svackan mitt mellan Slevringevägen och järnvägsspåret där Mandelblomsvägen och Mosippevägen möts står två mycket grova och pampiga ekar, varav en växer på tomtmark. Ekarna har en stamdiameter på 18 dm och de har grov skorpbark och håligheter. Hålen sitter högt men spår av mulm syns. Trädet på tomten har några grenar avsågade. Ekarnas kronor går i varandra men eken som står utanför tomten är relativt vidkronig. Vid stambasen har den rödlistade arten oxtungssvamp(NT) påträffats. Den rikliga förekomsten av signalarterna guldpuddrad spiklav och sotlav antyder att de kan hysa flera intressanta arter. Svavelticka förekommer också.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Området omfattas av detaljplan, markerat som parkmark.

Ytterligare kunskap: En mer noggrann inventering av kryptogamer och insekter knutna till ekarna skulle ytterligare belysa dess värden ur naturvårdssynpunkt.

Å 117 Basthagen lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 34, 41, 63, 89

Naturvärdesbedömning

Vid Basthagen ligger flera lövskogspartier. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som förekommer i olika ålder i delområdena. Spritt förekommer även grova ekar med en stamdiameter på 10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området växer signalarten guldpuddrad spiklav som visar på att detta är en lämplig miljö för en lavflora som innehåller ovanliga och sällsynta arter. Längs grusvägen växer en grov ek med en diameter på drygt 10 dm och på den växer signalarten brun nållav som indikerar kontinuitet av gamla ekar i området. Död ved förekommer sparsamt till allmänt och i det västra delområdet växer den rödlistade kandelabersvampen(NT) på en asplåga. Den döda veden är gynnsam för flera svampar och insekter. I främst den västra delen finns förutsättningar för en värdefull flora knuten till ädellövskog och man finner här bland annat lundelm och hässlebrodd. I det södra delområdet har signalarten luddticka noterats. Till följd av närheten till bostadsområden och Åtvidabergs tätort har området även stort värde som närströvområde.

Beskrivning

På båda sidor om järnvägsspåret väster och norr om bostadsområdet Basthagen breder några lövskogspartier ut sig. Området består av fyra delområden.

Söder om järnvägen ligger en höjd med brant sluttande kanter och inslag av block. I trädskiktet växer olikåldrig ek där många har en stamdiameter på 4-5 m. I söder växer de grövsta ekarna med en diameter på 10 dm. Här växer för övrigt en blandning av träd som lind, asp, lönn, björk och enstaka lärk. Buskar förekommer allmänt och här växer till exempel hassel och hallon. I fältskiktet finner man arter som

smultron, liljekonvalj, och lundgröe. Död ved förekommer glest spritt i området och på marken finner man signalarten luddicka.

Norr om järnvägen växer lind och ek av medelgrov dimension. Här växer dock även en handfull grova ekar med diametern 10 dm. Flera andra lövträd finns också representerade här. Såväl asp, björk, lönn, al, rönn som bok och fågelbär står med sin närvaro. Enstaka grov tall och gran förekommer. Bitvis är här röjt och gallrat. I buskskiktet växer bitvis rikligt med hassel. Floran är präglad av växter såsom liljekonvalj, stenbär, lundstarr, blåbär, lundelm, häslebrodd och träjon. Det sydvästra hörnet genomkorsas av en djup fåra med en bäck i botten. På sluttningarna växer äldre asp och ek. Här finns många ganska grova aspar och inslag av högstubbar och lågor av asp och al. På en asplåga i centrala delar av området finner man den rödlistade kandelabersvampen(NT). På en grov lind växer signalarten gulpuddrad spiklav. I området finner man signalarten fällmossa. Från området finns uppgift om häckning av spillkråka(NT) i en asp. Enligt kartor från 1815 bestod området av dels åkermark och dels av betesmark bevuxen med björk och asp. Mindre delar som användes som ängsmark fanns också insprängda.

Mitt i åkern väster om grusvägen ligger en fantasieggande cirkelrund åkerholme som benämns Lindkullen. Holmens trädskikt består av sju pampiga lindar i en ring följande holmens gräns. Att stå under de ståtliga träden med dess skira grönska ger nästintill ett magiskt intryck. Floran är dock trivial, troligen påverkad av gödselspridning på åkermarken intill.

Nordnordost om Basthagen, norr om järnvägshållplatsen, finns ett område som i sin sydligaste del domineras av bok. I övrigt dominerar ek med en stamdiameter på 4-5 dm och ekbeståndet är relativt likåldrigt. Björk, bok och lind finns insprängt bland ekarna samt enstaka gran. I enstaka grov asp finns bohål. En av delområdets grävsta ek står i söder och mäter 9 dm i diameter. Mellan åkerkanten och grusvägen vid grunden efter huset Dalgatan står en solitär spärrgrenig ek med en diameter över 10 dm. På den relativt grova barken växer bland annat rikligt med signalarten brun nållav. Ytterligare en ganska grov ek finns utefter vägen. I området finner man även de mindre vanliga gräsen lundelm och häslebrodd.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla förnyringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar och brynmiljöer med buskar bör sparas. Grova träd ska sparas och död ved lämnas. Sluttningen i väster ska lämnas för fri utveckling. Området kan med fördel betas. Alternativt kan området utvecklas till en mer sluten ädellövskog.

Skydd: Åkerholmen omfattas av generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet. I övrigt saknas skydd.

Å 118 Stensätter lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Runt Stensätter finns några värdefulla lövskogsområden med äldre, cirka 100-åriga ekar som börjar nå sådan ålder att de är intressanta för en mängd insekter och lavar. Området ingår i riksintresset Eklandskapet

Beskrivning

Vid Stensätter väster om Adelnäs finns ett parti med ekdominerad lundmiljö. Träden är av varierande ålder cirka 60-100 år. Insprängt finns även ask varav enstaka är grov samt lönn, björk och ett mindre fuktparti med klibbal. Floran är även här mycket varierande beroende på trädskiktets slutenhet men också fuktigheten spelar en viktig roll. Här finns såväl hävdgynnade arter till exempel gökärt, örnbräken och

smultron som skuggföredragande lundväxter som piprör, lundgröe, stenbär och underviol. På vissa delar växer mera kvävepåverkad flora bestående av hallon, hundkex, hundäxing och knylhavre.

Bibehållande av värdena

Områdena kan skötas med lövskogsbruk där grova gamla träd sparas och gynnas samt lågor, torrträd och död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 119 Arken lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 34, 41

Naturvärdesbedömning

Vid sjön Arken finns ett mycket värdefullt lundartat bestånd där det finns inslag av gamla träd men även rikligt med lågor av olika trädslag. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området som angränsar till sjön Arken, strax sydväst om Adelsnäs, är av relativt tät lundkaraktär bestående främst av ek och lind med inslag av björk, bitvis rikligt med hassel och stråk med klibbal. Här och var även enstaka gran samt någon grupp med asp. Frekvent över området finns också lågor i olika nedbrytningsstadier vilket bland annat gynnar många insekter. Floran varierar från att i stort sett vara obefintlig till gles där man kan hitta, förutom spridd förekomst av tuvtåtel, även skuggföredragande arter som piprör, stinksyska, ekbräken och enstaka planta av tibast. Detta delområde var 1777 till viss del kärräng och övriga partier bestod av skogbevuxna backar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om lundpartiet lämnas orört för att inte förändra den skuggiga miljön.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Arkens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 120 Gamla Sunneborg ekhage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 79, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 10-14 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I området förekommer flera rödlistade arter som kandelabersvamp(NT), gul dropplav(NT) skuggorangelav (NT). På ekarna finner man även signalarterna brun nållav, guldpuddrad spiklav och sotlav. Dessa visar på höga naturvärden och där de finns förekommer det ofta ovanliga och rödlistade arter. Området ingår i riksintresset Eklandskapet och EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Söder om länsvägen vid Gamla Sunneborg, sydväst om Adelsnäs, ligger en hagmark. Spritt över området växer grova och vidkroniga ekar med en stamdiameter på 10-14 dm samt enstaka grov lind. Ek i olik ålder finns i området. I öster är området kuperat med berg och på höjderna växer senvuxen ek och tall. Resten av området är flackare och i de centrala delarna av området är det mer öppet. Här växer ask

allmänt och här förekommer en hävdgynnad flora med arter som gökärt, bockrot och smultron. I buskskiktet växer bitvis rikligt med hassel. Vid bäcken som flyter genom området finns förutom klibbal och en aspdunge också grova, gamla askar. Vid bäcken växer på en asplåga den rödlistade kandelabersvampen(NT). På flera av de äldre träden kan man hitta ovanliga arter som de rödlistade arterna gul dropplav(NT) och skuggorangelav(NT) samt signalarterna brun nållav, guldpuddrad spiklav och sotlav. En välbyggd stenmur finns i områdets östra del. Området ingår i riksintresset Eklandskapet och ingår som en del av flera värdefulla områden kring Adelsnäs i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädskikt. Bete och/eller kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar kan sparas och lövträd som inte berör ekarnas kronor kan sparas. Granar ska tas bort. Området runt bäcken bör lämnas för fri utveckling dock kan ljusbrunnar huggas runt ekar.

Skydd: Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Området ingår i riksintresset Eklandskapet och har som en del av flera värdefulla områden kring Adelsnäs nominerats till EU:s ekologiska nätverk Natura 2000. Stenmurar i jordbruksmark omfattas av biotopskydd.

Å 121 Ormkärret lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de relativt grova ädellövträden och det rikliga inslaget av ek. Ekarna utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden gör det viktigt för ekorganismer. Ekarna som står öppna har stor potential att i framtiden hysa ovanliga och hotade arter knutna till ek.

Beskrivning

Söder om Adelsnäs ladugård och vägen mot Kisa finns ett område med ädellövskog och blandskog som betas. I östra kanten mot det som kallas Ormkärret, finns ett lövdominerat område med halvgrova ädla lövträd av främst ek men även lind, lönn, ask och bok. De äldsta träden är cirka 80 år men kommer om de lämnas orörda, bli mycket värdefulla i framtiden. Övriga delar är bevuxet med 60-80-årig ek samt lind och ask. Enstaka ek är något äldre. Floran är artfattig och bär tydliga spår av att vara gödselpåverkad med bland annat hundkex. Där det är mera skuggigt under träden växer även lundgröe. Partiet väster därom utgörs av relativt blockrikt blandbestånd med stort inslag av många olika ädla lövträd såsom ask, lind, lönn och bok som tillsammans med eken dominerar trädskiktet. Vissa mindre grupper och spridda individer av asp finns också liksom fuktstråk med klibbal samt inslag av hassel. Floran utgörs av skuggföredragande arter såsom lundgröe, ekbräken bitvis mycket talrik, stinksyska och piprör. Området bestod, på slutet av 1700-talet, av ängsmark till viss del. Vissa delar kallades "Bersbygehagen" som var bevuxen med ungskog.

Bibehållande av värdena

Området betas med fördel för att undvika igenväxning. I övrigt bör grova och spärrgreniga ekar stå fria.

Skydd: Saknas

Å 122 Gamla Sunneborg lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett litet värdefullt lövskogsparti med inslag av äldre ädla lövträd och lundväxter. Längs bäcken finns intressanta mossor. Landsnäckfaunan bedöms intressant. Delområde i riksintresset Östergötlands Eklandskap.

Beskrivning

Mellan Nya och Gamla Sunneborg, främst runt bäcken som rinner från Arkkärren och passerar genom området, finns ett litet blandlövparti som genomgallrats. Dominerande träd är lind, lönn, asp och intill bäcken även klibbal och björk. Skogspartiet har länge varit mycket slutet och floran är gles med inslag av lundgröe, liljekonvalj samt trolldruva. Även något enstaka exemplar av ängsklocka växer här.

I bäcken växer rikligt med näckmossa och på död ved där intill kan man hitta signalarten stubbspretmossa. Tack vare bäckens inverkan för att hålla vissa partier fuktiga kan även flera snäckor trivas här. Bland annat har den mindre vanliga linssnäckan (*Helicigona lapicida*) noteras.

Området gick under namnet "Kohagen" enligt kartor från 1777. Hagen var då skogbevuxen.

Bibehållande av värdena

Området ska om naturvärdena ska bevaras lämnas till fri utveckling. Inga ingrepp får heller göras på bäcken.

Skydd: Saknas

Å 123 Valken ekhage och grova ekar

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbestånden och de grova ekarna med en stamdiameter på 7-15 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I området finner man flera rödlistade arter som kandelabersvamp(NT) och oxtungsvamp(NT). Här förekommer även signalarterna gulpudrad spiklav, brun nållav och sotlav. De visar på höga naturvärden. I områden där de växer förekommer det ofta en rik lavflora och ovanliga och rödlistade arter. I området förekommer hålträd och en grov eklåga som gynnar insektslivet. I norr växer ett aspbestånd som innehåller allmänt med död ved i olika nedbrytningsstadier. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Valken, 200 m väster om Adelsnäs ladugård ligger en restaurerad ekhage med riktigt gamla, magnifika lövträd. Terrängen är kuperad och har inslag av block. I norr ligger en brant dominerad av asp och här förekommer död ved allmänt och här finner man den rödlistade kandelabersvampen(NT). Ek är det dominerande trädslaget och finns i olik ålder. Grova vidkroniga ekar förekommer allmänt och då främst i nordost och söder där flera ekar mäter 7-10 dm och enstaka ek upp mot 12 dm. Relativt grova ekar med en diameter på 7-9 dm finns dock spritt i området. Den grövsta eken mäter 15 dm i diameter och växer längst i norr mot sjön. På de grova ekarna finner man den rödlistade oxtungsvampen(NT) och signalarterna gulpudrad spiklav och sotlav. Övriga trädslag som förekommer glest spritt i området är asp, björk och al och i sydost växer alm, ask och lönn. I buskskiktet finns hassel spritt och ger området karaktär. Fältskiktet måste benämnas som trivialt med arter som örnbräken, piprör och blåbär. I aspbeståndet i norr finner man signalarten trolldruva. I öster ligger en grov eklåga och här finns även

enstaka hålträd där svavelticka växer. Området benämndes enligt kartmaterial från slutet av 1700-talet som kärräng och friskäng med lövskog. Här fanns då även hagmark med lövskogsinslag.

150 m nordväst om Adelsnäs ladugård ligger en ekdunge. Terrängen är lätt kuperad och sluttar ner mot en bäck. Trädskiktet domineras av ek som finns i olik ålder. Här växer dock allmänt med grova ekar med en stamdiameter på 7-9 dm och de har skorp bark. På de grövre ekarna finner man signalarten brun nållav. Här växer även yngre träd av lönn och asp med diametern 2-4 dm. I buskskiktet växer hassel allmänt tillsammans med asp och ek. Fältskiktet är triviale med arter som liljekonvalj och lundgröe. Död ved förekommer allmänt och då främst som död aspved. Här finns dock även enstaka stående klen död ved av ek.

Nordnordväst om Adelsnäs ladugård växer tre grova ekar med stamdiametern 13, 10 och 10 dm i en hage. Träden står öppet och solexponerat. Ekarna har vida kronor och på den grövsta eken växer signalarten brun nållav. Fältskiktet är gödselpåverkat och här växer hundäxing, brännässla och rödklöver. På marken finns enstaka döda grenar med diametern 2-4 dm.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska hagmarken fortsätta att betas så att marken hålls öppen och ekarna i övrigt hållas fria från andra trädsgrenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar kan sparas och lövträd som inte berör ekarnas kronor kan sparas. Död ved ska lämnas. På längre sikt är det viktigt att tillåta föryngringsträd att växa upp.

Skydd: Strandskydd gäller 100 m från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 124 Adelsnäs ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1a **Skyddsmotiv:** Bi G F K L **Referenser:** 34, 41, 67, 89

Naturvärdesbedömning

Ekmarkerna i Adelsnäsområdet är av allra högsta naturvärde. Här finns ett mycket stort inslag av grova till mycket grova ekar samt även gamla träd av lind, lönn och ask. Träden har nått en sådan ålder att de med sina ihålligheter och djupa barksprickor är av mycket stort värde för bland annat en lång rad lavar, vedsvampar och insekter. Hittills är ett närmre 30-tal rödlistade växt- och djurarter kända från området. Här finns till exempel den inom EU:s naturvårdsarbete prioriterade läderbaggen(NT) liksom den akut hotade saffranstickan(CR). Området ingår i riksintresset Eklandskapet. Med undantag av parken vid herrgårdsbyggnaderna och åkerholmar norr om Grindstugan ingår området i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000. Förutom de höga naturvärdena har området höga rekreativvärden då det frekvent utnyttjas som tätortsnära friluftsområde och tack vare Östgötaledens sträckning genom området. Herrgårdsmiljön har högt kulturhistoriskt värde och är ett besöksmål även av den anledningen.

Beskrivning

I området kring Adelsnäs och Templet strax söder och sydväst om Åtvidabergs tätort finns vidsträckt ekhagmarker och ädellövrika skogsområden insprängda i såväl jordbruksmark som bebyggelse. Mäktiga ekar dominerar hela området och har bitvis inslag av gamla träd av lind, lönn och ask.

Längst i väster ut med Bysjöns sydvästra strand finns en öppen välbetad hagmark. Här växer ek i olik ålder med ett glest inslag av äldre ekar. Här växer även al och björk förutom de enar som växer allmänt spritt i hagen. Här förekommer en fin hävdgynnad flora. Bitvis växer stagg här i rikliga mängder tillsammans med till exempel knägräs, jungfrulin, darrgräs, blåsuga, revfibbla, bockrot och röd vaxskivling. Norr om den öppna marken sluttar marken brant mot bysjön. Här är trädskiktet tätt och grova ekar växer allmänt med asp och med inslag av gran. Mot sjön dominerar al. Här och var ligger grova eklågor och på grövre ekar finner man gulpuddrad spiklav.

Söder och väster om Fiskaretorpet ligger både en gammal hagmark, som varit öppen under en längre tid, och söder om denna en större nyrestaurerad hagmark som nu ingår i samma hage. I den äldre delen som ligger närmast Bysjön växer rikligt med grova vidkroniga ekar där många av dem har en diameter på dryga metern. De grövsta ekarna mäter dock hela 14-16 dm i diameter. Ek finns i olik ålder men flertalet har en diameter på 5-8 dm eller är grövre. Västerut blir dock inslaget av grövre ekar mindre. På ekarna finner man signalarter som sotlav och gulpudrad spiklav. Man finner här även flera rödlistade arter som kärnticka(VU), rödbrun blekspik(NT) skeppsvarvsfluga(NT), och blekticka(NT). Flera av de grova ekarna har håligheter med mulm. Död ved förekommer glest spritt både som stående och liggande träd. Förutom rikligt med ek växer här även hassel, asp och mindre fuktstråk med ung klibbal förekommer. Floran är till största delen trivial och gödselpåverkad med arter som brännässla, hundkex och hundäxing men här finns även partier som är av mera lundkaraktär där man kan finna lundgröe, piprör, liljekonvalj, blåsippa och getrams.

I den nyrestaurerade delen är marken kuperad och blockig och några fuktiga sänkor ligger insprängda mellan höjderna. I området växer ek i olik ålder med grövre ekar med diametern 6-8 dm glest spritt. I sydväst växer de grövsta ekarna med en diameter på 8-10 dm och här växer signalarten gulpudrad spiklav. Flertalet av ekarna i den nyrestaurerade delen har relativt smala kronor då de vuxit i tätare skog tidigare. I hagen växer asp allmänt med inslag av gran och björk och i fuktigare sänkor växer al. Flertalet av träden har en diameter på 3-5 dm. I området står allmänt med högstubbar som man lämnats kvar vid avverkningen.

I anslutning till området, mellan Fiskartorpet och växthuset vid entrén till parken, finns ett relativt nyligen anlagt viltvatten av betydelse för fågellivet. Även olika fladdermusarter tycks trivas i dess närhet, bland annat stor fladdermus.

Även inom parken kring herrgården finns ett stort antal grova ädellövträd, bland annat mycket grova och pampiga ekar som växer främst i söder och väster. I norr ligger en hagmark med olikåldrig ek och där även många grövre ekar växer. Även enstaka hålek finns här. I väster växer allmänt med mycket grova ekar och i flera finns det håligheter och här finner man spillning efter den rödlistade läderbaggen(NT). I området förekommer grov död ved. I väster vid sjön växer en gammal tall med den rödlistade vedsvampen talticka(NT) och på trädets bark syns gnag efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT). På de grova ekarna i området finner man flera rödlistade arter som gammelekslav(VU), och oxtungsvamp(NT) och även signalarten sotlav. Parken är utformad i den engelska trädgårdsstilen med lagom tuktad natur i oregelbundna former och slingrande gångar. I parkområdet finns uppgifter om några intressanta kärlväxter som den rödlistade stortimjan(VU) samt större bestånd med vitfryle. I slänten mot växthuset växer vingvial. Man har även funnit ekoxe i området. Här har man även funnit de tidigare rödlistade arterna stor fladdermus, bålgeting och parkmåra.

Området från grindarna vid Adelsnäs parken och söder ut till Näbbetorp utgörs av en grusformation med markerad ryggform. Vid sidan av åsen är avsevärda mängder isälvsmaterial avsatta i svagt välvda kullar, ryggar och flacka fält, till exempel vid infarten mot Adelsnäs herrgård, där det även finns två tvårsar och en välutbildad åsgrop. Dessa avlagringar är i stort helt outnyttjade för grustäkt.

Söder om Nya Gropstugan sträcker sig, både norr och söder om Kisavägen, till stora delar betade partier med grova till mycket grova och pampiga ekar samt även enstaka äldre ask och lind. Floran är till största delen gödselpåverkad och består mest av högvuxna gräs såsom knylhavre och hundäxing men man kan också hitta getrams, smultron och gökärt. Enstaka exemplar av den mindre vanliga underviolen växer också här. I hagmarken norr om kisavägen förekommer grova ekar med diametern 7-10 dm spritt och främst i väster förekommer yngre ek. Andra ädellövslag som ask, lind och lönn förekommer glest spritt. I området förekommer hålträd med mulm och signalartena gulpudrad spiklav och brun nållav. I området har man även funnit de rödlistade arterna oxtungsvampen(NT), gul dropplav(NT) och läderbagge(NT). Norr om vägen till Adelsnäs växer enstaka grov ek, men de flesta ekarna har en diameter på 3-6 dm. Väster ut mot Adelsnäs växer relativt unga lövträd med en diameter på 3-6 dm av ek, lönn och ask. Här är buskskiktet rikligt med arter som hassel, lönn, hagtorn och ask.

Partiet söder om kisavägen består längst i norr av en betad ås med grova ekar med stamdiametern 10-14 dm och på dessa finner man signalarten gulpudrad spiklav och den rödlistade oxtungsvampen(NT),

kardinalfärgad rödbeck(NT) och läderbagge(NT). Här förekommer även enstaka hållek med mulm. Utefter vägkanterna norr om kisavägen finns en allé med jätteekar. Närmast kisavägen finner man i en hållighet spillning efter brun guldbagge och den rödlistade arten gul dropplav(NT).

Vid Grindstugan finns ett parti som domineras av hagmarksekar där de grövsta har en diameter på 10-14 dm. Här finns även inslag av enstaka björk och hassel. Här växer även klenare ekar med diametern 2-4 dm allmänt. I höjd med Grindstugan är ekarna yngre och har en diameter på 1-3 dm och här växer träden tätt. I söder övergår området i tallskog, längst i söder växer dock enstaka grövre ekar. Allén som sträcker sig söderut från Grindstugan mot Näbbetorp hyser några grova lindar och lönnar. Att markerna länge varit hävdade vittnar inslaget av brudbröd, gulmåra och gökärt om i fältskiktet.

250 m norr om Grindstugan ligger två ekdungrar omgivna av åkermark. Terrängen är kuperad och i öster förekommer rikligt med block. Trädsiktet domineras av vidkroniga ekar där flertalet är grova och har en diameter mellan 7-12 dm. De grova ekarna har grov bark och på den växer signalarterna brun nållav och guldpuddrad spiklav. Busksiktet är tätt och domineras av hassel. I det skuggade fältskiktet växer en gles flora med arter som liljekonvalj, kirskaål och träjon. En av de grövsta ekarna är till stor del död och bidrar med död ved till området. På den halv döda eken växer den rödlistade arten oxtungssvamp(NT).

I en bård längs åkern öster om Grindstugan finns en ädellövskog. Dominerande i ädellövpartiet är cirka 100-årig lind och ek samt hassel. I väster och norr ligger åkermark och i söder avgränsar en barrdominerad berghöjd. I väster mot Grindstugan växer rikligt med grova ekar och en bit upp på bergskanterna växer gamla senvuxna ekar där man finner allmänt med stående döda ekar. Österut växer grövre ekar i brynen tillsammans med rikligt med lövsly. I delområdets sydvästra del växer ekarna i en ostvänd sluttning där det rikliga inslaget av hassel ger en lundartad miljö. Vid Bjändammen tillkommer lönn, asp och al och vid Åstugan växer rikligt med bok samt några riktigt grova ekar med en stamdiameter på upp mot 13 dm. På dessa ekar finner man guldpuddrad spiklav och i några ekar finns hålligheter med mulm. Floran är bitvis lundartad med lundgröe som dominant samt med inslag av blåsippa, stenbär, liljekonvalj och trolldruva.

Vid Templet trängs ek av olika ålder (några mycket grova med en stamdiameter upp mot 18 dm), bok, oxel, björk, ask och enstaka gran i ett tätt hasselbestånd. Även här hyser florans bitvis fina lundarter som vippärt. Norr om Templet, vid elljusspårets påfart och mellan Sockenvägen och Violvägen, finns ytterligare ekdominerade marker. Längst i norr i tät anslutning till bebyggelsen finns en parkliknande miljö med allmänt med grova ekar. Här och var finns död ved som lämnats i området och förekommer både som liggande och stående ved. En faunadepå med död grov ved från andra delar av tätorten har anlagts i detta delområde. Strax söderut växer en jätteek vid gång- och cykelvägen som benämns "Sketeka". Mellan "Sketeka" och templet finns ett olikåldrigt ekbestånd med allmänt spridda grövre ekar med diametern 5-7 dm. Här växer även tall allmänt och då främst på bergiga partier. Både vidkroniga och smalare ekar förekommer. Denna del har restaureras och betas numera efter att ha varit kraftigt igenväxt.

Frekvent i området finns gamla ekar som hyser en mycket intressant och värdefull lavflora. Arter som noterats i området kring Adelsnäs och Templet är bland annat rosa skärelav(NT), skuggorangelav(NT), gul dropplav(NT), rödbrun blekspik(NT), brun nållav och guldpuddrad spiklav. Den mycket oansenliga laven parasitotlav(VU) växer på en av ekarna i södra kanten vid Templet. På några av askarna vid hagmarken väster om vägen mot Dalhem växer även den gracila gulvit blekspik(VU). Den ovanliga och skuggföredragande lunglaven(NT) har hittats på enstaka ek i områdets västra del nära Fiskartorpet. Här finns även några fynd av blekticka(NT). Andra vedsvampar knutna till ek i området är den mycket sällsynta och akut hotade saffranstikkan(CR), kärnticka(VU), oxtungssvamp(NT) och svavelticka.

Tack vare den goda tillgången på gamla lövträd, och då främst ek med hålligheter och mulmförekomst, finns i området också en mycket värdefull insektsfauna. Läderbagge(NT) har påträffats i grov ek såväl vid väggkanten söder om Nya Gropstugan som i hagen utefter Dalhemsvägen. Andra arter är åtelbaggen *Drepscica umbrina*(VU), brokig barksvartbagge(VU), gulbent kamklobagge(NT), glänsande blombagge(VU), halvknäpparen *Microrhagus lepidus*, större svampklobagge, ängern *Globicornis rufitarsis*, bålgetingkortvinge, kortvingen *Hapalarea pygmaea*, mörk ögonbagge och ekoxe.

Östgötaleden passerar genom landskapet från området i väster, förbi Fiskartorpet via parken till Templet och vidare öster ut. Parken vid herrgården är tillgänglig för allmänheten genom promenadstigar. Parkering och informationsskyltar finns.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bibehålls om betesmarkerna även i fortsättningen hävdas och inte gödglas. Alla grova ädellövträd och död ved måste sparas. Røjning av uppväxande sly kring de grova träden bör ske regelbundet och i mer igenvuxna delar bör träd som konkurrerar med ek röjas bort. Yngre träd av olika ålder bör gynnas som framtida arvtagare till jätteträden. Åtgärder måste bedrivas med största försiktighet och naturvårdshänsyn. En detaljerad skötselplan bör upprättas för området. Ingen form av täktverksamhet bör tillåtas.

Skydd: Området är i huvudsak förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Med undantag av parken vid herrgårdsbyggnaderna är området riksintresse och ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000. De delar av området som ligger inom 100 meter från Bysjöns strandlinje omfattas av strandskydd. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker (< 1 ha), källor med tillhörande våtmark (< 1 ha) samt åkerholmar (< 0,5 ha). Även alléerna omfattas av biotopskydd. Ett parti väster om Sockenvägen ingår i detaljplan som naturområde med bevarandekrav, i övrigt som parkmark.

Å 125 Tempelkärret våtmark och å

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 41, 65, 70, 100

Naturvärdesbedömning

Tempelkärret är ett värdefullt inslag i natur- och kulturmiljön vid Templet och Adelsnäsområdet. Enligt äldre uppgifter anses det vara en betydelsefull fågellokal. Vattendraget skapades i slutet av 1700-talet och har sedan dess utvecklat relativt höga naturliga kvalitéer. Åns högsta värden finns inom fallsträckan i naturvärdesobjektets övre delar med sina blockrika strömmar.

Närheten till tätorten och skola innebär att det även finns ett pedagogiskt värde. Östgötaleden passerar kärret. Omgivningarna nyttjas för närrekreation.

Beskrivning

Tempelkärret alldeles söder om Templet vid Bysjöns sydöstra spets är ett av en å från söder genomströmmat kärr. Vegetationen består bland annat av klibbal, viden, bladvass, bred- och smalkaveldun och fackelblomster. Tempelkärret har tidigare angivits som en rik fågellokal med bland annat enkelbeckasin, rörsångare, näktergal, sävsparv, härmsångare och även observation av flodsångare. Ån nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal för strömstare.

Ån rinner norrut från Lilla Bjän till Bysjön. Totalt är den 1,2 kilometer men det är de nedre 760 metrarna som ingår i naturvärdesobjektet. Närmast Bysjön rinner bäcken genom Tempelkärret medan övriga delar främst omges av åkermark. De nedre 440 metrarna är i allmänhet välskuggade av klibbalen och videbuskagen. Resterande 310 meter är sämre skuggade. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. Bredden varierar från 1 till 4 meter, men är vanligen omkring 1,5 till 2,5 meter. Djupet är oftast någon eller några få decimeter. De nedre 400 metrarna karaktäriseras av lugnflytande vatten med findetritiusbotten, men inslaget av sandbottnar är stort, speciellt i de nedre delarna. De övre 350 metrarna faller mer och domineras av blockrika strömmar. I fallsträckans nedre delar finns dessutom en hel del svagt strömmande partier med sanddominerad botten.

Vattendraget skapades i slutet av 1700-talet. Tidigare avvattnades Lilla Bjän enbart via Kyrkogårdsån. Bakgrunden till omledningen var att man ville öka flödet förbi kraftanläggningarna vid Kammarboda och

Fårenäs ström mellan Bysjön och Håcklasjön. 510 meter uppströms utloppet i Bysjön passerar ån genom en trumma under en mindre väg. Passagen utgör ett partiellt vandringshinder för mört och andra svagsimmande arter. Omedelbart uppströms naturvärdesobjektet rinner vattendraget genom en 250 meter lång kulvert. Kulverten utgör sannolikt ett definitivt vandringshinder.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena får inga åtgärder ske som kan påverka kärrets hydrologi. Övriga eventuella åtgärder får inte påverka kärrets karaktär och bör endast ske enligt planering med särskild bedömning ur naturvårdssynpunkt. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Skuggningen av ån bör förbättras inom sämre skuggade partier och kantzonen mot åkermarken bör breddas. Vägtrumman bör åtgärdas för att möjliggöra passage av fisk och andra djurarter i vattendraget.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller. Strandskydd gäller 100 meter strandlinjen.

Å 126 Åtvidabergs tätort ekpark

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 82, 89

Naturvärdesbedömning

Områdena har ett mycket stort värde för eklandskapet genom sitt stora inslag av olikåldrig ek samt många mycket grova ekar som är mycket värdefulla för lavar, vedsvampar och insekter. Här finns flera rödlistade arter bland annat den i EU:s naturvårdsarbete prioriterade skalbaggen läderbagge(NT). Andra arter som förekommer är tungticka(EN), tårticka(VU), kärnticka(VU), oxtungsvamp(NT) korallticka(NT), gul dropplav(NT), skeppsvarvfluga (NT) och gulbent kamklobagge(NT) som samtliga är rödlistade samt ekoxe. Förutom de rent biologiska intressena har delområdena även stort rekreativvärde då de ligger centralt i tätorten och bidrar till en tilltalande närmiljö. Området ingår i riksintresse Eklandskapet. De flesta av delområdena ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Inne bland bebyggelsen i Åtvidabergs tätort samt vid idrotts- och rekreationsområdet vid Kanonvallen och Bysjöbadet finns flera park- och tomtmarksområden som domineras av ek i olik ålder och grovlek. Många av ekarna är grova till mycket grova och har skorpbark och mindre eller större håligheter med mulmförekomst. Den grövsta eken står vid Kanonvallen och har en omkrets på 6,8 meter. Ekens ålder har genom borring uppskattats till cirka 500 år. På och i ekarna finns ett intressant växt- och djurliv. Bland lavarna förekommer signalarterna brun nållav, gulpudrad spiklav och sotlav inom många av delområdena. Detta gäller även den rödlistade oxtungsvamp(NT).

Kanonkullen är en ekdominerad kulle med ett allmänt inslag av gammal tall. I området växer rikligt med gamla ekar med en stamdiameter mellan 8-14 dm. På ekarna finner man en intressant lavflora med arter som gul dropplav(NT), gulpudrad spiklav, sotlav och brun nållav samt oxtungsvamp(NT). Man har även funnit den rödlistade skalbaggen läderbagge(NT) och ekoxe. På blottad kärnved finner man också insektsnag efter skeppsvarvfluga(NT). På de gamla tallarna växer tallticka(NT). I den flackare delen i norr finner man en hävdgynnad flora med arter som svinrot, knägräs, ängsvädd och liten blåklocka.

I området öster om Kanonvallen dominerar ek i olik ålder med diametern 1-10 dm och ekar med diametern 6-10 dm förekommer allmänt spritt. På de äldre av ekarna växer signalarten gulpudrad spiklav. De äldre ekarna är relativt vidkroniga. I området växer även lind med diametern 4-5 dm allmänt. Vid besöket röjdes området från ett mycket rikligt buskskikt och lövsly.

Söder om Örtstigen ligger en ekdunge i parkmiljö belägen på en kulle omgiven av bostadshus. I trädskiktet dominerar ek med en stamdiameter på 7-14 dm varav flertalet har en diameter på 10-14 dm. Ekarna växer tätt och kronorna är smala till mellanvida med enstaka vidkronig ek i beståndet. Flertalet av ekarna har grov bark och på den växer signalarten gulpudrad spiklav. I området växer även glest med ask och körsbär med diametern 0,5-1 dm. I buskskiktet växer relativt gammal hassel allmänt. Fältskiktet

är glest och man finner här arter som lundgröe, kirskål och brännässla. Död ved förekommer sparsamt som döda grenar i kronorna.

Öster om Örtstigen växer två grova ekar med stamdiametern 18 dm. Träden växer i parkmiljö på klippt gräsmatta. Ekarna är vidkroniga och har grova grenar. På båda ekarna finns håligheter i hålstadie 6a, vilket innebär att ingångshålets diameter är ca 30 cm och sitter en bit upp på trädet och att håligheten innehåller mycket mulm. Dess bark är grov och på träden finns blottad kärnved med kläckhål. På träden finner man den rödlistade oxtungsvampen(NT). I träden förkommer sparsamt med klena döda grenar.

Söder om Kaplansgatan ligger två ekdungar mellan bostadshuset och en cykelväg delar de två dungarna. I området växer rikligt med grova ekar och de flesta växer i den västra dungen och är vidkroniga. Ekarnas diameter är vanligen mellan 8-15 dm. På de gamla ekarna finner man den rödlistade oxtungsvampen(NT) och signalarten guldpuddrad spiklav. I området finner man också två håligheter i hålstadie 6a. I området finner man även lind och lönn. Buskskiktet är rikligt och här växer lönn, hassel och måbär. Fältskiktet är glest på den skuggade marken och här växer arter som träjon, kirskål och lundgröe. I slänten ut mot Kaplansgatan växer stora mängder nattviol.

Vid hembygdsgården ligger en ekskog med en brant sluttning åt öster. I området växer relativt klena ekar och många har smala kronor. Området har gallrats och ekarna står jämt ställda. Här förekommer enstaka hålträd.

Domarlunden är en berghöjd med ekbevuxna slänter som ligger norr om Kaplansgatan. Denna är rikligt bevuxen med grova vidkroniga ekar med stamdiametern 7-10 dm. Dessa växer företrädesvis i öster. I enstaka träd finns håligheter. I området finns dock även yngre ekar spritt. Andra trädslag som förekommer är björk och tall. I området växer rikligt med lövsly samt hassel. I området finner man de rödlistade arterna kärnticka(VU) och oxtungsvamp(NT).

I Djurgårdsparken söder om Ekängsgatan växer grova till mycket grova ekar med en stamdiameter på 8-18 dm. Några växer på klippt gräsmatta medan andra växer på en mer vildvuxen kulle i väster. På kullen förekommer lövsly av lönn, körsbär, rönn, alm och ask. I öster växer en ek med diametern 15 dm och den har en hålighet i stadie 7, vilket innebär att ingångshålet och håligheten är stor och når ned till marken med lite mulm. I området förekommer förutom signalarterna sotlav och brun nållav rödlistade arter som oxtungsvamp(NT) och gulbent kamklobage(NT) samt ekoxe.

I parkmiljöerna bakom simhallen och längs med Grevgatan växer allmänt med mycket grova och vidkroniga ekar. I parkområdet närmast simhallen ligger en grov eklåga som har sparats i området. Även i sydost finns en död ek men där som stående. I den mycket grova eken som står på den södra sidan av Grevgatan, intill trottoaren vid infarten till en garagelänga, finns den rödlistade skalbaggen läderbagge(NT) och mängder av spillning efter den väller ut ur stamhåligheten. I området förekommer förutom signalarten brun nållav även de rödlistade arterna kärnticka(VU), oxtungsvamp(NT), korallticka(NT) och de mindre vanliga brun trädmyra och blanksvart trädmyra.

150 m norr om Hembygdsgården ligger en ekdunge på en mindre höjd omgiven av gator och tomtmark. Trädskiktet domineras av grova ekar med en stamdiameter på 6-18 dm. Ekarna är vidkroniga och har grov bark. På äldre ekar växer den rödlistade oxtungsvampen(NT). Här växer även enstaka yngre lönn och ask glest med diametern 0,5-1 dm. I buskskiktet växer hassel och ask spritt över området. På marken finner man en trivial flora med arter som lundgröe, kirskål och hundäxing. Död ved förekommer sparsamt i form av ekgrenar på marken med en diameter på 1-2 dm.

I parken Klockarängen inne i Åtvidabergs tätort växer ett stort antal vidkroniga ekar med stamdiametrar mellan 6-21 dm, varav ett femtontal har en diameter över 10 dm. I fyra av dessa grova träd finns stamhåligheter. Vid Kopparvallen finns ett av de grövsta träden och här finns spillning efter den rödlistade läderbagge(NT). På ekarnas grova bark växer rikligt med guldpuddrad spiklav tillsammans med sotlav. På en grov ek med kapade grenar närmast församlingshemmet växer de rödlistade arterna tungticka(EN) och oxtungsvamp(NT). Oxtungsvamp förekommer på flera träd i parken. Kärnticka(VU) och tårticka(VU) finns också rapporterade på ekar i parken. Bland vedsvamparna finns också svavelticka.

Väster om församlingsgården, på andra sidan Kammarbovägen, ligger en mindre park med ädellövträd. Parken har flack mark och klippt gräsmatta. I området växer två grova ekar med stamdiametern 12 och

20 dm. På den grövsta av ekarna finns en mindre hålighet med mulm. Träden står ganska tätt och kronorna når varandra. För övrigt dominerar alm i området med en diameter på 5-14 dm. På samma sida vägen som församlingsgården växer två lindar med stamdiametern 7 dm. På de grövre ädellövträden finner man signalarterna sotlav och brun nållav och här växer den rödlistade oxtungsvampen(NT) och korallticka (NT).

På Kråkudden intill Bysjöns badplats finns en ädellövdunge vars naturvärden är knutna till ekbeståndet. Ekarna är relativt unga men den grövsta eken mäter 8 dm i diameter. På den växer signalarten gulpuddrad spiklav som ofta förekommer med andra sällsynta och rödlistade lavar. Ekarna kan fungera som spridningsvägar för organismer i eklandskapet.

Bibehållande av värdena

Det mycket höga naturvärdet kommer att bevaras om de gamla grova träden sparas och hålls fria från sly och konkurrerande träd. Grov död ved, såväl på träden som på marken, bör så långt möjligt behållas och inte städas bort. Som alternativ används faunadepå. Yngre ekar av olika ålder och storlek bör gynnas i erforderlig omfattning som framtida arvtagare till de redan nu grova exemplaren. Blommande buskar och hassel kan sparas liksom andra lövträd som inte berör ekarnas kronor.

Skydd: Med undantag av delen vid sporthallen norr om Grevgatan, områdena vid församlingsgården och Klockarängen samt Kråkudden ingår de olika delområdena i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000. Det innebär att området till största delen är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Området omfattas av detaljplaner. I planen för området vid sporthallen anges särskilt att ekarna ska bibehållas.

Vid Bysjön gäller strandskydd inom 100 meter från strandlinjen.

Å 127 Bruksgatan grov ek

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 16, 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutet till trädets höga ålder. Eken är mycket grov och har en stamdiameter på nära 20 dm. Den har även ett estetiskt värde eftersom den är enormt stor och vacker, och står synligt mitt i samhället. Ekar av denna dignitet är mycket viktiga komponenter i eklandskapet och kan hysa en rad hotade och ovanliga arter. På trädet växer signalarten brun nållav som visar på höga naturvärden och en kontinuitet av gamla ekar i området.

Beskrivning

Alldeles intill Bruksgatan inne i Åtvidabergs tätort står en stor och hög ek som grenar sig på 2 meters höjd i ett stort antal mycket kraftiga grenar och bildar därmed en mycket stor krona. Ekens stamdiameter är upp emot hela 20 dm. Omkretsen vid brösthöjd är cirka 6 meter. Marken vid eken är en klippt gräsmatta. På stammen växer bland annat signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena behålls om eken bevaras orörd och även i fortsättningen får stå fritt från sly och dylikt.

Skydd: Trädet är skyddat som naturminne sedan år 1924.

Å 128 Tallbacken grov ek och bokskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 41

Naturvärdesbedömning

Den grova eken vid vägen är betydelsefull för ovanliga arter av svampar, lavar och insekter. Trädet bedöms även ha förutsättningar att hysa rödlistade arter om det får stå fritt. Nyckelbiotop. Bokbestånd som detta vid Tallbacken är planterat men förekommer endast på ett fåtal platser inom kommunen.

Beskrivning

Cirka en halvmil söder om Åtvidaberg, vid bostadshuset Tallbacken utefter vägen mot Önhult, växer ett rätt stort bokbestånd. Marken är till stora delar karakteristiskt bar med lövförna, men glest finns en del kärlväxter som liljekonvalj och ekbräken. En och annan grov tall finns också i beståndet. Området omges i övrigt av ung planterad granskog.

Söder om bokbeståndet intill vägen står en mycket grov och spärrgrenig ek med synliga håligheter och skorp bark. På stammen kryper den mer ovanliga arten blanksvart trämyra. Man kan även träffa på fruktkropparna av svavelticka.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bevaras om den grova eken huggs fri så att kronan får utvecklas fritt och stammen exponeras. Bokbeståndet bör lämnas orört. Dock kan yngre gran i framtiden behöva hållas efter.

Skydd: Saknas

Å 129 Talltorpsmon barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 33, 38, 41, 70, 74

Naturvärdesbedömning

Området är värdefullt för det tätortsnära friluftslivet och kan även nyttjas som exkursionsmål för skolorna. Området är variationsrikt med flera naturtyper.

Beskrivning

Väster om sjön Lilla Bjän någon kilometer söder om Åtvidabergs tätort finns ett större barrskogsområde som utnyttjas flitigt som rekreationsområde. Ett antal permanenta löp- och skidspår passerar genom området. Skogens ålder varierar men bitvis finns tämligen grov tall- och granskog. På några grova tallar nära stranden mitt för Tallön växer till exempel den rödlistade vedsvampen tallticka(NT) som endast förekommer på gamla tallar. Vid sjöns västra strand strax innan utloppet vid Bjändammen finns några grova ekar och även grov asp. Ungefär mitt i området finns ett sumpskogsparti som tillsammans med den lilla gölen vid Göthultsvägen ger området variation.

Markägaren brukar området med stor hänsyn till frilufts- och rekreationsintressena. Planering, metoder och uppföljning sker sedan slutet av 1970-talet i samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet. Syftet är att kombinera en god miljö för friluftsliv med skogsbruk. Skogsvårdsåtgärder sker med 15-årsintervall för att störa så lite som möjligt i området.

Bibehållande av värdena

Natur- och rekreationsvärdena bibehålls om skogsbruket i området även i fortsättningen planlagt sker med naturvårdshänsyn och hänsyn till friluftslivet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Lilla Bjäns strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 130 Kärrstorp barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av äldre träd, grov död ved och fuktiga branter gör att dessa områden är lämpliga för mer krävande arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om Kärrstorp, vid sjön Lilla Bjäns sydspets, finns två barrskogsdominerade områden. I och nedanför bergbranter mot öster finns dock ett större inslag av lövträd, bland annat grov eller senvuxen ek och asp samt hassel. Ovanför den östra branten finns en tallskog av hållmarkskaraktär, med inslag av äldre tallar på vilka det växer talticka. Här finns också några grova ekar i sluttningarna med vid krona som visar att de stått mer fritt tidigare. Delar av områdena har troligen betats längre tillbaka tillsammans med våtmarksområdet utefter Storå innan inloppet i Lilla Bjän. Områdena nedanför branterna har en mer lundartad flora med bland annat trolldruva. Här finns också grova asplågor. Närheten till Storå och Lilla Bjän ger en jämn och fuktig miljö i de östvända branterna värdefull för mossfloran. På lodytor växer fällmossa. I den norra delen vid sjöns västra strand finns en renodlad barrskog med grova träd och rikligt med grova granlågor, högstubbar och torrträd. På grova granar växer gammelgranslav. Området gränsar till det större närrekreationsområdet söder om Åtvidabergs tätort.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om områdena lämnas orörda, dock bör yngre gran huggas bort kring de riktigt grova spärrgreniga ekarna. Död ved och omkullfallna träd bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om sjöns strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 131 Bertilsbo löv- och barrskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 6, 23, 34, 41, 63, 89, 100

Naturvärdesbedömning

Vid Bertilsbo söder om Kisavägen ligger ett mycket omväxlande och artrikt skogsområde med naturvärden knutna till skoglig kontinuitet och grova ekar. En bäck flyter genom östra delen av området vilket tillsammans med närhet till sjö bidrar till att fuktigheten hålls relativt jämn. Grova lågor och gamla träd av såväl löv- som barrträd och skuggade lodytor hyser ovanliga mossor, lavar och svampar i riklig mängd. Ett stort antal rödlistade arter och signalarter är kända i området bland annat ett par riktiga rariteter, stor vaxlav(EN) och blackticka(VU), båda mycket sällsynta i Östergötland. Här växer även flera utpräglade lundväxter. Största delen av området, söder om kraftledningsgatan, ingår i riksintresset Östergötlands Eklandskap. Denna del ingår också i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000. Det höga rekreativsvärdet nära tätorten förstärker områdets värde.

Beskrivning

Vid sjön Lilla Bjäns norra strand söder om Åtvidabergs tätort ligger ett varierande lövträdsdominerat skogsområde. Området vid sjön användes enligt kartor från 1779 som ängs- och hagmark men hyste redan då asp och hassel. I mitten på 1800-talet användes stora delar som slättermark men asp fanns fortfarande i trädsiktet nu tillsammans med ek. Fortfarande finns aspar, varav flertalet är riktigt grova.

Den sydöstra delen domineras av ek varav många har en stamdiameter på 6-10 dm. Här växer också hassel rikligt och björk och asp finns allmänt spritt. Ek i olika grovlek finns dock spritt över hela området.

I området finns också gran, tall, lind, ask, asp, björk, lönn och nära sjön och vid bäcken växer klibbal. Bäcken som flyter genom området är av mycket stort värde för att hålla stenblock, lågor och trädstammar fuktiga. Floran i området är gles med blåsippa, liljekonvalj och på våren rikligt med vitsippa. I buskskiktet förekommer hassel frekvent och då främst i söder. Frekvent i området finns även vårärt, underviol och trolldruva som alla indikerar värdefull lundmiljö. I området förekommer död ved allmänt av både löv och barr och den finns i olika ålder.

Längre norrut mellan kraftledningen och Kisavägen finns en kulle med olikåldrig barrskog. Här finns gamla och grova granar och tallar med inslag av ekar och en hel del enbuskar. På marken växer bland annat blåsippa, lungört och vätteros. Det finns mycket lågor och många torrträd. Området är rikt på hänglavar. Mot öster finns en mindre mossbevuxen brant med bland annat ek, grova aspar, lind, hassel och några grova granar. I nordvästra hörnet i slutningen mot landsvägen finns två mycket grova granar, 3,3 respektive 2,6 meter i brösthöjdsomkrets. Mellan slutningen och vägen finns ett litet blötare parti som bidrar till att behålla en fuktigare miljö. Denna del påverkades kraftigt av stormar under senare delen av 2000-talet.

Västerut, norr om kraftledningsgatan, finns en lövträdsbeklädd, stenig öst- och sydvänd brant. Här finns olikåldriga lövträd, bland annat lind och ek, med mossbevuxna stammar. I och ovanför branten är träden senvuxna. I buskskiktet finns hassel. En del död ved förekommer. Markfloran är rik med vårärt och blåsippa.

På grund av fuktigheten är stora delar av området ypperligt för en rik mossflora, inte enbart kring bäcken. Här förekommer flera ovanliga arter växande på block och lodytor som trubbfjädermossa, trädporella, stenporella, grov baronmossa, piskbaronmossa, klippfrullania. På asp finns platt fjädermossa och asphättemossan. Andra intressanta mossor i området är fällmossa, stubbspretmossa, långflikmossa, blåsflikmossa, krusig ulota och gullockmossa, samtliga signalarter.

Här finns också en mycket värdefull lavflora. Det mest uppseendeväckande fyndet är den starkt hotade arten stor vaxlav(EN), som växer på fuktiga ädellövträd i halvskugga, vilken har hittats på en ek i området mellan elljusspåret och Lilla Bjän. På ek finns även rosa skärelav(NT), skuggorangelav(NT), blyertslav(NT), gul dropplav(NT) och brun nållav. På askved har kornig nållav påträffats och på två av asparna i branten mot öster närmast Kisavägen förekommer liten punktlav. I området finns också signalarter som guldpuddrad spiklav, sotlav, rostfläck, glänsande rostfläck, lönnlav, gulnål, traslav, slanklav samt den rödlistade grynig filtlav(NT) samt grå punktlav, gammelgranslav och skriftlav.

Även vedsvampförekomsten är intressant med arter som kandelabersvamp(NT), veckticka(NT), fläckticka, ullticka(NT), barkticka, hasselticka och svavelticka. På en granlåga i barrskogsområdet i norr mot Kisavägen har den rödlistade och i Östergötland mycket sällsynta arten blackticka(VU) hittats. Här förekommer dessutom ullticka(NT) på ett stort antal lågor.

Området ingår i det så kallade Humpaområdet som utnyttjas för rekreation och motion av åtvidabergsborna. Ett motionsspår passerar genom området.

Bibehållande av värdena

För att behålla områdets mycket höga naturvärden och ovanliga karaktär bör det till stora delar lämnas helt utan åtgärder. Död ved i form av lågor, torrträd etc måste sparas. För att inte påverka den för området så viktiga luftfuktigheten får inte heller flödet i bäcken minskas. Även den fuktiga stråket längst i norr närmast Kisavägen måste bevaras. I den sydvästligaste delen kan åtgärder göras. Vidkroniga ekar hållas fria från uppväxande sly och konkurrerande träd för att kunna utvecklas. Här är det även lämpligt att beta området. Grova ekar och yngre spärrgreniga ekar ska sparas tillsammans med glesställda hasselbuskar. Utnyttjande av området för motion och rekreation ska kunna fortsätta på ett sätt som inte hotar naturvärdena.

Skydd: Området söder om kraftledningen är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Strandskydd gäller inom 100 meter från Lilla Bjäns strandlinje och utefter bäcken. I övrigt saknas skydd.

Å 132 Bertilsbo blandskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 63, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbestånden och de grova ekarna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har potential att hysa hotade och ovanliga arter. Ett värde är även knutet till områdets lundkaraktär med signalarter för sådana miljöer som vippärt och ormbär. Området har potential att hysa fler ovanliga lundarter. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Sydväst om Korshult ligger en blandlövskog med ek som överståndare. Här och var står även enstaka riktigt grov ek med en stamdiameter på 8-10 dm insprängd. Dominerande diameter är dock 3-6 dm. Ekarna har generellt smala kronor och växer i ett välslutet trädskikt. Här växer även asp, björk och ask med en diameter på 3-4 dm. I buskskiktet växer rikligt med hassel som skuggar marken. Området har en relativt gles flora med liljekonvalj, blåsippa, lundgröe och bergsslok men även inslag av vippärt och ormbär. Bitvis avbryts den lundartade floran av fuktstråk med bland annat älggräs. Enligt kartor från 1779 bestod området av frisk-blöt ängsmark bitvis bevuxen med asp, björk och hassel.

Öster om riksvägen, strax söder om avtagsvägen mot Falerum, finns en blandskog. Området består av främst hassel och asp men har även inslag av tall och gran. I området har man funnit en intressant snäckfauna med den sällsynta snäckan *Ena obscura*. Här växer även äldre tallar och den grövsta mäter 9 dm i diameter. 1779 beskrevs marken här som fuktig ängsmark med asp, björk och hassel bitvis med sten och bergbundna backar med lövskog.

Bibehållande av värdena

För att behålla områdets naturvärden ska området i stort lämnas för fri utveckling så att områdets värden som slutna ädellövskog ökar. Dock kan man med fördel hugga ljusbrunnar runt grova ekar.

Skydd: Saknas

Å 133 Åhagen lövskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område med äldre lövträd, främst ekar och aspar som är av stort värde för till exempel insekter.

Beskrivning

Området mellan Riksväg 35 och Korshults by, norr om avtagsvägen mot Falerum, består av blandlövskog i den västra delen med rikligt inslag av hassel. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och inslaget av de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar växer främst i öster och utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Ett värde finns även knutet till

fältskiktet där man finner rester av en hävdgynnad flora med arter som gullviva, klasefibbla(NT) och svinrot.

Området väster om Riksväg 35 norr om avtagsvägen mot Kisa (väg 134) är en lövskog vars främsta naturvärden är knutna till att det i området förekommer allmänt till rikligt med död ved. Området har fått utvecklas fritt ett tag och mängden död ved har därför ökat påtagligt. Här finns död ved av både löv och barr. Den döda veden förekommer främst som lågor i olik ålder och både som klen och grov död ved. Den grövre döda veden representeras främst av asp. I hasselbuketter som växer i området förekommer också död ved i olik ålder. Död ved gynnar t.ex. insektslivet och svampar. På aspar växer tickor och bohål finns i asparna. I söder växer en ek med stamdiametern 9 dm som inom kort kan få höga naturvärden knutna till lavar och insekter. Nedanför branten i väster finns rester av en fin hävdgynnad flora med arter som knägräs, stagg, svinrot och ängsvädd.

Lövdungen väster om Riksväg 35 söder om avtagsvägen mot Kisa (väg 134) har naturvärden som främst är knutna till de grova ekarna som företrädevis förekommer i söder och har en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar är viktiga komponenter i eklandskapet och kan i framtiden hysa hotade arter och fungera som spridningsvägar för detsamma. Naturvärden finns även knutna till hasselbeståndet där vissa hässlen börjar bli gamla och innehåller död ved som gynnar t.ex. svampar och insekter.

300 m sydväst om Åhagen står en grov ek med stamdiametern 8 dm. Dess naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Trädet kan ingå som spridningsväg i eklandskapet och då främst om det huggs fram och blir solexponerat.

Bibehållande av värdena

Området bör röjas på ungt lövuppslag och granar tas bort som växer in i ekarnas kronor. Alla grova lövträd ska gynnas och död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 134 Lund grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ekarna har förutsättning att hysa ovanliga och rödlistade arter knutna till ek om de får stå fritt. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Alldeles söder om Falerumsvägen vid Lund står två gamla och grova ekar i en ganska tät skog. På dess bark växer bland annat den rödlistade arten skuggoranglav(NT) samt signalarten gulpudrad spiklav.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena måste ekarna frihuggas. Äldre gran, tall och något lövträd bör huggas bort så att åtminstone två meter utanför ekarnas grenspetsar är fria. I omgivningen finns fler halvgamla ekar som bör frihuggas.

Skydd: Saknas

Å 135 Åtvidsnäs ädellövskog och trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G L F

Referenser: 15, 34, 41, 42,
67, 70, 80, 89

Naturvärdesbedömning

Kring gården Åtvidsnäs och söder därom utbreder sig ett mosaikartat landskap med mycket höga naturvärden i form av öppna och trädklädda hagmarker, lundartad ädellövskog och triviallövskog. Några åkerholmar med mycket grova och gamla jätteeckar, stående och liggande i olika nedbrytningsstadier, är en mycket viktig miljö för en lång rad lavar och insekter däribland ett antal sällsynta arter. Här finns bland annat den rödlistade arten läderbagge(NT). Den mycket värdefulla ädellövskogen öster och söder om gården har ett stort antal grova och gamla lövträd vilka hyser rödlistade lavar och miljöer som är idealiska för många insekter. Även bland kärlväxterna finns flera ovanliga arter noterade som är beroende av skuggig lövskog med lång kontinuitet. Här växer till exempel tandrot och storrams. De öppna delarna av hagmarkerna har inslag av en hävdgynnad flora. Den breda ryggsformade rullstensåsen är av stort geologiskt intresse och utgör i hela sin längd ett värdefullt inslag i landskapsbilden. Området har mycket högt rekreationsvärde. Det är tätortsnära och lättillgängligt, bland annat på Östgötaleden som passerar genom området. Området ingår i riksintresset Eklandskapet och EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Gården Åtvidsnäs ligger på isälvsmaterial, den s k Åtvidabergsåsen, som här sträcker sig från Åtvidaberg mot Fallasjön som en bred rullstensås. Öster om gården är åsen mycket vackert slingrande och markant getryggsformad. Åsen är bevuxen med en sluten ädellövskog som domineras av lind och ek med inslag av asp och björk. Spridda i området står delvis gamla och delvis riktigt grova ekar. Här finns även gamla lönnar, lindar och björkar. Lavar som är funna i området knutna till gammal lövträdsbark är den rödlistade arten rödbrun blekspik(NT) på ek och liten punktlav på gammal aspbark, vilken normalt förekommer i lövskog med lång kontinuitet. På en grov ek nära åkerkanten mot söder växer brun nållav. Här finns också gulpudrad spiklav och sotlav. På en högstubbe av asp finns rävticka och på asplågor förekommer barkticka och poppelticka. Markfloran är mycket rik med vanligare arter som liljekonvalj, lundgröe, getrams och stenbär men även en rad ovanligare lundväxter. Däribland kan nämnas tandrot, myskmadra, storrams, långsvingel, lundelm, underviol, trolldruva, lungört, hässlebrodd, vippärt och vårärt. På marken har även igelkotttröksvamp påträffats.

Vid grusvägen väster om gården Åtvidsnäs finns två åkerholmar som hyser fyra mycket grova jätteeckar. Tre ekar växer i den östra delen och en i den västra. I öster finns också en mycket grov högstubbe som är helt ihålig. I övrigt domineras trädskiktet av ekar av olika grovlek. Det finns även inslag av lind, björk, lönn och gran. Floran är relativt trivial och påverkad av tidigare igenväxning. Växter som dominerar är piprör, liljekonvalj och lundgröe, dessutom finns ormbär, blåsipppa och stenbär. På ekarna finns en rik lavflora med skuggorangelav(NT), rödbrun blekspik (NT), gul dropplav(NT), brun nållav, gulpudrad spiklav och sotlav. På en eklåga har svampen vårtskräling noterats. Svavelticka och korkmussling förekommer också, liksom den rödlistade ektickan (NT). Både i jätteträden och i klenare ekar förekommer håligheter och mulm. I mulmen har påträffats spillning och halssköldar av såväl läderbagge(NT) som den tidigare rödlistade arten brun guldbagge. Fullvuxet exemplar av läderbagge(NT) har också hittats vid inventering. Här finns även ljusfläckig vedsvampbagge. I ekarnas håligheter har bålgetingar sitt bo.

Söder om gårdsbyggnaderna i Åtvidsnäs finns en trädbärande hage. Detta lövskogsparti är varierande med bitvis endast ädla lövträd av ek, lind och lönn varav ett flertal är grova. Spridda i området står grova, gamla och vidkroniga ekar. Här finns även partier med inslag av grov till mycket grov asp och björk. Det finns också ett fuktigt område med yngre klibbal. Bitvis har området karaktär av hassellund. Eftersom området delvis betas finns inslag av gräsbevuxna gläntor och bryn. Signalarterna gulpudrad spiklav och sotlav har hittats i området. De västra mer öppna delarna av hagmarken har ett buskskikt med nypon och

en. Det finns inslag av en hävdgynnad flora med blåsuga, kattfot, stagg, jungfrulin, gullviva och svinrot. I delen söder om gården har den rödlistade skalbaggen femstrimmig plattstumpbagge (NT) påträffats.

Även norr och söder om gården Lund i södra delen av objektet finns det betesmarker med grova och medelgrova ekar och hävdgynnad flora som stor blåklocka, liten blåklocka, ljung, bockrot, vårbrädd, ängsskallra, gulmåra, smultron, gökärt och även här svinrot..

Mellan Korshults by och den öppna marken vid Lund finns en blandskog på blockrik mark. I trädsnittet växer äldre asp, björk och gran samt flera riktigt grova ekar. De grövsta ekarna växer i söder. I området förekommer spritt medelgrova ekar med diametern 4-6 dm och de har relativt smala kronor. På de grova ekarna finner man bland annat skuggorangelav(NT), guldpuddrad spiklav och brun nållav. I området växer även klippal, rönn, säl, lönn och fågelbär. I norr blir hassel allt vanligare. Död ved förekommer som grova lågor av asp och klenare lågor och högstubbar av björk. Området är till viss del fuktigt med älggräs, ormbär och nattviol och har på torrare partier bland annat stenbär, lundgröe, vit- och blåsippan samt ekbräken. På enstaka block växer den ovanligare fällmossan. Nötkråka(NT) har observerats i området och de rödlistade fjärilarna nätådrig parkmätare(VU), glimfältmätare(NT), grå klaffmätare(NT) och skogskärnsfältmätare(NT) har påträffats här vid inventering.

Det finns i övrigt flera partier i området med ädelövsbestånd där ek förekommer i olika ålder men flertalet är grova och i vissa fall med håligheter med mulm. På grov bark förekommer på flera ställen signalarten guldpuddrad spiklav. I sådana mer lundartade miljöer växer i buskskiktet hassel, måbär, lind och brakved tillsammans med blåsippan, liljekonvalj och trolldruva på marken samt fällmossa på stenblock.

Östgötaleden passerar genom området och i östra delen av åsen strax innan vägbron över Fallaån finns ett vindskydd för övernattning. I de södra delarna finns skogsbrukslämningar bestående av tjärdalar. Det finns även rester av ett stridsvärn, en byggnadsgrund och en plats med lokal tradition (platsen för en kolerakyrkogård) registrerat som kulturhistoriska lämningar.

Bibehållande av värdena

Det finns en särskild skötselplan beslutad för objektet. Områdets kulturpräglade naturmiljöer såsom trädklädda och öppna betesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald utgör prioriterade bevarandevärden i Åtvidsnäs och ska bevaras och vid behov återställas. Även områdets ädellövskog, triviallövskog, blandskog och övriga naturmiljöer samt biologisk mångfald, särskilt skyddsvärda arter av skalbaggar och lavar, ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Områdets geologiska formationer i form av bland annat en getryggsås med isälvsmaterial och flera ursvallade äldre strandlinjer ska också bevaras.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2017. Området ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000 och är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 136 Brostugan lövskog och bäckravin

Naturvärdesklass: 1b **Skyddsmotiv:** Bi F **Referenser:** 15, 34, 70, 80, 89, 100

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt fuktigt, varierat lövskogsparti vars naturvärden är främst knutna till den lummiga miljön i bäckravinen och inslaget av grova ekar. Ekarna är viktiga komponenter i eklandskapet och har potential att hysa hotade och ovanliga arter av lavar, snäckor och insekter. Ravinmiljön erbjuder en ovanlig naturtyp som har en miljö som gynnar lundväxter och fuktgynnade växter. I den meandrande bäcken finns förutsättningar för ett intressant insektsliv. Bäckens har i delen genom detta objekt bedömts vara en potentiell limnisk nyckelbiotop. Den grova fristående eken i öster hyser minst en rödlistad art,

vedsvampen ekticka(NT). De övriga ekarna i området har framtidvärden i det riksintressanta Eklandskapet. Området har värde för friluftslivet och närrekreation då Östgötaleden passar utefter bäcken.

Beskrivning

Vid Brostugan ligger ett fuktigt, varierat lövskogsparti som omger bäcken som rinner i en ravin från vägen vid nya kyrkogården mot Håcklasjön vid Åtvidabergs tätorts sydöstra delar. Trädskiktet är olikåldrigt med björk, klibbal, lönn, ek, rönn, alm och ask. I norr förekommer björk mer frekvent, medan klibbal är vanligare i söder. Andelen grövre träd är störst i den östra delen mot den öppna marken. Marken är bitvis blockrik. Floran är mycket varierande med arter som växer mycket fuktigt såsom videört, älggräs och fackelblomster samt torrare, mera lundartade partier med liljekonvalj, blåsippa och lundgröe. Bitvis växer ingen eller mycket sparsam flora. Här och var växer även fällmossan som är mindre vanlig och växer på skuggade block och lodytor i skogar med lång kontinuitet. Spår visar att bäcken åtminstone under vintern är tillhåll för utter(NT). Bäcken i sin helhet nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare. Långt tillbaka i tiden hyste bäcken ett starkt bestånd av bäcknejonöga, men nuvarande status är okänd. Östgötaleden passerar genom området.

Ovanför bäckravinen, nordost om Brostugan, ligger en ekdunge på en åkerholme. Öster om Brostugan. Terrängen är lätt kuperad och har inslag av mossklädda stenblock. I trädskiktet är ek överståndare och över området växer grova ekar med stamdiametern 7-10 dm. Ekarnas kronor är tämligen vida och är solexponerade även om stammarna skuggas av yngre lövträd och buskar. Förutom ek växer här glest spritt björk och asp med diametern 2-3 dm. Området håller på att växa igen och buskskiktet är rikligt. Här växer hassel, lönn, ek, fläder, hallon och asp. I fältskiktet växer en trivial flora med arter som lundgröe, träjon, gökärt och kirskaål. På flera av ekarna finns partier med blottad kärnved och där finns även svampangrepp. Död ved förekommer i kronorna och på marken ligger nerfallna grenar.

Öster om Brostugan växer en grov ek med stamdiametern 15 dm. Trädet växer öppet och solexponerat och har en vid krona med grova grenar som har en diameter på 3-6 dm. Eken har grov bark och där tränger mulm fram. På eken växer den rödlistade svampen ekticka(NT) och på barken växer signalarten brun nållav. Vid trädets bas finns en yta med blottad kärnved. I trädets krona förekommer döda grenar med diametern 1-1,5 dm.

Bibehållande av värdena

Bäckravinen och lövskogen bör undantas från ingrepp och lämnas till fri utveckling. Stigar ska dock hållas öppna. Brynekar i öster bör huggas fram så att de blir solexponerade och kan få vida kronor.

I ekdungen ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra träds grenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar kan sparas och lövträd som inte berör ekarnas kronor kan sparas. Den grova eken ska även i fortsättningen stå fritt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. Generellt biotopskydd gäller för åkerholmar i odlingslandskapet. Området omfattas i västra delen delvis av detaljplan med motstående intressen.

Å 137 Ådalskulle ekskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 15, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla ekarna där vissa är senvuxna. I ekarna finns håligheter med mulm och blottad kärnved som är intressanta för insektslivet. I området har den rödlistade kärntickan(VU) noterats. På ekarna finner man även signalarterna sotlav och gulpuddrad spiklav.

Mängden mulmträd och död ved på träd och på marken motiverar ett mycket högt naturvärde. Insektsfaunan är sannolikt intressant. Området ligger inom avgränsningennför riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Väster om riksväg 35 löper en kulle dominerad av ek. I öster sluttar marken brant ner mot vägen. I den västra delen växer grova ädellövträd på flack mark. Ek dominerar och många har en stamdiameter på 3-5 dm, de grövsta träden mäter dock 7-10 dm i diameter. På krönet ovan sluttningen och vid västra foten av slänten står grova ekar. Men även senvuxna ihåliga ekar förekommer i området. Här finns mulmträd och träd med blottad kärnved. Av spillning och kläckhål ser man att vedinsekter har ett tillhåll i ekarna. Förutom mängder med träd angripna av den rödlistade vedsvampen ekticka(NT) växer den hotade arten kärnticka(VU) på minst en ek. På de senvuxna gamla ekarna växer signalarten sotlav och gulpudrad spiklav. Dessa visar på skogar med höga naturvärden och områden som sannolikt hyser rödlistade arter och en lavflora med sällsynta arter. Död ved förekommer allmänt både som liggande och stående ved. De spår som noterats motiverar en inventering av insekter knutna till gamla ekar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska det lämnas för fri utveckling och död ved ska lämnas. I nordväst ska man dock fortsätta med gräsklippning för att hålla öppet runt träden.

Skydd: Området omfattas av detaljplan.

Å 138 Håcklasjöns rastplats ekskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 15, 80, 89

Naturvärdesbedömning

Denna olikåldriga ekskog hyser de rödlistade vedsvamparna tungticka(EN) och kärnticka(VU). Tillgången på död ved och mulmträd är god vilket motiverar ett högt naturvärde. Detta är en viktig miljö för krävande insekter, vedsvampar och lavar. I området finner man flera signalarter som sotlav, gulpudrad spiklav och brun nållav. Dessa lavar visar på kontinuitet av gamla ekar och att det sannolikt finns ytterligare ovanliga arter av till exempel lavar i området. Området är tätortsnära och samtidigt en länk i det sammanhängande Eklandskapet i och omkring Åtvidabergs tätort.

Beskrivning

Söder om Håcklasjön vid rastplatsen för riksväg 35 finns en höjdrygg klädd med ekar i starkt blandade åldrar. Förutom ek förekommer även alm, björk, sälj, lönn, rönn och hassel. Marken är till största delen torr och stenbunden, men blir i svackor friskare. I torra mer höglänta partier dominerar kruståtel fältskiktet som i övrigt har inslag av liljekonvalj, piprör och träjon. Floran blir frodigare i den friska sluttningen ned mot sjön. Här dominerar bärris (lingon, blåbär) tillsammans med kruståtel. Närmast sjön finns ett stråk med säv, mannagräs och bladvass. Många av ekarna är lågvuxna och klena men har ändå hög ålder. I sådana träd finns håligheter med mulm liksom i de grövsta ekarna som växer på bättre mark. En mycket grov ek finns i områdets östra kant.

Lavfloran på ekarna är sparsamt utvecklad, men signalarterna sotlav (ganska frekvent), brun nållav och gulpudrad spiklav förekommer. Den starkt hotade svampen tungticka(EN) har hittats på en gammal ek och på ett par ekar i området har den hotade kärntickans(VU) fruktkroppar noterats. Här finns också svavelticka och korkmussling. I mulm hittas rikligt med spillning från bladhornad skalbagge.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar ska frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar

kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas. Området kan med fördel betas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Ytterligare kunskap: Här finns förutsättningar för en intressant insektsfauna. En inventering av insekter knutna till ek vore därför värdefull för ytterligare bedömning av områdets naturvärden.

Å 139 Håcklasjön ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 15, 89

Naturvärdesbedömning

Ekskogens naturvärden är knutna till att det är ett viktigt område inom riksintresset Eklandskapet med gamla träd som främsta komponenter. Här finns förutsättningar för ovanliga och hotade arter i framtiden. Den rödlistade vedsvampen ekticka (NT) är hittills noterad. Beståndet utgör redan idag en viktig länk i den korridor som sammanlänkar ekbestånd söder om Håcklasjön.

Beskrivning

Vid Håcklasjöns sydvästra strand ligger en ekskog på en udde. Några delar är blockrika och bevuxna av ekskog, men högre, stenfria delar förekommer och har tidigare nyttjats som odlingsmark. Ek är överståndare i området och finns i olik ålder där de grövsta ekarna har en stamdiameter på 7-9 dm. Ekarna har mellanvida kronor. Här växer mest björk, al och sälg i ett gallrat bestånd. Ett äldre grovt träd står i västra kanten mot ledningsgatan som går tvärs över sjön. Buskar växer glest och här finner man arter som rönn, lönn, och hassel. Det välskuggade fältskiktet är glest och här växer arter som blåsippa, liljekonvalj och tuvtåtel. Klen död ved förekommer allmänt i området. Den rödlistade hackspetten spillkråka (NT) har observerats under födosök, liksom ekticka (NT) på medelgrovt ek.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska områdets inre delar lämnas för fri utveckling så att dess ädellövskogskaraktär utvecklas. Brynekar bör dock frihuggas och röjas runt kontinuerligt. Ett alternativ är att frihugga ekarna i området och spara enstaka hasselbuskar. Området kan då med fördel betas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 140 Håcklasjön våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena utgörs främst av den grunda näringsrika viken, strandskogar och inslag av öppna kärr. Strandskogarna har förutsättningar att utveckla höga naturvärden om de lämnas för fri utveckling. Den döda veden och den fuktiga och skuggiga miljön skapar ett gynnsamt substrat för till exempel mossor. Här växer även grova alar som kan utveckla håligheter och bli intressanta för insekter. Fritt utvecklade strandnära al-björksumpskogar är sällsynta inslag i kommunen. Den grunda viken har betydelse för fågellivet. Öppna starrkärr i anslutning till sjöar är ytterligare en ovanlig naturtyp för kommunen.

Beskrivning

I anslutning till Åtvidabergs östra del ligger Håcklasjön. I den västra delen av sjön finns en större grund vik helt täckt av flytbladsvegetation som omges av alsumpskog och öppet kärr. Kärrret i anslutning till Håcklasjön är dock under igenväxning med bestånd av jättegröe, bladvass och videbuskage.

Längs med Håcklasjöns södra strand, norr om Åtvidsnäs, finns en yngre al-björksumpskog innanför en bård av bladvass som utgör det dominerande inslaget ut mot vattenspegeln. Skogen är troligtvis en första generation skog som uppkommit i ett tidigare öppet markslag. Träden är i dimensioner mellan 0,5 och 1,5 dm i brösthöjdsdiameter och hyser främst klibbal och glasbjörk med inslag av enstaka tallar. Beståndet är enskiktat och varierar mellan att vara ojämnt spritt till välslutet. I den västra delen sluter sig skogen och stamdiametrarna ökar något och skogen får en flerskiktad karaktär. Inslaget av död ved är obetydligt. Fältskiktet i den unga sumpskogen domineras av storvuxna näringskrävande växter som bestånd av jättegröe, bunkestarr, älggräs, videört, svärdsilja, kärrsilja, trådstarr och sjöfräken. Fläckvis förekommer rikligt med missne (signalart).

Längst in i viken söder och delvis norr om kanalen som utgör inloppet till sjön finns en lövsumpskog. Området har relativt torr mark i söder och längst i norr medan det i de centrala delarna är rejält fuktigt och här förekommer allmänt öppna vattenspeglar. Trädskiktet är välslutet, flerskiktat och olikåldrigt. Al förekommer spritt i området och allmänt förekommer grov al med stamdiametern 4-5 dm. Här växer även björk allmänt med diametern 2-4 dm och i torrare partier växer sparsamt med klen gran. I buskskiktet finner man arter som al, brakved och salix. Fältskiktet är varierat och i torrare delar växer brännässla, tuvtätel och älggräs medan det i blötare partier växer arter som kråklöver, besksöta, starr och missne. Den fuktiga miljön har skapat ett rikligt bottenskikt. Här växer arter som skogspraktmossa, cypressfläta och palmossa tillsammans med signalarten stubbspretmossa som signalerar om permanent fuktig ved och sumpskog i senare successioner. Död ved förekommer allmänt och både som nyfallna lågor och rotvältor och lågor i senare nedbrytningsstadier. Här finns både klen och grov död ved av främst björk och på veden växer tickor.

Längs den norra stranden finns en öppen våtmark som delvis utgörs av ett starkkärr, rakt nedanför torpet vid Håckla. Här finns en cirka 100 meter bred bård mellan vattenspegeln och gränsen mot åkermarken i norr som markeras av en bård av al och videsnår. Inslaget av videsnår tilltar ute i den öppna ytan mot väster. Den öppna ytan får främst karaktär av beståndsbildande arter som jättegröe och ut mot vattenspegeln bildar bladvass karaktär. Fältskiktet i övrigt hyser arter som flaskstarr, kråklöver, trådstarr, videört, kärrsilja, kärrdunört, vattenskräppa, smalkaveldun och vattenmärke. Det här stråket längs sjön är blött och vattennivån följer vattenståndet i sjön.

Den grunda vikens vattenspegel är till stora delar omgiven av ett bladvassbestånd och vattenspegeln täckt av näckrosor. Ett betydande inslag vattenvegetation finns ute i viken men har inte närmare undersökts. Här häckar ett antal fågelarter som sångsvan och skäggdopping. Men den västra delen av sjön är även viktig som rast- och vinterlokal för många arter eftersom det ofta är öppet vatten på grund av inloppet från kraftverkskanalen. Rovfåglar som fiskgjuse och brun kärrhök jagar över sjön.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena i anslutning till sumpskogs- och våtmarksmiljöerna kommer att bestå och utvecklas om sumpskogarna längs stränderna lämnas orörda och tillåts att utvecklas fritt och en igenväxning av det öppna kärret motverkas. Död ved ska lämnas i strandskogarna.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om strandlinjen.

Å 141

Håcklasjöns utlopp lövskog

Området ingår numera som en del i Å 135 Åtvidsnäs ädelövskog och trädbärande hage (Åtvidsnäs naturreservat).

Å 142 Åtvids-Falla hage och blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Området är vidsträckt och utgör som helhet en viktig del för landskapsbilden med en vacker vy över Håcklasjön. Det fungerar som en refug för ett lövskogs- och hagmarkspräglad växt- och djurliv. I vissa delar finns karaktäristiska hagmarksväxter. Närheten till tätorten är naturligtvis också viktig i bedömningen. Objektet ingår som ett delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Falla ligger mellan Håcklasjön och Fallsjön cirka 1,5 kilometer öster om Åtvidabergs tätort. Mellan gården och Håcklasjön vid Karlsätter breder ett varierat område ut sig med blandskog dominerat av björk, tall och inslag av ek samt öppnare hagmark i norr. Floran är gles och trivial och domineras av kruståtel, örnbräken, vårbrodd och det hävdgynnade darrgräset. Vid Fallaån väster om bebyggelsen finns en betad strandäng med olika starrarter, veketåg, älgört, jättegröe, kråklöver och gökblomster.

Mot nordost mellan sjöarna breder ett stort betad område ut sig med hagmarker dominerade av ek, björk och blandlöv. Björkhagen mellan Håcklasjön och Hyttsjöns sydvästra strand med relativt unga träd har ett fältskikt av bland annat bockrot, gulmåra och darrgräs. Nordväst om Hyttsjön finns en ek- och blandlöv hage med ek, björk, rönn, asp, tall och enbuskar samt en bitvis trivial hagmarksflora dominerad av kruståtel och delvis örnbräken. Utefter sjöarnas stränder finns strandängspartier med starrarter, veketåg och älggräs.

Den del som ligger norr om Hyttsjön har en betydligt finare, bitvis torr hagmarksflora med bland annat darrgräs, kattfot, gökört, ormrot, smultron, blåsuga och nattviol och ett trädskikt bestående av främst ung björk samt enstaka ek och tall.

Längst i norr finns ett delområde med inslag av äldre, cirka 100-åriga ekar samt en varierad flora med backvicker, korskovall(NT), gullris och gulmåra samt i slutnare delar stenbär, liljekonvalj och piprör, sötvedel och vippärt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet i hagmarken behålls och ökar om hävden fortsätter och eventuellt intensifieras. Hagen får ej gödslas. Spara grova lövträd. Lövuppslag som växer nära grova ekar röjs. Skogsbruk bedrivs med försiktighet och visad naturvårdshänsyn.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 143 Fallsjön hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi L F

Referenser: 41, 42, 70

Naturvärdesbedömning

Hagmarken hyser hävdgynnade växter och har betydelse för landskapsbilden, vilket inte minst är viktigt eftersom Östgötaleden passerar området. Det rika beståndet med purpurknipprot vid väggkanten är skyddsvärt i sig.

Beskrivning

Vid Fallsjöns norra strand finns en trevlig trädbärande hagmark som passeras av Östgötaleden. I delen mellan leden och sjön finns hävdgynnade arter som gullviva, jungfrulin, prästkrage och vårbrodd.

I skogskanten utefter körvägen mot Falla mellan hagen och huset Botorp växer rikligt med purpurknipprot. Inte mindre än 90 exemplar har noterats av denna orkidé vid ett och samma tillfälle.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls med fortsatt bete och om hagen undgår gödsling.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 144 Strömdalen lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser mycket höga naturvärden, dels den fina lundfloran och dels den goda tillgången på död ved i form av lågor och högstubbar, vilka utgör ett viktigt inslag för många insekter, mossor, lavar och svampar. Området hyser även enstaka grov ek. I södra partiet finns en fin snäckfauna. Delar av området är klassificerat som nyckelbiotop. Det ingår som delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av flera mindre blandlövskogspartier vid Fallasjöns östra strand som visar sig innehålla en rad mycket utpräglade lundväxter. Av dessa arter kan nämnas trolldruva, ormbär, vårärt, underviol och sårläka. Även den mindre vanliga fällmossan växer här. Den västra delen av området är en aspdominerad lund med inslag av lind, ek och bitvis även hassel. I nordost finns en igenväxande ekhagmark med enstaka betesgynnade växter som till exempel darrgräs.

Ett litet parti i söder hyser enstaka grov ek med en diameter nära metern och i den blockrika, aspdominerade branten i sydost finns förutom vårärt, trolldruva och lungört även en intressant snäckfauna med den mindre vanliga linssnäcken. Här har även den mindre vanliga aspfjärilen noterats.

Bibehållande av värdena

De täta lundpartierna lämnas utan åtgärd. Omkullfallna träd bör lämnas kvar. Den igenväxande delen av området med grov ek bör röjas för att ge stammarna mer ljus. Ljuset förlänger deras livslängd och ger möjlighet för ett större antal ekknutna insekts- och lavararter att leva där.

Skydd: Strandskydd gäller den del som ligger inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 145 Framhåckla ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 89

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område med lövträd av varierande ålder varav vissa är relativt grova. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar har potential att utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. En av ekarna har en större hållighet och skapar substrat som är gynnsamma för t.ex. insektlivet. Ett värde finns även knutet till fältskiktet där man finner rester av en hävdgynnad flora med arter som svinrot, vårbrädd, liten blåklocka, gulmåra, ängsvädd, och darrgräs. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

100 m nordost om Framhåckla ligger en ekskog som i norr genomskärs av järnvägen. Terrängen är lätt kuperad med mindre svackor och höjder och stenblock finns spridda i området. Skogen är ganska öppen även om ekarna står så tätt att deras kronor ibland går i varandra. Ekar förekommer i olik ålder men de har en dominerande diameter på 4-6 dm. I området förekommer glest med ekar med diametern 7 dm och områdets grövsta ek växer i väster och mäter 9 dm i diameter. Många av de grövre träden har skorpbark och i området finns en hålek med en stor hålighet. I området förekommer även gran, tall och björk med en diameter på 2-5 dm glest spritt. I söder växer dock björkar mer frekvent. Buskar växer allmänt och här finner man arter som björk, druvfläder, oxel och rönn. Området har fortfarande en viss prägel av då det betades genom sin öppenhet. I fältskiktet finner man glest rester av en hävdgynnad flora med arter som svinrot, vårbrådd, liten blåklocka, gulmåra, ängsvädd. och darrgräs. I hagen dominerar dock en trivial flora med arter som liljekonvalj, vårfryle, kruståtel och blåbär. Död ved förekommer sparsamt i form av döda grenar i ekarnas kronor.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska gallring av ekar utföras. Grova och spärrgreniga ekar prioriteras. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Området kan med fördel betas både för att hindra igenväxning och för att gynna den hävdgynnade floran.

Skydd: Saknas

Å 146 Hallaholm barr- och lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 89, 111

Naturvärdesbedömning

Bland annat på grund av topografin är naturen varierande med såväl tall- och granskog. Lövinslaget är stort. Det finns även rena lövskogsbestånd. Till stora delar är skogen flerskiktad. Det finns både torra hållmarker med gammal tallskog, frisk granskog och blöt sumpskog. Det finns inslag av gamla träd, främst tall, asp och ek. Den rödlistade svampen tallticka(NT) som bara växer på gammal tall har noterats. Det finns här och där en del död ved. I området förekommer viktiga komponenter som stående död ved av till exempel ek, aspar med bohål och grov al med hålighet och mulm. Även markfloran är varierande och bitvis rik, från lav- och risklädda högre partier till lundflora och rester av betesflora. Området har en stor potential att utveckla ännu högre naturvärden. Den rikliga variationen av naturtyper som finns representerade har även pedagogiskt värde.

Hallaholmsområdet har mycket stort värde för närrekreation, fritidsaktiviteter och undervisning tillsammans med de ektominerade sluttningarna mot väster, söder och öster som nu utgör objekt 1198. Detta värde förstärker klassningen av området.

Beskrivning

Vid norra delen av Åtvidabergs tätort finns ett varierat och flerskiktat barr- och lövskogsområde. I området finns i östra delen, men även mot söder, talldominerade hållmarker med inslag av senvuxen, upp till 120-140-åriga tallar. Här finns fynd av den rödlistade svampen tallticka(NT).

Mot norr finns en svag nordsluttning med slutet frisk till fuktig granblandskog. Markfloran utgörs av rikligt med revlumner i de nedre delarna samt bland annat hultbräken, majbräken, örnbräken, tallört, harsyra, ekorrbar, skogsstjärna, ängskovall och skogskovall, det vill säga representativa skogsväxter. Här är inslaget av död ved stort. Vedsvampar förekommer relativt rikligt på trädlågor och trädstammar, bland annat timmerticka, klibbticka, fnöskticka, eldticka, björkticka och violticka. Mot nordost finns blandbestånd med inslag av lundväxter som signalarterna trolldruva och blåsippan. Här finns även glesare parti där det växer ängsvädd.

Nordvästra delen består av lövträdsdominerade marker med bland annat rikligt med hasselbuskar. Utefter en bäck finns ganska grov al. Denna del berörs av en kraftledningsgata som med öppna buskmarker

också bidrar till variationen. I delar som förut betats har hävdgynnad flora noterats med arter som slätterfibbla(VU), darrgräs, svinrot, grönvit nattviol och tuvor med gul tuvmyra som är knuten till öppna hävdade marker.

Centralt norr om hallaholmstorpet finns en blötare sänka med alar på socklar, öppet vatten och kärr/gungflymiljö med rik flora. I detta alkärr finns bland annat signalarterna skärmstarr, rankstarr och missne tillsammans med ett stort antal andra kärlväxter som är knutna till blöt miljö, till exempel skvattram, vattenblink, mannagräs, tuvull, strandklo, topplösa, ältranunkel, kärrstjärnblomma, kärrdunört, vattenmåra, sjöfräken samt blås-, flask- och vasstarr.

Även i nordöstra hörnet finns ett kärr bakom en nordvänd brant med öppet vatten omgärdat av bland annat al och björk. I denna del har den rödlistade arten mindre hackspett(NT) observerats, liksom stjärtmes.

I övrigt är fågelfaunan karakteristisk med till exempel noteringar av större hackspett, talltita, tofsmes, kungsfågel(VU), domherre, koltrast, gårdsmyg, trädkrypare, nötväcka, nötskrika, ormvråk och sparvhök.

I västra delen finns ungskog med planterat löv där det tidigare funnits en monoton granskog. Avsikten är att på sikt förstärka intilliggande värdefulla ekmiljöer. Området omfattar mot väster ytterligare delar med ungskog som har återplanterats med löv och gran efter åtgärder på grund av stormfällningar. Dessa delområden ingår i objektet eftersom de genom anpassad skötsel kan bli viktiga förstärkningsområden till omgivande naturvärden, förutom att de har betydelse för helheten som friluftsområde. Genom området går ett markerat motionsspår. Dessutom finns ett system av mindre stigar. Vid hallaholmstorpet från 1700-talet finns en grillplats och en gräsplan för lek och spontanidrott.

Bibehållande av värdena

Natur- och rekreationsvärdet kommer att bevaras om området brukas med särskild hänsyn mot olikåldriga och flerskiktade skogsmiljöer. Barrskogsmiljöerna bör i princip lämnas för fri utveckling. Avverkning bör inte ske mer än i begränsad omfattning och i sådant fall successivt genom plockhuggning. Grova barr- och lövträd bör sparas. Ekbestånd bör gynnas vid röjning av de planterade områdena. I hela området bör torrträd och kullfallna träd sparas för att öka mängden död ved.

Skydd: Saknas

Å 147 Långbrott lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 63, 89

Naturvärdesbedömning

Nordost om Långbrott ligger en blandskog i två delområden. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-11 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området finns en grov ek med diametern 11 dm och den har en större hållighet med mulm. Den har potential att hysa hotade arter av t.ex. insekter. I området har man funnit ekoxe. I området finns hålträd av asp som är intressanta för fågellivet och i området har man noterat den rödlistade mindre hackspetten(NT). Här förekommer även en intressant flora både med hävdgynnade arter som korskovall(NT), svinrot och gullviva och lundväxter som trolldruva och blåsippan. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Norr om Åtvidaberg vid bostadsområdet Långbrott ligger två ek- och aspdominerade blandlövskogsområden där flera av träden är utmärkta boträd. I båda delarna finns gran och tall insprängda. Det södra av delområdena har ett varierat trädskikt med både barr och lövträd och grova träd förekommer glest spritt i området. I nordväst finns ett större inslag av barr och lövträd som asp och björk förekommer främst i ytterkanterna. I branten i norr finner man signalarten trolldruva tillsammans med

lundgröe och blåsippan. Längst i norr ligger ett mindre sumpigt parti med öppen vattenspegel. På höjden dominerar tall där vissa är senvuxna. I sydost dominerar ek och flera har en stamdiameter på 5-6 dm. Området har tidigare varit betesmark och här finner man i fältskiktet rester av en hävdgynnad flora med arter som svinrot, gökärt gullviva och smultron. I västra kanten växer en grov ek med diametern 11 dm och den har en stor håligheter med rikligt med mulm.

Den norra delen är en långsträckt höjd som domineras av ek med inslag av yngre tall och asp. Spritt i området växer grova och vidkroniga ekar med stamdiameter 6-9 dm. Bitvis växer dock ekarna tätt och har smala kronor. I området förekommer inslag av en hävdgynnad flora med arter som kruståtel, liten blåklocka, tuvtåtel och teveronika. Utefter cykelbanan längst i öster har man funnit den rödlistade och hävdgynnade korskovallen(NT). Man har även observerat den rödlistade arten mindre hackspett (NT), kattuggla och skalbaggen ekoxe i området.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdes naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Död ved ska lämnas. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. De delar som är bevuxna med barrskog ska lämnas för fri utveckling.

Skydd: Området ingår delvis i detaljplan.

Å 148 Bäckfall trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 42, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbestånden och de grova ekarna med en stamdiameter på 6-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har potential att hysa hotade arter knutna till ekmiljöer. I området finns en grov ek med en medelstor håligheter och rikligt med mulm detta ger goda förutsättningar för t.ex. ett insektsliv med ovanliga och hotade arter. På en grov ek i västra delen finner man norrut den rödlistade vedsvampen blektick(NT). Naturvärden finns också knutna till den hävdgynnade floran med indikatorarter som liten blåklocka, darrgräs, och jungfrulin. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

500 m väster om Skogstorpet ligger en ekhage. Stora delar av hagen är öppen och trädinslagen utgörs främst av unga träd av ek, björk, vildapel, tall och asp (några grövre). I söder växer dock några grövre ekar med mellanvida kronor som har en stamdiameter på 6-8 dm. Här växer även en ek med diametern 10 dm och i trädet finns en medelstor håligheter med rikligt med mulm. Även i norr växer en ek med diametern 10 dm och på undersidan av dess grenar växer den rödlistade blektickan(NT). I buskskiktet står enar glest spridda. Vegetationen är av torrängstyp med kruståtel, ljungräs och gulmåra som dominerande arter. Här hittar man även arter som liten blåklocka, kärleksört, tjärblomster, darrgräs, och jungfrulin. Att stora delar av hagen är kvävepåverkad vittnar nässlor och hundkex om.

Strax söder om Skogstorpet ligger en ekhage som i öster passeras av järnvägen. I området ingår två mindre obetade delar med grova ekar. En del ligger direkt öster om järnvägen och den andra delen sträcker sig längs med järnvägen i söder. I hagen växer ekar med stamdiameter 5-7 dm allmänt och enstaka ekar som mäter hela 8-10 dm i diameter finns spritt i hela området. På de grövsta ekarna finner man signalarterna sotlav och brun nållav. I de tätare delarna finns inslag av björk och hassel och floran är relativt gles med lundgröe, stenbär, gullris och bergsslok. Genom området går ett smalt fuktstråk med

älgräs, videört och ängssyra och på de torrare öppna partierna växer bland annat kruståtel, äkta förgätmigej, gulmåra och rödven.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om lövuppslag röjs bort och ekarna får stå fritt. Tillsammans med den omgivande öppna marken bör hagmarkerna ha fortsatt bete, om möjligt intensifierat. Hagmarken får ej gödslas.

Skydd: Saknas

Å 149 Bäckfalls stenbrott

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G

Referenser: 41, 61, 70

Naturvärdesbedömning

Glimmerskiffer uppträder inom mycket begränsade områden inom kommunen. Vid Bäckfall är bergarten väl exponerad. Bergarten har använts till flera kända bygnader i Åtvidaberg.

Beskrivning

I hagen norr om Eksätters bostadsområde finns ett stenbrott med tydliga skärningar och rester av brutet material. Berggrunden utgörs av glimmerskiffer och svartgrön amfibolit (grönsten). Även vid skärningarna vid vägen mellan Åtvidaberg och Berg kan man lätt studera berget. Båda bergarterna kan tas ut som plattor. Dessa har använts som byggnadsmaterial, till exempel vid uppförandet av Stora kyrkan i Åtvidaberg, och som plattor i trädgårdsgångar, murar etc. På grund av sin eldfasthet användes glimmerskiffen vid uppförandet av de gamla kopparverksbyggnaderna på 1700-1800-talen.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer bestå om området undantas från ingrepp, till exempel bergtäkt och utfyllnad.

Skydd: Saknas

Å 150 Norrgården ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 89

Naturvärdesbedömning

Vid Norrgården ligger en trädbärande hage. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-13 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Ett par av ekarna har mindre håligheter med mulm och detta är gynnsamt för t.ex. insektslivet. I hagen finns några grova lågor av ek med diametern 6-10 dm som bidrar till områdets naturvärden då död ved är av vikt för till exempel insekter och svampar. I området växer relativt grova aspar med bohål vilket ger området ett värde för fågellivet.

Beskrivning

Vid Norrgården ligger en trädbärande hage. Både uppe på gårdsplanen och i hagen växer grova ekar. Vid gården står ett par grova ekar och i hagen öster om gården ytterligare sju. Gårdsekarna har en stamdiameter på 9 respektive 13 dm och har svagt utbildad skorp bark. Ekarna i hagen mäter 7-11 dm i diameter. Barken är dock relativt slät och bara den grövsta eken har grövre bark som antagit skorpbarksstruktur. Några av träden har skador nedtill, troligen orsakade av hästar. En ek har ett flertal döda grenar som är cirka 2 dm grova. Två ekar har mulmfyllda håligheter vid stambasen. På en ek på gårdsplanen finner man den mindre vanliga blanksvart trädmyra. De flesta ekarna är vidkroniga och står

öppet, men ett par av dem är något trängda på nordsidan och en ek står i halvskugga. I den norra delen av hagen växer asp med stamdiametern 3-6 dm allmänt och i dem finns flera bohål. Hagen är gödselpåverkad och hyser ingen intressant vegetation. I hagen ligger flera grova eklågor med en diameter på 6-10 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska området fortsätta att hävdas för att förhindra igenväxning. Ekar och aspar ska vara kvar i hagen. Död ved ska lämnas.

Ytterligare kunskap

En epifytflora- och insektsundersökning skulle eventuellt kunna påvisa intressanta ekanknutna arter.

Skydd: Saknas

Å 151 Berg grus och sandmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 5, 52, 67

Naturvärdesbedömning

Öppna grus- och sandmarker är en mer ovanlig naturtyp som är hemvist för värmekrävande arter, till exempel vissa insekter. Denna solexponerade täktskärning vid Berg hyser även den rödlistade sandödlan(VU), en relict från värmeperioden efter den senaste istiden. Av Östergötlands kända sandödlaförekomster under årens lopp finns huvuddelen i Åtvidabergs och Valdemarsviks kommuner. Vid Berg har det varit en av de största populationerna i kommunen. Sandödlan som påträffats på ett 20-tal platser i kommunen lever i våra trakter i små isolerade kolonier. Det är lätt att slå ut en population och återkolonisering är oftast i praktiken hindrad av stora avstånd mellan olika förekomster. Alla populationer bör därför skyddas mot till exempel exploatering och igenväxning. Skärningen genom åsen har ett visst geologiskt, och pedagogiskt, värde.

Beskrivning

Nordost om Berg finns en rullstensås med ett stort sår på grund av tidigare täktverksamhet. Skärningen i den kvarvarande avlagringen visar tydligt hur åsen är uppbyggd. Grustaget är delvis bevuxet. Den rödlistade sandödlan(VU) har påträffats vid inventeringar och uppföljning.

Bibehållande av värdena

Det gamla grustaget bör behållas med hänsyn till sandödlan och andra värmekrävande arter och dels som ett exempel på hur en rullstensås ser ut. Området måste skyddas mot igenväxning för att bevara livsmiljön för bland annat sandödlan. En mosaik av framförallt buskar men även enstaka träd bör lämnas kvar för att upprätthålla en varierad miljö. Vissa helt öppna ytor bör skapas.

Skydd: Saknas

Å 152 Alserum hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Hagen nordväst om Alserum har inslag av en rik flora med många hävdgynnade kärlväxter. Eftersom sådana hagmarker är mindre vanliga inom kommunen är det viktigt att bevara dem som finns kvar.

Lövskogen nedanför bergbranten torde ha värde för till exempel hålbbyggande fåglar och vedlevande värmekrävande insekter.

Beskrivning

Norr om vägen mellan Berg och Alserum finns en långsträckt öppen hagmark som är ett viktigt inslag i landskapsbilden. Hagmarken är tydligt gödselpåverkad. Men här och där, fläckvis i kanterna och mellan stenarna i mer kuperade delar finns en relativt fin flora med hävdgynnade arter. Här växer nattviol, grönvit nattviol, Jungfru Marie nycklar, blåsuga, kattfot, jungfrulin, prästkrage, gökärt, darrgräs, vårbrodd, spåttistel, solvända, ängsvädd och stor blåklocka.

Södra kanten av hagen ligger i övre delen av en sydvästvänd mindre bergbrant med tall, björk och asp. Nedanför branten mot åkerkanten finns lövskog med ek, asp, lönn, björk, hassel och skogstry. Några av träden är gamla och på marken finns lågor och död ved. Bohål förekommer i grövre aspar. På den steniga och blockiga marken växer liljekonvalj, blåsippa och ormbär.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdet i hagen måste betet fortsätta och intensifieras samt sly röjas bort. Gödsling får inte ske. I och nedanför bergbranten bör alla gamla lövträd och grova tallar sparas. Yngre gran och tall kan huggas bort för att släppa in sol i beståndet. Döda och kullfallna träd bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 153 Alserum allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

De mycket grova flerstammiga almarna vid Alserum utgör, tillsammans med ett flertal grövre lönnar i allén upp till gården, ett värdefullt naturvårdsobjekt med värdet knutet till träden. Eken på åkerholmen har framtidsvärde för arter knutna till detta trädslag och en viktig komponent ur ett landskapsekologiskt perspektiv i närheten av värdefulla ekområden i Åtvidabergstrakten.

Beskrivning

Vid den västra av gårdarna vid Alserum står 5 grova almar. De är alla 8-10 dm grova och har 3-5 huvudstammar. En av dem har död ved längs en av stammarna. Vid gården hittas också den gamla kulturväxten lungrot(VU) som är rödlistad.

Allén upp till gården består av lönnar, varav 10 exemplar är 4-8 dm grova.

Ett par hundra meter väster om allén, norr om vägen, ligger en åkerholme med en grov ek. Eken mäter 12 dm i diameter. Den är vidgrenig och har flera döda smågrenar i dimensionen 2 dm. Grov skorp bark finns. De typiska lavarna grön spiklav och gul mjöllav är vanliga. På åkerholmen är även hassel vanlig.

Bibehållande av värdena

Grova ädellövträd i anslutning till bebyggelse utgör en stor del av landskapets grova träd. Träden bör därför inte skadas eller avverkas. Den grova eken bör stå fritt från sly och konkurrerande träd som tränger in i dess krona. Död ved såväl på trädet som på marken bör sparas.

Skydd: Alléer och åkerholmar utgör biotopskyddsområden.

Å 154 Alserum grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Denna grova ek är värdefull för lavar, svampar och insekter. Åkerholmen ligger relativt nära andra ekområden, till exempel väster om sjön Alsen, vilket är betydelsefullt för bevarande och spridning av arter knutna till ek.

Beskrivning

Norr om länsvägen vid sjön Alsens nordspets finns en liten åkerholme med en mycket grov ek. Ekens omkrets är drygt 5,5 meter. Eken har grova spärriga grenar och stora håligheter med mulm, bland annat på grund av en grenbrott. Resterna av den grova grenen ligger kvar på marken till gagn för insekter och vedsvampar. På ekens grova bark växer mycket rikligt av signalarten brun nållav. Sotlav, även den signalart, finns också liksom svampen korkmussling. Troligen hyser eken flera intressanta arter.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om eken bevaras och dess stam och krona huggs fri från sly och konkurrerande träd. Död ved och nedfallna grenar bör sparas på marken.

Skydd: Åkerholmar(<0,5 ha) omfattas av biotopskydd. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 155 Alsen hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 34, 42, 63, 67

Naturvärdesbedömning

Området har stort naturvärde genom de grova ekarna samt en rad utpräglade hävdgynnade hagmarksväxter. Det finns bitvis även grova aspar. Den öppna hagmarken vid sjön Alsen, delvis på isälvsmaterial, är mycket viktig för landskapsbilden och fungerar även som en refug för hagmarksväxter i det annars slutna landskapet. De gamla ekarna kommer att bli mycket värdefulla för bland annat rödlistade insekter och lavar om de får utvecklas. Objektet är ett delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Alsen ligger några kilometer nordost om Åtvidabergs tätort. Ett mycket idylliskt och vackert landskap breder ut sig vid sjöns nordvästra del. Hagen har en större torr del bland annat på isälvsmaterial samt våtare partier, bland annat en smal strandängsremsa. I den nordvästra delen finns i den östvända sluttningen även gamla vidkroniga ekar omgivna av yngre asp, björk och hassel. Denna del har bitvis karaktär av ek-hassellund. Samtliga delar omfattas av betet.

Det våtare partiet domineras av tuvtåtel, älggräs och kruståtel. Andra inslag som kan nämnas är bland annat dunört, ängsull, videört, sumpmåra, knapptåg, kråklöver och bladvass. Strandängen har en rik starrflora med arter som harstarr, blekstarr, bunkestarr, hundstarr, gråstarr, pillerstarr, blåstarr och slankstarr. Den torra öppna delen har ett mycket glest trädskikt bestående av enstaka ekar, rönn, björk, lönn och tall. I buskskiktet återfinns enar och nyponbuskar glest spridda över hagen. Floran domineras av kruståtel, vårbrodd, rödven och bitvis av stagg. Här finns också inslag av smultron, gulmåra, knägräs, darrgräs och solvända. I sluttningen mot stranden i sydöstra delen finns även rikligt med kattfot tillsammans med grönvit nattviol, prästkrage, ängsskallra, gökärt, blåsuga, ängsklocka, stor- och liten blåklocka, gullviva och jungfrulin. Dessa arter är hävdgynnade och påvisar med sin närvaro kontinuitet i hävden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet består och ökar om hagen även i fortsättningen betas och om ingen gödsling sker. Det tätare partiet med hassel bör, för att gynna lundväxterna, lämnas utan åtgärd. De gamla ekarna bör dock frihuggas från yngre träd så att två meter utanför ekarnas grenspetsar är fria. Håll öppet runt de ekar som står på den öppna delen. Området måste undantas från täktverksamhet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor strandlinjen.

Å 156 Dammängen hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 42

Naturvärdesbedömning

Naturbetesmarker som denna med hävdgynnad hagmarksflora är ovanliga i Åtvidabergs kommun. Här har den rödlistade ormbunken månlåsbräken(NT) noterats på en av få kända platser inom kommunen.

Beskrivning

Mellan Berg och Ljungsbo, cirka 2 kilometer nordost om Åtvidaberg, finns en trevlig liten hage som till största delen är omgiven av barrskog. Hagen är kuperad med de högsta punkterna i öster och väster. I hagen finns inslag med björk, tall och gran. Aspsly och sälj förekommer också. I buskskiktet på höjderna finns rikligt med enbuskar. Även enstaka nypon finns i hagen. I ett fuktigt parti i en svacka mitt i hagen växer al. I framförallt den västra delen finns en fin hävdgynnad flora med bland annat enstaka exemplar av den lilla ormbunken månlåsbräken(NT). Bland rikligt med ljungtuvor finns också jungfrulin, stagg, blåsuga, kattfot, gökärt, prästkrage, stor och liten blåklocka, vårbrodd, darrgräs, knägräs, klasefibbla(NT), svinrot, grönvit nattviol och ängsviol.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdet måste hagen fortsätta att betas med ökat betestryck. Sly och örnbräken måste hållas efter. Hagen får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 157 Bergsjö hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Denna hage har inslag av en rik flora med många hävdgynnade kärlväxter. Eftersom sådana hagmarker är ovanliga inom kommunen är det viktigt att bevara dem som finns kvar. Naturbetesmarker som denna har ofta ett rikt växt- och djurliv, förutom kärlväxterna ofta även många insekter och marksvampar.

Beskrivning

Söder om vägen mellan Bergsjö och Ljungsbo, cirka tre kilometer öster om Åtvidaberg, finns en öppen hagmark under en stor kraftledning. Denna hage har även en del i skogen. Hagen är gödselpåverkad men framförallt i kanterna utefter staketet finns en rik flora med många hävdgynnade arter. Här växer ormröt, svinrot, grönvit nattviol, jungfrulin, stagg, ängsskallra, kattfot, blåsuga, prästkrage, darrgräs, gullviva, gökärt, klasefibbla(NT), solvända, ängsklocka, stor- och liten blåklocka och ängsvädd. Vid lågt betestryck breder lövsly och örnbräken ut sig över stora delar av hagen.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdet måste betet fortsätta och intensifieras samt lövsly och örnbräken röjas bort vid behov. Gödsling får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 158 Dunketorp sprickdal

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 41, 63, 100

Naturvärdesbedömning

Dunketorpsdalgången är ett fint exempel på en sprickdalgång. Utsikten mot Uknadalen är mycket tilltalande. På krönet finns vissa partier med gamla tallar och död tallved av värde för bland annat vedinsekter. De delar med äldre blandskog nedanför bergbranterna torde ha stort värde för till exempel hålbbyggande fåglar och vedlevande värmekrävande insekter.

Delsträckan av bäcken vid Dunketorp utgör en förhållandevis opåverkad rest i ett i övrigt hårt påverkat vattendrag. Området är relativt variationsrikt med ett ringlande till meandrande lopp och lugnflytande vatten med mellanliggande kortare strömmar med lokalt värde för naturvården.

Beskrivning

Från sjön Alsen och förbi Dunketorps gård sträcker sig en markant sprickdal som utgör fortsättningen mot nordväst från Uknadalen. Från bergen öster om gården har man en vidsträckt utsikt över Uknadalen, med Båtsjön och Gärdserums kyrka i blickfånget. Nedanför berget, företrädesvis i den del av området som ligger öster om Dunketorps gård, finns väldiga blockanhopningar.

På krönen finns hållmarkstallskog med i huvudsak yngre skog. Men här och var finns grova eller senvuxna tallar, enstaka lågor, högstubbar och torrträd. Förekomsten av den rödlistade vedsavampen tallticka(NT) visar att det finns träd som uppnått en hög ålder. Det finns rikligt med kläckhål från vedinsekter.

Även i sluttningarna dominerar yngre skog. Här växer gran och främst längst ner i dalen finns lövträd. Det finns visst inslag av äldre och grövre träd, förutom av barrträd främst av asp och ek. Väster om Isberget, där den öppna delen av dalgången slutar mot nordväst, finns en äldre blandskog nedanför det höga berget. Här finns äldre aspar och inslag av högstubbar med bohål och lågor av asp. Ek, lind, ask och hassel förekommer också. I brynet växer sötvedel. Även vid bergfoten öster om Dunketorp finns grövre exemplar av asp och ek.

Själva dalen består till stora delar av öppen mark, men planterad gran håller delvis på att ta över landskapet. En bäck, som avvattnar Alsen, rinner i dalbotten och det finns vissa mer sumpiga partier.

Bäcken genom området, som leder mellan sjön Alsen och Rotorpekärret vid Forsaström, är totalt 4,4 kilometer lång, har i storleksordningen 25 till 30 meters fallhöjd. Vattendraget är hårt påverkat, men det finns en delsträcka som utgör en förhållandevis opåverkad rest. Vid Dunketorp, cirka 60 meter nordväst om järnvägsövergången/uppfartsvägen, finns en 320 meter lång sträcka där bäcken rinner fram i en svacka och omges av granplanteringar och åkermark. Närmast vattendraget finns dock oftast en naturligare zon med före detta betesmark med välskuggande klibbal och gran. Längs stränderna finns också fuktigare partier med bland annat älggräs. Bäcken har ett ringlande till meandrande lopp. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Bredden varierar från 0,5 till 3 meter, men är vanligen drygt en meter. Djupet är oftast någon enstaka decimeter. Vattenmiljön karaktäriseras av lugnflytande partier med findetritiusbotten. Här och var finns dock kortare strömmar med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial. Vid kartering dominerades vattenvegetationen på denna delsträcka av näckmossa samt stor igelknopp med flera igelknoppsarter. Dessutom noterades svalting. I den utträtade bäcken strax nedströms utloppet från Alsen finns den rödlistade arten pilblad(NT) noterad. I sumpskogen vid utloppet från sjön finns bland annat rankstarr, missne och smalkaveldun.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som bergtäkt, sprängning och dylikt eller som försvårar tillgängligheten till utsiktspunkten. Partier och enstaka förekomster med gammal tall och död ved på krönen bör sparas orörda. Nedanför branterna bör alla gamla lövträd sparas men yngre gran och tall kan huggas runt lövträden för att släppa in sol i bestånden. Döda och kullfallna träd bör sparas även här. Alla åtgärder som kan skada naturvärden i och intill bäcken bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Vid behov bör åtgärder för att öka flödet under torrperioder genomföras.

Skydd: Strandskydd gäller 100 meter på båda sidor om bäcken och Alsens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 159 Bergsvedjorna barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Denna mycket säregna skogsbevuxna blockmark har förutsättningar att hysa en rik moss- och lavflora, vedlevande svampar och insekter samt hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Dunketorp, norr om Forsaström, finns en bergbrant och sluttning med lodytor och en mycket stor mängd stora stenblock. Skogen är olikåldrig. Barrträden dominerar. Men förutom gran och tall finns här även björk, ek, asp och rönn. Här finns högstubbar och torrträd. I träden finns bohål för fåglar. På marken finns lågor och död ved av olika nedbrytningsstadier och grovlek, såväl av barrträd som lövträd. Mot bakgrund av områdets karaktär och förutsättningar bör en inventering av kryptogamfloran göras.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området får vara orört. Död ved och omkullfallna träd bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 160 Bergsvedjorna grova ekar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Dessa två grova ekar har framtidsvärde för krävande arter av lavar, svampar och insekter. Nyckelbiotoper.

Beskrivning

Norr om järnvägen cirka en kilometer från Forsaström finns två spärrgreniga grova ekar, den ena på en liten kulle i en granplantering och den andra i sydostsluttningen av en bergknalle mot den lilla grusvägen. Ekarnas diameter överstiger en meter. Barken är relativt grov med en rik lavflora.

Bibehållande av värdena

Ekarnas naturvärde kommer att bevaras och utvecklas om träd och sly huggs bort från stammen till minst fem meter utanför ekkronans yttre gräns. Uppväxande granar måste hindras från att konkurrera med ekarna om plats och ljus. Grova grenar som ramlar ned bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 161 Rotorp lövskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Ett variationsrikt skogsområde med inslag av äldre träd, död ved och bland annat en rik markflora. Nyckelbiotop. Området ligger i direkt anslutning till riksintresset Uknadalen vilket förstärker naturvärdesbedömningen.

Beskrivning

Mellan Ängelsgärdet och järnvägen norr om Forsaström finns ett lövdominerat bestånd med gott om död ved i olika nedbrytningsstadier. Här finns lågor och högstubbar av såväl lövträd som barrträd. I området finns en del grova eller senvuxna ekar. I södra delen dominerar ek med inslag av asp, lind, gran, rönn, hassel, skogstry och måbär. På marken finns ett mosskikt med kranshakmossa, husmossa och praktstjärnmossa som karaktärsarter. I fältskiktet dominerar liljekonvalj, blåsippa, stenbär, gökärt och tibast. Men här växer även vårärt och vippärt. Rester av taggrådsstängsel antyder att område tidigare har ingått i betesmark. Mot järnvägen i öster dominerar i stället asp. I norr övergår skogen successivt till barrskog med gamla tallar på höjderna och gammelgran och enstaka grova ekar i branterna mot järnvägen. På en gränslåga har den rödlistade vedsvampen ullticka(NT) påträffats.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om en försiktig granhuggning utföres i den södra delen. Grova ekar i bryn och öppnare delar bör frihuggas. Norra och östra delen bör lämnas orörda. Död ved och lågor bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 162 Skiren barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

I området finns gamla träd, lågor och död ved som är värdefullt för vedlevande insekter, lavar och svampar. Nyckelbiotop. Området ligger i nära anslutning till riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Vid sjön Skirens sydvästra strand finns en höjd med hållmarksskog dominerad av tall. I den mot norr vända sluttningen mot sjön växer mest gran. Här finns gammelgranslav. I en mindre brant längst in i viken finns asplågor med den rödlistade arten kandelabersvamp(NT). På block i branten växer fällmossa (signalart). Mot söder finns en mindre brant där ek, asp, oxel och enbuskar växer bland tallarna och granarna. I området finns grova tallar, torrträd och högstubbar av tall. Här finns också lågor av tall, gran och asp.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Död ved och omkullfallna träd måste sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 163 Skirberget västbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Den höga bergbranten är karakteristisk för denna del av kommunen med anslutning till den riksintressanta sprickdalgången Uknadalen. Förekomsten av gamla träd, död ved och lågor innebär att området är intressant för ovanligare lavar och vedlevande svampar och insekter. Här finns även häckningsmiljöer för fåglar som häckar i bergbranter eller är hålbbyggare. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Forsaström ligger sjön Skiren. Vid dess sydöstra strand finns ett område med markanta västvända branter och sluttningar mot sjön.

Skirberget i norra delen av området är en mycket hög bergbrant med hållmarkskog med tall på toppen. I branten växer senvuxna ekar, enbuskar och tall. Längre ner finns även gran, asp och rönn. Här finns enstaka lågor och högstubbar.

Mellan Skirberget och den lilla badplatsen med sandstrand vid sjöns sydöstra hörn finns en stenig sluttning med tallar av olika grovlek och inslag av asp, björk och gran. Vid strandlinjen växer några alar. Även här finns död ved, lågor och högstubbar. På tallåga växer till exempel blodticka. Nära Skirberget står en gammal ekhögstubbe, cirka 6-7 meter hög, med bohål. Och nära badplatsen finns en högstubbe av asp, även den med bohål.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört. Död ved och omkullfallna träd ska lämnas.

Skydd: Strandskydd gäller 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 164 Uknadalen sprickdalgång

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi G K L F

Referenser: 6, 12, 15, 20, 21,
23, 30, 41, 42,
50, 52, 62, 65,
67, 70, 76

Naturvärdesbedömning

Uknadalen är vida berömd för sin skönhet. Sprickdalgången med den odlade dalbotten och de omgivande branta bergssidorna bildar tillsammans ett utomordentligt värdefullt och tilltalande landskap. De mångformiga isälvsavlagringarna tillsammans med kulturmarkerna förhöjer områdets naturvärde ytterligare. Genom sin mycket omväxlande och i vissa fall extrema natur hyser dalgången ett mycket artrikt och värdefullt växt- och djurliv, bland annat ett antal rödlistade arter. Uknadalen är av riksintresse för såväl naturvärden som kulturminnesvärden. Det finns flera utsiktspunkter med möjlighet till vidunderlig utsikt över landskapet. Uknadalen är tillgänglig för friluftslivet genom Östgötaleden.

Beskrivning

Ett stort antal objekt inom Uknadalens avgränsning beskrivs som egna områden, nr 165-224, 1131 samt del av 225 (Ekhultebergens naturreservat).

Uknadalen är en markant sydost-nordvästlig sprickdalgång som kan anses börja vid Forsaström sydost om Åtvidabergs tätort och sträcker sig vidare in i Västerviks kommun. Dalbotten är utfylld av ett vattendragssystem med Storån och flera sjöar. Bergshöjderna är branta och på norra sidan höjer de sig upp till 100 m över dalbotten. Nedanför bergssidorna kan på en del platser omfattande blockanhopningar, så kallade talusbildningar, påträffas. Till följd av topografin finns flera goda utsiktspunkter. Bland dessa kan nämnas Seboklint (138 m ö h) och Dackeberget vid Falerum. Från den förstnämnda har man utsikt över hela Uknadalen ända ned mot Eds bruk.

Från Båtsjöns sydspets och ned till sjön Åkervristen utfylls dalgången av isälvsgrus. I vissa fall utformade som getryggsformade åsar. Den lilla ön i Båtsjöns sydände är en tvärs endast 25-30 m bred men 8-10 m hög. Falerums samhälle är beläget på ett brett grusplan med branta sidor mot dalgången i norr och nordost. Kring gården Kulla har gruset formats till terrasser, vilka är genomskurna av raviner. Storån har ett kraftigt meandrande ålopp på hela sin sträcka genom dalgången. Ån är hela vägen ned till Falerum kraftigt nedskuren i isälvsedimenten. Nedanför Falerum förekommer både korvsjöar och nipbildningar i anslutning till meanderloppet. Några exempel på drumlinor kan ses i detta område. Storån har ett relativt stort fall på sträckan Falerum-Åkervristen.

Uknadalgången uppvisar ett omväxlande landskap med ett flertal välhävande kulturmarker. Inom området finns ett antal grova ekar och ädellövskogar. Även i branterna finns lövbestånd ofta med gamla senvuxna träd. Bergskrönen är karakteristiskt klädda med hållmarkskog med inslag av gamla, knotiga tallar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om kulturlandskapet även i framtiden hålls öppet och om området undantas från ingrepp som till exempel bebyggelse annat än i anslutning till befintlig om naturvärdena så medger; täkt, barrträdplantering av ängs- och hagmarker; slutavverkning av ädla lövträd, dikning av kärrmarker; utfyllnad, grävning av ålopp, skogsavverkning i branter och på krön; föroreningsutsläpp i ån.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen utefter hela Storåsystemet nedströms Håcklasjön till länsgränsen. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker (< 1 ha), källor med tillhörande våtmark (< 1 ha) samt åkerholmar (< 0,5 ha). Biotopskydd gäller även för alléer. I övrigt saknas skydd.

Å 165 Forsaström vattendrag

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12, 41

Naturvärdesbedömning

De främsta naturvärdena i området är den lugnflytande ån och den centrala våtmarken som tidigare varit en damm. Öppna vattenspeglar är sällsynta i landskapet och bidrar med naturvärden. Väster om våtmarken finns också kulturhistoriska lämningar i form av bebyggelse lämningar. Området ingår som en del av den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Området utgörs av en kanaliserad sträcka av Storån intill bruksmiljön vid Forsaström. I höjd med den före detta skolan finns en mindre våtmark som sannolikt är en igenvuxen damm. Nedströms är fåran helt kanaliserad medan den västerut mera kan liknas vid en långsträckt damm. Den östra delen kantas av enstaka alar längs norra stranden. Intill strandkanten växer en smal zon med vattenföredragande växter som bladvass, bredkaveldun, sjöfräken, bunkestarr och rörflen. Vattenspegeln är nästan helt öppen, ett sparsamt inslag av flytbladsvegetation som gul näckros och gäddnate förekommer. Den norra stranden gränsar till en betesfälla och den södra till tomtmark.

Längre mot väster i höjd med skolan flyter vattendraget genom en våtmark – den igenväxta dammen. Den öppna vattenspegeln, centralt i kärret, bryts allt intensivare av spridda bestånd av gul och vit

näckros. I kärredelen växer mest bredkaveldun och bunkestarr. En speciell prägel på vattenmiljön ger också det rikliga inslaget av vattenskräppa med sina stora och långsträckta, spetsiga blad. I kärret står något ungt videbuskage och enstaka unga alar. På den norra sidan vidtar en videsnårskog mot fastmarken. Längs den södra stranden står en yngre asp-björkskog som är av igenväxningskaraktär. Vid stranden finns även några ganska grova ekar. I våtmarkens västra kant är ån något bredare och här finns två små al- och björkbevuxna öar som vackert bryter vattenspegeln.

Vidare mot väster finns ett kraftverk som ger upphov till ytterligare en damm uppströms. Vid sjön Getryggens utlopp ligger en större, öppen damm som i sin tur avtappas i en mer långsträckt damm. Den präglas av öppna vattenspeglar som här och var hyser flytbladsvegetation av främst näckrosor och gäddnate. Här vid Öva Bruket finns vid södra stranden en grov gran och närmare Getryggen två grova tallar, alla med en diameter på cirka en meter.

Bibehållande av värdena

Låt skogen längs stränderna utvecklas fritt för att ge upphov till ett lövdominerat långsträckt fritt utvecklade stråk genom den här delen av landskapet. De grova träden bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om strandlinjen.

Å 166 Forsaström sydbrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Denna trädbevuxna rasbrant i den riksintressanta sprickdalgången Uknadalen har genom sitt solexponerade läge och varierande natur ett mycket högt värde för lavar, svampar, insekter och fåglar. Här finns minst två rödlistade arter av vedsvampar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Forsaströms skola på andra sidan våtmarken vid Storån finns en sydvästvänd rasbrant. Uppe på branten finns hållmarksskog med gamla knotiga tallar. Torrakor och lågor med kläckhål efter insekter finns solexponerat. På tallarna växer den rödlistade arten talticka(NT). I branten finns lodytor med sipprande vatten, skravelsten och block med en rik mossflora. I branten står senvuxna ekar, bland annat en ganska grov ek och en ihålig högstubbe med skorpbark på vilka signalarterna brun nållav och sotlav växer. I dessa ekar förekommer mulm och sav värdefullt för insekter. Högt upp i branten finns även oxel och enbuskar. Längre ner i branten mot våtmarksområdet växer gran, tall, asp, ek, björk, rönn och sälg. I området finns gamla grova träd, död ved, torrträd, lågor och högstubbar. Bohål för fåglar finns i flera träd. På en granlåga växer den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). På grova granar finns gammelgranslav.

I den östra kanten av området vid f d hönseriet står en mycket grov och spärrgrenig ek med håligheter i stammen. På eken finns bland annat brun nållav och svavelticka. Det finns äldre uppgifter om sandödla(VU) här vid eken och ladugårdsbyggnaden.

Bibehållande av värdena

För att bevara det höga naturvärdet bör området lämnas orört och död ved lämnas kvar. Den grova eken vid brynet mot ladugårdsbyggnaden i öster bör dock hållas fri från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av Storåns strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 167 Götestorp lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Olikåldriga träd, lågor och död ved i olika nedbrytningsstadier, grovbarkiga ekar m m innebär en mycket värdefull miljö för olika växter, insekter och fåglar. Minst tre rödlistade arter förekommer liksom några signalarter. Nyckelbiotop som ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

På en höjd och dess sluttningar mot Storån och Rotorpekärret väster om Forsaström finns en lövrik barrskog med olikåldriga träd. Det finns grova träd av gran, asp och ek. Dessutom växer här säl, lind, rönn, björk, hassel och skogstry. Vid kärret och vid ån växer al. På marken dominerar kranshakmossa och husmossa tillsammans med tuvtåtel, kruståtel, liljekonvalj, blåsippa och blåbärsris. Här finns också exemplar av den ovanligare signalarten trolldruvan. På grov ek växer en annan signalart, guldpuddrad spiklav, och den rödlistade vedsvampen ekticka(NT). På gran finns gammelgranslav. Det finns mycket död ved, lågor och högstubbar. På flera granlångor växer ullticka(NT) och på en asplåga har veckticka(NT) hittats, båda rödlistade vedsvampar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört. Död ved och omkullfallna träd ska lämnas. Eventuellt bör frihuggnings ske av de grövsta ekarna i söderläge vid ån.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av Storåns strandlinje.

Å 168 Forsaströms kraftverk lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G F

Referenser: 12, 67, 70

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i området är starkt knutna till ekarna. Grova träd med ihåligheter och fynd av rödlistade arter ger höga värden. Tväråsen ut i Båtsjön är av geologiskt intresse. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Vid Båtsjöns nordvästra strand ligger Rotorpekärret. Längs stranden strax söder om den plats där Storån rinner ut i Båtsjön ligger en kraftigt igenvuxen ekhage. Området har sannolikt sina rötter i en mer betesintensiv epok som även präglat Rotorpekärrets omgivning. Trots att igenväxningen gått långt har området fortfarande kvar värden för ljusöppna miljöer. Inslaget av död ved består enbart av enstaka grova ekgrenar och rikligt med klenved. Trädsnittet är variationsrikt och hyser gran, ek, lind, lönn, björk, tall, vide, hassel och asp i ett blandat, olikåldrigt, luckigt och glest ställt bestånd (0,5 - 3 dm). Bland grova träd i området kan räknas sex ekar och två lindar med brösthöjdsdiameter över 1 meter. De grövre träden är starkt negativt påverkade av beskuggning. I stort sett är alla de nedre grenarna döda på träden och lavfloran på trädstammarna på tillbakagång. Flera av träden hyser ihåligheter samt döda grenar med och utan bark. På ek har hittats de rödlistade arterna blekticka(NT), ekticka(NT) och gul dropplav(NT) samt brun nållav. Även brun trädmyra förekommer på ek i området.

Fältsnittet är även det präglat av den tilltagande beskuggningen. Enstaka exemplar av svinrot och gökärt antyder att en öppnare miljö en gång funnits. Nu dominerar en skuggtålig flora med arter som liljekonvalj, skogsfibblor, vitsippa, kruståtel, lundgröe, hundkex, tuvtåtel och smörblomma. Det mullrika jordtäcket domineras också till stor del av bar jord och lövförna.

Udden i den östligaste delen vid stranden, med vacker utsikt över sjön, utgörs av en liten men tydlig tvärrås. På åsen växer tämligen grova tallar. Udden är allmänt besökt med båtplatser och markerad kanotled med iläggingsplats. Väster om udden låg tidigare det gamla ångkraftverket. Resterna av detta har nu tagits bort.

En detaljerad inventering av epifyter på ekarna i området kan tillföra värdefull kunskap som kan ligga till grund för omfattningen av en restaureringsåtgärd.

Bibehållande av värdena

En kraftig röjning och gallring kring de grövre ädellövträden är en prioriterad åtgärd. Naturvärdena kommer att bestå om en restaurering genomförs och området undantas från omfattande exploatering i form av till exempel bebyggelse eller täktverksamhet. Gärna återupptagen hävd.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 169 Rotorpekärret våtmark

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41, 62, 65, 67, 70, 100

Naturvärdesbedömning

Våtmarker i landskapet är en naturtyp som generellt hyser höga naturvärden. Rotorpekärret är inget undantag, snarare tvärtom, när våtmarkens storlek och variationsrikedom medräknas i naturvärdesbedömningen. Rotorpekärret hyser en rad olika naturtyper som alskog, videsnårskog, starrkärr, vassdominerade kärr och inslag av meandrande å som sammantaget antyder höga naturvärden. Det finns förutsättningar för ett rikt fågelliv. Rotorpekärret ingår i riksintresset Uknadalen.

Uppströms själva kärret har ån skurit sig ner i en ravin. Här finns relativt naturliga fallsträckor med grovt bottenmaterial och svagt strömmande till strömmande vatten. Strömstare nyttjar regelbundet ån som rast- och övervintringslokal.

Beskrivning

Rotorpekärret ligger som en nordostlig förlängning av Båtsjön, cirka 7 km sydost om Åtvidaberg. Området vid den nordvästra delen av sjön består av ett komplex av svämsediment, torv och gytta. Rotorpekärret är variationsrikt med ett flertal olika vegetationstyper; alsumpskog, alstrandskog, videsnårskog, öppet starrkärr, öppet vasskärr och inslag av fd betade mader. Storån meandrar genom kärret.

I kärrets norra del ansluter en väg till våtmarken och mellan vägen och kärret finns en smal bård av strandskog. Här finns en glest flerskiktad och olikåldrig lövskog. Trädskiktet utgörs av ett blandat bestånd med i huvudsak asp och björk med inslag av grövre björkar och ekar samt enstaka yngre lindar (signalart). Trädskiktet är företrädesvis i dimensioner mellan 0,5-3 dm i brösthöjdsdiameter med inslag av enstaka ekar i dimensioner kring 7 dm. Underståndare utgörs av aspsly, rönn, sötkörsbär, ung lind och skogstry. Trädskiktet övergår delvis direkt i videsnårskog. Enstaka ekar hyser ekticka i objektet. Som marktäckare dominerar lövförna och bar jord med spridda inslag av företrädesvis skuggtåliga växter som vitsippa, lundgröe, liljekonvalj, skogsviol, bergslok, stenbär och skogsfibblor. Bålgeting har noterats i strandskogen i den norra delen.

Stora delar i nordväst består av ett öppet kärr. Kärrmiljön omgärdas av videbuskage som ställvis övergår i videsnårskog. Ute i den öppna delen bryter enstaka videbuskage och enstaka alar den öppna karaktären. Fältskiktet präglas av grova tuvor med bunkestarr. Andra vanliga arter är älgräs och rörfilen, men dessa avtar i omfattning i de blötaste delarna. Beståndsbildande är också bladvass och bredkaveldun. Ett mindre påtagligt inslag utgör arter som svärdslilja, sjöfräken och kråklöver.

Längst i väster tilltar inslaget av al (1-3 dm) med videbuskage och öppna ytor. De öppna ytorna domineras helt av rörfen i fältskiktet. Väster om vägen, i anslutning till en liten bäck, står en olikåldrig svagt flerskiktad alskog som håller en grovlek på 1-4 dm. Alskogen saknar inslag av död ved och äldre träd. Inga stubbar påträffades vilket antyder att skogen utvecklats i ett igenväxande landskap. Alsumpskogen bildar tillsammans med starrkärr och öppna små vattenspeglar med sjöfräken och gul näckros en mosaik av naturmiljöer. Vegetationen i fältskiktet är frodig och utgörs främst av karaktärsbildande tuvor av bunkestarr och enartsbestånd av grenrör. Näringsrikedomen är hög och bland annat förekommer missne (signalart), frossört, kärrsilja, älggräs, videört och besksöta. Näringsrikedomen betingas sannolikt av det rörliga markvattnet som passerar på sin väg ut mot Rotorpekärret.

Längs med vägen i det norra hörnet av området finns två grävda dammar. Dammarna är rektangulära, cirka 30 x 20 meter och hyser fisk. De omges till största delen av en albård med 1-3 dm grova träd – enstaka träd är grövre.

Längs med den del av kärret som gränsar till den granplanterade åkermarken, Sjögårdet, i nordost finns en mad. Strax söder om åkermarken vidtar ett tuvigt parti som sannolikt har en historia som betad mad. Längst i väster, i anslutning till dammarna, finns ett blötare parti med vasstarr och plattstarr. Mot söder gränsar maden till ett stråk av videsnårskog med inslag av ung alsumpskog. Stråket av alsumpskog sträcker sig hela vägen fram till Storåns utlopp i Båtsjön.

Alsumpskogen vid Rumpekärr, i anslutning till Båtsjön, är en opåverkad, fritt utvecklad sumpskog som sannolikt aldrig har påverkats av skogsbruk. Alarna står i ett flerskiktat bestånd och har dimensioner mellan sly och 3 dm i stamdiameter. Enstaka grövre träd finns också. Området är rikt på död ved och här finns rikligt med lågor tillsammans levande träd som fallit och högstubbar. Till sin karaktär är skogen en strandskog där stor delar av trädskiktet står i sjön under perioder med högt vattenstånd. Marken i övrigt består av en mosaik av vattenspeglar och bunkestarrtuvor. I fältskiktet finns spridd förekomst av videört och kabbleka.

Centralt i Rotorpekärret gör Storån en båge. Här ute finns en öppen yta som, i likhet med Storåns utlopp i Båtsjön, domineras av bladvassbestånd. Ån rinner lugnflytande över den öppna våtmarken. Fåran är ringlande till meandrande och delvis igenväxt. Dessa delar är relativt djupa. Bredden varierar från 3 till 12 meter, men är vanligen omkring 5 meter. Botten domineras av findetritius. Uppströms kantas ån av välskuggande klibbal och ask. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Där torrfåran rinner ihop med utloppskanalen från kraftverket finns en viss fallhöjd. Här smalnar vattendraget av och blir svagt strömmande. Den domineras av strömmande vatten med sten- och blockbotten och ett stort inslag av svagt strömmande partier. Strömstare nyttjar regelbundet bäcken här som rast- och övervintringslokal. Vid kartering av ån dominerades vattenvegetationen av näckros, men även igelknopp och näckmossa hörde ställvis till de vanligare arterna. Dessutom påträffades förutom bladvass även rostnate, krusnate, sjöfräken och säv.

I den södra delen Rotorpekärret står en ung al-björksumpskog (0,5 - 2 dm). Beståndet är flerskiktat men saknar död ved av betydelse. Minst en generation stubbar antecknades.

Det finns äldre uppgifter om häckning av flera fågelarter i området, karakteristiska för denna miljötyp. En aktuella uppgifter om fågelfaunan saknas dock.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras med en fri utveckling av sumpskogspartier. All dikning som påverkar kärrets hydrologi negativt bör upphöra. Alla arbetsföretag som hotar att fragmentera kärret måste undvikas om naturvärdena ska bestå. Beteshävd av de delar som historiskt utnyttjats som betesmark kommer att bidra med ytterligare naturvärden.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om Storåns strandlinje. Markavvattning är förbjudet.

Å 170 Rotorp bäckdal och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6, 41, 70, 100

Naturvärdesbedömning

Detta ekdominerade område i den riksintressanta Uknadalen hyser en värdefull lundmiljö. Här finns en bäckdal som ger en fuktig och bördig miljö. I sydslutningen växer rikligt med murgröna. Det finns förutsättningar för ett rikt fågelliv. Området är en skoglig nyckelbiotop.

En delsträcka av bäcken har skurit sig ner i en liten ravin och har en variationsrik vattenmiljö med svagt strömmande till strömmande vatten och blockdominerad botten. Sträckan är orensad, men omges av fysiskt hårt påverkade partier. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare. Bäcken utgör här en potentiell limnisk nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om Rotorpekärret vid Forsaström finns en mindre dalgång utefter östra sidan om järnvägen med en bäck i botten. På den bördiga marken trivs bland annat ädellövträd och kärleväxter. Ek, alm, lönn och lind växer tillsammans med klibbal, asp, gran och hassel. Här växer rikligt med tibast, ormbär, trolldruva, liljekonvalj, vitsippa, blåsippa och kabbleka. Många av träden är grova och höga och på marken finns död ved och lågor av olika grovlek.

Inom 250 meter lång sträcka har bäcken skurit sig ner i en liten ravin. Här är den välskuggad och kantas av variationsrikt trädskikt med ovan nämnda trädslag. I vattnet finns relativt gott om död ved. Vattenmiljön är variationsrik och karaktäriseras av ett ringlande lopp, svagt strömmande till strömmande vatten och en blockdominerad botten. Bredden varierar från 1 till 10 meter, men är i allmänhet kring 3 meter. Djupet är oftast någon enstaka decimeter. De nedre 40 metrarna avviker med flackare och fuktigare omgivningar, lugnflytande vatten och findetritiusbotten. Vattenvegetationen domineras av näckmossa. Mört och gädda har fångats vid elfiske 2005. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare. Inga spår av rensningar noterades vid kartering. Upp- och nedströms är dock merparten av bäcken omgrävd.

Dalgången övergår i öster i en markant bergrygg med steniga sluttningar mot såväl sydväst som nordost. Ekskog dominerar men här växer även asp, lind, rönn, gran och tall. I sluttningen mot söder växer murgröna såväl på marken som klättrande 4-5 meter upp på några trädstammar. På marken finns även liljekonvalj, blåsippa, stenbär och tibast. På asplågor växer signalarten barkticka. Den steniga marken i sluttningen mot nordost är mer skuggig och här är mossfloran rikare med bland annat kranshakmossa som karaktärsart. Här växer också trolldruva bland en rik ormbunksflora. Utefter denna sluttning finns ett långsträckt stenfält. Andra intressanta växter som hittats i området är signalarterna sotlav, bårdlav, skriftlav och fällmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området inklusive bäcken lämnas orört och död ved och lågor lämnas kvar på marken och i vattnet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från bäcken. I övrigt saknas skydd.

Å 171 Rotorp sydbrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6, 70

Naturvärdesbedömning

En markant bergbrant i den riksintressanta Uknadalen som med sitt inslag av solexponerad gammal tall, lågor och död ved bedöms vara värdefull för bland annat vedlevande insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Rotorpekärret vid Forsaström finns en kraftig sydvästvänd bergbrant. Uppe på berget, där man har en fin utsikt över kärret och Båtsjön, växer gammal tallskog. Här finns många torrträd, grova döda tallar och lågor viktiga för vedlevande insekter. På tallarna växer signalarten tallticka. I branten finns några senvuxna ekar. Dessa är klena men några har en grov bark. Bland kärlväxterna i branten kan nämnas blåmunkar, bergglim, strimsporre och getrams. Här finns även enstaka exemplar av purpurknipprot. I branten finns höga lodytor. Nedanför branten finns en smal lövdominerad skog med ek, asp, alm, fågelbär, björk, oxel, rönn och hassel. Här växer blåsippa, vårärt och trolldruva. Vid vägen öster om huset finns mycket rikligt av den rödlistade växten korskovall(NT). Vid studier av insekter i solexponerade tallskogsmiljöer inom kommunen är detta troligen ett lämpligt undersökningsområde.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och undantas från bergtäkt och dylik verksamhet. Död ved och omkullfallna träd måste sparas.

Skydd: Saknas

Å 172 Fagerhulteviken rasbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

En av flera värdefulla rasbranter i den riksintressanta Uknadalen. På grund av förekomsten av gamla träd och död ved är miljön lämplig för vedlevande växter och insekter samt för hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Fagerhulteviken vid Båtsjöns nordvästra del finns en lövdominerad sydvänd sten- och blockrik brant. Här finns främst ek, asp och gran men även björk, sälg, tall och rönn. I buskskiktet växer hassel, måbär och skogstry. I de nedre och östra delarna är vegetationen lundartad med liljekonvalj och blåsippa. Det finns lågor av olika grovlek och nedbrytningsstadier, framförallt av asp. Grova högstubbar med bohål förekommer också. En kraftledning går genom objektet.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området, med undantag för kraftledningsgatan, lämnas orört. Död ved och omkullfallna träd bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller den del som ligger inom 100 meter från strandlinjen.

Å 173 Fagerhult ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 15, 20, 42

Naturvärdesbedömning

Hagmarken vid Fagerhult har fått en extremt rik flora, beroende på speciella markförhållanden och mikroklimat, samt att marken har ett förflutet där slätter varit en viktig del. Floran, där bland annat den sällsynta brudsporren ingår, har få motsvarigheter i Åtvidabergs kommun. På de grova ekarna finns rödlistade arter, bland annat den i länet mycket sällsynta och hotade laven vedspik(VU). Högstubbar med död ved är värdefulla för rödlistade insekter. Här finns biologiska värden som är av högsta vikt att bevara. Med en intensiv skötselinsats och återupptagen slätter kan, den nu starkt begränsade, ytan med

intressant flora utökas samtidigt som ekarnas naturvärden ökar genom att de friställs. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Väster om huset Fagerhult, 1,5 km öster om Forsaström, i en sydvänd sluttning mot Båtsjön växer ett stort antal medelgrova ekar med spärrgreniga kronor. De växer i en övergiven, igenväxande hagmark med mycket artrik grässvål. På ekarna finns bitvis fina lavsamhällen med den rödlistade arten rosa skärelav(NT) och signalarterna gulpudrad spiklav och brun nållav. Många ekar är angripna av ekticka(NT) och en del har blivit toppbrutna. På högstubbar med kvarstående bark finns utgångshål av skalbaggar. På död ekved har den rödlistade och mycket sällsynta laven vedspik(VU) hittats.

Längs stranden finns ett mycket intressant sidlänt avsnitt, med en nästan intakt slätterängsflora. Den för tyvärr en tynande tillvaro i den smala öppna remsan mot vattenlänken. I brynet mot ekskogen pågår en stark igenväxning av växter, från torräng till fuktäng, och från mager mark till rik mark, utan någon påtaglig gradient i rummet. Många av arterna står blandade i en vegetationstyp som har drag av både örtrik friskäng, örtrik torräng och svinrotäng. Bland de arter som här har en ymnig förekomst märks svinrot, ormröt, brudbröd, korskovall(NT), ängsvädd, solvända, krussilja, jungfrulin och prästkrage. De gräs som dominerar är knägräs, ängshavre och darrgräs. En gäst från bergsskrevorna måste också nämnas - bergssloken, som också var ganska talrik. Förutom de dominanta arterna finns en rad mer eller mindre rikligt förekommande arter, som till exempel gullviva, smörboll, rödklint, vildlin, nattviol samt några enstaka exemplar av den tidigblommande, och därmed slättergynnade, varianten av brudsporre (sep. conopsea). Den komplexa artsammansättningen visar på att här skedde slätter i relativt sen tid.

Även uppe mot vägen finns fortfarande partier med en rik hävdgynnad flora kvar. Ormröt, darrgräs, grönvit nattviol, korskovall(NT) och tvåblad kan nämnas som exempel bland tilltagande sly och örnbräken. Här finns även sötvedel. På mer slutna partier finns liljekonvalj, gökärt, blåsippan, stenbär och skogstry.

Bibehållande av värdena

Upphörd hävd och igenväxning hotar detta unika växtsamhälle. För att bevara de mycket höga naturvärdena krävs snarast en ordentlig röjningsinsats och bete, helst återupptagen slätter med efterbete, vilket skulle göra ängen till ett smycke bland Åtvidabergs ängs- och hagmarker. Gödsling får inte ske. I den brantare sluttningen mot Fagerhult har inget bete förekommit och här kan fri utveckling tillåtas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 174 Fagerhult lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 41, 70

Naturvärdesbedömning

De grova träden i denna ekskog är värdefulla för sällsynta växter och djur. På ekbark växer den rödlistade arten rosa skärelav(NT). Murgröna förekommer i området. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Nordväst om Fagerhult, norr om vägen mellan Forsaström och Könserum, finns ett ekdominerat bestånd som tidigare varit skogsbete. Här finns förutom ek även asp, al och björk. I buskskiktet finns det gott om hassel tillsammans med måbär och skogstry. På marken växer liljekonvalj, blåsippan, stenbär, harsyra och ormbär på de högre partierna. I mer fuktiga partier dominerar älggräs och vekeå. Inom vägtriangeln i nordväst växer glest resterna av ett tidigare större bestånd med murgröna, dels på marken och dels upp på några trädstammar. Många av områdets ekar är ganska grova och på dess stammar växer bland annat den rödlistade arten rosa skärelav(NT). På mossbevuxna block växer bland annat signalarten fällmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om de grova ekarna i södra delen mot vägen frihuggs. I övriga delar av området kan försiktig granhuggning behöva göras. Död ved och omkullfallna träd ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 175 Äskviken ekskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 15

Naturvärdesbedömning

Vid Äskviken finns en ekskog med olikåldriga träd i den riksintressanta Uknadalen. Det finns ett antal rödlistade arter av lavar och svampar knutna till ek. Förekomsten av håligheter med mulm och död ved är värdefullt för vedlevande insekter.

Beskrivning

Intill Båtsjön finns en långsträckt höjd som är klädd med ekskog. Merparten av ekarna är ganska unga men i branten finns äldre senvuxna träd. Ett par grova ekar förekommer också liksom en mycket grov individ med bruten topp. I den eken finns gott om mulm och grova döda grenar och på dess bark växer ett antal rödlistade arter och signalarter. I området finns de rödlistade arterna rosa skärelav(NT), gul dropplav(NT), blyertslav(NT), skuggorangelav(NT), oxtungssvamp(NT) och blekticka(NT). De signalarter som hittats är brun nållav, gulpudrad spiklav, traslav, sotlav, gelélavar, blekspikar, grå vårtlav, lönnlav, fällmossa, porellor, guldlockmossa, piskbaronmossa och blek stjärnmossa. Flera av ekarna även klenare, senvuxna exemplar har håligheter av intresse för ved- och mulmlevande insekter. Här finns även asp, tall, björk och rönn. Asplågor förekommer. Bland buskarna kan nämnas hassel, en och björnbär. På marken växer vårärt tillsammans med blåsippa, gullviva, liljekonvalj, ängskovall och stor blåklocka. En lodyta nära stranden har en ovanligt rik flora av mossor och lavar som följd av kalkpåverkan från berggrunden. Fjällig gyttelav, sipperlav, ärgmossa och kalklungmossa tillhör floran.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena bör området lämnas orört. I framtiden kan eventuellt gran behöva huggas bort i området.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 176 Sjögärdet lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 15

Naturvärdesbedömning

Denna åkerholme har en hel del att erbjuda ekberoende organismer. Här finns bland annat två jätteekar av betydelse för lavar, vedsvampar och insekter. Rödlistade arter förekommer. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Väster om Könserumsån, cirka 300 meter sydväst om Könserums gård, finns en drygt en hektar stor åkerholme med mycket ek tillsammans med asp, gran, tall, lönn, fågelbär m fl lövträd. Området är bergigt och blockigt med inslag av gamla träd och lågor. På marken växer bland annat vippärt. Två mycket grova mulm-ekar i en rasbrant i söder har goda förekomster av rödlistade rosa skärelav(NT) och signalarten brun nållav. Kring jätteekarna ligger grova nedfallna grenar. På dessa finns flera intressanta

arter av vedsvampar, bland annat den rödlistade arten rutskinn(NT). Mulmen erbjuder livsrum för hålllevande vedinsekter, vilket bland annat spillning påvisar. Rasbrantens block är beklädd med fällmossa.

Bibehållande av värdena

De äldsta ekarna behöver mer ljus varför en del löv- och barrträd söder om ekarna måste huggas bort.

Skydd: Saknas

Å 177 Sjökulen grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 15

Naturvärdesbedömning

Denna jätteek hyser en ovanligt rik och värdefull lavflora med de båda hotade arterna ekspik(VU) och gammelekslav(VU). På eken finns ytterligare rödlistade lavar och svampar. Här finns sannolikt även rödlistade insekter knutna till ek. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Vid åkerkanten sydväst om Könserums gamla tomt finns ett lövbryn med en mycket grov ek i en sluttning mot åkermarken. Eken har en ovanligt rik lavflora på sin skrovliga bark. Här växer de båda hotade lavarna ekspik(VU) och gammelekslav(VU) tillsammans med de andra rödlistade arterna blyertslav(NT), gul dropplav(NT). Andra intressanta arter på eken är signalarterna brun nållav, lönnlav och fällmossa. På en kvarstannande död gren växer den rödlistade svampen blekticka(NT). Spillning från en skalbagge visar att eken hyser en intressant insektsfauna. På marken vid eken växer vippärt och getrams. Eken står skuggigt och de grova spärriga grenarna kommer att dö om eken inte huggs fri.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena måste den grova eken frihuggas från granar och ungt löv. Yngre ekar i omgivningen bör gynnas som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 178 Fagerhult ekbestånd

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Ekarna inom dessa bestånd har ett stort framtidsvärde för lavar, svampar och insekter knutna till ek. Bestånden kommer att utgöra en viktig länk för att bevara och knyta ihop de mycket värdefulla områdena med grov ek och rödlistade arter som finns här i den riksintressanta Uknadalen samt Svaltorpsområdet.

Beskrivning

På åkerholmar och i bryn mot åkern söder om vägen mellan Könserum och Forsaström, öster om Fagerhult, finns några bestånd med ekar. Ett stort antal ekar är medelgrova och börjar få skorpbark. På åkerholmen vid vägen närmast Könserum finns även en ganska grov tvåstammig lind.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om ekarna i bestånden gynnas och hålls fria från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Saknas

Å 179 Fagerhult östbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Den trädbevuxna blockiga branten mot öster ger en skuggig och fuktig miljö värdefull för bland annat en rik moss- och kärlväxtflora. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Vid åkerkanten nordväst om Könserums gamla tomt, cirka 400 m öster om Fagerhult, finns en lövdominerad östvänd storblockig bergbrant. Miljön är skuggig och fuktig. I trädskiktet växer grov asp och ek, gran, björk och al. Buskskiktet består av hassel, skogstry och måbär. På marken växer rikligt med trolldruva, ormbär och blåsippan. Träden har mossbevuxna stammar och på lodytor och block är mossfloran ymnig med bland annat trädporella. Det finns gott om död ved och lågor i olika nedbrytningsstadier inom området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas helt orört.

Skydd: Saknas

Å 180 Könserum lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av gamla barr- och lövträd och död ved gör att området är värdefullt för svampar, lavar och insekter. Ekarna i området har även betydelse som förbindelselänk mellan de mycket värdefulla ekområdena vid Svaltorp och Könserumstrakten. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Norr om Könserum vid Lillsjöns södra strand finns en stenig kulle med en olikåldrig, lövrik barrskog med lundartad flora. Bland trädslagen finns gran, asp, ek, lind och tall. Grova, gamla träd förekommer. Buskskiktet utgörs av måbär, skogstry, hassel och en. På marken finns rikligt med trolldruva tillsammans med lundgröe, bergslok, lungört, liljekonvalj, harsyra, blåsippan, nejlikrot, ormbär, ekorrbär och gökärt. I den grandominerade slutningen mot sjön i norr finns flera lågor av gran och asp. På flera av granlågorna växer den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). I grova aspar finns bohål. Högstubbe av gran finns. På gran växer även gammelgranslav. Mot söder finns ganska grova ekar med en diameter mellan 0,5 och 0,8 meter. Barken är relativt grov.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området i stort lämnas orört. Några av de grova ekarna mot den öppna marken i söder bör dock huggas fria för att kunna utvecklas. Död ved och omkullfallna träd bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 181 Könserum lövskog och bäck

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6, 12, 15, 23, 41

Naturvärdesbedömning

Det mycket höga naturvärdet är knutet till gamla ekar med rödlistade arter, bland annat den starkt hotade svampen tungticka(EN), samt en krävande flora av lavar och mossor på marken, block och träd intill den forsande Könserumsån, till exempel den i länet sällsynta arten västlig husmossa. Själva Könserumsån uppvisar en stor variation med varierande strömhastigheter och bottenstruktur. Ädellövskogar är sällsynta i landskapet. Nyckelbiotop. Området ingår som en del i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Cirka 3 km nordväst om Gärdserum ligger Könserum. I direkt anslutning till gårdsbebyggelsen är Könserumsån dämjd. I anslutning till dammluckorna står fem grövre ekar varav minst en är ihålig med mulm. Strax norr om dammluckorna breder en flack sötvattensmiljö ut sig uppströms i cirka 100 meter. Den öppna, blöta miljön består dels av en bäckfåra men också av ett 20-40 meter brett stråk som är igenvuxet med växter anpassade till blöta miljöer, besksöta, älggräs, strandlysing, sjöfräken, förgätmigej, kråklöver, vattenklöver, kabbleka samt mer beståndsbildande inslag av skogssäv och högvuxna tuvbildande starrarter. I den mestadels öppna bäckfåran växer företrädesvis näckrosor. Längs med den östra strandzonen står klibbal, ask, sälg och druvfläder i ett tätare bestånd.

Vidare uppströms övergår vattendraget till att vara en bäck med en mindre ganska strid fors inledningsvis. Bäckens omges här av ädellövskog som domineras av lind och grov ek. Stränderna är blockrika och har delvis rundade block som slipats av vattenmassorna. Nära bäcken trivs en fuktgynnad moss- och lavflora med flera signalarter. Traslav, porella, fällmossa och västlig husmossa förekommer rikligt och vanlig är även piskbaronmossa. Här finns också korallblylav, trubbfjädermossa och platt fjädermossa. Kring forsens står ett tiotal grova ekar. Enstaka ekar är i dimensioner över 1,5 m i brösthöjdsdiameter och står delvis i en öppen miljö i direkt närhet till vattnet. Betingelserna är mycket speciella. Vidare mot norr övergår trädsiktet i en gallrad pelarsalslik ädellövskog som består av lind, ek och ask i dimensioner 2 till 4 dm. Som underståndare står lind, björk och ask i ett slyartat bestånd. Längs bäcken finns företrädesvis uppslag av yngre lind. I busksiktet förekommer rikligt med skogstry tillsammans med hassel och måbär.

Fältsiktet i skogen hyser en blandning av både skuggtåliga och till en mindre del ljuskrävande växter, vilket antyder att området har en historia som ett öppnare markslag. I fältsiktet finns främst lundgröe och piprör med inblandning av majbräken, harsyra, trolldruva, blåsippa, kruståtel, nejlikrot, stenbär, ekorrbär, stinknäva, lungört. Bland de mer ljuskrävande växterna finns stor blåklocka, prästkrage, gökärt, ärenpris samt smultron. Som marktäckare är dock bar jord och lövförna ett långt mera dominerande inslag än fältsiktets arter.

På de grova ekarna i området förekommer de rödlistade arterna tungticka(EN), rödbrun blekspik(NT), blyertslav(NT) och skuggorangelav(NT). En annan rödlistad art funnen på ek är stor knopplav(NT). Signalarterna brun nållav och gulpudrad spiklav förekommer också.

Området gränsar till jordbruksmark i väster och ung skog i öster. En inventering av vattenfauna i de strömmande partierna av bäcken kan ge information om vattenkvaliteten i bäcken och en mer detaljerad information om områdets naturvärden som helhet.

Bibehållande av värdena

De grova ekarna i området bör friställas. Ädellövskogen i området bör lämnas för fri utveckling. Möjligtvis kan eventuella barrträd som etablerar sig i framtiden behöva tas bort. Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från alla former av exploatering och föroreningar av vattenmiljön.

Skydd: Strandskydd.

Å 182 Könserum allé

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Allén vid Könserum hyser grövre ädellövträd vilket är sällsynt i landskapet i övrigt. Ofta har ädellövträd i anslutning till bebyggelse höga naturvärden eller ett högt framtidsvärde. En fri utveckling av träden i allén kommer att tillföra naturmiljön en rad livsmiljöer av stor betydelse för den biologiska mångfalden i landskapet. Området ingår i den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Cirka 3 km nordväst om Gärdserum ligger Könserum. Längs med uppfarten till boningshuset vid Könserum finns en ensidig allé bestående av 8 stycken träd i dimensioner på 6-8 dm i brösthöjdsdiameter. Allén består av trädslagen alm, ask och lind.

Eventuellt kan en detaljerad inventering av epifytfloran vara aktuell. Allén står i direkt anslutning till flera grövre ekar på vilka bland annat rödlistade lavar noterats.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska bestå och kunna utvecklas i framtiden måste träden få stå kvar i ett öppet solexponerat läge. Den närmaste omgivningen till träden bör även i framtiden vara fria från beskuggande träd och buskar.

Skydd: Allén omfattas av biotopskydd. Strandskydd.

Å 183 Könserumsån bäckravin

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 12, 30, 41, 76

Naturvärdesbedömning

Ån hyser geologiska värden i form av ravinbildning och ett meandrande förlopp. De biologiska värdena består i att vattenmiljöer som är intakta i jordbrukslandskapet är sällsynta och även i att sträckningen kan fylla landskapsekologiska funktioner. Vattenlevande organismer är till exempel helt beroende av vattenvägar för att kunna sprida sig i landskapet. Ån har stor betydelse för landskapsbilden. Naturvärden förknippade med varierande strömhastighet bedöms finnas i ån. Två grova ekar i ravinen i det nedre åloppet hyser värdefulla lavar. Objektet ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Cirka 3 km nordväst om Gärdserum ligger Könserum. I anslutning till bebyggelsen finns en dammbyggnad. Nedströms dammen flyter Könserumsån lugnt i en väl markerad ravin. Från Könserum och ned till Båtsjön flyter ån genom ett mestadels öppet jordbrukslandskap med både betes- och åkermarker. I den inledande sträckningen, strax nedströms dammen, kantas åsträckningen av ett sporadiskt inslag av klibbal, ask och pil samt videbuskage i strandlinjen. Trädskiktet är tämligen ungt och i dimensioner mellan 1 och 2 dm i brösthöjdsdiameter. Ytterligare ett stycke nedströms, i höjd med att bäcken delar sig vid Lötlyckan (en betad åkermark som gränsar till Könserum på sydsidan), står klibbal i en enkel trädrad. Strax väster om bron där ån korsar vägen blir trädskiktet tätare och yngre. Här står tätt med al och alsly i klena dimensioner (<1 dm). Ån ändrar sedan karaktär och rinner i en bred ravin där den meandrar sig i skärningens botten. Ravinen är tämligen öppen med värden förknippade med den geologiska processen vilka är väl synliga. I träd- och buskskiktet ingår spridda hasselstrutar, tillsammans med al, asp, ask, apel, ek, björk och viden. På västra sidan finns i ravinslätten två grova spärrgreniga ekar. Stammarna är beskuggade men hyser blyertslav(NT) och brun nållav. Närmare åns mynning mot Båtsjön kantas ån återigen av en enkel trädrad av klibbal (upp till 1-2 dm). Enstaka individer är grövre.

Vegetationen längs bäcken utgörs företrädesvis av kraftiga och näringsgynnade växter som älggräs, mannagräs, bunkestarr, vasstarr, skogssäv, besksöta, knölsyska, bredkaveldun, videört, svärdslilja, frossört och veketåg i mer eller mindre utbredda bestånd. Själva ån har mestadels öppet vatten men traktvis förekommer beståndsbildande vegetation som ger ån en igenvuxen karaktär. De beståndsbildande arterna är främst bredkaveldun, säv, sjöfräken, blomvass och igelknopp.

I anslutning till mynningen är fältskiktet trivialt på den omgivande fastmarken och saknas nästan helt i ån. Innan bladvassen i sjön tar över finns blötare partier med blåsstarr. I samband med en elfiskeinventering av bäcken har den bedömts som ointressant för laxartad fisk, däremot kan den vara intressant för den lägre vattenlevande faunan.

En studie av historiska kartor kan ge information om den historiska markanvändningen i den södra halvan av Könserumsån. En historisk bakgrund kan ligga till grund för en mera detaljerad rekommendation av framtida skötselåtgärder. Ån är intressant för en undersökning av vattenfaunan.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om sträckningen undantas från alla typer av exploateringsföretag som till exempel uträtning av det meandrande förloppet eller täktverksamhet i anslutning till ravinen. Hänsyn bör tas till ån i samband med åkerbruket på den angränsande åkermarken. En bevuxen skyddszon med en bredd från den naturliga kanten på minst 5 meter bör anläggas för att undvika att näringsämnen och kemiska bekämpningsmedel hamnar nära vattendraget. Stränderna i de nu öppna delarna bör inte tillåtas att växa igen för att bevara variationen i solinstrålning längs vattendraget. De två grova ekarna i nedre delen bör frihuggas från hasselsly för att naturvärdet ska kunna utvecklas.

Skydd: Strandskydd.

Å 184 Könserum aspskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Den storblockiga terrängen har fuktiga stenytor värdefulla för mossor. Förekomst av grövre asp med bohål visar att området är värdefullt för hålbbyggande fåglar. Blockgrottor är mindre vanliga i kommunen. Nyckelbiotop. Objektet ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Söder om Könserum finns en trädbevuxen kulle med stora block. Kullen omges av öppen mark och grusvägar. Några av blocken bildar en mindre blockgrotta. Trädskiktet domineras av asp tillsammans med ek och gran. Andra trädslag som finns i området är exempelvis lönn, björk och rönn. En del av träden är ganska grova. Bohål liksom död ved, bland annat i form av lågor, förekommer. Hassel, skogstry, måbär och en utgör buskskiktet. På blocken finns rikligt med mossor, till exempel fällmossa (signalart). Markfloran är ganska rik med bergslok, lundgröe, harsyra, liljekonvalj, blåsippa, gökärt, getrams, sötvedel samt signalarterna vippärt och trolldruva. Rester av taggträdsstängsel visar att området ingått i bete längre tillbaka.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. På sikt kan inträngande yngre gran behöva röjas bort. Området skulle även med fördel på nytt kunna ingå i intilliggande betesmark under förutsättning att det i övrigt förblir orört.

Skydd: Saknas

Å 185 Saxtorp grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Detta lilla ekbestånd har framtidsvärde för ovanliga och rödlistade arter av lavar, svampar och insekter knutna till ek om de får stå fritt och utvecklas. Området ligger relativt nära andra ekbestånd i Könserumsområdet och kan därmed komma att fylla en viktig funktion i framtiden för spridning och bevarande av sådana arter. Den grövsta av ekarna har klassificerats som nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Utefter den lilla körvägen 400 meter sydost om gårdsbebyggelsen vid Könserum finns ett mindre bestånd med ekar. I en liten brant norr om vägen finns två knotiga, grovbarkiga ekar. Det finns ytterligare 5-10 ekar, cirka 0,5 meter i diameter.

Bibehållande av värdena

För att bevara och utveckla naturvärdet bör dessa ekar hållas fria från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Saknas

Å 186 Örbäcken lövskog och branter

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 23

Naturvärdesbedömning

Området har såväl torra solexponerade miljöer som fuktiga och skuggiga delar och ett mycket rikt växtliv. Förekomsten av gamla träd, död ved i form av torrträd och lågor samt lodytor ger livsutrymme för ovanliga och rödlistade arter av lavar, mossor, svampar och troligen insekter. Området är även intressant för hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Vid Örbäcken, norr om Båtsjön, finns ett berg med branter såväl mot söder som mot nordost. Uppe på berget norr om gården växer tallar, enbuskar, senvuxna ekar och oxel. I skrevorna mellan berghällarna lägger man märke till kruståtel, gökärt, backvicker och getrams. På gammal tall växer den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Torrakor av tall står solexponerat. I den steniga branten mot söder står en mycket grov gammal ek. Eken är spärrgrenig och har håligheter med mulmförekomst. På den grova barken växer signalarten brun nållav. En grov gren har ramlat ned och ligger på marken. I trädsiktet finns här asp, ek, gran, tall och björk tillsammans med måbär, skogstry, hassel och tibast. Marken är till stor del täckt med lövförna men här finns även en lundartad flora med lundgröe, bergslok, lungört, blåsippan, liljekonvalj och vippärt. I branten förekommer även enstaka exemplar av purpurknipprot.

Området nedanför branten mot nordost är betydligt mer skuggigt och fuktigt. Här dominerar gamla aspar tillsammans med lind och ek i den kraftigt blockiga terrängen. Förutom ovan nämnda växter finns här mycket rikligt med trolldruva och vårärt. Mossfloran är rik med bland annat kranshakmossa och praktstjärnmossa som karaktärsarter på marken bland ormbunkar och på mossbevuxna träd och block växer ett stort antal signalarter, varav två rödlistade. Här finns vedtrappmossa(NT), liten hornflikmossa(VU), västlig hakmossa, platt fjädermossa, grov fjädermossa, piskbaronmossa, liten baronmossa, grov baronmossa, flagellkvastmossa, trädporrella, trubbfjädermossa, blåsflikmossa, stubbspretmossa, gullockmossa, kalkkrusmossa och krusig ulota. Även lavfloran är rik med den rödlistade arten gryngifiltlav(NT) och signalarterna slanklav, stupalav, bårdlav, korallblylav, traslav,

sotlav och skrifflav. Det förekommer en del lågor, bland annat av asp på vilka signalarten barkticka växer. I de grova asparna finns bohål uthackade.

En bit österut finns ytterligare en sydvänd brant vilken är barrskogsdominerad. På lodytor i branten finns även här flera mer ovanliga mossor som trivs i den fuktiga miljön som signalarterna trubbfjädermossa, klippfrullania, fällmossa, porellor och guldlocksmissa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om områdena lämnas orörda och död ved och omkullfallna träd får ligga kvar. Det är viktigt att bevara den skuggiga och fuktiga miljön mot nordost.

Skydd: Saknas

Å 187 Brinkudden sydbrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

En markant bergbrant i riksintresset Uknadalen som med sitt inslag av solexponerade gamla träd och död ved i form av torrträd och lågor troligen är värdefull för bland annat vedlevande insekter. Omfattande blockanhopningar förekommer i branten. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan Brinken och Brinkudden vid Båtsjöns norra strand finns en kraftig sydvänd bergbrant med höga lodytor och mycket sten och block. I branten finns anhopningar av block, i konformig talus. Området i de nedre delarna och nedanför branten vid sjön ingår i en hagmark. Här växer olika lövträd som lönn, ask, fågelbär, asp, ek, rönn, oxel, björk och al tillsammans med gran. Buskskiktet består av måbär och skogstry. Marken är till stora delar bar med lövförna. Karaktärsarter däremellan är lundgröe, bergslok, ekbräken, träjon och blåsippa. På block växer rikligt med stensöta. Det finns även enstaka exemplar av signalarten trolldruva. Mossfloran är rik. Uppe på brantkrönet växer tall på hållmarken tillsammans med enbuskar. Här förekommer ljung, renlav, lingon, kruståtel, getrams och backvicker. Gammal tall och torrträd förekommer. I en svacka finns rikligt med granlångor.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. Området måste undantas från ingrepp som bergtäkt och dylikt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 188 Brinken hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 41

Naturvärdesbedömning

Hagen har betydelse för landskapsbilden i dalgången. Strandbete och den varma solexponerade sydslutningen ger förutsättning för ett rikt växt- och djurliv. Här finns visst inslag av hävdgynnade växter och den rödlistade fjärilen bredbrämrad bastardsvärmare(NT) förekommer. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Vid Brinken mellan Båtsjöns norra strand och grusvägen mellan Gärdserum-Könserum ligger en hagmark i den sydvända branta sluttningen mot sjön. Hagen har på vissa öppna delar en rikare flora med inslag av hävdgynnade arter. Som exempel på sådana arter som växer här kan nämnas jungfrulin, solvända, gullviva, ängsklocka, prästkrage, ängsskallra och rödklint. Här finns även rikligt med sötvedel. Vid stranden tar olika starrarter över tillsammans med örter som videört och svärdsilja. Utanför en blå bård växer sjösäv och bladvass. Det varma, solexponerade läget ger ett gynnsamt mikroklimat, till exempel för insektsfaunan. Någon inventering har inte utförts men den rödlistade fjärilen bredbrämrad bastardsvärmare(NT) har noterats vid besök.

En inventering av bland annat fjärilsfaunan och växt- och djurlivet i strandzonen skulle vara av intresse och utgöra underlag för en bättre bedömning av områdets naturvärden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bestå och utvecklas om man utför en planerad röjning av sly och buskar och om betet intensifieras. Gödsling får inte ske.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 189 Glasberget sydrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G L F

Referenser: 41, 63, 70

Naturvärdesbedömning

Från Glasberget har man en utmärkt utsikt över denna del av den riksintressanta Uknadalen med förkastningsbranten, Båtsjön och den vackert meandrande Storån. Branterna med äldre träd och död ved är intressanta för vedsvampar och insekter. Kryptogamfloran omfattar minst en rödlistad art och en del signalarter. Även markfloran är rik. Delar av området är klassificerade som nyckelbiotoper. En del av Östgötaleden går upp på berget vilket är värdefullt för frilufslivet.

Beskrivning

Norr om Gärdserums kyrka reser sig Uknadalens norra förkastningslinje markant med en hög bergbrant, rasbranter och sluttningar. Det aktuella området sträcker sig från Grönbrink vid Båtsjöns norra strand till Brantsbo öster om Gärdserum. Branterna och sluttningarna är bitvis blockiga med en blandning av barr- och lövträd. Tall, gran, asp, ek och björk finns i trädskiktet. Nordväst om Grönbrink finns askar, varav en del ganska gamla. I området i stort finns inslag av gamla och grova träd, framförallt av asp och tall. Det finns också en hel del död ved. På en granlåga norr om husen vid Glasberget har den rödlistade vedsvampen ullticka(NT) hittats. I sluttningen nordväst om Brantsbo växer de ovanliga lavarna slanklav och bårdlav på grov asp. På marken finns här också murgröna. I fältskiktet har man dessutom träffat på bland annat tulkört, kungsmynnta, backvicker samt de båda orkidéerna purpur- och skogsknipprot. I klippstupen och på blocken finns bergspring och gaffelbräken. Några intressanta mossor inom området är fällmossa, porellor och stubbspretmossa.

Från Gärdserums kyrka finns en avstickare av Östgötaleden upp till en utsiktspunkt på berget. På norra sidan av berget har en bestämning gjorts av högsta kustlinjen, ett stråk med frispolade block cirka 141 m ö h. Strandlinjen kan även bitvis följas utmed den branta södra sluttningen.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved och vindfälln sparas. Bland lövbestånden i sluttningarna väster om Grönbrink och vid Brantsbo kan dock en del barrträd tas bort. Några vidkroniga ekar i åkerkanten öster om Brantsbo bör frihuggas. Tillgängligheten till bergkrönet bör inte försvåras.

Skydd: Saknas

Å 190 Kvistrums rastplats nordbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Det fuktiga och skuggiga läget i branten gynnar bland annat en rik mossflora. Förekomsten av grova träd, död ved och lågor är värdefullt för lavar, svampar och vedlevande insekter. Från brantens krön och den intilliggande rastplatsen har man utsikt över dalgången och Båtsjön. Nyckelbiotop. Området är en del av den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Nordväst om rastplatsen vid Kvistrum finns en hög bergbrant mot nordost vid Båtsjöns södra strand och järnvägen. I branten dominerar gran. Andra trädslag som växer här är asp, björk, ek, lind och rönn. I buskskiktet finns hassel och måbär. I nordvästra delen av området finns en mindre bäckravín ner mot sjön. I den och närmast sjön dominerar al. Det finns lågor av såväl gran som lövträd. Marken är stenig med en ymnig mossflora och ormbunkar. Även de höga lodytorna i branten har en rik mossflora. På de grova granarna i branten växer till exempel gammelgranslav och grynig nållav. Ovanför branten växer tallskog med tall, gran och enbuskar. I det blåbärsrisdominerade fältskiktet kan man hitta den lilla rödlistade orkidén knärot(NT). Här finns också många torrakor av gran och enstaka lågor av tall.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orörd och död ved i form av stående och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om Båtsjöns strandlinje.

Å 191 Kvistrums orangeri lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

De grova ädellövträden tillsammans med förekomst av död ved och lågor, även av barrträd, ger förutsättningar för krävande lavar, svampar och insekter. Området har också förutsättningar för ett rikt fågelliv. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Nedanför en brant i sluttningen mot Båtsjön väster om orangeriet vid Kvistrum finns ett område med grova ädellövträd. Grova exemplar av ask, alm, lind och ek förekommer. I den nordostvända branten finns även grov gran och tall. I området växer också lönn, al, rönn, asp, sälg och hassel. Markfloran är ganska trivial med mycket kärs närmast orangeriet, men det finns till exempel enstaka exemplar av trolldruva. Det finns högstubbar och lågor av lövträd och gran. I de grova träden har fåglar hackat ut bohål.

Bibehållande av värdena

För att bevara de höga naturvärdena bör de grova ädellövträden frihuggas. Branten bör i övrigt lämnas orörd. Död ved, nedfallna grenar och omkullfallna träd bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om Båtsjöns strandlinje.

Å 192 Kvistrums allé

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 6, 12

Naturvärdesbedömning

Allén vid Kvistrum innehåller en stor mängd grova ädellövträd och är en av kommunens allra värdefullaste. Grova ädellövträd hyser generellt höga naturvärden och är ur naturvårdsperspektiv en bristvara i landskapet. En stor del av landskapets grövre ädellövträd finner man idag i anslutning till bebyggelse. Träden i allén har ett mycket stort framtidsvärde om de får utvecklas fritt även i fortsättningen. Värden finns också i ett kulturhistoriskt perspektiv och allén utgör även ett viktigt inslag i landskapsbildningen. Utöver dessa värden har alléen en landskapsekologisk funktion som spridningskorridorer för exempelvis fladdermöss. Nyckelbiotop. Kvistrum ligger i den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Vid Kvistrum finns en lång allé som består av främst grövre lind och ask. Allén löper dels söder om Falerumsvägen upp mot ekonomibyggnaderna vid Kvistrum och dels norr om Falerumsvägen längs infarten till huvudbyggnaden vid Kvistrum.

Norr om Falerumsvägen står 17 lindar och två lönnar fördelade på två rader längs uppfarten till Kvistrum. Träden är vanligen mellan 6 och 12 dm i brösthöjdsdiameter. Enstaka klenare träd förekommer. Allén är välskött och saknar skott från stammarna. Enstaka träd är dock stympade. Några av de grövsta lindarna uppvisar yttre tecken som antyder att de hyser håligheter och enstaka träd har bohål. Epifytfloran är relativt sparsamt förekommande med undantag för allémossa och slånlav som ställvis förekommer rikligt.

Väster om Falerumsvägen står 15 stycken alléträd fördelade på två rader längs uppfarten till ekonomibyggnaderna. Träden består av 8 stycken askar, 5 stycken lindar och 2 stycken lönnar. Brösthöjdsdiameter varierar mellan 4 och 10 dm. Enstaka träd är ännu grövre. En av lindarna är ihålig med mulm och enstaka hyser bohål. Epifytfloran är sparsamt utvecklad och karaktäriseras av vanliga arter som cypressfläta och gul mjöllav. Askarna har dock en rikare epifytflora med slånlav, allélav, allémossa, bitterlav m fl.

Askarna i allén kan ingå i en framtida inventering av epifyter. Eventuellt kan den ihåliga linden väster om vägen ingå i en inventering av vedlevande insekter.

Bibehållande av värdena

Träden bör inte skadas eller avverkas vid anläggning av vägar eller andra typer av exploateringsprojekt. Det är viktigt att träden står öppet även i fortsättningen.

Skydd: Allén omfattas av biotopskydd.

Å 193 Kvistrums ladugård barrskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Topografin i detta område ger en mångformig natur från hållmarkstallskog på toppen till lövskog nere i sluttningarna. Förekomst av grova träd, död ved och lågor ger förutsättningar för ovanliga lavar, svampar och insekter. Ekarna i sydsluttningen har framtidsvärde om de får utvecklas utan konkurrens. Från berget har man fin utsikt i dalgången mot Gärdsers kyrka. Området ligger i den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Norr om ladugården vid Kvistrum höjer sig en barrdominerad kulle med grova tallar. Bland mossorna i skrevor uppe på hållmarken växer den lilla orkidén knärot. I sluttningarna och branter runt kullen dominerar ek, men här växer även gran, ask, alm, lind, oxel, rönn och björk. Det finns senvuxna och medelgrova ekar. En del av dessa är spärrgreniga och står relativt solexponerade mot söder eller öster. Rester av taggträdsstaket tyder på att åtminstone sluttningarna mot ladugården och allén tidigare betats.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Dock bör de redan nu ganska grova ekarna i sluttningen mot söder gynnas och vid behov huggas fria från sly och konkurrerande träd. Torrträd, lågor och död ved såväl på träden som på marken bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 194 Kvistrum barrskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Äldre träd i området är intressant för bland annat lavfloran. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Ett par hundra meter sydväst om Kvistrums ladugård finns en stenig östvärd granskogsdominerad sluttning utefter en stig. Förutom gran finns här även asp, björk, säl, rönn och ek. En del äldre mossbevuxna träd finns. I buskskiktet förekommer även hassel. Området är rikt på hänglav och på granarna växer rikligt med gammelgranslav samt kattfotslav. Det förekommer enstaka lågor och död ved, främst av lövträd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena i området kommer att bevaras och utvecklas om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 195 Kvistrum tvärdal

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 41

Naturvärdesbedömning

I området finns grova träd och död ved. Vid bäcken, som tillsammans med branterna bidrar till en jämn och hög luftfuktighet, finns en rik lundflora och landsnäckfauna. På träden, marken och klippor växer mindre vanliga arter av mossor, lavar och svampar. Rödlisterade arter förekommer. Nyckelbiotop. Området ingår i den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Sydväst om Kvistrum utefter grusvägen mot Packsjön finns en liten tvärdal. Nedanför en brant finns en skuggig lundartad blandskog som sluttar mot sydost mot en bäck som rinner utefter vägen. I trädskiktet förekommer gran, ek, asp, ask, björk, oxel och lönn tillsammans med hasselbuskar, skogstry och måbär. Upp på brantens krön dominerar tall. Det förekommer torrträd och lågor. Bland fältskiktets växter märks trolldruva, lungört, hässlebrodd och blåsippan. På marken har även signalarten luddticka hittats. Vid bäcken finns bestånd av strutbräken och dvärghäxört. Landsnäckfaunan har bedömts vara artrik och

ursprungligt präglad med bland annat snäckorna *Clausilia pumila* och *Vitrea contracta*. I branten växer fällmossa och porellor. En annan signalart i området är platt fjädermossa. Här finns också skriftlav, gammelgranslav och den rödlistade vedsvamampen talticka(NT).

På södra sidan om vägen och österut finns en nordvänd grandominerad sluttning. Förutom gran finns även inslag av tall, asp, björk, rönn, sälg, ek, lönn och hassel. Området är rikt på hänglavar och på grova granar växer signalarten kattfotslav och gammelgranslav. Det finns gott om död ved i olika nedbrytningsstadier. På lågor växer den rödlistade vedtrappmossan(NT). Även signalarten västlig hakmossa finns inom området. I svackan mitt i området växer trolldruva.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd får finnas kvar. Bäckfåran måste undantas från ingrepp. Underhåll av grusvägen bör ske med hänsyn till områdets höga naturvärden. Stenar och annat material bör inte tippas mot bäckfåran.

Skydd: Saknas

Å 196 Kvistrum ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

De gamla grova träden och hasselbuskarna i denna hage är hemvist för mer ovanliga lavar och svampar. Området hyser även sannolikt en rik insekts- och fågelfauna. Hagen ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Öster om Kvistrums ladugård sträcker sig en långsmal hage parallellt med landsvägen. Cirka 100 meter söder om vägen är terrängen kuperad och stenig. Här finns ett glest träd- och buskskikt. Bland träden finns ett tiotal grova ekar med skorpbark eller början till skorpbark. Mitt i hagen finns en mycket grov ek, som är ihålig med mulm som tränger fram. En grov död gren hänger från eken mot marken. På den mycket grova barken växer bland annat brun nållav. Minst en av de andra ekarna har hålighet. På en gammal grov björk växer sotlav. Av intresse är också en grov oxel, en grov ihålig asplåga samt en yngre flerstammig lind. Förutom yngre individer av de nämnda trädslagen finns även ask, lönn och apel. I buskskiktet finns ett flertal hasselstrutar med inslag av äldre stammar och död ved. På flera av hasselbuskarna finns den ovanliga svampen hasselticka (signalart).

Närmast allén vid infarten till ladugården finns ett flackt parti med en bäck. Ett glest trädbestånd finns med höga och grova alar och lindar. En grov ståtlig alm är ihålig med mulm som tränger fram vid basen och ur barkspringor. Man lägger även märke till en grov, några meter hög, stubbe av al.

Inventering av kryptogamer och insekter vore värdefullt för ytterligare bedömning av områdets naturvärden.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bibehålls om denna del av hagen även i fortsättningen betas så att området får en öppen/halvöppen karaktär. Alla grova träd bör sparas och hållas fria från sly närmast stammar och kronor. Även de grova och gamla hasselbuskarna bör sparas orörda. Död ved, såväl på träden/buskarna som på marken, bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 197 Kvistrum lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 15

Naturvärdesbedömning

De mycket höga naturvärdena i området är i första hand knutna till de mycket grova ekarna. På dess bark växer en värdefull lavflora med inslag av rödlistade arter. De har även goda förutsättningar att hysa sällsynta och rödlistade insekter och svampar. Detta gäller även, om än i mindre grad, i övrigt i området eftersom det förekommer en del död ved. Aspbestånden är värdefulla för hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Cirka 800 meter SSO om Kvistrum finns en bergkulle som är lövskogsdominerad. På höjdpåsen växer granskog. På krönet till den nordvända branten mot landsvägen växer en handfull grova ekar i en glänta. Ekarna är spärrgreniga vilket tyder på att de vuxit upp i en hagmark. I barksprickor växer signalarterna kornig nållav och brun nållav. I västra änden övergår lövskogen i en övergiven hagmark. Här står två mycket grova ekar. Kring ekarna ligger grova grenar. Stammarna är ihåliga med mulm. Ingångshålen är stora och här har kattugglan ett tillhåll. På barken växer guldpuddrad spiklav och brun nållav tillsammans med de rödlistade arterna blyertslav(NT) och skuggorangelav(NT). Ytterligare enstaka grov ek finns inom området. Lövskogen mellan ekarna innehåller rikligt med lind, delvis växande i blockmarker med gott om fällmossa. Bland lövträden dominerar annars asp. Yngre ek, björk och rönn förekommer också. Hassel, måbär och skogstry finns i buskskiktet. Fältskiktet karaktäriseras av bergslok, piprör, liljekonvalj, blåsippan, ormbär och gökärt. Trolldruva kan hittas här och där. I sydöstra kanten kan man även hitta kungsmymta, ängsskära(NT), ängsvädd och gullviva. I området förekommer lågor och högstubbar både av lövträd och gran.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om de grova ekarna i området frihuggs och får stå öppet. I övrigt bör området lämnas orört. Död ved, nedfallna grenar och omkullfallna träd bör sparas. I framtiden kan eventuellt gran behöva huggas bort i vissa delar av området.

Skydd: Saknas

Å 198 Bastorp lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

I denna lövskogssluttning finns mer ovanliga lavar, mossor och svampar knutna till äldre träd, blocktytor och död ved i form av lågor. En rik lundartad markflora förstärker de mycket höga naturvärdena. Det finns förutsättningar även för ett rikt insekts- och fågelliv. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Några hundra meter söder om Falerumsvägen, cirka en kilometer sydost om Kvistrum, finns en lövskogsdominerad nordostvänd sluttning mot åkerkanten. Asp växer tillsammans med ask, gran, ek, alm, björk, alm, rönn och al. En del grova träd förekommer. På marken finns också lågor av såväl lövträd som gran. I buskskiktet finns hassel, skogstry och måbär. Markfloran karaktäriseras av piprör, bergslok, lundgröe, liljekonvalj, ormbär, blåsippan, stenbär och ekbräken. Här växer även trolldruva. Moss- och lavfloran är rik. Här finns signalarter som liten punktlav, korallblylav, slanklav, norrlandslav, trubbfjädermossa, porellor och barkticka samt skriftlav och gammelgranslav.

I kanten vid områdets östra del står två grova ekar på vilka det bland annat växer brun nållav och gulpudrad spiklav.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört. Dock kan en försiktig huggning av gran behöva utföras på sikt. De grova ekarna i östra kanten bör stå öppet. Död ved och omkullfallna träd bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 199 Ängen lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av relativt grova träd och död ved innebär att dessa lövskogsbestånd kan hysa intressanta växt- och djurarter. En lundartad markflora förstärker naturvärdena som kan komma att utvecklas om områdena sparas. Områdena ligger i den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Söder om vägen mellan Kvistrum och Falerum i höjd med gården Ängen finns en lövdominerad sluttning med mycket asp, varav en del grov. Gran, ek och björk finns också. Den nordvästra delen karaktäriseras av hasselbuskar, bar mark med mycket lövförna med inslag av ormbär, stenbär, trolldruva, ekbräken och träjon. I sydöstra delen är inslaget av äldre gran stort. Här finns en högstubbe och lågor av gran. Även enstaka lövlågor förekommer i området.

Väster om Ängen, norr om vägen/järnvägen, finns en ädellövskog med inslag av ganska grova ekar. Förutom ek växer här asp, gran och björk. I buskskiktet finns hassel, måbär och skogstry. Marken är delvis mycket blockig. Karaktärsarter bland kärlväxterna är lundgröe, bergslok, liljekonvalj, nejlikrot och ormbär. Området har tidigare ingått i betesmark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå och utvecklas om området sparas. I framtiden kan inträngande gran och sly behöva huggas bort kring ekarna i området norr om vägen. Död ved och omkullfallna träd bör lämnas kvar. Det bästa vore om betet återupptogs.

Skydd: Saknas

Å 200 Branthäll barrskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 41

Naturvärdesbedömning

På denna kulle och dess sluttning förekommer gamla träd och död ved av intresse för växt- och djurlivet. Den rika kärlväxtfloran förstärker de höga naturvärdena. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Söder om Gärdserum, mellan Storån och landsvägen ligger en cirka 50 meter hög barrträdsdominerad kulle. Dess sydvästsluttning är bevuxen med grova tallar och granar, asp och ek samt rikligt med hassel. På gran växer gammelgranslav. Det finns inslag av högstubbar, lågor och torrträd. I träden finns bohål.

Bland fältskiktets växter kan nämnas kungsmynsta, getrams, purpurknipprot, ormbär, liljekonvalj och blåsippan.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå och utvecklas om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 201 Storån vid Gärdserum våtmark m.m.

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 12, 15, 41, 42, 62

Naturvärdesbedömning

Storåns meandrande lopp utgör en mycket värdefull geologisk formation. Naturvärdena i anslutning till våtmarken vid Båtsjöns utlopp och strandängarna vid Gärdserum är också sammantaget mycket höga. Våtmarkens storlek och det faktum att den som helhet hävdas är en betydelsefull faktor. I vissa stycken hyser våtmarken en mycket artrik flora och den har sannolikt höga värden för fågellivet och organismgrupper knutna till vattenmiljöer. Stora betade sötvattenstränder som uppvisar typiska vegetationszoner är sällsynta i kommunen. De grova fritt stående ekarna i området hyser rödlistade arter. Området utgör en av värdekärnorna i riksintresset Uknadalen och har genom sitt läge i dalgången ett mycket stort värde för landskapsbilden. Området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Väster om Gärdserum avvattnas Båtsjön av Storån som fortsätter i ett meandrande lopp åt sydost genom Uknadalens sprickdalslandskap. Våtmarken, som börjar direkt vid sjöns utlopp är en stor, öppen våtmark som ligger i ett öppet jordbrukslandskap. Våtmarken betas till stora delar. I fältskiktet påträffas många arter som trivs i fuktiga till blöta miljöer. Här kan som exempel nämnas älggräs, tuvtåtel, kråklöver, grenrör, bunkestarr, strandklo, trådstarr, trådtåg, hundstarr, blåsstarr, kärrviol, sumpmåra, videört, sjöfräken, svärdsilja och fackelblomster. I ohävdade partier finns alskog och videsnår där fältskiktet domineras av bladvass och säv.

Söder om ån, där den viker av mot nordost, finns den ur botanisk synpunkt värdefullaste delen av våtmarken. Här finner man en stor öppen fuktäng med inslag av enstaka videbuskage. Fuktängen är inte fullt så blöt som de övriga delarna av kärret. Avsnittet är också det som är mest präglad av betesdjur. I fältskiktet påträffas arter som frossört, kärrsilja, sprängört, kabbleka, kärrstjärnblomma, vattenklöver, veketåg, revsmörblomma, kärrdunört, förgätmigej, gulvial, vattenpilört, bitterpilört, plattstarr och bunkestarr. Ett 25-tal arter har påträffats ute i den blöta delen vilket får anses som en mycket artrik miljö av det här slaget. Från detta område har också den rödlistade växten grönskära(VU) rapporterats. Närmast järnvägen finns en smal välhävdad bård av fastmark med arter som harstarr, hirsstarr, gåsört, höstfibbla och ett mindre inslag av slätterblomma.

Mindre partier av fastmark finns ute i våtmarken och i södra delen står enstaka, vidkroniga och metergrova ekar. Mellan järnvägen och landsvägen växer en mycket grov ek som är närmast död. Dock finns ett rikt liv knutet till dess stora mulmrika innandöme och på ved och bark. På den skrovliga barken växer brun nållav och grymig dagglav i större mängd. Andra intressanta arter som också förekommer är de rödlistade arterna gul dropplav(NT), hjämbrosklav(NT) och oxtungssvamp(NT) samt sotlav och fällmossa. Talrika utgångshål avslöjar att vedinsekter har nyttjat eken som sitt värdräd.

I området öster om Gärdserum finns inslag av betade sötvattenstränder som kan beskrivas som trädlösa, öppna starrmader med inslag av vegetationstyper som gräs-lågstarräng och tuvtåtefuktäng. Högstarrbältet innehåller flaskstarr, trådstarr och bunkestarr och hyser även till exempel videört,

bredkaveldun, svärdsilja, kråklöver, ängsull, mannagräs, strandklo, kabbleka, kärrdunört och kärrstjärnblomma.

Även vid Strömsdal öster om Gärdserum finns två grova ekar i anslutning till ån. De har skorpbark och står fritt. På den ena eken som står i en betesmark har dock barken delvis skadats av hästar som gnagt. På den andra äldsta eken, som står alldeles intill ån, finns dock en rik lavflora. Lavar som noterats här är de rödlistade arterna skuggorangelav(NT), gul dropplav(NT) och hjälmbrösklav(NT) samt även brun nållav och gulpudrad spiklav. Söder om vägen i områdets östra del, cirka 250 meter innan första huset i Falerum, står ytterligare en grov ek. Eken står fritt och är cirka 1,5 meter i brösthöjdsdiameter, konformad och delvis ihålig. Trädet är utpräglat spärrgrenigt och på den ganska grova barken växer bland annat brun nållav. I eken finns även bälgetingbo.

Fiskande häger är en vanlig syn vid ån. Hägern har i varierande antal häckat i en koloni på Kvistrumeholme, den tvärås som ligger i Båtsjön vid sjöns utlopp. Brun kärrhök har noterats under häckningstid och sångsvan observeras under våarna. Häckfåglar som beskrivits i äldre inventeringar är rörsångare, sävsångare, sävsparv(VU), enkelbeckasin och skäggdopping.

En fågelinventering i området kan ge värdefull information om våtmarkens betydelse som rast- och häckningslokal. Området bör också ingå vid en eventuell inventering av den lägre faunan på strandängar. En studie av historiska kartor kan ge värdefull information om vilka delområden som ska prioriteras vid ett eventuellt utökat betestryck i området.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt betestryck (alternativt slåtter) i området kommer att bevara naturvärdena på sikt. Helst bör betestrycket ökas för att naturvärden knutna till fältskiktet ska utvecklas och igenväxningen motverkas. Eventuellt kan åtgärder som fräsning/restaurering av de värdefullaste delarna av våtmarken övervägas. En insats av det slaget bör dock föregås av en mer detaljerad utredning. Storleken av området är av betydelse för den sammantagna naturvärdesbedömningen. En framtida fragmentering av området genom exploatering måste därför motverkas om naturvärdena ska bestå. De grova ekarna måste få stå öppet även i framtiden och i förekommande fall skyddas från hästar som gnager eller skrubbar sig mot stammarna.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Storåns strandlinje. Markavvattningsförbud. Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 202 Kulla isälvsavlagringar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 6, 41,42

Naturvärdesbedömning

Vid Kulla finns väl utbildade och mycket vackra isälvsavlagringar, både som getryggsformad ås och terrasser, vilka dominerar landskapsbilden. Hagen på åsen har inslag av en hävdgynnad flora. Isälvsavlagringarna tillhör de mycket värdefulla geologiska formationerna i den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Mellan Båtsjön och Åkervristen utfylls Uknadalen av isälvsgrus. Kring gården Kulla, nordväst om Falerums samhälle, har gruset i en tväråsbildning formats till terrasser vilka är genomskurna av raviner. På norra sidan av Storån, SSO om gården, höjer sig en mycket vacker getryggsformad ås med en öppen hagmark där en hävdgynnad flora finns kvar. Exempel på växter som hittats här är gullviva, stagg och svinrot. Hagens sydöstra del är trädbevuxen. Bland annat ek, hassel och tall förekommer varav några träd är relativt grova. Vid ån förekommer mycket al. I trädbeståndet i ravinen mot ån är fältskiktet mycket sparsamt med främst blåsippan.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området även i fortsättningen hålls öppet och hagmarken betas. Hagen får inte gödslas. Hela området måste undantas ingrepp såsom täktverksamhet, inklusive husbehovstäkt. Trädbestånden närmast Storån bör lämnas orörda.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen vid Storån.

Å 203 Risebofåran bäckravin

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G F

Referenser: 6, 30

Naturvärdesbedömning

Risebofåran är en markant och vacker bäckravin med grova ädellövträd. Området har hög luftfuktighet och ett rikt och mycket värdefullt fågelliv. Området är unikt för kommunen och har mycket högt bevarandevärde. Nyckelbiotop. Detta är en av många värdefulla geologiska formationer i den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Mellan Risebo och Kulla nordost om Falerum finns en djupt nedskuren bäckravin med ädellövträd av olika ålder. Här växer grova almar, lindar och ekar. I träd- och buskskiktet ingår även al, björk, asp, lönn, rönn och hassel. Här finns grova lågor och klenare död ved. Östgötaleden passerar bäcken där ravinen börjar. Har man ork tar man av sig ryggsäcken och vandrar ner i den vackra ravinen för att njuta av en lundvegetation med till exempel vitsippor, ormbär och hultbräken. Kabbleka förekommer rikligt vid bäckkanten.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området upp till åkerkanten respektive grusvägen lämnas orört. Påverkan på bäckfåran som uträtning, dämning och vattenreglering liksom täktverksamhet får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 204 Risebo hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Naturbetesmarken vid Risebo visar upp en värdefull hävdgynnad hagmarksflora. Här finns ett av de fåtal rapporterade fynden i kommunen av den rödlistade växten fältgentiana(EN). Det är viktigt att bevara de kvarvarande naturbetesmarkerna i hävd. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Vid gården Risebo nordväst om Falerum finns en kuperad hagmark som till största delen är öppen. Men här finns också björk, fågelbär och fina enbuskar samt en ganska grov spärrgrenig ek. Den sydvästra delen mot vägen har en mångformig flora med hävdgynnade och gödselskyende arter. Bland annat har den rödlistade fältgentianan(EN) hittats här. Det växer rikligt med ängsskallra, Jungfru Marie nycklar, ormröt, darrgräs och gökärt tillsammans med kattfot, nattviol, blåsuga, klasefibbla(NT), gullviva, svinrot och tvåblad.

Norr om Risebo vid Finnbygget finns en med björkskog numera igenvuxen hage som saknar hävd. Denna hage var opåverkad av gödsel och har tidigare visat upp en rik flora med bland annat stagg, ormrot och jungfrulin.

Bibehållande av värdena

För att bevara de höga naturvärdena måste betet fortsätta och helst intensifieras. Sly och örnbräken bör hållas efter. Gödsling får inte ske. Den igenvuxna björkhagen vid Finnbygget bör om möjligt restaureras och åter betas.

Skydd: Saknas

Å 205 Falerum vattendrag m.m.

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 30, 41, 76

Naturvärdesbedömning

Dalgången vid Falerum med dess landskapsformer och Storån med biflöden bedöms som mycket värdefull. Det omväxlande landskapet, raviner och både strömmande och mer långsamflytande meandrande åfåror är av stort geologiskt intresse. I Storån finns lekplatser för ett naturligt bestånd av öring och det finns uppgift om häckande kungsfiskare(VU) i åbrinken. I ån finns också tjockskalig målarmussla(EN). Området har mycket stor betydelse för landskapsbilden. Området utgör en värdekärna i riksintresset Uknadalen. Storån vid Falerum ingår i EU's nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Falerum ligger i Uknadalen som här till stora delar utgörs av varierande isälvsavlagringar. I partiet mellan Falerums gård och Åkervristen finns även exempel på moränryggar, s k drumliner.

Vid Falerum finns flera värdefulla åfåror som är nedskurna i materialet. Storån är huvudfåran, i denna avgränsning från Risebofårans utlopp och ut i sjön Åkervristen. Den aktuella sträckan är cirka 4,5 km. Ån gör skäl för namnet och är upp till åtta meter bred vid högvatten. Övre delen av ån genom samhället ner till reningsverket gränsar antingen till tomtmark och bebyggelse eller till lövskogsbestånd kring en ganska skyddad och skuggad fåra. Vissa partier utgörs av branta raviner. Utefter ån dominerar al men det finns även inslag av ädellövträd och även en och annan gran. Vattnet är mestadels strömmande med sparsam till måttlig vattenvegetation. Botten består av grus och sten. Förutsättningarna är här mycket bra för öringen som har sina lekplatser i ån.

Från reningsverket och ner till Hammaråns tillflöde är ån omgiven av åker men det finns en skyddande lövträdsridå närmast vattnet. Vattnet är mestadels strömmande men med lugnare inslag. Bredden är 4-6 meter och vattenvegetationen sparsam. Botten består av grus, sten och bitvis sand. Förhållandena är bra för laxartad fisk, bättre ju högre upp man kommer.

Sista biten ut till sjön är vattnet lugnflytande och mycket tydligt meandrande, 4-6 meter brett. På denna sträcka förekommer både korvsjöar och nipbildningar i anslutning till meanderloppet. Omgivningen är åkermark med en gles skuggande trädrida närmast åfåran. Botten är sandig och lerig. Sträckan är fullt vandringsbar för fisk men förhållandena för öring är dåliga för lek men bättre som uppväxtlokal beroende på vattenståndet i Åkervristen.

Strömstare och forsärla häckar vid Storån. Det finns även uppgifter om häckning av den rödlistade arten kungsfiskare(VU). Storån vid Falerum har också en rik förekomst av stormusslor, bland annat de rödlistade arterna tjockskalig målarmussla(EN), äkta målarmussla(NT) och flat dammussla(NT).

Från sydost ansluter Tingetorpåran (objekt 1131). Mellan Falerums gård och Åkervristen omväxlande strömmar och meandrar biflödet Falerumsfåran. Det är först två fåror som sedan går ihop till en och mynnar ut i Storån ett par hundra meter innan ån når sjön. Nästan hela objektets två kilometer är betat och ravinen är bevuxen med ek, al, ask och hassel. Några träd är grova. Åfåror mellan bebyggelsen vid

Falerum och Åkervristen omges av åker- och betesmark i ett böljande landskap. Det är här som några exempel på drumliner kan ses. På åkerholmarna i denna del finns en hel del medelgrova ekar. En knotig ek cirka 100 meter öster om fotbollsplanen har håligheter och utträngande mulm. I denna ek förekommer blanksvart trämyra. Strax norr om denna ek finns fem ganska grova ekar i söderläge. Här finns svavelticka. Rester av trögårdsgårdar kan också ses. En mindre täkt stör dock landskapsbilden.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området undantas från täktverksamhet, inklusive husbehovstäkt, och åfårorna lämnas orörda utan någon form av ingrepp såsom uträtning, dämning, reglering och anläggningar som utgör vandringshinder för fisken. De skyddande och skuggande trädbestånden och trädridåerna utefter fårorna måste lämnas kvar. Åtgärder bör vidtas för att hålla ett minimiflöde i ån. Jordbruksmarken bör behållas i hävd. Ingen trädplantering bör ske på öppen mark. De grova ekarna på åkerholmarna bör kontinuerligt frihuggas från träd och sly. Grov död ved på träden och marken bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjerna vid Storån, Storåns tillflöden och Åkervristen. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd. Storån är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 206 Karlebo rasbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten finns gammal skog och rikligt med grova lågor. Området har förutsättningar att hysa värdefulla mossor, lavar, och svampar. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Utefter Uknadalens sydsida, sydväst om Falerum och strax söder om huset Karlebo, finns en nordvärd blockig sluttning med grandominerad skog. Här verkar varit orört en längre tid. På träden växer bland annat gammelgranslav. Grova granlågor i olika nedbrytningsstadier finns.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området lämnas orört och befintlig död ved och träd som faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 207 Karlebo hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Denna hagmark som ingår i den riksintressanta Uknadalen hyser bitvis en värdefull hagmarksflora. Här växer den rödlistade ormbunken månlåsbräken(NT) på en av få kända platser inom kommunen. Att hagen hålls öppen har betydelse för landskapsbilden i dalgången.

Beskrivning

Vid vägen mot Mosshult strax sydväst om Falerum finns i sluttningen en kuperad och stenig öppen hagmark, men med inslag av träd och buskar. Stora delar av marken domineras av gråfibbla. Bitvis finns här en mångformig och hävdgynnad flora, bland annat enstaka exemplar av den lilla ormbunken låsbräken tillsammans med kattfot, darrgräs, jungfrulin, nattviol, prästkrage, gullviva, gökärt, solvända, bockrot, backsmörblomma(NT), vårbrodd och ängsvädd. I trädsiktet finns asp, ek, björk och al och i busksiktet förekommer även hassel, en och nypon.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdet måste hagen även i fortsättningen hävdas genom bete av nötkreatur och röjning av sly och buskar. Gödsling får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 208 Hagen rasbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I de blockiga nordvända branterna växer gammal skog och det finns rikligt med död ved. Chansen att hitta mer ovanliga och även rödlistade mossor, lavar och svampar bedöms som stor. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Gården Hagen ligger sydväst om Falerum vid vägen mot Mosshult. Ett par hundra meter söder om Hagen finns utefter Uknadalens sydsida en blockig brant med grandominerad skog och med inslag av tall längst upp. I hela området är inslaget av grov asp stort. De flesta asparna är murkna och lämpliga som boträd för fåglar. Här finns också gott om död ved, lågor och högstubbar av asp men även en del gran. Bland växterna i området har fällmossa noterats.

Ytterligare 100 meter österut, söder om gården Lidberg, domineras den blockiga branten också av gran och med stort inslag av äldre asp. Här finns även ganska gott om grövre granlågor. Gammelgranslav förekommer.

Ytterligare inventering av kryptogamfloran skulle ge bättre underlag för naturvärdesbedömning av områdena.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om områdena lämnas orörda och befintlig död ved och träd som faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 209 Nya Svenserum rasbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den blockiga nordvända branten med gammal skog och rikligt med död ved hyser förutsättningar för värdefulla mossor, lavar, och svampar. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Utefter Uknadalens sydsida söder om Nya Svenserum finns en nordvänd rasbrant som sänker sig i flera steg med platåer ner mot åkern och vägen i norr. Här växer gammal granskog på bitvis riktigt blockig mark. Inslag finns av gamla aspar och björkar. Det är ganska rikligt med gammelgranslav på granarna. På en lodyta växer den ovanliga västlig hakmossa. Även fällmossa har noterats. Ytterligare inventering av kryptogamfloran skulle ge bättre underlag för naturvärdesbedömning av områdena.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om områdena lämnas orörda och befintlig död ved och träd som faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 210 Nya Svenserum lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området utgör ett värdefullt komplement till de högre klassade områdena vid Hammarån. Här finns goda förutsättningar för lövskogsfåglar och så småningom också för värdefulla svampar och lavar. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Kring torpruinen Surdalen, cirka 300 meter väster om Nya Svenserum, finns ett lövskogsområde som omväxlande domineras av björk och asp och i vissa partier ek och hassel. I området har signalarterna fällmossa och lundelm påträffats.

Bibehållande av värdena

Granen bör huggas bort. En del ekar som har förutsättningar att bli vidkroniga bör frihuggas. I övrigt bör området lämnas orört om det ska kunna utvecklas till ett ur naturvårdssynpunkt mer värdefullt område.

Skydd: Saknas

Å 211 Hammarån bäckravin

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 30, 63, 76, 100

Naturvärdesbedömning

Trots fysisk påverkan utgör Hammarån en värdefull naturmiljö med få motsvarigheter i länet. Högst värden finns inom bäckens två limniska nyckelbiotoper och dess fyra potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans omfattar 30 respektive 35 procent av vattendragets längd. Här finns värdefulla variationsrika ravinmiljöer med såväl lugnare som mer strömmande partier. Delar av sträckan är även skogliga nyckelbiotoper som med sitt speciella klimat och orördhet bildar förutsättningar för en speciell flora och fauna. Bland annat är moss- och lavflora rik. Stora delar är blockrika och några delar storblockiga. Dessutom finns ett kortare kvillområde och några partier med meandrande lopp. Forsar finns på flera håll, främst i bäckens övre delar där bland annat en av länets längsta forssträckor återfinns. Fiskfaunan är ovanligt artrik med förekomst av bland annat öring. Strömstare är noterad vid det forsande vattnet. Området ingår till största delen i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Hammarån har sitt lopp från Löckrumsgöl, där den även benämns Sågbäcken, och fortsätter nedför sluttningarna på Uknadalens sydsida mot Nya Svenserum och ansluter vidare till Storån cirka 500 meter innan utloppet till sjön Åkervristen. Ån är 2,4 kilometer lång och har omkring 60 meters fallhöjd. Naturvärdesobjektet omfattar hela vattendraget. Bäckens lopp är mestadels rakt till ringlande, men det finns även några meandrande partier. Närmast vattendraget dominerar omväxlande al, ek, ask och gran, men ställvis hör även asp och hassel till de vanligare arterna. Utöver ett indämt bredare område vid Nya Svenserum några hundra meter upp efter bäcken är i princip hela vattendraget välskuggat. Död ved finns oftast bara i ringa omfattning i vattnet. Två drygt 0,3 kilometer långa partier avviker dock med något rikligare förekomst. Det nedre ligger 0,9 kilometer uppströms Storån och det övre 0,8 kilometer nedströms Löckrumsgöl. Bäckens bredd varierar från 0,6 till 10 meter, men är oftast två till fyra meter. Vattendjupet är oftast några få decimeter. Det indämda partiet avviker med större bredd och djup. Vattenmiljön utgörs främst av lugnflytande och strömmande sträckor, som dominerar inom 60 respektive 26 procent av vattendragets längd. Inom dessa sträckor finns dessutom en hel del svagt strömmande partier. Resterande delar domineras av forssträckor. De vanligaste bottenmaterialen är sand och block som dominerar inom 50 respektive 34 procent av bäckens längd. Bitvis är även grus, sten och grovdetritus vanligt, medan lera, findetritus och håll förekommer i mindre omfattning och inom begränsade delar.

I bäcken finns två limniska nyckelbiotoper och fyra potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans omfattar 30 respektive 35 procent av vattendragets längd.

Det nedersta området omfattar bäckens nedre 310 meter och utgör en potentiell limnisk nyckelbiotop. Här rinner bäcken lugnt genom en successivt allt mer nedskuren lövskogsbevuxen ravin (se även Å214). Vattendragets lopp är bitvis meandrande och här och var finns små strömdrag och nackar. De översta delarna faller mer och domineras av strömmande partier. Området är delvis påverkat av rensningar, men omfattningen är svårbedömd. Dessutom passerar både järnvägen och landsvägen mot Falerum över bäcken. Ingen av passagerna utgör något vandringshinder i sig, men direkt nedströms landsvägen finns en kort fors som utgör ett partiellt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Vandringshindret uppkom sannolikt i samband med att bron byggdes. Trots de fysiska ingreppen hyser området höga naturliga kvalitéer. Direkt uppströms finns en dammvall som håller det stora indämda partiet vid Nya Svenserum. Uppströms vattenspegeln finns en 30 meter lång och kraftigt fysiskt påverkad sträcka kantad av tomtmark.

Därefter följer resterande områden i direkt följd efter varandra och omfattar de nästkommande dryga 1,3 kilometerna av bäcken. Här rinner bäcken i en lövskogsbevuxen ravin med stort inslag av ädellöv. De översta delarna rinner i en trång dalgång kantad av bergbranter och blockrika rasbranter där gran ställvis dominerar. De nedre 610 metrarna samt ett 140 meter långt parti som börjar 400 meter längre upp efter bäcken utgör skogliga nyckelbiotoper.

I nyckelbiotopen närmast uppströms bebyggelsen forsar bäcken fram över sten och blockbotten i en långsträckt ravin med branta sluttningar. Den skär fram fem meter djup med en tre meter bred fåra vid högvatten. I trädskiktet dominerar ek, lind och asp med inslag av klibbal och ask. På blocken finns en rik mossflora med bland annat piskbaronmossa och platt fjädermossa. Andra mossor i området är trubbfjädermossa, fällmossa och blåsflikmossa. På ask finns de sällsynta lavarna jaguarfläck och rikfruktig blemlav. Brun nållav har hittats på ek. Andra lavar i området är till exempel traslav och skriflav. Strömstare har noterats här vid det forsande vattnet.

I den andra skogliga nyckelbiotopen, väster om Solberget, där bäcken rinner från söder innan den böjer av österut mot Nya Svenserum, forsar bäcken nedför en sluttning. Här är blockigt närmast bäcken och det växer klibbal hela vägen. Det är även inslag av gamla grova aspar och någon lind. En del död ved finns, mest klenare. På en död hassel växer den ovanliga svampen kantarellmussling. Skriflav förekommer rikligt.

På sträckan mellan de nämnda skogliga nyckelbiotoperna, norr om Solberget, står en grov och riktigt gammal ek intill bäcken på norra sidan. Eken som också klassats som punktobjekt i Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering är nästan död och stora delar av stammen är barklös. Stammen är helt ihålig. Eken har förutsättningar att hysa värdefulla insekter och lavar.

Vid kartering av vattendraget dominerades vattenvegetationen av näckmossa, men även skogssäv, igelknopp, gäddnate, bladvass, bredkaveldun, näckros, mannagräs och starr hörde ställvis till de vanligare arterna. Fiskfaunan är artrik och består av benlöja, abborre, mört, öring, gädda, sarv, sutare och braxen. Arterna har fångats vid tre elfisken som utförts i bäcken 2005, 2006 och 2007. Två av lokalerna låg i den nedre delen, nära utloppet i Storån. Den övre låg cirka 700 meter upp efter vattendraget, något uppströms Nya Svenserum. Öring fångades på alla lokaler, men årsungar saknades i fångsterna.

Bäcken är tydligt påverkad av fysiska ingrepp. De största ingreppen hänger samman med anläggningen av dammen vid Nya Svenserum och en sänkning av Löckrumsgöl, men det finns även en hel del spår som sannolikt kan härledas till äldre verksamheter längs bäcken. Bedömningen av ingreppens grad var bitvis svår att göra i fält, men sammanlagt har 26 procent av vattendragets längd bedömts vara omgrävd medan 11 respektive 28 procent har bedömts vara kraftigt eller försiktigt rensad. De omgrävda partierna finns främst inom de övre 640 metrarna. Dessutom finns tre onaturliga vandringshinder i bäcken. Det nedersta ligger bara några meter uppströms utloppet i Storån och utgörs av en kort fors i anslutning till bäckens passage under landsvägen mot Falerum. Hindret finns beskrivet i texten om den nedersta potentiella limniska nyckelbiotopen. Nästa hinder återfinns 310 meter uppströms Storån. Här finns den höga dammvallen som dämmer in 230 meter av bäcken och den ravin som bäcken tidigare rann i. Dammen har 3,5 meters fallhöjd och utgör ett definitivt vandringshinder. Den anlades från början av 1990-talet. Det översta hindret ligger några tiotal meter uppströms den indämda vattenspegeln vid Nya Svenserum. Här finns en enkel damm intill ett boningshus. Dammen utgör ett partiellt hinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Biotopvård bör utföras inom fysiskt påverkade sträckor och naturliga tröskelnivåer om möjligt återställas. Bäckens vandringshinder bör åtgärdas. En återställning av det indämda partiet vid Nya Svenserum bör övervägas. Död ved bör bli betydligt vanligare i vattnet. Kunskapen om bäckens biologi bör öka.

De mycket höga naturvärdena i de skogliga nyckelbiotoperna kommer att bevaras om bestånden lämnas orörda och träd som faller får ligga kvar. I omgivningen till den gamla grova eken bör yngre ekar som har förutsättningar att bli vidkroniga och grova huggas fram som arvtagare.

Skydd: Strandskydd

Å 212 Nya Svenserum grova ekar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 15

Naturvärdesbedömning

Ett stort antal ekar, drygt 200 år gamla, med inslag av mulmträd motiverar ett mycket högt naturvärde. På dess bark har hittats fem olika rödlistade lavar knutna till grova ekar. Området ligger i den riksintressanta Uknadalen. Dessa ekar är viktiga ur ett landskapsekologiskt perspektiv tillsammans med ytterligare ett antal ekområden, spridda solitära ekar samt senvuxna ekar i sydbranter i dalgången.

Beskrivning

Vid Nya Svenserum finns ett ekområde med ett tiotal grova ekar varav ett mycket grovt mulmträd. Majoriteten av ekarna är yngre och står tätare ställda. De står i en ganska tät grupp i anslutning till bebyggelsen. De äldre träden har grov skorpbark, spärrgreniga kronor och antydning till att de kan vara ihåliga. Fältskiktet är trivialt och består främst av hundkex, kirskål, brännässla och lundgröe. Av underordnad betydelse som marktäckare är liljekonvalj, häckvicker, gökärt, maskros och smörblomma. En handfull ekar finns också i kanten mot skogsmark där medelgrova ekar och gran bildar blandbestånd. I slutningen mot järnvägen växer tre grova lindar. Den grövsta linden är ihålig och bär flera stammar. Den har möjligen hamlat för länge sedan.

På ekarna växer flera rödlistade arter av lavar. Gul dropplav(NT), hjälmbrösklav(NT), skuggorangelav(NT), rödbrun blekspik(NT) och blyertslav(NT) har hittats i området samt även signalarterna brun nållav och gulpudrad spiklav. En inventering av insekter knutna till ekarna skulle ge ytterligare värdefull information om ekarnas naturvärde.

Bibehållande av värdena

Det mycket höga naturvärdet bevaras om de grova ekarna hålls fria från sly och konkurrerande träd. Granarna i södra-västra kanten kommer på sikt att negativt beskugga ekarna varför de bör tas bort, liksom uppväxande björkar kring grova ekar. En mer långsiktig åtgärd är att hugga fram några av de yngre ekarna så att även de får möjlighet att utvecklas fritt och bli arvtagare till de grova ekarna.

Skydd: Saknas

Å 213 Nya Svenserum allér

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Alléer sätter generellt sin prägel på landskapet. Förutom den grova eken är träden ännu för kläna. Men på sikt när träden blir äldre kommer dessa att bli värdefulla för till exempel lavar, mossor och insekter.

Beskrivning

Nordost om bebyggelsen vid Nya Svenserum längs med landsvägen står en ensidig allé som består av sex askar. Träden är i dimensioner mellan 0,2 och 0,5 meter i brösthöjdsdiameter.

Längs den gamla uppfarten till bostadshuset står också en allé. Denna allé utgörs av två rader med kastanjeträd (2x3 träd) i dimensioner mellan 0,2 och 0,5 meter i brösthöjdsdiameter.

Intill landsvägen står en stor, grov ek. Brösthöjdsdiametern är cirka 1,2 meter. Eken har ännu inte grov skorp bark men visar tecken på att hysa mindre ihåligheter. Trädet är stamkvistat upp till cirka 7 meters höjd, men är i övrigt spärrgrenigt och står i ett öppet läge.

Bibehållande av värdena

Träden bör inte skadas eller avverkas vid anläggning av vägar eller andra typer av exploateringsprojekt. Det är viktigt att träden står öppet även i fortsättningen. Den grova eken bör särskilt bevaras.

Skydd: Alléerna omfattas av biotopskydd.

Å 214 Hammarån-Storån grova ekar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 15

Naturvärdesbedömning

Detta är ett par av den riksintressanta Uknadalens grövsta ekar med minst fyra olika rödlistade arter av lavar, svampar och insekter. Förutom de mycket höga naturvärdena på platsen är dessa ekar viktiga ur ett landskapsekologiskt perspektiv tillsammans med ytterligare ett antal ekområden, spridda solitära ekar samt senvuxna ekar i sydbranter i den unika dalgången.

Beskrivning

Öster om Nya Svenserum ansluter Hammarån till Storån. Innan sammanflödet passerar Hammarån både järnvägen och landsvägen. Alldeles söder om landsvägen vid en parkeringslucka står en jätteek som är

över tre meter i brösthöjdsdiameter. Eken är konformad och med mycket grov skorpbark. Den är ihålig och står öppet alldeles intill bäcken. Vid stambasen finns en öppning med så stort ingångshål att en vuxen människa kan krypa in. Mulmen i eken har brunnit, troligen antänd av åskan som slagit ned i eken.

Väster om järnvägsbron är bäckravinen stängslad och betad. Här finns också två mycket grova ekar, en med stamdiametern på cirka tre meter och den andra på cirka två meter.

Åt andra hållet utefter Storån finns ytterligare två ekar av ungefär samma dimension mellan åkerkanten och ravinkanten.

Ekarna hyser rödlistade arter av såväl lavar, svampar och insekter. De arter som hittills påträffats är gul dropplav(NT), hjälmbrosklav(NT), oxtungssvamp(NT), ekticka(NT) samt avlång flatbagge(VU). Här finns även arter som brun nållav, kolsvart kamklobagge och svavelticka.

Bibehållande av värdena

De grova ekarna bör stå fritt även i framtiden vilket kräver återkommande röjning. Ett fortsatt bete i den betade delen av bäckravinen väster om järnvägen motverkar igenväxning. Åkerbruket vid Storån måste anpassas efter ekarnas behov av utrymme för krona och rötter. Dessutom behöver beståndet förnyas. Lämna en tio meter bred bård fram till ravinkanten för nya ekar, framtida arvtagare.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 215 Gamla Svenserum skogsbäck

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ett litet lövskogsområde som bland annat är värdefullt för hålbbyggande fåglar. Den fuktiga och blockiga miljön vid bäcken ger förutsättningar för en rik mossflora. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

I den branta, blockiga nordsluttningen söder om Gamla Svenserum finns ett litet lövträdsrikt parti utefter en liten skogsbäck. Här finns framförallt gamla grova aspar men även ek, sälg, björk och fågelbär. Enstaka lågor förekommer. Den ovanliga lundbräsman växer i området, liksom fällmossa.

Bibehållande av värdena

En del yngre gran som tränger lövträden bör tas bort. Om naturvärdena ska bevaras och utvecklas bör området i övrigt lämnas orört. Lövträd som vindfälls bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 216 Gamla Svenserum lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I den riksintressanta Uknadalen nära länsgränsen finns en säregen och ovanlig skog med äldre lövträd och död ved till nytta för bland annat fåglar, insekter, lavar och svampar. Det rörliga markvattnet ger en rik markflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På starkt lutande mark i nordslutningen ner mot järnvägen öster om Gamla Svenserums gård finns en sekundär lövnaturskog med äldre lövträd dominerad av klibbal. Här finns gott om hassel i buskskiktet. I trädskiktet finns även ek, björk, asp, rönn och oxel. I asparna finns bohål. Högst upp i områdets södra kant står några grova ekar. I buskskiktet finns det gott om hassel. På hasseln växer bland annat den sällsynta laven jaguarfläck. Även skriftlav förekommer. Här finns rörligt markvatten med en rik markflora, bland annat vitsippa, ormbär, liljekonvalj, harsyra, ekorrbär, hultbräken, grönvit nattviol och blåsippa. Den ovanliga svampen kantarellmussling finns i området.

Bibehållande av värdena

Ekarna i södra kanten bör frihuggas. I övrigt bör området lämnas orört. Eventuellt kan en del gran tas bort. Omkullfallna träd och död ved bör ligga kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 1999.

Å 217 Svenserum lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Fuktigheten från bäcken och tillgången till äldre träd och död ved bidrar till att göra området artrikt med en del mer ovanliga mossor och lavar. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Alldeles intill länsgränsen söder om sjön Åkervristen finns ett lövskogsområde som lämnats kvar vid avverkning intill. Genom områdets västra del rinner en bäck. Här finns inslag av gamla almar och lönnar och gott om grov hassel. Andra trädslag är ek, asp, gran och sälg. Det finns mycket död ved av många olika trädslag. Mossfloran är rik med stubbspretmossa, trubbfjädermossa och långfliksmossa. Bland lavarna finns glänsande rostfläck och skriftlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 218 Falerums skola rasbrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Detta är en av flera mycket värdefulla rasbranter i den riksintressanta Uknadalen med bland annat senvuxen ek som hyser rödlistade lavar. Förutom en värdefull kryptogamflora bedöms förutsättningarna vara goda för sällsynta värmekrävande insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om Falerums nya skola, alldeles norr om Götestorpsvägen, finns en sydvänd blockig rasbrant som domineras av ek. Längst upp finns tall och senvuxna gamla aspar. På en gammal, grov och senvuxen ek växer de rödlistade lavarna rosa skärelav(NT) och skuggorangelav(NT). En annan rödlistad art som hittats i området är gryinig filtlav(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 219 Götestorp grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

En av många grova ekar som finns i den riksintressanta Uknadalen. Den är viktig ur ett landskapsekologiskt perspektiv där man vill knyta ihop olika områden och solitära träd med värdefulla arter beroende av ek. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 250 meter öster om Götestorp, norr om Falerum, står utefter en stig en ganska gammal och grov ek i ett skogsbryn. På stammen växer signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om eken får stå kvar öppet och uppkommande sly röjs bort. Grov död ved såväl kvarsittande som på marken bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 220 Seboklint hållmarksskog m.m.

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G L F

Referenser: 41, 63, 70

Naturvärdesbedömning

Från Seboklint har man en magnifik utsikt över den riksintressanta Uknadalen. Berget är lätt tillgängligt genom att Östgötaleden passerar den markanta toppen. I hållmarksskogen på berget och de blockiga sluttningarna finns ett stort inslag av gamla och senvuxna träd. Kryptogamfloran är värdefull med förekomst av rödlistade arter. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Redan från landsvägen vid Falerum observerar man Seboklints mäktiga topp med den lodräta sydvända branten mot samhället. Berget har en höjd av 138,2 m ö h och torde därför ha utgjort ett grund några meter under ytan av Baltiska issjön omedelbart efter landisens avsmältning.

Berget är bevuxet med hållmarkstallskog. Här finns inslag av riktigt gamla och slätbarkiga tallar. I de blockiga sluttningarna finns inslag av gammal senvuxen asp. På en grov asplåga har den rödlistade arten kandelabersvamp(NT) noterats. Dvärgbägarlav(NT) och talticka(NT) är två andra rödlistade arter som hittats i området.

Östgötaleden har en alternativ sträckning via toppen från vilken man har utsikt över stora delar av Uknadalen ända ner mot Edsbruk.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört, död ved och omkullfallna träd sparas och området även i fortsättningen hålls tillgängligt för friluftslivet.

Skydd: Saknas

Å 221 Grönberget rasbrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

En blockig lövbevuxen brant med en värdefull kryptogamflora, bland annat den rödlistade arten rosa skärelav(NT). Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Grönberget ligger väster om vägen mot Hannäs där Falerums samhälle upphör. Den nordost- och ostvända branten nedanför berget mot vägen är blockig. Det är gott om senvuxna och ganska gamla ekar. På minst en av dessa växer den rödlistade arten rosa skärelav(NT). Gammal grov asp, högstubbe och lågor förekommer liksom mossbeklädda block. I branten förekommer de båda signalarterna västlig hakmossa och fällmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området lämnas orört. Död ved och omkullfallna träd bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 222 Bergbo lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Dessa lövskogsbestånd med rikligt med ek har ett framtidsvärde som arvtagare till grova eller senvuxna ekar i närliggande områden i denna del av den riksintressanta Uknadalen.

Beskrivning

Norr om Bergbo, cirka en halv kilometer norr om Falerum utefter vägen mot Hannäs finns en sydvänd sluttning med äldre ekskog. En del av ekarna är ganska gamla och börjar snart bli intressanta för till exempel rödlistade lavar.

Även sluttningarna söder om vägen innan vägskälet mot Rumma är klädda med lövskog. Genom detta område rinner en bäck mot Falerumshället. Trädsiktet domineras av ek och asp med inslag av björk och gran. Närmast bäcken växer klibbal. En del av asparna är grova.

Norr om vägskälet står två grova spärrgreniga ekar med förutsättning att hysa ovanliga och rödlistade arter.

Bibehållande av värdena

Barträd bör plockas borta och en del ekar av mer vidkronig typ kan frihuggas. Detta gäller främst de två grova ekarna i norr där träd och sly med jämna mellanrum bör röjas bort från stammarna och minst två meter utanför ekkronornas yttre gräns. I övrigt bör bestånden lämnas orörda.

Skydd: Saknas

Å 223 Lindkvistsberg rasbrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten förekommer det gamla, grova eller senvuxna barr- och lövträd samt död ved. Kryptogamfloran är värdefull med minst en rödlistad art. Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Norr om vägen från Falerum mot Hannäs innan vägskälet till Rumma finns en blockig syd- och västvänd brant med tall uppe på berget och ek, tall med inslag av asp och gran i de nedre delarna. I branten finns senvuxna ekar med en rik lavflora bland annat den rödlistade rosa skärelav(NT). I branten finns även lågor av såväl barr- som lövträd. På en granlåga har signalarten grön sköldmossa påträffats. En annan mossa som finns i området är asphättemossa. Murgröna förekommer klängande på en lodyta.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 224 Väster om Blågöl bäckdal

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den skogsbevuxna bäckdalen med hög och jämn luftfuktighet och förekomst av äldre träd och död ved hyser en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På södra sidan om vägen till Hannäs nordväst om Falerum, strax öster om vägskälet mot Rumma, finns en bäckdal med äldre lövskog och bitvis rikligt med hassel. I östra delen av området finns gott om död ved av främst asp och gran. På asplågor växer signalarten barkticka. På alarna utmed bäcken växer den ovanliga laven glansfläck. Andra intressanta arter i området är kantarellmussling, långfliksmossa och skrifflav.

Strax söder om vägskälet finns ytterligare ett lövbestånd utefter bäcken, en bäckravin bevuxen med asp, al, björk, ek och hassel. Alarna står på grova socklar och på dess bark växer glansfläck, skrifflav och den ovanliga arten liten vaxlav. En del död ved finns.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 225 Ekhultebergen barrskog och sydbrant

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi G F

Referenser: 41, 52, 63, 70, 77

Naturvärdesbedömning

Det stora sammanhängande barrskogsområdet tillsammans med de lövskogsklädda branterna mot söder har synnerligen höga naturvärden med till storleken få motsvarigheter i södra Sverige. Förekomsten av gamla och senvuxna träd, rikligt med död ved och grova lågor är värdefullt för bland annat lavar, vedlevande svampar och insekter. I området finns minst ett tjugotal rödlistade växt- och djurarter. Området är värdefullt för fåglar. Området ingår i Natura 2000 och delvis i riksintresset Uknadalen. Området är tillgängligt för friluftslivet genom en vandringsled.

Beskrivning

Strax nordväst om Falerum mellan sjön Åkervristen och landsvägen mot Hannäs utbreder sig ett stort område med naturskogsartad barrskog som till största delen lämnats orörd under mycket lång tid. Här finns hållmarkspartier med gamla grova tallar, torrakor och grova tallågor och sumpskogar med grova granar, grova granlångor och senvuxna klubbalar. Dessutom finns lövskogsklädda sydvända branter nedanför det markanta krönet mot sjön.

Barrskogsområdet är rikt på hänglavar. Några hundra meter öster om Grytgöl växer den rödlistade arten ringlav(VU) på några enbuskar. Ringlav anses vara en art som bara växer i områden som undgått brand eller kalhuggning under mycket lång tid. Detta är en av endast fåtal kända växtplatser på Götalands fastland. På torrakor av tall växer ladlav(NT) och på tallågor finns dvärgbägarlav(NT). Andra intressanta lavar i området är nästlav, tallticka(NT), kattfotslav, gammelgranslav, strecklav, skriftlav och grynig blåslav. På de många grova lågorna växer en rik vedsvampflora med bland annat gränsticka(NT), laxticka(NT), ullticka(NT), granticka(NT), vedticka, kötticka(NT), gullgröppa och gråporing. Grovticka förekommer på marken intill gamla tallar. Bland mossorna kan nämnas långfliksmossa och blåmossa. På marken växer knärot(NT) och grönpyrola. De grova tallarna utgör en mycket lämplig miljö för ovanliga insekter. Det finns ett stort antal kläckhål på träd och lågor. Bland de insekterna finns det spår av bronshjon, granbarkgnagare, grön aspvedbock(NT), åttafläckig praktbagge, barrpraktbagge(NT), svart praktbagge och reliktbock(NT). Tjäder, järpe, orre och spillkråka(NT) har noterats i området.

Branterna mot söder domineras av ek med inslag av asp, lind, lönn, gran och längst upp tall. Här är blockigt, bitvist storblockigt. Senvuxna ekar och gamla grova och senvuxna lindar och aspar förekommer. Det finns en stor mängd död ved. Markfloran är i de nedre delarna lundartad och rik med bland annat vårärt, vippärt och murgröna. Man kan även träffa på den rödlistade hasselsnoken(VU). Lavfloran, framför allt på de senvuxna ekarna, är mycket värdefull med de rödlistade arterna ekspik(VU), rosa lundlav(VU), rosa skärelav(NT), rödbrun blekspik(NT), gul dropplav(NT), skuggorangelav(NT), blyertsrav(NT) och lunglav(NT). Andra intressanta lavar är brun nållav, guldpuddrad spiklav, grå skärelav, rostfläck, bårdlav, luddlav, korallblylav, traslav, slanklav, glansfläck, lönnlav, grå punktlav och skriftlav. Även mossfloran är rik med guldlöcksmossa, fällmossa och porellor. På ek finns också den rödlistade oxtungssvampen(NT).

Nordväst om området intill vägen mot Hannäs finns en parkeringsplats och informationstavla där även Östgötaleden passerar. En sex km lång vandringsled går från parkeringsplatsen och in i områdets norra del. Nedanför branten vid Åkervristen passerar den vandringsled som knyter ihop Östgötaleden och Tjustleden med varandra. Här i det sydöstra hörnet fortsätter det värdefulla området in i Västerviks kommun och Kalmar län.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör och faller lämnas kvar. I södra delens lövbestånd bör dock yngre gran hållas efter. För området finns en skötselplan med mer detaljerade skötselåtgärder.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan år 2001. Området är förtecknat såväl som särskilt skyddsområde som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 226 NO Seboklint rasbranter m.m.

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 4, 63

Naturvärdesbedömning

Två för denna kommun del karakteristiska berg med rasbranter. Här finns gammal skog och förekomst av död ved med goda förutsättningar för vedlevande svampar och mossor. Här förekommer bland annat den rödlistade arten vedtrappmossa(NT). Området ligger i direkt anslutning till avgränsningen av riksintresset Uknadalen vilket bör vägas in i naturvärdesbedömningen. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Seboklint norr om Falerum finns ytterligare några berg med hållmarksskog och rasbranter. Berget cirka 200 meter nordost om Seboklints topp är bevuxet med tall och i en nordostsluttning gammal, gles grandominerad skog. Här finns ganska gott om granlågor i olika nedbrytningsstadier. På gran finns gammelgranslav.

Ytterligare några hundra meter mot norr finns ett berg med sydvästvända sluttningar som domineras av tall men här finns i nedre kanten inslag av grova aspar. I sluttningen ner mot en bäck finns gammal gran med stort lövinslag och ganska gott om död ved på marken. På murkna stockar växer här den rödlistade arten vedtrappmossa(NT). Andra intressanta arter i området är grön sköldmossa, stubbspretmossa, porellor och traslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Även vindfällena bör lämnas orörda.

Skydd: Saknas

Å 227 Stora Målen barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har stort värde för hålbbyggande fåglar och förväntas också att bli värdefullt för vedlevande svampar och mossor. Den rödlistade vedtrappmossan(NT) har noterats i området.

Beskrivning

Gården Stora Målen ligger cirka 2 km nordost om Gärdserums kyrka. Söder och sydost om gården finns en nordbrant med äldre grandominerad skog, med stort inslag av grov asp och även en del björk. Liggande murkna stammar av gran och asp finns utspridda i beståndet. I västra delen, Källängen, blir lövinslaget större med ek och några almar samt gott om hassel. Intressanta arter som hittats i området är den rödlistade vedtrappmossan(NT) och skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå och utvecklas om området lämnas orört och död ved och nya vindfällena sparas. I västra delen bör en del gran huggas bort för att gynna ekar och hassel.

Skydd: Saknas

Å 228 SO Öjsjön barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Barrskogar med naturskogskaraktär är ovanligt i kommunen. Förekomsten av grova träd och död ved är bland annat värdefullt för mer ovanliga lavar och vedsvampar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om landsvägen mellan Falerum och Rumma, strax efter att man passerat förbi Öjsjön, finns en nordvänd grandominerad barrskogssluttning. I trädsiktet finns även inslag av aspar och enstaka ekar. Död ved, främst grova granlågor och torrträd förekommer. Många av granarna är grova och senvuxna. På granbaserna växer rikligt med gammelgranslav och kattfotslav. I området finns rikligt med hänglavar. En del av asparna har bohål. I de övre delarna växer en del grova tallar med den rödlistade vedsvampen talticka(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt bli ännu högre om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 229 Öjsjön klarvattensjö

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 4, 9, 35, 41, 70

Naturvärdesbedömning

Öjsjön har klart vatten med förekomst av relikta kräftdjur och en intressant fågelfauna. Bland annat på Svartö och vid Klövsten på fastlandet är naturvärdet knutet till förekomsten av gamla tallar, vilka bedöms ha intresse för vedsvampar, insekter och fåglar. Sjön har delvis en vildmarksprägel med sina ganska karga, steniga stränder. Det stora klyvna blocket vid västra stranden har ett visst geologiskt intresse och torde vara ett av de största inom kommunen.

Beskrivning

Öjsjön som är belägen norr om Falerum är en näringsfattig klarvattensjö med ett siktdjup på cirka 5-6 meter. Största djupet anges till 24 meter. I sjön finns s k glacialrelikter, två kräftdjur *Pallasea quadrispinosa* och *Mysis relicta*. Vid sjön häckar fiskgjuse, sångsvan och storlom. Andra fåglar som noterats är drillsnäppa och storskrak. Notblomster är karaktärsart bland växterna i sjön. Öjsjön är dricksvattentäkt till Falerums samhälle. Det finns ingen bebyggelse runt sjön. Den omges helt av skog med undantag av att landsvägen passerar alldeles vid strandkanten vid sjöns sydligaste del. Fritidsfiske förekommer.

Några av de mindre öarna i sjön har vackra tallbestånd med låga, grova och vresiga träd. Svartö i sydvästra delen av sjön är bevuxen med gammal, cirka 150-årig tallskog som inte rörts på länge. Tillväxten är låg på grund av de magra markförhållandena, morän med inslag av berghällar. På udden vid fastlandet söder om ön finns flera mycket stora flyttblock, också i hållmarksmiljö. Det största blocket är mycket stort, cirka 10 meter, och har kluvits mitt itu. Udden har det talande namnet Klövsten angivet på den ekonomiska kartan. Här finns gamla tallar tillsammans med björk och yngre gran. På en mycket grov tall med flera bohål förekommer den rödlistade vedsvampen talticka(NT), en art som endast förekommer på gamla tallar.

Inventering av gamla trädbestånd, död ved, kryptogamer och insekter på öarna i sjön skulle vara värdefullt underlag för ytterligare bedömning av områdets naturvärden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas ingrepp som utsläpp av föroreningar, bebyggelse och avverkning av äldre tallskog på öarna och utefter stränderna. En strandzon bör i övrigt sparas runt hela sjön. Död ved och kullfallna träd bör sparas. Störningar bör undvikas under häckningstid.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om strandlinjen. Hela tillrinningsområdet är vattenskyddsområde.

Å 230 Wasaeken grov ek

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 70

Naturvärdesbedömning

Denna grova och mycket gamla ek har såväl ett biologiskt som, genom sin ålder, ett historiskt värde. Eken hyser ovanliga lavar och har även förutsättningar att hysa värdefulla arter av svampar och insekter.

Beskrivning

Utmed grusvägen mot Löpgöl, cirka 500 meter från vägskälet som ansluter till vägen mellan Falerum och Rumma, står en mycket pampig och grov ek med rak stam som bär upp en mäktig symmetriskt formad krona. Enligt den informationstavla vid eken som markägaren satt upp är eken 27 meter hög med en diameter på 1,7 meter. Åldern anges till 450-500 år. Östgötaleden passerar eken som ligger i direkt anslutning till Åsens naturreservat (objekt 1147).

På den grova skorpbarken kan man hitta arter som signalarterna brun nållav, guldprad spiklav och sotlav. Ekens betydelse för vedsvampar visas genom förekomsten av svavelticka.

Bibehållande av värdena

Det höga naturvärdet bevaras om eken får stå kvar fritt genom att dess stam och krona hålls fria från sly och intilliggande skog. Grov död ved bör behållas såväl på trädet som på marken då grenar fallit ned.

Skydd: Saknas

231 Grävsätters naturreservat barrnaturskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 4, 41, 70, 105

Naturvärdesbedömning

Barrskogsbeståndet har en ursprunglig karaktär med grova träd och död ved. Den centrala urskogsdelen har få motsvarigheter i Östergötland och är mycket besöksvärt. Här hittar man inga spår efter människans hand eller skogsbruk. Kryptogamfloran är värdefull i området. Bland annat finns i området länets kanske rikaste förekomst av den rödlistade vedsvampen gränsticka(NT).

Området är tillgängligt för det rörliga friluftslivet med goda parkeringsmöjligheter i anslutning till reservatet. Östgötaleden passerar genom området och det finns en rundslinga i området. Nutidsmänniskan har här möjligheten att få en föreställning om hur skogen kunde se ut innan människan började att påverka den.

Beskrivning

Drygt två kilometer västnordväst om gården Grävsäter vid Hannäs ligger detta naturreservat som utgörs av grov barrblandskog där gran är det dominerande trädslaget utom uppe på två höjder med hållmarksinslag där tallen dominerar.

Centralt ligger ett område som tidigare varit skyddat som s.k domänreservat sedan 1952. Detta område består av grov urskogsartad barrblandskog med högvuxen och tät tall- och granskog som är 300-400 år gammal. Denna kärna i reservatet har inte på något sätt rörts sedan omkring år 1900. Skogen har troligen uppkommit genom självsådd. Många av tallarna har brandlyror. Här är rikt med grova träd, bland annat tallar med pansarbark, torrträd och grova lågor av tall och gran på den tämligen blockiga och mossbevuxna marken. Även övriga delar av reservatet är i stor utsträckning av naturskogskaraktär. Stormarna Gudrun och Per (2005 och 2007) har satt sin prägel på området genom att ett flertal luckor med cirka en trädängds diameter uppkommit. Här har en hel del död ved tillkommit. En del lågor barkades för att undvika angrepp av granbarkborre vilket lyckades i stor utsträckning.

Förutom gran och tall finns här och var inslag av björk, asp, klibbal, sälj och ek. I buskskiktet förekommer någon enstaka hasselbuske. Floran i fåltskiktet är i större delen av reservatet av ristyp med fläckar av lågörtstyp. Inslag finns av harsyra, linnea, knärot(NT), blåsippan, vätteros och vårärt. I anslutning till fuktdrag förekommer skärmstarr, gullpudra och kärffibbla.

I området finns flera krävande arter av lavar som växer främst på gamla senvuxna granar och aspar. Gammelgranslav och kattfotslav förekommer ganska rikligt på äldre granar i den mer slutna skogen och nästlav sparsamt på torra grangrenar på senvuxen gran i anslutning till hållmarkerna. På en gammal asp växer den rödlistade laven aspgelélav(NT). På fuktiga lövträdsbaser växer också bårdlav och grymig filtlav. Här finns också krävande svampar. De signal- och rödlistade arter som är kända är alla påträffade på ved eller levande trädstammar men sannolikt finns även krävande marksvampar knutna till gammal gran på rik mark. I området har signalarterna blodticka och vedticka påträffats liksom de rödlistade arterna tallticka(NT), ullticka(NT) och gränsticka(NT). Områdets mossflora är inte särskilt artrik men några krävande arter förekommer. Främst är det död ved och ett mineralrikt fuktdrag som hyser dessa. På död ved hittar man bland annat vedtrappmossa(NT), flagellkvastmossa och grön sköldmossa och i fuktdraget finns flera arter av stjärnmossor samt vågig sidenmossa. Ingen systematisk fågelinventering är gjord i området. Indikationer finns ändå på att området hyser en typisk häckfågelfauna för äldre barrskogsområden. Här kan man regelbundet träffa på stjärtmes, järpe, tjäder, större hackspett, spillkråka(NT) och gröngöling.

Östgötaleden går igenom reservatet. Dessutom går en kilometerlång reservatsslinga genom urskogen, förbi ett stort linneabestånd och bort till en gammal kolbotten samt en speciell ormgran som växer vid reservatets kant. Stigen är delvis oröjd för att besökaren verkligen ska känna vad en urskog är för någonting. Man får både huka och klättra för att ta sig igenom området.

Bibehållande av värdena

En skötselplan är upprättad för området. Det höga naturvärdet bevaras om området lämnas orört, undantas från ingrepp av alla slag och all död ved sparas.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2009.

Å 232 Byggberget grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den gamla eken har en värdefull lavflora med bland annat rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om Byggberget, cirka 1,5 kilometer sydväst om Hannäs kyrka, står en grov, ihålig och ganska spärrgrenig ek. På ekens bark växer bland annat de båda rödlistade arterna skuggorangelav(NT) och rödbrun blekspik(NT). Här finns även gulpudrad spiklav som också bara förekommer på gamla, grovbarkiga ekar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om eken kontinuerligt frihuggs från träd och sly, från stammen till minst två meter utanför ekkronans yttre gräns.

Skydd: Saknas

Å 233 Karlshage grov ek

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 15

Naturvärdesbedömning

Den gamla eken har en värdefull lavflora med minst fem rödlistade arter, bland annat den ovanliga och fuktighetskrävande lunglaven(NT). Förekomsten av mulm är betydelsefullt för eklevande insekter.

Beskrivning

Intill vägen mot Falerum cirka två kilometer väster om Hannäs, mellan Karlshage och Nya Karlshage, växer en gammal mulmek i en liten bäckravin. Den står nära vattendraget som strömmar fram och ger ett fuktigt lokalklimat. Trots att eken stått starkt beskuggad finns flera rödlistade lavar. Rödbrun blekspik(NT) förekommer rikligt. Dessutom finns rosa skårelav(NT), blyertslav(NT) gul dropplav(NT) och lunglav(NT) tillsammans med lönnlav och fällmossa. Intill står ytterligare grova ekar.

Bibehållande av värdena

För att eken och dess lavsamhälle ska överleva krävs att omgivande granar tas bort. Ekar intill behöver också frihuggas. Ravinen kan med fördel ingå i intilliggande hagmark.

Skydd: Saknas

Å 234 Grävsätter ädellövträd

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 84

Naturvärdesbedömning

Gården hyser ett variationsrikt och individrikt bestånd av grova ädellövträd. Flera av de mycket grova ekarna hyser rödlistade arter och utgör mycket värdefullt inslag i odlingslandskapet. Tillsammans med närliggande ekområden vid Hannäs, Hägerstad Slott och Solvestad är området viktigt ur ett landskapsekologiskt perspektiv.

Beskrivning

Gården Grävsätter ligger cirka en kilometer väster om Hannäs kyrka. Strax väster om gårdens huvudbyggnad står i en hage en grov helt ihålig och mycket gammal död ek som hyser de rödlistade arterna blyertslav(NT) och gul dropplav(NT) samt brun nållav. Nordväst om husen står flera grova ekar som även de utgör ett värdefullt inslag i naturmiljön.

På kullen strax söder om ladugården står två grova ekar som hyser minst tre rödlistade lavararter, nämligen blyertslav(NT), gul dropplav(NT) och skuggorangelav(NT). Här växer också brun nållav. Även vid infarten till gården står en grov ek.

Öster om vägskalet vid landsvägen mellan Hannäs och Falerum och vägen till Domarvik finns en åkerholme med tre grova ekar varav en är död och en ihålig. På ekarnas bark kan man hitta de två rödlistade arterna hjämbrosklav(NT) och skuggorangelav(NT) samt även här brun nållav.

Utöver de nämnda ekarna finns ett rikt inslag av ädellövträd i anslutning till bebyggelsen vid Grävsätter. Träden som utgörs av askar och lindar är planterade både i rader och som enstaka träd. De förstärker de kulturhistoriska värdena kring bebyggelsen och kan utveckla höga naturvärden i framtiden. I anslutning till gårdens betesmarker finns också träd som kan utveckla höga naturvärden i framtiden med en målinriktad skötsel.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena bör de grova ekarna kontinuerligt frihuggas så att ekarnas kronor är fria och stammarna solexponeras. Även yngre spärrgreniga ekar bör huggas fram som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 235 Hannäs isälvsavlagringar

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi G L **Referenser:** 41, 68, 70

Naturvärdesbedömning

Den vackra getryggsformade rullstensåsen söder om Hannäs medför ett mycket behagligt och skyddsvärt inslag i landskapsbilden. Den mångformiga formationen i sin helhet är geovetenskapligt intressant och skyddsvärd. Förekomsten av sandödlå(VU) är av biologiskt intresse.

Beskrivning

Från vägkorset söder om Hannäs kyrka vid vägen mot Ukna bildar isälvsavlagringarna österut en tydlig getryggsås som är dominant i landskapsbilden. Åsen följs av vägen mot Hägerstad Slott förbi Klockarbordet och Hannäs kyrkoruin. Åsens form framträder väl genom läget vid Vindommen och att omgivningarna till största delen utgörs av öppen mark. Den rödlistade arten sandödlå(VU) har rapporterats från Hannäs kyrkoruin.

Åsen fortsätter även västerut från Uknavägen förbi Grävsjöns södra del. Även här är isälvsgruset delvis ryggformat med inom partier mycket skarpt brutet krön. Vid Grävsjöns sydände bildar materialet två kupolformade åskullar och en ryggformad ås med tvära böjningar

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel täkt, inklusive husbehovstäkt, bebyggelse, upplag, vägombyggnad, schaktning och skogsplantering.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Vindommens, Grävsjöns och Kvarnåns strandlinjer. I övrigt saknas skydd.

Å 236 Hannäs prästgård ädellövskog

Naturvärdesklass: 2 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

På och i de gamla ekarna har inte mindre än åtta rödlistade arter påträffats, varav bland annat laven ekspik(VU) och spår av den inom EU:s naturvårdsarbete prioriterade arten läderbagge(NT). Tillsammans med ekarna vid det närbelägna Hägerstad Slott utgör dessa en synnerligen värdefull miljö för hotade arter knutna till ek. Dessa är kärnområden för de ekbestånd som finns vid Hannäs och utgör en viktig komponent ur ett landskapsekologiskt perspektiv. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Hannäs f d prästgård några hundra meter söder om Hannäs kyrka finns en östvärd lövskogsslutning från vägen på åsryggen ner mot våtmarksområdet vid Kyrkvikens norra del. Området domineras av ek, men även asp, björk och lönn förekommer. I buskskiktet finns hassel. I beståndet står fyra mycket gamla, grova och spärrgreniga ekar. I träden förekommer håligheter med synlig mulm. I mulmen finns spillning efter den rödlistade läderbaggen(NT). Även en halssköld har hittats av denna skalbagge. Gulbent kamklobagge(NT) förekommer också. Andra insekter som har bo i ekarna är bålgetingen och brun trädmärl. På ekarnas stammar växer en mycket rik lavflora med bland annat de rödlistade arterna ekspik(VU), rödbrun blekspik(NT), blyertslav(NT), skuggorangelav(NT) och gul dropplav(NT) samt signalarterna brun nållav och guldpuddrad spiklav. Den rödlistade oxtungssvampen(NT) har också noterats på ekarna.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena knutna till de gamla ekarna måste dessa kontinuerligt frihuggas från träd och sly. Minst två meter utanför kronans grenspetsar bör vara fria från konkurrerande träd.

Skydd: Saknas

Å 237 Hannäs kyrkoruin grova ekar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De tre jätteekarna hyser en mycket värdefull lavflora med rödlistade arter, bland annat den hotade arten ekspik(VU). Dessa ekar är viktiga komponenter ur ett landskapsekologiskt perspektiv genom sitt läge mellan andra mycket värdefulla ekbestånd i omgivningarna vid Hannäs. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Hannäs kyrkoruin ligger på den vackra rullstensåsen vid Vindommens västra del utefter vägen till Hägerstad Slott. Väster om ruinen efter den medeltida kyrkan står två grova och spärrgreniga ekar. På dessa finns en rik lavflora med de rödlistade arterna ekspik(VU), skuggorangelav(NT) och gul dropplav(NT) samt signalarten brun nållav. De två sistnämnda arterna finns även på ytterligare en grov, spärrgrenig ek som står nära Vindommens strand vid Klockarbordet.

Bibehållande av värdena

De grova ekarna i området måste kontinuerligt frihuggas från träd och sly, från stammen och till minst två meter utanför kronans yttre gräns. Även ett antal yngre ekar i området bör huggas fria för utveckling som framtida arvtagare till jätteträden.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Vindommens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 238 Hägerstad Slott ekahage

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi G K L F

Referenser: 15, 41, 68, 70

Naturvärdesbedömning

Den markanta och välformade rullstensåsen vid Hägerstad Slott är en mycket värdefull och skyddsvärd åsformation. De många mycket grova ekarna inom området hyser ett synnerligen skyddsvärt växt- och djurliv med inte mindre än 33 kända rödlistade arter av lavar, svampar och insekter. Bland annat finns här den starkt hotade arten svart guldbagge(EN) samt läderbagge(NT). Det finns även partier med en hävdgynnad flora och värdefulla gamla tallar. Området ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Vid den mycket markanta getryggsformade rullstensåsen vid sjön Vindommens västra strand söder om Hannäs ligger Hägerstad Slott. Åsen som i sydostligaste delen går ut som en långsmal udde i sjön betas till stora delar. Mellan slottet och sjön höjer sig åsen 18 meter över sjöytan. Åskrönet är bevuxet med tall. På stammarna finns den rödlistade vedsvampen talticka(NT) vilket visar att tallarna är gamla. Här finns också senvuxna ekar. Nedanför sluttningarna finns ett stort antal mycket grova, och spärrgreniga ekar. Det förekommer även en del asp. Runt slottet finns en park som också innehåller en del grova ekar och andra gamla ädellövträd. Även parken betas delvis. Från slottsparken finns den rödlistade växten stortimjan(VU) rapporterad.

Barken såväl på de grova som de klenare senvuxna ekarna är grov med en mycket rik lavflora. Bland de rödlistade arterna finns gammelekslav(VU), ekpricklav(VU), rosa skärelav(NT), lunglav(NT), blyertslav(NT), skuggorangelav(NT), hjälmbrosklav(NT), rödbrun blekspik(NT) och gul dropplav(NT). Andra intressanta lavar i området är brun nållav, gulpudrad spiklav, grå skärelav, lönnlav, sotlav och rostfläck. Även vedsvampfloran är rik med bland annat de båda rödlistade arterna ekticka(NT), blekticka(NT) och oxtungssvamp(NT). Bland övriga arter kan nämnas svavelticka och korkmussling. Många av ekarna i området är ihåliga med mulmförekomst. Den mycket sällsynta och starkt hotade arten svart guldbagge(EN) har hittats vid insektsundersökning i området. Andra skalbaggar som påträffats är läderbagge(NT), gulbent kamklobagge(NT), kardinalfärgad rödrock(NT), rödaxlad lundknäppare, avlång flatbagge, brun guldbagge, skeppsvarvfluga(NT), småfläckig smalpraktbagge, bålgetingkortvinge med flera arter.

Förutom en mer modern gravplats längst ut på udden som går ut i sjön finns flera äldre fornlämningar på åsen.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området undantas från ingrepp som täktverksamhet, inklusive husbehovstäkt, ytterligare bebyggelse, avverkning av grova eller senvuxna träd och barrträdplantering. Området bör även i fortsättningen hävdas genom bete. De mycket grova ekarna bör kontinuerligt hållas fria från sly. Död ved såväl på träden som på marken bör lämnas kvar. En särskild skötselplan har upprättats för att säkerställa livsmiljön för de skyddsvärda arterna som förekommer i området.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan år 2002. Det är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 239 Vindommen våtmark

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41, 62, 70, 73

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i viken är främst knutna till ett rikt fågelliv samt förekomsten av ätlig groda. Utbredda vassar, grunda vatten med rikligt med flytbladsvegetation, hög näringstillgång och betade strandängar hör till värdena. Flera fågelarter upptagna i EU:s art- och habitatdirektiv förekommer i området, bland annat den rödlistade fågeln rödröm(NT). Även citronfläckad kärrtrollslända är listad i detta direktiv och fridlyst.

Beskrivning

Söder om Hannäs kyrka ligger en långsmal vik av sjön Vindommen. Den norra delen av viken har karaktär av en näringsrik slättsjö. Näringsrika förhållanden och grunda vatten gör förhållandena goda för fågellivet. Viken omges av en bred bård av bladvass som ibland får en variationsrik strandlinje med bland annat små "lagunbildningar" längs strandlinjen. Vattenstranden får karaktär av kraftiga starrtuvar och bredkaveldun. Viken är till stora delar omgiven av jordbruksmark. Den öppna vattenspegeln har sin största utbredning där viken är som bredast. Vattenspegeln omges av stora bestånd av flytbladsväxter som i huvudsak består av vit näckros. I sin nordligaste del domineras viken helt av bladvass. Viken i sig omgärdas av videsnår som i mindre omfattning även letar sig ut i bladvassen. Videna får sällskap av enstaka yngre alar. Längs den östra stranden samt sydost om Hägerstad Slott finns beteshävdade strandängar av varierande storlek och kvalitet.

Här kan man träffa på ätlig groda. Viken har också betydelse för fågellivet med såväl vanliga som ovanliga arter. Bland fågelarterna har häckning under flera år konstaterats för sångsvan och brun kärrhök. Rödröm(NT) kan höras under häckningssäsong och fiskgjuse fiskar regelbundet i området. Lärkfalk jagar över vassarna. Bland insekter som påträffats finns citronfläckad kärrtrollslända.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som vegetationsröjning, utfyllnad och vattenförorening. Ett fortsatt och intensifierat bete av strandängarna bör eftersträvas för att förstärka värdena för exempelvis fågellivet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 240 Hästnäsudden isälvavlagring m.m.

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 12, 41, 42, 68

Naturvärdesbedömning

Den getryggsformade isälvsformationen med ett system av mer eller mindre tydliga åsar och åsknutar har ett mycket högt naturvärde. Hagmarken på Hästnäsudden har delar med en intakt hagmarksflora. Vid stranden har den hotade vattenväxten revsvalting(VU) påträffats.

Beskrivning

Öster om Hägerstad bildar isälvsstråket som passerar Hannäsområdet en långsträckt udde i sjön Vindommen, den s k Hästnäsudden. Längst ut har åsen en väl utbildad getryggsform med flera ryggar, vilka bildar ett åsnät. Norr om Kammarbo breddas åsen och övergår i ett svagt fält med isälvs sediment, ur vilka enstaka åskullar sticker upp. Några små grustäcker finns inom området.

Mellan Kammarbo och Hästnäsudden betas en långsträckt hage längs isälvsformationen. Hagens öppna delar är välbetade, men bitvis gödselpåverkade. I opåverkade delar träffar man på en fin hävdflora med knägräs, pillerstarr, gökärt, ängsvädd, jungfrulin, höskallra och blåsuga i den av rödven dominerade vegetationstypen. I ett fuktigare parti finns ett ganska ymnigt bestånd av Jungfru Marie nycklar, hirsstarr, hundstarr och stagg. Små torrbackar med fårsvingeltorräng finns också där solvända och backsmörblomma(NT) lyser gula.

Vid Hästnäsudden har den rödlistade vattenväxten revsvalting(VU) rapporterats från en av flera fyndplatser vid sjön Vindommen. Revsvalting är även funnen vid stranden 150 meter nordväst om Anneberg i Hägerstadviken. Inom området finns några enstaka grova ekar med brösthöjdsdiameter på cirka en meter. Rapport finns om förekomst av ekoxe.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel täkt, schaktning och bebyggelse på åsar och kullar samt att hagmarkerna förblir i hävd genom bete och röjning. Gödsling av naturbetesmarken får inte ske. För att bevara revsvaltning måste eutrofiering av sjön och igenväxning av lokalerna motverkas. Grova ekar bör gynnas och regelbundet frihuggas från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Strandskyddet omfattar 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 241 Solvestad hage och lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42, 63, 84

Naturvärdesbedömning

Omgivningarna vid Solvestad är variationsrika med inslag av en rikare hagmarksflora och lövskogsbestånd med äldre träd. Det finns en del ganska grova ekar som är av framtida intresse ur ett landskapsekologiskt perspektiv genom sitt läge nära de mycket värdefulla ekområdena vid Hägerstad Slott och Hannäs/Grävsätter. Redan nu förekommer rödlistade och mer ovanliga arter knutna till ek i området och på sikt kan områdets naturvärden komma att utvecklas ytterligare i detta avseende. Vissa delar är klassificerade som nyckelbiotoper.

Beskrivning

Byn Solvestad ligger på en udde i Vindommen cirka 1,5 kilometer sydost om Hannäs Kyrka. Bland annat finns hagmarks- och lövskogsområden. En betesmark ligger en bit bort utefter brukningsvägen som går österut från första ladugårdsbyggnaden. I de slutnare delarna växer asp, ek, vildapel, hassel, en, slån och nypon. Det förekommer grövre ekar och björk. Den mest intressanta delen av hagmarken har en artrik flora med bland annat orkidén nattviol, brudbröd, gullviva, blåklocka och darrgräs. Även de rödlistade arterna korskovall(NT) och scharlakansvaxskivling(NT) har påträffats.

Vid stranden mot sydost finns en bergknalle med en sydostvänd ekbevuxen slänt mot sjön. Ekarna är varken spärrgreniga eller särskilt grova men hyser ändå en värdefull lavflora på stammarna, bland annat den rödlistade arten rosa skärelav(NT). Området betas extensivt och på marken växer en lundartad flora. På berget växer några grova tallar och i branten finns grova aspar.

Närmare byn finns en igenvuxen, tidigare mer öppen ekholme. Inslaget av barrträd är nu stort. Många ganska spärrgreniga, halvgrova ekar står här. På de grövre av dessa växer en värdefull lavflora med bland annat brun nållav. Den södra delen är mer öppen.

Norr om hagen mot landsvägen finns en asprik blandskog med grova aspar och ett antal asplågor av olika nedbrytningsgrad. På asplågor finns barkticka. På ganska grova ekar växer laven rostfläck och på de många mossiga blocken växer rikligt med fällmossa. Många grovbarkiga björkar finns. Området är en fin hackspettmiljö. Floran på marken är lundartad.

På norra sidan av landsvägen mellan den kraftiga kurvan söder om Bolunda och infarten till Solvestad förekommer en ekbevuxen sydvänd brant. En del av ekarna är senvuxna och gamla. På barken förekommer bland annat signalarten sotlav. Sydväst om vägen finns också ganska gamla ekar av hagmarkstyp.

Skalbaggen ekoxe är rapporterad från Solvestad.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bevaras om betesdriften fortsätter/återupptas och naturbetesmarken inte gödslas samt att ekar av olika grovlek frihuggs. I aspskogen bör alla lövträd lämnas orörda, barrträden försiktigt huggas bort och alla träd som dör eller faller lämnas kvar. Naturvärdena kan ytterligare öka genom att lövträd gynnas/lämnas i gårdens omgivningar.

Skydd: Området vid stranden omfattas av strandskyddsbestämmelserna, vilka gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 242 Fallaviken lövskog

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till förekomsten av grova träd och död ved av asp vilket är värdefullt för bland annat vedlevande svampar. Här finns den rödlistade arten kandelabersvamp(NT).

Beskrivning

Sydost om Fallaviken vid gården Falla öster om Hannäs finns en blockig lövskog med inslag av grova aspar, asphögstubbar och asplågor. På en asplåga har den rödlistade kandelabersvampen(NT) påträffats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Barrträd bör dock huggas bort.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av Vindommens strandlinje.

Å 243 Öster om Falla holme rasbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Ekarna i branten kan förväntas att hysa rödlistade arter av lavar och insekter. Området ligger mellan värdefulla ekmarker vid Hannäs respektive Bredal och kan därför ha betydelse för spridning av växt- och djurarter knutna till ek. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På Vindommens östra strand i höjd med Falla holme väster om gården Bredal förekommer en sydvänd rasbrant som är bevuxen med ek, tall och närmast sjön klibbal. Många av ekarna är grova och senvuxna med håligheter. På minst en av ekarna växer signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av sjöns strandlinje.

Å 244 Mörkviksnäset aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns grova aspar och rikligt med död aspved som är värdefullt för bland annat vedsvampar, insekter och fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mörkviksnäset är en udde i Vindommen sydväst om Bredal. Här växer en aspdominerad blandskog med stort inslag av död ved, mest i form av asplågor och asphögstubbar. Även ek, al, gran och tall finns. På en asplåga växer den rödlistade kandelabersvampen(NT). På marken växer den ovanliga kärlväxten sårlåka. Bland mossorna har gullocksmissa noterats.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Ingen plantering bör göras.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av sjöns strandlinje.

Å 245 Äpprummen hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Det finns relativt få hagmarker i kommunen, särskilt i dess östra delar, med karaktär av naturbetesmark. Delar av denna hage hyser växter som räknas som slåtter- eller betesindikatorer. Hagen är variationsrik och dess storlek bidrar till naturvärdesbedömningen.

Beskrivning

Drygt en kilometer sydväst om gården Bredal i kommunens sydöstra del intill sjön Vindommen finns en omväxlande och vidsträckt hagmark. Delar utgörs av gammal åker, men mellan dessa partier finns inslag av en hävdgynnad flora med bland annat rikligt med gullvivor och på något ställe slåtterfibbla(VU). Darrgräs, blåklocka, jungfrulin, bockrot, prästkrage, gökärt och backnejlika är andra kärlväxter som noterats. Trädskiktet utgörs av ek, björk, asp, tall och gran. I buskskiktet finns även hassel, nypon och slån. En del välväxta ekar förekommer.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och kan utvecklas om betesdriften fortsätter och hagen undgår gödsling.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 246 NO Bremansö rasbrant

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ädellövträd, rikligt med död ved och en berggrund av grönsten ger förutsättningar för en värdefull kryptogamflora. Bland annat finns den i Östergötland sällsynta skrovellaven(NT) och lunglav(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Bremansö i sjön Vindommen på fastlandet cirka 2,5 kilometer sydost om Hannäs finns en sydstvärd brant bevuxen med ek, tall, gran, asp, hassel och enstaka lindar. Enstaka riktigt gamla tallar förekommer. Det finns en hel del död ved av alla trädslagen. Markfloran är lundartad. Branten består av en basisk bergart så moss- och lavfloran är mycket rik. På lindarna växer bland annat lunglav(NT). Här finns också två andra rödlistade arter, skrovellav(NT) och grynig filtlav(NT). Intressanta arter i övrigt som hittats i området är traslav, bårdlav, porellor och gullocksmissa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om gran huggs bort och området i övrigt lämnas orört. Träd som faller eller dör bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av sjöns strandlinje.

Å 247 Passdalen rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Grova träd och död ved bidrar till att det här finns en värdefull kryptogamflora. På ek förekommer rödlistade lavar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Bredal, nordväst om Passdalen, sluttar en lundartad bevuxen rasbrant ner mot sjön Vindommen. Det finns en del asp, gran och särskilt i den övre delen senvuxen tall. Vid stranden växer klibbal. På grova och senvuxna ekar växer bland annat de rödlistade arterna rosa skärelav(NT) och blyertsav(NT). Det finns gott om död ved, särskilt grova lågor, av alla trädslag. På en asplåga har den rödlistade kandelabersvampen(NT) noterats. Branten består av en basisk bergart, grönsten. Här växer bland annat gullocksmissa. Traslav förekommer. Markfloran är lundartad.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som faller eller dör lämnas kvar. Eventuellt bör gran huggas bort.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av sjöns strandlinje.

Å 248 Älgesund rasbrant

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten finns ett stort inslag av senvuxna träd och rikligt med död ved. Detta ger bland annat goda förutsättningar för kryptogamer och fåglar. På berget finns rikligt med gamla och senvuxna träd och allmänt med torrträd och tallågor. Här finns sannolikt också ovanliga vedinsekter knutna till död ved och de gamla träden. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Intill läns- och kommungränserna i kommunens sydöstra del sluttar en sydvästvänd brant ned i sjön Vindommen. I norra delen dominerar gran och i södra tall. I hela branten finns gott om ek. På dessa växer en värdefull lavflora med bland annat den rödlistade arten rosa skärelav(NT). På lodytor växer trädporella. Här finns också fällmossa, guldlockmossa, platt fjädermossa och skriftlav. Markfloran är lundartad med bland annat sårläka.

Ovanför branten finns ett berg med gammal sedan länge orörd tallskog. Tallarna är mellan 150 och 200 år gamla, eventuellt med inslag av ännu äldre träd. Det finns gott om död ved i form av lågor och torrträd. Här finns de rödlistade vedsvamparna laxticka(VU) och tallticka(NT). Signalarter som hittats på marken är vårärt och vippärt.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2013. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 249 Edsviken grov ek m.m.

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena bör finnas kvar även om eken fallit. Lågan av den grova eken är värdefull för bland annat lavar, vedsvampar och insekter. Rödlistade arter har noterats då eken stod upp. Eken klassificerades som nyckelbiotop. Utefter stigen nordväst om eken finns rika bestånd med den rödlistade skogsklockan(NT).

Beskrivning

Längst in i Edsviken vid sjön Vindommens norra strand, strax innan kommungränsen mot Valdemarsvik, har en grov, ihålig och spärrgrenig ek stått. Eken har nu fallit. På dess bark har en värdefull lavflora med bland annat den rödlistade arten hjämbrosklav(NT) noterats. I håligheter har de rödlistade skalbaggarna svart guldbagge(EN) och gulbent kamklobagge(NT) påträffats.

Utefter den blomrika stigen mot Nybygget, några hundratal meter nordväst om den grova eken, växer totalt ett femtiotal exemplar av den rödlistade växten skogsklocka(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om eklågan lämnas kvar som död ved. Man bör sträva efter att gynna yngre spärrgreniga ekar i närheten som arvtagare. Stigen och dess närmaste omgivning bör förhindras att växa igen.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 250 SV Bredal grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Denna grova ek hyser en värdefull lavflora. Ekens betydelse för rödlistade lavar, svampar och insekter kommer att öka om den får utvecklas fritt. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Utefter en mindre körväg i hagmarken sydväst om Bredal står en grov spärrgrenig ek. På barken växer bland annat den rödlistade arten gul dropplav(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om eken får stå kvar och regelbundet hålls fri från sly och konkurrerande småträd. Ett antal yngre spärrgreniga ekar i närheten bör även frihuggas som blivande "arvtagare".

Skydd: Saknas

Å 251 Bredal aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till gammal grov asp och rikligt med död ved vilket ger förutsättningar för ett skyddsvärt växt- och djurliv. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 100 meter söder om landsvägen vid Bredal finns en nordsluttning med aspdominerad skog. Det är gott om grova aspar varav en del har bohål. En del lågor och högstubbar förekommer. I sluttningen finns mossblock. På marken växer bland annat svart trolldruva.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om barrträden huggs bort och allt löv sparas. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 252 Bredal grova ekar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 63

Naturvärdesbedömning

De grova ekarna vid Bredal är mycket värdefulla för rödlistade lavar och insekter. Bland annat har delar och spillning av den rödlistade läderbaggen(NT påträffats här. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid gården Bredal cirka 3 km öster om Hannäs finns spärrgreniga, grova ekar. Vid den västra infarten finns ett drygt halvduzin grova till mycket grova ekar med en värdefull lavflora, bland annat brun nållav och den rödlistade arten rosa skärelav(NT).

Här finns också en mycket grov ekhögstubbe. I mulmen på marken i den helt ihåliga högstubben har, tillsammans med spillning, hittats en halssköld av läderbagge(NT). Sannolikt finns fler rödlistade insekter i området.

Även vid den östra infarten till gården finns tre metergrova ekar i en betesmark.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om de grova ekarna hålls fria från sly och andra yngre träd, helst bör betet återupptas. Grova döda grenar, såväl på träden som på marken, bör lämnas kvar. Högstubben bör stå kvar, eller ligga kvar om den faller, tills den är helt nedmultnad.

Skydd: Saknas

Å 253 Bredal sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar har normalt ett rikt växt- och djurliv med en del ovanliga arter. Detta är en av endast enstaka kända växtplatser för kärlväxten ögonpyrola i kommunen.

Beskrivning

Cirka en halv kilometer öster om gården Bredal finns en sumpskog med al, ask, gran, asp, björk och ek. I de nedre delarna övergår sumpskogen i ett bäckdråg. En del av alarna har socklar. En del död ved finns. I området växer bland annat signalarten ögonpyrola och på alsocklarna förekommer lavarna glansfläck och skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt bli ännu högre om en försiktig gallring av gran görs och området sedan lämnas orört. Ytterligare grangallringar kan behövas i framtiden. Träd som dör eller faller bör lämnas.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller.

Å 254 Hannäs skola hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 42, 84

Naturvärdesbedömning

Naturbetesmarker med hävdgynnad hagmarksflora är ovanliga i Åtvidabergs kommun, framförallt i den östra delen av kommunen. Sådana marker hyser ofta en stor biologisk mångfald. Den rödlistade svampen scharlakansvaxskivling(NT) visar i detta fall på en lång hävdtradition. Hagen ligger dessutom i anslutning till en skola och kan användas för studier av våra vanliga hagmarksväxter.

Naturvärdena i anslutning till alsumpskogen och dammen betingas också delvis av närheten till skolan. Båda naturtyperna kan utgöra ett viktigt inslag i undervisningen. Naturtyperna representerar också relativt ovanliga naturtyper i det moderna produktionslandskapet och är som sådana biotopskyddade.

Beskrivning

Cirka 700 meter norr om kyrkan i Hannäs ligger en kuperad hage som omsluter skolan i Hannäs och sträcker sig vidare norrut runt ytterligare en fastighet och en åker som en smal bård. Hagen är ogödslad med ett trädskikt som domineras av tall, björk och asp. I buskskiktet förekommer enbuskar glest. Bland de hävdgynnade växterna finns rikligt med jungfrulin, prästkrage, ängsklocka, gullviva, darrgräs,

vårbrodd och gökärt tillsammans med Jungfru Marie nycklar, nattviol, blåsuga och klasefibbla(NT). Här finns också den rödlistade svampen scharlakansvaxskivling(NT).

Öster om skolan i den sydöstra kanten av betesmarken finns ett litet alkärr som till sin större del ingår i betet. Trädskiktet i alkärret är ungt, i dimensioner mellan sly och 1 dm i brösthöjdsdiameter, och domineras av al med inslag av enstaka tall och björk och underståndare av viden. Inslaget av död ved är sparsamt med enstaka högstubbar av al och enstaka döda tallar. Stubbar i området antyder att trädskiktet har föryngrats. Den lilla våtmarken utgörs av en mosaik av vattenspeglar och fastmark som domineras av vit- och björnmossor. Gränsen mot fastmarken betas. Stränderna domineras av mannagräs med vecketåg och kråklöver som karaktärsbildande inslag. I de blötare delarna finns inslag av vattenklöver, bitterpilört, kärrviol, harstarr, kärrsilja, sjöranunkel, kärrstjärnblomma och revsmörblomma.

Våtmarken avvattnas genom ett grävt dike i den norra delen. Diket mynnar i en damm med en stor öppen vattenspegel. Dammen har till övervägande del betade stränder.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdet måste hagen betas även i fortsättningen. Sly och örnbräken måste hållas efter. Hagen får inte gödslas. Fri utveckling bör ske av alsumpskogen i kombination med att gran kan tas bort om sumpskogen torkar upp i samband med att trädskiktet utvecklas. Lagg igen diket som avvattnar sumpskogen. Dammen bör hållas öppen och solbelyst.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för bland annat småvatten och våtmarker(< 1 ha) samt källor med tillhörande våtmark(< 1 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 255 Krusgöl småvatten

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Vattenspeglar i landskapet representerar så gott som alltid ett naturvärde. Krusgölen ligger visserligen helt inbäddad i skog men i närheten finns ett öppet jordbrukslandskap. Landskapet kring Krusgölen är i sig mycket fattigt på vattensamlingar vilket vägs in vid naturvärdesbedömningen. En vattensamling av det här slaget berikar den totala biologiska mångfalden i landskapet och en förutsättning för att ett flertal organismgrupper som är knutna till vattenmiljöer ska kunna leva kvar.

Beskrivning

Cirka 1,8 km nordost om Hannäs kyrka ligger Krusgöl. Gölen är öppen och helt omgiven av skogsmark. Vattenspegeln omgärdas av bladvass som här och var byts ut mot bunkestarr. Innanför vassen finns en fastmattezon som domineras av vitmossor i bottenskiktet och i övrigt av hjortron och tranbär. Pors och skvattram finns också kring gölen. Längs stranden förekommer här och var små bestånd av vit näckros och vattenpilört. De centrala delarna saknar dock flytbladsvegetation. Gölen hyser ett fiskbestånd. Snok har observerats i anslutning till gölen.

Bibehållande av värdena

Gölen och dess omgivning bör lämnas för fri utveckling. Vid skogsbruksåtgärder i gölens närhet bör en väl tilltagen skyddszon anläggas. Inga diken bör ledas till gölen som skulle kunna medföra att näringsrikt markvatten tillförs

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 256 Krusgöl rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten finns gamla och senvuxna träd, rikligt med död ved och lodytor. Kryptogamfloran är värdefull. Nyckelbiotop.

Beskrivning

I skogsområdet mellan Hannäs och Bjärkebo nordost om Krusgöl finns en sydvänd rasbrant. Branten är bevuxen med asp, senvuxen ek, tall och gran. En del av asparna har bohål och på några växer signalarten guldlocksmossa. På lodytor växer även fällmossa. Markfloran är lundartad. Det finns relativt gott om död ved i form av lågor och torrträd av de olika trädslagen.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om granen huggs bort från åkerkanten till det blir mycket blockigt. Alla lövträd från åkerkanten till brantkrönet bör lämnas kvar liksom träd som dör eller faller.

Skydd: Saknas

Å 257 Högliderna barr- och sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ett varierande skogsområde med hög och jämn fuktighet, gamla träd och rikligt med lågor. Förekomsten av vedsvampar är rik. Även kryptogamfloran i övrigt är värdefull. Barrblandskogen är klassificerad som nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Högliderna, 1-1,5 kilometer nordost om Bredal i skogarna mellan Bjärkebo och Fängemåla i kommunens östra del, förekommer ett område med en naturskogsartad barrblandskog, såväl skog på frisk mark som sumpskog. I sumpskogsdelen finns inslag av senvuxna klubbalar. Sydväst om det naturskogsartade området finns en blandsumpskog som domineras av tall med inslag av senvuxen gran, al och björk. Det finns gott om lågor av gran och tall i området av olika nedbrytningsstadier. Även i sumpskogen i sydväst finns det relativt gott om död ved i form av torrträd, högstubbar och lågor.

I området förekommer de rödlistade vedsvamparna ullticka(NT) på granlåga och tallticka(NT) på tall. Bland lavfloran kan noteras kattfotslav, gammelgranslav och skriftlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om hela området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud gäller. I övrigt saknas skydd.

Å 258 Smedstorp grova ekar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Grova ekar är hemvist för ett stort antal hotade eller hänsynskrävande växter och djur. Dessa tre grova ekar har stora förutsättningar att hysa skyddsvärda lavar, svampar och insekter om de får stå fritt. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan Smedstorp och Stålvik vid vägen mellan Åläng och Fångemåla intill den östra kommungränsen finns i anslutning till hagmarker tre mycket grova och spärrgreniga ekar. På dessa ekar växer signalarten brun nållav. I området finns även en del yngre ek.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om träd och sly huggs bort från stammen till två meter utanför ekkronans yttre gräns. Grova grenar som ramlar ned bör lämnas kvar. Frihugg även yngre spärrgreniga ekar i närheten som på sikt kan bli arvtagare till de redan nu grova träden.

Skydd: Saknas

Å 259 Fångemåla hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Hagmarker med inslag av hävdgynnad flora är ovanliga i den östra delen av kommunen. Även om denna hage är gödselpåverkad har den därför ett lokalt värde.

Beskrivning

400 meter sydost om gården Fångemåla vid gränsen till Valdemarsviks kommun finns en hage som är gödselpåverkad men bitvis har inslag av en hävdgynnad flora. Här förekommer rikligt med gullviva. Andra betesindikatorer är ängsvädd, jungfrulin, prästkrage och darrgräs. I träd- och buskskikten finns al, asp, ek, björk, en och nypon.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena behålls om hagen betas och röjs kontinuerligt och inte gödglas. Betet kan med fördel intensifieras.

Skydd: Saknas

Å 260 Svenstorp sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Den orörda sumpskogen är tack vare förekomsten av äldre träd och död ved av stort intresse för bland annat olika lavar, mossor, vedsvampar och insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om lämningarna av Svenstorp, strax norr om den lilla skogsvägen mellan Alserum och Halsebo, 400 meter nordväst om Stengölen, finns en sumpskog som i söder har karaktär av en talldominerad skvatramsmosse. Mot norr får området mer karaktär av blandsumpskog med al, tall, björk och gran.

Träden står på mindre socklar. Här är det blötare i övergången mot ett äldre bestånd med barrskog med grov gran och tall. I norra delen av mossen/sumpskogen och barrbeståndet finns det gott om död ved, högstubbar, torrträd och lågor, rikligt be vuxna med vedsvampar och mossor. På träden finns mycket rikligt med blodlav, näverlav och skrynkellav. Signalarter som noterats är skriftlav, gammelgranslav, grynig blåslav samt kornknutmossa och vitmosslav på murken ved. Det finns spår av insekter samt hackspettars födosök. Sumpskogen är odikad.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas helt orört och undantas från ingrepp såsom dikning och dylikt. En skyddszon bör sparas runt om.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 261 Långmossen våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 65

Naturvärdesbedömning

Långmossen hyser ett mosseplan som delvis är intakt och två små gölar som kan tillskrivas naturvärden. Den samlade naturvärdesbedömningen dras ned av att området är kraftigt dikat och stora delar av Långmossens typiska vegetation är på utgående. Förändringen har dock inte gått så långt att den inte är reversibel. Läggs de upptagna diken igen kan den naturliga strukturen och artsammansättningen sannolikt återskapas.

Beskrivning

I skogslandskapet cirka 5 km rakt öster om Åtvidaberg ligger Långmossen. Långmossen är en tallrismosse av skvattram-typ. Mossen hyser två gölar: Norra och Södra Långmossegölen.

Det mellanliggande mosseplanet är starkt påverkat av dikning. Mellan de båda gölarna finns ett centralt parti som trots dikningen har en kvarstående naturlig struktur i trädskiktet. Här är trädskiktet glest flerskiktat och olikåldrigt, samt hyser inslag av enstaka stående och liggande döda träd. I övrigt dominerar ett mer likåldrigt trädskikt i dimensioner 1- 3 dm i brösthöjdsdiameter. Av den typiska markvegetationen återstår bara spridda rester av hjortron och tuvull. Mest påtaglig är förändringen i bottenskiktet, där det typiska inslaget av vitmossor helt bytts ut mot triviala friskmarks mossor.

Södra Långmossegölen präglas av en öppen vattenspiegel som bryts av bestånd av gul och vit näckros intill stranden. Strandzonen övergår mot fastmarken i ett gungfly, 2-5 meter brett. Gungflyet har en typisk vegetation bestående av en frodig matta av vitmossa klädd med rosling, tuvull, små hobbar med storsileshår, vitag, gråstarr och i blötare partier i anslutning till vattenspegeln finns en bård av dystarr. Gölen omges av tallrismosse av skvattram-typ och hyser inblandning av odon. I den södra delen av gölen ansluter ett dike. Gölen är intakt men negativt påverkad av tillförda näringsämnen från diket. Ett måttligt uppslag av bladvass, säv och bredkaveldun i anslutning till strandzonen vittnar om detta. Spillkråka(NT) har observerats i anslutning till Södra Långmossegölen.

Norra Långmossegölen utgörs av en mycket liten vattenspiegel, cirka 10 x 10 meter, som omges av en vitmossedominerad yta. Ytan är till största delen igenvuxen med bladvass.

Bibehållande av värdena

Om de befintliga naturvärdena ska bestå långsiktigt och i framtiden utvecklas bör samtliga diken som påverkar mossens hydrologi läggas igen. Inga skogsbruksåtgärder bör genomföras ute på mossen eller i direkt anslutning till mossen. En bred bård av träd bör lämnas runt mossen för att skydda den från störning och näringsläckage.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 262 Hultgölen våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62, 65

Naturvärdesbedömning

Gölen omgärdas av en kraftigt dikad och delvis skogsbrukad tallrismosse. Naturvärden förknippade med våtmarker kvarstår till viss del i fältskiktet och i trädskiktets sammansättning och struktur. Sannolikt kvarstår också en möjlighet att vända den negativa utvecklingen om diken läggs igen och skogsbruket naturvårdsanpassas.

Beskrivning

Cirka 7 km öster om Åtvidaberg, mellan Halsebo och Svaltorp, ligger Hultgölen. Hultgölen omges av en tallrismosse av skvattramtyp där skvattram är på utgående. Området som helhet har påverkats starkt av dikning. Tall i grovleken 1-2,5 dm i stamdiameter dominerar medan fältskiktet präglas av ett rikligt inslag av blåbär med spridda förekomster av hjortron. Friskmarksmossor dominerar i fältskiktet. Längst i norr och mot väster gränsar den här delen av tallrismossen till en uttorkad al-björksumpskog. Al och björk växer på sockelbildningar, 0,5-1 m höga. Stubbar inne i sumpskogen förklarar det ringa inslaget av död ved. Norr om Hultgölen är karaktären av tallrismosse bäst bevarad, även om också den här delen är negativt påverkad av dikningsföretaget. Mossen omges av brukad skogsmark.

Närmare gölen finns inslag av öppen mosse med en fast matta av vitmossa med ljung, enstaka rosling och mindre inslag av tranbär i fältskiktet. Längre ut mot vattenspegeln finns gungfly. Här tilltar inslaget av vitag som ger ett karaktäristiskt grönvitt skimmer runt hela strandzonen. Vanliga är också vattenklöver och rund- och storsileshår. Ute i vattenspegeln finns ett glest bestånd av vit näckros.

Bibehållande av värdena

Om målsättningen är att bevara och utveckla naturvärdena kring Hultgölen bör två saker genomföras. Lagg igen samtliga diken som påverkar mossens hydrologi negativt, samt upphör med alla skogliga åtgärder i mossen och i en skyddszon runt mossen.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 263 Halsebo lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är av stort värde för lövskogsfåglar och andra arter knutna till lövträd. Det norra delområdet har särskilt värde för hålbbyggande fåglar och förutsättningar att också bli värdefullt för vedlevande insekter och svampar.

Beskrivning

Nordost om Halsebo vid Ruggen finns två lövskogsbestånd. Sydväst om våtmarken finns en medelålders aspdominerad lövskog. I trädskiktet finns också björk, ek och ett ovanligt stort inslag av lind. Det finns också en del grova murkna aspar. Nordslutningen av två bergknallar är blockiga och ger ett mer orört intryck. Markfloran är rik med bland annat signalarterna vårärt och trolldruva.

Norr om Ruggen finns en kulle med äldre blandlövskog med framförallt ek och asp samt inslag av gran och tall. Många av asparna är grova och murkna inuti. Enstaka asplågor finns också i blockiga partier. På en tall har den ovanliga svampen grovticka hittats. En annan signalart bland svamparna är rävticka. Även här växer vårärt på marken.

Bibehållande av värdena

I det södra området bevaras naturvärdena om de blockiga nordsluttningarna lämnas orörda. Alla äldre aspar, björkar och ekar bör sparas. Vidkroniga ekar bör frihuggas. Gran kan huggas bort. I övrigt lövskogsskötsel. Naturvärdena i den norra kullen kommer att bevaras och utvecklas om området lämnas orört förutom att yngre granar bör tas bort. I båda bestånden gäller att döda och kullfallna träd bör sparas.

Skydd: Det norra delområdet är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2002. I övrigt saknas skydd.

Å 264 Ruggen våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Sjön Ruggen är en stor våtmark och hyser ur det perspektivet värdefulla egenskaper på landskapsnivå. Större våtmarker är sällsynta i landskapet. Sjön håller dock på att få karaktär av ett kärr där näringsgynnad vegetation helt är på väg att ta över. Rapporter om häckande trana och sångsvan finns från området vilket styrker bedömningen att området har betydelse för fågellivet.

Beskrivning

Sjön Ruggen ligger cirka 700 meter nordost om gårdsbebyggelsen vid Halsebo. Sjön ligger i ett brutet landskap och omgärdas av skogs- och åkermark. Inloppet utgörs av ett dike som avvattnar åkermarken sydväst om sjön. Ruggen är ett näringsrikt kärr som troligen på grund av eutrofiering i stort sett berövats den stora öppna vattenspegel som syns på ekonomiska kartan. Kärrret är dock mycket blött och förmodligen kvarstår mindre vattenspeglar ute i den före detta sjön. Fältskiktet präglas av kraftiga näringsgynnade växter som bladvass, säv och bredkaveldun som i mindre omfattning har sällskap av svärdslija, topplösa, kråklöver, sjöfräken, grenrör och videört. I de centrala delarna växer enstaka små glasbjörkar och videbuskage som med sin förekomst antyder grunda förhållanden.

Såväl sångsvan som trana har enligt uppgift häckat under flera år tillbaka. Brun kärrhök har observerats över vassarna. En inventering av fågellivet vid sjön kan bidra med information av betydelse för att ytterligare klargöra naturvärdena.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena i anslutning till Ruggen kan sannolikt utvecklas i en positiv riktning om den pågående igenväxningen kan hejdas. En värdefull åtgärd är att minska tillflödet av näringsämnen till sjön.

I den södra kanten av kärret finns en björkridå med enstaka lågor. Om björkbeståndet kan lämnas för fri utveckling finns en möjlighet för björksumpskog med död ved att utvecklas i strandzonen.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 265 Ruggberget rasbrant

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten och uppe på berget finns äldre träd och förekomst av död ved vilket ger förutsättningar att utveckla höga värden för vedlevande växter och djur.

Beskrivning

Vid Ryggberget nordost om Ruggen vid Halsebo finns en sydvästvänd rasbrant med tall på berget och inslag av gran i nedre delen. Branten består av hållmarker och bitvis blockiga partier. Här står också flera äldre och senvuxna ekar. Även några av tallarna är riktigt gamla och död ved finns av främst tall. På torrträd och lågor finns kläckhål efter vedinsekter. Den rödlistade vedsvampen tallticka(NT) har noterats i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bestå om området lämnas orört. Kullfallna träd och död ved i övrigt bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 266 Sundsborg blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har förutsättningar att utvecklas till ett värdefullt område för hålbbyggande fåglar. De grova asparna har även framtidsvärde för kryptogamfloran.

Beskrivning

Huset Sundsborg ligger sydost om Sundsjön, knappt två kilometer norr om Halsebo. Strax väster om bebyggelsen finns ett blandskogsområde som delvis betas och som innehåller gammal grov asp blandat med gran. Många av asparna är murkna och kommer snart att kunna bli boträd för fåglar. Signalarten traslav finns noterad från området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om alla grova aspar, liksom kullfallna grova aspar, sparas.

Skydd: Saknas

Å 267 Sundsborg rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är av stort värde för lavar, mossor, svampar och även för hålbbyggande fåglar. Här förekommer rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Huset Sundsborg ligger sydost om Sundsjön, knappt två kilometer norr om Halsebo. 200 meter nordväst om gården finns en nordostvänd brant som domineras av äldre asp med inslag av gran. Uppe på berget finns lite tall. Längst i norr står en grupp äldre lindar. I hela området finns rikligt med hassel. I området förekommer gammal grov asp och gran, gammal hassel och lind samt lågor av asp och gran.

På en gammal asprot (naken ved) har den rödlistade knappåslaven liten blekspik(VU) hittats. En annan rödlistad art i området är vedtrappmossa(NT). Signalarter som noterats är gulnål, dvärgtufs, långfliksmossa och vårärt. Här finns också skriftlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. I kanterna kan dock en del gran tas bort. Vindfällan bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 268 Björnmossen hällmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Denna solexponerade höjd med tillgång på gamla träd och död ved är sannolikt en intressant miljö för bland annat vedlevande insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka en kilometer norr om Båtsjön, norr om Björnmossen, sticker en markant bergknalle upp i ett i övrigt monotont skogslandskap med ung planterad granskog. Uppe på höjden finns en gammal gles hällmarkstallskog med inslag av asp, björk, och gran. I branten mot söder finns även några senvuxna ekar. Marken täcks av renlav, islandslav och ljung. Bland örterna i branten mot söder kan nämnas getrams, kärleksört och styvmorsviol. Här finns en hel del lågor, högstubbar och torrakor av tall som står solexponerat. Även en grov asphögstubbe står i norra kanten. En inventering av kryptogamer och insekter i området skulle ge ett bättre underlag för bedömning av dess naturvärde.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört. Död ved och omkullfallna träd ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 269 Lillsjön hage och isälvsavlagring

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 6, 15, 42, 67

Naturvärdesbedömning

I denna f d hagmark som är vackert belägen på en grusformation finns ovanliga lavar knutna till ek och rester av hagmarksflora. Ekarna i området utgör en viktig förbindelselänk mellan de områden med grova ekar som finns vid Svaltorp och Könserumstrakten. Det är ur bevarande- och spridningssynpunkt viktigt att knyta samman de olika ekområdena i kommunen. Om området öppnas upp igen kommer naturvärdena i området att kunna utvecklas. Den grövsta eken, som hyser minst en rödlistad art, är klassificerad som nyckelbiotop.

Beskrivning

I slutningen väster om Lillsjön utefter vägen mellan Könserum och Svaltorp finns en igenväxande hagmark på en isälvsavlagring. Grunda raviner och enstaka grova eksolitärer har gett hagmarken karaktär. Hagmarksväxter finns kvar här och där i gläntorna. Men lövsly och täta hasselbuskage håller på att uttradera grässvålen, beskugga ekstammarna och skymma utsikten mot sjön och raviner. På den äldsta eken finns grov skorpbark som inte beskuggas ännu. Här växer den rödlistade arten

skuggorangelav(NT) och signalarten brun nållav. Eken har grova grenar med inslag av död ved. Vid trädbasen sipprar det fram mulm, vilket tyder på att det finns håligheter i eken av intresse för insekter. I söder finns grovbarkig björk intill vägen med signalarten sotlav. En fallen asp och en kvarstående högstubbe tillför död ved till området. En kraftledning passerar genom området.

Bibehållande av värdena

För att bevara och utveckla naturvärdet krävs att sly och buskar röjs bort. Bete bör återinföras. Gödsling får inte ske. Död ved såväl på träden som på marken bör sparas. Området måste undantas från täktverksamhet inklusive husbehovstäkt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 270 Sund lövskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6, 15

Naturvärdesbedömning

Träden på denna kulle har redan nu förutsättningar att hysa sällsynta och rödlistade växter och djur. Om området får utvecklas kommer naturvärdena att öka. Området är en viktig länk i en korridor med ekar mellan de mycket värdefulla ekområdena vid Svaltorp och Könserumstrakten.

Beskrivning

Vid vägen mot Fröjerum drygt en kilometer norr om Könserum ligger gården Sund. Mellan gården och Lillsjön finns en blockrik lövklädd bergrygg där ek dominerar trädskiktet. Även asp är vanlig. Närmast gården står en handfull grova ekar med spärrgreniga kronor. De omges av talrika hagtornsbuskar vilket ger en skuggig miljö där det täta krontaket också bidrar. På barken växer signalarten brun nållav. I en avbruten stam bor kattuggla. På ekar med grövre skorpbark kommer andra krävande lavararter att etablera sig om den halvöppna karaktären bibehålls. På tallrika block växer rikligt med signalarten fällmossa.

Även öster om Sund finns ett område med ek, företrädesvis yngre, och hassel. Enstaka relativt grova ekar finns i området som sannolikt betats längre tillbaka i tiden. Detta område har framtidsvärde.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om en försiktig frihuggning sker av de grova ekarna i området. Död ved, nedfallna grenar och stammar bör sparas. Yngre ekar bör gynnas som framtida arvtagare till de redan nu grova exemplaren.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 271 Svaltorp östbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

Förekomst av äldre träd, lågor, högstubbar och lodytor innebär en värdefull miljö för olika krävande lavar, svampar, mossor och insekter. Markfloran är rik med arter som vårärt och vippärt. Området är värdefullt för fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 800 meter sydväst om Svaltorps skola finns en ganska gles blandskog som växer vid en östvärd bergbrant. Asp, gran, ek, lönn och björk finns i trädskiktet. Träden är olikåldriga. Grova aspar och knotiga ekar har mossbevuxna stammar. I området finns rikligt med lågor och högstubbar främst av gran och asp. I buskskiktet påträffas måbär. På marken växer rikligt med signalarterna vårärt och vippärt. Andra arter i fältskiktet är lundgröe, bergslok, piprör, liljekonvalj, ängskovall, ekorrhör och blåsippan. På mossklädda lodytor i branten finns de båda signalarterna trädporcella och fällmossa.

Bibehållande av värdena

En försiktig huggning av yngre gran kan behövas. I övrigt bör området lämnas orört för att bevara naturvärdena.

Skydd: Saknas

Å 272 Svaltorp lövskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt ädellövskogsområde med ekar och aspar som utgör en viktig miljö för många växter och djur. Området har en fin lundflora. Kring Svaltorp finns flera närliggande värdefulla ekområden som bör bevaras, bland annat detta skogsbestånd. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Svaltorps skola finns ett lövskogsområde som domineras av ek och asp i trädskiktet. Även gran, lönn och rönn förekommer. I buskskiktet finns hassel, skogstry och måbär. Markfloran är lundartad med vårärt, vippärt, lungört, ormbär, blåsippan, liljekonvalj, ekbräken, bergslok, lundgröe och piprör.

Bibehållande av värdena

Förutom att yngre gran kan behöva hållas efter bör området lämnas orört för att bevara naturvärdena. Död ved och omkullfallna träd bör sparas. På sikt kan åtgärder behövas för att inte området ska förmörkas och lundkaraktären förloras.

Skydd: Saknas

Å 273 Grottkullen rasbrant

Naturvärdesklass: 2 **Skyddsmotiv:** Bi G **Referenser:** 6, 15, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Denna lövbevuxna rasbrant har mycket höga naturvärden med flera krävande och rödlistade lavar, mossor och vedsvampar. Till exempel liten sönderfallslav(NT) är sällsynt i länet med få kända fynd. Området har sannolikt även stort värde för fåglar och insekter. Grottbildningar är mindre vanliga i Åtvidabergs kommun. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om vägen söder om Svaltorps skola finns en östvärd rasbrant som i huvudsak är lövklädd. I norra delen har stora block skapat ett virrvarr av gångar och skrymslen. Dessa blockgrottor har gett namn åt området. Asp och lind dominerar de nedre delarna. Många av träden är gamla. I de övre delarna växer många senvuxna, klena ekar. I buskskiktet finns hassel, skogstry och måbär. Markfloran är rik med arter som trolldruva, vårärt, blåsippan, liljekonvalj, lundgröe och bergslok. På senvuxna ekar och även på lindar

växer den rödlistade arten ekpricklav(VU). På senvuxna ekar har även hittats de rödlistade arterna liten sönderfallslav(NT), rödbrun blekspik(NT), blyertslav(NT), oxtungssvamp(NT) och blekticka(NT). På en ekgren har svampen skinntagging(NT) påträffats och på asp koralltaggs svamp(NT). Andra rödlistade arter är lunglav(NT) och grymig filtlav(NT). Ett stort antal signalarter har hittats i området. Här finns gulpudrad spiklav, sotlav, skinnlav, luddlav, vitmosslav, fällmossa, flagellkvastmossa, guldlocks mossa och porellor. Andra arter är skriftlav, asphättemossa och krusig ulota. I området förekommer högstubbar och lågor och i träden finns bohål.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena bör yngre gran huggas så att området inte förmörkas. I övrigt bör området lämnas orört och död ved och omkullfallna stammar sparas. Området måste undantas från exploatering som bergtäkt och dylikt.

Skydd: Saknas

Å 274 Svaltorp hage

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 17, 20, 42, 54, 69, 84

Naturvärdesbedömning

Hagmarken vid Svaltorp är en av kommunens större naturbetesmarker. Så här pass stora och öppna naturbetesmarker är en sällsynthet i skogsbygderna. Floran är rik och välbevarad. Här finns exempel på många växtarter som indikerar långvarig hävd. Svampfloran och insektsfaunan är rik med inslag av rödlistade arter. Hagen räknas till en av de mest värdefulla dagfjärilslokalerna i länet. Träd och buskar, som finns spridda i hela hagen, berikar de mycket höga biologiska värden som finns här. Ställvis finns också kulturhistoriskt värdefulla brukningsspår, som ytterligare befäster det mycket höga bevarandevärdet.

Beskrivning

Gårdarna vid Svaltorp är belägna i dalgången vid sjön Svalgen i det kuperade skogslandskapet i närheten av Uknadalen i centrala delen av Åtvidabergs kommun. Vid Västantorps utbreder sig en stor, öppen, stenbunden hagmark som är rik på träd och buskar. I den nordvästra delen växer ett mindre bestånd av medelålders, vackra ekar samt några stora björkar. Dessa syns för övrigt spridda i hela hagen. Annars präglas hagen av öppna vidder med enbuskar, och ställvis också mycket hassel. Signalarten hasselticka finns noterad i området. Går man tillbaka 50 år och studerar den gamla flygfotograferade ekonomiska kartan ser man att betesmarkerna inte ändrat sig mycket under perioden. Det troliga är att hagmarkerna brukats i sitt nuvarande utseende sedan mycket lång tid tillbaka.

Hävden har skötts förtjänstfullt vilket tillsammans med att större delen av hagen undgått gödsling har gett en artrik flora. Hagens storlek gör att det finns flera vegetationstyper representerade. Den vanligaste är rödvenheden samt dess örtrikare fårsvingelvariant och rödvenängen. Bland de växter som påvisar en långvarig hävdhistoria utmärker sig kattfot, darrgräs, klasefibbla(NT), knägräs, prästkrage, stagg, svinrot och ängsvädd. Även svampar som är knutna till ogödslade betesmarker förekommer i mängd – särskilt vaxskivlingar. Här finns den rödlistade arten scharlakansvaxskivling(NT), men även spröd vaxskivling, blodvaxskivling, ängsvaxskivling, papegojvaxskivling och vit vaxskivling. De varma och solbelysta slänterna erbjuder värdefulla insektsmiljöer. En mängd gräshoppor har noterats; backgräshoppa, kortvingad gräshoppa, grön ängsgräshoppa och sydängsgräshoppan. Vid inventering av dagfjärilsfaunan har inte mindre än 43 arter påträffats, det största antalet i kommunen vid en inventering i de mest värdefulla ängs- och hagmarkerna. Även vad avser individrikedomen var denna hagmark den främsta i kommunen. Av de påträffade arterna är sju rödlistade, nämligen violett kantad guldvinge(NT), silversmygare(NT), ängsmetallvinge(NT), sexfläckig bastardsvärmare(NT), bredbräm

bastardsvärmare(NT), smalsprötad bastardsvärmare(NT) och mindre bastardsvärmare(NT). En annan intressant art är förväxlad blåvinge.

Här och där finns äldre åkrar och odlingsrösen. Dessa visar att marken inte endast använts till bete, utan även brukats som åkermark och säkerligen också fått ge hö på slåtterytor.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras med fortsatt beteshävd. Hagen får inte gödslas. Det är viktigt för framtiden att bibehålla öppenheten och inte tillåta etablering av ytterligare träd och buskar. Den årliga skötseln kräver därför ständig sly- och buskröjning. De grövre ekarna i hagen bör huggas fram så att de står fritt exponerade och kan utvecklas till "sparbanksekar" i framtiden.

Skydd: Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 275 Svaltorp lindskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 84

Naturvärdesbedömning

Värdena förknippas med ädellövbestånd med lind och en lundartad flora med något mer krävande arter som ormbär, blåsippra, hässlebrodd och lungört. I beståndet ingår också en grov lind och två trängda metergrova ekar. Lindsskogar är sällsynta och kombinationen med grönsten gör området mycket värdefullt att bevara med ädellövskog även i framtiden.

Beskrivning

Gården Svaltorp är belägen väster om sjön Svalgen. Den storblockiga höjden mellan ekonomibyggnader och boningshus är rik på lind (signalart) och har inslag av ek och björk. I beståndet finns lindar och ek av olika ålder och de grövsta står mot ladugården. I undervegetationen är hassel och skogstry vanligt. Blocken består av lättvittrad grönsten och sannolikt är den en förutsättning till att floran är rik just här. I markfloran finner man lite mer krävande lundarter som lungört, ormbär (signalart), gräset hässlebrodd, flenört och mycket blåsippor (signalart).

Tre av träden är grova. Strax innanför ett garage står en halvskuggad ek på 1 m i brösthöjd. Eken ser frisk ut och bebos av blanksvart trämyra (*Lasius fuliginosus*). I en hundgård står en halvskuggad ek, cirka en meter grov och utan skorpbark. På eken finns sparsamt med död ved och trädet är ihåligt. I brynet mot ladugården står en cirka en meter grov lind med flera bohål i stammen. Linden står solöppet och har säkerligen en funktion som nektarkälla.

Bibehållande av värdena

Höjden bör undantas från skogsbruk. Som skötselrekommendation bör plockhuggning av gran och triviallöv ske för att gynna lind och ek. Vid eken nära garaget bör ung björk huggas bort. För eken i hundgården bör yngre ek som är på väg upp i lövverket huggas bort.

Skydd: Saknas

Å 276 Svaltorp grova ekar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 15

Naturvärdesbedömning

Det mycket höga naturvärdet är främst förknippat med ett antal mycket grova ekar, död ved och mulm. Ekarna hyser flera rödlistade arter av lavar och svampar. Området är även av intresse för insekter. Nyckelbiotop

Beskrivning

Vid Kungsgärdet tillhörande Svaltorp väster om sjön Svalgen finns ett ädellövbestånd som troligen betats en gång i tiden. Ek dominerar, men här finns även lönn, gran, tall, asp, björk, ask, fågelbär och sälg. I buskskiktet förekommer hassel och skogstry. Kring höjden väster om vägen finns bland annat åtta mycket grova ekar med större eller mindre synliga håligheter med mulm. Den grövsta eken har en brösthöjdsdiameter på cirka 1,9 meter. På marken finns död ved i form av nedfallna grova grenar. Trots att ekarna stått starkt beskuggade finns en rik lavflora på den grovsprickiga barken. Rosa skärelav(NT), gul dropplav(NT), skuggorangelav(NT) och blyertslav(NT) är rödlistade arter som finns tillsammans med signalarterna kornig nållav, brun nållav, sotlav och gulpudrad spiklav. Bland vedsvamparna finns den rödlistade oxtungssvampen(NT). Förutsättningarna är goda för insektsfaunan. Här har bland annat påträffats brun trädmyra och bo med bålgeting samt de rödlistade skalbaggsarna brokig barksvartbagge(VU), kardinalfärgad rödrock(NT) och gulbent kamklobagge(NT). Mindre hackspett(NT) har också noterats i området.

Bibehållande av värdena

För att bevara det mycket höga naturvärdet måste ekarna frihuggas från löv och gran. Spara död ved och grova lågor. Yngre ekar bör gynnas som framtida arvtagare till de redan nu grova ekarna.

Skydd: Strandskydd gäller för den del som ligger inom 100 meter från Svalgens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 277 Högsätter hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Betesmarken hyser en glest, spridd hagmarksflora med inslag av flera indikatorarter. Hagen har en god möjlighet att utveckla naturvärden om den röjs. Vissa värden finns även i den igenväxningspräglade lövskogsmiljön.

Beskrivning

Vid gården Högsätter längs vägen mellan Halsebo och Könserum, i anslutning till Svaltorp, ligger en starkt igenvuxen betesmark. Ett mindre stycke av betesmarken kan dock karaktäriseras som träd- och buskbärande hage och är en förhållandevis öppen och glest blockig sluttning mot söder. Hagen hyser en mosaik av mindre öppningar i den annars igenväxningspräglade hagen. Trädskiktet i den öppna delen präglas av björk i dimensioner på 0,5-2 dm i brösthöjdsdiameter. Som underståndare står apel och hassel. Enstaka grövre björkar finns i hagen (upp till 7 dm) och antyder en historia som gles björkhage. I fältskiktet finns ett rikligt uppslag av örnbräken. Hagmarksarter växer sparsamt i grässvålen; prästkrage, smultron, blåsuga, gökärt, jungfrulin och bockrot.

Mot väster övergår den öppna delen i ett helt igenvuxet parti. Skogen här utgörs av en blandskog med inslag av lind (signalart), ask och ek. I fältskiktet i den igenvuxna delen finns sparsamt med signalarterna ormbär och blåsippan. I övrigt gränsar hagen till skogs- och åkermark.

Bibehållande av värdena

En fortsatt hävd av grässvålen och en väl planerad restaurering av de igenvuxna delarna krävs för att naturvärdena ska bestå och utvecklas. Om de befintliga naturvärdena ska bestå bör heller inga exploateringsföretag som till exempel breddning av vägen, täkt eller bebyggelse tillåtas i hagen.

Skydd: Saknas

Å 278 Gasteken grov ek

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6, 34

Naturvärdesbedömning

Den pampiga eken vid väggkanten är ett imponerande inslag i landskapet för de förbipasserande. Eken har betydelse för lavar, vedsvampar och insekter knutna till trädslaget. Den ger bland annat livsutrymme för rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid vägen mellan Halsebo och Svaltorp, 200 meter nordväst om Högsätter, står en mycket grov, gammal ek. Eken är ihålig. Insekter som påträffats i eken är den rödlistade arten gulbent kamklobagge(NT och orangevingad kamklobagge. På den grova barken finns en rik lavflora med bland annat ärgspik och signalarten sotlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om eken hålls fri från sly och konkurrerande träd. Död ved såväl på trädet som på marken bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 279 Ängsbottnarna lövskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

Området är mångformigt och hyser olikåldriga träd och en intressant och värdefull kryptogamflora. Här finns bland annat den rödlistade arten lunglav(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Svaltorp vid sjön Svalgens västra strand finns ett område med stor andel ek som tidigare ingått i betesmark. I västra delen finns en höjd medan den östra delen är en svag sluttning ner mot sjön. I trädskiktet finns även asp, lind och gran samt inslag av lönn, al, björk, fågelbär, rönn och tall. Hassel förekommer också. Det finns några gamla och senvuxna ekar, lågor och torrakor. I området finns den rödlistade arten lunglav(NT), signalarterna brun nållav och luddlav samt skrifflav och krusig ulota.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört förutom att en försiktig granhuggning kan förekomma. Död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Den del som ligger inom 100 meter från strandlinjen omfattas av strandskyddsbestämmelserna.

Å 280 Spjutviken lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Äldre träd och död ved innebär att man kan förvänta sig en rik kryptogamflora. Detta gäller särskilt två grova ekar som även är betydelsefulla för vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

I nordvästspetsen av sjön Svalgen norr om Svaltorp finns en lövskogsdominerad dalgång med en mindre bäck. Beståndet har troligen betats en gång. Ek, asp, al, lönn finns tillsammans med gran. Det finns även inslag av björk, rönn, sälg, oxel, alm och tall. I buskskiktet finns hassel, måbär och skogstry. Det finns rikligt med mossor på stenar och trädstammar. På hasseln växer skriftlav och krusig ulota. Död ved förekommer både i form av torrakor och lågor. I beståndets västra del finns två gamla och spärrgreniga ekar med stamdiametrar över en meter. Ekarna har skorpbark och ur håligheter tränger det fram mulm. Bar ved har kläckhål efter insekter.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om den yngre granen avvecklas i försiktig takt. De grova ekarna bör frihuggas så att kronorna är fria. Spara all död ved.

Skydd: Strandskydd gäller inom den del som ligger inom 100 meter från strandlinjen.

Å 281 Svindalen sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar hyser ofta ett rikt växt- och djurliv. Förekomsten av äldre träd, död ved och signalarter förstärker i detta fall värdet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Objektet är en gransumpskog som ligger drygt en kilometer norr om Svaltorp. Förutom gran finns här även al och tall samt inslag av björk. Alarna har utvecklat socklar. Lågor och högstubbar förekommer. I beståndet finns signalarten kattfotslav samt skriftlav, gryinig blåslav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och en skyddszon sparas runt området. Dikning eller andra åtgärder som påverkar områdets hydrologi måste undvikas.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 282 Spjutviken rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Rasbranten med gammal gran och asp har en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om sjön Svalgen, cirka 1,5 kilometer väster om Börsebo finns en brant och blockrik sluttning där den översta delen har en rik lavflora på både gran och asp. På granarna växer signalarten kattforslav och gammelgranslav och på grov asp finns asphättemossan. Även senvuxen ek och lodytor förekommer.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 283 Spjutviken grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den gamla grova eken hyser en värdefull kryptogamflora med den rödlistade arten rosa skärelav(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Spjutviken i sjön Svalgen, väster om Börsebo, står en gammal lutande men ej så grov ek inne i granskogen. På stammen växer den rödlistade arten rosa skärelav(NT). Strax intill finns ett surdråg med gran och klibbal.

Bibehållande av värdena

Vid eventuell avverkning bör alla andra ekar i omgivningen också sparas och ett visst skydd i form av lövträd och yngre gran runt den här eken.

Skydd: Saknas

Å 284 Spjutviken aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser grov gammal asp, lågor av asp och gran samt lodyta vilket innebär att det är värdefullt för mer ovanliga arter av mossor och lavar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

150 meter norr om sjön Svalgens nordligaste spets, drygt en kilometer väster om Börsebo, finns ett område vars södra del utgörs av en blockig brant med gammal asp och en hel del död ved. Mot norr övergår området i en mer produktiv blandskog med gammal asp, gran och några ekar. På en lodyta finns en mycket rik moss- och lavflora. Signalarter som hittats i området är grov baronmossa, fällmossa, platt fjädermossa, porellor och den rödlistade arten grynnig filtlav(NT).

Bibehållande av värdena

Branten i söder bör lämnas orörd. I övrigt bör en del yngre gran som tränger äldre lövträd tas bort.

Skydd: Saknas

Å 285 Svalgen strandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Fritt utvecklade strandskogar är en sällsynthet i kommunen. Den här strandskogen saknar äldre träd och död ved. En relativt hög bonitet finns i regel i miljöer av det här slaget och området är på god väg i sin utveckling, vilket kan innebära en relativt snabb utveckling mot högre naturvärden.

Beskrivning

Sjön Svalgen ligger cirka 8 km öster om Åtvidaberg sydväst om Börsebo. Längs den norra stranden finns en aldominerad strandskog med inblandning av triviallöv, barrträd och enstaka ädellövträd. Trädskiktet är olikåldrigt och flerskiktat. Ett inslag av död ved och gamla träd saknas dock och området är påverkat av skogsbruk.

Träd- och buskskiktet utgörs av enstaka grova aspar i dimensioner kring 5 dm i brösthöjdsdiameter, klibbal (0,5- 3 dm), enstaka lindar, enstaka alm, enstaka granar, björk (2-3 dm), enstaka ekar (främst i anslutning till Kalvudden), hassel och viden längs stranden. I den södra halvan är området minst påverkat av skogsbruk. Här är olikåldrigheten mera påtaglig. Om strandskogen har någon längre kontinuitet är okänt. Relativt få stubbar finns i området samtidigt som inslaget av grova träd är sparsamt. En viss påverkan av avverkning finns i anslutning till en sommarstuga nära området.

Fältskiktet är mycket sparsamt förekommande längs hela sträckningen och består främst av lundgröe, vitsippa, blåsippa, grenrör, tuvtåtel, älggräs, liljekonvalj, älggräs och skogsviol. Bar jord och lövförna är annars den dominerande marktäckaren.

Bibehållande av värdena

En fri utveckling av strandskogen rekommenderas starkt. En viss bevakning så att en kraftig invandring av gran undviks i de torrare delarna rekommenderas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen

Å 286 Börsebo grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den gamla ihåliga eken är värdefull för insekter och eventuellt fortfarande för lavar knutna till ek. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nära den lilla vägen 400 meter väster om Börsebo står en grov gammal och halvdöd ek. Eken står öppet intill en ungskog. Trädet är helt ihåligt och barken har börjat att ramla av.

Bibehållande av värdena

Området runt eken bör hållas öppet. Död ved på trädet och marken bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 287 Börsebo hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Hagmarker av naturbeteskaraktär och med hävdgynnade växter är ovanliga inom kommunen, framför allt i dess centrala och östra delar. Eftersom sådana marker förutom kärlväxter även hyser en rik mångfald av till exempel marksvampar och insekter är det av stor vikt att bevara och i fortsättningen hävda de få naturbeten som finns kvar.

Beskrivning

Vid Börsebo vid sjön Skirens sydvästra strand ligger en hagmark med en hel del träd och buskar. En del av ytorna är dock öppnare och välbetade. Bitvis finns en fin flora med hävdgynnade arter som blåsuga, kattfot, blålocka, knägräs, solvända, prästkraige, stagg, jungfrulin och ängsvädd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om hagen betas även i fortsättningen. Hagen bör röjas men försiktigt för att motverka röjgödningseffekt. Hagen får inte gödslas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 288 Börsebo rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser gammal gran och hassel, lågor, mossblock och lodtytor vilket är lämplig miljö för bland annat vedsvampar och mossor. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Uvberget ligger strax nordost om Börsebo. Här finns en markant sydvänd bergbrant med storblockig terräng nedanför. Här växer gamla, grova och senvuxna granar. En del lågor av gran och tall finns. Signalarter som påträffats är skriftlav på grova hasselbuskar och vågig sidenmossa mellan blocken.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området lämnas orört. Nya vindfällan bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 289 Börsebobäcken bäckravin

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 12, 30, 100

Naturvärdesbedömning

Börsebobäcken är kraftigt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Betydande delar är av dikeskaraktär och tydligt rätat och fördjupat. Naturvärdet är främst kopplat till de nedre delarna, som har kvar en del partier med något naturligare karaktär. Här finns bland annat en fallsträcka med svagt strömmande vatten och blockdominerad botten samt flera partier med sandbottnar och lugnflytande till svagt strömmande vatten. Värdet stärks av det klara vattnet. Bäckens nyttjas tidvis som

rast- och övervintringslokal av strömstare. I övrigt representerar Börsebobäcken en på landskapsnivå värdefull korridor. För vattenlevande växter och djur är den enda sättet att sprida sig mellan sjöarna. Kan ett träd- och buskskikt utvecklas ner i skärningen kan bäcken ha den funktionen även för landlevande organismer i högre grad.

Beskrivning

Bäcken är 1,0 kilometer långt, har 2,4 meters fallhöjd och rinner söder- och västerut från Skiren till Svalgen. Bäcken är välskuggad och har ett rakt till småringlande lopp. Längs stränderna dominerar klibbal, men ställvis finns även en del björk, hassel, ek och pil. Närmast utloppet i Svalgen kantas bäcken av fuktiga partier med klibbal, videbuskage, bladvass, skogssäv, starr, jättegröe, älggräs, ormbunkar och gräs. Vattenspegeln täcks av flytbladsvegetation med företrädesvis näckrosor, vattenpilört och gäddnate. Bäckens bredd varierar från 1 till 5 meter, men är vanligen omkring 2 till 3 meter. Djupet är oftast några få decimeter. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. I höjd med Karlstorp, omkring 0,3 kilometer uppströms Svalgen, finns en 120 meter lång fallsträcka med svagt strömmande vatten och blockdominerad botten med stort inslag av sand, grus och sten. I övrigt karaktäriseras vattenmiljön av lugnflytande partier med findetritus som dominerande bottenmaterial. Sandbottnar finns dock på många håll och dominerar inom en 120 meter lång sträcka närmast uppströms fallsträckan. Ställvis finns även en del svagt strömmande partier, främst närmast utloppet i Svalgen och inom det sanddominerade partiet närmast uppströms fallsträckan. Vid karteringen hade bäcken ett klart vatten.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen omväxlande av gul näckros, näckmossa, igelknopp, bladvass och jättegröe. Dessutom påträffades svalting. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Bäcken bedöms vara omgrävd och sänkt inom hela sin längd. Fallsträckan är sprängd genom blockrik mark. Här har det tidigare funnits en såg. Uppströms är betydande delar av dikeskaraktär. Ingreppen innebär att Skiren sannolikt är sänkt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om vattendraget undantas från föroreningar och exploateringsföretag såsom ytterligare utdikning eller förändringar i vattenföring. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Fri utveckling av träd- och buskskiktet längs bäcken skulle skapa en värdefull korridor i landskapet. Vid åkerbruket på den omgivande åkermarken bör hänsyn tas till vattendraget genom att en skyddszon anläggs.

Skydd: Strandskydd

Å 290 Börsebo ändmoräner

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G

Referenser: 41, 67

Naturvärdesbedömning

Moränrygg av denna typ är en mycket ovanlig geologisk bildning inom Åtvidabergs kommun.

Beskrivning

I den trånga dalgången öster om Börsebo, nordväst om Igelgölen, ligger tre smala blockrika ändmoräner. Dessa går tvärs över dalgången och är tydligt urskiljbara. Moränryggarna är cirka 4 meter breda och det inbördes avståndet är cirka 150 meter. Flertalet ändmoräner av denna typ anses vara bildade vid en kalvande isfront under korta stillestånd eller framryckningar vintertid. Deras inbördes avstånd är då ett mått på isfrontens årliga tillbakaryckande under inlandsisens avsmältningsperiod.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel täkt, schaktning, bebyggelse och barrträdsplantering.

Skydd: Saknas

Å 291 Öjantorp grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Grova, ihåliga ekar har normalt ett mycket stort värde för ovanliga arter bland lavar, svampar och insekter. I detta fall har bland annat bålgeting sitt bo i trädet.

Beskrivning

Intill vägen mellan Börsebo och Öjantorp står en grov, topphuggen ek i en liten nordostvänd brant intill vägen. Trädet är över 1,3 meter i stamdiameter med skorp bark. Eken är ihålig med ingång genom ett grenhål (cirka 5-7 dm i diameter) med bålgetingbo. Trädkronan är gles med enstaka döda grenar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om eken huggs fri från sly och närstående konkurrerande träd. Död ved såväl på trädet som på marken bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 292 Sundsgöl sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Odikade sumpskogar är mindre vanliga inom kommunen. De hyser ofta ett rikt och bevarandevärdt växt- och djurliv. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Sundsgöl, som ligger öster om Svaltorp och sjön Svalgen, finns en odikad, barrdominerad blandsumpskog. Gran och tall finns tillsammans med al och björk. Socklar och senvuxna träd förekommer liksom trädlågor. Här finns signalarten kattfotslav tillsammans med gammelgranslav och skriflav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 293 Hykaremossen aspskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Dessa aspar kommer om de sparas att kunna bli mycket värdefulla för sällsynta svampar, lavar och mossor.

Beskrivning

Väster om Långsjön i höjd med Högö, cirka 1,5 km söder om Fivelsbo, finns ett mindre område vid stranden med många grova och gamla aspar. Någon asplåga finns också.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om asparna sparas och träd som faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 294 Hagmossen hällmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla barrträden som har förutsättningar att bland annat hysa värdefulla insekter, vilket spår visar. Här finns också den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Långsjön, cirka 1,5 km söder om Fivelsbo, finns ett berg med gammal orörd tallskog. Många av tallarna är 150 år eller äldre. De är grovgreniga och slätbarkiga och börjar bli lämpliga för rödlistade insekter. Spår av den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT) har noterats i området. Den rödlistade vedsvampen tallticka(NT) förekommer. I östra delen finns en platå med inblandning av gran.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 295 Långsjön barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Barrskogsområdet med rikligt med död ved och lågor hyser en värdefull kryptogamflora med minst tre rödlistade arter. Här finns till exempel på grov asp den ovanliga arten stor aspticka(NT). Lite större barrskogar med urskogsartad karaktär på produktiv mark är ovanliga. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Långsjöns västra strand en dryg kilometer söder om Fivelsbo, sydväst om ön Långholmen, finns ett äldre grandominerat barrskogsområde med inslag av grova aspar. Här finns gott om grova granlångor och även en del tallångor i olika nedbrytningsstadier. På dessa växer bland annat den rödlistade vedtrappmossan(NT). I den nordligaste delen växer denna art även på grova asplågor tillsammans med kandelabersvamp(NT). I norr finns även på en asp stor aspticka(NT). Signalarter som hittats i området är stubbspretmossa och bandpraktmossa. Här finns också gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området lämnas orört och död ved och träd som faller sparas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2000.

Å 296 Rävullen lövskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 55, 63

Naturvärdesbedömning

Det omväxlande lövskogsdominerade området är mycket värdefullt ur naturvårdssynpunkt med goda förutsättningar för ovanliga arter bland mossor, lavar, svampar och vedinsekter. Här finns till exempel flera rödlistade vedsvampar bland annat den ovanliga och mer krävande lunglaven(NT). Södra delen av området är klassificerad som nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Rävullen vid Fivelsbo i centrala delarna av Åtvidabergs kommun finns ett ganska stort varierat område med lövdominerad skog. Det är starkt kuperat med berg som är bevuxna med senvuxen ek och tall omväxlande med sänkor där asp, gran och ek dominerar. Lågor förekommer. Ställvis är asparna grova och här finns även gott om hassel. En del av ekarna på bergen har döda toppar och grenar. I området finns också någon lind, lönn och alm.

I södra delen finns en sänka väster om vägen och en sluttning ner mot sjön med gammal aspdominerad skog. Här finns också inslag av ek, alm och lönn. På de två sistnämnda trädslagen finns en mycket rik lavflora med ovanliga arter som den rödlistade arten lunglav(NT) och bårdlav och stuplav. På klipporna finns en rik mossflora med bland annat trädporrella. Längst i sydost ingår även ett mera grandominerat parti men med stort inslag av asp. Det finns gott om död aspved och här växer den rödlistade vedtrappmossan(NT) på döda liggande aspstammar.

Svampfloran i området är intressant med de rödlistade arterna veckticka(NT), kandelabersvamp(NT) och gräddporing(VU) samt signalarten rävticka. I norra delen där ek dominerar finns den rödlistade oxtungssvampen(NT). Signalarter i området utöver redan nämnda arter är lundelm, lönnlav, dvärgtufs, långflikmossa och kalkkrusmossa.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om en del yngre gran tas bort men området i övrigt lämnas orört. Död ved och träd som faller ska sparas.

Skydd: Den sydöstra delen omfattas av strandskydd som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 297 Fivelsbo ekbestånd

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har framtidsvärde för naturvärden knutna till ek.

Beskrivning

Cirka 300 meter väster om bebyggelsen vid Fivelsbo finns ett ekrikt område som mot väster blir mer grandominerat. Här finns gamla men ej så grova ekar. En del är av vidkronig typ men de flesta är av skogstyp med kronan högre upp. Signalarten rostfläck, en lav på ek, har noterats i området.

Bibehållande av värdena

Om naturvärdena ska utvecklas bör en del gran som tränger ekarna tas bort. I omgivningen finns ytterligare ekar som bör frihuggas.

Skydd: Saknas

Å 298 Fivelsbo barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Barrskogsområdet hyser en av Östergötlands läns rikaste kända förekomst av den mycket sällsynta ringlaven(VU). Arten är endast känd från ytterligare en handfull lokaler i länet och finns i övrigt mest i de finaste urskogarna i norra Sverige. Förekomsten av gamla träd, lågor och högstubbar innebär att området i övrigt hyser flera andra rödlistade och värdefulla arter av mossor, lavar, vedsvampar och insekter. Ur naturvårdssynpunkt är det mycket angeläget att bevara barrskogsmiljöer som, liksom detta område, varit orörda mycket länge. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om Fivelsbo i centrala delarna av Åtvidabergs kommun söder om sjön Ämten finns ett naturskogsliknande hänglavsrikt barrskogsområde.

Östra delen är en nordostvänd rasbrant med tall och senvuxna granar. I norr finns en äldre granskog och på berget finns många gamla tallar. Här finns rikligt med den rödlistade arten ringlav(VU). Arten växer här på såväl gran, tall som enbuskar. Här finns även signalarterna talltagel, nästlav och kattfotslav samt gammelgranslav.

I den västra delen, söder om Fivelsbofjärden, dominerar tall i norr och gran mot söder. Många av tallarna är riktigt gamla, mer än 150 år. Bitvis finns ett stort inslag av grova aspar och död ved av olika trädslag. De rödlistade arterna ullticka(NT), liten blekspik(VU) och garnlav(NT) har hittats här. Bland signalarterna finns grön sköldmossa, långflikmossa, grymig blåslav och även här nästlav. Området är även intressant för insekter med spår signalarten bronsbjon.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som faller sparas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2000.

Å 299 Fivelsbofjärden barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Barrskogsområdet har förutsättningar att hysa rödlistade och värdefulla arter tack vare förekomst av gamla träd och död ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om Fivelsbofjärden vid Ämtens strand, nordväst om Fivelsbo, finns en blockig sluttning ner mot sjön. Här förekommer gamla tallar och gamla senvuxna granar. Här finns även inslag av död ved. Gammelgranslav har noterats i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 300 Fivelsbo sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Blandsumpskogen med hög och jämn luftfuktighet och stort inslag av senvuxna träd har en värdefull kryptogamflora. Området har förutsättningar att hysa flera sällsynta arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om Långsjön, cirka 1,5 km sydost om Fivelsbo, finns en ganska blöt blandsumpskog med björk, al, gran och tall. På de senvuxna granarna växer gammelgranslav och kattfotslav. På klibbal finns skriftlav. En del björkar har huggits bort i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området i fortsättningen lämnas orört.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 301 Lilla Löpgöl grus- och sandmark

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 5, 52

Naturvärdesbedömning

Detta är enligt en utförd studie den plats med den största populationen av den hotade arten sandödlan(VU) i kommunen. I Östergötlands län finns huvuddelen av de rapporterade sandödlelokalerna i den sydöstra delen, i Åtvidabergs och Valdemarsviks kommuner. På regional nivå har kommunen sålunda ett särskilt ansvar för arten. Området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Lilla Löpgöl ligger en dryg mil nordnordost om Falerum. Objektet utgörs till stor del av en mindre grustäkt som utnyttjats under en längre tid. Underlaget är en isälvsavlagring tillhörande den s k Löpgölsåsen, som sträcker från sjön Ämten i nordväst ner mot Hannäs. Vid undersökning har sandödlans populationsstorlek vid Lilla Löpgöl uppskattats till cirka 20-50 individer.

Bibehållande av värdena

För att bevara de höga naturvärdena behöver högre vegetation(>1 m) röjas för att förhindra beskuggning. En mosaik av framförallt buskar, men även enstaka träd bör lämnas kvar för att upprätthålla en strukturellt varierad miljö. Inom partier med låg slyvegetation bör vissa helt öppna ytor skapas. Buskage av hallon, nypon etc bör inte åtgärdas eftersom de är viktiga för sandödlorna och inte blir speciellt höga. Länsstyrelsen har upprättat en bevarandeplan för området 2001.

Skydd: Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 302 Stora Löpgöl grova ekar

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 15, 75, 87

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena vid Stora Löpgöl är mycket höga tack vare förekomsten av ett stort antal grova ekar, riklig tillgång på död grov eller gammal ekved och ihåliga mulmträd som är solexponerade. Växt- och djurlivet är mycket värdefullt. Här trivs ett stort antal rödlistade och ovanliga lavar, svampar och insekter. Bland de rödlistade arterna finns också hålträdklokrypare(NT) som finns upptagen i EU:s art- och habitatdirektiv. Den största delen av området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Gården Stora Löpgöl, cirka en mil nordnordost om Falerum, ligger bland annat på isälvsmaterial tillhörande den s k Löpgölsåsen, som sträcker sig från sjön Ämten i nordväst mot Hannäs. Kring mangårdsbyggnaden växer ett större antal grova och mycket grova ekar, cirka 25-30 stycken. De grövsta har en brösthöjdsdiameter på cirka 1,5 meter. Även ett antal senvuxna gamla ekar förekommer liksom en hel del död ved i form av torrträd, högstubbar, nedhängande och nedfallna grova grenar. Många ekar innehåller mulm och de växer ganska solexponerat. Lavfloran är rik på de äldsta ekarna. På en senvuxen gammal högstubbe växer rikligt med den hotade laven ekspik(VU). Andra rödlistade lavar är gul dropplav(NT) och rödbrun blekspik(NT). I området finns även signalarterna brun nållav, gulpudrad spiklav, sotlav och rostfläck. Svavelticka förekommer. Att döma av färskta utgångshål och larvgångar torde insektslivet vara synnerligen rikt och värdefullt. Detta har också bekräftats genom undersökning. Gulbent kamklobagge(NT), kardinalfärgad rödrock(NT), kortvingen *Thamiaraea hospita*(NT), *Cis fusciclavis*(NT), *Orchestes betuleti*(NT), matt blombagge (NT) och ekmulmbagge(NT) är rödlistade skalbaggar som har påträffats. Här finns också de rödlistade klokryparna hålträdklokrypare(NT), dvärgklokrypare(NT) och gammelekklokrypare(NT).

Vid huset Lugnet söder om mangårdsbyggnaden finns ett bestånd med karaktär av igenväxande hagmark. Här finns cirka 10 grova till mycket grova mulm-ekar. De flesta växer inom ett begränsat område nära sjön men en stor ek står intill vägen. Träden står skuggigt till följd av inträngande gran och uppväxande ungt löv. Trots det finns ännu en rik lavflora knuten till barken men inte i större mängd. Blyertslav(NT), gul dropplav(NT) och rödbrun blekspik(NT) är rödlistade arter som finns tillsammans med signalarterna brun nållav, gulpudrad spiklav, sotlav och rostfläck. Grova grenar som dött och fallit ner eller sitter kvar är värdefulla för vedsvampar. De rödlistade arterna blekticka(NT) och rutsinn(NT) förekommer. Här finns också ekticka(NT). En grov ihålig ek som fallit har fått ligga kvar. Den rikliga mulmmängden i ekarna erbjuder livsrum för hålllevande insekter vilket bland annat spillningshögar och spår visar. På lite yngre ek öster om vägen förekommer även den i länet sällsynta blomskägglaven. Dert finns också en rapport om den rödlistade kärlväxten korskovall(NT).

Fortsätter man cirka 300 meter norr om gården står intill vägen vid ett vägshål en ensam grov ek i ett ungt ekbestånd. På eken finns talrika grova döda grenar på vilka blekticka(NT) växer. På den ganska skrovliga barken trivs bland annat blyertslav(NT), gul dropplav(NT), gulpudrad spiklav och rostfläck.

Ytterligare 100-200 meter norrut intill vägen mot Torp står några grova och gamla lindar på vilka det växer en hel del av den rödlistade lunglaven(NT). Signalarter är lönnlav och fällmossa och även här finns den rödlistade blyertslaven(NT). Fler lindar finns på andra sidan vägen i nordslutningen.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena måste de grova och senvuxna träden hållas fria från buskar, sly och konkurrerande träd. I beståndet vid Lugnet måste samtliga grova ekar frihuggas från gran och ungt löv. All död ekved i området måste sparas. Yngre träd i området och omgivningarna måste få utvecklas till arvtagare till de grova träden. Länsstyrelsen har upprättat en bevarandeplan år 2001.

Skydd: Den största delen av området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter från Stora Löpgölens strandlinje.

Å 303 Finnbygget rasbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 4

Naturvärdesbedömning

Detta skogsbestånd har en orörd karaktär med olikåldriga träd och förekomst av död ved, vilket är av vikt för numera ovanliga arter. Bland annat förekommer den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). Om området bevaras kommer naturvärdet att öka med grövre träd och mer död ved i form av fler lågor. Området bedöms ha ornitologiskt värde.

Beskrivning

Strax söder om den lilla gården Finnbygget nära Rumma finns en blockig brant mot öster. Granen dominerar men här finns även tall och lövinslaget är stort med asp, ek, björk, rönn och hassel. Det finns flera relativt grova träd.

På granar i branten växer gammelgranslav. Fuktiga lodytor har en rik mossflora, bland annat porellor som har signalvärde. Inom området finns också en del död ved som torrträd och lågor. På minst en granlåga växer den rödlistade vedsvampen ullticka(NT).

Bibehållande av värdena

Det höga naturvärdet kommer att bestå om området lämnas orört och död ved och omkullfallna stammar sparas.

Skydd: Saknas

Å 304 Finntorpsgölen

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 12

Naturvärdesbedömning

Finntorpsgölen är ett värdefullt inslag i landskapet. Mindre vattensamlingar med slättsjökaraktär är generellt sällsynta i landskapet. Finntorpsgölens karaktär av slättsjö förhöjer också naturvärdena tillsammans med att gölen gränsar till ett öppet jordbrukslandskap mellan gölen och Finnbygget i nordväst. Motivet till kommunalt intresse grundar sig främst på slättsjökaraktären och att det omgivande landskapet saknar små vattensamlingar i stor utsträckning.

Beskrivning

Cirka en kilometer söder om Rumma ligger Finntorpsgölen. Gölen omges av hälften skog och hälften öppet jordbrukslandskap. Den ovala vattenspegeln täcks till hälften av spridda blad av gul näckros. I de grundare partierna bryts vattenspegeln också av uppstickande strån av sjöfräken och enstaka exemplar av bladvass. Även mindre vassruggar markerar var de grundare partierna finns i gölen. I den norra delen ligger vattenspegeln fri från flytbladsvegetation. Finntorpsgölen har sammantaget karaktär av en liten slättsjö. Hävdade stränder saknas dock i dagsläget. Fisk finns i gölen.

Strandzonen får karaktär av en bård med en blandning av bunkestarr, bladvass, pors och viden. Den omgivande skogen domineras av glasbjörk och gråal med inslag av tall och gran i dimensioner mellan 1

och 3 dm i brösthöjdsdiameter. Träden växer i ett glest ställt bestånd i anslutning till vägen och kraftledningsgatan längs den östra kanten. I väster är vegetationen mer slyartad. Trädskiktet glesas ut mot jordbruksmarken i norr. Mellan åkermarken och gölen står bara enstaka träd. Här har sannolikt varit bete tidigare.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om gölen undantas från exploatering och ej förorenas i framtiden. En återupptagen hävd av den norra stranden kan förstärka områdets naturvärden.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 305 Grävsjön-Hörsjön isälvsavlagring

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** G L **Referenser:** 41, 50, 75

Naturvärdesbedömning

Åsarna mellan Grävsjön och Hörsjön utgör ett mycket värdefullt och skyddsvärt element i dalgångarnas naturmiljö. Isälvsavlagringarna är viktiga för landskapsbilden.

Beskrivning

Mellan sjöarna Grävsjön och Hörsjön utbreder sig ett isälvsstråk. I dalgången från Grävsjön upp till Finnbygget bildar gruset en rullstensås från vilken en tvärsås utgår mot nordost. Även mellan Rumma och Hörsjön har en ryggformad ås bildats. Från åscentrat vid Dagsberg löper en ryggformad biås i dalgången mot Flatgöl i nordväst och norr om Torp ligger, i anslutning till huvudåsen, en välbildad öst-västlig tvärsås. Strax väster om åsen, 400 meter nordväst om Grävsjöns nordspets, finns blockrik morän med en blocksänka.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel täkt, bebyggelse på åsarna och vägombyggnad.

Skydd: Saknas

Å 306 Övre Rumma rasbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

I branten finns värden som gamla träd, rikligt med död ved som lågor och torrträd samt lodytor. Detta ger förutsättningar för att utveckla en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax öster om Övre Rumma finns en östvänd rasbrant bevuxen med en flerskiktad, hänslavrik, grandominerad barrskog. Det finns gott om aspar och död ved. På granbaserna växer rikligt med gammelgranslav. Här finns även grynig blåslav. En del gamla tallar finns.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 307 Nedre Torp grova ekar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Grova ekar är hemvist för ett stort antal växter och djur. Dessa ekar har förutsättningar att redan nu och i framtiden hysa värdefulla lavar, svampar och insekter.

Beskrivning

Cirka 800 meter nordväst om gården Nedre Torp, nordväst om Rumma, nära den lilla skogsvägen mot Löpgöl står fyra grova ekar. Två av dem står öppet i betesmark. Den största längst i söder har en brösthöjdsdiameter på cirka 1,5 meter. Den börjar få grov skorpbark och har döda grova grenar men inga synliga håligheter. Den andra är cirka 1 meter. Den är skadad av blixten. Barken har ännu inte blivit så grov. Eken har sannolikt håligheter. Här finns den blanksvarta trämyran (*Lasius fuliginosus*). Den bygger bon i håligheter i gamla träd och är en bra indikator på att ett träd börjar utveckla jätteträdsqualiteter.

De två andra ekarna är metergrova och friska. Båda träden är präglade av att stå i skogsmark med skuggade stammar.

Närmare Nedre Torp där den lilla vägen svänger kraftigt, cirka 150 meter från den större vägen mellan Rumma och Fröjerum, står en solitärt utvecklade ek, cirka 1,5 meter i brösthöjdsdiameter. Den har enstaka döda grenar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och ökar på sikt om ekarna får stå fritt och huggs fria från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Saknas

Å 308 Nedre Torp småvatten

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Småvattnet vid Nedre Torp är en värdefull naturmiljö som gått tillbaka starkt under de senaste hundra åren. Små, fisklösa vattensamlingar är av stort värde för många organismgrupper som till exempel groddjur, trollsländor och vattenlevande skalbaggar. Naturvärdena förhöjs av att omgivningarna betas.

Beskrivning

Cirka en kilometer nordväst om gårdsbebyggelsen vid Dagsberg, Rumma, ligger en liten vattensamling i en betesmark vid den lilla vägen mellan Nedre Torp och Löpgöl. Småvattnet är näst intill helt fritt från träd och buskar i strandlinjen. Enstaka unga klibbalar och ett par klena videbuskage bryter av mot den i övrigt öppna ytan. Vattensamlingen är grund, bara 2-4 dm djup, och saknar i stort sett en öppen vattenspegel. I fältskiktet ges den karaktär av sjöfräken, blåsstart och säv, vilka täcker praktiskt taget hela ytan. Även mannagräs och vattenklöver utgör ett påtagligt inslag. Betesdjuren har trampat flitigt i strandzonen i samband med att de betat ned vegetationen. Djuren har betat över hela området men främst längs stränderna och tryckt ut starrvegetationen några meter ut från stranden. Småvattnet är grunt, ligger i

en öppen miljö och fritt från fisk. En inventering av groddjur i kommunen bör rikta uppmärksamheten mot den här vattensamlingen.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt hårt betestryck kommer att motverka en igenväxning av småvattnet med till exempel säv. Naturvärdena kommer också att bibehållas om en etablering av träd och buskar kring vattensamlingen motverkas.

Skydd: Småvatten och våtmarker i jordbruksmark omfattas av biotopskydd.

Å 309 Lindshult barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns gamla träd och rikligt med död ved. Kryptogamfloran är värdefull och området bedöms även ha stort värde för fågellivet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om sjön Gorgen, cirka 400 meter öster om huset Lindshult, finns två bergknallar med hållmarkstallskog och en sänka med tallsumpskog däremellan. Det finns gott om gamla grova tallar, talltorrakor och tallågor i hela området. I sumpskogen växer grova och senvuxna granar och senvuxna klibbalar.

På tallarna växer grynig blåslav och på tallågorna finns strecklav. På granarna växer gammelgranslav och kattfotslav och på alarna förekommer skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 310

Gorgen barrskog

Området ingår numera i område Å 1148 Gorgbergets naturreservat barnnaturskog

Å 311 Gorgen bäck och sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Skogsbäckar och sumpskogar är ett rikt och värdefullt inslag i landskapet. I detta område är tillgången på gamla träd, rikligt med död ved och den höga och jämna fuktigheten värdefullt för många mer krävande arter. Området hyser bland annat en värdefull lavflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sjön Gorgen ligger cirka två kilometer väster om Rumma. Sjöns ena tillflöde som kommer västerifrån, från Brandsgöl, utgörs från fastighetsgränsen och de 300 metrarna fram till sjön av en naturlig skogsbäck

med en alsumpskog mitt på sträckan. Bäckan strömmar bitvis relativt kraftigt. Bottnen är oftast sand/grus. Längs bäcken växer granskog. På de äldre granarna växer rikligt med signalarten kattfotslav och gammelgranslav. I sumpskogen växer grova alar, ibland på socklar. På alarna växer signalarterna rostfläck och glansfläck samt skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om sumpskogen, bäcken och en 20 meter bred skyddszon på var sida om bäcken lämnas orörda och träd som dör eller faller lämnas kvar. Helst bör hela dalgången lämnas orörd.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 312 Gorgkärret sumpskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Gorgkärret är en större blandsumpskog där bland annat den rödlistade hållaven(VU) växer tillsammans med ytterligare några värdefulla växter som signalerar höga naturvärden. Hållaven är känd endast från ett fåtal platser inom kommunen. De sumpskogar av denna karaktär som finns inom kommunen bör bevaras opåverkade. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Gorgkärret ligger 3 km nordväst om Rumma och består av en flerskiktad blandsumpskog med stort inslag av senvuxna klibbalar och granar samt grova tallar. Även en del lågor och torrakor finns. På granar och alar växer rikligt med gammelgranslav och signalarten kattfotslav. På alarna växer dessutom grynig blåslav och på enstaka träd även den rödlistade och mycket fuktighetskrävande arten hållav(VU). Här finns också skriftlav. På tallågor växer signalarten långfliksmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar, och en rejäl skyddszon runt sumpskogen sparas/skapas.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 313 Övre Torp grova ekar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De båda ekarna är exempel på de ganska grova och spärrgreniga ekar som finns inom fastigheterna vid Hannäs-Torp. Dessa har en potential att få mycket höga naturvärden om de får stå fritt. Grova ekar är hemvist för ett stort antal arter.

Beskrivning

Strax intill den lilla vägen mot Flatgöl, 600 meter nordväst om bebyggelsen vid gården Övre Torp står två ganska grova och spärrgreniga ekar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och kommer på sikt att öka om ekarna kontinuerligt frihuggs från stammen till minst två meter utanför kronans yttre gräns. Övriga spärrgreniga ekar på fastigheten bör skötas på samma sätt.

Skydd: Saknas

Å 314 Karlsborg jättegryta

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: G

Referenser: 70

Naturvärdesbedömning

Jättegrytan är av geologiskt intresse som påminnelse om de krafter som var verksamma under tiden för inlandsisen. Grytan är liten men har lokalt intresse.

Beskrivning

Omedelbart väster om husen vid Karlsborg, mellan Hörsjön och Getsjön, finns en liten jättegryta på den östligast utskjutande bergsudden. Den är 0,4 meter djup i den övre kanten och 0,1 meter vid den nedre. Diametern är 0,3 meter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena består om området undantas ingrepp som till exempel sprängning.

Skydd: Saknas

Å 315 Getsjön våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Getsjön är en varierad, näringsrik sjö med vassar, grunda partier med flytbladsvegetation, öppna vattenspeglar och en ö. Den är till övervägande delen omgiven av skogsmark. I norr gränsar dock sjön till en betad mad strax öster om Karlsborg. Runt stränderna finns inslag av videsnårskog och lövdominerade brukade strandskogar. Sammantaget utgör Getsjön ett värdefullt inslag i naturmiljön. Större sjöar av slättsjökaraktär är relativt sällsynta i Åtvidabergs kommun. Sjön bedöms ha betydelse för fågellivet.

Beskrivning

Cirka 2,5 km rakt söder om Långserum, mellan sjöarna Hörsjön och Västersjön, ligger Getsjön. Getsjön är näst intill helt omgiven av skogsmark. Undantaget är ett betat parti öster om Karlsborg i den norra delen av sjön. Sjön är till karaktären grund och näringsrik. Stränderna domineras av bladvass som ersätts av säv och gul och vit näckros när vattendjupet tilltar. Centralt och ett stycke norrut finns en öppen vattenspegel. Mot landstranden dominerar bunkestarr. Strax öster om bebyggelsen vid Karlsborg finns en betad mad med en rikare flora. Den blöta delen domineras starkt av tuvor med blåtåtel, tåg och kärrfräken. Här finns också en lång rad andra växter knutna till fuktiga och blöta miljöer som till exempel tåg, älggräs, kråklöver, harstarr (indikatorart), rankstarr, sjöfräken, tuvtåtel, kabbleka, snärjmåra, bladvass, flaskstarr, skräppor, besksöta, blåsstarr, videört, sjöranunkel, vattenmåra och frossört. Maden möter bladvassbältet tidigt varför en blå bård saknas. Mot land ansluter maden till en numera betad åkermark som är kraftigt gödselpåverkad.

Trädskiktet längs den västra stranden består främst av glasbjörk och klibbal i ett gallrat bestånd. I anslutning till fastmarken finns ett påtagligt inslag av videbuskage och alsly. Videbuskagen övergår

ställvis till videsnårskog och mitt för den västra stranden ligger en ö, bevuxen med björk och gran. Ön omgärdas av öppet vatten.

En inventering av fågellivet vid sjön skulle kunna bidra med värdefull kunskap om sjöns betydelse som till exempel rastlokal och häckningslokal.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete i anslutning till maden vid Karlsborg är en förutsättning för att värdena ska bestå. En fri utveckling av den omgivande strandskogen kommer att bidra till att en värdefull naturtyp kan utvecklas på sikt. Vid skogsbruksåtgärder i anslutning till sjön bör en bred skyddszon lämnas för att bevara den ostörda karaktären runt sjön, samt minimera att eutrofieringen tilltar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 316 Torpegölen strandäng

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena består främst av en öppen fuktäng på den västra sidan av sjön som bär spår av tidigare hävd. Här finns en riklig förekomst av den mindre vanliga slätterblomman.

Beskrivning

Torpegölen ligger öster om den idag nedlagda gården Övre Torp och är näringsfattig till sin karaktär. Omgivningen är i huvudsak trivial med brukade skogar åt öster och söder, betad åkermark åt väster och granplanterade åkrar åt norr.

Stränderna åt norr och väster är sannolikt gamla betade strandängar som idag mestadels är bevuxna med en genomgallrad bård av jämnt ställda björkar (1-3 dm) med inslag av al och videbuskage. Fältskiktet på de flacka sidorna domineras av grenrör, älggräs och vass. I den västra delen finns en fuktäng med gungflykaraktär med spår av tidigare hävd. Vitmossa dominerar bottenskiktet och i fältskiktet växer rikligt med den mindre vanliga slätterblomma (hagmarksindikator), tillsammans med tranbär, trådstarr, blodrot, sumpmåra, kärrsilja och kärrviol. En grov björk (7 dm) med avbruten topp och skorp bark står intill. Björkens barksprickor är rikligt bevuxna med grön knappåslav. Åkermarken intill betas.

I söder finns en bredare bård av ung strandskog bevuxen med unga granar, al och björk. Mot öster finns en lövträdsbård mot sjön innan skogen övergår till tallplanteringar.

Tre anslutande dräneringsdiken från omgivande åkermark tillför näringsrikt vatten (vass och jättegröe bildar bestånd vid inloppen) och ett djupt grävt dike avvattnar gölen i Röhällsgölen.

Bibehållande av värdena

Träd och buskar som vandrar in i den öppna fuktängen på västra sidan bör röjas bort för att skapa förutsättningar för att vegetationstypen ska kunna bevaras. Bete eller slätter ut mot sjön skulle innebära att naturtypen kan bevaras på längre sikt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 317 Nedre Torp ekhage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 15

Naturvärdesbedömning

Hagens naturvärden är främst knutna till de närmare 10 mycket grova ekarna. Ekarna börjar nå den grovlek och ålder då de börjar bli värdefulla för en rad insekter och lavar. Områdets naturvärde motiveras också av att det är sällsynt med riktigt grova ekar i den här delen av kommunen och att hagens grova ekar kommer att utveckla betydande naturvärden inom, en ur ekperspektiv, snar framtid. På staketstolpe växer den i Östergötland mycket sällsynta och rödlistade laven vedspik(VU).

Beskrivning

Gården Nedre Torp ligger cirka 8 km nordnordost om Falerum, nordväst om Rumma. Denna kobetade hage ligger på östra sidan av vägen mot Fröjerum omgiven av skogsmark. Hagen får en kuperad karaktär av två moränkullar med halvmeter grova ekar. I sydvästra hörnet finns en grävd damm. I öster sluttar hagen och här finns insprängda fuktstråk där vecketåg växer. Stora delar av hagen är gödselpåverkad och naturvärdena är främst knutna till de riktigt grova ekarna. Det är ekarna som ger karaktär och här finns närmare tio spärrgreniga ekar som är över en meter i stamdiameter. Hälften av de grova ekarna har utvecklad skorpbark. På dessa ekar växer en hel del av signalarten brun nållav. Här finns även kyrkogårdslav. Blanksvart trädmyra (*Lasius fuliginosus*) har påträffats på en ek. Den bygger bon i håligheter i gamla träd och är en bra indikator på att ett träd börjar utveckla jätteträdskvaliteter. Den äldsta och grövsta eken växer intill en bergfot strax utanför elstängslet. På denna växer lite av den rödlistade skuggorangelaven(NT).

I hagen växer även yngre ek, gran, tall och björk. Inslaget av björk (0,5-1 dm) ökar mot öster. En björkhögstubbe har sparats. I buskskiktet finns spridda hasselbuskar och trädformiga enbuskar. Sannolikt har de flacka partierna tidigare odlats. Fältskiktet i de flacka ytorna domineras av näringsgynnade arter och hagmarksindikatorer återfinns sparsamt och främst i kanter upp mot de stenrika partierna. Exempel är blåsuga, smultron, vårbrodd, bockrot och gullviva.

Inslaget av död ved är sparsamt med få döda grövre grenar och rester av röjningar och gallringar i form av klenved. Död ved av äldre datum finns dock i form av de kvarstående staketstolparna (av ek?) som förlorat sin funktion sedan de ersatts med elstängslet. På dem växer vedspik(VU).

Bibehållande av värdena

Röjning av igenväxningsvegetation och frihuggning av ekar är mycket viktigt för att naturvärdena ska kunna utvecklas. Eken som står söder om hagen bör frihuggas och ingå i betet. En restaurering bör föregås av en mer detaljerad plan innan arbetsföretaget äger rum.

Skydd: Saknas

Å 318 Dagsberg hållmarksskog och hassellund

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 63

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till tillgången på gamla och senvuxna träd och buskar och rikligt med död ved. Här finns en värdefull lav- och mossflora med minst en rödlistad art. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om bebyggelsen vid Dagsberg, vid Rumma, finns en hassellund med inslag av lönn och asp. En del av hasseln är gammal och en hel del död hasselved finns. Mot norr finns en brant med senvuxna ekar. På dessa växer signalarterna gulpuddrad spiklav och brun nållav. I branten växer signalarterna fällmossa och trädporrella. På och ovanför brantkrönet tar en hållmarksartad tallskog vid med inslag av gran och ek. Många tallar är gamla och grova och inslaget av död tallved är påtagligt. På en torr tallåga växer den rödlistade arten ladlav(NT).

Vid vägen mellan Dagsberg och Nedre Torp, väster om branten står två spärrgreniga ekar i dimensionerna 0,8 och 1 meter i brösthöjdsdiameter. De är friska med enstaka döda grenar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Dock bör de grova relativt spärrgreniga ekarna närmast åkern samt ekarna vid vägen hållas fria från sly. Extensivt bete i hassellunden är positivt.

Skydd: Saknas

Å 319 Dagsbergsgölen

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i anslutning till Dagsbergsgölen utgörs främst av den vattenmiljö den tillför landskapet. Sjön har sannolikt ringa betydelse för fågellivet och stränderna är under igenväxning.

Beskrivning

Norr om Övre Rumma, cirka 700 meter öster om Dagsberg, ligger Dagsbergsgölen. Dagsbergsgölens cirkelrunda vattenspegel är helt fri från flytbladsvegetation. En distinkt markerad strandlinje löper runt den öppna vattenytan. Stränderna består av ett högstarrbälte som är mest markerat längs med den västra och södra stranden. I söder och i norr finns ett inslag av bladvass som mot land övergår i videsnårskog. I norr och söder gränsar gölen mot jordbruksmark och mot väster och öster mot skogsmark. Den omgivande strandskogen består främst av björk, asp och klibbal i dimensioner på mellan 1 och 2 dm i brösthöjdsdiameter. Stränderna har huggits på grövre träd och död ved saknas nästan helt. Enstaka lågor av barrträd och björk finns i strandzonen. Ett inlopp finns i söder och ett utlopp i norr.

Högstarrbältet domineras av bunkestarr och trådstarr med inslag av hundstarr och blåstarr. Högstarrbältet har karaktär av enartsbestånd med inslag av sjöfräken, videört, pors, kråklöver, besksöta, veketåg och svärdsilja. Näckrosor saknas nästan helt i gölen med undantag för en gles bård av gul näckros. Avsaknaden av näckrosor antyder att gölen är relativt djup.

Gölen är rund och relativt djup. Möjligtvis kan gölen ha ett ursprung som dödisgrop. Vid en geologisk inventering i kommunen bör sjön ingå.

Bibehållande av värdena

Låt stränderna utvecklas fritt. Hänsyn till gölen bör tas vid skogsbruk genom att lämna en zon innanför stranden opåverkad.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 320 Röhäll sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar har ofta ett rikt växt- och djurliv och är ett värdefullt inslag som bidrar till variationen i landskapet. Detta område har förutsättningar att på sikt utveckla högre naturvärden.

Beskrivning

Cirka 800 meter väster om gården Röhäll, norr om Rumma, finns en blöt alsumpskog med grova alar på socklar. På alarna växer skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör och faller lämnas kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 321 Röhäll rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser en värdefull lavflora. Här finns de ovanliga, kontinuitets- och fuktighetskrävande arterna lunglav(NT) och skrovellav(NT) som båda är rödlistade. Skrovellaven(NT) är bara känd från en handfull platser i Östergötland. Det höga naturvärdet beror på förekomsten av gamla och senvuxna träd, riklig tillgång på död ved och en hög och jämn luftfuktighet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Rumma i kommunens östra del, cirka 800 meter väster om gården Röhäll, finns en sydvänd rasbrant med hållmarksskog i de övre delarna och en asprik granskog i de nedre delarna. Området gränsar mot hygge i öster och väster och en alsumpskog i söder. Det växer mycket gamla tallar på toppen och grova aspar och senvuxna ekar längre ned. På några av de senvuxna ekarna växer de rödlistade arterna lunglav(NT) och skrovellav(NT). På tall finns den rödlistade svampen talticka(NT). Signalarter i området är fällmossa, kattfotslav, rostfläck och bårdlav. Här finns även grynig blåslav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar och en rejäl skyddszon lämnas i söder vid avverkning i närheten. Det är viktigt att granarna som lämnats vid avverkning öster om området får stå kvar. Nyckelbiotopen bör på sikt tillåtas att växa österut.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 1997.

Å 322 Röhällsgölen barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Denna nyckelbiotop har stort inslag av gamla och senvuxna träd, rikligt med död ved och en hög och jämn luftfuktighet. Tack vare detta finns en värdefull lavflora och en rik förekomst av vedsvampar. Här finns bland annat den ovanliga och kontinuitets- och fuktighetskrävande lunglaven(NT).

Beskrivning

Strax sydväst om Röhällsgölen, drygt 1,5 km norr om Rumma, finns en grandominerad och flerskiktad barnaturskog i en nordostsluttning. Det växer mycket rikligt med hänglavar på grangrenar och på granbaserna växer rikligt med gammelgranslav och kattfotslav. Det finns gott om lågor med vedsvampar. På minst en av de många grova asparna som finns i området växer lunglav(NT) som är en rödlistad art. I

den övre delen växer mycket gamla tallar med grymig blåslav. Här finns även talticka(NT), som också är en rödlistad art.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2002. Den mindre del som ligger inom 100 meter från strandlinjen omfattas också av strandskyddsbestämmelserna

Å 323 Röhällsgölen strandäng

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Denna lilla strandäng öppnar upp det annars slutna och igenväxande landskapet ut mot Röhällsgölen. Hagens värde motiveras av att den fortfarande betas och har kvaliteter som gör den intressant att restaurera. En betad strandäng är mycket värdefullt för ett rikt insektsliv och därmed även för fågellivet.

Beskrivning

Vid Röhällsgölen norra strand, cirka 2 km norr om Rumma, i den sydöstra delen om kommunen, ligger denna lilla strandäng. Strandängen utgörs av en smal bård av betad strand mellan gammal åkermark och Röhällsgölen. Området ligger i ett annars igenväxande kulturlandskap där betet upphört.

Mellan åkermarken och strandängen går en tydlig skärning. Lågstarrzonen är borta och här växer nu svagt betad vasstarr och bunkestarr med inslag av tuvtåtel, veketåg, revsmörblomma och kråklöver. Utanför starrbältet tar vassen över. I strandängen växer enstaka alsly och videsnår.

Bibehållande av värdena

Ökat betetryck och röjning av träd och buskar är av stor vikt för att naturvärdet ska bibehållas och utvecklas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 324 Röhäll jättegrytor

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G F

Referenser: 70, 75

Naturvärdesbedömning

Jättegrytorna är exempel på geologiska bildningar och de krafter som var verksamma då block eller stenar sattes i rotation av strömmande vatten när inlandsisen drog sig tillbaka. I detta fall är de lättillgängliga för studier intill väg och dessutom passerar Östgötaleden upp på berget precis förbi jättegrytorna.

Beskrivning

Cirka 200 meter norr om gården Röhäll gör vägen en kraftig sväng runt en bergknalle. I bergslutningen mot vägen finns en jättegryta som är 0,75 meter djup vid den övre kanten och 0,3 meter djup vid den nedre kanten. Diametern är 0,35 meter. Omedelbart nedanför denna ligger ytterligare en gryta, dock mycket mindre.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bestå om platsen undantas från alla former av ingrepp som skadar jättegrytorna såsom till exempel sprängning.

Skydd: Saknas

Å 325 Mörtebäck strandäng

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet motiveras av att södra delen av Åtvidabergs kommun är fattig på betade strandängar och att en representativt zonerad strandängsflora har utvecklats under en lång tid av kontinuerlig hävd. Strandängen är dock artfattig. Här finns också en värdefull brynzon med ett stort inslag av bärande träd och buskar av betydelse för insektslivet. Strandängen kan möjligen tillskrivas värden för fågellivet. Naturvärdet dras ner av att betestrycket är för lågt och att strandängen är mycket smal.

Beskrivning

Den betade strandängen ligger i anslutning till Västersjöns norra strand vid gården Mörtebäck. Strandängen utgörs av en cirka 30 meter smal, betad bård mot vattnet och avgränsas mot nordväst av åker. Trädskiktet är glest med enstaka alar och videbuskage i kanten mot starrzonen. På en stenrik utlöpare står en liten björkdunge. Mellan åkern och strandängen finns ett mycket fint utvecklat bryn med slånbar, vildapel, hagtorn, körsbär, nypon, björnbär och några alar.

Fältskiktet är kraftigt gödselpåverkat i sin övre del. Strandvegetationen är zonerad med en smal, nästan utplånad, lågstarrzon som genast tas över av en 5-10 m bred vasstarr-bunkestarrzon, innan vassen breder ut sig. Nötkreaturens tramp och bete har bildat små vattenspeglar och örtrika fläckar. Här finns gåsört, hirsstarr, krypven, revsmörblomma, fackelblomster, ältranunkel, frossört, igelknopp, kärrbräsa, kärrkavle och svalting.

Bibehållande av värdena

Ett ökat betestryck och röjning av träd och buskar kan höja naturvärdet på strandängen annars är risken stor att området växer igen

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 326 Röhäll lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i denna ek-hasselskog är främst knutna till den lundmiljö som håller på att utvecklas.

Beskrivning

Ek-hasselskogen växer i en sydvänd sluttning ner mot en åker strax väster om gården Röhäll, norr om Rumma, och ingår i en större betesmark. Skogen är flerskiktad med ek och björk som överståndare (upp till 7 dm i stamdiameter). Eken dominerar helt i väster för att blandas upp med björk åt öster. Här finns också inslag av lönn, gran, tall och vildapel. I buskskiktet dominerar hassel och enbuskar men i de solbelysta delarna mot åkerkanten kommer slånbuskage och björnbär.

Beskuggningen av marken är ojämn med de skuggigaste delarna i väster. Där är grässvålen helt upplöst och signalarterna vippärt och blåsippan förekommer glest spridda. I de övriga delarna finns ett något rikare

inslag av dessa arter tillsammans med gullviva, lundgröe, smultron och örnbräken. I de mer solbelysta nedre delarna växer också hagmarksarter som bockrot, stor blåklocka, blåklocka, rödklint och prästkrage. Lövförna dominerar bottenkiktet.

I området utgör en eklåga (2 dm i diameter) utan bark och döda hasselgrenar det sparsamma inslaget av död ved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att utvecklas om området fortsätter att betas. Dessutom behöver hagen restaureras med målsättning att friställa ekar. En restaurering bör föregås av en skötselplan eller liknande där arbetsföretaget planeras i detalj.

Skydd: Saknas

Å 327 Röhäll hagmark och lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 12, 70

Naturvärdesbedömning

I hagmarken, som ligger på en ryggformad grusås, finns partier med hagmarksflora. Naturvärdena betingas främst av naturbetesmarken men negativt är att trädskiktet i hagen har vuxit sig tätt och medfört att ett glest fältskikt med skogs- och lundarter dominerar stora delar av marken. I övrigt finns få hagar med hävdgynnad flora i närheten. Hagens bevarande är viktigt när det gäller att bevara den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet på sikt.

Beskrivning

Rakt öster om gården Röhäll löper en grusås ut i sjön. Den utgör en tväråslinande ansvällning av den grusås som löper väster om Västersjön. På åsen ligger en betad, gles lövskog. Längs sidorna öppnar sig trädskiktet och partier med hagmarksflora breder ut sig. Trädskiktet domineras av björk och ek (upp till 6 dm i stamdiameter). Dessa står spridda och ger skugga åt marken. I buskskiktet finns spridda individer av hassel, nypon och en. I den västra delen förekommer rikligt med enbuskar. Slån och björnbär växer på den solbelysta södra sidan av åsen.

Fältskiktet är en blandning av lundarter i skuggiga partier och hagmarksarter i solbelysta miljöer. I skuggan växer blåsippan tillsammans med skogsarterna kruståtel och vårfryle. Hagmarksindikatorerna prästkrage, revfibbla, gökärt, smultron, bockrot, stor blåklocka, blåklocka, hirsstarr och ängsvädd växer i de solbelysta delarna.

Innehållet av död ved är sparsamt. En asp (4 dm) har tydliga bohål uthackade. I den östra delen finns en lokal påverkan av en grustäkt.

Bibehållande av värdena

Förutom fortsatt bete bör röjning ske på de ytor med förekomst av hävdgynnad flora. Hagen bör även mer genomgripande restaureras i syfte att öka ljusinsläppet genom frihuggning av ekar. Gödsling får inte ske. Grustäkt bör upphöra.

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts för vissa delar 2004. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 328 Västersjön rasbrant och lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har en värdefull lav- och mossflora, med inslag av rödlistade arter. Det bedöms även vara av intresse för insekter och fåglar. Här förekommer gamla träd och rikligt med död ved. Den blockiga terrängen och läget vid sjöstranden ger en hög och jämn fuktighet. En nyckelbiotop ingår i objektet.

Beskrivning

Vid Västersjöns västra strand cirka 500 meter sydost om gården Röhäll finns i den nordöstra delen av objektet en sydvästlig till östlig lövrik och mycket blockig rasbrant. På toppen av berget finns mycket gamla tallar och en del tallågor. Längre ner växer asp och senvuxen ek bland blocken. I den östra branten är graninslaget stort. I öster finns några mycket grova och senvuxna ekar och lindar. På ekarna växer bland annat de rödlistade lavarna rödbrun blekspik(NT) och blyertslav(NT). Markfloran är lundartad. Mot Västersjön finns det gott om grova alar. Det finns rikligt med död ved i hela området. Signalarter som hittats i området är rostfläck, gulpudrad spiklav, skuggblåslav, koralllav, fällmossa och porellor.

I västra och södra delen finns en före detta hagmark betående av lövskog med främst ek och inslag av björk, asp och gran. De flesta ekarna är cirka 100 år. Det finns ett stort inslag av yngre ek och i vissa delar asp.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området i stort lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Granbestånd i västra delen bör dock huggas bort och hållas efter. Där bör även ekar frihuggas.

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts 2004. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 329 Fornborgberget rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 41, 63, 70

Naturvärdesbedömning

På berget, i dess branter och sluttningar finns gamla tallar och lövträd. Det finns rikligt med död ved och lodytor vilket är betydelsefullt för den värdefulla kryptogamfloran. Här finns den rödlistade arten lunglav(NT). På bergets krön, vid en fornborg, finns en utsiktspunkt. Området är tillgängligt genom en slinga av Östgötaleden. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På det höga branta berget 500 meter nordväst om Nedre Rumma finns en fornborg med den ungefärliga storleken 75x50 meter. På västsidan finns en 18 meter lång mur. Bergets krön är tämligen kalt och härifrån har man god utsikt över Storsjön med omgivningarna. Östgötaleden passerar runt fornborgen.

På toppen finns grova tallar och tallågor. Åt söder och öster finns en asp- och ekrik, lundartad och blockig sluttning. Det är gott om grova aspar, senvuxna ekar och död ved. Även lönn och lind förekommer rikligt.

På block och lodytor i nordväst växer signalarten skuggblåslav. På minst en senvuxen ek växer den fuktighets- och kontinuitetskrävande rödlistade arten lunglav(NT). Även den rödlistade arten skuggorangelav(NT) växer på ekarna.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Dock bör granen huggas bort i den absolut sydligaste spetsen av området.

Skydd: Saknas

Å 330 Högsätter lövskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 41, 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser en värdefull lav- och mossflora. Här finns bland annat de rödlistade arterna lunglav(NT) och skuggorangelaven(NT) på senvuxen ek. Området bedöms även vara av intresse för vedsvampar och insekter knutna till död ved, som förekommer rikligt. Det bedöms också vara av stort värde för fågelfaunan, särskilt hackspettar. Nyckelbiotop. Östgötaleden passerar genom området.

Beskrivning

Norr om Nedre Rumma, ett par hundra meter nordväst om landsvägen vid Hörskogsviken i Storsjön, finns en aspdominerad, lundartad och blockig blandskog. Inslaget av död ved är stort, främst asplågor och asphögstubbar. Förutom grova aspar finns även gammal tall, lönn, ek, björk, sälg och hassel. På mossiga block växer bland annat signalarten fällmossa.

Längre mot nordväst, sydväst om Högsätter, finns en rasbrant med asp, ek, lind, lönn, björk, tall och gran. Många av träden är senvuxna och även här finns en hel del död ved. På minst en senvuxen ek växer den fuktighets- och kontinuitetskrävande arten lunglav(NT). På en annan ek finns en annan rödlistad art, skuggorangelav(NT). På lodytorna i branten växer en fuktighetskrävande mossflora, bland annat signalarten platt fjädermossa. I området finns även porellor och skriftlav. Öster och söder om rasbranten finns två blockiga, asprika och lundartade partier som liknar aspskogen i sydost.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om branten och en skyddszon nedanför lämnas helt orörda medan granen huggs bort i de blockiga aspdominerade områdena. Sedan bör även dessa lämnas orörda. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar. Extensivt bete är positivt för naturvärdena.

Skydd: Saknas

Å 331 Vadnäset rasbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Tack vare förekomsten av gamla och senvuxna tallar och ekar och rikligt med död ved bedöms området vara av intresse för lavar, vedsvampar, insekter och fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan Storsjön och Västersjön vid vägen mellan Rumma och Kvarnvik finns ett berg med talldominerad skog på toppen och ekdominerad skog på sluttningarna. Många av tallarna är mycket gamla och grova. Det finns en hel del talltorrakor och tallågor. På några av tallarna växer den rödlistade vedsvampen taltticka(NT) och gryinig blåslav.

I hela området finns det gott om senvuxna ekar. På många av dessa växer rikligt med hänglavar och även i övrigt en intressant lavflora, bland annat signalarten rostfläck. Många ekar är ihåliga och inslaget av död

ekved är stort. Det finns även många grova, ihåliga aspar och asplågor. På block växer signalarten fällmossa. Markfloran är lundartad.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orörd med undantag av att granen bör hållas efter. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 332 Nedre Rumma blandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41

Naturvärdesbedömning

Blandskogar med ursprunglig och orörd karaktär är ovanligt i kommunen. Förekomsten av grova träd och död ved i form av omkullfallna träd ger livsutrymme för krävande lavar och svampar. Här finns den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). Landsnäcksfaunan har längre tillbaka bedömts vara ganska rik och välbevarad i området.

Beskrivning

I den blockrika, mossiga bergslutningen mot nordost strax söder om Nedre Rumma växer en gammal blandskog. Trädskiktet består av gran, björk, asp, ek, oxel och lönn. Markfloran utgörs främst av bärris och ormbunkar men med inslag av till exempel harsyra. I nederkanten av sluttningen växer även tibast. Mossfloran är rik såväl på marken som på blocken. Kranshakmossa och husmossa förekommer rikligt som karaktärsarter. Här finns en hel del lågor, främst av gran. På minst en granlåga förekommer den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). Även på omkullfallna lövstammar finns vedlevande svampar. Vid basen av grövre granar växer gammelgranslav. Tidigare har man konstaterat att landsnäcksfaunan omfattar ett ganska stort antal arter, bland annat skogsgrynsnäcka, *Acanthinula aculeata* och *Bradybaena fruticum*.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området lämnas för fri utveckling och död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 333 Kojmons naturreservat barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 63, 110

Naturvärdesbedömning

De gamla träden och den rikliga förekomsten av död ved som finns på sina ställen, samt inslaget av lövträd och ädellövträd är tillsammans med lodytor viktiga substrat för många tillbakaträngda arter i skogslandskapet. Kryptogamfloran är värdefull. Hällmarkerna i området och sydslutningen ger naturligt god tillgång på värme och ljus vilket är viktigt för många insekter och värmeälskande växter som exempelvis ek. Området bedöms även ha ornitologiska värden.

Området är lättillgängligt och vackert med känsla av orördhet och bergstoppen ovanför rasbranten bjuder på en fin utsikt över Storsjön med alla sina holmar och vikar.

Beskrivning

Kojmon ligger strax sydsydost om Nedre Rumma. Det är ett skogsbevuxet berg som sluttar brant mot Storsjöns västra strand. Skogen utgörs av grandominerad skog som alltmer övergår i mager tallskog på höjdplatån i väster och blandskog i sluttningen mot sjön i öster. I Kojmon finns det gott om grova aspar och död ved liksom enstaka grova sälgar, lönnar och senvuxna ekar. Fram till 2006 har området ingått i ett småskaligt skogsbruk.

På granarna i området växer en rik hänglavsflora och i de fuktigare delarna finns kattfotslav på granbaserna och rikligt med gammelgranslav ett par meter upp på stammarna. På lodytorna växer korallav och en varierad mossflora och på marken växer rikligt med torsklav. I området finns ytterligare signalarter som skrifflav, grynig blåslav, krusig ulota och trolldruva bland annat. Krävande skogsfåglar som exempelvis tjäder finner lämpliga miljöer i Kojmon och besök av mård är inte ovanligt.

Enligt uppgift från markägaren har det legat en liten koja i utkanten av området i väster där jordarten blir sandig och moig. Området har därför kallats Kojmon. Från reservatets P-plats kan man följa en vacker vandringsled på höjderna in i gammeltallskogen, via branternas betagande utsikter och tillbaka ner till vägen.

Bibehållande av värdena

Det finns en särskild skötselplan för området. Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2007. Delen längst i öster mot Storsjön omfattas även av strandskydd.

Å 334 Nedre Rumma sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogen, som är ett viktigt inslag i landskapet, har stort inslag av gamla och senvuxna träd, rikligt med död ved och en hög och jämn luftfuktighet. Detta tillsammans har bland annat bidragit till en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

500 meter sydost om Nedre Rumma finns en tallrismosse med riktigt gamla tallar och inslag av grova talltorrakor och tallågor. I västra delen finns senvuxna klibbalar och granar, en del är grova. På alar och granar växer gammelgranslav och rikligt med kattfotslav. På alarna växer även rikligt med skrifflav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar och en rejäl skyddszon lämnas runt det al- och granrika området i väster vid eventuell avverkning i närheten.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 335 Svartgöl sump- och barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har en värdefull kryptogamflora på grund av hög och jämn luftfuktighet och förekomst av gamla och senvuxna träd och rikligt med död ved. Här växer bland annat den rödlistade hållaven(VU) som bara finns på några få platser i Åtvidabergs kommun. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Rumma, 400 meter norr om Svartgöl mellan Grävsjön och Storsjön, finns en blandsumpskog av tall, gran, klibbal och glasbjörk. Det finns gott om senvuxna alar och granar, en del grova. På alarna och granarna växer rikligt med gammelgranslav och signalarten kattfotslav. På alarna växer dessutom rikligt med skriftlav och enstaka exemplar av den rödlistade och mycket känsliga hållaven(VU). En del död ved finns.

Öster om sumpskogen växer en naturskogsartad, grandominerad barrskog i en ravin med omgivande sluttningar. Det finns gott om död ved, särskilt granlågor. Högre upp på sluttningarna växer tall och enstaka aspar och ekar. På granarna växer även här rikligt med gammelgranslav och signalarten kattfotslav. På marken finns en annan signalart, västlig hakmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om sumpskogen och barrskogsområdet från bergskrön till bergskrön på var sida om ravinen lämnas orört. Träd som dör eller faller bör sparas. En skyddszon bör sparas vid avverkning i närheten av sumpskogen. Då hållaven bara växer på enstaka träd i kanten av sumpskogen är det viktigt att denna skyddszon görs så bred att det fuktiga lokalklimatet bevaras även i kanterna.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 336 Hagsätter sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogen är ett värdefullt inslag i landskapet. Gamla och senvuxna träd, rikligt med död ved och en hög och jämn luftfuktighet innebär en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

200 meter nordost om Hagsätter, mellan Grävsjön och Storsjön finns en rund tallrismosse med stort inslag av senvuxna klibbalar, talltorrakor och död ved i övrigt. De flesta alarna växer i laggen och här finns också gott om senvuxna granar. På alarna växer gammelgranslav och rikligt med kattfotslav och skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar och en skyddszon sparas i söder och väster.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 337 Hagsätter rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I branten finns gamla grova träd, lågor och lodytor. Tillsammans med den höga och jämna fuktigheten skapar detta förutsättningar för en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

300-400 meter sydost om huset Hagsätter mellan Grävsjön och Storsjön finns en nordvänd rasbrant bevuxen med tallskog i den övre delen och flerskiktad, hänglavrik granskog i den nedre. En del grova aspar och död ved finns. På granarna växer rikligt med gammelgranslav. På lodytor och block växer två signalarter, korallav och skuggblåslav. I den övre delen finns gott om grova tallar och tallågor.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar och en rejäl skyddszon sparas nedanför området.

Skydd: Saknas

Å 338 Krasbäcken lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 4, 12

Naturvärdesbedömning

Området är en lokalt intressant lövskog på mullrik mark i sluttningen mot Storsjön. De främsta värdena ligger i lövrikedomen, förekomsten av grova aspar med bohål, grövre ekar och en fin lövskogsflora med lite mer krävande signalarter som trolldruva och vårärt.

Beskrivning

Sydväst om torpet Krasbäcken, i sluttningen mellan vägen från Hannäs till Kvarnvik och ner till Storsjön, ligger en välsluten lövskog med en tät undervegetation av hassel. Jorden är mullrik och de dåliga ljusförhållandena gör att markfloran har en tydlig vårkaraktär. Mot norr avgränsas lövskogen av nu betade åkrar och mellan betesmarken och skogen rinner Krasbäcken. Mot söder sker en successiv övergång i mer normalt brukad, barrdominerad skog.

Lövskogen har med all säkerhet ett förflutet som inägomark och befinner sig nu i ett sent igenväxningsstadium. Aspen är en duktig pionjärart på tidigare kulturmarker och ger även denna lövskog sin karaktär. Asparna är upp till 7 dm i diameter och de grövsta erbjuder rikligt med bohål. Vid sidan av asp är även ek, al och till viss del björk och gran, vanliga. Riktigt grova träd av dessa arter saknas dock. Även hasselstrutarna är relativt unga men några har fått den där upphöjda, meterbreda puckeln från vilken de enskilda slanorna utgår.

Markfloran uppvisar en typisk våraspekt och domineras av harsyra och blåsippa. Skogsviolerna hör också till karaktärsväxterna. Av de lite mer krävande lövskogsarterna förekommer signalarterna trolldruva och vårärt. I bottenkiktet dominerar lövförna och bar jord helt. Fläckvis breder praktstjärnmossa ut sig.

Död ved förekommer sparsamt i form av alhögstubbar med hackmärken och en cirka 8 dm bred, stående död ek – till hälften barklös. Eken har varit spärrgrenig och förekomsten av ytterligare ett par grövre (8 dm), vidkroniga ekar anger att området varit öppnare och sannolikt bete eller äng längre tillbaka i tiden.

Krasbäcken bidrar med en viktig biologisk komponent, nämligen fuktighet, men då den både grävts och stenröjts tilldrar den sig inte något större intresse. Lövskogen i sig är också påverkad av viss gallringsverksamhet men denna har utförts varsamt.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdet bör man gynna löv, bibehålla beståndets flerskiktade struktur och lundkaraktär samt röja bort ung gran. Död ved bör sparas. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering som skadar området.

Skydd: Västra delen av området omfattas av strandskydd som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 339 Långfallsudde rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 4, 41, 63, 75

Naturvärdesbedömning

Långfallsudde med omgivning utgör en värdefull och skyddsvärd naturmiljö. Den lilla grusåsen utgör en vacker udde ut i sjön Önn. Ovanför, i och nedanför branten finns ovanliga kärlväxter, mossor, lavar och svampar, med inslag av rödlistade arter. Delar av området är klassificerat som nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Långfallsudde sticker en 200 m lång och 4-5 m hög getryggsformad tvärsås upp ur sjön Önn. Åsen fortsätter i sjön och bildar längre mot norr ett par öar i sjön innan den blir synlig igen vid Kvarnvik. Trädskiktet på udden ut i sjön domineras av tall och gran.

Berget väster om åsen stupar brant mot sjösidan och har en karakteristisk förklyftning och mindre talusbildningar. I söder domineras branten av asp. På asp växer signalarten platt fjädermossa. En del senvuxen ek finns också. På de grövsta växer en värdefull lavflora med bland annat signalarterna brun nållav och guldpuddrad spiklav. Ekarna har även håligheter av intresse för insekter. Mellan berget och sjön finns övergivna betesmarker som i söder domineras av hassel. En del av hasselbuketterna är gamla. På dessa växer skriftlav.

I norra delen förekommer grova lövträd som lind, alm och ek på ett flackare parti nedanför branten mot sjön. Även grov asp och björk förekommer. Floran är lundartad med ovanliga kärlväxter. Här växer signalarterna tandrot, sårläka, trolldruva, vårärt, vippärt, ormbär och blåsippan. I norra delen växer ett cirka 10x15 m stort murgrönebestånd på marken. På fuktiga lodytor i branten finns en rik mossflora med bland annat porellor och fällmossa. I området finns rikligt med död ved. På en granlåga i norr finns den rödlistade vedsvampen ullticka.(NT).

Ovanför branten i områdets västra delar växer en äldre tallskog med inslag av hållmarker. Träden är mellan 150 och 200 år. Det finns även ett stort inslag av senvuxna lavbevuxna granar som är nästan lika gamla. På granarna finns gammelgranslav. Bland risvegetationen på marken finns rikligt med den lilla rödlistade orkidén knärot(NT). På en tallåga har den rödlistade arten dvärgbägarlav(NT) påträffats och på gammal tall finns kläckhål efter skalbaggen och signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. På sikt kan möjligen en försiktig huggning av yngre gran dock behöva göras i norra delen av området mot sjön. Området måste undantas från täkt och ytterligare bebyggelse.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 340 Brantsviken rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har en värdefull lav- och kärlväxtflora med flera mer ovanliga arter. Här finns gamla och senvuxna lövträd och rikligt med död ved. Marken är källpåverkad. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Brantsviken vid sjön Önns östra strand, söder om Kvarnvik-Holmbo, finns en blockrik, sydostvänd rasbrant med en lövdominerad hassellund nedanför. Det finns gott om grova aspar, ekar, alar, björkar och tallar. Det förekommer rikligt med död ved i form av lågor och högstubbar. På lövträden växer en rik moss- och lavflora med bland annat signalarterna traslav, skinnlav, och bårdlav. Det finns många gamla hasselbuketter på vilka bland annat skriflav växer. Källupplöden finns. Markfloran är lundartad och rik med flera signalarter. I nordöstra delen växer murgröna och i hela området finns sårläka. Andra arter är bäckbräsa och gullpudra. Bland mossorna finns guldlockmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Västra delen av området omfattas av strandskydd som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 341 Vadet ekskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

I sydsluttningen mot Storsjön vid Vadet, längs med vägen mellan Kvarnvik och Rumma, växer en gles ekskog. Miljön är ekrik och hyser ett lokalt värde med sina äldre ekar, varav en är grov (10 dm). Naturvärdet dras ner av att de flesta ekarna har många år kvar till dess de blir biologiskt mogna och grova. Men de utgör i hög utsträckning ett framtidvärde i de ekrika markerna vid Nora.

Beskrivning

I sydsluttningen mot Storsjön vid Vadet, längs med vägen mellan Kvarnvik och Rumma, växer en gles ekskog med medelåldriga ekar. Beståndet är något olikåldrigt med tyngdpunkten på 4-5 dm i stamdiameter. Den grövsta är 1 m och ihålig med mulm. Förutom ek finns inblandning av tall och i buskskiktet enstaka enar. Centralt går hällar i dagen.

Området har ett historiskt förflutet som betesmark, vilket rester av stängselstolpar visar tillsammans med glest spridda hagmarksväxter som gökärt, gullviva, ängsvädd och stor blåklocka (indikatorarter). Vid väggkanten i områdets östra del växer ett bestånd av den rödlistade arten korskovall(NT). Markfloran domineras annars av piprör och annan trivial gräsvegetation. Avsaknaden av stubbar antyder att området inte har någon längre historia som trädbunden mark. Påverkan finns från ett normalt utfört skogsbruk och sedvanlig gallring.

Bibehållande av värdena

Ek bör även i fortsättningen gynnas. I skogsbruket bör avsättning av några ekar som evighetsträd göras. Särskilt gäller det den grova och ihåliga eken. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering till exempel täktverksamhet, bebyggelse och kalavverkning.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 342 Nora grova ekar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 15, 63

Naturvärdesbedömning

Det mycket höga naturvärdet ligger i förekomsten av grova, ihåliga ekar med rödlistade lavar och svampar. Till följd av ihåligheter, död ved och öppen solbelyst miljö bör ekarna kunna hysa en värdefull insektsfauna. Den ovanliga skalbaggen brun guldbagge har påträffats. Det som gör området ytterligare intressant är att markerna kring Nora vid Storsjöns norra strand är ekrika och hyser ekar i alla generationer och i olika grad av öppenhet. Förutsättningarna är därför mycket goda för att den biologiska mångfalden, som är knuten till ek, ska kunna leva kvar i framtiden.

Beskrivning

Vid Storsjöns norra strand, norr om Hannäs, ligger den större gården Nora med sina ekrika marker. I slutningen mot sjön, strax nedanför gården, står fyra grova eksolitärer. De mäter mellan 1,0 och 1,3 meter i stamdiameter, har skorp bark, död ved och ihåligheter. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för en värdefull insekts- och lavflora. På två av träden förekommer den ovanligare arten blanksvart trämyra (*Lasius fuliginosus*) och på var sin ek växer signalarterna grå skärelav och brun nållav.

Vid sidan av ekbjässarna finns ekar i dimensionen 5-7 dm. Mot stranden tättnar träd- och buskskikt och här växer både al, lönn, ask och ek. Träden är alla unga till följd av att man avverkade strandskogen i samband med vedförsörjningsplikt under kriget. Av intresse är också en 7 dm grov vårtbjörk med grov skorp bark som står i anslutning till ekarna. Floran är trivial och gödselpåverkad.

Centralt på gårdsplanen står en mycket grov lind med diametern 1,5 meter. Linden är frisk och brett spärrgrenig.

Om man följer kraftledningen från gården cirka 400 meter österut står ytterligare åtta gamla ekar mellan stranden och åkermarken. Dessa ekar är grova eller mycket grova och flertalet är ihåliga och innehåller mulm. Trots beskuggning från påträngande träd och buskar finns en hel del intressanta lavar på barken. De rödlistade arterna gul dropplav(NT), skuggorangelav(NT), blyertslav(NT) och hjälmbrösklav(NT) växer tillsammans med signalarterna brun nållav och sotlav. På en död gren växer den rödlistade svampen blekticka(NT). Blottad kärnved, döda grenar och stamhåligheter med mulm är värdefulla för insekter. Förutom förekomst av spillning från skalbaggefamiljen bladhorningar har ett exemplar av brun guldbagge påträffats på en av de grova ekarna i området. En inventering av insekter kan öka kunskapen om områdets innehåll av rödlistade arter.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena består om de grova träden får stå kvar och om man i fortsättningen röjer kring dem. För framtiden är det värdefullt om ytterligare ekar kan röjas fram och avsättas till att få utvecklas till jätteträd. Dumpning av sprängsten m m bör upphöra och uppstädning ske för att undvika skador på de värdefulla träden. Om naturvärdena ska bestå ska områdena också undantas från alla typer av exploatering till exempel täktverksamhet, bebyggelse och luftledningar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 343 Nora strandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 70

Naturvärdesbedömning

Denna lundartade skog utefter stranden med många olika lövträdsarter är en mångformig miljö som på sikt kan utveckla högre naturvärden.

Beskrivning

Utefter stranden öster om Nora gård, från länsvägen till söder om gårdens byggnader, sträcker sig en lövskog mellan strandlinjen och åkerkanten. Här finns en mångfald av olika lövträd; ek, alm, ask, lönn, al, asp, rönn, björk, oxel och sälg. En del av ädellövträden är ganska grova. Det finns även klen död ved på marken. I buskskiktet växer hassel och skogstry. Markfloran är lundartad med nejlikrot, lundgröe, ormbär och trolldruva bland mycket lövförna. Sedan tidigare finns rapport om förekomst av murgröna, men denna har inte återfunnits vid besök.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om strandskogen lämnas orörd. Man kan dock överväga om det är lämpligt att röja kring några av de grövsta ädellövträden i området för att gynna dessa som arvtagare till de mycket värdefulla, grova träden i gårdens omgivning.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 344 Fridhem rasbrant

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Området är värdefullt för växter och djur som är beroende av gamla träd och död ved.

Beskrivning

Vid Fridhem, cirka 500 meter nordost om Nora gård, finns en sydostvänd rasbrant med inslag av grova aspar, senvuxna ekar, grova tallar och många lågor.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Löv bör gynnas i anslutning till området.

Skydd: Saknas

Å 345 Starkås grova ekar

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 12, 63

Naturvärdesbedömning

Dessa ganska grova ekar kan i framtiden få höga naturvärden om de får stå fritt. De står relativt nära de mycket värdefulla ekarna vid Nora gård och kan inom en snar framtid som arvtagare komma att få betydelse för bevarande av rödlistade arter knutna till ek i denna del av kommunen.

Beskrivning

Huset Starkås ligger en kilometer nordost om gården Nora väster om Kvarnvik. I omgivningarna finns flera tämligen grova, spärrgreniga ekar. Fyra ekar har särskilt noterats. Öppet i ett litet ekbestånd vid infartsvägen till Starkås står en ek som är 1,1 meter i brösthöjdsdiameter. Den har blottad död ved och skorp bark. Den är angripen av svavelticka. I brynet mot åkern drygt hundra meter sydväst om huset Starkås finns en ek, cirka 1,2 meter i stamdiameter, som vuxit snabbt. Den saknar ännu skorp bark. En ek strax mot nordväst har diametern 1,3 meter och ytterligare en grov och spärrgrenig ek, cirka 1,0 meter, står vid den lilla vägen hundra meter väster om huset.

Bibehållande av värdena

Träd och sly bör huggas bort runt ekarna, från stammen till minst två meter utanför ekkronans yttre gräns.

Skydd: Saknas

Å 346 Björkgöl våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Det öppna fastmattekärret har visst lokalt värde men är dock generellt starkt påverkat av dikning.

Beskrivning

Björkgöl är ett betat fastmattekärr drygt 500 meter sydsydväst om Hällingsfalls by. Våtmarken är generellt mycket påverkad av dikning men i västra delen finns ett aktivt starrkärr kvar. Sannolikt har området varit en göl tidigare vilket namnet åtminstone anger.

Starrkärrret är ett utpräglat fastmattekärr med flaskstarr, rundsileshår, tranbär och stjärnstarr som karaktärgivande inslag. I bottenskiktet dominerar vitmossor men inslag av andra mossor förekommer. Sammantaget påverkas kärret av vatten från omgivningen vilket ger en högre näringsstatus än normalt. Mot kanterna vidtar skvattram, tuvull och sjöfråken. Kärrret omges i sin helhet av en gles och ung björksumpskog. Även ute i kärret står några förkrympta exemplar av glasbjörk och tall.

Vid kärret har inte dikena underhållits utan har slammat och vuxit igen. Däremot består den generella effekten av sänkningen av den tidigare gölen.

Bibehållande av värdena

Ingen ytterligare dikning får utföras och befintliga diken får inte underhållas om naturvärdena ska bestå. Det bästa vore om man nedströms täppte till diket i sig för att åstadkomma en nivåhöjning av vattnet och på så sätt återfå den forna vattenspegeln. Betesdriften bör fortsätta.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 347 Långnäset sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar har ofta ett rikt växt- och djurliv och skapar variation i landskapet. I detta fall är omgivningarna påverkade av avverkning men sumpskogen har fortfarande naturvärde vilket bland annat förekomsten av en signalart visar.

Beskrivning

På gränsen mellan Noras och Rumhults ägor väster om Västersjön finns en blandsumpskog med stort inslag av senvuxen klibbal på höga socklar. På alarna växer rikligt med skrifflav och på granar växer enstaka av signalarten kattfotslav och gammelgranslav i dålig kondition. Sumpskogen omges av hyggen i alla riktningar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar samt om en skyddszon runt sumpskogen skapas på sikt.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 348 Andersbo sydbrant

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 4

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet är knutet till de senvuxna tallarna och ekarna samt död tallved som i det solexponerade läget sannolikt har stor lokal betydelse för vedinsekter. Förekomsten av murgröna nedanför branten kan också tillskrivas naturvärde.

Beskrivning

Denna syd-sydvästvända bergbrant ligger 350 meter ostsydost om Andersbo, 1,5 kilometer sydväst om Rumhult. Nedanför branten finns ett smalt och glest bestånd som lämnats vid avverkning i omgivningen. Här finns björk och gran samt enstaka asp. På marken växer spritt relativt mycket av signalarten murgröna som även på ett ställe klättrar några meter uppför bergväggen. I själva branten står några knotiga, senvuxna ekar. Längre upp tar senvuxen tall vid. På en av de grövre har den rödlistade vedsvampen talticka(NT) noterats. På berghällarna ligger ett tiotal grova tallågor solexponerat. På dessa lågor finns rikligt med kläckhål efter vedinsekter. Även enstaka torrakor förekommer.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om branten och hållmarken ovanför lämnas orörd och död ved sparas. Nedanför branten kan försiktiga åtgärder göras om dessa gynnar murgrönan.

Skydd: Saknas

Å 349 Västerås sydbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Området är en nyckelbiotop som karakteriseras av stort inslag av senvuxna träd och rikligt inslag med död ved.

Beskrivning

Några hundra meter norr om Västersjön, sydväst om torpet Västerås, finns en sydvänd bergbrant med en hel del senvuxna ekar, gammal grov tall och gammal grov asp. Det förekommer en del död ved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 350 Uvberget sumpskog

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar har ofta ett rikt växt och djurliv och bidrar på så sätt till omväxling och mångfald i landskapet. Denna sumpskog är påverkad men hyser ändå en signalart bland lavarna.

Beskrivning

1,5 kilometer söder om Långserum, väster om Långens sydspets, finns en talldominerad blandsumpskog med stort inslag av senvuxna alar och död tallved, främst relativt klena torrakor. På alarna växer bland annat signalarten kattfotslav, skriftlav och grynig blåslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om sumpskogen lämnas orörd, en skyddszon sparas och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 351 Uvberget bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Gamla och senvuxna träd och rikligt med död ved ger förutsättningar för en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Uvberget ligger strax väster om sjön Långens sydspets, 1,5 kilometer söder om Långserum. Här finns en impedimentartad bergbrant med granskog nedanför som ingår i objektet. Det finns gått om senvuxna, gamla ekar och tallar samt död tallved. På ekarna växer bland annat signalarten guldprad spiklav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 352 Henklersgöl bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser en intressant och värdefull kryptogam- och kärlväxtflora med minst en rödlistad art. Det finns ett stort stort inslag av senvuxna träd och rikligt med död ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om sjön Lången, strax sydväst om Henklersgöl, 1,5 km sydost om Långserum, finns en sydvänd bergbrant. Här finns främst senvuxen tall och ek. Det finns gott om död ved, främst ekhögstubbar, talltorrakor och tallågor. På flera torrakor växer den rödlistade arten ladlav(NT). På senvuxna ekar finns laven rostfläck. På asp växer rävticka. Andra signalarter inom området är nästlav, skuggblåslav, grynig blåslav och murgröna. Floran har tidigare beskrivits som lundartad med arter som lungört, vippärt, vårärt, ornbär och blåsippan. Även purpurknipprot och skogsbingel noterades då.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 353 Djupdalen barrskog

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Området har förutsättningar att utveckla naturvärden knutna till gamla träd och död ved.

Beskrivning

Mellan Långserum och Gärdsnäs, intill gränsen mellan Hannäs och Yxnerums socknar, finns en nordvärd, blockig sluttning och dalgång bevuxen med flerskiktad grandominerad barrskog. Det finns gott om grova granlågor och en del grova aspar. På granarna växer gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 354 Gärdsnäs sumpskog

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar med naturvärden är mindre vanliga i kommunen. Denna sumpskog har förutsättningar att utveckla högre värden om den lämnas för fri utveckling.

Beskrivning

Drygt 1,5 kilometer väster om Gärdsnäs finns en sumpskog som i norr kan karakteriseras som en alrik blandsumpskog och i söder som en tallrismosse omgiven av en alrik bård. På de senvuxna alarna växer rikligt med skriftlav och grynig blåslav. På senvuxna granar finns signalarten kattfotslav. En del död ved förekommer.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och en skyddszon sparas. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 355 Hällingsfallsåsen odlingslandskap

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi G K L **Referenser:** 12, 41, 42, 52, 63, 75

Naturvärdesbedömning

De framträdande grusformationerna bildar tillsammans med de vackra och tilltalande hagmarkerna en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö. De solexponerade grus- och sandmarkerna är lämplig miljö för de rödlistade kräldjuren sandödlan(VU) och hasselsnok(VU).

Beskrivning

I den nord-sydliga dalgången mellan sjöarna Önn och Yxningen har isälvsgrus avlagrats. På sträckan Kvarnvik-Hällingsfall bildar detta en getryggsformad ås och längre mot norr osammanhängande åscentra. Kring Gärdsnäs utbreder sig ett ås- och kullområde. Vidsträckta och välhävdade betesmarker med björk finns vid Gärdsnäs liksom mellan Viggedala och Rumshult. Några hagmarker vid Gärdsnäs har en relativt artrik flora med hävdgynnade arter. Vid Gärdsnäs, Rumhult och Kvarnvik har den rödlistade sandödlan(VU) påträffats. Från Kvarnvik finns även uppgift om hasselsnok(VU) som också den är rödlistad.

I området finns även enstaka grova träd. Exempelvis vid Petterslund väster om Viggedala står en grov, spärrgrenig ek som bedöms kunna hysa värdefulla lavar och insekter. Söder om Hällingsfall nära vägen i en lövbård mellan torpmiljö och åkermark, där stigen går in mot skjutbanan, står en dubbelstammig, grov oxel. Varje stam är cirka 7 dm. Den är delvis ihålig och tickangripen.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om kulturlandskapet även i fortsättningen hävdas och området undantas från ingrepp som till exempel ytterligare grustäkter, bebyggelse på åsar, kullar samt hag- och ängsmarker samt avverkning av hagmarksträd och barrträdsplantering av betesmarker. Gödsling får inte ske av naturbetesmarker. Vid grova ekar bör sly kontinuerligt huggas bort från stammen till två meter utanför ekkronans yttre gräns. Grova grenar som ramlar ned bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 356 Holmbo odlingslandskap

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Kring Holmbo utbreder sig i den djupt nedskurna dalgången ett vackert kulturlandskap med betesmarker och småmiljöer som åkerholmar, flikiga åkrar och öppna diken. Fläckvis förekomst av hävdgynnad flora och grova lövträd av betydelse för bland annat fågellivet hör till de viktigaste värdena. Tidigare har kulturlandskapet kring Holmbo varit under igenväxning men numera har en omfattande restaurering i kombination med återupptagen beteshävd höjt värdena betydligt. I en del av den långsträckta hagen i söder finns rester av den gamla byns läge, samt en stensatt, delvis raserad, bygata i dalbotten. Dessa betingar kulturhistoriska värden som knyter an till kulturlandskapet som helhet.

Beskrivning

Landskapet är typiskt för de sydöstra delarna av Östergötland. Terrängen är kuperad och genombruten av sprickdalar. Holmbo ligger i en av dessa sprickdalar, vilket även det mesta av åker och beten gör. Genom dalgången rinner ett mindre vattendrag som mynnar i väster i sjön Önn. Åkrarna har i flera fall en mycket naturgiven form med ett slingrande utseende och uppstickande åkerholmar. Betena finner man främst längs dalgångens sluttning strax ovan åkermarken. Betena innefattar en hög andel äldre åker. Historiskt sett har det skett en kraftig omvandling av öppen mark till skog och särskilt området söder om västra bygårdet har en gång varit en helt öppen betesmark. Att döma av flygbilder från 40-talet var även en stor del av skogen skogsbetad. Till för några år sedan var hela miljön stadd i igenväxning men med senare års röjningar och restaureringsarbeten börjar kulturlandskapet att återfå lite av sin forna karaktär.

På den södra sidan om dalgången finns en långsträckt betesmark som löper från sjön Önn och några hundra meter i östlig riktning. En stor del av hagen har tidigare brukats som åker, men på lövklädda

moränkullar går det att hitta inslag av hagmarksväxter. På moränkullarna växer främst relativt ung björk och asp, även om äldre träd förekommer. Mot öster ökar inslaget av hassel och här återfinns också grövre aspar och ekar (6-9 dm i brösthöjd). Kullarna kan betecknas som rejält igenväxta och slyuppslag är ingen ovanlig syn. Floran domineras av det mer skuggälskande gräset piprör, men spritt finns förekomster av indikatorarter för fina hagmarker som stor blåklocka, gökärt, blåklocka och ängsvädd. Betesmarken gränsar i vissa avsnitt till den bäck som rinner i dalgången. Floran är här gödselpåverkad och slyuppslag av hassel och viden är vanliga. Bäckens är dikad.

På andra sidan brukningsvägen, som delar betet i två halvöar, finns i ljusa lägen en fin hagmarksflora med arter som brudbröd, stor blåklocka, ängshavre, prästkrage, gökärt, revfibbla, knölmörblomma, rödklint och smultron. På höjderna växer ett glest och nyligen gallrat bestånd av ek, asp och hassel. Längst i öster finns ett gallrat parti med aspskog i en blockig sluttning. Spridda fruktträd utgör också ett påtagligt inslag. Av kulturhistoriskt intresse är den delvis stensatta byvägen till Holmbo gamla by. Den har dock påverkats i sen tid av schaktning för en råk bana för hästar.

Norr om byn finns en mosaikartad hage där äldre åkrar slingrar sig mellan trädbärande åkerholmar. Hagen är tack vare sin variation mycket estetiskt tilltalande. Miljöerna utanför själva åkern har varit kraftigt igenvuxna men även här har en väl utförd restaurering återskapat en del värden. I södra delen rinner en mindre bäck i sin naturliga fåra. Floran har till följd av igenväxningen utarmats starkt och endast rester av en hagmarksflora går nu att återfinna. Stor blåklocka, stagg, gökärt, blåklocka och svinrot är exempel på indikatorarter.

Nära sjön Önn söder om Vittvik står en mycket grov tall. Tallen har grov pansarbark och ett märkligt växtsätt ovanpå en sten. Tallen har kulturhistoriskt värde och det finns berättelser om den i bygden.

Bibehållande av värdena

Den påbörjade restaureringen bör slutföras. En förutsättning är också att miljön även i fortsättningen betas. Exploatering kan i vissa delar vara negativt för både landskapsbild och den biologiska mångfalden. Den grova tallen bör skyddas genom att eventuellt sly huggs bort och att körskador av fordon på vägen undviks.

Skydd: Odlingssäden i jordbruksmark omfattas av biotopskydd. Området närmast sjön och ån omfattas av strandskydd som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 357 Fåfalla allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Träden i allén är inte grova men de står öppet och har framtidsvärde.

Beskrivning

Allén som leder upp till mangårdsbyggnaden vid Fåfalla består av 12 träd av blandade trädslag, alm, lönn och kastanj.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet består och utvecklas om allén bevaras.

Skydd: Alléer omfattas av biotopskydd.

Å 358 Giltebovägen grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Gamla grova ekar är hemvist för ett stort antal krävande växter och djur. I detta fall finns till exempel signalarten brun nållav på den grova barken. Naturvärdet kommer att öka ytterligare om eken får utvecklas fritt och stå solexponerat.

Beskrivning

Strax efter Fåfalla cirka 15 meter från vägen mot Giltebo står en grov spärrgrenig ek. Brösthöjdsdiametern är knappt 1,5 meter. Genom en skylt på barken ser man att denna ek uppmärksammats tidigare då den är ”Fredad av kungliga Domänstyrelsen”. Trädet ser friskt ut. På dess skorpark växer bland annat brun nållav(signalart).

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bevaras om eken som nu står i halvskugga röjs fram och därefter hålls fri från sly. Huggning av konkurrerande träd runt omkring måste ske så att kronan får möjlighet att utvecklas fritt. Grov död ved såväl på trädet som på marken måste sparas.

Skydd: Saknas

Å 359 Fåfalla ekhage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

De ekrika och betade kullarna vid Fåfalla bidrar till lövrikedom i landskapet. Ekarna har ännu inte nått riktigt grova dimensioner men utgör ett framtidsvärde. Förekomsten av mer krävande lövskogsarter som lind, lungört, vårärt och vippärt anger att ädellövbestånden har ett visst naturvårdsintresse redan idag.

Beskrivning

Kring Fåfalla, väster om Kvarnvik invid kommungränsen, finns vitt utbredda betesmarker som betas av hästar. Mycket av betesmarken ligger på tidigare åkrar men i och kring de fd åkrarna sticker flera ekkullar upp. Kullarna är blockfattiga och hyser en mullrik gjord. Det är dessa höjder som tilldrar sig det största intresset. Ekarna har varierande ålder men gamla och grova träd saknas helt. De grövsta ekarna är runt 9 dm i stamdiameter. Floran under ekarna är i allmänhet gödselpåverkad men smärre inslag av hävdgynnade växter förekommer.

I de tre delområdena öster och nordost om gården växer ekarna i glesa bestånd och är spärrgreniga. Ekarna ser friska ut och de tycks ha vuxit mycket snabbt. Endast en ek hade vid besöket blottad och delvis rötad ved. Eken dominerar totalt men andra träd och buskar finns. Vanligast är björk och asp och bitvis förekommer slån- och nyponbuskage och spridda hasselbuskar. Ett kuriosainslag finns norr om brukningsvägen i form av en tidigare äppleodling som övergått till betesmark.

Sydväst om gården, längs vägen mot Kvarnvik, ligger en större och nyligen framröjd betesfålla. Med tanke på floran har här säkerligen varit ett mycket slutet krontak men nu är det en gles, nästan pelarsalslik ekhage med jämnt spridda ekar som mäter högst 5-6 dm i diameter. Under ekarna håller sly av hassel och lind på att ta sig. Fältskiktet är inte enhetligt utan växlar mellan rena hyggesarter, lövskogsarter och hagmarksarter. Särskilt vanligt är hagfibblor. Bland andra hävdgynnade växter finns gökärt, stor blåklocka, blåsuga och jungfrulin (indikatorarter) – dock i små mängder. Dominerar gör istället

skogsarter som lundgröe, bergslok och piprör. Mer krävande lövskogsarter som lungört och signalarterna vårärt och vippärt är relativt vanliga.

Bibehållande av värdena

En förutsättning för att värdena ska bibehållas är fortsatt bete och att ekmiljöerna hålls öppna. Vissa partier, framför allt sydvästra kullen kan man dock låta få sluta sig ytterligare. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering till exempel täktverksamhet, bebyggelse och vägdragningar som kan skada området naturvärden.

Skydd: Saknas

Å 360 Myrnäsgölen sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 4

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar hyser normalt ett rikt växt- och djurliv. I alsumpskogen vid Myrnäsgölen finns förutsättningar för detta, förutom på grund av den blöta miljön, genom förekomsten av olikåldriga träd och död ved. Opåverkade och måttligt påverkade sumpskogar är mindre vanliga i kommunen.

Beskrivning

Vid inloppet till Myrnäsgölen nordost om Fåfalla vid kommunens östra gräns finns en blöt sumpskog. Området har olikåldrigt trädskikt med al, björk och gran. Det finns grova lågor, högstubbar och döende träd. På träden växer bland annat skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om sumpskogen lämnas orörd och all död ved sparas. Åtgärder såsom dikning, spårbildning och dylikt som påverkar området hydrologi får inte ske. En skyddszon bör lämnas runt området.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 361 Karlebogölen lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 70

Naturvärdesbedömning

Murgrönan är känd endast från begränsade delar av länet men i sydöstra delen av Åtvidabergs kommun finns flertal lokaler varav detta är en av dessa.

Beskrivning

Söder om bäcken vid inloppet till Karlebogölen i ett yngre lövbestånd växer ett bestånd med murgröna inom cirka 10x50 meter. Enstaka exemplar klättrar upp på trädstammar någon halvmeter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet bevaras om området undantas från ingrepp som påverkar murgrönan såsom avverkning av lövbeståndet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 362 Hörnstad sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 4

Naturvärdesbedömning

Denna sumpskog hyser en rik och karakteristisk flora. Opåverkade och måttligt påverkade sumpskogar är mindre vanliga i kommunen. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Hörnstadgölen, utefter den lilla vägen mot torpet Hörnstad, söder om Yxningen i kommunens östra del, finns en alsumpskog i vars längdriktning en bäck rinner. Området har olikåldrigt trädskick som domineras av al, gran och björk. Alarna står på socklar. Det finns död ved i form av såväl stående som omkullfallna träd. På träden växer bland annat rikligt av skriftlav, grynig blåslav och gammelgranslav. Andra lavar som förekommer rikligt är blodlav, näverlav och skrynkellav. Bland kärlväxterna finns signalarterna dvärghäxört och missne.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om sumpskogen lämnas orörd och all död ved sparas. Åtgärder såsom dikning, spårbildning och dylikt som påverkar områdets hydrologi får inte ske. En skyddszon bör lämnas runt området.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 363 Slottet lövskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Lövbeständen vid Slottet i anslutning till den riksintressanta Yxningens strand har en värdefull flora med ovanliga arter som den rödlistade arten lunglav(NT) och tandrot. De bedöms även vara värdefulla för fågellivet. Här finns gamla och senvuxna träd och rikligt med död ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om gården Slottet vid Yxningens södra strand, mellan vägen och sjön, finns ett område med lövblandskog med inslag av gran och tall. Asp och ek dominerar bland lövträden, men även björk, al, ask, lind och lönn förekommer. Det finns gott om mer eller mindre senvuxna ekar, många rikligt bevuxna med hänslavar. Det finns många grova aspar och död aspved. Även gamla hasselbuketter, gamla enar och gamla tallar finns. Bergknallarna har hällmarkskaraktär.

På träden växer bland annat den rödlistade arten lunglav(NT), signalarterna rostfläck och bårdlav samt grynig blåslav och skriftlav. Det finns gott om död ved i området. Markfloran är rik med signalarterna tandrot, vårärt, vippärt, ormbär och blåsippa samt gullviva.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om granen huggas bort i de lägre delarna (inte uppe på bergknallarna) och skogen i övrigt lämnas orörd. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar. På omgivande marker bör lövet gynnas.

Skydd: Den östra delen närmast gården är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 1999. Norra delen av det västra beståndet omfattas av strandskyddsbestämmelserna som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 364 Slottet odlingslandskap

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K L F

Referenser: 20, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Odlingslandskapet utgör ett mycket värdefullt och tilltalande inslag i de barrskogsdominerade trakterna kring sjön Yxningen. Hagmarken sydväst om gården har en fint bevarad, hävdberoende och gödselskyende flora, representativ för en utmagrad mark. Dagfjärilsfaunan är rik med rödlistade arter. Trägårdsgårdarna, den betade skogen, små åkrar och det isolerade läget ger detta kulturlandskap en ålderdomlig prägel. Detta ger en bild av hur en skogsgårds omgivning kunde se ut förr i tiden. Närvaron av både kulturhistoriska och biologiska värden gör det mycket viktigt att bevara Slottet som en levande gård.

Östgötaleden passerar gården och hagmarken vid Finntorp. Strax norr om gården ligger en utsiktsplats varifrån man har en vacker överblick över den riksintressanta Yxningen, dess öar och stränderna i norr. Norra delen vid gården ingår i riksintresset som strandområde.

Beskrivning

Gården Slottet är beläget vid södra stranden av sjön Yxningen. Här finns ett omväxlande odlingslandskap med åkrar, gräsvallar, öppna hagar, lövhage, betad skog samt lövskogsbestånd. Trägårdsgårdar inhägnar en del av betena.

Längs grusvägen mot Finntorp öppnar sig en vacker björkhage med hävdgynnade växter såsom kattfot, knägräs, stagg, jungfrulin, solvända, spåstisel, vildlin, darrgräs, blåsuga, nattviol, gökärt, ängsvädd, ängsviol och gullviva. Även 38 dagfjärilsarter har påträffats i denna hage, bland annat de fem rödlistade arterna violettekantad guldvinge(NT), ängsmetallvinge(NT), smalsprötad bastardsvärmare(NT), bredbrämrad bastardsvärmare(NT) och mindre bastardsvärmare(NT). Av andra arter kan nämnas hagtorsfjäril.

Hagarna närmast gården är på väg att växa igen och är på vissa delar starkt gödselpåverkade. Inslag av hävdgynnade arter finns dock kvar även här. På båda sidor om vägen från Gärdsnäs där hagmarken öppnar sig och man ser gården växer ett större antal exemplar av den rödlistade växten skogsklocka(NT).

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå om betesmarkerna även i framtiden hävdas. Om gallring och röjning sker av de mer igenvuxna hagarna vid gården finns möjlighet för floran att komma igen även där. Gödsling av naturbetena får inte ske. På omgivande marker bör lövet gynnas. Bebyggelse och barrträdsplantering bör inte ske i området.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 365 Skrammelbo lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt och varierande lövskogsområde med grova ekar och askar vilka utgör en viktig miljö för många sällsynta mossor, lavar, svampar och insekter. Bitvis lyser en fin hagmarksflora upp öppnare partier. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Skrammelbo norr om Fyrsjön finns ett varierande lövskogsparti med täta hasselbestånd, alsumpskog, igenväxande ekskog och öppnare gläntor med bland annat enstaka en och tall. Här och var finns en och annan grov ek samt även äldre ask. Området hyser bland annat signalarterna slanklav, brun nållav, hasselticka och fläckticka.

Floran är varierande beroende på fuktighetsgrad och innehåller bland annat lundgröe, liljekonvalj, stenbär, piprör och blåsippa i tätare partier samt en lite finare hagmarksflora bitvis där man kan hitta solvända, gullviva, darrgräs och ängsklocka.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena i lundområdena får inga åtgärder göras där. Detta ger området ännu mer av lundkaraktär och de skuggkrävande arterna kan klara sig kvar. I övrigt sparas grova lövträd och död ved. Lövuppslag röjes.

Skydd: Saknas

Å 366 Snatran grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Denna grova, ensamma ek är sannolikt en rest av ett mer öppet odlingslandskap i området. På eken växer signalarten brun nållav och den har förutsättningar att hysa fler skyddsvärda lavar, svampar och insekter. Även om eken står relativt isolerat kan den även ha ett visst framtida värde ur landskapsekologisk synvinkel inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet som länk mellan andra närliggande värdefulla ekområden. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På norra sidan om den lilla grusvägen mellan de båda torpställena Snatran och Hultet, drygt två kilometer nordost om Mormorsgruvans station, står en pampig grov och spärrgrenig ek. Ekens brösthöjdsdiameter är cirka 1,8 meter. På den grova barken växer rikligt med signalarten brun nållav. Även om eken står solexponerat mot söder vid väggkanten står den trångt och skuggigt på grund av den uppväxande skogen på vägens norra sida. De grova grenarna har delvis dött på grund av beskuggningen och det trängda läget.

Bibehållande av värdena

För att bevara de höga naturvärdena måste eken huggas fri från sly och den uppväxande barrskogen runt omkring. De konkurrerande träden bör huggas bort från stammen till minst fem meter utanför ekkronans yttersta spets. Grova döda grenar på trädet eller som ramlar ned bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 367 Källtorp grov ek

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Denna grova ek är sannolikt en rest av ett öppet odlingslandskap i området. Den bedöms ha förutsättningar att hysa fler skyddsvärda lavar, svampar och insekter. Om eken ska överleva och denna bedömning kvarstå måste den dock frihuggas eftersom den hotas av den omkringväxande barrskogen. Nyckelbiotop. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Cirka 350 meter söder om gården Källtorp står en grov ek utefter en skogsstig. Ekens brösthöjdsdiameter är cirka 1,5 meter. Eken är trängd av granskogen runt omkring. Granar växer upp inne bland de grova och därmed döende grenarna. Lavsamhället på den grova barken tycks vara stört på grund av den starka beskuggningen. Men man kan fortfarande hitta signalarten brun nållav. På stammen kryper även individer av blanksvart trämyra (*Lasius fuliginosus*) omkring. Högt upp på stammen kan man se håligheter.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena måste eken huggas fri från barrskogen runt omkring. De konkurrerande träden bör huggas bort från stammen till minst fem meter utanför ekkronans yttersta spets. Grova döda grenar på trädet eller som ramlar ned bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 368 Källtorpsvägen grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 23

Naturvärdesbedömning

Denna jätteek söder om Källtorp och inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet hyser en värdefull lav- och svampflora med flera rödlistade arter. Sannolikt finns här även rödlistade insekter. Även om eken numera omges av ett barrskogsdominerat landskap torde den ligga tillräckligt nära andra värdefulla eller potentiellt värdefulla ekområden för att ingå som en länk i ett landskapsekologiskt och spridningsbiologiskt perspektiv. Nyckelbiotop.

Beskrivning

I en mindre sluttning mot öster i brynet mot väggkanten, cirka 200 meter söder om gården Källtorp, står en mycket högvuxen och grov ek. Några av de spärriga grenarna har brutits av, vilket inneburit att håligheter har bildats. Eken är angripen av svavelticka som genom sin röta är värdefull för ekens insektsliv. Mulm och sav tränger fram ur barksprickor. På den grova barken på ekens stam växer de rödlistade arterna blyertslav(NT), skuggorangelav(NT), gul dropplav(NT) och rödbrun blekspik(NT) tillsammans med bland annat signalarterna brun nållav och grå skärelav. Och på de grova nedfallna grenarna på marken finns den rödlistade svampen blekticka(NT).

Bibehållande av värdena

För att bevara de höga naturvärdena måste eken huggas fri från sly och konkurrerande träd. Grova döda grenar på trädet eller som ligger på marken måste lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 369 Källtorp hamlade träd och lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 6, 12, 23

Naturvärdesbedömning

De grova ädellövträden vid Källtorp, vissa med spår av tidigare hamling, hyser en intressant lavflora med bland annat den rödlistade arten liten blekspik(VU). De hamlade träden har även ett kulturhistoriskt intresse genom att de minner om äldre brukningsmetoder. Gamla hamlade träd förekommer mycket

sparsamt inom kommunen. I den fuktiga lövskogsklädda sluttningen mot sjön finns bland annat en intressant mossflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Gården Källtorp ligger cirka 6,5 km nordväst om Åtvidaberg. Kring bebyggelsen vid gården finns ett tiotal grova askar med spår av tidigare hamlings. Mitt på gårdsplanen står en upptill flerstammig ask med en brösthöjdsdiameter som överstiger 1,5 meter. Den tre meter höga huvudstammen är mycket knotig och rikligt påvuxen med mossa. Vid infarten till gården i söder står en grov alm. Mot sjön Följaren strax öster om husen finns en lövskogsbrent. Ask och al dominerar, men även fågelbär, asp, björk och sälg förekommer. Stammarna är mossbevuxna. Död ved av olika grovlek förekommer på marken.

På flera askar i området växer den rödlistade arten liten blekspik(VU) tillsammans med gulvit blekspik(VU), även den rödlistad, signalarten gulnål och grå vårtlav. Även på almen i söder finns liten blekspik(VU) tillsammans med signalarten lönnlav. På trädstammar och block i sluttningen mot sjön finns piskbaronmossa, liten baronmossa, grov baronmossa, guldlockmossa och platt fjädermossa. På en klen ekgren har fläckticka noterats och på den näringsrika marken växer ytterligare signalarter, nämligen trolldruva, ormbär och lundelm.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om lövskogspartiet mot sjön lämnas orört. På sikt kan dock yngre gran behöva hållas efter. Död ved och lågor bör sparas. De grova askarna och almen vid bebyggelsen bör hållas fria från sly. Man bör överväga lämpligheten i att utföra en planlagd återhamling av tidigare hamlade askar. En nyhamling av yngre klenare träd skulle höja naturvärdet på sikt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Följarens strandlinje.

Å 370 Följaren våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i området är förknippade med det lokala fågellivet. Här häckar sannolikt den rödlistade arten rördrom(NT) och brun kärrhök, arter som noterats i området under flera år. Biologiska värden betingade av våtmarksslätter kan dock anses vara utgångna då florans är starkt trivialiserad.

Beskrivning

Sjön Följaren är belägen cirka en halvmil nordväst om Åtvidabergs tätort i ett igenväxande landskap som domineras av barrskog med insprängda brukade åkermarker. Sjön är långsträckt och hyser i sin norra del en grund bladvassdominerad vik som letar sig in i ett åkerdominerat jordbrukslandskap. Längst i norr gränsar våtmarken till skogsmark och åkermark och får karaktär av videbuskage/videsnårskog som står ute i ett hav av bladvass. Mot söder där den igenvuxna viken blir bredare avtar inslaget av videbuskage och bladvassen övertar helt dominansen. Där våtmarken gränsar till Följarens vattenspegel finns små laguner och ett par små öar som ger en mosaikartad övergång till sjöns öppna vattenspegel. Härifrån och ned mot Bredvik, söder om Källtorp på Följarens västra sida, har sjön karaktär av slättsjö.

I den norra delen av området står en bård av yngre glasbjörk och gran med inslag av enstaka alar i dimensioner mellan 1-2 dm i brösthöjdsdiameter längs den västra stranden. Längs den östra stranden är inslaget av al mera påtagligt. Längre ut i viken får vegetationen karaktär av videbuskage och enstaka grövre trädformiga sälgar som växer upp ur ett fåltskikt som helt domineras av bladvass. Videört är ett påtagligt inslag ute bland bladvassen medan grenrör med inslag av älggräs är beståndsbildare i de torrare partierna längs stränderna. Enstaka tuvor av bunkestarr och glesare tuvor av vasstarr gör sig också påmind.

Längs stranden norr om Källtorp gränsar våtmarken till medelålders barrskog som planterats på gammal jordbruksmark. Här finns en smal bård av högresta näringsgynnade växter i strandkanten med triviala växter som bunkestarr, älggräs, grenrör, brännässla, videört och skogssäv. Ett hundratal meter norr om torpmiljöns huvudbyggnad finns också en strandlinje markerad i strandkanten som vittnar om att Följarens vattenspiegel sannolikt legat betydligt högre någon gång i tiden.

Den östra utlöparen, i höjd med Källtorp, utgörs av en strandskog och domineras av yngre björk. Bredvik utgörs till sin inre del, som ansluter till vägen upp mot torpet, av ett blött högstarrbälte som har en påtagligt tuvig karaktär och dominans av bunkestarr. Ställvis bildar bredkaveldun och bladvass bestånd ute i det öppna högstarrbältet som i anslutning till sjöns vattenspiegel övergår i ett bladvassbestånd. Omgivningarna kring Bredvik präglas starkt av att vara ett igenväxande jordbrukslandskap med granplanteringar på den angränsande åkermarken.

En inventering av fågellivet kan ge information om sjöns betydelse för det lokala fågellivet. En studie av historiskt kartmaterial kan ge information om slätter bedrivits i anslutning till våtmarken.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om hänsyn tas vid skogsbruksåtgärder i våtmarkens omgivningar. Förslagsvis lämnas en så bred skyddszon att våtmarkens stränder upplevs som opåverkade även i fortsättningen. Exploateringsföretag som kan förorena eller bidra till ökad eutrofiering måste också undvikas för att naturvärdena inte ska påverkas negativt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud

Å 371 Bestorp hamlade träd m m

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 23

Naturvärdesbedömning

Den mycket värdefulla miljön vid Bestorp hyser ett skyddsvärt växt- och djurliv med bland annat rödlistade arter. De hamlade träden förstärker intrycket av en äldre gårdsmiljö och är även av kulturhistoriskt intresse som en rest av äldre brukningsmetoder. Gamla hamlade träd förekommer mycket sparsamt inom kommunen.

Beskrivning

Vid Bestorp, cirka tre kilometer nordväst om Åtvidaberg, finns en äldre gårdsmiljö. I de närmaste omgivningarna till husen växer alm, ask, lönn, lind och ek. Många av träden är grova och såväl almar, askar som lönnar bär spår av tidigare hamling. På alm växer bland annat de rödlistade arterna klosterlav(VU), liten blekspik(VU) och gulvit blekspik(VU). Bland signalarter finns grå vårtlav, lönnlav, gulnål och dvärgtufs. Norr om bostadshuset i slutningen ner mot den lilla grusvägen står en mycket pampig ek med en brösthöjdsdiameter på cirka 1,7 m. På dess grova bark växer rikligt med brun nållav tillsammans med guldpuddrad spiklav och sotlav. Ur sprickor i barken och vid stambasen tränger det fram mulm. I barksprickor kan man se brun trädmyra spatsera omkring.

I väster och mot nordväst övergår området i en luckig blandskog, där det finns äldre gran och tall insprängda bland lövträden. Här finns en mindre brant mot öster. På bergkrönet finns rikligt med äldre enbuskar tillsammans med ett antal senvuxna ekar. Torrträd och död ved av såväl barr- som lövträd förekommer. På lodytor och block nedanför branten finns en rik mossflora med bland annat signalarterna trubbfjädermossa och fällmossa. På trädstammar växer krusig ulota. Markfloran är örtrik med till exempel liljekonvalj, getrams och ormbär. I branten står en grov knotig ek på vilken mjölig klotterlav växer. I branten finns även en grov gran med sotlav och spår av skalbaggen och signalarten granbarkgnagare.

Vid ladugårdsbyggnaden i sydväst utgör de äldre lövträden en tvåsidig allé med lönnar söder om vägen och almar på dess norra sida. På dessa almarna kan man också hitta liten blekspik(VU), gulvit blekspik(VU) och gulnål samt dessutom den ovanliga arten skuggkranslav.

Vid den gamla ladugårdsgrunden söder om bostadshuset har nässelsnärja noterats på nässlorna som breder ut sig. Här finns även den rödlistade arten hjärtstilla(VU). Båda dessa kärleväxter har minskat i utbredning på grund av modern jordbruksdrift.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om de grova ädellövträden får stå kvar och hålls fria från sly och konkurrerande träd. Man bör överväga om en planerad återhamling bör ske av utvalda träd. En nyhamling av yngre klenta träd skulle på sikt höja naturvärdet vid gården. Den västra delen med branten bör lämnas orörd. På sikt kan yngre gran dock behöva hållas efter. Brännässelbeståndet bör behållas i sådan omfattning att nässelsnärjan säkert bevaras. Detsamma gäller för beståndet med hjärtstilla.

Skydd: Alléer omfattas av biotopskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 372 Bestorp lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 67

Naturvärdesbedömning

Ett mycket värdefullt hasseldominerat lövskogsområde med mycket grova levande och döda aspar samt en fin lundflora. Det finns även inslag av enstaka grov ek med stort värde bland annat i form av intressanta lavar och svampar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Mellan Bestorp och Oppholm, nordväst om Åtvidabergs tätort, ligger ett relativt stort lövskogsområde med rikligt med hassel. Som pelare i detta ståtår grova aspar och några grova ekar i kanten. Inslag finns även av lind och björk. Huvuddelen ligger på sandig-moig morän men den östra kanten av området utgörs av isälvsmaterial som tillhör den s k Följarenåsen.

Floran är sparsam med lundgröe, liljekonvalj och stenbär samt de mera utpräglade lundväxterna lungört, trolldruva, vårärt och vätteros. Även nattviol och lundbräsma har noterats.

De täta partierna har mycket rikligt med död grov ved främst av asp. Detta utgör en viktig miljö för en lång rad insekter, mossor, lavar och svampar. Här finns bland annat skriftlav som mest växer på gammal hassel. På en mycket grov ek i sydvästra kanten, nära vägen finns vid stambasen den rödlistade svampen korallticka(NT). På barken växer signalarterna brun nållav, guldpuddrad spiklav och sotlav. Trädet hyser även den rödlistade vedsvampen ekticka(NT).

Enligt en äldre fågelundersökning har man noterat nötkråka(NT), mindre hackspett(NT), stenkäck och stjärtmes i området. En uppföljning fågellivet i området är av intresse.

Bibehållande av värdena

Området ska lämnas utan åtgärd för att bevara de för många mossor, lavar och insekter så värdefulla miljöerna. Dock bör de riktigt grova ekarna frihuggas.

Skydd: Saknas

Å 373 Mälingsbo blandlövsskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 34, 41, 67, 89

Naturvärdesbedömning

Sydväst om gården Mälingsbo utbreder sig ett mycket värdefullt område, delvis på ryggformad grusås, som domineras av blandlövskog och hyser flera grova ekar och lindar. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 8-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I området finner man signalarterna gulpudrad spiklav och brun nållav. De visar på kontinuitet av gamla ekar i området och att det kan förekomma en rik lavflora med ovanliga och sällsynta arter här. I området förekommer död hasselved allmänt och här växer signalarten hasselticka. Den visar på lundmiljöer och höga naturvärden. Där den växer förekommer ofta andra ovanliga och rödlistade arter. På hållmarken i söder finner man den rödlistade talltickan(NT) som visar på gamla tallar och med den förekommer ofta andra ovanliga och rödlistade arter. Död ved som gynnar till exempel svampar och insekter finns spritt över hela området och stärker ytterligare områdets naturvärden. I delområdet i öster finner man den rödlistade kandelabersvampen(NT). Ett värde finns även knutet till den lundartade miljön som hyser lundväxter som underviol, lungört och blåsipppa. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Sydväst och söder om gården Mälingsbo ligger ett långsmalt område som övergripande kan beskrivas som blandlövskog med barrträdsinslag. Området är en ås med branta sluttande kanter. I söder ligger en hållmark med tallar som börjar bli gamla och de har plattade kronor och början till pansarbark. På de äldsta tallarna finner man den rödlistade talltickan(NT). Död ved förekommer tämligen rikligt på hållmarken och då främst som liggande ved. Både grova och kläna lågor finns i olika nedbrytningsstadier. Runt hållmarken är trädsnittet i stort trivialt med yngre gran och björk. I branterna växer dock senvuxen ek. På dessa finner man signalarten gulpudrad spiklav.

Norrut finns ek i olik ålder spritt över området. Grova ekar förekommer dock allmänt. Många av ekarna har smala kronor. Främst i sydväst växer ekar tätt tillsammans med tall och gran. Vissa tallar är gamla och har en diameter på 7-10 dm. Längs med kanterna växer för övrigt björk och asp med inslag av ek. I området förekommer även ädellövträd av ask och lind glest. I de centrala delarna och då främst norrut växer grova hagmarksekar som är relativt vidkroniga. Många av ekarna har en diameter på 8-10 dm. På dessa ekar finner man signalarterna gulpudrad spiklav och brun nållav. I buskskiktet dominerar hassel och ger ett välskuggat fältskikt. I hasselbuskarna förekommer död ved allmänt och här finner man även signalarten hasselticka. Floran är av fin lundkaraktär med inslag av bland annat underviol, lungört, gullviva och blåsipppa. I centrala delar av området finns en fd ekhagmark. Här finns inslag av en hävdgynnad flora med arter som till exempel gulmåra och solvända. Död ved förekommer spritt i området och av varierande slag. Här finns stående och liggande träd av både löv och barrträd. I ekarnas kronor förekommer död ved allmänt och så även i hasselbuketter. I några av de äldre ekarna förekommer håligheter.

I nordväst ligger ett mindre delområde som ligger på en höjd. I söder passerar ett dike och över detta går en gammal stenbro. I trädsnittet dominerar ek med diametern 4-6 dm med inslag enstaka äldre ekar med diametern 7-8 dm. Hassel växer allmänt i buskskiktet och på den döda veden i dessa finner man signalarten hasselticka. På en asplåga i öster finner man den rödlistade kandelabersvampen(NT). Den norra delen av området ligger på isälvsmaterial med några markerade, oregelbundet orienterade ryggar som tillhör den s k Följarenåsen.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla de höga biologiska värdena i området måste viss röjning ske. Särskilt angeläget är det att röja runt de grova ädla lövträden och då främst ekar. Ekar som står tätt igenvuxet kan behöva röjas fram i omgångar. Hasselbuskar kan sparas glest. I den östra branten får dock inga ingrepp göras. I mitten av området finns en öppnare del (fd ekhagmark) där bete avsevärt skulle höja de biologiska värdena, förutsatt att marken inte gödslas. Övergripande gäller att grova träd och död ved i form av till exempel

lågor och högstubbar sparas. Hällmarkstallskogen i sydväst ska lämnas för fri utveckling. Området bör undantas ingrepp som täktverksamhet inklusive husbehovstäkt.

Skydd: Saknas

Å 374 Mälingsbo lövskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Öster om Mälingsbo ligger en lövskog vars naturvärden främst är knutna till de grova ekarna och det rikliga inslaget av död ved. I området förekommer grova ekar med en diameter på 8-12 dm. På dessa finner man den rödlistade oxtungsvampen(NT) och flera signalarter som gulpudrad spiklav, brun nållav och kornig nållav. Dessa signalerar om höga naturvärden och om att det i miljön kan förekomma ovanliga och hotade arter. Ek förekommer i olik ålder och utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för ekorganismer. I området förekommer bitvis rikligt med död ved i olika dimensioner och ålder. Detta skapar en gynnsam miljö för t.ex. insekter och svampar. I området finner man bland annat den rödlistade kandelabersvampen(NT).

Beskrivning

Öster om Mälingsbo ligger en lövskog med ett stort inslag av ek som överståndare. Terrängen är blockig och kuperad med bitvis branta slänter. Ek förekommer i olik ålder med en stamdiameter på 6-8 dm spritt över området. Ek förekommer dock mest frekvent söder om vägen till Mälingsbo och de allra grövsta ekarna med en stamdiameter på 10-12 dm växer i sydväst. På de grova ekarna finner man den rödlistade oxtungsvampen(NT) och signalarterna gulpudrad spiklav, brun nållav och kornig nållav. Generellt blir trädskiktet trivialare och yngre längre norrut. Förutom ek växer det spritt i området allmänt med björk och asp i olik ålder. Några björkar är äldre och har skorpbark. Vid vägen till Mälingsbo växer några grova almar med en diameter på 9-10 dm och längst i norr växer ett större askbestånd med yngre ask. I buskskiktet ger hassel bitvis karaktär och skapar lundmiljö och då främst i de sydligaste delarna. I fältskiktet finner man främst i söder inslag av lundarter som lundelm, blåsippa lungört, och ormbär. I trivialare delar växer arter som träjon och blåbär. Död ved förekommer spritt över området. Den förekommer dock rikligast i söder. Här finns både liggande och stående död ved i olika nedbrytningsstadier. Både klen och grov död ved finns av ek, björk och asp. I söder finner man även den rödlistade kandelabersvampen(NT) på en asplåga.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och då främst i delarna väster om ladugården. Bete vore lämpligt här. I övriga delar bör området få utvecklas i stort sett fritt. Ljusbrunnar kan huggas runt grova och spärrgreniga ekar. En försiktig röjning kan göras av yngre sly för att öka tillgängligheten. Övergripande gäller att grova träd och död ved i form av till exempel lågor och högstubbar sparas.

Skydd: Saknas

Å 375 Berghagen lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbestånden med inslag av grova träd och död ved. Det är bitvis även gott om grova asplågor. Ekarna är viktiga komponenter i riksintresset Eklandskapet och har potential att både hysa hotade arter och fungera som spridningskorridor för hotade arter knutna till ek. I området förekommer både klen och grov död ved som är gynnsamt för bland annat insekter och svampar. I aspar finns bohål som visar att området är intressant för fåglar.

Beskrivning

Väster om Bondstugan vid Stora Örsätter ligger en blandlövskog med inslag av grova träd. Trädskiktet är relativt tätt och här växer rönn, asp, björk, ek och även gran och tall växer i området. I öster växer en grov ek med diametern 10 dm. I buskskiktet växer hassel med yngre lövträd. Floran är trivial med arter som träjon, liljekonvalj och blåsippan. Den skuggade lodytan i öster hyser rikligt med mossor, bland annat signalarten fällmossa. Död ved förekommer spritt i området men mest i öster. Död ved förekommer både som liggande och stående träd. Flera av de stående döda träden är grova och här kan nämnas en ek med diametern 7 dm med rikligt angrepp av insekter, en stående död asp med bohål och en stående död gran med diametern 5 dm.

Söderut finns ett långsträckt område med en blandlövskog som går ända ner mot Örstorps skjutbanor. Terrängen är kuperad och blockig med en brant sluttning åt söder. Här växer ekar med stamdiametern 5-8 dm allmänt men även grövre ekar med diametern 9-10 dm förekommer i området. Ekarna har mestadels smala till mellanvida kronor men enstaka ek är vidkronig. Här växer även asp och björk allmänt med diametern 1-5 dm och i några aspar finns bohål. I norr växer tall mer allmänt. I buskskiktet växer en och hassel. Floran är relativt trivial med liljekonvalj, lundgröe, stenbär, blåsippan och harsyra. I området förekommer död ved i form av lågor både som klen och grov död ved. Här har man även funnit den rödlistade kandelabersvampen (NT) på en asplåga. På de grova ekarna finner man grå nållav och signalarten sotlav.

450 m söder om Bondstugan ligger en mindre ekskog på en långsträckt kulle. Terrängen är kuperad och har ett allmänt inslag av block. Trädskiktet domineras av ek i olika ålder. Ekarna växer tätt och deras kronor är smala till mellanvida. Här växer allmänt ekar med diametern 2-6 dm med inslag av grövre ek med diametern 7-9 dm och de grövre har skorp bark. I området växer även klena till medelgrova träd av rönn, asp och björk. Några av de grövre björkarna har skorp bark. Buskskiktet är glest och här växer arter som björk, ek och hallon. Fältskiktet är trivialt och här finner man hundäxing och lundgröe. I området förekommer enstaka eklåga.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas, förslagsvis med ljusbrunnar. I ekskogen bör regelbunden röjning av buskar och sly ske. Enstaka buskar kan sparas och lövträd som inte berör ekarnas kronor kan sparas. Området kan i övrigt lämnas för fri utveckling. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 376 Mälingsbo lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Området har ett mycket högt naturvärde som främst ligger i de grova ädla lövträden samt den bitvis rikliga förekomsten av död ved. Dessa båda betingelser gör det möjligt för en lång rad insekter, lavar och svampar att trivas. Den ovanliga och rödlistade kandelabersvampen (NT) som är knuten till död, fuktig aspväd finns här i tämligen riklig mängd. Floran är till stora delar av utpräglad lundtyp. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Norr om gården Mälingsbo, nordväst om Åtvidabergs tätort, utbreder sig en blandlövsskog som hyser stora naturvärden. Skogen domineras i nordväst bitvis av lind, varav flera är grova. Den nordvästra delen hyser också grov asp, björk, ek, apel, vide, ask, hassel samt sparsamma inslag av barrträd. Floran är av utpräglad lundkaraktär till följd av träd- och buskskiktets skuggande inverkan. Fältskiktet domineras av lundgröe och innehåller även bland annat trolldruva, lungört, vårärt, liljekonvalj och vippärt.

Den sydöstra delen har ett större inslag av barrträd, men är i övrigt tämligen likt den nordvästra delen. Floran är dock mer barrskogspåverkad med inslag av bland annat blåbär och örnbräken. Här finns relativt gott om död ved, bland annat lågor av asp på vilka kandelabersvamp(NT) finns representerad i flera exemplar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas utan åtgärd. Död ved och träd som faller bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 377 Oppholm lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett mycket värdefullt ädellövskogsområde med grova träd av lind, ek och asp vilka är av stort värde för insekter, lavar och hålbbyggande fåglar. I norra partiet finns även flera ovanliga mossarter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Oppholm rinner en bäck i en liten ravinartad fåra. Norra delen benämndes på kartor från 1695 som "oxängen", en ängsmark bevuxen med ek, hassel och andra lövträd. Under slutet av 1700-talet och även på kartor från 1855 var området fortfarande ängsmark dock vid den senare tidpunkten med några delar som sten- och bergbunden backe. I slutet av 1600-talet fanns längs bäcken tre skvaltkvarnar (= liten vattendriven kvarn).

Runt bäcken växer grova lindar och enstaka äldre aspar. Här och var i området finns gamla ekar med en diameter på ungefär en meter och däröver. Den östra och nordöstra delen domineras av hassel och asp och har god tillgång på död ved vilket gynnar bland annat många insekter. I mitten av området finns mer barrdominerad skog.

Floran är tydligt påverkad av den skuggiga miljön och är gles med lundgröe, liljekonvalj, stenbär, piprör, lungört och blåsippan. Marken i norra delen är relativt fuktig tack vare den genomrinnande bäcken och flera ovanliga mossor finns på stenblocken, bland annat signalarterna fällmossa och trubbfjädermossa.

Lavfloran på de äldre ädla lövträden består av intressanta skuggföredragande arter som *Calicium salicinum* och ärgspik. Den sistnämnda växer på knappåslavar och andra skorplavar och kräver god tillgång på sådana arter. Vid undersökning av insektsfaunan har bland annat smalknäppare påträffats. Även svartbaggen *Mycetochara flavipes*, en art som anses indikerar höga naturvärden, förekom.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets skuggiga karaktär får inga åtgärder göras.

Skydd: Saknas

Å 378 Nerholm lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Området har ett värdefullt inslag av grova lindar i en dunge samt en kantzon med grova ekar vilka är en viktig miljö för en lång rad insekter, mossor och lavar. På vissa partier finns rikligt med död ved samt inslag av lundväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid gården Nerholm söder om sjön Följaren finns några intressanta lövskogsområden. Mellan huset och sjön ligger ett blandlövskogsparti bestående av främst ek, lind och asp samt björk, klibbal och stort inslag av rönn och fågelbär. Till viss del hyser området rikligt med död ved samt signalarten fällmossa som finns i marker med lång skoglig kontinuitet. Floran är gles men är av lundkaraktär med lundgröe, liljekonvalj, gullviva och trolldruva.

Även den mycket täta linddungen samt kantzonen med lind, ek och asp vid vägen öster om Nerholm, har en gles flora med lundgröe, liljekonvalj, blåsippa och stenbär. Dessa partier hyser grova lövträd av främst ek och lind.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska bevaras ska inga åtgärder göras i linddungen. Lövskogsbruk kan utföras med stor försiktighet i blandlövskogen. Död ved och gamla lövträd ska sparas vilka är av stort värde för bland annat insekter.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 379 Häggtomta ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett mycket värdefullt område med inslag av grova ekar men även andra grova lövträd såsom ask, asp och klibbal vilka är värdefulla för en lång rad insekter, lavar och tickor. I området finns även inslag av utpräglade lundväxter samt flera betesgynnade hagmarksväxter på de öppna partierna. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Häggtomta ligger öster om sjön Följaren, cirka 1,5 km söder om Målbäck. Vid vägen mellan riksvägen och gården ligger en betad hagmark med grov ek av varierande ålder (cirka 50-150 år). Slutenheten är skiftande vilket också avspeglar sig på floran där man dels kan finna skuggföredragande växter som piprör, lundgröe, liljekonvalj, underviol och korskovall(NT) och dels utpräglade hagmarksarter som rödven, darrgräs, knägräs och rödklint.

Väster om hagen, mellan gården och sjön, finns en sluten blandlövskog dominerad av ek, hassel och asp, med inslag av enstaka grov ask samt rönn, fågelbär och gran. Här och var finns måbär samt enstaka tibast och berberis. Floran är varierande med lundgröe, blåsippa, stenbär, trolldruva, liljekonvalj och lungört. Längs bäcken dominerar klibbal, ask och asp av vilka flera är relativt grova och lutande vilket gör dem till en intressant miljö för bland annat mossor. Här finns till exempel signalarten fällmossa. Floran är där mycket sparsam men i bäcken växer näckmossa och där finns även rikligt med målarmusslor.

Längs med Följarens östra strand finns i norr ett gallrat parti med grova ekar blandat med asp, björk och klibbal. I söder finner man hassel, asp, ask och bitvis klibbal. Floran är av samma karaktär i hela denna

del men är betydligt glesare i det norra partiet. Arter som bör nämnas är lundgröe, liljekonvalj, piprör, blåsippa, trolldruva, underviol och gullviva. Bitvis finns här gott om lågor vilket är viktigt inte minst för mossor och insekter. På den grövsta av ekarna i detta parti växer svavelticka.

Längst i norr närmast Målbäck finns en blockig och kuperad, delvis trädbevuxen hage med ett stort antal björkar och ekar i varierande ålder och grovlek. I buskskiktet finns hassel, en och nypon. Vissa delar är gödselpåverkad men här och där, framförallt på en kulle i hagens södra del finns inslag av en hävdgynnad flora med arter som gullviva, gökärt, nattviol, jungfrulin, stor blåklocka och darrgräs. I anslutning till hagen finns ytterligare några ganska grova ekar på åkerholmar eller vid åkerkanten.

Bibehållande av värdena

För att bevara de höga naturvärdena ska hagmarken även i fortsättningen betas och inte gödslas. Områdena med blandlövskog kräver varierande åtgärder för att bevara naturvärdena. De slutna, lundartade delarna ska lämnas orörda liksom det klubbaldominerade lövpartiet i sydväst. Den nordvästra delen vid Följaren som hyser enstaka mycket grov ek och som nyligen gallrats, ska hållas öppet för att gynna ekarna och organismer knutna till dem. Även ekarna på åkerholmarna måste hållas fria från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen vid Följaren. Åkerholmarna omfattas av biotopskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 380 Vargmon lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 34, 41, 67, 89

Naturvärdesbedömning

Vid Stora Örsätter ligger en blandskog vars naturvärden är knutna till skoglig kontinuitet, död ved och grova ekar. Områdets norra del innehåller välskuggade branter med grova träd, död ved och ett rikligt bottenskikt. Här finner man flera signalarter som visar på skoglig kontinuitet och en konstant miljö med höga naturvärden som ofta innehåller ovanliga och rödlistade arter. I området finner man signalarter som fällmossa, platt fjädermossa, barkticka och hasselticka. Andra arter är grå vårtlav, krusig ulota och skriftlav. På ek har man funnit den rödlistade kärntickan(VU). Här växer även växter som kräver näringsrik och skuggad mark som trolldruva och tibast. De grova ekarna med stamdiametern 7-9 dm som växer i området utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

Området Vargmon ligger nordost om Stora Örsätter, öster om Axsjön. Det är en blandskog som i norr består av en berghöjd som sluttar åt väster och öster. I främst den västra branten förekommer rikligt med mossklädda block. Centralt på höjden dominerar granar med inslag av lövträd. I söder är marken mera öppen och här växer ekar med tämligen vida kronor allmänt. I norr och i branten i väster växer grova granar spritt med stamdiametern 6-8 dm. Även i de barrdominerade delarna förekommer lövträd av ek och asp med diametern 4-6 dm och i nordväst växer lind allmänt med diametern 4-5 dm.

De grövsta ekarna växer i söder där marken är mer öppen. Grova ekar med diametern 7-9 dm växer där allmänt tillsammans med yngre asp. I buskskiktet finns hassel spritt över stora delar av området och även arter som skogsstry och blåbär. I fältskiktet växer i stort triviala arter som örnbräken, lundgröe, liljekonvalj, stenbär, blåsippa och harsyra. Här växer dock även arter som kräver mer näringsrik och skuggad mark som trolldruva och tibast.

I den blockiga branten i nordväst finns ett rikligt bottenskikt i en välskuggad miljö som har fått utvecklas fritt. På block och berg finner man signalarter som fällmossa och platt fjädermossa. Andra arter som förekommer i området är skriftlav, hasselticka, grå vårtlav, krusig ulota och barkticka. På ek har man funnit den rödlistade kärntickan(VU). Död ved förekommer rikligast i branterna där man finner grova

lågor av både gran och asp i olika nedbrytningsstadier. I den södra delen finner man sparsamt med död ved av ek och i hasselbuketterna förekommer död ved allmänt.

Bibehållande av värdena

Det södra partiet bör ha fortsatt bete för att förhindra igenväxning vilket skulle missgynna de äldre ekarna. I övrigt bör lövsly och yngre gran hållas efter nära de grövsta ekarna men området i övrigt lämnas orört. Död ved och träd som faller bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Axån. I övrigt saknas skydd.

Å 381 Uddhagen rasbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6,41, 89

Naturvärdesbedömning

500 m väster om Stora Örsätter ligger en rasbrant. Dess naturvärden är främst knutna till brantens skogliga kontinuitet och skuggiga och fuktiga miljö. I branten finns rikligt med mossor och här växer signalarten stenporella rikligt. Den visar på höga skogliga naturvärden och här förekommer ofta rödlistade mossor och lavar. Här förekommer även en annan signalart, guldlockmossa samt skrifflav och krusig ulota. I området växer allmänt med grövre träd av främst ek med diametern 5-8 dm varav några är senvuxna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Död ved förekommer som lågor, högstubbar och torrträd av ek. Detta skapar intressanta substrat för t.ex. mossor och lavar.

Beskrivning

500 m väster om Stora Örsätter, sydost om Axsjön, ligger en rasbrant som sluttar brant mot en granplantering i väster. I söder är området flackare med en berghäll. I området förekommer relativt grova ekar spritt och de växer både i branten, på den flackare hällen i söder och uppe på berget. Ekarna har grov bark och flera är senvuxna. Dominerande diameter är 5-8 dm. Här växer även lövträd som lind, asp, björk och även gran förekommer och i söder finns inslag av tall. I norr växer lind allmänt. Grövre träd av trädslagen med diametern 6-7 dm förekommer. I buskskiktet växer hassel allmänt med inslag t.ex. skogstry och i öppnare delar växer en. På höjderna växer rester av en hävdgynnad flora med arter som smultron och gullviva och i branten växer träjon. På block och i branten sipprar vatten över lodytor och växer mossor rikligt. Här finner man stora mängder av stenporella tillsammans med triviala mossor som husmossa, väggmossa och bräkenmossa. På hässlerna finner man skrifflav och krusig ulota och man har tidigare även funnit signalarten guldlockmossa. Död ved förekommer sparsamt som lågor, högstubbar och torrträd av ek.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved sparas. På sikt kan yngre gran behöva huggas bort. En skyddszon på minst en träd längd från branten säkrar luftfuktigheten.

Skydd: Saknas

Å 382 Stora Örsätter ekskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 8-13 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. På ekarna i söder finner man de rödlistade arterna oxtungsvamp (NT) och gul dropplav (NT). Här växer även signalarterna brun nållav och guldpuddrad spiklav. De visar på kontinuitet av gamla ekar i området och att det kan förekomma en rik lavflora med ovanliga och sällsynta arter här. I ekarna i söder finns håligheter med mulm och här har man tidigare funnit den rödlistade kardinalfärgad rödrock (NT) och röttsvampbaggen *Microrhagus pygmaeus* som är en signalart och visar på höga naturvärden. I hasselbuketterna finner man signalarten hasselticka. Den visar på lundmiljöer och höga naturvärden. Där den växer förekommer ofta andra ovanliga och rödlistade arter. I lundmiljön finner man även den mindre vanliga trolldruvan. Död ved förekommer allmänt i området både som klen och grov död ved i olika nedbrytningsstadier och den gynnar t.ex. svampar och insekter.

Beskrivning

Vid Stora Örsätter, intill Åtvidasbergshus, ligger en ekskog. Den norra delen av området ingår i en större betesmark i väster. Terrängen är lätt kuperad men inslag av block och i väster rinner en bäck genom området. Trädskiktet är tätt och domineras av ek i olik ålder. I söder längs med grusvägen till Bondstugan står några grova ekar mer öppet. Dominerande stamdiameter i området är 6-8 dm och i söder växer flera av de grövsta ekarna med en diameter på 9-13 dm. På ekarna i söder finner man de rödlistade arterna oxtungsvamp (NT) och gul dropplav (NT). Här växer även signalarterna brun nållav och guldpuddrad spiklav. I ekarna i söder finns håligheter med mulm och här har man tidigare funnit den rödlistade kardinalfärgad rödrock (NT) och röttsvampbaggen *Microrhagus pygmaeus* som är en signalart. I buskskiktet växer rikligt med hassel som skuggar marken och skapar lundmiljö. Här finner man även signalarten hasselticka. På marken växer glest arter som träjon, och harsyra tillsammans med signalarten trolldruva. Död ved förekommer tämligen allmänt i området både i hasselbuketter och som lågor i olika nedbrytningsstadier. I söder ligger en död ek med en diameter på ca 10 dm som man har kapat upp i delar. Här står även en grov död björk med diametern 8 dm och på den växer sprängticka.

Bibehållande av värdena

Det höga naturvärdet bevaras om de grova ekarna får stå fritt från sly och konkurrerande träd. I övrigt bör inträngande yngre gran huggas bort. Ekar av olika ålder bör gynnas som framtida arvtagare. Död ved bör sparas. Området skulle med fördel ingå i betesmark på nytt. Äldre hasselbuskar ska vara kvar och gärna i bestånd med hassel.

Skydd: Saknas

Å 383 Örstorps ekskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 6, 89

Naturvärdesbedömning

I anslutning till Åtvidabergs skjutbana ligger en ekskog. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 8-10 dm och den grövsta eken mäter hela 18 dm diameter. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I området har man funnit de rödlistade arterna oxtungsvamp(NT) och korallticka (NT). I området förekommer även den mindre vanliga blanksvart trädmässa och där den förekommer finns ofta andra intressanta insekter. I området finns även förutsättningar för en intressant lundflora då man hittar signalarten trolldruva som visar på lundmiljöer.

Beskrivning

I anslutning till Åtvidabergs skjutbana ligger en ekskog. Området består av två höjder dominerade av ek och längst i söder ingår en mycket grov ek.

På den norra höjden växer allmänt grova ekar med stamdiametern 8-10 dm. Ekarna är något senvuxna och har smala till mellanvida kronor. Ekarna har grov bark och på träden har man funnit de rödlistade svamparna oxtungsvamp(NT) och korallticka(NT). Här förekommer även den mindre vanliga blanksvart trädmyra. I området finns även ett inslag av senvuxna tallar med diametern 6 dm och asp med diametern 2-3 dm. I buskskiktet växer måbär och hassel. Floran är i stort trivial med arter som lundgröe och stenbär men här växer även den mindre vanliga trolldruvan.

På den södra höjden växer grova ekar med diametern 8-10 dm spritt och deras kronor är mellanvida till vida. Här växer även allmänt med yngre lövträd som asp och björk med stamdiametern 2-4 dm. I buskskiktet växer rikligt med buskar av hassel, asp, oxel, en, nypon, hallon och hagtorn. Floran är trivial med arter som lundgröe, stenbär och hundkex med inslag av arter som föredrar en magrare mark som bockrot och vårbrädd.

Längst i sydost växer en vidkronig ek med diametern 18 dm. Eken växer vid väggkanten i öppet läge. Den har grov skorp bark och lite mulm läcker ut från barksprickor. I kronan finns grova grenar med en diameter på upp till 6 dm. På trädet växer stora ektickor och tidigare har man på trädet funnit den rödlistade oxtungsvampen(NT). Vid väggkanten växer även en lind med diametern 10 dm och den har en stamhållighet.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om de grova träden stå öppet. Sly bör regelbundet röjas runt ekarna. Yngre ek bör gynnas som arvtagare till de mer grova exemplaren. Ingrepp i åsbildningen, såsom täktverksamhet bör inte ske.

Skydd: Saknas

Å 384 Örsätter allé

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Allén är en av de trädrikaste i Åtvidabergs kommun. Naturvärdena kan mätas i förekomsten av grova-grövre ädellövträd som kan utvecklas fritt i ett öppet landskap. Fristående ädellövträd som tillåts att åldras fritt är sällsynta i övrigt i produktionslandskapet och är av stort värde för bland annat kryptogamer. Här finns till exempel den rödlistade svampen skumticka(NT). Allén kan dessutom utgöra ett viktigt landskapsekologiskt element för till exempel fladdermöss. Allén är mycket viktig för landskapsbilden.

Beskrivning

Längs den gamla vägen (nu cykelbana) som löper parallellt med riksväg 35 vid den norra infarten till Åtvidaberg vid Örsätter, finns en långsträckt allé. Allén består av 75 st äldre ädellövträd och utgörs av alm, ask och lind i dimensioner mellan 4-8 dm i stamdiameter. Enstaka träd är dock grövre (cirka 1m). Träden i allén är i stort sett friska med några undantag. Flera av träden är stamvistade och inslaget av döda grenar är mycket litet. Den södra delen av allén har varit mycket oregelbunden men luckor i allén har nu planterats igen.

De grövsta träden står i den norra delen av allén och här finns ett par almar som är angripna av vedlevande svamp i stambasen. Det första trädet söder om infarten till Åtvids-Torp är en alm som är drygt metergrov och tillhör de grövsta träden i allén. 300 meter söder om infarten till Åtvids-Torp står alléns grövsta lind (1 meter). Små mängder mulm sipprar ut ur stammen och antyder att det kan finnas ihåligheter. På en lönn mitt för Stora Örsätter har den rödlistade svampen skumticka(NT) hittats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om allén bevaras och träden ersätts successivt så att det ständigt finns tillgång till gamla träd.

Skydd: Allén omfattas av biotopskydd.

Å 385 Gästgivaregården grov ek

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 16, 89

Naturvärdesbedömning

Vid Gästgivaregården växer en grov ek med stamdiametern 18 dm. Dess naturvärden är knutna till trädets höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla ekar i eklandskapet. Detta träd är en mycket viktig komponent i eklandskapet. I trädet finns en mindre hålighet som har potential att hysa hotade arter av till exempel insekter. På trädet har man funnit signalarterna gulpudrad spiklav och brun nållav. De visar på kontinuitet av gamla ekar i området och att det kan förekomma en rik lavflora med ovanliga och sällsynta arter här. I trädet förekommer allmänt med död grenar och blottad kärnved som kan bli substrat för t.ex. svampar och insekter.

Beskrivning

Vid Gästgivaregården växer en grov ek med stamdiametern 18 dm. Eken växer öppet och solexponerat på gräsmatta och har en vid krona. I kronan förekommer grenar med en diameter upp mot 7 dm och där finns även klen död ved allmänt. Barken är mycket grov och på den har man funnit signalarterna gulpudrad spiklav och brun nållav. Vid en avkapad gren finns en liten hålighet. På några ställen finns också blottad kärnved.

Bibehållande av värdena

Eken bör även i fortsättningen stå exponerat, fritt från sly och konkurrerande träd. Död ved på trädet och nedfallande grova grenar bör sparas.

Skydd: Eken är skyddad som naturminne sedan 1924.

Å 386 Ören sjö

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 10, 35, 41, 70

Naturvärdesbedömning

Sjön hyser en intressant fauna bland fåglar, fiskar och kräftdjur. Här finns s k glacialrelikter. Sjöns stora djup med kallt vatten innebär, även om vattenkvalitén har försämrats, att det fortfarande borde finns förutsättningar för glacialrelikternas fortbestånd. Sjön har betydelse för dricksvattenförsörjning.

Beskrivning

Sjön Ören, eller Örn som den också kallas, är belägen cirka en halvmil norr om Åtvidabergs tätort. Sjön har ett största djup på cirka 40 meter. Näringshalten i sjön har ökat de senaste årtiondena och den kan numera karakteriseras som måttligt näringsrik. Sjöns karaktär varierar dock mellan olika delar. Vattenkvalitén varierar även en del år från år. Algblomningar har förekommit i sjön, främst under början av 1980-talet. Siktdjupet har under 1990-talet varierat mellan två och fem meter under augusti månad. pH-värdet är högt på grund av kalkpåverkan med värden runt 8. Som hörs av namnet har sjön sandiga-grusiga bottenar och stränder med stora grusformationer såväl söder som norr om sjön.

Storlom, storskrake och skäggdopping är en vanlig syn. Här finns också drillsnäppa, häger, knölsvan,

sångsvan, vigg, fiskmåsa och fisktärna samt en och annan storskarv. Bland rovfågelnas finns lärkfalk och brun kärrhök har setts jaga över vassarna både i södra och nordvästra delen. Fiskgjuse spanar ofta över vattenytan. I sjön finns också s k glacialrelikta kräftdjur. Arter som noterats i sjön är *Gammaracanthus lacustris(NT)*, *Pallasea quadrispinosa*, *Ponteporeia affinis*, *Mysis relicta* och *Limnocalanus macrurus*. En annan glacialrelikt som påträffats i sjön är fisken hornsimpa som bara är känd från en handfull sjöar i Östergötland. Det är dock mycket osäkert om den finns kvar i sjön. Fisken nissöga har hittats i flera delar av sjön. Till sjöns fiskfauna hör också abborre, mört, gärs, braxen, nors, löja, björkna, sarv, gädda, lake(NT) och siklöja. Till vattenfloran hör vass, säv, smalkaveldun, sjöfräken, hårslinga, ålnate, grovnate, hornsärv, strandpryl, gul näckros, vattenaloe och den rödlistade arten pilblad (NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området undantas från ingrepp, till exempel föroreningsutsläpp i sjön. Fortsatt arbete för att motverka den påbörjade eutrofieringen bör ske. Detta ställer bland annat krav på extra försiktighetsåtgärder vid markanvändning, gödselhantering etc. runt sjön. Det är viktigt att upprätthålla goda syreförhållanden på de stora djupen.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Vattenskyddsområde.

Å 387 Hemgölen barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ett ovanligt och säregt bestånd som kommer att kunna utvecklas och få höga naturvärden tack vare förekomsten av gamla träd.

Beskrivning

Vid Hemgölens västra kant, vid Åtvids-Torp sydost om sjön Ören, finns en liten brant och blockig sluttning med gammal grov granskog. En del av granarna är metergrova. Här finns även gamla björkar, några gamla aspar och inslag av yngre ask och lönn. Markfloran är ganska rik med bland annat trolldruva, ormbär, blåsippa och hässlebrodd. Någon enstaka grov låga finns.

Den nordvästra delen består av en höjd och östvärd sluttning med gamla tallar där signalarten svart praktbagge noterats.

Bibehållande av värdena

För att bevara och utveckla naturvärdena bör området lämnas orört. Träd som faller bör ligga kvar.

Skydd: Saknas

Å 388 Åtvids-Torp ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 63, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Död ved förekommer både i hasselbuskar och i ekarnas kronor. Denna är gynnsam för t.ex. insekter och svampar. Ett värde finns även knutet till inslaget av en hävdgynnad flora med arter som

brudbröd, svinrot, solvända, gulmåra, ängsvädd, rödklint, gökärt och smultron. Vid återupptaget bete skulle området snabbt kunna återfå sin hagmarksflora.

Beskrivning

Vid Örsmosse, nordost om Åtvids-Torp, ligger en igenväxande ekhage med småblockig terräng och ett berg gränsande i väster. Trädskiktet domineras av ek i olik ålder, här förekommer dock rikligt med grövre ekar med stamdiametern 7-9 dm och den grövsta eken mäter 10 dm i diameter. Många av ekarna har smala kronor men mot åkern breder ekarna ut sina kronor. Igenväxningen av området karaktäriseras av asp och björk men här växer även gran och tall. Triviallövträden och barrträden har en dominerande diameter på 1-4 dm. I buskskiktet finner man arter som måbär, ek, nypon, hassel, björk och en. Hagen betas inte längre och florán är i stora delar trivial med arter som blåbär, träjon och stenbär. I hagen finns dock inslag av en hävdgynnad flora med arter som brudbröd, svinrot, solvända, gulmåra, ängsvädd, rödklint, gökärt och smultron. Död ved förekommer allmänt i hasselbuskar och i ekarnas kronor finns död ved med en diameter upp mot 2 dm.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om betet återinförs och grova och spärrgreniga ekar frihuggs. Om området inte betas behövs kontinuerlig röjning av buskar och sly. Blommande buskar kan sparas glest.

Skydd: Saknas

Å 389 Åtvids-Torp lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 81

Naturvärdesbedömning

Ett mycket värdefullt område med gamla askar med rödlistade lavar, bland annat ekspik(VU) och brunskaftad blekspik(VU). Dessutom har den fridlysta och rödlistade läderbaggen(NT) påträffats här. En art som prioriteras inom EU:s naturvårdsarbete och som är en ansvarsart för Östergötland även ur ett europeiskt perspektiv. Området är en del av riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Intill husen vid gården Åtvids-Torp sydost om sjön Ören finns en blandlövskog med flera grova askar(EN). Askarna står över ett hav av tämligen ung lönn och ask samt hasselbuketter. Florán är under det mycket täckande träd- och buskskiktet bitvis i det närmaste obefintlig, dock skimtar enstaka exemplar av bland annat träjon, blåsippa, bergsslok och lundgröe.

På en gammal halvdöd ask(EN) nära husen finns en mycket värdefull lavflora med rödlistade arter som ekspik(VU), brunskaftad blekspik(VU), gul dropplav(NT) samt signalarten brun nållav. På andra gamla askar(EN) nordost om husen växer signalarterna gulvit blekspik(VU), lönnlav och grå punktlav. På en murken asklåga har även den rödlistade skalbaggen läderbagge(NT) påträffats.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets mycket höga naturvärde ska de grova ädla lövträden lämnas orörda. Likaså ska död ved såsom högstubbar och lågor lämnas. En viss utglesning bör ske kring de grova träden.

Skydd: Saknas

Å 390 Åtvids-Torp hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område som består av en öppen hagmark med inslag av lövdungar av främst ädla lövträd. De betade partierna hyser en fin hagmarksflora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Öster om Torps gård finns en öppen hage med lövdungar av ek, ask, lönn, fågelbär, alm(CR), vildapel, en och rönn. Den öppna delen hyser en hagmarksflora bestående av bland annat rödven, krustätel, solvända, brudbröd, gråfibbla, revfingerört, gulmåra och höstfibbla.

Bibehållande av värdena

Hagmarkerna bör även i fortsättningen betas och får inte gödslas. Lövdungarna bör lämnas till fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 391 Västergården ekhage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och det rikliga inslaget av grova ekar med en stamdiameter på 8-13 dm. På ekarnas grova bark finner man en intressant lavflora med signalarterna brun nållav och gulpudrad spiklav. De visar på kontinuitet av gamla ekar i området och att det kan förekomma en rik lavflora med ovanliga och sällsynta arter här. På flera av ekarna växer den rödlistade oxtungsvampen(NT). I enstaka ekar finns håligheter som ger området stor potential att hysa en intressant insektsfauna med ovanliga och rödlistade arter. På träden finner man även den mindre vanliga arten blanksvart trädmyra. Tillsammans med den kan man ofta finna fler intressanta insekter. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Beskrivning

Västergården (Torp) ligger en halv kilometer nordost om Örsättersfabriken. Området består till största delen av en kuperad hagmark med inslag av block. I norr ligger dock två mindre delområden som är obetade. Trädskiktet i hagmarken domineras av ek i olik ålder. Grova vidkroniga ekar med stamdiametern 8-13 dm dominerar dock. På de grova ekarna växer flera exemplar av den rödlistade oxtungsvampen(NT) och signalarterna brun nållav och gulpudrad spiklav. I enstaka träd förekommer håligheter. På träden finner man även den mindre vanliga blanksvart trädmyra. Tillsammans med ekarna växer asp, björk och lind. I buskskiktet växer hassel allmänt och spritt över området. Fältskiktet är i stora delar trivialt men har bitvis en exklusivare hagmarksflora med arter som brudbröd, betad ljung, svinrot och jungfru Marie nycklar. I det västra av delområdena växer grova ekar med diametern på 7-9 dm och här växer även lind allmänt med diametern 1-5 dm. Den grövsta linden mäter dock 10 dm i diameter. I delområdet finner man även signalarten gulpudrad spiklav. I fältskiktet växer arter som blåsipppa, vippärt och lundgröe. Det östra delområdet domineras av ek med diametern 6-8 dm. Buskar förekommer glest och floran är trivial med arter som lundgröe och hundkex.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska det fortsätta att hävdas för att hindra igenväxning. Det vore bra om även de två mindre delområdena betades. Yngre lövträd som riskerar att växa upp i ekkronorna ska avverkas. Gamla och grova träd sparas och död ved ska lämnas. Området ska ej gödglas.

Skydd: Saknas

Å 392 Smulan hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Denna mycket fina hagmark bryter av i det annars barrplanterade landskapet. Hagen har höga naturvärden på grund av en fin kärlväxt- och marksvampflora. Det finns goda förutsättningar för insekter som fjärilar och hopprätvingar. Naturbetesmarker med hävdgynnad flora är mindre vanligt förekommande inom kommunen och det är av stor vikt att bevara de som fortfarande finns kvar.

Beskrivning

Vid den gamla vägen mellan Vrånghult och Edshyttan ligger en öppen, kuperad och välhävdad hage med bitvis mycket rik flora. Vissa delar kan även karakteriseras som en blandlövhage med björk, ek, rönn, en, apel och hassel. Växtsamhället karakteriseras av rödvenäng och fårsvingeltorräng. Bland de hävdgynnade och gödelskyende växterna kan nämnas kattfot, stagg, ormrot och mycket rikligt med solvända och ängsvädd. Här finns bland annat även Jungru Marie nycklar, grönvit nattviol, svinrot, ängsskallra, jungfrulin, knägräs, vårbrodd, blåsuga, darrgräs, prästkrage, gökärt, gullviva, betad ljung, ängsklocka, stor och liten blåklocka samt röda vaxskivlingar. En inventering av marksvampar, fjärilsfaunan och hopprätvingar vore intressant för ytterligare bedömning av naturvärdena.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om hävden upprätthålls genom bete. Gödning får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 393 Hagaberg trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 60, 70, 89

Naturvärdesbedömning

Vid Hagaberg ligger en trädbärande hage vars naturvärden är knutna till de grova ekarna som växer i hagen. Ekarna är vidkroniga och livskraftiga och har stor potential att hysa en stor biologisk mångfald. Ekarna är mycket viktiga komponenter i eklandskapet. I flera av träden förekommer håligheter. På några av ekarna växer signalarten sotlav som indikerar långvarig förekomst av gamla träd. Där sotlav finns förekommer ofta ovanliga och rödlistade arter. På träden finner man även den mindre vanliga blanksvart trädmyra. Där denna förekommer finner man ofta andra ovanliga och intressanta insekter. Flera av träden har grov bark och de solexponerade stammarna utgör bra substrat för en intressant lavflora. I området finns resterna av det som en gång var Östergötlands grövsta lind.

Beskrivning

Vid Hagaberg ligger en trädbärande hage som sluttar brant mot öster. I hagen växer flera grova och vidkroniga ekar med håligheter. I området har Östergötlands grövsta lind stått, men den har nu fallit. Stamdelarna ligger dock kvar på platsen.

Hagen är förutom de grova träden trivial med en glest hävdgynnad flora och bitvis växer buskar rikligt. Nedan följer beskrivningar på de grova ekar som förekommer i hagen.

En ek med stamdiametern 8 dm. Den har en vid krona och skorpbark. I kronan förekommer allmänt med klen död ved.

En ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer öppet och är vidkronig och grenarna har en diameter på 1-3 dm. I kronan förekommer död ved allmänt med diametern 0,5-1,5 dm. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur. På stammen finns blottad kärnved.

En ek med stamdiametern 10 dm. Eken växer öppet. Trädet har en mycket vid krona och grov bark med skorpbarksstruktur. I kronan finns grova grenar med en diameter upp mot 4 dm och döda klena grenar. Vid basen finns en hålighet utan synlig mulm. Av vad man kan se så verkar trädet ha en stor hålighet inuti.

En dubbelstammig ek med stamdiametern 5 och 7 dm. Eken växer vid utkanten av hagmarken i en brant bergsslutning. Eken är senvuxen och har en vid och plattad krona. Barken är mycket grov och på den växer signalarten sotlav. I en knotig gren högt upp i trädet finns en större hålighet som sannolikt innehåller mulm. På trädet finner man även den mindre vanliga blanksvart trädmyra.

En ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer solexponerat på en bergknalle i en stor hagmark. Den har en vid krona och grov bark som antagit skorpbarksstruktur. Vid trädets bas finns en större hålighet men mulm finns ej synligt. I kronan förekommer döda klena grenar.

En ek med stamdiametern 13 dm. Den står solexponerat och har en ståtlig och vid krona där de grövsta grenarna har en diameter på 4 dm. Trädet har mycket grov bark och på den växer signalarten sotlav och ekticka. Några av de nedre grenarna är döda och har en diameter på 1-2 dm.

En ek med stamdiametern 14 dm. Eken står solexponerat. Dess krona är vid och i kronan finns grenar upp mot 7 dm i diameter. I kronan förekommer klen död ved sparsamt och på marken ligger en grövre gren. Barken är mycket grov, dock har hästar skavt ordentligt på barken.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska röjning av buskar och sly utföras vid behov så ekarna får stå fritt. Hagen ska fortsätta att betas. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 394 Norra Botorp hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 34, 42, 89

Naturvärdesbedömning

Kring Norra Botorp finns några områden med mycket höga naturvärden. Förutom en rik hagmarksflora, på öppna partier, med bitvis talrik förekomst av bland annat svinrot, solvända och slätterblomma finns även grova till mycket grova träd av främst ek men även lind. Ekarna utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i riksintresset Eklandskapet och har potential att hysa hotade arter knutna till ekmiljöer.

Beskrivning

Områdena vid gården Norra Botorp och Höcksjön, har en mängd grova och mycket intressanta ädla lövträd. Längs strandkanten i den västra delen finns en mycket fin flora med talrikt med slätterblomma. Även de mera torra partierna hyser många hävdgynnade hagmarksarter som till exempel ängsvädd, brunört, gråfibbla, gullviva samt rikligt med darrgräs. Österut blir området mer slutet med blandlövskog och enar i buskskiktet. Denna del har också betats vilket förekomsten av jungfrulin, smultron och gulmåra vittnar om. Ett litet parti på båda sidor om landsvägen sydost om Djupjällen hyser ett antal grova ekar av stort värde. Det finns 12 ekar som är 4-6 dm i stamdiameter, 4 st som är 7-9 dm grova och en som mäter 12 dm i diameter. Några av ekarna har börjat att utbilda skorpbark med grön spiklav och gul mjöllav. På den grövsta eken finns även ytor med grov skorpbark där även signalarten brun nållav växer.

Området har troligen betats tidigare och enstaka hävdarter som gullviva, slätterfibbla(VU) och backnejlika finns kvar i mindre mängd kring ekarna.

Vid gården Norra Botorp breder ett betat område ut sig med dels öppna partier och dels mer slutna skog. Skogen domineras av hassel med inslag av grov till mycket grov björk samt grupper med aspar. Ett antal grova ekar växer främst i kantzonerna mot öppna marker men enstaka ensamt stående ekar och även lind finns i västra delen. Längst i söder finns bland annat en grov ekhögstubbe full med spår av insekter. I gläntor och kantzoner mot öppna partier kan man finna hagmarksväxter som ängsklocka och ängsskallra och i de slutna delarna är floran gles med stenbär, liljekonvalj och lundgröe. Vid gårdsbebyggelsen finns äldre askar och körsbärsträd. Här har stått tio askar med en diameter mellan 7 och 13 dm mätt i brösthöjd. Flera av askarna har bedömts döda i en del av sina yttre grenar. En ask hade mulmfylld hålighet. Askarna hyser en rik moss- och lavflora. Ett av de grövre körsbärsträden(8 dm) har en avbruten andra huvudstam och hyser nu både död ved och mulm. Nu har flera grova träd sågats ned, men de grova stammarna har sparats som död ved.

100 m sydväst om Norra Botorp ligger en blandskog dominerad av ek och tall. I sydväst passerar en liten väg genom området. Centralt finns en berghöjd som på höjderna domineras av tall med diametern 3-6 dm. Vissa av dem är gamla och har början till pansarbark och plattade kronor. Här finner man den rödlistade talltickan(NT). I branterna runt höjden och på flackare mark i anslutning till höjden växer ekar i olik ålder. På flackare mark förekommer de grövsta ekarna med en diameter på 7-10 dm. Den grövsta eken växer i sydväst och mäter hela 13 dm i diameter. I en av de grövre ekarna finns en hålighet och vid basen syns att lite mulm läckt ut. I området växer även trädslag som asp och björk och i sydväst växer en dubbelstammig lind med diametern 8 och 10 dm. I buskskiktet växer en, ek, hallon och hassel. I fältskiktet finner man arter som lundgröe, liljekonvalj och blåbär. Död ved förekommer sparsamt. Man finner den i former som enstaka stående död ek med diametern 4-6 dm och på höjden förekommer död tallved både som stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier.

400 m söder om Norra Botorp ligger en ekskog långsträckt mellan åkermark och granskog. Terrängen är lätt kuperad men mindre inslag av block och berg i dagen. Ek förekommer i olik ålder men yngre ekar finns mest frekvent i norr. Grova ekar med stamdiametern 7-10 dm finns spritt i området. I söder smalnar området av och består där av främst grova ekar som blivit framhuggna ur granskog. Flera av den har därför smala kronor. Flertalet växer i brynet mot åkern och är solexponerade. Den grövsta eken har en diameter på 11 dm och växer i norr. Den har en hålighet där bålgetingar har sitt bo och barken bitvis är skadad och på trädets döda grenar finns angrepp av insekter. I norr finns ytterligare en ek med en hålighet, dock ej med synlig mulm. I buskskiktet växer allmänt en och hassel. Området är ohävdad och floran är trivial med arter som harsyra, blåbär och örnbräken. I område står en grov al med mycket håligheter och i den har bålgetingarna byggt sitt bo.

350 m väster om Norra Botorp, öster om Gustavsborg fram till länsvägen, ligger en ekhage som är öppen i söder och har en bård av skog i norr där ek förekommer frekvent. De grövsta ekarna växer i nordost och mäter 10-12 dm. På dessa finner man signalarten sotlav. I nordost finns ett litet parti med blandlövskog av bitvis grov asp, björk och inslag av gran. I denna del är floran tydligt påverkad av den mera slutna miljön och består av piprör, lundgröe, nejlikrot, stenbär, blåsippa och stinknäva. Väster ut är ekarna yngre med en diameter på 4-6 dm. Flera av dem växer i relativt tät skog med gran, asp och björk. Den öppna hagen hyser till stor del en intressant flora med svinrot och solvända i mycket stor mängd. Andra arter som förekommer är ängsklocka, brunört, ängsvädd, prästkrage och enstaka exemplar av sandmaskros.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om det hålls öppet runt de grova lövträden som ska stå kvar och åldras. Spara död ved såväl på träden som på marken. För att behålla den fina floran måste de öppna markerna betas och de får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 395 Dalsjön barrskog och rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser i sin helhet höga bevarandevärde, vilket särskilt är förknippade med orördhet, fuktighet, inslaget av grova barrträd, gammal asp och den rikliga mängden död ved. Några rödlistade arter har noterats. Norra delen är klassificerad som nyckelbiotoper.

Beskrivning

Området finns vid nordvästra delen av Dalsjön. Skogen är varierad med en i terrängen lägre del och en höjcklack med både mjuka sluttningar och en brant sluttning ned mot Dalsjön. Bergklacken med sluttningar är en blandskog där gran dominerar bitvis och tall bitvis. I området finns gammal grov gran och gammal hassel. Här finns också ett område med aspskog. Det låglänta området mot söder är en blandsumpskog som stått orörd en längre tid. Skogen är tät med tall och gran där tallen dominerar.

Större delen av skogen är gammal, luckig och flerskiktad. Flera stormar har påverkat beståndet. Det finns mycket död ved, både stående och liggande. Delar av området har historiskt troligen varit betesskog. Här finns de båda rödlistade arterna vedtrappmossa (NT) och talticka (NT). Signalarter som noterats är långfliksmossa, stubbspretmossa och vårärt. Det finns också gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört och död ved sparas. Eventuella vindfällan bör lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2017. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 396 Ed lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 6, 34, 42

Naturvärdesbedömning

Naturbetesmarken, med vacker utsikt över sjön Vin, är med sina välväxta ekar viktig för landskapsbilden. Dessutom finns här ett växtsamhälle som präglas av lång kontinuitet i hävden. Här finns höga biologiska värden. Den gamla torra eken i söder är klassificerad som nyckelbiotop. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid sjön Vins södra strand väster om Vinkärret finns ett hagmarksområde och ett mindre parti med blandlövskog. Området närmast sjön utgörs av en ekhage med unga till medelålders träd. Hagen sluttar ned mot Vin och bjuder på en vacker utsikt över sjön. Floran är bitvis så gott som opåverkad av gödsling och uppvisar flera indikatorarter som tyder på kontinuitet i hävden. Det är främst torrängs- och hedväxter som är vanliga, till exempel ljung, jungfrulin, gökärt, backsmörblomma, solvända, gullviva, darrgräs, ängsklocka och prästkrage. Här och var står grupper av olikåldriga ekar samt enstaka rönn och klibbal närmast sjön. Området omfattar även en smal ekremsa i öster med relativt trivial flora av lundgröe, liljekonvalj, getrams och blåsippa.

Det södra delområdet utgörs i den västra delen av hasseldominerad lund. I övrigt finns en blandning av lönn, björk, fågelbär, tall, en, gran, rönn samt ek varav en är mycket grov och sönderfallen kanske på grund av att den träffats av blixten. På denna ek har sotlav noterats, en signalart som oftast växer på

avbarkade delar av gammal ek. Mulm förekommer i eken. Floran i blandskogen består mest av liljekonvalj, lundgröe, getrams, blåbär och flenört.

Bibehållande av värdena

Blandlövs skogen kan skötas med lövskogsbruk där grova och gamla lövträd sparas och död ved lämnas. På hagmarken krävs fortsatt bete för att florans ska kunna bevaras. Hagen får inte gödslas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 397 Näset lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

I detta variationsrika område finns en del äldre grova träd, högstubbar och lågor som är viktiga substrat för till exempel vedlevande svampar och lavar. Här finns den rödlistade veckticken(NT). Bohål visar att det även finns ett ornitologiskt värde. Kärlväxtfloran är bitvis rik med arter som vårärt och trolldruva. Mindre branter och läget vid sjö och våtmark ger en miljö med hög luftfuktighet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Näset är ett område söder om sjön Vin utefter Vinkärrets västra kant. Här finns ett bördigt lövskogsbestånd med ädellövträd som ek, ask, lind och bok, men även asp, gran och tall. I buskskiktet finns hassel och rönn. Området har troligen varit betesmark en gång i tiden. Gamla grova träd finns av asp, gran och ek. Högstubbar och hålträd förekommer. I en sluttning ner mot sumpskogen i kärret finns ett område med bland annat en del asplågor. På en av dessa har den rödlistade svampen veckticka(NT) observerats. Här finns en del signalarter som vårärt, trolldruva, ormbär och blåsippa. Exempel på andra arter är gammelgranslav, skriflav och krusig ulota. Närmast sjön vid stugorna finns grova tallar. På minst en av dessa förekommer den rödlistade vedsvampen talticka(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om lövträden bevaras och en försiktig avverkning sker av gran och tall.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 398 Vinkärret våtmark

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 62

Naturvärdesbedömning

Vinkärret är Åtvidabergs största sammanhängande trädlösa våtmark och naturvärdet är starkt förknippat med den karaktären. Ett ringa inslag av vegetationstyper som ger en förnimmelse om vegetationens sammansättning under slätterepoken finns kvar. I övrigt dominerar bladvass. Kärret hyser ett mindre inslag av små öppna vattenspeglar. I den norra delen av kärret finns en tallbeklädd holme som sannolikt kan ha ett framtidsvärde för sjön Vins bestånd av fiskgjuse. Längst i söder finns inslag av sumpskog och betade strandzoner.

Beskrivning

I sjön Vins sydligaste spets, 6 km rakt norr om Åtvidaberg, finns ett utbrett starrkärr som i sin helhet tidigare utnyttjats som slättermark. Kärret präglas starkt av bladvass som i stort sett har invaderat hela

den forna slättermarken. Den stora öppna ytan bryts här och var av glest spridda små träd- och buskbärande holmar. Holmarna är bevuxna med små videbuskage, enstaka klibbal och grupper med klenare glasbjörk. Längs den östra kanten gränsar kärret inledningsvis till en kraftledningsgata och längre mot norr utgörs gränsen av yngre tallskog med stammar i dimensioner mellan 0,5 och 1 dm i brösthöjdsdiameter. Längst i norr gränsar kärret till ung barrskog (granplantering). Längst ut mot sjöns vattenspiegel överväger inslaget av bladvass och en tunn bård av säv. Mitt i inloppet till vinkärret, från sjön sett ligger en rundad berghäll med ett bestånd av tall. I "brynet" ut mot sjön finns en liten meandrande åfåra som mot söder övergår i ett pärlband av små vattenspeglar. Ute i kärret kan man också här och var ana en svagt meandrande åfåra som på sin höjd är några meter bred. Längs den västra stranden finns en barr-barrblandskog som hyser en lövbård ut mot kärret. Lövbården ges en tvåskiktad karaktär av videbuskage. I söder övergår den här delen av området till alsumpskog. Längst i söder gränsar kärret till betesmark.

Ute i kärret är bladvass helt dominerande med undantag för torrare partier där grenrör är beståndsbildande. Ett inslag av pors finns främst i de bladvassdominerade delarna. En annan art som ger karaktär är kärrsilja som finns spridd ute i hela kärret. I övrigt är fältskiktet ute i bladvassen sparsamt förekommande med arter som dunört, sumpmåra, besksöta, videört, kärrstjärnblomma och vattenmåra. I blöta partier är bunkestarr ett vanligt inslag. Stora delar av kärret hyser en mycket trivial flora.

Längst i norr finns ett parti där bladvassen inte fått fäste och här finner man mindre inslag av vegetationstyper som är mer känsliga för igenväxning till exempel gräs-lågstarräng och tuvtäteläng. Den här delen ger sannolikt en förnimmelse om hur området kan ha sett ut som helhet under hävdepoken. Under kraftledningen och cirka 100 meter mot väster finns en yta utan massiv invandring av bladvass. Här finns i de torrare delarna en tjock matta av vitmossa i bottenskiktet medan de centrala, blötare partierna domineras av bunkestarr. Området är också klätt med mindre buskage av pors och viden. Här finns en rikare flora än övrigt i kärret med arter som sjöfräken, kråklöver, vattenklöver, bunkestarr, kärrsilja, flaskstarr, trådstarr, hundstarr, dystarr, tuvtätel, kärrdunört, sjöranunkel, frossört, videört, fackelblomster, knapptåg, veketåg, bredkaveldun, kärrstjärnblomma och ängsull.

Sumpskogen i södra delen har ett trädskikt med cirka tio meter höga klibbalar. I fältskiktet finns bland annat vattenmåra, missne, kärrviol, bladvass, kärrsilja, frossört och kärrdunört.

Längst i söder gränsar gården Eds betesmark till Vinkärret och en tendens till zonerings av vegetationen finns i strandängen. I strandlinjen finns inslag av fuktäng av tuvtäteltyp som sedan övergår i en gräs-lågstarräng som ges karaktär av vattenranunkel, harstarr (indikatorart), kärrdunört, flaskstarr, veketåg, mannagräs samt svalting. Ett parti med högstarräng finns också representerat innan bladvassen tar vid. Här dominerar bunkestarr och i övrigt finns trådstarr, förgätmigej, bredkaveldun, svalting, strandklo, kärrdunört, kärrsilja och bredkaveldun.

Enligt äldre inventering finns ett rikt fågelliv i kärret med till exempel brun kärrhök och trana. Det saknas aktuella uppgifter.

Bibehållande av värdena

Motverka att träd och buskar etablerar sig i de öppna delarna av kärret. Alla arbetsföretag som hotar att påverka vinkärrets hydrologi på ett negativt sätt måste undvikas om naturvärdena ska bestå. All avverkning i anslutning till kärret bör ske med ett stort hänsynstagande. Den ostörda karaktären bör bevaras samtidigt som de angränsande sumpskogarna bör tillåtas att utvecklas fritt. Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från exploatering och föroreningar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 399 Ed hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 20, 34, 42, 54

Naturvärdesbedömning

De mångskiftade hagmarkerna vid Ed med sina holmar med grova hagmarksekar är ett mycket värdefullt inslag i landskapet. Floran innehåller flera hävdberoende arter som är relativt ovanliga i kommunen. De grova ekarna hyser ovanliga lavararter. Området är även mycket intressant ur insektssynpunkt med bålgeting och en rik dagfjärilsfauna med inslag av rödlistade arter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid gården Ed mellan Åtvidaberg och Bersbo finns ett område med välhävda variationsrika beteshagar. Öster om gården mellan landsvägen och den gamla järnvägsbanken finns en betad ekhage med halvgrova ekar samt inslag av asp, gran och björk med ett fältskikt som är mycket sparsamt och består av relativt trivial flora

Norr om den gamla järnvägen, öster om Vinkärret, utbreder sig välhävda öppna betesmarker. Floran är fördelad på många vegetationstyper - från fuktäng till torräng. Närmast norr om gården finns en sänka som bildar en nästan avsnörd del av Vinkärret. Fuktängen är välbetad och är en kärrkavlevariant av högstarräng. Artstocken består bland annat av flaskstarr, blåstarr, hundstarr, harstarr, hirsstarr, manngräs, kärrkavle, veketåg, ältranunkel, kärrsilja och vildlin.

Den bergiga sluttningen norr om sänkan domineras av hed- och torrängsväxter, men i friskare partier finns också rödvenängar representerade. Här finns karaktärsarter som ljungrä, pillerstarr, liten blåklocka, knägräs, gökärt, jungfrulin, ängsvädd, revfibbla, höstfibbla, gullviva, solvända och backsmörblomma(NT).

Väster om grusvägen mot Lövvik, strax intill Vinkärret ligger en gödslad hage som dock innehåller en liten intakt del. Floran här är rik och närmar sig den örtrika friskängens. Säkerligen beror detta på en kvardröjande effekt från äldre tiders slåtter. Arter som slåtterfibbla(VU), vildlin, revfibbla, prästkrage, knägräs, stagg, ängsvädd, jungfrulin och darrgräs trängs med varandra.

Vid inventering av dagfjärilsfaunan har 37 arter påträffats varav de tre rödlistade arterna silversmygare(NT), ängsmetallvinge(NT) och mindre bastardsvärmare(NT).

Som öar i de öppna betesmarkerna finns uppstickande hällar omgivna av grova ekar samt tall. Ett antal ovanliga lavararter finns på de gamla hagmarksekarna däribland signalarterna brun nållav, sotlav och guldpuddrad spiklav. Vid de gamla grova ekarna har även bålgeting observerats. Vedsvampfloran på ekarna är rik med bland annat svavelticka. Vissa skuggiga lodytor är täckta med en matta av den mer ovanliga fällmossan.

Bibehållande av värdena

Områdets mycket höga naturvärden består om hävden fortsätter och markerna runt ekarna inte tillåts växa igen. Hagmarken får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 400 Ingelstorp hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 20, 34, 42, 52, 69

Naturvärdesbedömning

Denna vidsträckt och mycket natursköna beteshage omfattar en mängd växtsamhällen, vilket gör floran synnerligen artrik och intressant. Tack vare att hagen är bergig och ytblockig har så gott som hela arealen undgått tillförsel av handelsgödsel. Beteshävd och buskröjning är mycket välskött. Alla dessa faktorer bidrar till artrikedomen men även till en sällan skådad individrikedom. Här finns ett mycket stort antal hagmarksindikatorer bland kärlväxterna. Det finns fynduppgifter om den rödlistade fältgentianan(EN).

Även bland marksvampar och fjärilar finns rödlistade arter. Förutom den öppna hagmarkens mycket höga naturvärde finns också dungar med tämligen grov ek av högt värde för till exempel lavar och insekter. En stor del av hagen ger en god bild av hur en öppen utmark kunde se ut då jordhungen var som störst. Medan andra delar visar på växtsamhällen påverkade av slätterhävd under samma tidsepok. Dess storlek och nästan helt av gödsel opåverkade flora gör den unik i Åtvidabergs kommun. Den torde dessutom ha få motsvarigheter i Östergötlands län och har därmed högsta bevarandevärde. Delområde i riksintresset Eklandskapet. Ingår i nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet. Natura 2000-objekt.

Beskrivning

En kilometer sydost om Bersbo, bakom slyridåerna längs vägen mot Åtvidaberg, döljer sig en mycket säregen och vacker hagmark. Den större nordöstra delen är helt öppen, utan vare sig busk- eller trädskikt, så när som på ett par lövdungar med al och björk. Det är mycket kuperat och stenbundet med gott om uppstickande berghällar, block och stenar. Svårtillgängligheten har säkerligen räddat hagen från gödsling.

Den kortbetade grässvålen färgas av hed- och torrängsväxter som en följd av sol- och vindexponering. Kattfot är en av karaktärsväxterna och bildar tillsammans med gråfibbla vackra mattor över stora ytor. Många andra örter och gräs, som tyder på en lång hävdhistoria växer tätt mellan hällar och block, till exempel darrgräs, knägräs, blekstarr, pillerstarr, ljung, ängsklocka, stor och liten blåklocka, spåtistel, klasefibbla(NT), jungfrulin, prästkrage, solvända, gullris, gullviva och gökärt. Här finns även månlåsbräken(NT) och uppgifter om den hotade arten fältgentiana(EN). I de mera friska, ibland fuktiga sänkorna, glider vegetationstyperna över i rödvenäng och bitvis lågstarräng/tuvtäteläng. Här växer arter som ängsvädd, ängsviol, blåsuga, revfibbla, stagg, båda arterna nattviol, ormrot, hirsstarr, stjärnstarr och smörbollor.

Söderut smalnar hagen av för att i sydväst åter öppnas upp och här övergå till en fin ekhage. De vackert spärrgreniga ekarna står i glesa dungar. I hagens mitt betas också några gamla åkrar. Runt dessa blir marken mera bergig och stenbunden. Även här dominerar fårsvingeltorräng och rödvenhed. På friskare partier här och där finns en högörtvariant av rödvenängen med riklig förekomst av brudborste och smörbollor.

Även svampfloran är rik i hagmarken. Arter av särskilt intresse är de tre rödlistade arterna svartnande narmusseron(EN), trådvaxskivling(VU) och stornopping(NT) samt gul vaxskivling, mönjevaxskivling, honungsvaxskivling och mörkfjällig vaxskivling. Vid inventering av dagfjärilsfaunan har 32 arter påträffats, bland annat de fyra rödlistade arterna violett kantad guldvinge(NT), silversmygare(NT), ängmetallvinge(NT) och bredbrämad bastardsvärmare(NT). Andra intressanta arter är hökblomsternätfjäril och förväxlad blåvinge. Bland småfjärilar förekommer bland annat svavelstyltmal.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga värdena på dessa betade marker måste hävden fortgå som tidigare och markerna skonas från gödsel. Grov ek, hålasp och al sparas, liksom död ved.

Skydd: Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 401 Edshyttan lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 34, 42

Naturvärdesbedömning

Området består av flera mindre partier av mycket högt värde främst beroende på förekomsten av de grova till mycket grova ekarna som har flera ovanliga och rödlistade lav- och svamparter. Området är även intressant ur insektssynpunkt då många arter just är knutna till gammal grov ek. Hagmarken i området

hyser en varierande flora som vittnar om att hävden pågått oavbrutet under lång tid. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Runt sjön Trans nordöstra spets, öster om Edshyttan mellan Åtvidaberg och Bersbo, finns några skogspartier med inslag av grova ekar. Längs med sjökanten växer ett smalt parti med asp och ek samt hassel, björk och klibbal m fl. Den skuggiga miljön har gjort att området hyser lundväxter som ormbär, lungört och liljekonvalj. Här finns även högstubbar, lågor och hålträd vilka är mycket viktiga inte minst för många fåglar och vedlevande insekter.

Närmast huset öster om länsvägen finns en bergrygg med en del block och stenar. Här finns yngre till medelgrov, och även senvuxen ek. I området finns också enstaka bok och björk, några lärkträd samt en hel del tall. Det finns inslag av äldre asp, som högstubbar med bohål. I slutningen mot den mindre vägen vid Tran står några relativt grova ekar med skorpbark, på vilken det bland annat växer mycket rikligt med signalarten sotlav. Dessa ekar är spärrgreniga med såväl frisk som död ved.

Vid vägskalet nordost om Edshyttan finns en liten hage vars norra del är stembunden och bergig med en trädbevuxen dunge där det växer rejält grova ekar av mycket stort intresse för lavar, svampar och insekter. Här finns de rödlistade arterna gul dropplav(NT), oxtungssvamp(NT) och blekticka(NT) tillsammans med signalarterna brun nållav, guldpuddrad spiklav och sotlav. Samtliga dessa arter är knutna just till gammal ek. Runt dungen växer betesgynnade växter. Särskilt på den skuggiga nordvästsida av dungen är florans intressant. Bottenskiktet domineras av mossa medan fältskiktet hyser arter som ängsvädd, ängsfryle, stagg, nattviol, ormröt och blåsuga. De något torrare delarna präglas av ljung med jungfrulin, gökärt och darrgräs mellan tuvorna. Hävden i hagen är måttlig till god och gynnar den hävdberoende florans.

Följer man den lilla grusvägen förbi ovan nämnda dunge mot sydost har man snart en blandlövskogsbård till vänster. Längs vägen domineras ung björk tillsammans med asp och hasselstrutar. En bit in i skogen ökar dock inslag som ek (rikligt i den sydostliga delen), gran och bok. Många av asparna är grova hålträd. Området hyser tämligen rikligt med död ved i form av högstubbar och lågor. Florans präglas av "skogsarter" som till exempel harsyra, liljekonvalj och vippärt.

Längre öster ut söder om vägen till Hybbeln finner man en blandskog av högt värde. Här växer, trots tämligen stor inblandning av gran och tall, en relativt utpräglad lundflora dominerad av piprör med inslag av liljekonvalj, lungört, hässlebrodd och trolldruva. Förutom barrträd växer här också medelgrov till grov asp, ek (några grova), björk och ask. Tämligen rikligt med död ved finns spritt i området. Vid vägen till Hybbeln vid åkerkanten står fritt och solexponerat en mycket pampig, grov och spärrgrenig ek, "Bi-eken". På den grova barken växer även här gul dropplav(NT), brun nållav och guldpuddrad spiklav.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om områdena hålls i sådant skick att inte ekarna får för stor konkurrens om kronutrymmet. Således ska inväxande träd, främst granar tas bort, men för övrigt ska det inte glesas ut för mycket då flera skuggföredragande lundväxter finns representerade. Grov död ved såväl på träden som på marken bör sparas. Hagmarksfloran bevaras om beteshävden fortsätter och hagen inte gödslas.

Skydd: Strandskydd gäller den del som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 402 Hybbeln lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Förekomst av gamla grova träd och en del död ved gör att området är intressant ur naturvårdssynpunkt. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka åtta hundra meter öster om Edshyttan, norr om den lilla vägen till torpet Hybbeln, finns en nordvästbrant med död ved i form av lågor av barr och asp samt högstubbar. Skogen är olikåldrig med en del grova granar och aspar. Andra trädslag är tall, ek, björk, ask, lönn, al och rönn. Även hassel förekommer. På gran finns signalarten gammelgranslav. Hålträd med bohål finns i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området i stort lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. En försiktig huggning av yngre gran och tall kan utföras.

Skydd: Saknas

Å 403 Edshyttan nordbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Den fuktiga och blockrika branten med inslag av grova träd och död ved är en värdefull miljö för olika krävande växter. Bland annat finns här rikligt med den ovanliga signalarten springkorn. Det finns även goda förutsättningar för insekter och fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Utefter den gamla järnvägssträckningen mellan Ed och Bersbo, cirka 700 meter nordost om Edshyttan, finns en mindre lövskogsdominerad nordvänd brant med ett litet alkärr vid kanten av berget utefter grusvägen. I branten finns stora stenblock och olikåldriga träd, lågor, högstubbar och torrträd. Trädskiktet utgörs av asp, ek, gran, björk, rönn och alm. I de fuktiga partierna vid grusvägen dominerar al. I buskskiktet finns hassel och tibast. Markfloran är lundartad med arter som lundgröe, bergslok, ekbräken, blåsippan, harsyra, ormbär, stenbär, ekorrbär och kranshakmossa. På stenblocken växer rikligt med den ovanliga signalarten springkorn. I områdets östra kant står en grov högstubbe av ek. På den lössittande barken växer mycket rikligt med sotlav. På den grova barken finns ytterligare en signalart, guldpuddrad spiklav. Eken är ihålig och mulm tränger fram ur springor. Blanksvart trämyra förekommer i eken. På grov gran förekommer gammelgranslav. På hassel växer skriftlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 404 Ingelstorp grova träd

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

De grova ekarna är värdefulla för lavar, vedsvampar och insekter. Även den grova tallen kan, nu och i framtiden, vara intressant för insekter och som boträd för fåglar. Grova barrträd är ovanliga i kommunen. Träden är viktiga ur ett landskapsperspektiv på grund av närheten till grova tallar vid Bersbo och ekområden såväl vid Bersbo som vid Edshyttan. Tallen är klassificerad som nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 450 meter väster om Skärsjön, 1,5 km söder Bersbo, finns tre grova träd, en tall och två ekar.

Den grova och mycket höga tallen står iögonenfallande på berget omgiven av ung barrskog. Brösthöjdsdiametern är cirka 0,9 meter (2,8 meter i omkrets).

Cirka 100 meter norr om tallen står de båda grova och spärrgreniga ekarna. Den längst i norr står fortfarande fritt vid en bergknalle. Ekens brösthöjdsdiameter är knappt 1,4 meter (4,3 meter i omkrets). Den har grova grenar, såväl friska som döda. Stora delar av stam och grenar är mossbeklädda. Lavfloran är mycket rik. På skorpbarken växer bland annat de båda signalarterna brun nållav och gulpudrad spiklav. På grenarna finns det rikligt med hänglavar.

30 meter söder ut står den andra eken, med en brösthöjdsdiameter på drygt 1,4 meter (4,5 meter i omkrets). Denna ek står trängd av den uppväxande barrskogen. Grenarna mot de konkurrerande träden har dött och dess skorpbark har en betydligt fattigare lavflora med stora bara ytor. Några av de döda grenarna har gått av och trädets bark har lossnat vid grenbrotten. Mulm tränger fram ur springor. Runt ekarna växer rikligt med blåsippor, vitsippor och harsyra. Ekarna har utvecklats fritt tidigare, troligen i hagmarksmiljö.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om träden sparas som evighetsträd. Ekarna måste stå solexponerade, frihugna från konkurrerande träd för att naturvärdena ska bevaras.

Skydd: Saknas

Å 405 Tranebo jättegrytor

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G

Referenser: 41, 67, 70

Naturvärdesbedömning

Bland de kända jättegrytorna inom Åtvidaberg är dessa bland de största. De är välutbildade och av stort geologiskt intresse.

Beskrivning

Cirka 500 meter nordost om gården Tranebo, några km norr om Åtvidaberg, finns två jättegrytor. Genom en spricka i inlandsisen har en bäck störtat ner mot berget, varvid stenar kommit att rotera i vattenströmmen och därvid svarvat ut dessa vackra bildningar. De båda grytorna är ungefär lika stora, cirka en meter vida och 80 cm djupa. Från vägen vid Tranebo finns markeringar på träd, stenar etc. som visar vägen till grytorna.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel sprängning.

Skydd: Saknas

Å 406 Tranebo grova ekar och hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 34

Naturvärdesbedömning

Områdena är av stort värde med sina grova till mycket grova ekar och hagmarkspartier med ett flertal mindre vanliga betesgynnade hagmarksväxter. Bitvis finns även gamla lövträd av björk och asp. Ekarna vid Tranebo utgör tillsammans med bebyggelsen ett lokalt rikare inslag i kringliggande barrskogsbygd. De grövsta ekarna har börjat utbilda skorp bark, och ett par ekar har skador med friliggande död ved. På sikt kan det bli ett mycket värdefullt ekbestånd för bland annat vedlevande insekter och lavar. Området ingår som ett delobjekt i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Tranebo gård ligger cirka 600 meter nordost om Dalsjön, några kilometer norr om Åtvidaberg. Gården är idag omgiven av granskog, vilken bland annat växer på de gamla åkrarna. Vid gården står 13 vidkroniga ekar av dimensionerna 6-10 dm. De fyra grövsta ekarna har svagt till måttligt utbildad skorp bark och övriga ekar har slätare bark. Inga av dem hyser ännu någon rikare lavflora. Det förekommer flyghål från skalbaggar och hackspett hack. På magasin svinden finns ett bålgetingbo och ett (vilt) bisamhälle. Huggorm och kopparödla förekommer på tomten. Enstaka lund- och hävdarter växer tillsammans med vanliga skogsväxter. Lungört och blåsippan växer tämligen rikligt i norr. Här och var hittas blåklocka, stor blåklocka och ängsklocka.

Vid Ängtorpet och Lilla Skälstorpet, 400-500 meter söder om Tranebo, finns ett ålderdomligt odlingslandskap med mindre betesmarker som bitvis har en intressant flora. Utpräglade hävdgynnade arter som knägräs, darrgräs, smultron och svinrot finns frekvent. Dessutom hyser vissa delar gamla björkar och några mycket grova aspar.

Bibehållande av värdena

De grova ekarna runt Tranebo ska lämnas och gynnas genom röjning och eventuell utglesning. Återupptagen hävd vore positivt. De hävdade markerna i söder ska för att behålla den fina floran, ha fortsatt bete. Hagmarken får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 407 Ekliden lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i lövträdsbeståndet utgörs främst av ett par grövre ekar och aspar som har stor potential att utvecklas till hackspettmiljöer. Lövträdsbestånd som detta utgör ett annorlunda inslag i dagens ensartade landskap. Det rör sig huvudsakligen om yngre träd, varför värdet ändå är tämligen lågt.

Beskrivning

Några kilometer nordost om Åtvidaberg, strax efter Alserums gård ligger denna mindre lövdunge omgiven av åkermark. Området är beläget öster om riksvägen och sydost om fastigheten Ekliden. Det utgörs av en långsträckt, trädbeklädd kulle. Det täta trädskiktet domineras av yngre aspar, 1-3 dm grova. Ett par aspar är 4 dm i diameter. Dessutom förekommer sparsamt med björk, gran och tall i dimensionerna 1-3 dm. Enstaka tallar på 4-5 dm finns dock, liksom ett par ekar (7-8 dm), hårt trängda av omgivande ungskog. Lönn och små exemplar av ovannämnda trädarter är mycket sparsamt förekommande. Buskskiktet domineras helt av hassel som växer rikligt i dungen.

Området har troligen varit relativt öppet tidigare. Endast någon enstaka grövre stubbe hittades. Hävdindikatorer som stor blåklocka förekommer dock mycket fåtaligt. Vegetationen domineras istället av piprör, skogsviol, blåbär, örnbräken, stenbär och signalarten blåsippan. I bottenskiktet finns gles med husmossa medan bar jord täcker stora ytor. Marken är gles blockig.

I skogskanten norr om dungen står ytterligare fyra ekar med diametrar på 7-8 dm. De står alla i halvskugga. En av dem har tre döda grenar som är kring 2 dm grova.

Bibehållande av värdena

Den södra delen av dungen, där de båda ekarna växer, bör röjas upp. Ekarna bör friställas helt, hasselbuskarna gallras och i övrigt endast grövre träd sparas. På så sätt kan denna del utveckla en lundkaraktär. Dungen i övrigt lämnas till fri utveckling. Även ekarna strax norr om dungen bör friröjas.

Skydd: Saknas

Å 408 Kävelsbo odlingslandskap

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi G K L **Referenser:** 41, 42, 67

Naturvärdesbedömning

Kävelsbo är ett fint exempel på ett småskaligt jordbruk i skogslandskapet. Helhetsintrycket av detta lilla odlingslandskap är viktigt för landskapsbilden. Här finns inslag av naturbetesmark med rik flora. En naturtyp som är ovanlig inom kommunen. De enstaka grova ekarna inom området är värdefulla miljöer för lavar, svampar och insekter. Dubbelgården är värdefull för kulturminnesvården.

Beskrivning

Vid dubbelgården Kävelsbo breder sig ett smått kuperat småskaligt odlingslandskap ut sig, delvis på den smala isälvsavlagring som sträcker sig från sjön Tolen mot Halsebo och vidare mot Svaltorp och Uknadalen. Vid Tolen har åsen markerad ryggform. Här finns omväxlande åkrar och hagmark begränsade av stengårdsgårdar och odlingsrösen. Vid laga skiftet berördes inte bebyggelsen. Trots inslag av sena byggnader bevarar byn en ålderdomlig prägel.

Norr och väster om gården finns hagmarker med inslag av hävdgynnade växter. Framförallt en välvd bergrygg väster om gården har en rik flora. I hagen finns enstaka björkar och ett antal fina enbuskar. På marken dominerar gråfibbla och på vissa partier vit- och rödklöver. På torrare delar mot söder finns rikligt med harklöver. Bland de hävdgynnade arterna kan nämnas kattfot, blåsuga, stagg, jungfrulin, solvända, darrgräs, vårbrodd, gökärt, prästkrage, stor- och liten blåklocka, knägräs och ängsvädd.

I kanten av öppen hagmark finns två grova ekar, en i norr i ett odlingsröse och en väster om gården trängd av granskog. Vid den norra eken finns även en grov stam som ligger på marken. I hagen intill vägen finns några yngre fristående ekar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om jordbruksdriften och beteshävdens fortsätter och landskapet hålls öppet. Naturbetesmarkerna får inte gödslas. De grova ekarna behöver frihuggas från sly och konkurrerande träd. Nedfallna stammar och grenar bör sparas på marken. Yngre ekar bör stå fritt och gynnas som framtida arvtagare till de grova träden. Tåktverksamhet bör inte tillåtas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen vid Öjsjön och Tolen. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker (< 1 ha), källor med tillhörande våtmark (< 1 ha) samt åkerholmar (< 0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 409 Tolen sumpskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Den orörda sumpskogen har ett stort inslag av gamla och senvuxna träd samt död ved. Kryptogamfloran är värdefull med bland annat den sällsynta och hotade arten hållav(VU). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid sjön Tolens norra strand, cirka 700 meter nordväst om Kävelsbo, finns en blöt blandsumpskog som domineras av tall men med stort inslag av klibbal och björk. Även lite gran förekommer. Här har varit örört länge och det finns gamla tallar och gott om död ved, främst lågor och torrakor av tall. På träden i området, förekommer rikligt med blodlav, näverlav och skrynkellav. På klibbal finns fynd av den rödlistade arten hållav(VU). Arter som i övrigt noterats i området är kattfotslav, skriftlav, grymig blåslav och missne.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas ännu mera om området lämnas orört. För att behålla den höga och jämna fuktigheten bör en skyddszon lämnas vid eventuell avverkning i omgivningarna.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 410 Sunnebo rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser gamla lövträd och en lodyta. Kryptogamfloran är värdefull. Nyckelbiotop. Från berget har man god utsikt över fågellivet i den intilliggande Bysjön med omgivande våtmark.

Beskrivning

Vid Bysjön, 100 meter nordost Sunnebo Uppgård, finns en nordostvänd brant lövskogssluttning som domineras av ask, lönn, ek och asp. Det finns få riktigt gamla träd och relativt lite grov död ved. På klen död askved växer fläckticka. På askar finns grå vårtlav och lönnlav. På den något kalkpåverkade lodytan växer lite överraskande korallav. Ytterligare en art som förekommer i området är den rödlistade gulvit blekspik(VU).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Även brantens fortsättning i nordväst och sydost bör helst lämnas orörd med undantag av att gran bör huggas bort.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 411 Bysjön-Sundsjön våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41, 62, 70

Naturvärdesbedömning

Båda sjöarna med tillhörande våtmarker hyser ett rikt fågelliv. Detta gäller framför allt den mer oregelbundet formade Bysjön, där den rödlistade arten svarthakedopping(VU) och sångsvan konstaterats häcka och ett flertal våtmarksfåglar är observerade. Vattenytorna täcks av flytbladsväxter och runt om finns stora vass/kaveldunsbälten. Detta borgar för ett rikt insektsliv med drag av fågelsjö. Från ett par

värdefulla branter som ligger i anslutning till området, har man god överblick över sjöarna och dess fågelliv. Området har utnyttjats som exkursionsmål för skolorna. Området utgör en av kommunens få fågelsjöar, och är därför av kommunalt värde.

Beskrivning

Vid Sunnebo, 5 km nordost om Åtvidabergs tätort, ligger de sammanbundna sjöarna Bysjön och Sundsjön. De sammanbinds av ett djupt dike, från vilket ännu ett dike leder vattnet norrut till sjön Ryppjan. Sjöarna ligger i en nordväst-sydostorienterad svacka i terrängen. Runt omkring finns barrskogar/blandskogar och i den mellersta delen öppen kulturbetesmark. Längst i nordväst finns också öppen mark i anslutning till vägen.

Bysjön är en mycket grund sjö med en drygt 300 meter lång och max 150 meter bred fri vattenyta. Drygt en tredjedel av vattenytan täcks av flytbladsväxter. Gäddnate dominerar och näckrosor är vanliga. Även säv ses ute i vattnet här och var. Vattenytan har en oregelbunden form. Mot kanterna av vattenytan växer bälten av bredkaveldun och högstarr. Utanför vidtar stora vassbälten, täckande större delen av området kring sjön. I sydost finns stora Salix-buskage. I övrigt är kantzonen mot fastmarken tydligt markerad som en 5 till 15 meter bred alridå. Väster om sjön är alridån som bredast. Här växer även ask, gynnad av det rörliga markvattnet i den branta sluttningen intill upp mot ett berg. Berget brukar användas som utsiktsplats av fågelskådare. Längst i norr blir alen sparsammare, medan björk och Salix är vanliga trädslag.

Sundsjön med kringliggande våtmark ligger sydost om Bysjön. Den fria vattenytan är av ungefär samma storlek som Bysjön, men har jämna kanter och därmed en regelbunden form. Även här finns en liknande flytbladsvegetation, täckande ungefär en tredjedel av vattenytan. Utanför själva sjön finns vidsträckt ytor av vass och bredkaveldun. I västkanten mot fastmarken löper en mycket smal alridå och bitvis saknas kantridå. Här vidtar ett hygge. Norr och öster om sjön finns en något bredare zon med björk och Salix. I nordväst och sydost utbreder sig Salixbälten.

Svarthakedopping och sångsvan har rapporterats häcka i Bysjön. Observation har även gjorts av till exempel trana, sothöna och vattenrall.

Bibehållande av värdena

Undvik rensning av avrinningsdiket mot Ryppjan för att minska vattenavrinningen. Fågelsjökaraktären kan därmed kvarhållas eller förstärkas. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering till exempel täktverksamhet, luftledning och utdikning.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 412 Storgården hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 42

Naturvärdesbedömning

Hagen har inslag av hävdgynnade arter. Utförd röjning är välgjord och betet tillfredsställande. Eftersom de tidigare lövpartierna är ogödslade, och ett flertal hävdarter finns inom området, kan man förvänta sig att värdet som hagmark stärks framöver. De stora ogödslade ytorna, vilka idag är tämligen öppna och betas väl, ger i dagsläget området ett lokalt värde.

Beskrivning

En dryg halvmil nordost om Åtvidaberg, längs vägen mot Yxnerum, ligger Storgården. Nordväst om gården finns en kulle med enbuskar och små björkar. Floran är något trivial men det finns gott om darrgräs och solvända. Även gullviva förekommer rikligt. Andra hagmarksarter är vårbrodd, stor och liten blåklocka, ängsklocka, jungfrulin och prästkrage.

Söder och väster om gården har en större hagmark skapats genom röjning av flera små lövträdsbestånd och inkorporering av dessa samt tre åkerpartier inom ett gemensamt nyuppsatt stängsel. Nordväst och sydväst om området ligger asp/hasseldominerade skogspartier med trolig hagmarkshistoria. I öster gränsar hagen mot en mindre väg och mot Storgårdens ekonomibyggnader. Kvar i hagen står främst ekar. Någon enstaka ek mäter 5 dm i stamdiameter. Aspar är också vanliga. I övrigt ses vildapel, körsbär och björk i det nu glesa trädsiktet. I det likaledes glesa busksiktet dominerar enbuskar och hassel. Hasseln lär bli vanligare framöver då röjda buskar skjuter upp rikligt med stubbskott. Fältsiktet domineras av skogsarterna piprör och lundgröe, och innehåller både skogs- och hagmarksarter. Bland skogsarter ger liljekonvalj och blåsippan en fin karaktär. Av hävdarter hittades vid fältbesök följande indikatorarter för ogödslad fodermark: gökärt, stor blålocka, slätterfibbla(VU) (fåtalig), skogsklöver och prästkrage. I övrigt kan nämnas bergmynta och luktsmåborre, vilka båda finns spridda i sydlägen och andra öppnare miljöer. Åkerytorna, vilka täcker mindre än hälften av området, har en mer ensartad flora där bredbladiga gräs, röllika och klöverarter dominerar.

Bibehållande av värdena

Hagen bör hållas i god hävd, men återkommande röjningsinsatser måste ändå till för att hålla undan slyet. Undvik gödsling så att en naturlig hagmarksflora på sikt kan breda ut sig.

Skydd: Saknas

Å 413 Rävsalen sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar är artrika och viktigt inslag för mångfalden i landskapet. Odikade sumpskogar är en mindre vanlig naturtyp i kommunen. Här finns på senvuxna träd några mindre vanliga sk signalarter bland lavarna.

Beskrivning

Sydväst om den lilla sjön Rävsalen, cirka 1,5 km öster om Sunnebo och drygt 2 km sydväst om Drängsbo, finns en långsmal, produktiv blandsumpskog med stort inslag av kläna till grova senvuxna granar. På dessa växer bland annat signalarterna kattfotslav och nästlav samt gammelgranslav. Även senvuxna klibbalar förekommer, en del på utbildade socklar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om sumpskogen lämnas orörd, om träd som dör eller faller lämnas kvar och om en rejäl skyddszon lämnas vid avverkning i närheten.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 414 Lindtorp hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

På grund av sin storlek och inslag av hävdgynnade växter har denna varierande hagmark betydelse för bibehållande av mångfald och öppna marker i ett skogsdominerat landskap. I de mellersta och östra delarna av kommunen är det ovanligt med hagmarker av naturbeteskaraktär med rik flora.

Beskrivning

Mellan de båda små gårdarna Lindtorp och Skogsängen, söder om Drängsbo, utbreder sig en större hagmark. Hagens karaktär varierar med såväl torra som fuktigare partier. Gamla åkrar finns insprängda. Bitvis finns inslag av en hävdgynnad flora även om hagmarken är gödselpåverkad. Bland annat finns en sluttning med gles svinrotsäng. Andra exempel på hävdgynnade arter som har hittats är blåsuga, kattfot, vårbrodd, darrgräs, knägräs, harstarr, solvända, prästkrage, jungfrulin, gullviva och ängsvädd. Vid sjön Lilla Gullringsvattnet finns små partier med strandäng.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om betet fortsätter och hagmarken inte gödslas.

Skydd: De östra delarna omfattas av strandskydd, som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 415 Skogsängen hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De stora inslaget av grova och/eller senvuxna träd samt förekomst av död ved innebär att detta område har höga naturvärden med inslag av rödlistade arter. Här finns en värdefull kryptogamflora och området har troligen även ornitologiska värden. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Drängsbo mellan Skogsängen och Lindtorp finns en lövrik, hållmarksartad skog med stort inslag av grov asp, gammal tall och senvuxen ek samt högstubbar och lågor av alla trädslagen. På tallar växer den rödlistade vedsvampen talticka(NT). På minst en senvuxen ek växer den rödlistade arten rosa skärelav(NT) och på ett antal asplågor växer den rödlistade kandelabersvampen(NT).

Såväl nordväst som nordost om området mellan vägarna till de båda gårdarna finns stort inslag av asp. Även där har kandelabersvamp hittats på en asplåga.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört med undantag för att granen i de lägre partierna bör huggas bort. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar. All asp, inklusive lågor, bör lämnas i det stora lövrika partiet norr om området.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2002.

Å 416 Lilla Gullringsvattnet våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62, 70

Naturvärdesbedömning

Lilla Gullringsvattnet bedöms genom sin flytbladsvegetation och sina vassbälten vara en relativt betydelsefull fågelsjö. Förekomsten av grova träd vid stranden skapar också naturvärden. Sammantaget pekar detta mot ett kommunalt intresse.

Beskrivning

Lilla Gullringsvattnet, beläget sydväst om Drängsbo och ingående i Storåns avrinningsområde, är en långsmal och ganska grund sjö. Ett dike i norr leder in vatten från Drängsbogölen och Hammarsjön. Kring diket och i hela nordänden av sjön utbreder sig stora vassar, som huvudsakligen innehåller bladvass. Mot åkerkanten, diket och vägen i väster finns sälg och videbuskar. Vid diket står även en del al och asp. I diket ses sprängört och rikligt med dyblad och förgätmigej. Mellan diket och vägen finns en zon dominerad av vasstarr där älgört, strandlysing och svärdslija är vanliga. Ett parti domineras av smalkaveldun.

Längs sjöns långa väst- och östsidor löper en smal vassbård som oftast innehåller smalkaveldun. Här och var växer sprängört och stora bunkestarrtuvor. Flytbladsvegetation finns i hela sjön, täckande mellan en femtedel och en sjundedel av vattenytan. Flytbladsvegetationen består huvudsakligen av gäddnate och näckrosor. Vid fältbesök har gräsänder, sothöna, vattenrall, ett flertal sävsparvar(VU) och sångsvan observerats. En fågelinventering skulle ge mer information och sjöns värde för fågellivet.

Sjön kantas längs långa sträckor av en smal lövbård. I anslutning till sjöns västra strand finns som värdefullt inslag några grova träd av ek, tall, gran och björk. Hagmarken öster om Skogsängen har en strandängsremsa med tillhörande blå bård. I de norra två tredjedelarna av strandängen är den i det närmaste helt öppen, förutom en liten lövdunge på en mindre kulle. I söder växer al och vide ut mot vassen, men även här finns en välbetad strandäng innanför. I den blå bården dominerar högstarrarter och svärdslija. Även vecketåg, andmat, gåsört, hundstarr, revsmörblomma och kärrkavle är vanliga på strandängen. De torrare inre partierna av strandremsan utgörs av gödslad betesmark dominerad av bredbladiga gräs, röllika och höstfibbla. Längst i norr finns hagmarksindikatorer som stagg, revfibbla och vaxskivlingar ovanför strandängen. Längs en lång bit av östsidan sträcker sig betesmarker ner till sjön, vilka har karaktär av kulturbetesmark och saknar strandängspartier. Övriga stränder ansluter till skogsmark och längst i norr till åkermark.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska utvecklas och bestå i och invid Lilla Gullringsvattnet föreslås ett antal åtgärder. Ett fortsatt hårt bete i hagmarken/strandängen öster om Skogsängen är viktigt för våtmarksfåglar, groddjur, och strandängsväxter. En fd hagmark längre norrut bör röjas samt åter komma i hävd. Ekarna bör friröjas med jämna mellanrum. Vid hyggen i intilliggande skogsmark ska en kantzona mot sjön lämnas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 417 Drängsbo lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41

Naturvärdesbedömning

En rikedom på ek och lind ger området dess naturvärde. Av grövre träd finns dock endast enstaka exemplar. Floran innehåller bitvis flera hävdgynnade arter, varav några rikligt förekommande. Området är blockigt. Allt detta sammantaget gör området mer intressant än de flesta lövdungar i trakten. Den ringa storleken gör dock att det endast klassas som lokalt intressant.

Beskrivning

Mellan Drängsbo och Lilla Gullringsvattnet ligger ett par mindre lövträdsdungar.

Dungen belägen närmast söder om huset Hagaborg, innehåller mycket hällmark och ett mer eller mindre tätt trädsikt dominerat av ganska unga ekar. Enstaka ekar når dock upp till 7 dm i stamdiameter. Yngre aspar och körsbärsträd är också vanliga. Övriga trädslag i trädsiktet är björk, tall och rönn. Busksiktet är välutvecklat där druvfläder är vanligt. I övrigt kan nämnas förekomst av olvon, vildkaprifol och hassel. Fältsiktet domineras av vanliga skogsarter. De vanligaste arterna är liljekonvalj, lundgröe, skogssallat, blåbär och kruståtel. På hållar växer getrams, kärleksört och stensöta. Sparsamt förekommer

indikatorarter för hävdade marker som gökärt, svinrot, stor blåklocka, knägräs, skogsklöver och enstaka exemplar av backsmörblomma(NT). Det finns inga stubbar vilket tyder på att området tidigare varit mer eller mindre öppet. Inom området finns ganska sparsamt med död ved.

Söderut finns ytterligare en dunge vilken är dominerad av ek och har ett relativt stort inslag av lind. Området är svagt kuperat och mycket blockrikt. Förutom alla de mindre blocken finns sju riktigt stora block, 2-4 meter höga och 4-5 meter breda. Trädskiktet är slutet. En grövre spärrgrenig ek, 8 dm i stamdiameter, växer också här. Det finns ett tjugotal lindar varav en grövre på 6 dm. Aspar förekommer sparsamt. Björk, tall och små granar och körsbärsträd ses i enstaka exemplar. Buskskiktet är glesare utbildat. Det domineras av hassel, och har ett ganska stort inslag av asp och en i söder. Fältskiktet domineras av lundgröe och piprör. Blåsippa, häckvicker, blåbär, kruståtel och liljekonvalj är vanliga. I övrigt växer många arter av skogsväxter och hävdanknutna arter. Även hagmarksindikatorerna gökärt och stor blåklocka är vanliga. I sydost finns ett större bestånd med backvicker. Indikatorarter som påträffats i mindre mängd är svinrot, vårbrodd, skogsklöver och ängsvädd. Inga stubbar hittades. Området har sannolikt en gång hävdats och därefter växt igen. Vid fältbesök har mindre hackspett (NT) observerats.

Söder/sydväst om vägen mot Skogsängen finns två åkerholmar. På den östra holmen står en 9 dm grov ek med utspärrade grenar i ett ljust läge. Den har skorp bark. Den västra hyser också en ek med stamdiameter 9 dm. Detta träd är inväxt i en annan, 6 dm grov ek. De står dock öppet.

Bibehållande av värdena

Frihuggning av ekar gynnar på sikt utvecklingen av jätteträd. Røjning och återupptagen hävd gynnar den kvarstående hävdgynnade floran. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering som till exempel trädplantering, bebyggelse och täktverksamhet.

Skydd: Åkerholmar(<0,5 ha) utgör biotopskyddsområden.

Å 418 Drängsbogölen våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Drängsbogölen är ett exempel på en dikad sjö som övergått till ett våtmarksområde. Då huvuddelen av våtmarken är öppen och området ganska stort är det definitivt av värde för naturvården. Drängsbogölen är en häckningslokal för trana. I dagsläget finns inget helt öppet vatten, men stora kaveldunspartier med ett visst vattendjup är ett värdefullt inslag. Utan vattenståndshöjande åtgärder bedöms området enbart vara av lokalt värde för naturvården.

Beskrivning

Drängsbogölen är ett större kärrområde beläget några hundra meter väster om Drängsbo. Genom området rinner ett djupt dike, som leder vattnet vidare mot Lilla Gullringsvattnet. Större delen av gölens yta upptas av öppet högrörskärr, högstarrömråden och i de blötaste delarna en vegetation dominerad av kaveldun. Trana är observerad häckande med ungar under flera år.

Speciellt mot kanterna finns stora videsnår samt sparsamt med klibbal och glasbjörk. Gråvide dominerar, men upp till 5 meter höga säl- och jolsterbuskar ses här och var, och enstaka buskage når 8-9 meter. Längre ut glesnar videbuskagen, och endast några enstaka alar växer här. Uppe på dikesvallen och på en mindre yta i väster finns rikligare med björk, 1-3 dm grov. Allt träd- och buskskikt i området är att betrakta som en följd av igenväxning. Död ved finns endast i liten utsträckning, till exempel i form av 1-2 dm grova björkhögstubbar.

Vegetationen i de öppna högrörkärrarna domineras av älgört, tuvtåtel, ängskavle och i blötare partier vasstarr. Svärdsilja är allmänt förekommande. Bland ett flertal övriga arter kan nämnas vattenmåra, fackelblomster, kärrsilja och i väster rikligt med vass. I bottenkiktet växer brunmossor. I gölens centrala delar är stora ytor täckta av en vegetation dominerad av bredkaveldun och strandlysing. Längs diket ses arter som gul näckros, andmat, förgätmigej och svalting.

Bibehållande av värdena

Värdena skulle kunna öka betydligt om man minskade avrinningen så att vattnet kom att stiga upp mot gamla tiders nivåer. Då skulle området åter bli en grund sjö, såsom den bör ha varit före sjösänkningens tid.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 419 Hammarsjön ekhage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdat betesmark med vidkroniga ekar och exponerade mineraljordsfläckar.

Beskrivning

Området utgörs av en gles trädklädd hagmark där det finns en hel del ekar och några björkar i 130-årsåldern. Det mesta av marken består av lerig morän med inslag av spridda stora block och några bergknallar. I fältskiktet kan man ana en viss gödslings effekt och flera ytor har varit uppodlade. Floran är därför inte av den artrikaste typen. På de äldsta träden finns ett par lite mer kräsna lavar, bland annat parknål, men överlag så behöver träden ytterligare några decennier för att kunna hysa en riktigt artrik flora och fauna. I en kant med exponerad mineraljord växer en liten förekomst av småfruktigt blågryn, som är en rödlistad småvuxen och kortlivad lav.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd förutsatt att inte marken gödslas och de äldre träden inte avverkas.

Naturvårdsarter

Småfruktigt blågryn VU, parknål NT, sotlav, fällmossa, gullviva §

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-11-25

Granskning 2022-01-11

av text:

Å 420 Frängsbo rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till gamla grova träd, riklig förekomst av död ved och en hög och jämn luftfuktighet. Kryptogamfloran är värdefull. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan Rögölen och Frängsbo gård finns en sydostvänd rasbrant med gamla aspar, senvuxna ekar, asplågor och granlågor. Den rödlistade arten vedtrappmossa(NT) har hittats på granlåga. En annan rödlistad art är gryinig filtlav(NT). Andra arter är fällmossa(signalart), grå vårtlav och krusig ulota.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, en bred skyddszon lämnas för att bevara det fuktiga lokalklimatet och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 421 Luran barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har förutsättningar att utveckla höga naturvärden knutna till äldre träd och död ved.

Beskrivning

Vid Ristens södra stranden en kilometer nordväst om Frängsbo gård finns en nordvänd granbevuxen, blockig sluttning mot sjön. Skogen är flerskiktad med visst inslag av död ved och aspar. På granarna växer signalarten kattfotslav och gammelgranslav. Ställvis är det rikligt med hänglavar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2006. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 422 Luran aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

I området finns det gamla träd och rikligt med död ved. Kärlväxtfloran är värdefull och området bedöms ha ornitologiska värden. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 500 meter nordväst Frängsbo gård finns en gammal aspdominerad lövskog med en lundartad flora, bland annat signalarten gullpudra, och en riklig vårfloa. En hel del död ved finns. Det är gott om hassel i området. Markvattnet är rörligt och bitvis är det källpåverkat.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 423 Frängsbo odlingslandskap

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi G K L

Referenser: 41, 42, 67, 84

Naturvärdesbedömning

Området med det av isälvsavlagringar formade landskapet och vackra hagmarker har mycket stor betydelse för landskapsbilden. Det finns välhövade, öppna naturbetesmarker med en svagt framträdande mosaik av träd och buskar och bitvis en hagmarksflora vilket sammanlagt innebär stora biologiska värden. Här finns livsutrymme för en lång rad växter, insekter och fåglar som är trängda i det moderna jordbrukslandskapet. Träden, bland annat ekar, kommer att utveckla höga naturvärden om de får stå fritt och nå en biologisk mogen ålder i framtiden. Skalbaggens ekoxe har rapporterats från Frängsbo och Germundebo och vid Frängsbo finns även den rödlistade svampen scharlakansvaxskivling(NT), en art som är beroende av betade hagmarker för sin existens.

Beskrivning

Vid gårdarna Frängsbo, Drängsbo, Ristskeda och Germundebo, vid sjön Ristens sydöstra del och sjön Såkens västra strand, utbreder sig ett omväxlande kulturlandskap. Stor del av området utgörs av isälvsavlagringar som format det mjukt kuperade landskapet. Markerade åsar med flera åsgropar finns vid och sydväst om Ristskeda. Nordost om Ristskeda är isälvsedimenten avsatta i en bred, hög och markerad rygg som når 30 meter över Såkens vattenyta. Ryggen har talrika block på ytan. Från Drängsbo sträcker sig en utflackad ås norrut till Ristens strand. Korta ryggformade partier finns i övrigt här och där såsom 500 meter nordväst gårdsbebyggelsen vid Frängsbo och 300 meter sydväst om Germundebo. Runt de s k Såkenhagarna, höjdpartiet mellan Drängsbo och Ristskeda, är sedimenten avsatta som utfyllnader i sluttningarna och mellan uppstickande håll- och moränpartier. Inom lägre partier av dalgången täcks isälvsedimenten av glacial lera och finmo. Endast ett större grustag finns i avlagringarna, cirka en kilometer sydost Germundebo. Några mindre husbehovstäcker finns också. Norr om Ristskeda finns även ett exempel på en välutbildad moränrygg.

Nordväst om Frängsbo finns en större hagmark med bland annat björk och flera medelgrova ekar i trädskiktet. Grässvålen hyser en jämt spridd hagmarksflora med flera arter som indikerar en lång tradition som fodermark utan stark negativ påverkan av gödsling. Arter som påträffats är gökärt, blåsuga, stor blåklocka, sommarfibbla(NT), jungfrulin, prästkrage, knägräs och stagg samt rikligt med vaxskivlingar. I hagen finns en grustäkt för husbehov.

Brohagen öster om Frängsbo är en mycket vacker hage som ger landskapet kring gården mycket av sin karaktär. Hagen är svagt kuperad och näst intill helt öppen med enstaka eller gruppvis spridda block och berghällar som går i dagen. Den välskötta hagen får också karaktär av ett trädskikt med inslag av grövre oxel, hagtorn, fristående björk, björk med spår av lövtäkt (hamling), ett par fritt stående ekar med vidvuxna kronor, små rönnar och enstaka små enar. Både träd- och buskskikt står främst i anslutning till partier med berg i dagen. Trots att de flacka centrala stråken är negativt påverkade av gödsling finns sammantaget en rik hagmarksflora med en lång rad växtarter som indikerar en lång tradition som fodermark mer eller mindre glest spridda. Här finns revfibbla, stor blåklocka, blåklocka, gökärt, knägräs, ängsviol, blåsuga, gullviva, stagg, solvända, vårbrodd, prästkrage och jungfrulin. I den nordvända sluttningen ned mot sjön i det västra hörnet av hagen växer den rödlistade svampen scharlakansvaxskivling(NT). I den östra delen av hagen finns en geologisk formation i form av en strandlinje som markerar sjön Ristens tidigare nivå.

Söder om landsvägen, väster om den västra infarten till Frängsbo, finns en betesmarken som är en blandning av små åkerbitar som numera betas och partier med naturbetesmark som hyser en kvarstående grässvål med ett glest spritt inslag av hagmarksflora, med arter som mandelblom, gullviva, knägräs, harstarr, gökärt och blåklocka. Här finns åtta ekar, med vidvuxna trädkronor, i dimensioner kring 5 dm i

brösthöjdsdiameter. Söder om landsvägen mittemot den östra infarten till gården finns ytterligare en hage som har ett flackt stråk längs vägen i norr som mot söder övergår i en starkt kuperad del präglad av berghällar som går i dagen och partier rika på block. Den södra kuperade delen hyser ett glest trädskikt med tall och björk med inslag av enstaka ekar och trädformiga sälgar. Hagen i övrigt är trädlös. Den flacka delen, närmast vägen, får i stället karaktär av enstaka enar som står utspridda på den öppna ytan. I de delar som hyser grässvål finns en spridd hagmarksflora med arter som indikerar lång hävdtradition såsom revfibbla, bockrot, kattfot, gökärt, blåklocka, gullviva, spåtistel, stagg, knägräs och rikligare förekommer mindre krävande gräsmarksväxter som svartkämpar, gråfibbla, teveronika och smultron.

Vid Ristskeda finns välbetade betesmarker som ansluter till sjön Såken. I strandlinjen finns en nedbetad liten strandäng med inslag av vegetationstyper som tuvåtäläng och gräs-lågstarräng. Hagen i nordost, Kvarnängen, delas i mitten av en mindre bäckravín som skurit sig ned i det sandiga isälvs materialet. Hagen hyser ett jämt spritt inslag av hagmarksflora med arter som gökärt, bockrot, ängs- eller höskallra, ängsvädd, gullviva, stor blåklocka, vårbrodd, stagg och knägräs. Bäckravinen inleds straxt söder om den anslutande åkermarken och utgörs av en V-formad skärning som är cirka 10-20 meter bred. I botten på skärningen finns en 0,5 - 1 m bred svagt meandrande bäck. Trädskiktet nere i skärningen består företrädesvis av al och björk med enstaka grövre träd. Underståndarna utgörs av rönn och druvfläder. Bland de glest spridda växterna på marken finns skuggtåliga växter som majbråken, harsyra, skogsviol, lundgröe, nejlikrot, blåsippan och ekorrhör. Strax innan bäckravinen försvinner ut i sjön står en halvmetergrov ek med vidvuxen trädkrona.

Omgivningarna till Germundebo är lövrika med inslag av grövre ek. Vid gården finns grova almar(CR), med diametrar på drygt en meter. Mellan vägen och Ristens norra strand ligger välhävdade betesmarker.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om kulturlandskapet även i fortsättningen hävdas och området undantas från ingrepp som större grustäkter och bebyggelse. Hagmark med naturbeteskaraktär får inte gödslas om hagmarksfloran ska bevaras och utvecklas. Hagmarksträden bör gynnas och få utvecklas fritt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 424 Germundebo barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Grova träd, död ved och markvatten ger goda förutsättningar för en värdefull kryptogam- och kärlväxtflora. Rödlistade arter förekommer tillsammans med ett antal signalarter. Delar av området har klassificerats som nyckelbiotop.

Beskrivning

Några hundra meter ostnordost om Germundebo gård finns en fuktig granskogssänka med grova träd och rörligt markvatten. Det finns gott om död ved. På lågor växer de rödlistade arterna vedtrappmossa(NT) och ullticka(NT). På marken finns den rödlistade orkidén knärot(NT). Signalarter som noterats är långfliksmossa, stubbspretmossa och kärrfibbla. Här finns också skriftlav och gammelgranslav. Skogssänkan fortsätter söderut. På träden i sydöstra hörnet växer det gott om gammelgranslav och kattfotslav, även den signalart, som visar att även denna del av området har lång skoglig kontinuitet. Marken är näringsrik med rikligt med blåsippan.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved och träd som faller sparas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2016.

Å 425 Smedjebacken lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till grova aspar med håligheter. Den lundartade floran är värdefull. Området bedöms ha förutsättningar att hysa rödlistade insekter.

Beskrivning

Alldeles söder om huset Smedjebacken, öster om Germundebo gård, ligger en liten aspdominerad lund med buskskikt av hassel. Asparna är ganska grova och börjar få håligheter. På marken växer signalarterna trolldruva, vårärt och blåsippan.

Bibehållande av värdena

Området bör skötas så att ingen gran finns i beståndet. Lövträden bör lämnas att dö i egen takt.

Skydd: Saknas

Å 426 Ristskeda naturreservat barrnaturskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63, 102

Naturvärdesbedömning

Gammal skog med olikåldriga träd och död ved är värdefullt för olika skyddsvärda arter. I hela reservatet finns gott om död ved som gynnar många sällsynta insekter, lavar, mossor och svampar. De arter som hittats i detta relativt stora område indikerar lång skoglig kontinuitet. Förekomsten av bland annat lämpliga träd för bo och födosök gör området intressant även för fågellivet, främst hackspettar.

Beskrivning

Ristskeda naturreservat är uppdelat på två delar på vardera sidan om länsvägen.

I det västra delområdet, norr om huset Mannheim vid sjön Ristens sydostspets, finns en gammal och naturskogsartad barrskog, delvis med stort lövinslag. I väster finns en storblockig och svårframkomlig sydväst- och nordbrant med en rik förekomst av mossbevuxna block. Delen närmre mot länsvägen består av en hållmarksskog med en brant mot öster. Trädbeståndet domineras i branterna och slänterna av gamla granar och tallar med inslag av asp, björk, sälg, rönn och ek. På hållmarken centralt dominerar tall. Längs med östbranten finns gamla och senvuxna ekar och aspar. I ett par sumpskogspartier dominerar björk, men även gran och klibbal förekommer. På marken växer blåbärsris, ormbunkar och skogsörter. Av mer ovanliga arter kan nämnas knärot(NT) och purpurknipprot. Det finns rikligt med död ved i olika nedbrytningsstadier. Högstubbar och omkullfallna träd förekommer rikligt. På en grånåga har signalarten grön sköldmossa påträffats. På grånågor finns också de rödlistade arterna ullticka(NT) och vedtrappmossa(NT). Anmärkningsvärt är även den rika förekomsten av gammelgranslav och kattfotslav på granstammarna. Andra signalarter som hittats i delområdet är kortskaftad ärgspik, talltagel, grynig blåslav, blåmossa, platt fjädermossa, flagellkvastmossa och skalbaggen bronshjon. Sydvästra delen av delområdet hyser enligt äldre bedömning de för blandskogar karakteristiska landsnäckorna med bland annat skogsgrynsnäcka.

Det östra delområdet, öster om länsvägen, består till större delen av blandbarrskog, där gran dominerar. Det förekommer även inslag av tall och löv, bland annat asp, björk, lind och ek. Terrängen är kuperad

och blockig, men utan tydliga rasbranter. Närmast vägen i delområdets västra kant finns en sumpskog i en sänka. Området har gott om små luckor samt en större med vindfällen efter olika stormar. Utmed områdets södra kant finns en lövbård, med bland annat ek, björk och asp, utmed den angränsande åkern. Lövinslaget i granskogen är stort i båda delområdena. Sannolikt är det ett sent successionsstadium av lövbränna.

Fågellivet i området är intressant med bland annat spår av hackspettars födosök. Mindre hackspett(NT) är sedd i området, liksom tretåig hackspett(NT) som hittade hit efter stormarna Gudrun och Pär 2005 respektive 2007 tack vare det stora inslaget av döda och döende träd som då uppstod. Rätt stora volymer granskog vindfällades och ytterligare stora volymer dödades av granbarkborre, träd som nu står som torrträd eller trillat omkull. En annan relativt sällsynt fågel är järpe, som har noterats vid lövsumpskogen i det östra delområdet.

Resterna av en kolarkoja med tillhörande kolbotten ses i östra delområdet intill spåren av en gammal väg. En vandringsled går från en P-plats, som ligger vid skogsbilvägen utefter sjön Risten, upp på berget där man hittar vidunderliga utsikter över den vackra trakten.

Bibehållande av värdena

För området finns en särskild skötselplan. De höga naturvärdena består om området i huvudsak lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. I vissa delar kan mindre skötselåtgärder vara aktuella för att gynna tall- och lövvärden.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2008.

Å 427

Ristskeda sump- och barrskog

Området ingår numera i Å 426 Ristskeda naturreservat barrnaturskog

Å 428

Ristskeda barrskog

Området ingår numera i Å 426 Ristskeda naturreservat barrnaturskog

Å 429 Ristskeda lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De höga naturvärdena är knutna till den stora mängden död ved och grova lövträd. Läget vid sjöstranden med kantzon och fuktigt klimat bidrar till en artrik miljö. Området har en rik förekomst av vedsvampar och har stort värde för fågellivet. Den hotade arten mindre hackspett(NT) har observerats i området. Arter bland lavarna vittnar om skoglig kontinuitet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid sjön Såkens strand, cirka 650 meter nordost gårdsbebyggelsen vid Ristskeda, finns en barrdominerad nord- till nordostvärd sluttning med rik förekomst av grova lövträd. Kantzonen mot sjön domineras av klibbal. De grova lövträden bär spår av hackspettar. Mindre hackspett(NT) har noterats i området. En signalart som hittats är kattfotslav. Här finns också gammelgranslav och krusig ulota.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena består om området lämnas för fri utveckling, d v s inga skogliga åtgärder.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2001.

Å 430 Såken sjö

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 10, 35, 72

Naturvärdesbedömning

Såken är en för kommunen karakteristisk sprickdalssjö. Sjön är relativt opåverkad. Fiskfaunan är mycket artrik. Den goda vattenkvaliteten och det kalla bottenvattnet är en förutsättning för förekomsten av glacialrelikta kräftdjur och fisken hornsimpa. Hornsimpan är känd från ett 30-tal sjöar i Sverige varav 9 i Östergötland och fyra inom Åtvidabergs kommun. I Såken bedöms dess status som god. Ytterligare två ovanliga fiskarter har påträffats i sjön, nissöga och färna.

Beskrivning

Sjön Såken ligger i sprickdalgången mellan Salved och Fröjerum uppströms de båda värdefulla sjöarna Borken och Yxningen. Sjöns yta är 4,9 km². Största uppmätta djupet är 32,6 meter. Medeldjupet har uppskattats till 10 meter. Sikdjupet har mätts upp till mellan fyra och fem meter.

Fiskfaunan är mycket artrik med uppgift om upp till 19 arter. Vid provfiske(1996) har fångst gjorts av abborre, gädda, mört, gärs, siklöja, nors, braxen, löja, sarv, sutare, stensimpa, nissöga, hornsimpa och den rödlistade arten lake(NT). Enligt uppgift har björkna och ruda fångats i sjön. En färna togs upp ur sjön 1995. Tidigare nu mer osäkra noteringar är ål(CR) och småspigg.

Förutom hornsimpa finns ytterligare s k glacialrelikter i sjön, de tre kräftdjuren *Pallasea quadrispinosa*, *Pontoporeia affinis* och *Mysis relicta*. Storlom förekommer i sjön och sångsvan har noterats vid vassarna i den nordvästra delen. Bebyggelse och jordbruksmark runt sjön är sparsamt förekommande och koncentrerad till några få ställen. I övrigt är sjön endast direkt påverkad av skogsbruk.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om sjön undantas alla former av ingrepp, till exempel föroreningsutsläpp.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 431 Härvelsbo grova ekar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

De båda grova ekarna är värdefulla för lavar, svampar och insekter.

Beskrivning

Intill vägen mellan de båda gårdarna Härvelsbo och Frankfurt, tre kilometer väster om Fröjerum, står två grova ekar. Den ena eken är cirka en meter i brösthöjdsdiameter, frisk och saknar ännu grov skorp bark. Den andra utgörs av en död ihålig stående ekstam med rikligt med mulm. Den kvarstående stammen är cirka 0,8 meter i brösthöjdsdiameter. I mulmen har ett exemplar av den ovanliga skalbaggen orangevingad kamklobagge påträffats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet bevaras om ekarna i fortsättningen får stå fritt från sly och konkurrerande träd. Död ved såväl på träden som nedfallande grenar bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 432 Lilla Kärrnageln våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är främst förknippade med områdets storlek, att våtmarker är sällsynta i landskapet och att förutsättningarna för det lokala fågellivet bedöms som goda. En framtida möjlighet att utveckla naturvärdena i en positiv riktning kan också tillskrivas ett visst naturvärde.

Beskrivning

Cirka 2 km sydväst om Fröjerum, i anslutning till sockengränsen mellan Gärdserums- och Yxnerums socknar ligger Lilla Kärrnageln. Landskapet påminner om mellanbygden men domineras ändå av skogsmark. Lilla Kärrnageln utgörs av en sänkt sjö som utvecklats till en fuktig videsnårskog. Träd- och buskskiktet domineras helt av videbuskage och trädformiga sälgar med inslag av glasbjörk. Vegetationen i fältskiktet hyser främst växter anpassade till våta miljöer. Bladvass bildar stora enartsbestånd omväxlande med grenrör som beståndsbildare i torrare partier. Fläckvis finns öppna partier med olika starrarter som marktäckare. Vattenspeglar saknas i våtmarken.

Mer än 50% av ytan är bevuxen med videsnår. Videsnåren är flerskiktade och ofta svårforcerade. Död ved finns både som grova viden och som lågor av varierande nedbrytningsgrad i dimensioner upp till 3 dm.

Fältskiktet är, som redan nämnts, starkt präglad av bladvass med en kraftig förnapålagring. Denna hämmar effektivt övrig vegetation. Bland de vanliga växterna utöver vass kan nämnas videört, sjöfräken, brännässlor, tuvtåtel, älggräs och fläckvisa bestånd av grenrör. Ställvis finns artrikare partier med smörblomma, sjöfräken, besksöta, kabbleka, kråklöver, svärdsilja, blåsstarr, kärrsilja, sjöranunkel, kärrviol och kärrtistel. Diket som löper längs våtmarkens norra kant är cirka 2-3 meter brett och hyser ett rikligt bestånd av missne (signalart), vilket förstärker intrycket av hög näringsrikedom i våtmarken.

Lilla Kärrnageln omges företrädesvis av skogsmark. I norr utgörs skogsmarken delvis av granplanterad åkermark. I norr och söder finns inslag av genomhuggen al-björkskog med mycket lite död ved.

En inventering av Lilla Kärrnagelns fågelliv kan ge värdefull information när det gäller att naturvärdesbedöma området. Våtmarken hyser ställvis ett relativt rikligt inslag av björkhögstubbar vilket skulle kunna vara positivt för till exempel mindre hackspett. Vid besök har också ett tranpar observerats på åkermarken i anslutning till området.

Bibehållande av värdena

Åtgärder som kan höja naturvärdena på sikt är att höja vattenståndet för att skapa vattenspeglar i våtmarken. Det skulle ge goda förutsättningar för att utveckla våtmarkens fågelliv. En fri utveckling av de angränsande alsumpskogarna kan på sikt medföra en värdefulla naturtyp.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 433 Hjälmsätter barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den flerskiktade och fuktiga miljön med inslag av död ved är värdefull för bland annat kryptogamfloran.

Beskrivning

Nordväst om gården Hjälmäter, några hundra meter norr om utloppet från Stora Mörtgöl, ungefär mitt emellan Fröjerum och Börsebo, finns en nordvästvänd brant och blockig sluttning med en flerskiktad barrskog med inslag av asp och björk. På granarna förekommer rikligt med hänglavar och på granbaserna växer signalarten kattfotslav och rikligt med gammelgranslav. En del död ved finns.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt bli ännu högre om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar och en skyddszon sparas nedanför för att bevara det fuktiga lokalklimatet.

Skydd: Saknas

Å 434 Nytorp rasbrant

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Största delen av området ingår numera i Å436 Storskogens naturreservat barrskog.

Naturvärdesbedömning

Området hyser gamla grova träd, rikligt med död ved, lodytor och en hög och jämn luftfuktighet. Kryptogamfloran är värdefull. Området bedöms även ha ornitologiska värden. Nyckelbiotop. Området ligger i direkt anslutning till stora värdefulla skogsområden söder om Fröjerum vilket förstärker naturvärdesbedömningen.

Beskrivning

Cirka 400 meter öster om gården Nytorp, 1,5 kilometer sydväst om Fröjerum, finns en nordvästvänd brant och blockig sluttning med en flerskiktad granskog som har stort inslag av asp. På granarna växer rikligt med hänglavar och signalarterna gammelgranslav och skriftlav. Kattfotslav förekommer också. Många av asparna har aspticka och bohål. Inslaget av asphögstubbar, asplågor och granlågor är stort.

På lodytor, block och i skrymslen mellan de stora blocken växer en rik moss- och lavflora med bland annat signalarter som fällmossa, stor revmossa och skuggblåslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar och en skyddszon sparas nedanför för att bevara det fuktiga lokalklimatet.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 1999.

Å 435

Stora Mörtgöl barrskog

Området ingår numera i Å436 Storskogens naturreservat barrskog

Å 436 Storskogens naturreservat barrskog

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 63, 103

Naturvärdesbedömning

Storskogens naturreservat är ett av Östergötlands större barrskogsreservat och ligger i en del av Åtvidabergs kommun där det finns mycket stor andel värdefull och skyddsvärd skog. Området omfattar stora delar på produktiv skogsmark vilket är mycket ovanligt för gammal och mer eller mindre orörd barrskog i södra Sverige. Skogen är grandominerad med inslag av gammal tall. Variationen är dock stor med allt från hållmarkstallskogar, lövrika sumpskogar, tallmossar till block- och rasbranter. Skogen har brukats mycket försiktigt, betats i historisk tid och inte slutavverkats. Dessa faktorer bidrar till att en rik kryptogamflora gynnas och området har bedömts vara en av länets viktigaste lokaler vad gäller vedsvamp och vedlevande mossor. Även lavfloran är artrik och hyser också flera rödlistade arter. Även en lång rad signalarter har påträffats. Dessa indikerar och representerar höga naturvärden knutna främst till gamla träd och grov död ved.

Det finns spår från kolnings- och tjärbränningsepoken. Det går en vandringsled i den västra delen av området och det finns även ett vindskydd för besökare. Området är värdefullt för friluftslivet på grund av dess orördhet och upplevelse av vildmark.

Beskrivning

Naturreservatet som ligger strax söder om Fröjerum utgörs av barrskog med inslag av små lövrika sumpskogar, tallmossar och rasbranter. Trädskiktet är på låglänta fastmarksdelar dominerat av gran och på hållmarker och torvmark av tall och björk. I blockiga partier finns även ett ganska stort inslag av asp. I området finns ett stort inslag av riktigt gamla träd (främst tall) spridda i bestånden. I öster och sydväst finns dessutom gott om död ved i form av lågor av tall och gran. Granskogen är näringsrik och fläckvis finns ett inslag av örter såsom blåsippan, dvärghäxört och vårärt i fältskiktet. I de fuktigare delarna finns även skärmstarr, repestarr, gullpudra och det sällsynta och rödlistade gräset storgro (NT). I en hygeskant i söder har även den brandgynnade örten svedjenäva (NT) påträffats. I den södra delen av reservatet har ormbunken kambräken en av få kända lokaler i länet. I området finns frekvent den rödlistade orkidén knärot (NT). I de talldominerade delarna dominerar risväxter som blåbär, lingon och ljung.

Dock är det inte områdets kärlväxtflora som är mest intressant utan den lägre floran. Området är rikt på rödlistade mossor, lavar och svampar tack vare de gamla träden och den rika tillgången på död ved. På sina ställen är skogen rik på hänglavar och däribland kan man hitta arter som nästlav, talltagel och de rödlistade arterna garnlav (NT), violettgrå tagellav (NT) och den än mer sällsynta ringlaven (VU). Andra intressanta lavar som noterats i området är den starkt hotade arten ädellav (EN), smalskaftslav (VU), kortskaftad ärgspik (NT), dvärgbägarlav (NT), vedflarnlav (NT) samt skinnlav, bårdlav, korallav, glansfläck, gulnål, långskaftad ärgspik, skuggblåslav, skriflav, vitmosslav, kattfotslav och gammelgranslav. Mossor som rapporterats är liten hornfliksmossa (VU), aspfjädermossa (VU), vedsäcksmossa (VU), vedtrappmossa (NT), grön sköldmossa, dunmossa, asphättemossa, vågig sidenmossa, kornknutmossa, flagellkvastmossa, långfliksmossa, stubbspretmossa, stor revmossa, grov fjädermossa, platt fjädermossa, västlig hakmossa, porella, bollvitmossa och blåmossa. Även bland vedsvamparna finns både rariteter och signalarter. Här kan man bland annat hitta gräddticka (VU), brandticka (NT) och gransotdyna (NT). Här finns även granticka (NT), ullticka (NT), rutskin (NT), stor aspticka (NT), tallticka (NT), gulporing, gråporing, blodticka, vedticka, rävticka och vedtrattsquivling samt sotriska och korktaggsvampar på marken.

Bland fåglar utnyttjas området av bland annat mindre hackspett (NT), spillkråka (NT), entita, talltita, svartmes och tjäder. Det vedlevande insektslivet i området torde vara ganska rikt med tanke på den rika tillgången på död ved. Det har inte gjorts någon inventering men ströfynd och kläckhål visar att vanlig flatbagge, bronsbjon, granbarkgnagare, svart praktbagge, asppraktbagge och den rödlistade arten grön aspvadbock (NT) finns i området.

Från reservatets parkering går en vandringsled runt i den västra delen av området. Det finns ett vindskydd vid Stora Mörtegöl i anslutning till vandringsleden.

Bibehållande av värdena

Det finns en särskild skötselplan för området. Området ska i princip lämnas för fri utveckling.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2006.

Å 437

Kvarnsjön barrskog

Området ingår numera i Å436 Storskogens naturreservat barrskog

Å 438

Majängen barrskog

Området ingår numera i Å436 Storskogens naturreservat barrskog

Å 439 Hörsjön barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Gammal grov gran och asp tillsammans med rikligt med död ved och mossblock är underlag för en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydväst om Hörsjön, 800 meter väster om Hörstorp, finns en blockig kulle bevuxen med gran och grov asp. Även enstaka gamla tallar och björkar finns. På granarna växer gammelgranslav och rikligt med hänglavar. På block och aspbaser växer platt fjädermossa och på block även fjällmossa. En hel del död ved finns.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras bäst genom en noggrant planerad naturvårdsgallring av gran, alternativt att området lämnas orört. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 440 Hörsjön rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området karakteriseras bland annat av hög och jämn luftfuktighet, rikligt med död ved och en värdefull kryptogamflora. Den fuktighetskrävande och rödlistade lunglaven(NT) förekommer tillsammans med några signalarter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Hörsjön, cirka 700 meter söder om Nedre Knillerbo, finns en smal, granskogsbevuxen rasbrant med stort inslag av grova aspar och senvuxna ekar. En del död ved finns. På minst en av ekarna i den nedre delen växer den rödlistade arten lunglav(NT) och signalarten bårdlav. På lodytor växer signalarterna fjällmossa och trädporella.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras bäst om området lämnas orört och en rejäl skyddszon sparas nedanför. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 441 Knillerbo rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser gamla och senvuxna träd och rikligt med död ved. Kryptogamfloran är värdefull med bland annat den rödlistade arten lunglav(NT). De grova asparna är värdefulla för hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

400 meter sydost om Knillerbo, vid Hörsjöns nordvästra hörn, finns en syd- till västvänd sluttning bevuxen med ek, tall, asp och gran. Det finns en mängd senvuxna, rikt hänglavsbeklädda ekar av olika dimensioner. På minst en av dessa växer den kontinuitetskrävande och rödlistade arten lunglav(NT) rikligt. Enstaka grova tallar finns liksom många grova aspar med bohål. Många gamla, delvis döda enar är rikt hänglavsbevuxna, bland annat med signalarten nästlav. Enstaka lindar finns. Mängden död ved är stor. Skrifflav är en annan art som noterats i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Extensivt bete är positivt för naturvärdena.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 442 Knippviken(Såken) rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Tack vare hög och jämn luftfuktighet, gamla träd, rikligt med död ved och block har området en värdefull flora med med minst en rödlistad art och ett antal signalarter bland mossor, lavar och kärlväxter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid sjön Såkens södra strand, cirka två kilometer väster om Fröjerum, finns en sydostvänd brant med en liten bäckdal nedanför. I den grandominerande branten växer gott om lindar och grova aspar. På lindarna växer en rik moss- och lavflora med bland annat klippfrullania, bårdlav, luddlav, traslav och den rödlistade arten grynnig filtlav(NT). På block växer bland annat fällmossa.

Det finns gått om torrträd och granlågor. Längs bäcken växer även al och hassel. På hassel finns skrifflav. Markfloran är rik med sårläka och gullpudra.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 443 Västergården Fröjerum ekskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ekarna och asparna i området har framtidsvärde för kryptogamer, insekter och fåglar.

Beskrivning

Vid Västergården, på båda sidor om vägen mot Börsebo, finns en blockrik ekskog med relativt gamla ekar och en del grova aspar. På block och några ekbaser växer rikligt med signalarten fällmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om ädellövträden, inklusive ek, och de grova asparna lämnas orörda. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar. Eventuellt bör några av ekarna i den smala remsan huggas fria.

Skydd: Saknas

Å 444 Fröjerum Kvarnsjöbäcken

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 41, 63, 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken är kraftigt fysiskt påverkad av två dammar och omfattande rensningsingrepp. Trots ingreppen har bäcken kvar en hel del naturliga karaktärer och utgör en värdefull naturmiljö. 37 procent av vattendraget utgörs av en potentiell limnisk nyckelbiotop där bäcken rinner i en ravin. Ravinen har ett visst geologiskt värde. Lövträden har framtidsvärde om de får utvecklas vidare. Sträckan är varierande med såväl strömmande som mer lugnflytande partier. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare. Vattendraget hyser även en värdefull vattenvegetation med förekomst av bland annat kransalgerna glans- eller mattslink och den ovanliga nordslinken.

Beskrivning

Bäcken mellan Kvarnsjön och Såken vid Fröjerum har ett rakt till ringlande lopp. Större delen av vattendraget är välskuggat och kantas av klibbal och björk och en del asp, hassel, ek och gran. Flera sämre skuggade partier finns dock. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Bredden är oftast kring 1,5 meter och djupet någon decimeter. I övre och nedre delen finns dock två indämda områden som är betydligt bredare och djupare. Vattenmiljön består mestadels av lugnflytande och svagt strömmande sträckor som dominerar inom 77 respektive 23 procent av bäcken. Mest fall finns inom den 400 meter långa ravinen i objektets centrala delar. Här finns en också hel del kortare strömmande partier. Botten i de indämda partierna domineras av fínsediment och sand medan övriga delar oftast har ett grövre bottenmaterial.

360 meter av sträckan i ravinen är en potentiell limnisk nyckelbiotop. Området omfattar 37 procent av vattendragets längd. Ravinen är bevuxen med klibbal, björk, gran och hassel och bäcken är välskuggad. En del död ved finns såväl i vattnet som på land. Några av alarna står på socklar med styltrötter ner i vattnet. Inom de övre 40 metrarna är skogen nyligen avverkad och bäcken helt oskuggad. I de nedre delarna finns en brant strandbrink med blottlagt finkornigt material. Längre upp finns ett bredare flodplan på ravinbotten. Planet är fuktigt och bevuxet med gullpudra, älggräs och ormbunskväxter. Där den lilla skogsvägen går över bäcken finns tidigare rapport om fynd av svampen scharlakansvårskål på lövpinnar i ravinen. Vattenmiljön är varierande med såväl strömmande som mer lugnflytande partier. Tydliga spår av fysisk påverkan finns inom området, men bäcken har kvar många av sina naturliga karaktärer. Längs sträckan finns resterna av två dammar och delar av stranden är stensatt. Där sträckan slutar längst upp

finns också en nyrenoverad damm. Rensningsgraden varierar inom området. Inom vissa partier har större ingrepp gjorts medan andra delar bedöms som mer opåverkade.

Vid kartering var vattenvegetationen oftast ganska sparsamt förekommande. Mannagräs och lite igelknopp växte i de nedre partierna, starr och svalting i ravinen och starr och bladvass närmast nedströms Kvarnsjön. De indämda delarna avvek och hade riklig och relativt artrik vegetation. Här påträffades jättegröe, mannagräs, säv, bredkaveldun, vit näckros, andmat, gäddnate, rostnate, trubbnate, svalting, igelknopp, länke, löktåg, igelknopp, mossan vattengaffel och kransalgerna glans- eller mattslinke och den ovanliga nordslinken. Bäckens nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Kvarnsjöbäckens är kraftigt fysiskt påverkad. Den största påverkan har två dammar som sammanlagt dämmer in 32 procent av både fallhöjden och vattendragets längden. Dammarna utgör definitiva vandringshinder för fisk och andra djurarter i bäcken och indämningarna skapar ogynnsamma förhållanden för strömvattenlevande arter.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Bäckens vandringshinder bör åtgärdas för att möjliggöra passage av fisk och andra djurarter i vattendraget. Ur naturvårdssynpunkt är den bästa åtgärden att riva ut dammarna och sänka av nivåerna helt. Tidigare indämda sträckor bör då återställas. Den nedre dammen har högst prioritet. Död ved bör bli vanligare i bäcken. Sträckan genom ravinen har god potential att restaureras. Lövträden bör lämnas orörda och träd som dör eller faller lämnas kvar. Vattenkvaliteten bör inte försämrats.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 445 Hemgölen strandäng

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 41

Naturvärdesbedömning

Betade sötvattenstränder är en värdefull och sällsynt miljö i jordbrukslandskapet. Här skapas med betesdjurens hjälp speciella förutsättningar för florans och de organismer som är knutna till dem och de miljöer som skapas av djurens bete och tramp i strandzonen. Förmodligen är detta en av Åtvidabergs kommuns rikaste, betade sötvattenstränder. Hemgölen hyser sannolikt också höga värden för fågellivet.

Beskrivning

Nordväst om bebyggelsen vid Fröjerum ligger Hemgölen. Hemgölen är till sin karaktär en näringsrik, grund sjö med en större vattenspegel som ligger vackert placerad i ett levande jordbrukslandskap. Den centralt belägna vattenspegeln bryts in mot grundare partier av flytbladsväxter som framför allt utgörs av gul och vit näckros. In mot land vidtar en bred zon av vattenanpassade växter, till exempel bladvass och säv, som mot fastmarken övergår i mader. Stora delar av sjöns stränder betas och har betats länge, vilket skapat en artrik flora utan att näringsgynnade och konkurrenskraftiga arter tillåts dominera. Hela den norra halvan av sjöns strandängar ingår i en betesfälla som i väster övergår i ett björkbestånd. Detta i sin tur övergår i videsnärskog i det sydvästra hörnet.

Norr och öster om Hemgölen breder numera betade åkermarker ut sig. Längs strandlinjen finns en väl utvecklad och artrik strandäng som, enligt uppgift från brukaren, har varit slåttermark fram till slutet på 1940-talet. Den forna lieslåttern med det efterföljande betet längs strandlinjen har skapat och bevarat en mycket värdefull naturmiljö. Strandängen har en tydlig zonerings i vegetationen med flera typiska vegetationstyper som hör till hävdade miljöer. Tuvtåtelvuktängen i anslutning till fastmarken övergår i gräs- och lågstarrvegetation som i sin tur övergår i ett högstarrbälte. Högstarravslutas mot sjön av bladvass och säv innan vattenspegeln tar vid. Den ovanligt artrika strandängen hyser en lång rad arter som är typiska för den här miljön. Här har påträffats harstarr (indikatorart), sjöfräken, svärdsilja,

vattenklöver, kråklöver, veketåg, sjöranunkel, bredkaveldun, kabbleka, videört, mannagräs, kärrkavle, krypven, sparsamt med älggräs, kärrviol, gåsört, kärrtistel, topplösa, tuvtåtel, plattstarr, gråstarr, hundstarr, bunkestarr och rankstarr. Totalt har ett 25-tal arter påträffats spridda på flera vegetationstyper, vilket är att betrakta som artrikt i den här näringsrika miljön. Slutar man upp med hävden växer de igen på bara några år till enartsbestånd av bladvass, älggräs och grenrör.

Mellan den betade åkermarken i norr och vattenspegeln står ett jämnt ställt bestånd av genomgallrad björk och detta utgör det enda inslaget av trädskikt som finns längs strandlinjen i den här delen. Bland de komponenter som finns av värde för fågellivet kan nämnas inslag av vassar, grunda partier, sannolikt hög näringsrikedom och att gölen ligger i ett förhållandevis öppet jordbrukslandskap.

Fyra typer av inventeringar kan ge mer detaljerad information om sjöns betydelse för flora och fauna. Inventeringarna kan också ge information om vilka skötselåtgärder som ska föreslås för att långsiktigt bevara naturvärdena. En detaljerad botaniska inventering kan tillföra ytterligare arter. Gärna i form av kvantitativa mått för att en eventuell framtida förändring ska vara möjlig att upptäcka. En inventering av fågellivet vid sjön skulle kunna bidra med värdefull kunskap om sjöns betydelse som till exempel rast- och häckningslokal. Även den här typen av inventering kan utföras genom kvantifiering. Vid en inventering av fladdermöss kan eventuellt sjöns betydelse som lokal producent av insekter tillföras det samlade värdeomdömet. Vid utarbetandet av en detaljerad skötselplan kan en studie av historiska kartor ge värdefull information.

Bibehållande av värdena

Betetrycket bör hållas på en fortsatt hög nivå på strandängen. Börjar bladvass att expandera ut i de öppna partierna är det ett tydligt tecken på för lågt betetryck. En framtida utveckling där även övriga delar av stränderna kan ingå i en betesfälla är önskvärd. En annan inriktning kan också vara att lämna en 30-50 meter bred bård av björk- och videsnårskog orörd längs den västra kanten. På sådant sätt skapas en störningsfri miljö för fågellivet.

Alla träd och buskar i anslutning till strandängen i den norra halvan av gölen bör tas bort. Förekomsten av träd påverkar häckande fåglar starkt negativt då ägg- och ungtjuvande fåglar får utmärkta utsiktsplatser.

Omgivningarna kring Hemgölen bör också undantas från exploateringsföretag som kan skada naturvärdena till exempel utsläpp av näringsämnen och föroreningar, bebyggelse och täktverksamhet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 446 Knillerbo-Fröjerum odlingslandskap

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 41, 42, 50, 67, 75

Naturvärdesbedömning

Landskapet i dalgången vid Knillerbo och Fröjerum, med åsar och kuperade former, är tilltalande och har stort geologiskt värde. Landformerna vid Fröjerum är fina exempel på avsättningar från en söderfallande isfront. Det långsträckt isälvsstråket mellan Halgen och Trihorn utgör också ett värdefullt inslag i dalgångens naturmiljö. Odlingslandskapet runt sjön Halgen hyser Fröjerumstraktens enda betesmarker med en relativt intakt hagmarksflora.

Beskrivning

Dalgången mellan sjöarna Såken, Trihorn och Halgen utfylls av isälvsgrus. Genom dalgången vid Fröjerum har en isälv passerat. Material har avsatts som kullar och ryggar samt på dalgångens sidor. Markerade åspartier finns också utefter isälvsstråket mellan sjöarna Halgen och Trihorn. Norr om Knillerbo har avlagringen en medelhöjd av 8 meter och en största bredd av 350 meter. Möjligen är åsen breddad och utjämnad på grund av svallning. Ett flertal åsgropar finns längs med åsen mellan Halgen och

Trihorn. Några partier har en extrem blockrik yta. Domarkullen, belägen 500 meter sydsydost om Sandtorp, är exempel på detta. En naturlig badplats med sandstrand finns i Såken vid Strand. En del mindre grustag finns i området. Nordost om bebyggelsen vid Fröjerum rinner en bäck från Trihorn till Hemgölen. Bäckens har gett upphov till en djup skärning i större delen av sin sträckning. Bäckravinen har ett svagt meandrande förlopp och är mellan 10 och 30 meter bred och cirka 10 meter djup. Själva bäcken i botten på ravinen är mellan 1 och 3 meter bred.

Runt sjön Halgen finns tre gårdar: Svaltorp i väster, Östergården samt Knillerbo på norra sidan. Längs stranden i nordost sträcker sig den väl markerade grusåsen, som till stor del betas. På sydsluttningen och krönet av åssträckan längst i öster, finns en hagmark där hävdarter som knägräs, pillerstarr, kattfot, jungfrulin och backsmörblomma(NT), med små krav vad gäller jordmån och fukt, trivs. På åsens nordsida, som är mindre solexponerad, får andra växtsamhällen en chans. Flera arter är gemensamma, men här tillkommer till exempel ängsvädd, gökärt och blåsuga. Från krönet av åsen är utsikten magnifik över Halgen med omgivande landskap. Ung björk dominerar det alltför täta träd- och buskskiktet. I buskskiktet finns även rikligt med hassel och ek. I glesare bestånd växer brakved, skogstry, en, gran och tall. På åsens fortsättning norrut betas en trädrik hage med vackra ekar och björkar. I buskskiktet syns främst en och hassel, men även björnbär är ganska vanligt. I torrbackarna finns torrängsväxter som solvända, brudbröd, prästkrage, backsmörblomma(NT) och sommarfibbla(NT). I slutningen ned mot Halgen går vegetationen över i en friskare typ, med arter som blåsuga, kattfot, darrgräs, knägräs, gökärt, jungfrulin och gullviva. Mellan Solbacka och Östergården finns ännu en fålla, bitvis med drag av ekhage.

Vid Svaltorp i väster ligger en hage där man sparar unga björkar. Floran karaktäriseras ändå av arter som tyder på kontinuitet i hävden precis som i ovanstående hagar. Här finns blåsuga, kattfot, stagg, ängsskallra, solvända, jungfrulin, prästkrage och darrgräs.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel täkt och barrträdplantering av öppen mark. Igenväxning bör motverkas och betesmarkerna även i fortsättningen hävdas. Gödsling av naturbetesmarker får inte ske.

Skydd: Strandskydd gäller för de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 447 Trinntorp jättegrytor och rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Jättegrytorna är fina exempel på denna geologiska bildning. Området i övrigt karaktäriseras av ett stort inslag av senvuxna träd, rikligt med död ved och en värdefull kryptogamflora med rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan sjön Trihorn's östra strand och vägen till Trinntorp finns en tallbevuxen bergknalle med lövrika rasbranter runtom. I dessa växer gran, asp och ek. många aspar är grova och ekarna är senvuxna. På senvuxna ekar i norra branten har de rödlistade arterna lunglav(NT) och gryinig filtlav(NT) samt signalarten bårdlav hittats. På tall i området växer den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). Det finns gott om död ved.

Omedelbart väster om vägen till Trinntorp ligger två jättegrytor intill varandra. Diametern och djupet hos båda är 80 cm respektive 50 cm.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, en skyddszon sparas norr om den norra branten och träd som dör eller faller lämnas kvar. Området måste undantas från ingrepp som skadar jättegrytorna, till exempel sprängning.

Skydd: Den västra delen omfattas av strandskydd som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 448 Fröjerum lövskog och lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63, 86

Naturvärdesbedömning

Fröjerums naturreservats stora sammanhängande areal av lövskog gör att det har få motsvarigheter i länet. I området finns en hög koncentration av flera nyckelbiotoper med naturlövskog eller lövrik barnaturskog. I området har påträffats en mängd signalarter och rödlistade arter knutna till lövskog och ädla lövträd. Fågelfaunan är också rik. Bland annat finns mindre hackspett(NT). Förekomsten av död ved och grova döende träd, gör det sannolikt att det finns ett stort antal rödlistade insekter och kryptogamer knutna till dessa miljöer. Området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Fröjerums naturreservat är beläget strax norr om Fröjerum i området mellan sjöarna Såken och Trihorn. Området utgörs dels av höjder med morän och stora partier med berg i dagen samt dels av sänkor med bördigare jordar av sandig morän med visst lerinslag. I anslutning till höjderna är förekomsten av stora block och stenar riklig. Fältskiktet består av en tydlig zonerings från de låglänta mer bördiga partierna med riklig förekomst av lundväxter till mer magra och torra hållmarkspartier med arter som renlavar, ljung och lingonris. I de lägre partierna finns rikligt med vitsippa, blåsippa, vårärt och vippärt samt tandrot, vätteros och lungört. I kantzoner förekommer även svinrot, ängsvädd, solvända, junfrulin, nattviol och den rödlistade arten korskovall(NT) för att nämna några hävdgynnade arter som indikerar lång kontinuitet av betesdrift eller tidigare slåtter i delar av området.

Buskskiktet domineras av hassel men det finns även skogstry, brakved, hagtorn, björnbär och enbuskar. Trädskiktet domineras av trädslagen asp, ek och lind. Ställvis finns även ett stort inslag av gran, tall och björk. En hög andel av träden är äldre och död ved i form av lågor, högstubbar och torrträd förekommer rikligt.

I anslutning till trädskiktet och död ved har en hel del mossor, lavar och svampar noterats. Bland rödlistade arter förekommer skrovellav(NT), lunglav(NT), ullticka(NT), tallticka(NT) och koralltaggsvamp(NT). Kända signalarter i området är brun nållav, rostfläck, kortskaftad ärgspik, bårdlav, traslav, skuggblåslav, blodticka, rävticka, trubbfjädermossa, fällmossa och guldlocksmossa. Här finns också gammelgranslav och krusig ulota.

Mindre hackspett(NT), göktyta och spillkråka(NT) har observerats i området. Förekomsten av hålträd gör det troligt att dessa arter häckar i området. Vid undersökning av den nattaktiva fjärilsfaunan har fynd gjorts av svartfläckig högstjärt samt ytterligare några ovanliga arter.

Bibehållande av värdena

En skötselplan har upprättats för området.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan år 2001. Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 449 Stenviken bergbrant

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 63, 70

Naturvärdesbedömning

Klippbranten är geologiskt märklig med höga lodytor, rasbranter och grottbildning. Lövbständen i brantens nedre delar har bitvis en rik lundartad flora samt inslag av grova träd och död ved. Området har värde för fågellivet, bland annat för hålbyggande fåglar.

Beskrivning

Vid den innersta delen av Stenviken vid sjön Såken finns en bergbrant med hyllor, rasbranter och stenblock. Uppe på berget finns tallskog. Nedanför de brantaste lodytorna vid Stenvikens nordostspets finns ett mer lundartat bestånd där man särskilt noterar alla hasselbuskar. Här växer även skogstry i buskskiktet. I trädskiktet finns asp, björk, al, gran, tall, ek och rönn. Några aspar är riktigt grova. På den blockiga marken växer bergslok, nejlikrot, harsyra, blåsippa, liljekonvalj och blåsippa. De båda signalarterna trolldruva och ormbär förekommer rikligt. Och här finns också flera exemplar av orkidén skogsknipprot. Väster om de innersta delarna av viken finns ett ädellövbryn bestående av ek och lind med hassel i botten. Brynet går utmed den lilla täppan och ner till viken där berget går ut i vattnet. Det är en blockig mark och berget reser sig lodrätt upp. Björk, asp och al har börjat att ta den gamla åkern i sitt förfogande. De bildar en ridå framför ädellövträden.

Det finns en del död ved i form av liggande stammar, de flesta relativt klena, samt torrträd. En grov lövhögstubbe förekommer. Flera av de grova asparna har bohål.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om bestånden lämnas orörda såväl på krönet som i och nedanför branten. Träd som dör eller faller bör sparas. På sikt kan dock inträngande yngre gran behöva huggas bort i de nedre lundartade delarna. Området måste undantas ingrepp som täkt, sprängning etc.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor om strandlinjen.

Å 450 Ramsdal barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser gammal grov tall och äldre gran. Det finns dock lite död ved. Eftersom naturliga bestånd saknas i omgivningen har biotopen ändå ett högt skyddsvärde. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om sjön Såken, en kilometer väster om Lövdalen, finns ett barrskogsbestånd med rejält mossklädda block över hela området. Beståndet består av äldre gran med tallöverståndare i. Här och var finns också inslag av asp och björk. Några enstaka aspar har bohål och hackmärken. Området är gallrat varvid äldre ruten gran och torrträd togs bort. En signalart som noterats i området är liten spiklav. Här finns också grynig blåslav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och döda och kullfallna träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 451 Trihorn lövbränna

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Gammal asp och lågor av asp- och gran är betydelsefulla inslag i området. Här finns den rödlistade arten aspgelélav(NT) och den döda veden bedöms vara värdefull för vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 600 meter norr om sjön Trihorn vid Fröjerum finns ett lövbrännelikt område med rikt aspinslag. Det förekommer högstubbar och lågor. På en asp växer den rödlistade arten aspgelélav(NT).

Bibehållande av värdena

Området bör inte skötas på annat sätt än att plockhuggning av gran förekommer. Död ved och träd som dör eller faller bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 452 Nysved (Långserum) barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Kryptogamfloran är intressant tack vare förekomsten av döda, kullfallna träd. En rödlistad art, vedtrappmossa(NT), har noterats. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om sjön Trihorn, 3,5 kilometer nordväst om Långserums by, växer en äldre barrskog i en nordsluttning. Fläckvis är det blockigt och det finns död ved. Många av granarna är gamla och hänglavbevuxna. På granarna växer gammelgranslav och på lågor finns den rödlistade arten vedtrappmossa(NT). Här finns också signalarten västslig hakmossa.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska bestå krävs att området lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 453 Lången lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Det lilla skogsområdet hyser flera indikationer på naturvärden. Den mullrika jordarten, inslag av flera signalarter och inslaget av ädellövskog tillsammans med bäcken som flyter genom området ger området höga naturkvalitéer. Skogen är dock relativt ung och en framtida fri utveckling kan öka naturvärdena betydligt.

Beskrivning

Cirka 1,2 km sydost om Långserum i anslutning till sjön Långens västra strand finns ett yngre blandlövkogsbestånd. Området genomkorsas av en bäck som delvis har karaktär av ett dike inledningsvis men med en tilltagande karaktär av bäck närmare sjön. Näckmossa i bäcken antyder att den är vattenförande större delen av året. Trädskiktet är yngre med inslag av asp, ask, ek och spridda granar med underståndare av hasselbuketter och asksly. Trädskiktet är i dimensioner mellan 0,5 och 3 dm i stamdiameter och inslaget av ädellövträd är underordnat det mera triviala inslaget. Enstaka äldre stubbar finns i området. Grövre död ved saknas. Marken är starkt präglad av beskuggning och domineras av bar jord och lövförna. Jordtäcket är mullrikt och i det glest spridda fältskiktet dominerar liljekonvalj, harsyra, piprör och lundgröe. Flera signalarter påträffades i objektet; trolldruva, jämt spridd blåsippan, vippärt, vårärt och fällmossa.

Bibehållande av värdena

Fri utveckling av området rekommenderas. Eventuellt kan området också utökas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 454 Långserum kulturlandskap

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi K F **Referenser:** 12, 41, 42, 63, 70, 71

Naturvärdesbedömning

De öppna markerna kring den för kulturminnesvärden riksintressanta byn är ett viktigt inslag i den i övrigt barrskogdominerade trakten. Naturvärdena i hagen i södra delen är starkt förknippade med inslaget av hagmarksflora. Floran hyser ett flertal arter som indikerar en lång tradition som naturlig fodermark. Det finns endast ett fåtal hagmarker av denna karaktär i denna del av kommunen. Ett framtidsvärde förknippat med ekarna i hagen kan finnas om några av träden tillåts att utvecklas fritt i exponerade lägen. Äldre barrträd i före detta betad skog i anslutning till byn bedöms kunna hysa intressanta vedinsekter. Området är tillgängligt för friluftslivet genom att Östgötaleden passerar byn och hagen

Beskrivning

Långserum ligger i kommunens östra delar en dryg halvmil sydost om Yxnerums kyrka, i trakten söder om sjön Yxningen. Långserums by är en oskiftad byanläggning med välbevarade timmerhus från 1700-1800-talen. Vid byn finns intressanta kulturväxter. De gamla ladorna omges av ett stort bestånd av ålandsrot, en gammal medicinväxt. På brännässla finns rapporter om flera rika bestånd av den mer ovanliga växten nässelnärja.

Cirka 600 meter sydost om bebyggelsen ligger en mindre naturbetesmark i en sluttning ned mot sjön Lången. Hagen får karaktär av jämt spridda block, ett parti med jämt ställda yngre ekar och en öppen yta centralt i hagen. Mot norr övergår hagen i ett helt öppet parti som utgörs av en mindre åkermark. Trädskiktet i hagen utgörs främst av ett 50-tal ekar i dimensioner mellan 3 och 5 dm i stamdiameter. Ekarna står för tätt för att på sikt kunna utvecklas till träd med spärrgreniga kronor. Enstaka granar och aspar står också i hagen och längs sjöstranden finns en glest ställd bård av klibbal. Enstaka trädformiga enar står utspridda i hagen och utgör buskskiktet. I den mera slutna delen av hagen är fältskiktet påverkat av beskuggning med skuggtåliga växter som blåsippan, lundgröe, liljekonvalj, häckvicker, skogsfibbla, midsommarblomster, skogsviol och kruståtel. I den öppna delen av hagen, med undantag för kulturbetesmarken, är en hagmarksflora vanligt förekommande. Här växer ett flertal indikatorarter; gökärt, bockrot, gullviva, jungfrulin, smultron, ängsvädd, prästkrage, harstarr, blåsuga, nattviol, svinrot, stor blåklocka och vårbrodd. I den här delen finns också enstaka odlingsrösen vilket antyder att området kan ha en historia som slättermark. Längs sjöstranden finns inga påtagliga zoner.

Strax norr och öster om byn finns skogpartier som tidigare ingått i skogbeten. Spridda äldre granar bedöms vara i 150-årsåldern. Spår efter skalbaggen och signalarten granbarkgnagare förekommer på

dessa. Marken är ganska näringsrik och det finns förutsättningar för en rik marksvampflora. Signalarten fjällig taggvamp har noterats

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om markerna kring Långserum även i fortsättningen hålls öppna. En fortsatt betesdrift är en förutsättning för att naturvärdena ska bestå i hagen. Gödsling får inte ske. En gallring bland ekarna i hagen med syfte att friställa några utvalda ekar som kan utvecklas till hagmarksekar rekommenderas. Naturvärdena kommer att bestå om hagen undantas från bebyggelse och andra typer av exploateringsföretag. I de f d skogsbetena måste alla gamla granar stå kvar för att naturvärdet ska bestå.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 455 Långserum barr- och lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Gammal gran och asp, senvuxna ekar, död ved och lodytor förekommer till gagn för bland annat insekter och kryptogamer. Markfloran är kalkpåverkad och delvis rik med bland annat sällsynta och rödlistade marksvampar, bland annat grangråticka(VU). Nyckelbiotoper.

Beskrivning

Norr om sjön Långens nordände, strax sydost om Långserums by finns en rasbrant med äldre lövskog nedanför och gamla granar inblandat. Några granar är cirka 200 år och på dessa kan man se spår efter skalbaggen granbarkgnagare som är en signalart. Bland mossorna i branten finns signalarterna fällmossa och guldlocksmossa.

Cirka 100 meter norrut finns en äldre barrskog som tidigare troligen varit betad och som ytterligare mot norr övergår i en lundartad lövskog på f d hävdad mark. Marken ytgörs av kalkhaltigt sediment vilket lett till en rik kärlväxt- och svampflora. Här finns vårärt, vippärt och underviol tillsammans med de rödlistade svamparna grangråticka(VU), bullspindling(VU), flattoppad klubbsvamp(NT), fyrflikig jordstjärna(NT) och lundvaxskivling(NT) samt korktaggvampar. Även signalarten svavelriskämsa samt krusbärskremla är noterad. På lågor finns den rödlistade vedtrappmossan(NT) och signalarten stubbspretmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas för fri utveckling och död ved, döda stående och kullfallna träd sparas.

Skydd: Norra delområdet är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2007. Delar inom 100 meter från Långens strandlinje omfattas av strandskydd.

Å 456 Djupdalsberget hållmarksskog och rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Gamla träd och tillgång till död ved innebär att det här finns en värdefull kryptogamflora med minst fyra rödlistade arter. Nyckelbiotop. Från krönet av berget har man en vidsträckt utsikt över den riksintressanta sjön Yxningen. Området är lätt tillgängligt för friluftslivet genom Östgötaleden.

Beskrivning

Djupdalsberget, som ligger cirka en kilometer öster om Långserum, är 70 meter högre än sjön Yxningen. En kort markerad avstickare från Östgötaleden, som passerar på vägen söder om berget, leder upp till bergets krön varifrån man har överblick över sjön och dess övärld.

På toppen finns en mycket gammal tallskog. Här finns den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). Det finns en del död ved och i rasbranten på nordsidan växer de rödlistade arterna vedtrappmossa(NT), lunglav(NT) och kortskaftad ärgspik(NT). I området finns även gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området lämnas för fri utveckling och undantas från ingrepp som försvårar tillgängligheten på vandringsleden. Vid skogbruk i de omkringliggande markerna bör man ta hänsyn till utsiktspunkten och de estetiska värdena.

Skydd: Saknas

Å 457 Svartgöl barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den gamla granskogen på kalkhaltig jord hyser en krävande marksvampflora. Mest intressant är den rika förekomsten av den i länet sällsynta och rödlistade arten grangråticka(VU). Området är även intressant för insekter med spår av vedskalbaggar med signalvärde. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Området vid Svartgöl ligger cirka 500 meter norr om Långserums by, på markerna söder om sjön Yxningen. Det består av en grov granskogssänka med kalkhaltigt finsediment. Det finns rikligt med grova träd och torrträd förekommer också. På marken växer flera krävande svampar som behöver både gamla granar och kalkrikt underlag. Den rödlistade arten grangråticka(VU) finns här rikligt tillsammans med dofttaggsvamp(NT), zontaggsvamp, fjällig taggsvamp och korallfingersvampar. På granarna växer signalarten kattfotslav och gammelgranslav. Och på några gamla granar finns också spår efter de båda skalbaggar och signalarterna granbarkgnagare och bronshjon.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas helt för fri utveckling och död ved sparas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2001.

Å 458 Ljulgöl-Svingöl våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 70

Naturvärdesbedömning

Våtmarksområden är generellt viktiga för många växter och djur. Härifrån finns rapporter om häckande svarthakedopping. Även förekomsten av högstubbar och död ved i strandskogen är värdefullt för vedlevande svampar, insekter och fåglar.

Beskrivning

Från vägen mot Borkhult cirka en kilometer nordväst om Långserum skymtar Ljugöl mellan träden. Gölen består av en rund öppen vattenyta omgiven av gungfly och en smal sumpskog med al och björk innan barrskogen tar över. Här växer skvattram, odon, videbuskar, pors och tranbär bland vitmossor och olika starrarter. Vid vattnet finns kaveldun och bladvass och ute på vattenytan kan man se både vit och gul näckros. I gölen har häckning skett av svarthakedoppingen. Även sångsvan har iakttagits bland vassruggarna.

Följer man utflödet från Ljugöl västerut kommer man fram till Svingöl. Detta är ett öppet våtmarksområde med en mindre vattenyta. I östra kanten finns en bård med glest växande alar och björkar med stort inslag av högstubbar och död ved. På dessa förekommer rikligt med tickor och många bohål är uthackade. På den blöta marken växer arter som videört, besksöta, kärrsilja, kråklöver, kärtistel och vecketåg bland videbuskar och högstarrarter. Vid vattnet växer kaveldun och sjösäv.

En uppföljande och mer noggrann fågelinventering i området vore av intresse. Även de öppna våtmarksytorna vid Svingöl bör bedömas ur naturvärdessynpunkt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och undantas från ingrepp som dikning och dylikt. Vid skogsbruk i omgivningen bör skydds zoner avsättas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 459 Fredriksberg barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har en rik marksvampflora med minst en rödlistad art. Även mossfloran är intressant med grön sköldmossa. De gamla träden bedöms kunna hysa krävande insekter.

Beskrivning

Fredriksberg ligger utefter vägen från Yxnerum mot Långserum. Söder om vägen finns en gammal barrskog med stort inslag av gamla, 150-åriga träd, där framför allt granen är intressant. Närmast Fredriksberg står en del äldre asp. Död ved saknas dock nästan helt. Marksvampfloran är rik med den rödlistade arten grantaggsvamp(NT) samt zontaggsvamp, dropptaggsvamp och fjällig taggsvamp. På asp finns asphättemossa och på död ved signalarten grön sköldmossa. I området förekommer också gammelgranslav och den rödlistade vedsvampen tallticka(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras bäst om området lämnas för fri utveckling och död ved, döda och kullfallna träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 460 Tasvik barr- och strandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Markerna öster om Tasvik hyser gamla löv- och barrträd. Marksvampfloran är mycket artrik med minst sju rödlistade arter, bland annat den starkt hotade arten raggtaggsvamp(VU). På träden och död ved förekommer en värdefull kryptogamflora, bland annat den rödlistade vedsvampen grantickan(NT). Delar av området är klassificerat som nyckelbiotop.

Beskrivning

Tasvik ligger vid en liten vik av Yxningen, knappt tre kilometer nordväst om Långserum. En bit öster om huset finns en grov granskog på kalkhaltigt finsediment. Aspinslaget är betydande och här förekommer hassel. På marken växer vårärt och blåsippa och marksvampfloran är mycket artrik med de rödlistade arterna raggtaggsvamp(EN), spricktaggsvamp(VU), koppartaggsvamp(VU), grantaggsvamp(NT), bullspindelskivling(VU), granrotpindelskivling(VU) och rovspindelskivling(NT) tillsammans med till exempel fjällig taggsvamp, fagerspindelskivling, kryddspindelskivling och guldkremla. På asp finns asphättemossa. På gran finns gammelgranslav och det syns spår efter skalbaggen och signalarten granbarkgnagare. Signalarter som noterats i övrigt i området är platt fjädermossa, långfliksmossa och stubbspretmossa. Här finns också liten punktlav. Österut finns en gransänka med alsumpskog och lövrika blockiga sluttningar. På marken växer orkidén purpurknipprot och repestarr.

Mot nordost 500 meter från Tasvik finns ett delområde, ett litet ljusöppet bestånd med äldre asp och gran. Det förekommer lite granlågor. Flera av asparna är ihåliga och av stort värde för insekter och fåglar.

Det sydöstra delområdet utgörs av en liten vattensamling med översvämningspåverkad strandskog. Äldre ek, asp och gran förekommer. Lövträden i kanterna hyser intressanta lavar och mossor och troligtvis även insekter. Marken är näringsrik och hyser krävande marksvampar. Här finns även asphättemossa och signalarterna korallblylav, bårdlav och arter bland korallfingersvampar och koralltaggsvampar. Den rödlistade vedsvampen granticka(NT) är också noterad.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om områdena lämnas för fri utveckling. Död ved som till exempel lågor måste sparas.

Skydd: Det västra delområdet är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2007. Vid vattnet råder strandskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 461 Ramshäll barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns gamla och senvuxna träd, trädlågor, lodytor och block. Tillsammans med hög och jämn fuktighet har detta bidragit till att det här finns en värdefull kryptogamflora. Bland annat förekommer de båda sällsynta och rödlistade arterna hållav(VU) och gränsticka(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Salvedal, cirka en halv kilometer nordväst om Ramshäll, finns delvis blockrika sluttningar med gammal granskog nedanför två berg. På granarna växer här fantastiska mängder av gammelgranslav och signalarten kattfotslav. På en gammal granlåga har den sällsynta och rödlistade svampen gränsticka(NT) hittats. På en fuktig lodyta i västra delen växer grov fjädermossa. Andra signalarter bland

mossorna är stubbspretmossa och porellor. I norra delen finns inslag av sumpskog. På en al har den rödlistade arten hålllav(VU) noterats.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som faller lämnas kvar. Ett visst skydd bör lämnas om skogen intill avverkas.

Skydd: Saknas

Å 462 Ramshäll rasbrant och granskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns stort inslag av gamla och senvuxna träd. Kryptogamfloran är värdefull med flera signalarter. En bedömning är att området har förutsättningar att även hysa rödlistade lavar, mossor eller svampar. Rasbranten är klassificerad som nyckelbiotop. Även området nedanför branten har höga naturvärden, med bland annat en rik kärlväxtflora, och fungerar också som skydd för nyckelbiotopsbranten intill.

Beskrivning

Väster om Salvedal och sjön Borkens södra del, en halv kilometer nordväst om Ramshäll, finns en östvärd starkt blockig rasbrant med gamla senvuxna granar, lodytor och längst upp mot krönet även gamla tallar. I branten finns också senvuxna ekar och spridda lågor och döda träd av olika trädslag. Signalarter som hittats i branten är kattfotslav, rostfläck, skuggblåslav, korallav och barkticka. Här finns också gammelgranslav.

Nedanför och söder om branten finns en starkt blockig sluttning med gammal granskog. Även här finns en del död ved, bland annat ett litet område med sedan flera år döda granar i sydöstra spetsen av området. Längst i väster ingår även en liten blockig brant nedanför berget. Strax nedanför sluttningen i östra kanten sipprar rörligt markvatten fram och skapar förutsättningar för en rik flora med bland annat signalarterna skärmstarr och dvärghäxört.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Döda träd och träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 463 Rävberget rasbrant och hållmarksskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har mycket höga naturvärden knutna till de gamla grova träden och en riklig tillgång på död ved. Kryptogamfloran är mycket värdefull med flertal signalarter och även rödlistade arter. Den i länet mycket sällsynta och hotade svampen blackticka(VU) förekommer i området. De spår som finns visar att det troligen även förekommer rödlistade vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Rävberget ligger vid sjön Borkens sydvästra strand, cirka 700 meter nordväst om Salvedal. Området utgörs av en brant och starkt blockig sluttning ner mot sjön. Det växer gammal granskog i större delen av

området. Uppe på Rävberget i områdets södra del finns en mycket gammal urskogsartad tallskog med flera mycket grova tallar och gott om död tallved. I slutningen finns en levande grov tall med brandljud som visar att det här varit två eller eventuellt tre skogsbränder för länge sedan. På tallarna finns spår efter vedlevande insekter. Bland annat finns spår efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT).

I de grandominerade delarna finns bitvis gott om död ved, till exempel granlågor. På en granlåga har den rödlistade vedsvampen blackticka(VU) hittats. På granlågor finns även vedtrappmossa(NT), också den en rödlistad art. Andra rödlistade arter i området är ullticka(NT), tallticka(NT) och den lilla orkidén knärot(NT). Signalarter som noterats i området är stubbspretmossa, kattfotslav, skuggblåslav, korallav och vedticka. Här finns också gammlegranslav och grynnig blåslav.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved och träd som faller lämnas kvar.

Skydd: Biotopskyddsområde beslutat 2018. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 464 Salvedal bäckravín

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 12, 30, 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken har skurit sig ned i de sandiga sedimenten och skapat en geologisk formation som i sig har ett högt värde. Vattendraget är hårt påverkat av rensningar och omgrävningar men har trots detta kvar en hel del av sin ursprungliga karaktär. Värdena är högst i de nedre delarna där ingreppen har varit mindre. De nedre 420 metrarna av bäcken är en potentiell limnisk nyckelbiotop som omfattar 47 procent av vattendragets längd. Bäcken har ett naturligt lopp och uppvisar en variation i strömhastighet med både strömmande och meandrande inslag. Stensimpa finns i vattendraget och strömstare nyttjar regelbundet bäcken som rast- och övervintringslokal. De biologiska värdena i anslutning till bäcken är stora. Nere i bäckravinen finns en lundartad vegetation med inslag metergrova alar, grova ekar, gamla grova hässlen rika på döda grenar och ett ställvis rikligt inslag av död ved i olika nedbrytningsstadier. Området är en av de värdefullaste bäckraviner i Åtvidabergs kommun.

Beskrivning

Mellan sjöarna Såken och Borken ligger en mindre bäckravín. Bäcken hyser en variation i strömhastighet. Både strömmande och meandrande avsnitt finns representerade längs den cirka 900 meter långa sträckningen. Höjdskillnaden mellan sjöarna är cirka två meter. Hela vattendraget gränsar till jordbruksmark med företrädesvis åkermark. Vattendraget är dock välskuggat och kantas av klibbal, ek och hassel och en del björk, ask, sälg och asp. Död ved finns bara i ringa omfattning i bäcken. Bredden är oftast 4 till 6 meter bred och djupet kring några decimeter. Vattenmiljön utgörs till största delen av lugnflytande vatten som dominerar inom 74 procent av bäcken. Svagt strömmande och strömmande sträckor finns främst inom de centrala delarna och dominerar inom 18 respektive 8 procent av bäcken. Den vanligaste bottenytan är sand som dominerar inom 76 procent av vattendraget medan grus dominerar inom 24 procent. Dessutom förekommer en hel del finsediment i de lungnare partierna och sten och block inom fallsträckorna. Bäcken är kraftigt fysiskt påverkad. Ingreppen består främst av rensningar som skett för att sänka Såkens vattennivå. Uppskattningsvis 71 procent av bäcken är kraftigt rensad eller omgrävd. Här och var finns gamla rensvallar längs stränderna. Närmast gården Salved är bäckfåran kraftigt fördjupad.

Vid kartering förekom sparsamt med vattenvegetation. Övervattensväxter dominerade. Starr och igelknopp var vanligast men vid utloppet i Borken och inom de övre delarna av bäcken fanns även en hel

del bladvass. Inom partierna med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial dominerade näckmossa. Ett elfiske utfördes i ån 1999. Fångsten bestod av mört, abborre, stensimpa och lake. Sannolikt förekommer dock fler arter eftersom Borken och framför allt Såken har ovanligt artrika fisksamhällen. Strömstare nyttjar regelbundet bäcken som rast- och övervintringslokal.

Norr om vägen till Borkhult präglas trädsnittet helt av grova klibbalar i dimensioner mellan 5 och 10 dm i stamdiameter tillsammans med enstaka grövre björkar. Som underståndare utmärker sig främst hassel med decimetergrova stammar men även inslag av rönn, ask och druvfläder gör sig frekvent påmind. I varierande omfattning finns också olvon, björnbär, röda vinbär och brakved. Träd- och busksnittet är utpräglat flerskiktat och inslaget av död ved är ställvis mycket påtagligt trots att stubbar vittnar om viss avverkning inne i området. Rikligt med klenved och hasselstammar i varierande nedbrytningsgrad finns tillsammans med flera grova lågor av al. I den här delen är marken helt dominerad av bar jord och lövförna medan det glest spridda fältsnittet präglas av växter som tål skuggiga miljöer och trivs på näringsrika platser. I fältsnittet växer ekorrbär, brännässla, älggräs, nejlikrot, strandklo, skogssallad, lundgröe, tuvtåtel, kärrviol, harsyra, bergslok, majbräken och ormbär (signalart).

Söder om vägen till Borkhult ingår bäckfåran inledningsvis i en betesmark. Här har bäcken meandrat nere i de sandiga sedimenten och till en början gett upphov till en bredare skärning. I höjd med att åkermarken ansluter till bäckravinen på nordsidan blir skärningen smalare. De största samlade naturvärdena finns där bäckravinen är som bredast. Här finns tydliga spår av meandring och längre mot söder får skärningen en mer utpräglad v-formad karaktär. Trädsnittet i den bredaste delen av meandringen domineras av ek och klibbal. Alarna står företrädesvis i det fuktigare stråket i anslutning till ån. Alarna här är inte fullt lika grova som i den norra delen. De är i dimensioner mellan 2 till 3 dm i diameter. Enstaka träd är grövre. I den torrare brinken står totalt 8 stycken metergrova spärrgreniga ekar. Hasselbuskage är det dominerande inslaget i busksnittet med inslag av mycket grova hasselstammar. Strax innan ravinen smalnar av finns ett mycket rik- och storblockigt parti och här står de grövsta hasselbuskagen. På enstaka decimetergrova hasselstammar växer skriftlav. Inslaget av död ved är ställvis påtagligt med inslag av mulmifierade lågor (1-3 dm) och rikligt med döda decimetergrova hasselstammar. Trots att fältsnittet, närmast vägen, har delvis karaktär av en glest utvecklad grässvål så dominerar bar jord och lövförna i den mer vanliga lundartade delen. Även här får fältsnittet karaktär av mer skuggtåliga arter som tuvtåtel, nejlikrot, brunört, hundkex, vitsippa, hultbräken, lundgröe, harsyra, ormbär (signalart), träjon och brännässla. Efter att skärningen smalnat av kantas bäcken av en glest ställd enkel trädrad som på den södra sidan delvis saknas. Flera alar i den här delen är i dimensioner mellan 4 och 5 dm i stamdiameter.

De nedre 420 metrarna av bäcken är en potentiell limnisk nyckelbiotop. Bäcken rinner genom en grund ravin med tilltagande djup uppströms. Området är delvis betat. De nedre delarna av området är lugnflytande med sanddominerad botten. Sträckan är mer eller mindre opåverkad av rensningar men tycks vara påverkad av vattenståndssänkningar i Borken. Partiet omges av jordbruksmark men kantas av en välskuggande trädbård. De övre delarna har en mer varierande vattenhastighet dominerad av svagt strömmande partier med sandbotten. Strömsträckor med grövre bottenmaterial finns på flera håll. Sträckan är påverkad av rensningar men har kvar sitt ursprungliga lopp. Vegetationen i ravinen är lundartad med hassel, grova alar och ek. En hel del stora block finns spridda i ravinen. Vägen mot Borkhult passerar sträckan över en gammal stenvalvsbro.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska bibehållas och utvecklas i framtiden bör området lämnas för fri utveckling. Lundartade förhållanden råder inom delar av sträckningen och dessa bör få utvecklas. En sprut- och gödselfri zon på den angränsande åkermarken är viktig för att skydda bäckravinen naturkvalitéer. Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från exploatering i form av till exempel täktverksamhet, föroreningar och avverkning. Biotopvård bör utföras på rensade strömsträckor för att gynna strömvattenlevande organismer. Död ved bör bli vanligare i vattendraget.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 465 Borken klarvattensjö

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 10, 35, 41, 72

Naturvärdesbedömning

Borken är en för kommunen karakteristisk sprickdalssjö. Sjöns stora djup, goda vattenkvalitet och kalla vatten är förutsättningarna för hornsimpans och andra glacialrelikters fortbestånd. Fisken hornsimpa är endast känd från ett 30-tal sjöar i Sverige varav 9 i Östergötland och 4 i Åtvidabergs kommun. I Borken bedöms dess status som god. Sjön är av speciellt intresse eftersom den är relativt opåverkad och saknar omfattande permanent- och fritidsbebyggelse runt stränderna.

Beskrivning

Sjön Borken är belägen i ett sprickdalsbetingat bäcken i samma sjösystem som andra värdefulla sjöar såsom Såken och Yxningen. Sjöns yta är 3,7 km². Det största säkert bestämda djupet är 55,5 meter. Jämna plan finns på cirka 40 meter, 22 meter och 16 meter. Sjön har ett klart och kallt vatten. I sjön finns ett stort antal fiskarter som abborre, gädda, gärs, siklöja, nors, mört, braxen, löja, sarv och sutare. Det finns även uppgift om stensimpa, nissöga och den rödlistade arten lake(NT). Av intresse ur naturvårdssynpunkt är förekomsten hornsimpa. Förutom hornsimpa finns ytterligare s k glacialrelikter i sjön, nämligen tre arter av kräftdjur, *Pontoporea affinis*, *Pallasea quadrispinosa* och *Mysis relicta*.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel föroreningsutsläpp i sjön.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 466 Yxningen klarvattensjö och sprickdalgång

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi G K L F

Referenser: 12, 15, 30, 41,
42, 58, 63, 67, 76

Naturvärdesbedömning

Yxningen med öar och stränder tillsammans med Borkhultsdalgången är av riksintresse för naturvärden. Sjön har mycket hög vattenkvalitet och en intressant relik fauna. De mäktiga landformerna, den ovanliga insjöskärgården och sjöns karga omgivningar bildar tillsammans med den mångformiga fågelfaunan en utomordentligt värdefull och mycket skyddsvärd naturmiljö. Även Borkhultsdalgången hyser en mångfald naturvärden vilka tillsammans bildar en mycket värdefull och skyddsvärd naturmiljö. Dalgången i sig tillsammans med den meandrande ån i dalbotten är av mycket stort geologiskt intresse. Bruksbebyggelsen vid Borkhult samt resterna av äldre kulturlandskap har höga kulturhistoriska värden. Även de biologiska värdena är mycket höga. Det finns ett antal rödlistade arter inom området knutna till olika naturtyper, bland annat ekdominerade områdena med grova ädellövträd i klass med de värdefulla delarna av Eklandskapet i kommunens västra delar.

Beskrivning

Ett antal delområden inom riksintresset beskrivs mer noggrant som egna objekt, nr 467-480, 490, 1081,1176-1178. En stor del av Hästenäs kyrkskog naturreservat, nr 500, ligger också inom avgränsningen.

Sjön Yxningen är belägen på båda sidor om gränsen mellan Åtvidabergs och Valdemarsviks kommuner. Sjöns stora djup har uppkommit genom en förkastningsspricka i nordväst-sydostlig riktning. Här finns även en mycket markant sprickdal som sträcker sig väster om sjön mot Borken förbi Borkhult. Yxningen

är en klarvattensjö som karakteriseras av ett stort antal öar med skärgårdskaraktär och bland annat markanta hållmarksbranter utefter stränderna.

Även i Borkhultsdalgången höjer sig berget högt över dalbotten. Dalgången är, främst i den västra delen, utfylld med isälvsmaterial som bildar ett småkuperat landskap. Nere i dalgången dominerar åker- och betesmark. Borkhultsån har i öster ett meandrande ålopp. I branterna och nedanför berget är lövinslaget stort, bland annat ekdominerade områden med mycket gamla ekar på vilka det finns ett antal rödlistade arter. Yngre, men för framtiden värdefulla ekar, finns också spritt i dalgången. Mot Yxningen, söder om ån, ligger flera skarpt markerade lövbevuxna moränhöjder. I denna östra del av området finns spår efter ett äldre kulturlandskap i form av fossila åkrar. Från lövbestånden mellan ån och vägen vid bruksruinerna finns rapporter om hasselsnok(VU). Och i anslutning till det av isälvsavlagring utfyllda området i väster har sandödla(VU) påträffats. Ekoxe har påträffats på flera platser kring Borkhult. Artförekomst i övrigt beskrivs under respektive delområde.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå om sjön skyddas från föroreningsutsläpp och exploatering samt om odlingslandskapet i Borkhultsdalgången även i fortsättningen hålls öppet och området undantas från ingrepp såsom täktverksamhet, bebyggelse, barrträdsplantering av åker- och betesmark, avverkning i branter och på krön, anläggningar och rätning av åloppet. De stora grustäkterna i västra delen bör återställas med hänsyn till landskapsbilden. Vid återställningsarbetet bör dock även hänsyn tas till den fauna som gynnas av öppna sand- och grusytor. Alla grova ädellövträd måste gynnas liksom yngre framtida arvtagare.

Skydd: Strandskydd råder inom land- och vattenområdet intill 100 meter från Yxningens och respektive vattendrags strandlinje. Alléer utgör biotopskyddsområden. Vissa delar omfattas av 50-åriga naturvårdsavtal från 2005.

Å 467 Yxningen klarvattensjö

Naturvärdesklass: 1a **Skyddsmotiv:** Bi G L F **Referenser:** 10, 13, 22, 35, 41, 56, 70

Naturvärdesbedömning

Sjön Yxningen har mycket hög vattenkvalitet och en intressant fauna med bland annat glacialrelikter. De mäktiga landformerna, den ovanliga insjöskärgården och sjöns karga omgivningar bildar tillsammans med den mångformiga fågelfaunan en utomordentligt värdefull och mycket skyddsvärd naturmiljö. Yxningen inklusive öar och stränder är av riksintresse för naturvården.

Beskrivning

Yxningen ligger på båda sidorna om gränsen mellan Åtvidabergs och Valdemarsviks kommuner. Sjön är belägen i ett bäcken betingat av flera sprickdalar. Den upptar en yta av 32 km². Det största uppmätta officiella djupet i sjön är 75 m, vilket innebär att botten ligger cirka 40 m under havsytans nivå. Det finns dock uppgifter om ännu större uppmätta djup. Stränderna är branta och reser sig på många ställen lodrätt ur vattnet. Nivåskillnaderna kan vara upp till 70 m. Till följd av detta finns ett flertal goda utsiktspunkter runt sjön. I Yxningen finns en intressant insjöskärgård med drygt 90 öar och skär.

Yxningen är ett bra exempel på en näringsfattig sjö. Den har ett mycket klart och kallt vatten. Temperaturen i bottensiktet (på cirka 60 m djup) håller sig kring + 4 grader C oberoende av årstid och lufttemperatur. Siktdjupet har uppmätts till cirka sju meter.

Yxningen hyser sex stycken sk glacialmarina relikter. Hornsimpå är den enda fiskarten. De övriga relikterna är kräftdjuren pungräka(*Mysis relicta*), *Pontoporeia affinis*, *Pallasea quadrispinosa*, *Limnocalanus macrurus* och den rödlistade arten sjösyrsa(NT) (*Gammaracanthus lacustris*). Fiskfaunan innefattar cirka tjugo arter. Förutom vanliga fisksorter som till exempel gädda och abborre finns de

rödlistade arterna lake(NT) och ål(CR). Här förekommer också uppgifter om bäcknejonöga, nissöga och stensimpa. I sjön finns ett bestånd av insjööring med lekplats i Borkhultsån.

Fågellivet i och i anslutning till sjön är artrikt om än inte så individrikt. På flera platser i branterna kring sjön häckar korp och fram till 1955 fanns här också pilgrimsfalk. Till sjöns vattenbundna häckfåglar hör fiskgjuse, lärkfalk, storlom, storskrak, småskrak, fiskmås, fisktärna, gråtrut(VU), silltrut(NT), drillsnäppa, kanadagås, knipa och gräsand. Trots att Yxningen är en utpräglat näringsfattig sjö så finns smärre vassvikar. Här uppträder en del slättsjöfågelarter som skäggdopping, sävsparv(VU), rörsångare och knölsvan.

Till följd av de bergiga, jordartsfattiga och branta stränderna finns en artfattig och karg vegetation. Barrträd och då främst tall karaktäriserar stränderna kring sjön. Bergskrönen är bevuxna med hållmarksskog som på flera platser är orörd. Områden inom de delar av stränderna som omfattas av riksintresset för naturvård och som i inventeringar beskrivits som särskilt värdefulla beskrivs som egna objekt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel föroreningsutsläpp i sjön; bebyggelse, friluftsanläggningar samt skogsavverkning på höjder, i branter och på öar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 468 Tasvik aspskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Aspskogen innehåller gamla, grova träd med en intressant kryptogamflora med minst en rödlistad art. På marken finns en rik lundflora. Södra delen är klassificerad som nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Tasvik ligger vid en liten vik av Yxningen, knappt tre kilometer nordväst om Långserum. Strax nordost om huset vid vikens östra strand finns en gammal, delvis lundartad aspskog med en rik förekomst av grova aspar. Vissa aspar är mycket grova och ihåliga. Det finns även inslag av tall, ek, ask, och alm. I buskskiktet förekommer hassel. På marken växer vårärt, trolldruva och blåsippor. Andra intressanta arter som förekommer är liten punktlav, grå punktlav, skriftlav, dvärgtufs, liten baronmossa, fällmossa och guldlocksmossa.

På norra delen av Tasvikeudde, invid stranden, finns en flerskiktad aspdominerad blandskog där även graninslaget är stort. Det finns ganska gamla aspar på vilka man kan hitta asphättemossa och även här liten punktlav. På asplågor växer signalarten barkticka.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området tillsvidare lämnas för fri utveckling och död ved och kullfallna träd sparas.

Skydd: Det större södra delområdet är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2007. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 469 Sjöberga källpåverkad barrskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Området har en intressant markflora med signalarter bland svampar och kärlväxter. Här finns de rödlistade arterna dofttaggsvamp(NT) och gräset storgröe(NT). Nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Ett par hundra meter väster om huset vid Sjöberga invid Yxningens strand, 2,5 kilometer nordväst om Långserum, finns en granslutning med källpåverkad mark. Grov gran förekommer liksom även al och ask. Det finns enstaka grova lågor. Marksvampfloran är rik med arter som den rödlistade arten dofttaggsvamp(NT), zontaggsvamp, fjällig taggsvamp, granrika och rödgul trumpetsvamp. På marken växer även skärmstarr och det rödlistade gräset storgröe(NT). Bland lavarna på träden finns jaguarfläck och skriftlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas för fri utveckling och död ved och kullfallna träd sparas. Körskador i och i närheten av surdråget måste undvikas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 470 Långserumsbergen barrskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Den delvis urskogsartade barrnatskogen hyser ett stort antal rödlistade arter och signalarter bland mossor, lavar, svampar och insekter. Områdets storlek och läget vid den riksintressanta sjön Yxningen bidrar till att området bedöms ha högsta naturvärde. Största delen av området, närmast stranden, ingår i riksintresset Yxningen. Hela området ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Området ligger cirka två kilometer norr om Långserums by vid sjön Yxningens strand. Längs med stranden finns sluttningar och branter ner mot sjön. Skogen är i det närmaste orörd gammal barrskog med mycket gott om torrträd, lågor och gamla träd. Några tallar bedöms vara över 300 år gamla. Tall är rikligast företrätt men bitvis dominerar gran och aspinslaget är stort. Enstaka ek och björk förekommer också. Rödlistade arter som påträffats i denna del är liten hornfliksmossa(VU), vedtrappmossa(NT), , ladlav(NT), kortskaftad ärgspik(NT), garnlav(NT), aspgelélav(NT), granticka(NT) och talticka(NT). Signalarter som noterats är platt fjädermossa, kornknutmossa, stor revmossa, västlig hakmossa, kalkkrusmossa, kantvitmossa, nästlav, kattfotslav, mjölig klotterlav, vitmossav och gulnål. Bland vedsvamparna finns signalarterna vedticka, barkticka och rävticka. Här finns också asphättemossa och gammelgranslav.

Längre upp på berget finns ett stort barrskogsområde med cirka 150-åriga granar och tallar. Där är det dock ont om död ved. De gamla träden hyser dock krävande insekter. Här finns det bland annat spår av skalbaggarna och signalarterna granbarkgnagare och bronshjon. Även här finns den rödlistade laven kortskaftad ärgspik(NT). På marken, främst i sydvästra delen, finns intressanta marksvampar som de rödlistade arterna orange taggsvamp(NT) och blå taggsvamp(NT). Signalart bland marksvamparna är dropptaggsvamp och fjällig taggsvamp. En signalart i övrigt som noterats är blåmossa. Här finns också strecklav och gammelgranslav. Tjäder har också noterats hålla till i området.

Strax sydost om husen vid Sjöberga finns en liten lodyta med stenskravel nedanför. Här växer lind och gamla granar nedanför branten. I den fuktiga miljön trivs flera ovanliga mossor som signalarterna stor revmossa och västlig hakmossa. Bland lavarna förekommer gammelgranslav och skriftlav. På marken växer även här signalarten fjällig taggsvamp.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört för fri utveckling och död ved som lågor och torrträd sparas. En skötselplan finns för området.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan år 2003. Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 471 Hunsale udd barrskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Detta är ett av värdefulla områden längs sjön Yxningens södra strand med gammal barrskog, värdefull kryptogamflora och av värde för vedinsekter. Rödlistad art förekommer. Sluttningen mot sjön sydväst om udden är klassificerad som nyckelbiotop. Området ingår i riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Hunsale udd sticker ut i sjön Yxningen nordost om Långserums by. Längst ut på udden växer gammal barrskog med stort inslag av gammal tall och en del gammal gran.

Tvärs över viken mot väster finns en sluttning ner mot sjön bevuxen med gammal lövrik barrskog. Här finns det gott om gamla träd och lågor. Förutom barrträden finns även gammal asp och senvuxen ek. På en senvuxen ek växer den rödlistade laven liten blekspik(VU). Signalarten rostfläck och gammelgranslav har noterats liksom spår efter skalbaggen och signalarten granbarkgnagare.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om områdena lämnas för fri utveckling och död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 472 Skinnebo barrskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 23, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Detta är ett mycket värdefullt barrskogsområde med karakteristiska hållmarker vid Yxningens strand. Läget vid sjön ger en hög och jämn luftfuktighet, vilket tillsammans med riklig förekomst av gamla träd och död ved innebär att det här finns en värdefull kryptogamflora med minst två rödlistade arter och ett stort antal signalarter. Nyckelbiotop. Ingår som strandområde i riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Mellan Skinnebo och Sandviken vid Yxningens södra strand finns en naturskogsartad barrskog med gammal hållmarksskog på höjderna och lövrik grandominerad skog i sluttningarna.

I hållmarksskogen finns gott om gamla tallar, tallågor och talltorrakor. I slutningarna finns det gott om grova aspar, asplågor, torrgranar och grova granågor. Senvuxna ekar förekommer också liksom block och lodytor. Hänglavar förekommer rikligt.

På en tallåga har den rödlistade arten ladvav(NT) noterats. På asplågor förekommer den rödlistade arten vedtrappmossa(NT). Och på marken finns den lilla rödlistade orkidén knärot(NT). En annan rödlistad art är grynig filtlav(NT). Signalarter som hittats i området är stor revmossa, flagellkvastmossa, klippfrullania, gullockmossa, västlig hakmossa, kalkkrusmossa, fällmossa, rostfläck, kornig nållav, koralllav, skuggblåslav, norrlandslav, bårdlav och barkticka. Här finns också grynig blåslav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 473 Solliden rasbrant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 4

Naturvärdesbedömning

Detta område är exempel på en brant som bör sparas mot den riksintressanta sjön Yxningen. Trots att skogen förefaller ung finns här inslag av äldre träd och död ved som är viktigt för många lavar, svampar och insekter. Tallarna på berget i områdets östra del är lämpliga som boträd för rovfåglar, vilka är en karakteristisk del av sjöns värdefulla fågelliv. Ingår som strandområde i riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Utefter Yxningens södra strand aldeles intill den östra kommungränsen finns en otillgänglig rasbrant mot sjön. Rasbranten innehåller i huvudsak 80-åriga tallar, men i trädskiktet finns även gran och inslag av björk och asp. Uppe på brantens krön i öster växer några senvuxna knotiga ekar med början till skorpbark på vilken det förekommer gul mjöllav, spiklavar (bland annat *Calicium salicinum*) samt fällmossa. Signalarten fällmossa växer även på lodytor ned mot sjön. På berget vid områdets sydöstra gräns finns en del äldre vidkroniga tallar. I öster finns även ett parti med en mer lundartad miljö vid en liten skogbäck som rinner ut i sjön. Här finns lind, lönn och vid sjön al. På enstaka hassel växer rikligt med skriftlav. På marken finns blåsippta, harsyra och kranshakmossa. I vissa delar såväl i väster som öster finns en del lågor, torrträd och högstubbar. På en grov granlåga växer bland annat den rödlistade vedsvampen ullticka(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och öka om området lämnas orört och all död ved och omkullfallna träd sparas. Erforderlig skyddszon bör lämnas runt lämpliga boträd. Störande aktiviteter bör i förekommande fall inte ske i omgivningarna under häckningstid.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 474 Borkhultsån vattendrag

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G K L

Referenser: 12, 30, 41, 58, 76

Naturvärdesbedömning

Borkhultsån bedöms som en mycket värdefull öringlokal. I anslutning till ån häckar den hotade fågeln kungsfiskare(VU) liksom strömstare. Åns östra delar har ett tilltalande meandrande lopp. Dammarna vid Borkhult är en rest av en industriell miljö som baserats på vattenkraft med tillhörande såg, kvarn mm., och kan även tillskrivas ett kulturhistoriskt värde. Ån ingår i Borkhultsdalgången som tillsammans med sjön Yxningen är av riksintresse för naturvården.

Beskrivning

Borkhultsån rinner från sjön Borken (Lilla Bork) genom Borkhults by till Yxningen. Den sammanlagda längden är ungefär 2,5 kilometer. Den inledande sträckningen av ån kantas av ung klibbal och björk. Ån är här 5-8 meter bred. Efter cirka 150 meter övergår ån i en damm som i dagsläget har karaktär av en bred, grund och näringsrik å. Dammen omgärdas av en förhållandevis ung lövskogsbård med främst klibbal och glasbjörk. Dammen får karaktär längs strandlinjen av en bård av bunkestarr som in mot land övergår i sporadiskt förekommande videsnår. I den norra delen av dammen finns bestånd av bladvass medan sjöfräken är beståndsbildare i väster. Den öppna vattenspegeln dominerar i dammen men bryts av näckrosbestånd, vattenpilört och ett par små albevuxna holmar. Andra växter som präglar vattenmiljön är bredkaveldun, flaskstarr, videört, fackelblomster och kärrsilja.

Utflödet ur dammen sker genom en mindre å som efter cirka 100 meter övergår i ytterligare en damm. Här är vattenspegeln i stort sett helt öppen och strandvegetation saknas nästan helt. Även här står al i strandkanten, varav några grövre. Längst i öster avslutas dammen med en fördämning.

Efter att vattenmassorna passerat dammbyggnaden strax väster om bebyggelsen vid Borkhult forsar vattnet ned i en stensättning och passerar ruinerna av det gamla bruket. Här har vattendraget delvis karaktär av en liten bäck. Denna sträcka är omgiven av lövbestånd vilket skapar en skuggig närmiljö. Efter ytterligare cirka 200 meter finns ytterligare en fördämning vid en gammal kvarn och ett nytt fall sätter åter fart på vattnet. Därefter går strömhastigheten ned betydligt. Öster om kvarnen ligger en brett grunt parti som har karaktär av en damm. Det lugnflytande vattnet omgärdas av en sparsamt förekommande strandvegetation med mindre bestånd av bredkaveldun, bladvass, flenrör, bunkestarr och små hobbar av sjöfräken. I övrigt präglas stränderna av veketåg, svalting, förgätmigej, strandklo, krypven och dunört. Centralt i den i övrigt helt öppna vattenspegeln finns ett större bestånd av bladvass. Till skillnad från de nakna stenarna i den inledande bäcken är den grunda botten helt täckt av vattenpest. En byggd fördämning i öster avslutar dammen.

Över dammarna vid Borkhult jagar stor fladdermus och vid ån i anslutning till dammarna finns både kungsfiskare(VU) och strömstare noterade med häckningar.

Vid det nedre dammutflödet finns en ravinskog med alm, ask och lönn bland alarna. Ån är här forsande-strömmande, 4-6 meter bred. Vattenvegetationen är måttlig och botten består av sand, grus, och sten. Längre nedströms varierar vattenhastigheten mellan lugnflytande och strömmande-forsande vatten och botten varierar med lera, sand, eller grus och sten. Till största delen omges ån här av öppen mark, men det finns en del trädbevuxna partier. Bredden varierar mellan 2,5 och 4 meter. Bitvis är vattenvegetationen riklig. Från åns mynning och uppströms cirka 150 meter är ån omgiven av skuggande alskog. Vattnet är lugnflytande och omkring 6 meter brett. Vattenvegetationen är sparsam med dybotten. Mellan den nedre dammen och strax före utloppet i Yxningen har ån ett mer eller mindre meandrande lopp.

Flera avsnitt har bra förhållanden som lekområden för den stam av Yxningens insjööring som håller till här. Vid provfiske har även arter som stensimpa, lake(NT) och bäcknejonöga påträffats. Vid bottenfaunaundersökning hittades bland annat skalbaggen stor klobagge, nattsländan *Hydropsyche saxonica* och dagsländan *Ephemera danica*.

En historisk utredning om öringspopulationens utbredning i den beskrivna sträckan kan bidra med en målsättning för ett framtida bevarandearbete. I den beskrivna sträckan av Borkhultsån finns tre stycken fördämningar som i dagsläget inte tillåter vandring av öring. Om och hur detta ska åtgärdas bör utredas.

Bibehållande av värdena

De åtgärder som påbörjats för att bibehålla och förbättra förutsättningarna för öringen bör slutföras och följas upp. I övrigt måste ån undantas från ingrepp som rätning av åloppet och föroreningsutsläpp. Dammarna bör inte tillåtas att växa igen i framtiden. Trädbestånden, till exempel äldre alar, i strandkanten bör lämnas för fri utveckling. Äldre alar uppvisar ofta förekomster av ihåligheter vilket är en viktig egenskap för till exempel ynglande fladdermöss. Överhänget av grenar vid stranden är en positiv egenskap som ofta utnyttjas av födosökande fladdermöss.

Skydd: Strandskydd råder inom land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen.

Å 475 Borkhults herrgård ekpark och lövskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 15, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Det ekdominerade området har mycket högt naturvärde jämförbart med högt klassade områden i Eklandskapet i kommunens västra delar. Det finns ett mycket stort antal gammelekar med en rik lavflora med flera rödlistade arter. Skalbagen ekoxe har här ett bra tillhåll. Området bedöms ha mycket stort värde för vedinsekter och hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop. Området ingår i Borkhultsdalgången som tillsammans med Yxningen är av riksintresse för naturvården.

Beskrivning

Borkhults herrgård omges av ett stort antal gamla ekar. På gårdsplanen står även en grov alm och infartsvägen kantas av gamla, delvis ihåliga lindar. Bakom herrgården har det förr funnits en stor park. Idag betas en del av denna park medan övriga delar inte sköts alls utan slyas igen med hassel eller övergår i granskog. Parken övergår därför gradvis i löv- och blandskogar norrut. Här finns en äldre ekdominerad lövskog, delvis av ekhagmarkskaraktär, där det även finns inslag av alm, lind, lönn, asp och björk. Ett tiotal gamla och grova ekar förekommer. I nordöst finns ett parti med äldre lövskog i anslutning till ett källdråg och ett storblockigt parti i slutningen. Här växer asp, ek och klibbal. Även här finns ett par grova ekar.

Lavfloran är rik på de gamla ekarna med de rödlistade arterna gammelekslav(VU), blyertsav(NT), skuggorangelav(NT), gul dropplav(NT), hjälmbrosklav(NT) och rosa skärelav(NT). Även signalarten brun nållav förekommer på ekarna. I området finns i övrigt signalarter som platt fjädermossa, fällmossa och traslav samt skriftlav. I det nordöstra partiet förekommer även den sällsynta växten skogstarr på marken. Det finns gott om mulmträd och i vissa träd är det talrika hål efter vedinsekter på bark och ved. Det finns rapporter från flera år om förekomst av ekoxe.

En studie av insekter, i första hand knutna till ek, skulle ge ytterligare information om områdets betydelse ur naturvårdssynpunkt.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om vidkroniga ekar frihuggs och en del gran plockas bort. Det nordöstra partierna bör i övrigt lämnas orört. Låt djur beta större delar av parken/området.

Skydd: Saknas

Å 476 Borkhult allé

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Allén längs vägen mellan Borkhult och Yxnerum är för ung för att kunna tillskrivas några naturvärden i sig. Kulturhistoriska värden och värden för landskapsbilden finns tillsammans med ett högt framtida biologiskt värde. Ett visst värde i landskapsekologiskt perspektiv kan tillskrivas allén då den till exempel kan fungera som skydd för jagande fladdermöss. Allén ingår i Borkhultsdalgången som tillsammans med Yxningen är av riksintresse för naturvärden.

Beskrivning

Längs vägen mellan Borkhult och Yxnerum står en askallé cirka 100 meter öster om herrgården. Allén utgörs av 24 träd i en dubbel trärad. Träden är unga och i dimensioner mellan 2 och 3 dm i stamdiameter och står placerade i ett öppet läge.

Bibehållande av värdena

Träden bör tillåtas att nå biologisk mogen ålder.

Skydd: Alléer omfattas av biotopskydd.

Å 477 Borkhultsån lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Den lilla ädellövskogen har ett mycket stort framtidsvärde. Lundartade ädellövskogar är sällsynta i landskapet. De grova ekarna i området tillför också naturvärden som på sikt kommer att utvecklas. Området ingår i Borkhultsdalgången som tillsammans med Yxningen är av riksintresse för naturvärden.

Beskrivning

Söder om vägen mellan Borkhult och Yxnerum, intill Borkhultsån, ligger ett mindre lövskogsparti. Här växer ett ungt till medelålders trädskikt där det dominerande inslaget utgörs av klibbal, ask, alm, lönn, ek och asp i dimensioner vanligtvis mellan 1 och 3 dm i stamdiameter. Enstaka grövre träd finns intill ån i det västra hörnet av området. Här står en cirka 13 dm grov ek och ytterligare en ek som är 8 dm grov. Ingen av ekarna hyser grov skorpark. Båda ekarna står relativt fritt tack vare röjningar längs kraftledningsgatan i den södra delen av området. Enstaka exemplar av brun trädmyra har noterats på den klenare av de båda ekarna.

Som underståndare står företrädesvis slyartad ask och asp men även al och alm. Små plantor av olvon finns också här och var. Inslaget av död ved är begränsat till klenved. Minst en generation stubbar finns i området där enstaka stubbar är grövre.

Den bara mullrika jorden dominerar som marktäckare och fältskiktet är mycket glest spritt och hyser spridda förekomster av ormbär (signalart), ekorbär, nejlikrot, bergslok, tuvtåtel, häckvicker, lundgröe och liljekonvalj. Enstaka individer av arter som främst brukar hänföras till öppna miljöer finns, till exempel teveronika, smultron (indikatorart) och gullviva (indikatorart).

Området kan vara en intressant landsnäckelokal. En stor individrikedom av landsnäckor har observerats vid besök. Främst bland träden nere vid Borkhultsån. En inventering av landlevande mollusker skulle kunna ge värdefull information om en organismgrupp som är svårt trängd i det moderna jordbrukslandskapet.

Bibehållande av värdena

En fri utveckling av hela området kan bidra till att naturvärdena i den lundartade fuktiga miljön utvecklas på sikt.

Skydd: Strandskydd gäller intill Borkhultsån inom 100 meter från strandlinjen.

Å 478 Byberget rasbrant och hållmarksskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 41, 63, 92

Naturvärdesbedömning

Den höga branten i sig utgör en viktig komponent i den värdefulla sprickdalgången som är ett riksintresse. Områdets naturvärden är främst knutna till skoglig kontinuitet och gamla träd. Såväl tallskogen på krönet som lövskogen i sydbranten hyser gamla och senvuxna träd och rikligt med död ved. Området har mycket stora naturvärden och i området finner man den rödlistade talltickan(NT) som ofta förekommer med andra rödlistade arter. Den tämligen stora förekomsten av död ved och att veden är i olika nedbrytningsstadier gynnar ovanliga vedlevande insekter. Området är en större nyckelbiotop där man funnit arter som gammelekslav(VU), blyertsrav(NT), gelélavar, brun nållav och den ovanliga skogslansnäckan *Aegopinella pura*. I området finns mycket gamla och grova ekar.

Beskrivning

Byberget vid Borkhults gård, norr om vägen mellan Borkhult och Yxnerum, höjer sig 80 meter över dalbotten. På krönet finns en hållmarksskog med äldre gles tallskog på impediment. Det finns många riktigt gamla och grovgreniga tallar. Det finns också en hel del död ved, till exempel torrakor.

Området består av gammal skog dominerad av tall på höjderna och i branten och strax nedan branten växer gamla ekar. Terrängen är kuperad och bitvis mycket brant. På höjderna växer gammal senvuxen tall där många har pansarbark eller början till pansarbark. Tall finns i olik ålder men den dominerande diametern är 3-5 dm. Längre ner i branten ökar inslaget av ek samtidigt som jordmånen ökar. Eken är ofta senvuxen i branterna. Längre ner i branten, där marken flackar växer gamla grova och vidkroniga ekar med en diameter på 6-14 dm. Även den rödlistade asken(EN) med diametern 1-3 dm förekommer nedan branten. Buskskikt förekommer främst på hällen och där dominerar en och ek. På hällen växer renlav och ljung och längre ner i branten är lundgröe vanlig. Död ved förekommer rikligt på hållmarken och finns i olik ålder främst som stående död ved. På veden syns insektsspår. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT).

Mot dalgången finns en blockig sydbrant med äldre asp och ekskog. I branten finns spridda riktigt gamla och senvuxna ekar. Här är också gott om gammal asp och död ved av asp och andra lövträd. På de gamla ekarna finns rödlistade lavar som gammelekslav(VU), blyertsrav(NT) och gul dropplav(NT). Även signalarten brun nållav förekommer liksom gelélavar. Branten har även en intressant landsnäckfauna med fynd av den ovanliga lilla skogslansnäckan (*Aegopinella pura*). En undersökning av insektsfaunan knuten till levande och döda gamla tallar och lövträd bedöms kunna tillföra ytterligare kunskap om områdets naturvärden.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och kullfallna träd sparas.

Skydd: Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2005.

Å 479 Borkhults gård hagmark

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 41, 42, 92

Naturvärdesbedömning

Denna blandlövhage i den mycket värdefulla och riksintressanta Borkhultsdalgången hyser en varierande flora med hävdgynnade kärlväxter. Ekar i hagen kan i framtiden utvecklas till grova spärrgreniga hagmarksträd, värdefulla för sällsynta och rödlistade djur och växter, om de får stå fritt. I området har det utvecklats en hävdgynnad flora med arter som smultron, gullviva, ängsvädd, bockrot, jungfrulin, ängsskallra, svinrot, backnejlika, rödklint och revfibbla samt den rödlistade korskovallen(NT). I äldre hässlen med död ved finner man hasselticka som är en bra signalart för lundar med höga naturvärden och tillsammans med den förekommer ofta andra ovanliga och rödlistade arter

Beskrivning

I slutningen utefter landsvägens norra sida från Borkhults gård mot Yxnerums kursgård finns en blandlövhage som sluttar brant mot vägen i söder. I övrigt är terrängen lätt kuperad med ett allmänt inslag av block. Hagens struktur visar på ett det har använts som betesmark under lång tid, men det kan ha varit avbrott i hävden eller dåligt betestryck under en tid. Trädskiktet är ofta tämligen tätt och bildar tillsammans med buskskiktet en ofta välskuggad hage med en viss lundkaraktär. Marken i hasselmiljöerna är ofta söndertrampad av betesdjur. Även öppna partier som är gammal åkermark finns i området och åtminstone några är fossila åkrar.

I trädskiktet dominerar asp och björk med en diameter på 2-3 dm, dock förekommer inslag av grövre björkar som har grov bark. I främst områdets kanter växer vidkroniga ekar med en diameter på 6-8 dm och de har grov bark. Även apelförekommer spritt i området. I buskskiktet dominerar hassel som växer allmänt till rikligt i området. Hasseln är ofta ung men några äldre hasselbuskar finns och i dem förekommer död ved och även signalarten hasselticka. Marken är i stora delar mager och en hävdgynnad flora förekommer allmänt med arter som smultron, gullviva, ängsvädd, bockrot, jungfrulin, ängsskallra, svinrot, backnejlika, rödklint och revfibbla. Tidigare vid en gynnsammare årstid har man även funnit den rödlistade korskovallen (NT) Död ved förekommer glest som enstaka grov låga av björk och klen ved efter röjning.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om en planerad röjning, med beaktande av röjgödningseffekt, utförs och om betet intensifieras. Gödsling får inte ske. De yngre ekar av hagmarkskaraktär som finns bör särskilt beaktas vid röjningen så att de huggs fria.

Skydd: Saknas

Å 480 Borkhults gård lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till förekomsten av äldre lövträd och buskar. Kryptogamfloran är värdefull. Området ligger i Borkhultsdalgången som tillsammans med Yxningen är av riksintresse för naturvärden.

Beskrivning

Cirka 500 meter söder om Borkhults gård, där vägen mot Fröjerum svänger kraftigt, finns en nordvärd sluttning med äldre aspdominerad lövskog. Det finns många grova aspar och inslag av ek, vårtbjörk och lite ask, alm och lönn. Det är rikligt med gammal hassel i buskskiktet. På döda hasselgrenar växer den ovanliga svampen läderskål (signalart) och på en gammal ek har laven rostfläck (signalart) hittats. I västra delen finns en liten källa och en bäck.

Bibehållande av värdena

Gran bör huggas bort i övrigt bör området lämnas orört om naturvärdena ska bevaras. Vindfällda lövträd bör lämnas.

Skydd: Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2005.

Å 481

Yxnerum strandskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 482

Djurnäs lövskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 483

Alger lövrik tallskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 484

Yxnerum lövrik barrskog och hållmarksskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 485

Sörgöl granskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 486

Alger lövskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 487

Hästgöl lövrik barrskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 488

Aspdalen tall- och strandskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 489

Aspdalen lövrik barrskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 490 Hästenäs hållmarksskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Detta är ytterligare ett område av naturskogskaraktär i nära anslutning till sjön Yxningen öster om Yxnerum. I området finns rikligt med död ved och brandspår. Kryptogamfloran bedöms värdefull. Området ingår i riksintresset Yxningen som även inkluderar strandnära delar.

Beskrivning

Cirka 800 meter ostsydost Hästenäs, i höjd med Hästenäsholmarna i Yxningen, finns en hållmarkstallskog med tillhörande brant i söder. Hela området är impediment eller nästan impediment.

Gammal grov tall samt tallågor och torrträd förekommer allmänt. Det finns även inslag av gammal grov asp och senvuxen ek. En stor del av skogen på bergstoppen har nyligen brunnit och en stor mängd bränd död ved har skapats.

Den rödlistade vedsvampen talticka(NT) samt grynig blåslav och blodticka har noterats i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området, inklusive den döda veden, lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 491

Svartgöl barr- och sumpskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 492 Hästenäs barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser gamla träd och död ved. Kryptogamfloran är värdefull med minst två rödlistade arter. Området torde även vara intressant för vedinsekter. Området ligger nära andra, mycket värdefulla naturskogar norr om Yxningens östra del vilket motiverar ett högt naturvärde. Dessa områden som helhet har sammantaget mycket högt värde. Delområdet med hållmarksskog är klassificerat som nyckelbiotop.

Beskrivning

Området består dels av två skogspartier i nordostvärd grandominerad sluttning öster om gården Hästenäs, cirka 3,5 kilometer öster om Yxnerums kyrka, och dels av ett mindre område med hållmarksskog några hundra meter sydväst om gården.

I granskogssluttningarna finns visst inslag av död ved i form av lågor. På lågorna finns den båda rödlistade arterna vedtrappmossa(NT) och ullticka(NT) tillsammans med signalarten grön sköldmossa. På granarna växer kattfotslav och gammelgranslav. Norr om bäcken närmast gården finns ett rikare parti med bland annat hassel. På marken växer här skarp taggsvamp som indikerar finare markkvalitéer.

I hållmarksbeståndet finns gamla pansarbarkstallar, enstaka senvuxna granar och en del död ved i form av tallågor och torrakor.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas bäst om området lämnas orört. Död ved, döda och kullfallna träd måste sparas.

Skydd: Saknas

Å 493 Hästgöl sumpskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar är ofta rika miljöer för växter och djur. Denna sumpskog ligger i anslutning till andra varierande och mycket värdefulla skogsområden vilket motiverar ett högt naturvärde. Sammantaget är området norr om Yxningens västra del som helhet mycket värdefullt för naturvården.

Beskrivning

Några hundra meter norr om Hästgöl, några kilometer öster om Yxnerums kyrka, finns en blandsumpskog med stort inslag av senvuxna alar och granar. Signalarter som kattfotslav, gammelgranslav och skriftlav har noterats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört och en skyddszon lämnas utanför.

Skydd: Utöver generellt markavvattningsförbud saknas skydd.

Å 494

Hästgöl barrskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 495

Löten barrskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 496

Yxnerum ek- och aspskog

Området ingår numera i Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Å 497 Yxnerums kyrka grova ekar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

De relativt grova ekarna norr om vägen hyser minst tre rödlistade arter, bland annat den hotade arten kärnticka(VU). De utgör en viktig länk i de ekrika markerna vid Yxnerum och Borkhult.

Beskrivning

Norr om vägen vid parkeringen och församlingshemmet vid Yxnerums kyrka står i slutningen nedanför bebyggelsen ett antal relativt grova ekar. De står solexponerat och har delvis skorpbark. På barken växer de rödlistade lavarna gul dropplav(NT) och hjämbrosklav(NT). Eken hyser även den rödlistade svampen kärnticka(VU).

Bibehållande av värdena

Det höga naturvärdet bibehålls om de grova ekarna sparas och hållas fria från sly.

Skydd: Saknas

Å 498 Yxnerums kyrka allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Allén längs vägen vid Yxnerums kyrka är för ung för att kunna tillskrivas några naturvärden i sig. Kulturhistoriska värden och värden för landskapsbilden finns tillsammans med ett högt framtida biologiskt värde. Ett visst värde i landskapsekologiskt perspektiv kan tillskrivas allén då den kan fungera som skydd för till exempel jagande fladdermöss.

Beskrivning

Vid Yxnerums kyrka finns två lindalléer med 13 träd i dimensioner mellan 3-4 dm i stamdiameter. Inne på kyrkogården står en grov lönn (10 dm) och en grov ask(EN) (cirka 8 dm).

Bibehållande av värdena

Träden i allén bör tillåtas att nå biologisk mogen ålder. Plantera igen luckor efterhand träd dör av i allén.

Skydd: Alléer omfattas av biotopskydd.

Å 499 Östantorp bäckravin

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är och kommer att bli värdefullt för bland annat vedlevande svampar och mossor.

Beskrivning

Mellan Östantorp och Sånstorp norr om Yxnerums kyrka finns en bäckravin omgiven av åkrar. I ravinen växer asp och klibbal med inslag av ek, lönn, ask, rönn, hägg, vildapel och i buskskiktet hassel. En del av asparna och alarna är ganska grova och en del död ved börjar bildas.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd

Å 500 Hästenäs kyrkskog naturreservat

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 15, 32, 63, 101

Naturvärdesbedömning

Hästenäs Kyrkskog är ett av Östergötlands största och finaste skogsreservat. Här finns i stort sett alla naturtyper representerade, allt ifrån magra månghundraåriga hållmarksskogar till högproduktiva gransänkor, prunkande ädellövskogar, grova gammelekar och strandskog av asp och björk. Förutom storleken har området en mycket hög andel nyckebiotoper och naturvärdesobjekt och är speciellt genom att det här lever ett mycket stort antal sällsynta och känsliga arter, vara många är rödlistade. Här har de stora möjligheter att leva kvar i området om det bevaras. Som exempel kan nämnas att svart praktbagge som lever på gammeltallar och rödlistade arten ullticka(NT) på granlågor är vanliga. Mycket krävande rödlistade arter såsom blackticka(VU) på granlågor och raggbock(NT) på tallågor kompletterar bilden av ett för Götaland relativt unikt område. I reservatet ingår en del av sjön Yxningen som i sin helhet är ett riksintresse för naturvärden. Reservatet ingår i det europeiska nätverket Natura 2000 och är utpekad både enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. I reservatet finns vandringsstigar och flera anordningar för besökare.

Beskrivning

Hästenäs kyrskog öster om Yxnerum vid Yxningens nordvästra strand är ett stort barrskogsdominerat gammelskogsområde med stort lövinslag. På höjderna växer, ofta mycket gammal, naturskogsartad hållmarkstallskog. På höjderna söder om Sörgöl finns bestånd som endast är marginellt påverkade av människan. Här är månghundraåriga tallar vanliga och mängden grov död ved mycket stor. I de sydvända branterna nedanför hållmarkshöjderna finns ett inslag av senvuxna ekar och andra lövträd.

I slutningarna och de lägre delarna växer granskog, i vissa delar örtrik, ofta med ett rikt inslag av grov död ved. I sydslutningarna vid Yxningen är inslaget av lövträd ofta stort. Öster om Svartgöl dominerar lövrika barnaturskogar.

Nära Yxnerum och runt de gamla torpen finns lövskogar ofta med ett rikt ekinslag. Vid Östantorp finns skogsbyn med ädellövskog och igenväxand hage med några riktigt gamla och grova ekar.

I sänkor finns små surdråg och sumpskogar där klibbal och glasbjörk utgör viktiga inslag.

Tre mindre sjöar finns inom området; Sörgöl, Hästgöl och Svartgöl. Södra delen av området utgörs av en del av den stora sjön Yxningen.

Kärlväxtfloran i området är mestadels den typiska för länets barrskogar och domineras av risväxter som blåbär och ljung. Gammelskogsarter som grönpyrola och den lilla rödlistade orkidén knärot(NT) är vanliga. I en del källpåverkade delar tillkommer en del lite mer näringskrävande arter som skärmstarr och gullpudra. I bördigare lövrika partier är floran lundartad med inslag av mer krävande arter såsom myskmadra, trolldruva, lundelm, vippärt, vårärt och sårlåka samt det rödlistade gräsarten skogskorn(VU) som här har en av sina fåtaliga växtplatser i Östergötland.

Områdets kryptogamflora (mossor, lavar och svampar) är artrik. Framförallt beror detta på den rika tillgången på gamla träd och död ved av olika slag. Bland mossorna förekommer de vedlevande arterna vedtrappmossa(NT) och grön sköldmossa spridda i hela området. På gamla aspar förekommer dessutom den tidigare rödlistade asphättemossan ganska frekvent. I området förekommer även en del intressanta marklevande mossor såsom stor revmossa och västlig hakmossa.

Lavfloran är artrik och det är främst den ved- och lövträdslevande floran som är av särskilt intresse. På en lönn växer stor vaxlav(EN) på en av sina få växtplatser i länet. På grova ekar och senvuxna ekar i branterna växer en rik lavflora med arter som ekspik(VU), gammelekslav(VU), blyertslav(NT), skuggorangelav(NT), gul droplav(NT), mjölig klotterlav, rosa skårelav(NT) och västlig njurlav(VU). På gamla aspar växer korallblylav, lunglav (NT), skinnlav och olika njurlavar. Den känsliga arten havstulpanlav växer på klibbalar. På död ekved och tallved förekommer dvärgbägarlav(NT) rikligt i hela området. På talltorrakor växer ladlav(NT). Fuktiga nordvända lodytor hyser också en del krävande lavar, bland annat skuggblåslav och koralllav.

Svampfloran har några arter som indikerar att området har höga värden även som svamplokal. Den rödlistade ulltickan(NT) förekommer rikligt på granlågor i hela området. På granved finns även bland annat gränsticka(NT) och blackticka(VU). Tallticka(NT) är en karaktärsart på de äldsta tallarna. Veckticka(NT) och vit vedfingersvamp(NT) förekommer på asplågor i området. På gamla ekar lever kärnticka(VU), blekticka(NT), korallticka(NT) och oxtungsvamp(NT). Även några krävande marksvampar har påträffats, luddticka och scharlakansvaxskivling(NT), som båda växer i bördiga skogar.

Fågelfaunan förefaller typisk för äldre barrdominerad skog och mindre skogssjöar. Tofsmes, talltita, entita, järpe, duvhök(NT), storlom, större hackspett och spillkråka(NT) är noterade och troligen häckande. Det finns även rapporter om lekplats för såväl tjäder som orre.

Det vedlevande insektslivet i området är rikt tack vare den rika tillgången på gamla träd och grov död ved. Gnagspår av signalarterna bronshjon, svart praktbagge och granbarkgnagare förekommer rikligt i området. Även spår av den sällsynta arten tvåfläckig smalpraktbagge, som lever i innerbarken av gamla, grovbarkiga ekar, läderbagge(NT) som lever i ihåliga gamla ekar och raggbock(NT) som lever i gamla hårda tallågor har påträffats i området.

Från en P-plats i väster leder vackra vandringsleder in i området. På flera ställen utmed lederna finns utsiktspunkter, bland annat ut över Yxningen. Det finns några eldplatser för vandraren och söder om Hästgöl ligger ett vindskydd för den som vill övernatta. Vid Alger leder en stig upp till en friluftskyrka.

Bibehållande av värdena

För området finns en särskild skötselplan.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2006. Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 501 Ögat hållmarksskog

Naturvärdesklass: 2 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63, 70

Naturvärdesbedömning

Den gamla tallskogen med rikligt med död ved hyser en mycket värdefull insektsfauna. Här finns bland annat den rödlistade arten raggbock(NT) som endast är känd från ett fåtal lokaler i Östergötland. Närheten till barrnaturskogar vid Östantorp och området öster om Yxnerum, norr om Yxningen, förstärker naturvärdesbedömningen. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Den lilla gölen Ögat blänker vackert nedanför en västvänd brant 1,3 kilometer nordnordost Yxnerums kyrka. På brantkrönet öster om gölen finns en sedan länge orörd hållmarkstallskog. Det finns gott om gamla senvuxna tallar och gott om död ved, främst tallågor, men även torrträd och högstubbar. I området förekommer även gammal grov gran och asp.

De rödlistade arterna dvärgbägarlav(NT) och tallticka(NT) förekommer tillsammans grymig blåslav och laven *Lecidea botryosa*. Det är gott om kläckhål efter vedinsekter. Här har ett exemplar av den hotade skalbaggen raggbock(NT) fångats in i samband med insektsundersökning. Det har även noterats spår av signalarterna svart praktbagge, bronspraktbagge och bronsbjon samt den rödlistade arten grön aspvadbock(NT).

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Det är viktigt att tallar som ramlar omkull på hyggen intill lämnas för att gynna bland annat raggbocken.

Skydd: Saknas

Å 502 Jällsjön rasbrant

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Området bedöms ha en värdefull kryptogamflora knuten till gamla träd och död ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka hundra meter sydost om sjön Jällsjön, nordost om Yxnerum, finns en sydvästvänd grandominerad brant. Det förekommer gammal gran och tall samt även senvuxna ekar. Inslaget av granågor i olika nedbrytningsstadier är stort. Gammelgranslav förekommer på träden.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och en 30-50 meter bred skyddszon utanför lämnas.

Skydd: Saknas

Å 503 Östantorp tallrismosse och barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 63, 70, 75

Naturvärdesbedömning

Tallrismossen och barrskogen på båda sidor har förutsättningar att utveckla höga naturvärden knutna till gamla träd och död ved. Här finns bland annat den rödlistade arten garnlav(NT) som endast är känd från några få platser inom kommunen. Andra rödlistade arter som har noterats är knärot(NT), dvärgbägarlav(NT) och tallticka(NT).

Det mycket stora flyttblocket är ett av de mäktigaste och märkligaste i kommunen. Dess storlek påminner oss om inlandsisens framfart och de krafter som verkade under denna era.

Beskrivning

På Östantorps ägor, 1,5 kilometer nordost om Yxnerums kyrka, finns en tallrismosse med senvuxen gran, björk och al i laggen. Det finns en del lågor och enstaka gamla träd. På alarna växer enstaka skriftlav och grynig blåslav. Centralt i mossen finns en myrholme som är bevuxen med gamla tallar som har krokodilbark och grova grenar. På en gammal gran växer den rödlistade arten garnlav(NT). Gammelgranslav har också noterats.

Söder om mossen finns en nordvänd barrskogsbevuxen, mossig och delvis blockig sluttning med ett betydande graninslag. En hel del granlågor i olika nedbrytningsstadier finns och på vissa ställen är granarna rika på hänslavar. På granbaserna finns kattfotslav och gammelgranslav och på marken växer den rödlistade orkidén knärot(NT) och grönpyrola.

Markerna här mellan Jällsjön och Norgölen hyser ett betydande antal stora flyttblock, bland annat två block på vardera sidan om landsvägen cirka 100 meter norr om Norgölen. Det märkligaste blocket ligger dock strax norr om tallrismossen. Blocket är ett tiotal meter högt och har spruckit mitt itu så att man kan gå in mitt i stenen. Tydligen har stenbumlingen under gångna tider intresserat folk i trakten. Det berättas att man förr eldade invid blocket för att locka till sig orrar som sedan sköts. Blocket ligger uppe i en blockrik sydvänd impedimentartad brant med lodytor, gamla tallar och enstaka tallågor. På en tallåga har den rödlistade arten dvärgbägarlav(NT) påträffats. På tall finns den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). På gammal, senvuxen gran finns spår efter signalarten granbarkgnagare. På marken växer även här knärot(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om området lämnas orört, död ved sparas och om det undantas från ingrepp som skadar flyttblocken.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 504 Hästenäs sumpskog och hållmarksskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser mycket höga naturvärden i flera naturtyper. Här finns gamla och senvuxna träd både på torra hållmarker och i blöt skog. Död ved finns i olika åldrar och nedbrytningstadiet vilket är värdefullt för vedinsekter och kryptogamer. I sumpskogen bidrar även en hög och jämn fuktighet till att det finns en mycket rik kryptogamflora, bland annat den hotade arten hålllav(VU). I området finns två nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt registrerade. Området ligger i nära anslutning till Hästenäs naturreservat vilket förstärker naturvärdet.

Beskrivning

Området, som ligger nordväst om gården Hästenäs cirka 3,5 kilometer öster om Yxnerum, är varierat med flera olika naturtyper. Dominerande är en bergklack med omgivande sluttningar i alla väderstreck.

I norra delen finns en mycket artrik blandsumpskog som domineras av gran i norr och öster och som i sydväst övergår i en tallrismosse. En del gamla tallar och torrakor finns. På granbaser växer rikligt med gammelgranslav och kattfotslav. På senvuxna klibbalar växer skriftlav den rödlistade arten hålllav(VU). Andra rödlistade arter som noterats här är vedtrappmossa(NT), kornknutmossa(NT) och ullticka(NT). Bland signalarter i övrigt finns stor revmossa, grön sköldmossa, flagellkvastmossa, västlig hakmossa, vitmosslav och havstulpanlav.

Bergklacken i den centrala delen domineras av en mycket gammal hållmarkstallskog med ett mindre inslag av senvuxna granar samt asp och björk. Tallen är nära 250 årig och ett inslag av ännu äldre tallar finns. Många tallar har brandljud. På flera stambaser finns spår av hackmärken gjorda av hackspettar. Enstaka träd har bohål. I sluttningen mot norr finns fuktigare partier med tjocka vitmossetäcken. Död ved finns i form av torrakor och lågor. De rödlistade arterna tallticka(NT) och vedskivlav(NT) är noterade liksom spår av de vedlevande skalbaggarne svart praktbagge och bronshjon som båda är signalarter.

Norr och väster om bergklacken finns skarpa sluttningar som domineras av granskog av olika ålder. Det finns ett stort inslag av senvuxen gran, främst i norra delen. I väster är granen grövre och marken bördigare. Här finns en gammal kolmila. Ett litet parti med yngre gran och tallskog finns också i denna del.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om de fuktiga partierna lämnas orörda och en rejäl skyddszon sparas nord och nordväst om området för att bevara det fuktiga lokalklimatet. Träd som dör eller faller bör lämnas kvar. På de magrare torra markerna kan gamla tallar som beskuggas försiktigt frihuggas eller så kan träd omkring tallarna skadas så de dör. För att öka och påskynda mängden död ved samt kådrik ved kan man skada stående träd eller fälla dem och låta dem ligga kvar. Enstaka träd kan kapas till högstubbar.

Skydd: Naturvårdsavtal som gäller under femtio år slöts med markägaren 2009. Generellt markavvattningsförbud gäller.

Å 505 Berlin rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Branterna hyser stort inslag av grova eller senvuxna barr- och lövträd. Det finns rikligt med död ved. Kryptogamfloran är värdefull. Minst två rödlistade arter förekommer. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Ett par hundra meter nordväst och norr om gården Berlin, 1,5-2 kilometer sydost om Gobo, finns två sydvända rasbranter. Den västra av dessa branter är bevuxen med senvuxen ek, grov asp och barrträd.

Även en bergknalle med gammal grov tall ingår. En del död ved finns främst i form av tallågor. På ekarna och asparna växer en fin lavflora med bland annat bårdlav. På grov tall växer den ovanliga arten nästlav. Andra signalarter är rostfläck och fällmossa. Här finns också skriftlav och grymig blåslav.

Den långsmala rasbranten i öster är bevuxen med en lövrik barrskog med en del senvuxna granar och grova aspar. Även en del granlågor finns. På ekar växer en värdefull lavflora med bland annat den rödlistade arten rödbrun blekspik(NT). Här finns också den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). Signalarter i området är gulpudrad spiklav, rostfläck och fällmossa. Krusig ulota är också noterad.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. En strävan bör vara att bredda området för att bevara naturvärdena på sikt.

Skydd: Saknas

Å 506 Goboeken grova ekar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Framförallt den äldre eken är värdefull för mer krävande och rödlistade lavar, svampar och insekter knutna till gamla ekar. Den yngre av de båda ekarna är viktig som arvtagare. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid norra väggkanten strax väster om Gobo gård står en mycket grov solitärek. Eken växer delvis på ett stort block. Halva eken är barklös och delar sig i två stammar ett par meter upp. På den grova barken på baksidan finns rikligt med den rödlistade arten gul dropplav(NT) samt mer sparsamt med signalarten gulpudrad spiklav. Guldlockmossa växer också på stammen. Eken är ihålig och rikligt med mulm tränger fram vid stambasen. Det finns mycket bar död ved på stam och grenar. På marken intill eken har den rödlistade svampen fyrflikig jordstjärna(NT) påträffats.

Cirka 100 meter närmare Yxnerum står en yngre men ändå relativt grov ek som också den är tvåstammig från två meter och upp. Denna vidkroniga ek förefaller frisk. Den börjar få skorp bark, på vilken signalarten brun nållav etablerat sig. Frukttroppen av korkmussling visar att eken hyser vedsvampar.

Bibehållande av värdena

De grova ekarna bör bevaras och gynnas genom frihuggning från konkurrerande träd och sly. Död ved såväl på träden som på marken bör lämnas kvar. Ek av olika ålder bör sparas i omgivningarna som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 507 Gobo bäck och bäckravin

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken vid Gobo är kraftigt fysiskt påverkad men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Värdet betingas främst av de strömmande och forsande delarna i ravinen. Strömstare häckar då och då vid bäcken och nyttjar regelbundet vattendraget som rast- och övervintringslokal. Vattendraget är av kommunalt intresse för naturvården. Lövträden invid bäcken har framtidsvärde.

Beskrivning

Vid Gobo gård rinner en bäck från sjön Taggen mot Lillsjön. I anslutning till bebyggelsen finns en bäckravin bevuxen med bland annat klibbal, ask och lönn. En del gamla träd finns men tillgången på död ved är liten.

Bäckens längd är 0,6 kilometer och fallhöjden 20,8 meter. Bäckan har ett rakt till ringlande lopp. I den övre halvan av objektet rinner bäcken i den lövskogsbevuxna ravinen. Sträckan genom ravinen är mestadels välskuggad. Nedströms ravinen är bäcken sämre skuggad och rinner i ett dike över jordbruksmark. Närmast inloppet i Lillsjön kantas bäcken av försumpad åkermark och våtmarker. Död ved finns bara i ringa omfattning i bäcken. Bäckan är oftast bara någon meter bred och några få decimeter djup. Längst upp finns dock ett indämt parti som är upp till 12 meter brett. Vattenmiljön utgörs till största delen av lugnflytande partier, som framför allt finns inom de nedre delarna. I ravinen är vattnet mest strömmande, men det finns även en hel del forsande partier. Dessutom finns ett lugnflytande parti i ravinens övre del där bäcken är indämd. Finsedimentbotten dominerar, men finns främst i de nedre delarna. Sträckorna med högre vattenhastighet domineras av block och sten. Sand och grus finns i mindre omfattning inom större delen av bäcken.

Vattenvegetationen dominerades vid kartering av övervattensväxter och mossor. I de sämre skuggade nedre delarna var vegetationen riklig och dominerades av bladvass och näckrosor. Längre upp där vattenhastigheten var högre och bottenmaterialet grövre dominerade näckmossa, men här noterades även starr, igelknopp och skogssäv. Abborre och sutare förekommer i bäcken. Sannolikt förekommer dock ytterligare några arter i bäcken. Enligt lokalt boende ska det finnas ål i bäcken. Ålen fångades tidigare i en ålkista i övre delen av ravinen. Öring ska ha planterats ut i bäcken för några decenier sedan. Strömstare häckar då och då vid bäcken och nyttjar regelbundet vattendraget som rast- och övervintringslokal.

Bäckan är kraftigt fysiskt påverkad. De nedre delarna som rinner över åkermark är kanaliserade medan de övre delarna i ravinen är mer eller mindre påverkade av rensningar. Ingreppen har varit störst i de nedre delarna medan de centrala delarna av ravinen inte är lika hårt rensade. I ravinen finns gott om lämningar från den bruksdrift som tidigare idkats i området. Längs bäcken har det funnits smedja, kvarn och såg. Bruksverksamheten ska ha bedrivits åtminstone sedan slutet av 1600-talet. Bäckens stränder är stensatta på många håll och det finns flera dammrester och gamla husgrunder. Fyra dammar utgör definitiva vandringshinder för fisk och andra djurarter. Den nedersta dammen ligger 330 meter uppströms utloppet i Lillsjön och utgörs av en bred cirka två meter hög stendamm som inte nyttjas längre. 140 meter längre uppströms finns ytterligare två dammar. Den nedre utgörs av en modernare, mindre betongdamm. Den övre ligger några meter uppströms och är en äldre stendamm som numera är avsänkt och tjänstgör som vägbank och brofundament. Trots att den är avsänkt så dämmer den fortfarande in en betydande del av den 50 meter långa sträckan upp till den sista dammen. Denna damm utgörs av en tre meter hög betongdamm som bedöms hålla nivån i Taggen.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Bäckens vandringshinder bör åtgärdas för att möjliggöra passage av fisk och andra djurarter i vattendraget. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Ravinen är prioriterad. Träd och buskar bör bli vanligare längs partier med sämre skuggning. Naturvärdena i ravinen kommer att bevaras och på sikt öka om de uppvuxna askarna och lönnarna lämnas att bli gamla, ungt asksly, björkar och barrträd huggs bort och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 508 Bjurlången sumpskog och rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns stort inslag av senvuxna träd. Luftfuktigheten är hög och jämn. Sumpskogsdelen karakteriseras av att det är källpåverkat. Detta tillsammans bidrar till att såväl kärlväxt- som kryptogamfloran är värdefull. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Utefter länsvägen mot Ringarum öster om sjön Bjurlången finns en gransumpskog som är källpåverkad i nordvästra delen. Granarna är ganska grova och senvuxna. Det finns gott om klibbalar på socklar. I den källpåverkade delen växer rikligt med signalarterna skärmstarr och gullpudra. Andra arter i sumpskogen är skriftlav, gammelgranslav och signalarten blåmossa.

Öster om sumpskogen finns en nordvästvänd granbevuxen brant med inslag av grova aspar. En del död ved finns. På aspar växer signalarten platt fjädermossa och på de många senvuxna granarna finns gammelgranslav och signalarten kattfotslav. Andra signalarter som förekommer här är flagellkvastmossa och fällmossa.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 509 Fröshult bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet är knutet till förekomsten av gammal grov asp och gran samt död ved i form av lågor och högstubbar av asp. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Stora Frödingens sydvästra strand, 500 meter sydost Fröshult, finns en liten bergbrant. Här växer gamla granar med inslag av tall och grova, gamla aspar. Det finns högstubbar och lågor av asp. Arter som noterats i området är gammelgranslav och signalarten barkticka.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 510 Stora Frödingen sjö

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Stora Frödingen är en relativt grund näringsrik långsträckt sjö som sannolikt har ett värde för det lokala fågellivet. En stor del av sjön är dock troligen lite för djup för att riktigt bra miljöer för fågellivet ska finnas i större skala. Här finns grunda partier med flytbladsvegetation och mindre vassar (större sammanhängande vassar saknas) i ett ostört läge. En betad sötvattenstrandäng i anslutning till en kulturbetesmark finns i den östra delen av sjön med en utbildad zonerings i vegetationen, vilket kan

tillskrivas naturvärden. Det trädbärande kärret i den västra delen av sjön kan i ett framtidsperspektiv utveckla naturvärden som en utvecklad sumpskog. Sjöns storlek betingar också ett naturvärde.

Beskrivning

En kilometer nordväst om Yxnerums kyrka ligger sjön Stora Frödingen. Stora Frödingen kan karaktäriseras som en långsträckt näringsrik sjö som breder ut sig i östvästlig riktning. Den ligger näst intill helt omgiven av branta skogsbeklädda stränder med ett mindre inslag av jordbruksmark i de flacka angränsande partierna. Stränderna kantas av en klibbal- och glasbjörksbård som längre in mot fastmarken övergår i medelålders brukad skog. Upptagna hyggen ansluter till sjön i både öster och väster. Längst i väster, strax öster om gården Fröshult, finns en våtmark beväxten med yngre klibbal och glasbjörk. Våtmarken övergår i ett parti helt dominerat av flytbladsvegetation ut mot vattenspegeln. Vattenspegel bryts av spridda näckrosbestånd över praktiskt taget hela sjön. Runt hela sjön finns en bård av främst bladvass men också rikligt med säv, med inslag av bredkaveldun. Vegetationen runt sjön vittnar sammantaget om att sjön är relativt grund och näringsrik. Längs den norra stranden i den östra delen av sjön finns en åkermark som hävdas med betesdjur. Längs strandlinjen här finns en betespräglad sötvattenstrand.

Våtmarken längst i väster har sannolikt en historia som slåtter- eller betesmark men är idag kraftigt präglad av igenväxning. Enstaka mer eller mindre igensatta diken inne i våtmarken antyder att den varit dränerad. Här finns ett yngre träd- och buskskikt med inslag av klibbal, glasbjörk, asp och videbuskage i dimensioner av cirka 1 dm i diameter. Enstaka träd är i den dubbla dimensionen. Tillgången på död ved är begränsat till enstaka stående döda björkar och högstubbar av al.

Fältskiktet är trivialiserat med beståndsbildande inslag av tuvtåtel, älggräs, videört, sjöfräken, vecketåg, blåsstarr, trådstarr, bladvass, bredkaveldun, grenrör och bunkestarr. I mindre omfattning finns också kärrtistel, timotej, kråklöver, harstarr, kärrsilja, hundstarr, vattenklöver, fackelblomster, strandklo och svalting. Närmare vattenspegeln finns ett högstarrbälte med främst blåsstarr, bunkestarr, trådstarr och grenrör som beståndsbildande inslag. Delar av den inre viken har karaktär av öppet starrkärr. Därefter vidtar ett parti dominerat av bredkaveldun och bladvass i en övergång mot vattenspegeln.

På nordsidan i den östra delen av sjön finns en betad strandäng. Här gränsar sjön till en betad åkermark (kulturbetesmark). Betesmarken sträcker sig ut i sjön och bladvassbältet är ordentligt tuktat i stora delar av strandzonen. Enstaka spridda videbuskage och ett mindre inslag av pors bryter av mot den i övrigt öppna karaktären. En viss zonerings av vegetationen uppträder här till följd av betestrycket. Zonerings inleds med en fuktäng av tuvtåteltyp som i landstranden övergår i ett grenrördominerat parti och i den nedre delen över till en mad med högstarrvegetation där trådstarr utgör ett karaktärgivande inslag. Vegetationen i övrigt kan inte beskrivas som artrik men inte heller som om den är på tillbakagående snarare tvärtom. Jämt spritt i fältskiktet finns arter som kråklöver, sprängört, vecketåg, svalting, kärrsilja, älggräs, revsmörblomma, bunkestarr, harstarr, kärrdunört och kärrstjärnblomma.

En inventering av sjöns fågelliv kan ge värdefull information om sjöns betydelse som rastlokal och häckningslokal.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete längs de nu betade partierna mot sjön är en förutsättning för att värden förknippade med betade sötvattenmiljöer ska bestå. En fri utveckling av al-björksumpskogen längs den västra stranden kan tillföra området naturvärden på sikt. Den ostörda miljön kring sjön bör bestå i samband med skogliga åtgärder. En skyddszon av träd bör sparas vid avverkningar i anslutning till sjön.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 511 Stora Frödingen bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har en värdefull kryptogamflora knuten till bland annat senvuxen ek. Minst en rödlistad art förekommer. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om sjön Stora Frödingen, en kilometer nordväst om Yxnerums kyrka, finns en sydostvänd bergbrant och blockig sluttning med gammal ekskog. Det finns även inslag av grova aspar och uppe på berget gamla tallar. På de äldsta senvuxna ekarna växer bland annat den rödlistade arten blyertslav(NT). Även signalarten fällmossa är noterad i området.

Bibehållande av värdena

Yngre gran bör huggas bort. I övrigt bör området lämnas orört om naturvärdena ska bevaras.

Skydd: Saknas

Å 512 Lilla Frödingen barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till gamla grova träd och förekomsten av död ved. Kryptogamfloran är värdefull. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Utefter den sydöstra stranden vid sjön Lilla Frödingen, 1,8 kilometer nordväst om Yxnerums kyrka, finns en blockig, delvis storblockig, sluttning. Här växer gammal granskog med inslag av tall och grova gamla aspar och björkar. Det finns dessutom gott om död ved, främst lågor av gran men även torrträd av gran och enstaka grova asplågor. Det finns gott om tallstubbar som visar på äldre avverkningar i området.

Här finns den rödlistade laven kortskaftad ärgspik(NT). Signalarter som noterats i området är kattfotslav, blåmossa och barkticka. Även gammelgranslav är noterad.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 513 Sjösveden gräsmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 5, 67

Naturvärdesbedömning

Här förkommer den hotade arten sandödlä(VU). Arten tycks ha minskat eller försvunnit på tidigare kända lokaler inom kommunen. Sjösveden är en sent funnen lokal som sålunda är värdefull att bevara. Åtvidabergs kommun tycks ha ett särskilt ansvar för arten på länsnivå tillsammans med i första hand Valdemarsviks kommun.

Beskrivning

Sjösveden ligger strax sydost om sjön Jällen, 1,5 kilometer norr om Yxnerums kyrka. På tomtmark och gräsbevuxna slänter förekommer en mindre population av sandödlor(VU). Tomten ligger på en liten isolerad förekomst av isälvsavlagring.

Bibehållande av värdena

Slyuppväxt som kan leda till omfattande beskuggning måste förhindras liksom andra förändringar eller åtgärder som missgynnar sandödlan.

Skydd: Saknas

Å 514 Sjösveden barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är värdefullt på grund av förekomsten av äldre barrträd. Naturvärdena kommer att utvecklas om det lämnas orört.

Beskrivning

Vid Jällsjöns sydvästra strand norr om Sjösveden, 1,7 kilometer norr om Yxnerums kyrka, finns en hållmark och en nordbrant ner mot sjön. Uppe på berget finns rikligt med gamla och ganska grova tallar. I branten finns både gammal gran och tall. Det finns enstaka granlågor och på de äldsta granarna växer gammelgranslav. Även grymig blåslav har noterats i området.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört. Eventuellt nya vindfällen bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 515 Tolen lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Gamla, grova träd och förekomst av död ved bidrar till en värdefull kryptogamflora med minst en rödlistad art. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om den lilla gården Tolen, två kilometer norr om Borkhult, finns ett storblockigt parti på östsidan av ett berg med gammal tall, gran och asp. Många av asparna är senvuxna och här finns även död ved av asp. På en tallåga växer rikligt av den rödlistade arten dvärgbägarlav(NT). Hänglavsförekomsten är rik.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 516 Stora Skiren hällmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området, som har stort inslag av senvuxna träd och död ved, är lämpligt för ovanliga lavar och insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Intill sjön Stora Skirens strand, drygt två kilometer norr om Borkhult, finns en hällmarksskog med gammal tallskog. Många av tallarna är grovgreniga och med döda grenar. Det finns också ett stort inslag av död ved, både lågor och torrträd av tall. Signalarten nästlav har noterats i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört. Tallar som faller omkull bör även i fortsättningen lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 517 Torgölen hällmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området, som har stort inslag av senvuxna träd och död ved, är mycket lämpligt för ovanliga lavar och insekter knutna till död tallved och gamla tallar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax norr om sjön Torgölen, drygt 2,5 kilometer norr om Borkhult, finns ett berg med riktigt gammal tallskog. Många av tallarna är grova, vridna och fler hundra år gamla. Det finns även inslag av gammal grov asp. Det förekommer en hel del död ved som lågor och torrakor av tall. Här finns den rödlistade vedsvampen tallticka(NT), signalarten näststlav och grynig blåslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena i området består om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 518 Vegalla barrskogar

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Detta är ett mycket stort område med sammantaget mycket höga naturvärden. Det består av ett antal nyckelbiotoper med mellanliggande områden med höga naturvärden och vissa förstärkningsområden som kan utveckla höga naturvärden i framtiden. Det finns större sammanhängande delar med gott om död ved, gamla barrträd och gammal asp. Ett par fina sumpskogar bidrar till variationen och naturvärdena. Förutsättningarna är goda för bland annat vedlevande svampar, marksvampar, lavar, mossor och vedinsekter. Det finns ett stort antal rödlistade arter och signalarter. Här finns den starkt hotade arten

broktigel(EN) och länets enda kända lokal för stiftgelélav(NT). Området är även intressant för skogsfåglar. Hela området ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Gården Vegalla ligger 2,5 kilometer norr om Borkhult i kommunens nordöstra del. Kring sjöarna Bysjön och Gubbgöl och på markerna mot norr finns ett mer eller mindre sammanhängande område med äldre barrskog, delvis av naturskogskaraktär. Men det finns även mänskliga spår, bland annat av kolbottnar.

Närmast gården, väster om vägen finns ett litet område som brunnit och som hyser en del döda granar. I övrigt finns rik tillgång på grov asp och även ett lundartat parti som domineras av asp. Söder om Bysjön finns en nordsluttning mot sjön. Västra delen av sluttningen är bevuxen med gammal barrblandskog. Det finns många gamla granar och enstaka gamla tallar samt inslag av asp och björk. Spridda lågor av gran förekommer och det är ganska rikligt med hänglavar. Arterna gammelgranslav och grymig blåslav har noterats. Längre mot öster finns hållmarker omväxlande med blockiga sluttningar och små sänkor och raviner med gran och asp. På bergen växer gammal tall. Här finns det gott om död ved, främst som lågor av gran. De rödlistade vedsvamparna blackticka(VU), ullticka(NT) och gränsticka(NT) har noterats liksom grymig filtlav(NT). Signalarter som förekommer här är västlig hakmossa, trädporella, koralllav, skuggblåslav, bårdlav, och rävticka. Här finns också gammelgranslav och skriftlav. Det finns spår av skalbaggen och signalarten granbarkgnagare.

I området mellan Bysjön och Gubbgöl finns cirka 100-årig talldominerad skog, men även gammal granskog rik på grova lågor och ett visst aspinslag. På marken växer den rödlistade svampen jättemusseron(VU) tillsammans med den rödlistade orkidén knärot(NT). Här finns den rödlistade vedsvampen ullticka(NT), signalarterna vitmosslav och gulnål samt gammelgranslav. Här finns också laven stor kvistspik. Det finns spår av skalbaggen och signalarten bronshjon. Vid Gubbgöls utlopp mot väster finns en lövsumpskog som är rik på senvuxna alar och björkar. I en blockig granbrant mot sumpskogen ligger några grova granlångor. Den rödlistade vedtrappmossan(NT) finns här tillsammans med kornig nållav, kattfotslav, skriftlav och grymig blåslav. Fortsätter man utefter bäcken mot nordost finns blockrika granskogssluttningar med aspinslag och gott om död ved. Marksvampfloran är rik med den rödlistade arten grangråticka(VU) och korallfingersvampar. Här kan man även träffa på den rödlistade arten ullticka (NT) och signalarten grön sköldmossa. Vid Gubbgöls nordostspets finns en blandsumpskog och gammal tallrismosse. Det finns gott om senvuxna granar och klubbalar. Ställvis är mossfloran på marken rik. Det finns gott om död ved i form av talltorrakor på mossen och granlångor i kanten och på fastmarken. Signalarter som noterats här är stor revmossa, blåmossa, kattfotslav och kornig nållav. Här finns också gammelgranslav och skriftlav.

Norr om Gubbgöl finns en stor fuktig, ogallrad och flerskiktad barrskog. Det finns ganska gott om lågor spridda och några mycket grova aspar insprängda. Omkretsen på en av asparna har uppmätts till cirka 2,5 meter. Marksvampfloran tycks vara rik med korallfingersvampar, mandelriska och skarp dropptaggsvamp. Även här finns grön sköldmossa, vedtrappmossa(NT), gränsticka(NT) och ullticka(NT) tillsammans med trådticka, vedticka och gullgröppa. Efter ett parti med cirka 100-årig talldominerad skog finns norrut ytterligare äldre granskog och blandsumpskogar med bland annat de nyss nämnda rödlistade arterna. Den större sumpskogen allra längst upp i områdets nordöstra hörn är källpåverkad. Det finns senvuxna träd och en hel del död ved. Mossfloran är rik med den i länet sällsynta kärrkamossan. Här finns också bollvitmossa, purpurvitmossa, platt spretmossa, terpentinjämossa, kornknotmossa, långfliksmossa, filtrundmossa, flagellkvastmossa, stor flikbålmossa och fingerbålmossa som alla indikerar höga naturvärden inom regionen. Kärrbräken, repestarr och gullpudra växer på marken och bland annat kattfotslav och glansfläck på träden. Vitmosslav är också noterad. Den mindre sumpskogen några hundra meter mot sydost hyser den rödlistade arten hålllav(VU) på al. I omgivande barrskog i denna del av området finns dessutom signalarterna skärmstarr, knärot(NT), vågig sidenmossa, västlig hakmossa, kantvitmossa och vedticka.

Närmast nordväst om gården Madrid, norr om Bysjön, finns en blockig granskogssluttning med rikt aspinslag och gott om lågor. Högst upp mot söder finns gammal tall med förekomst av den rödlistade arten talticka(NT). På två fuktigt stående aspar i den blockiga nordsluttningen finns den rödlistade arten

stiftgelélav(NT). Vedtrappmossa(NT), grön sköldmossa, platt fjädermossa, fällmossa, västlig hakmossa, mörk husmossa, bårdlav, kattfotslav, vitmosslav och gryinig blåslav är arter som noterats här.

I området nordväst om Bysjön upp mot den lilla sjön Sidhorven finns ett större sammanhängande område med gott om död ved, gamla barrträd och gammal asp. På höjderna finns riktigt gammal tall och i sänkorna växer granskog. Mindre sumpskogar ingår också. På en lodyta mot norr växer den rödlistade laven broktagel(EN). Andra rödlistade arter som hittats här är knärot(NT), dvärgbägarlav(NT), ladlav(NT), rosa skärelav(NT), liten hornflikmossa(VU), vedtrappmossa(NT), stor aspticka(NT), ullticka(NT), gränsticka(NT) och laxticka(NT). Det är gott om spår efter vedinsekter, bland annat efter de svart praktbagge, bronshjon och granbarkgnagare. Signalarter i den här delen är nästlav, kornig nållav, skinnlav, bårdlav, glansfläck, gulnål, kattfotslav, grön sköldmossa, stor revmossa, trädporella, stubbspretmossa, vågig sidenmossa, västlig hakmossa, blåmossa, bollvitmossa, och kamjordstjärna. Andra arter är asphättemossa och gammelgranslav.

Tjäder, orre, järpe och spillkråka(NT) är fåglar som noterats i området.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena i området består och utvecklas om det i huvudsak lämnas orört och död ved, döda stående och kullfallna träd sparas. Skyddszoner bör sparas vid sumpskogarna för att bevara det fuktiga lokalklimatet. På grund av områdets storlek och mångformighet bör en särskild skötselplan upprättas. En skötselplan finns för området.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan år 2003. Området är förtecknat såväl som särskilt skyddsområde som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området. Strandskydd gäller delar inom 100 meter på ömse sidor av sjöarnas strandlinjer. Markavvattningsförbud.

Å 519 Olofsmålen sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar är ofta en mycket rik naturtyp som bidrar till variation och mångfald i landskapet. I detta aldråg har till exempel några mer ovanliga kärlväxter påträffats.

Beskrivning

Cirka två kilometer sydväst om Föltorp några hundra meter från gränsen mot Linköpings kommun finns ett aldråg med rik flora. Här växer bland annat den ovanliga växten springkorn. Andra signalarter bland kärlväxterna är skärmstarr och trolldruva. Dessutom finns det ovanliga gräset långsvingel. Trädskiktet domineras av al och björk.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört. Körskador bör undvikas.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 520 Hedingstorp bäckdråg

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Även om området är litet och trädbeståndet relativt ungt så kan här i framtiden utvecklas högre naturvärden tack vare den höga fuktigheten vid bäcken, tillgången på olika lövträdsarter och en lundartad flora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om vägskalet 600 meter nordväst om Hedingstorp i kommunens västra del finns ett bäckdråg. Närmast vägen finns ett smalt bestånd som domineras av asp med inslag av al, ask, björk, lind och alm(CR). I buskskiktet finns hassel. Riktigt grova träd saknas. I området finns bland annat signalarterna tibast och ormbär samt skrifflav. Området omges av ungskog.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och kommer på sikt att kunna öka om beståndet lämnas orört. Eventuellt kan inträngande yngre gran behöva tas bort i framtiden.

Skydd: Saknas

Å 521 Röken lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns gamla barr- och lövträd samt rikligt med död ved. Det är av mycket stort värde för hålbbyggande fåglar och vedlevande insekter och svampar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om sjön Röken, några hundra meter innan kommungränsen i väster mot Linköpings kommun, finns ett berg med gammal tallskog på toppen och med gamla aspar och björkar blandat med gran på sluttningarna. En del av tallarna är 150-200 år, grovgreniga med bohål. I området finns gott om död ved, främst grova lågor av gran, asp och björk. Signalarter som noterats är bårdlav och barkticka.

Bibehållande av värdena

I nordöstra kanten bör en del yngre gran tas bort för att gynna lövträden. I övrigt bör området lämnas orört. Död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 522 Olofsmålen rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är en liten oas med äldre lövträd där omgivningarna i övrigt består av täta barrungskogar. Förutom gamla träd bidrar en riklig förekomst av död ved till höga värden för lavar, mossor, vedsvampar och sannolikt insekter och fåglar. Här finns bland annat de ovanliga rödlistade arterna aspgelélav(NT) och lunglav(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Olofsmålen söder om sjön Nåtvinn nära kommunens västra gräns finns en rasbrant mot öster. Här växer främst gammal asp, lind och lönn. Lav- och mossfloran är rik med de rödlistade arterna

aspgelélav(NT), gryinig filtlav(NT) och lunglav(NT) tillsammans med signalarterna skinnlav, bårdlav, grov baronmossa, trubbfjädermossa och platt fjädermossa samt skriftlav. Här finns gott om död ved främst av asp. På granlåga finns den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). På marken växer signalarterna vårärt och trolldruva.

Bibehållande av värdena

En del yngre gran (dock inte allt) bör tas bort för att gynna lövträden i området. I övrigt bör området lämnas orört och död ved och träd som dör eller faller sparas.

Skydd: Saknas

Å 523 Olofsmålen grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ekarna är och kommer att bli mycket värdefulla för bland annat lavar och insekter. Nyckelbiotop. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Cirka 1,5 km sydväst om Föltorp i kommunens västra del ligger den lilla gården Olofsmålen. 100 meter söder om Olofsmålen står två gamla, grova och spärrgreniga ekar. På stammarna växer signalarten brun nållav.

250 meter sydväst om Olofsmålen står ytterligare en gammal grov ek strax norr om vägen mot Bjärka Säby. På ena sidan är en stor gren bortfläkt. På stammen växer bland annat den rödlistade arten rödbrun blekspik(NT) tillsammans med signalarten gulpudrad spiklav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och kommer att utvecklas om ekarna får stå mer fritt. Omgivande träd och sly bör huggas bort så att minst två meter utanför ekarnas kronor är fria. Död ved på träden och marken bör sparas. Yngre ek i omgivningarna bör gynnas som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 524 Nåtsbo lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet i området består främst i de grova ädla lövträden, grova aspar med bohål samt högstubbar och lågor. På delar av området är även florans av stort värde då den bitvis är av utpräglad lundkaraktär. Området utgör ett delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Nåtsbo ligger vid sjön Nåtvin en kilometer sydväst om Föltorp i kommunens västra del. Mellan sjöns sydöstra del och vägen finns en aspskog med inslag av framförallt björk, men även ek, rönn och ask. Här finns även visst inslag av hasselstrutar. Vegetationen domineras mestadels av lundgröe, stenbär, liljekonvalj och blåsippan. Av arter som tillkommer kan nämnas lundstarr, bergsslok, ormbär och lungört samt de lite ovanliga arterna lundelm och tibast.

Längre norrut, norr om infartsvägen till gården, finns en igenväxande björkhage som även har inslag av ask(EN), lind, gran, asp, och tall. I buskskiktet återfinns enstaka en. Den fd hagmarken är i mångt och mycket kvävepåverkad, men hyser fortfarande några intressantare arter såsom gullviva och ängsklocka.

Öster om landsvägen är en blandlövskog dominerad av ung ask och asp med inslag av rönn och björk. En mycket grov lind står också över det övriga trädskiktet. Floran är bitvis av utpräglad lundkaraktär där lundgröe, hässlebrodd, lundelm och liljekonvalj är de mest dominerande arterna. Här återfinns också lundväxter som trolldruva, lundstarr, vårärt och blåsippan.

Även väster om vägen vid kraftledningen finns en blandlövskog som bland annat hyser flera grova ekar. Här är vegetationen bitvis mer hagmarksbetonad med arter som solvända, darrgräs och gullviva. Bitvis dyker dock lundvegetation upp även i detta område

Bibehållande av värdena

I den igenväxande björkhagen skulle återinfört bete vara önskvärt. För att bevara naturvärdena knutna till områdets lundartade karaktär är det väsentligt att alla grova lövträd sparas samt gynnas genom att röjning utförs och unga träd gallras som konkurrerar med de grova trädens kronutrymme.

Skydd: Det södra området omfattas av strandskydd som gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 525 Nåtsbo grova lövträd

Naturvärdesklass: 1c **Skyddsmotiv:** Bi K **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

De grova ekarna och askarna(EN) vid gården Nåtsbo har förutsättningar att nu och i framtiden hysa värdefulla arter om de får stå fritt. De utgör en mycket värdefull miljö för lavar, svampar och insekter som är knutna till dessa trädslag. Askarna(EN) bär spår av tidigare hamling. Nyckelbiotop som ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

En kilometer sydväst om Föltorp i kommunens västra del ligger gården Nåtsbo. I anslutning till bostadshuset vid Nåtsbo finns askar(EN) som troligen varit hamlade längre tillbaka. På de två grövsta askarna växer bland annat den rödlistade laven gulvit blekspik(VU). Vid gården finns även tre grova gamla och spärrgreniga ekar som dock står trängda av uppväxande planterad granskog. De nedre grenarna har redan dött. På minst en av ekarna växer signalarten brun nållav. Vid vägen mot Kungshäll norr om sjön Nätvin står ytterligare en grov ek som kommer få stort framtidsvärde om den får utvecklas fritt.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om de gamla träden bevaras och frihuggs från sly och konkurrerande träd så de står fritt och solexponerat. Askarna vid Nåtsbo bör åter hamlas regelbundet. Yngre träd bör gynnas som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 526 Kungshäll grova ekar

Naturvärdesklass: 1c **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6

Naturvärdesbedömning

De gamla och grova träden hyser mer ovanliga arter. En rödlistad art är hittills känd. Förekomsten av grov bark, ihålligheter och död ved utgör en mycket värdefull miljö för lavar, svampar och insekter. Nyckelbiotop som ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Cirka 1,5 km väster om Föltorp i kommunens västra del ligger gården Kungshäll. Vid Kungshäll växer två mycket grova, knotiga och spärrgreniga ekar. På ekarna växer bland annat den rödlistade arten gul dropplav(NT) och signalarten brun nållav. Även den mer ovanliga blanksvart trämyra (*Lasius fuliginosus*), som bygger sitt bo i stamhåligheter, har påträffats här. Vid Kungshäll finns också en grov flerstammig ask(EN) som är torr och mer eller mindre död.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om de gamla träden bevaras och frihuggs från sly och konkurrerande träd så de står fritt och solexponerat. Yngre ekar i omgivningen bör gynnas som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 527 Föltorp hage

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 42

Naturvärdesbedömning

Vid Föltorp finns traktens enda kvarvarande hagmark med en intakt hagmarksflora. Växtsamhällets variation är ganska begränsad, delvis av naturliga orsaker, men några arter finns i uppseendeväckande stor numerär. Tyvärr håller hagmarken på att kraftigt växa igen. De biologiska värdena kommer endast att bevaras om beteshävden fortsätter och om en ordentlig röjning och gallring genomförs. Ekarna i området har framtidsvärde.

Beskrivning

Vid Föltorp i skogsbygden 6 km söder om Grebo ligger ett, numera till stor del igenplanterat, odlingslandskap. Vid Föltorp finns dock fortfarande ett fåtal små hagmarker. Den med den finaste hagmarksfloran, 200 meter nordväst Eksjön, har tyvärr övergivits som bete och håller på att växa igen med bland annat björksly. Hagen har dock fortfarande vissa öppna ytor med en rik flora. I hagen har här hittats rödvenängens, fårsvingeltorrängens och rödvenhedens växtsamhällen med arter som ljung, kattfot, stagg, revfibbla, jungfrulin och solvända. Hagen pryds av tre spärrgreniga ekar av hagmarkskaraktär, 1,5 meter, 1 meter och 0,8 meter i brösthöjdsdiameter. Ytterligare en spärrgrenig hagmarksek står vid åkerkanten 100 meter söder om hagen. Den är cirka 1,3 meter i brösthöjddiameter. I omgivningarna finns en del yngre ek.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om ett tillräckligt intensivt bete återupptas och en planerad röjning görs med hänsyn till röjgödslingsseffekt. Hagmarken får inte gödslas. De grova ekarna bör röjas från uppväxande sly och konkurrerande träd. Yngre ek bör gynnas i omgivningarna.

Skydd: Saknas

Å 528 Vargtorget barr- och sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Detta mindre barrskogsområde hyser den rödlistade svampen gränsticka(NT) som bara är känd från ett fåtal platser i kommunen. Förekomsten av död ved i form av omkullfallna träd och opåverkad sumpskog innebär att här finns ytterligare ovanliga svampar och lavar.

Beskrivning

Sydost om Gallsjön vid kommunens västra gräns, cirka en halvmil sydväst om Grebo, finns ett mindre granskogsområde i storblockig terräng. I trädskiktet finns inslag av asp och björk. Området sluttar ner mot en liten sumpskog med al, gran och björk. I barrskogen som består av relativt klena träd finns rikligt med granlågor och torrträd. På en gammal och murken granlåga växer den rödlistade svampen gränsticka(NT) tillsammans med signalarten vedticka. På stambaserna av gran växer gammelgranslav och på blocken finns signalarten fällmossa. Även i sumpskogen finns gammelgranslav tillsammans med grynig blåslav och signalarten kattfotslav. Här växer rikligt med blodlav och skrynkellav. Sumpskogen synes vara opåverkad. I kanten av sumpskogen finns några grova tallar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om såväl barrskogen som sumpskogen lämnas orörda och död ved och omkullfallna träd sparas. Dikning och dylikt som påverkar området hydrologi måste undvikas. En skyddszon bör lämnas runt sumpskogen.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 529 Nedre Sundtorp barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Produktiva områden med karaktär av barnnaturskog är ovanliga i kommunen. Förekomsten av äldre träd och död ved i form av omkullfallna träd innebär att här finns ovanliga svampar och lavar, bland annat de i länet mycket sällsynta och rödlistade svamparna blackticka(VU) och kilporing(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst Skärsjön, väster om vägen mellan Föltorp och Grebo, finns en olikåldrig grandominerad äldre barrskog. Här finns inslag av sumpskog, särskilt i norra delen och längst i söder, samt uppstickande berghällar. Förutom gran växer även tall och björk. Grova granar och tallar förekommer. Bitvis finns rikligt med gran- och tallågor. På granlågor växer bland annat de rödlistade svamparna blackticka(VU), kilporing(NT), ullticka(NT) och granticka(NT). På granlågor finns även svampen gråporing. Signalarter som hittats i området är vedticka, kattfotslav och gulnål. Här finns också gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. En skyddszon bör lämnas mot landsvägen i sydöstra delen.

Skydd: Saknas

Å 530 Stockmossen barr- och sumpskogar

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62, 63, 112

Naturvärdesbedömning

Området utgörs av en mosaik av mer eller mindre sammanhängande barr- och sumpskogar med mycket höga naturvärden vilket sammantaget motiverar högsta naturvärdesklass. Områden med naturskogs-karaktär av den här storleken är mycket ovanliga. Tack vara rik förekomst av gamla grova eller senvuxna träd av såväl barr som löv samt av död ved finns här ett mycket rikt och värdefullt växt- och djurliv med inslag av ett stort antal rödlistade arter och signalarter, exempelvis de hotade arterna trädbrosklav(EN), hållav(VU), ostticka(VU), aspfjädermossa(VU) och gräset skogssvingel(VU). Stora delar av området är klassificerat som nyckelbiotoper och däremellan finns delområden med naturvärden som kan utvecklas ytterligare med tiden. Området ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Beskrivning

Stockmossen är ett våtmarkskomplex som ligger cirka en mil nordväst om Åtvidabergs tätort, söder om Grebo. Kring Stockmossen, Tollstorpegölen söderut och Dalkarlkärret i öster finns ett antal nyckelbiotoper med sumpskogar, barrnaturskog samt kringliggande skogsområden med naturvärden utöver omgivande landskap. Området drabbades hårt av stormen Gudrun 2005 och därefter av omfattande granbarkborreangrepp. Detta har delvis påverkat områdets karaktär och gör även att förekomsten av angivna arter i några fall är osäker.

Stockmossen hyser inslag av flera vegetationstyper som intakt tallrismosse, al- och björksumpskog och inslag av gransumpskog. I sumpskogarna står träden på mer eller mindre utvecklade socklar. Det finns inslag av gamla och senvuxna träd samt död ved i olika nedbrytningsstadier. I tallrismossen finns enstaka grövre tallar som börjat att utvecklat pansarbark. Spillkråka(NT) har observerats ute på mossen liksom spår efter födosök samt ett bohål i en grövre död tall. I de västra delarna finns i lövsumpskog den rödlistade arten hållav(VU) som har noterats på klibbal. På granlångor finns en annan rödlistad art, vedtrappmossa(NT). Denna art finns även i sumpskogen utmed södra stranden av Tollstorpegölen samt i delområdet längst i nordost mot Stäcke. Vid Tollstorpegölen har också hållav(VU) påträffats liksom vedsäckmossa(VU). I en mindre lövsumpskog österut, 200 meter norr om Dalkarlkärret finns ytterligare en rödlistad art, nämligen skogstrappmossa(NT) och även här förekommer hållav(VU) liksom i gransumpskogen strax öster om Stockmossen. I en blöt sumpskog sydost om Tollstorpegölen växer ganska rikligt med signalarten havstulpanlav på alarna. Andra signalarter i sumpskogsmiljöerna som noterats är skärmstarr, granbräken, kärrbräken, missne, kattfotslav, stor revmossa, rörsvepmossa, källpraktmossa, stubbspretmossa, långfliksmossa och kornknutmossa. Här finns också gammelgranslav och skriftlav.

I barrskogsområdena dominerar gran men det finns även gammal tall. Inslaget av lövträd är också bitvis stort med främst asp och björk. Lind och ask förekommer också. Skogen är olikåldrig med förekomst av grova eller senvuxna träd. Död ved finns bland annat som grova lågor i olika nedbrytningsstadier. I sydvästra delen finns två bergshöjder med hållmarksskog där vissa tallar bedömts kunna vara flera hundra år gamla. Marken är ofta blockig, bitvis storblockig. På vissa ställen finns fuktigare miljöer i surdråg och bäckdalar. Markfloran är rik med signalarter som dvärghäxört, vårärt, underviol, myskmadra, trolldruva, strutbräken, lundelm, skogsstarr, springkorn, grönpyrola och den rödlistade orkidén knärot(NT). I den södra delen finns även två sällsynta gräs, den rödlistade arten skogssvingel(VU) samt långsvingel.

I barrskogen i anslutning till Stockmossens södra del har den rödlistade svampen ostticka(VU) hittats på en granlåga. Arten har mycket få fynd i Östergötland och är främst typisk för de finaste barmaturskogarna i Norrland. Öster om myrkomplexet finns en raritet, nämligen trädbrosklav(EN) på senvuxen gran. På flera lågor på olika ställen inom området finns en annan sällsynt rödlistad art, nämligen gränsticka(NT), som även växer på en gammal f d slätterlada några hundra meter öster om Tollstorpegölen. På en tallåga i sydväst finns dvärgbägarlav(NT). Längst i söder finns en liten kulle med äldre granskog och stort inslag av gamla, grova aspar på vilka den i Östergötland sällsynta och rödlistade

aspfjädermossan(VU) växer. Ytterligare en rödlistad art, vit vedfingersvamp(NT), förekommer på död ved i en rasbrant i de södra delarna. Och i det friliggande sydöstra delområdet finns spår av skalbaggen bronshjon på gran och på en asplåga har veckticka(NT) noterats i denna del. Andra rödlistade arter är lunglav(NT), garnlav(NT) och ullticka(NT). Signalarter som påträffats inom området förutom de redan nämnda är talltagel, korallblylav, gulnål, platt fjädermossa, flagellkvastmossa, fällmossa, västlig hakmossa, mörk husmossa och vedticka. Tjäder har setts inom området.

Bibehållande av värdena

En särskild skötselplan har upprättas.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2008. Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 531 Dalkarlkärret sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Dalkarlskärret är en av Åtvidabergs största sammanhängande sumpskogar och hyser i dag höga naturvärden som kan utvecklas betydligt i framtiden. Här finns flera signalarter knutna till sumpskogar. Området hyser en skog som är olikåldrig, mer eller mindre flerskiktad och med ett påtagligt innehåll av död ved. Grova träd och grova lågor saknas dock vilket förklaras av spår av avverkning. Områdets naturliga utveckling är också negativt påverkad av dikning.

Beskrivning

Dalkarlskärret är en cirka 1 km lång och cirka 200 meter bred sumpskog cirka 9 km nordväst om Åtvidaberg. Sumpskogsstråket är dikat med ett djupare dike som löper centralt längs hela området och har sitt utlopp i Fagerhultsgölen i områdets södra del. Trädskiktet utgörs i den nordvästra delen av björk-alsumpskog som successivt övergår till att domineras av gran och tall mot sydöst.

Den nordvästra delen av området är minst påverkad av dikningen. Här står en al-björksumpskog som är flerskiktad och olikåldrig. Enstaka alar når dimensioner mellan 3 och 4 dm i brösthöjdsdiameter. Inslaget av död ved utgörs av glest spridda högstubbar av björk, rotvältor av björk, enstaka lågor av tall och gran.

I fältskiktet, som kan karaktäriseras som blött och tuvigt, finns företrädesvis växter anpassade till fuktiga, blöta och näringsrika miljöer. Grenrör och skogssäv är beståndsbildande arter som kan sägas vara ett dominerande inslag tillsammans med ställvis förekommande bladvassbestånd. Fältskiktet i övrigt är relativt artrikt med ett jämt spritt inslag av missne (signalart), sumpförgätmigej, kråklöver, kärrsilja, kärrstjärnblomma, brunven, stjärnstarr, knagglestarr, kärrviol, tranbär, älggräs, videört, svärdslilja, sjöfräken, bunkestarr, fackelblomster, vattenklöver, strandklo, krypven och kärtistel. I övergången mot den grandominerade delen växer granbräken (signalart).

Efter cirka 400 meter mot sydost tilltar inslaget av gran kraftigt. Här upphör också den tuviga karaktären och en plan fastmark tar vid. Granskogen här är välsluten till luckig och flerskiktad. Enstaka björkar står insprängt i beståndet. Enstaka grövre granar i dimensioner mellan 4 och 5 dm i brösthöjdsdiameter finns också i anslutning till det centrala diket. Enstaka granar står på rotben. Underståndarna utgörs av unga viden och ung al. Den luckiga strukturen beror delvis på partier med vindfällan av företrädesvis gran. Här avtar fältskiktet och barr och lövförna är de mest påtagliga marktäckarna. Ställvis finns partier med halvmeterhöga socklar och ett ökat lövinslag i den sydöstra delen. Signalarterna skärmstarr och kattfotslav påträffades i den här delen av området tillsammans med gammelgranslav.

Förutom det centrala diket finns flera grunda diken som ansluter till stamdiket. Minst en generation stubbar finns i området och körvägar finns upptagna i området.

Fagerhultsgölen i söder hyser en helt öppen vattenspegel som omges i fältskiktet av en bård av bladvass, grenrör och högresta starrarter som trådstarr och bunkestarr. En smal bård av björk och klibbalskog omger gölen innan barrskog tar vid.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå och utvecklas om området undantas från alla typer av exploatering och tillåts att utvecklas fritt. Läggs diken i området igen kommer utvecklingen av naturvärden i området att påskyndas.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 532 Fagerhultsgölen barr- och sumpskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 12, 23, 62

Naturvärdesbedömning

Såväl de friskare partierna på höjden och i slutningen som den blöta sumpskogen är värdefulla miljöer för lavar, svampar, mossor, insekter och fåglar. I området finns gott om död ved och lågor i olika nedbrytningsstadier vilket är viktiga substrat för många arter. Här finns bland annat en exklusiv mossflora med minst två rödlistade arter, bland annat vedsäckmossa(VU). I området finns ett stort antal signalarter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Drygt 1,5 km väster om Målbäck ligger Fagerhultsgölen. Cirka 150 meter väster om Fagerhultsgölen ger sig en utlöpare av Dalkarlskärret av söderut. Utlöparen utgörs först av ett fuktigt stråk av granskog, enstaka granar är grövre mellan 4-5 dm i brösthöjdsdiameter, och ett inslag av björk. Beståndet är välslutet, flerskiktat och olikåldrig. Längst i söder finns en blötare blandsumpskog där diken saknas. Den blöta sumpskogen domineras av gran och al. Träden har utvecklat socklar. På alarna växer rikligt med blodlav, näverlav, skrynkellav och grymig blåslav. På granar i området finns signalarten kattfotslav och gammelgranslav. Mossfloran är mycket rik med de rödlistade arterna vedsäckmossa(VU) och vedtrappmossa(NT) samt grön sköldmossa och platt spretmossa.

Väster om kärrets sydspets finns ett barrdominerat område som sluttar ner mot blandsumpskogen. På den blockiga marken växer gran, tall, asp, björk och lind. Det finns rikligt med lågor, högstubbar och torrträd av såväl barrträd som lövträd. I veden finns spår efter skalbaggen bronshjon och här förekommer vedsvampen vedticka, båda signalarter.

Andra signalarter som hittats i området är bollvitmossa, långflikmossa, stubbspretmossa, rörsvepmossa, terpentimossa, skogshakmossa, källpraktmossa, kantvitmossa och kornknutmossa. Bland lavarna finns korallblylav och gulnål och bland kärlväxterna finns skärmstarr.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. Dikning eller annan avledning av sumpskogen får inte ske. Vid avverkning i omgivningarna bör en skyddszon lämnas.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 533 Tillorp lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Tillgången på gamla träd och död ved innebär att detta skogsområde bör vara intressant för ovanliga och skyddsvärda lavar, svampar och insekter. Området har även ornitologiskt intresse, till exempel för hackspettar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Målbäck, cirka 300 meter norr om torpstället Tillorp, finns en sydvästlig blockrik brant. Gran och asp dominerar i trädskiktet. Här finns också ek, björk, rönn, alm och grova tallar. Ett dike mot väster ger en fuktig miljö. Vid diket växer al. I buskskiktet förekommer hassel, måbär och en och i fältskiktet kan nämnas blåbär, ekorbär, blåsippa och lundgröe. I området finns död ved i olika nedbrytningsstadier i form av grova lågor, torrträd och högstubbar av såväl barr- som lövträd. På grov gran växer gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 534 Målbäck lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Området är värdefullt främst med avseende på de grova lövträden, bland annat ek som bitvis är över en meter i diameter. Om området röjs kan det bli intressant som livsmiljö för många lavar och insekter som just är knutna till grova ekar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Målbäck vid riksväg 35 väster om sjön Ören finns några lövskogspartier av varierande slag. Väster om riksvägen finns partier där grova ekar står i lövuppslag av främst ask. Asp förekommer också. Här och var finns enstaka hassel och även en björkdominerad skog med inslag av gran. Vid husen längst i söder växer två grova almar. Till stora delar består floran av brännässla, älggräs och hundkex men det går även att finna lundartad växtlighet med liljekonvalj, lundgröe, piprör, blåsippa lungört och stenbär. På våren finns här även partier med rikligt med vitsippor.

Mellan vägen och sjön finns dels ett tätare parti med ask, hassel, klibbal, ek och asp där fältskiktet är glest och hyser blåsippa, lundgröe och blåbär och en öppnare, före detta betad del med björk, en och hassel. I denna del förekommer även vissa hävdgynnade växter såsom gulmåra, femfingerört och solvända. Norr om Örnborg finns även ett mindre lundområde med ek och hassel. Floran karaktäriseras av liljekonvalj, stenbär, lundgröe och piprör. Mot Ören växer enstaka grova aspar med viss inblandning av tall och gran. Här har även signalarten fällmossan noterats som indikerar skog med lång kontinuitet. I området finns grova högstubbar av bland annat björk.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om alla grova och gamla lövträd sparas. Området bör röjas och gallras för att gynna de grova lövträden och fältskiktet men detta bör göras med försiktighet och vissa delar bör lämnas mer eller mindre orörda för att skapa ett slutet kronskikt med fortsatt lundartad karaktär. Den gamla hagmarken kan med fördel betas då den fortfarande har kvar vissa karaktärsväxter för betad mark.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 535 Björkekrog hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Områdena vid Björkekrog utgör mycket värdefulla miljöer med fin hagmarksflora och med förekomsten av grov ask(EN) och grova till mycket grova hagmarksekar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

De betade områdena vid Björkekrog mellan sjöarna Ören och Örbågen är av varierande karaktär med dels öppna delar och dels slutna partier bevuxna med olika trädslag.

Den östra delen söder om gården Björkekrog utgörs av en till hälften lövskogsklädd, vacker betesmark. Det finns en trivial blandskog i söder, hassellund i det östra partiet med inslag av grova lövträd av främst ek och ask, björkhage samt öppen hagmark i norr och väster. Den öppna delen har den finaste hagmarksfloran och hyser en hedvegetation med stort inslag av både örtrik torräng och rödvenäng. Torrängen innehåller bland annat brudbröd, rödkämpar, sommarfibbla(NT) och solvända. I rödvenheden finns välbetade ljungkuddar, darrgräs, jungfrulin och stagg. Övriga partier har en mer sparsam flora med kruståtel och blåsippan. Enligt en äldre uppgift (1978) förekommer skogsgrynsnäckan i den mer slutna, östra delen.

Det västra området, nordost om Halvgården, domineras av mycket grova ekar med en diameter en bit över en meter. Visst inslag av lundväxter såsom blåsippan, lundgröe och lungört vittnar om att området har varit relativt slutet en längre tid men här finns även enstaka hagmarksväxter insprängda, däribland gulmåra och gullviva som påvisar ett mer öppet förflutet.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdenas naturvärden krävs fortsatt bete, om möjligt intensifierat, samt röjning så de grova ekarna kan växa fritt och hagmarksfloran bevaras. För att hålla kvar den fina floran får ingen gödsling ske.

Skydd: Saknas

Å 536 Örbågen hassellund

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena i området är starkt förknippade med den lundartade karaktären i området. Visserligen antyder de grova spärrgreniga ekarna i området att en kontinuitet som ett slutet marksdrag kan ifrågasättas. Små "bortglömda" miljöer av det här slaget är ett mycket värdefullt inslag i naturmiljön. Här kan många organismer som är beroende av fuktiga skuggiga miljöer och död ved hitta en fristad för att kunna leva kvar i landskapet. Miljöer som uppvisar kvalitéer av det här slaget är sällsynta i det moderna produktionslandskapet.

Beskrivning

Längs med den västra stranden vid sjön Örbågens södra spets finns ett hasseldominerat stråk med rikligt med grov hassel, enstaka lindar, några grova spärrgreniga ekar i ett blandat flerskiktat lövträdbestånd som även hyser asp, björk och al längs sjöstranden. Slutningen ned mot sjön får också karaktär av rikligt med spridda block som ställvis ger upphov till en storblockig terräng. En utpräglad vårflora är mycket trolig. Området har sannolikt utnyttjats som betesmark. Rester av stängsel finns i den norra delen av området. Den södra spetsen av området ingår i en betesmark och är nyligen framröjd.

Området kan delas in i två delområden. Längst i söder finns det mindre framröjda partiet. Här står två spärrgreniga ekar i dimensioner kring 8 dm diameter, en dubbelstammig lind kring 10 dm, glest ställda alar längs sjön och asp. Enstaka björkar och hasselbuskar ingår också i träd- och buskskiktet i den här delen. Det glest spridda fältskiktet som står spritt i den rikligt förekommande lövförnan domineras av skuggtåliga och näringsgynnade växter som lungört, blåsipppa, nejlikrot, träjon, harsyra, hundäxing, hundkex och brännässla. Här är inslaget av död ved sparsamt förekommande och utgörs i stort sett av en grov låga med vedlevande svampar.

Efter cirka 50 meter slutar hagen och på andra sidan staketet finns en mer lundartad miljö. I träd och buskskiktet finns ett påtagligt inslag av grova hasselbuskar med stammar i dimensioner mellan 1 och 2 dm i diameter i de äldsta buskagen. Allmänt förekommer asp, enstaka lindar, tre spärrgreniga ekar (10 dm), varav minst en har grov skorp bark. Längs stranden står en bård av yngre al och björk med inslag av enstaka grövre alar. Ställvis finns rikligt med död hasselved i övrigt dominerar klenved. Lågor saknas i stort sett förutom enstaka lågor av asp och björk. Marken är klädd med ett sparsamt fältskikt med inslag av arter som majbräken, hundkex, harsyra, blåsipppa, lungört, tuvtåtel, lundgröe och häckvicker. I övrigt dominerar bar jord och lövförna. Rikligt med vedlevande svampar finns i området.

Områdets norrvända läge i anslutning till en sjö kan bidra till goda förutsättningar för till exempel vedlevande svampar och andra kryptogamer. En detaljerad inventering kan ge underlag för att klassa upp området ytterligare.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kan komma att utvecklas i en positiv riktning om området norr om hagen lämnas för fri utveckling. Eventuellt kan mindre ingrepp som att friställa de trängda ekarna övervägas. Naturvärdena i området kommer att bestå och utvecklas om området undantas från alla typer av exploatering till exempel skogsbruk, bebyggelse mm.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 537 Hemmingstorp hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 16, 34

Naturvärdesbedömning

Det höga värdet motiveras främst av de grova lövträden. Främst ek, men även lind och asp. En av ekarna är mycket grov och skyddad som naturminne. I denna ek finns skyddsvärda insekter. I den nordvästra delen av området växer den rödlistade kandelabersvampen(NT) som är knuten till fuktiga asplågor. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Hemmingstorp ligger norr om sjön Ören. De norra och östra delarna av området är bevuxna med blandlövskog som bitvis domineras av grov asp. Övriga trädslag är klibbal, ek, lind och björk samt enstaka gran och tall. Många av lindarna är bevuxna med mossa högt upp på stammarna, vilket utgör ett mycket gynnsamt livsrum för bland annat lavar och insekter. Bitvis finns rikligt med död ved, främst av asp, där man ibland hittar den sällsynta och rödlistade kandelabersvampen(NT). Signalarten fällmossa förekommer i tämligen rik mängd. Floran är av lundkaraktär med inslag av arter som liljekonvalj, lundgröe, stenbär och trolldruva (signalart).

Hagmarken i södra delen är beklädd med blandlöv också den. Skogens sammansättning är liknande den som finns i övriga delen av storområdet. I buskskiktet förekommer enstaka en. Hagmarken har generell en tämligen fin hagmarksflora, med de finaste inslagen väster om vägen som korsar hagen. Här kan man finna arter som jungfrulin, solvända, bockrot och backnejlika.

I hagen finns en grov, gammal ek som bevarats som naturminne. Den mycket kraftiga eken är medfaren med kraftiga döda grenar både i kronan och på marken. Omkretsen är 6,75 meter. En stamhålighet sträcker sig från marken och 2 meter upp på stammen. Under ekens rötter finns gångar till ett gryt. Det finns blottad ved, vril och hål som kan användas som boplats för fåglar. Bålgetingen har sitt bo i eken och här finns även de ovanliga skalbaggen kolsvart kamklobagge och orangevingad kamklobagge. På barken växer mossor och signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

För att värdet i hagmarken ska bevaras måste betet fortgå och markerna skonas från gödsel. Grova ekar och aspar ska sparas. Naturminneseken som ingår i betet bör röjas fram i ljuset för att förlänga dess livslängd. Yngre ekar i omgivningarna bör gynnas som framtida arvtagare. Övriga delen av området ska lämnas utan åtgärd. Grova lövträd och död ved sparas.

Skydd: Den grova eken i hagen är skyddad som naturminne sedan år 1950. I övrigt saknas skydd.

Å 538 Dala lövskogsbrant

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är av intresse främst för sällsynta insekter och vedsvampar.

Beskrivning

Mellan Hemmingstorp och Örsnäs norr om sjön Ören finns en sydvästvärd småblockig brant. Här dominerar asp, ek och björk med stort inslag av gran och tall. Det finns gamla aspar och en del torrträd och grövre lågor av asp. Även spridda lågor av gran finns. Signalarterna barkticka och fällmossa har noterats i området.

Bibehållande av värdena

Om naturvärdena ska bevaras och utvecklas bör området lämnas orört. Eventuella vindfällan bör lämnas.

Skydd: Saknas

Å 539 Örsnäs hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Hagarna är fördelade på flera naturtyper och har delvis en intakt flora. Hagmarkens storlek, variationsrikedom och den relativt väl bevarande floran, motiverar ett högt bevarandevärde. Om hävden intensifieras och kvävetillförseln upphör, kan värdet höjas ytterligare. De nu tämligen unga ekarna som dominerar trädsiktet har ett stort framtidsvärde som livsrum för skyddsvärda lavar och insekter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

På näset mellan sjöarna Ören och Vin utbreder sig ett kuperat och omväxlande odlingslandskap vid gården Örsnäs. Betesmarkerna skiftar mellan björk- och ekhage och helt öppna hagmarker. I krönlägen bryter berghällar fram medan marken för övrigt är ganska stenbunden.

Ekhagen norr om gårdsbebyggelsen har, trots det slutna kronskiktet, en tämligen artrik flora. Det är en variant av rödvenängen som ger floran dess prägel, med arter som blåsuga, gökärt, gullviva, ängsvädd,

liten blåklocka, prästkrage, slätterfibbla(VU), svinrot och smörbollar. Förutom de välväxta ekarna finns till exempel getapel och hassel i buskskiktet.

Öster om ekhagen betas ett stycke barrskog. Längs skogen löper ett välbetat bryn med en intakt, hedartad torrängsflora. Gråfibblan breder ut sig i lysande gula mattor, men även andra arter som rödklint, prästkrage, solvända, ängshavre, knägräs och kattfot finns i imponerande mängder.

Den öppna hagmarken är mer eller mindre gödselpåverkad, men kan ändå visa upp exempel på en kontinuitetsberoende hävdflora. Det är främst i otillgängligt steniga och bergiga lägen där gödselpåverkan inte når, som dessa arter fått en fristad. Rödvenäng och fårsvingeltorräng, med övergångar, dominerar vegetationsbilden. Arter som till exempel darrgräs, jungfrulin och bockrot är vanliga. I söder och norr övergår hagen i vackra björkbackar. Särskilt den i söder har ett tilltalande utseende. De medelålders björkarna är ganska jämnt utställda. I trädskiktet finns även unga träd av fågelbär, oxel, lönn, ek och ask(EN). Fältskiktet innehåller några hävdindikatorer, bland annat gökärt, ängsvädd och gullviva, som tyder på rödvenäng. I en sydlant svacka, som sluttar ner i backen, finns små partier lågstarräng med stjärnstarr, harstarr och hirsstarr.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena som hagmarkerna vid Örsnäs hyser bevaras och ökar om hävden fortgår och ingen gödsel tillförs markerna. Även ekarna måste sparas för att området ska behålla sitt värde.

Skydd: Saknas

Å 540 Stäcke lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Området karakteriseras av sin storlek och variationsrikedom med omväxlande öppna betade områden, som till vissa delar har en bevarad, rik hagmarksflora, och mer eller mindre slutna lövbestånd med inslag av grova ekar och lindar samt aspved av intresse för till exempel lavar och insekter. Den sällsynta och rödlistade dårgräsfjärilen(VU) har påträffats inom området. Området ingår i riksintresset Ekländskapet.

Beskrivning

Vid gårdarna Stäcke, Tollstorp och Baskebo mellan Åtvidaberg och Grebo utbreder sig ett varierande område med omväxlande lövbestånd och öppen hagmark. I delområdet närmast Stäcke har de öppnare delarna en mycket fin hagmarksflora med rödven, solvända, prästkrage, darrgräs, brunört, gullviva, smultron, svinrot och ängsvädd. Enstaka grupper med träd och buskar av hassel, ek, apel, rönn och nypon finns mellan de öppna partierna. Väster om vägen vid Stäcke finns några mycket grova ekar och lindar som står i en igenväxande hage som fortfarande har vissa hävdgynnade växter kvar, däribland gulmåra och ängsklocka. Hassel och asp dominerar den slutna blandlövskogen men trädskiktet har även inslag av bitvis grov ek och björk, apel, fågelbär samt enstaka gran. Längst i söder växer enstaka ask. Den till stora delar mycket glesa floran består främst av liljekonvalj, harsyra, blåsipppa, piprör och lungört men har i gläntor inslag av hagmarksväxter såsom svinrot och smultron. I en grov ek har den mer ovanliga arten blanksvart trämyra (*Lasius fuliginosus*) noterats, vilken är knuten till områden med god tillgång på gamla lövträd.

Söder om gården finns en åkerholme som har ett antal fina, grova ekar men domineras även av asp och hassel. Det finns även enstaka tall och fågelbär. Den glesa floran i södra delen utgörs nästan enbart av enstaka exemplar av gullviva och trolldruva. I övriga delar finns även bland annat lundgröe, liljekonvalj och stor blåklocka.

Väster om sjön Örbågen vid Erlandslund utgör hassel och björk den tätare delen tillsammans med enstaka asp, al och ek. De friskare öppnare partierna här är relativt fåartiga med rödven, kruståtel och

brunört med sparsamt inslag av hagmarksväxter som gulmåra, gullviva och prästkrage. Fortsätter man norrut mot Tollstorp finns ett gallrat område med mycket rikligt med en men även halvgrov ek och enstaka björk. Den glesa flora visar att detta parti varit mer slutet en längre tid.

Strax sydost om husen vid Tollstorp finns ett hagmarksparti som sluttar ned mot en åker. Hagen har ett stort, öppet parti i mitten. I kanterna står låga träd - björk, gran, rönn och ek - och buskar - hassel, nypon, rundhagtorn samt enar. I sydöstra hörnet står björk, hassel, nypon och hagtorn väldigt tätt. Som en bård utmed staketet håller träd- och buskskiktet ihop mer eller mindre glest, mest björk. Här finns ett tjugotal hagmarksindikatorarter: Jungfru Marie nycklar, nattviol, smörboll, harstarr, rödklint, ängsskallra, jungfrulin, svinrot, gullviva, prästkrage, knägräs, stagg m fl. I väster finns en hassellund med inslag av enstaka grova ekar och en och annan björk och al.

Öster om Tollstorp, söder om vägen, finns ett asp-och hasseldominerat område med ekar med en diameter uppåt en meter insprängda. En mängd döda aspar ligger på marken och ger ett bra tillhåll för en mängd insekter, mossor, lavar och vedväxande svampar. På flera stenblock finns även signalarten fällmossa som oftast finns i skogar med lång kontinuitet. Floran har börjat få viss lundkaraktär med liljekonvalj, vippärt och lungört. Här finns även lundstarr, blåsip, vårfryle och piprör frekvent. Enstaka exemplar av den rödlistade därgräsfjärilen(VU) har påträffats här.

Halvvägs mot Baskebo och nordost om denna gård finns två blandskogar som domineras av bitvis grov asp respektive ask. I områdena finns även ett antal andra trädslag såsom hassel, ek, tall, björk, rönn och oxel. Floran består av kruståtel, lundgröe, liljekonvalj, ängsklocka samt karaktäristiska lundväxter som hässlebrodd och lungört. Mellan Tollstorp och Baskebo finns en mycket viktig och relativt ovanlig miljö i form av lutande lindar som har rikligt med mossa på stammen. Detta gör att det är konstant fuktigt vilket är avgörande för många mossor, lavar och insekter. Denna del är en blockrik blandskog som förutom lind har björk, gran och rönn. En fuktig brant i östra delen hyser många mossor och kan vara en god lokal för snäckor. Floran är relativt trivial med lundgröe, piprör, blåsip och getrams men har där det är lite öppnare en annan växtlighet bestående av bland annat kruståtel, stor och liten blåklocka, vårbrodd, smultron.

Vid Baskebo finns en frisk till något torr, örtrik hagmark med en smal utlöpare mot sydväst. Här finns enstaka björk, ek och asp. Buskskiktet utgörs mest av nypon och en. Floran är variationsrik med arter som ängsskallra, svinrot, rödklint, harstarr, brudbröd, solvända, prästkrage, jungfrulin, gullviva och backsmörblomma(NT).

Ett hagmarksområde finns även i öster, mellan vägen och gården Klint. Här växer bland annat björk, hassel, ung ek och nypon. Hagmarksfloran är artrik med arter som darrgräs, smultron, knägräs, jungfrulin, solvända och stagg. Längst i öster finns ett lundartat parti med mycket rikligt med gullvivor. Ängsklocka, svinrot, gulmåra och sötvedel finns också representerade.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om betet fortsätter i området. För att bevara den fina hagmarksfloran får inte markerna gödslas. De delar som har lundkaraktär bör lämnas utan åtgärd. I övrigt kan försiktigt lövskogsbruk utövas men ädla och grova lövträd sparas och gynnas genom att lövuppslag röjs bort. På grund av den stora variationen bör man helst planlägga hur naturvärdena bäst bevaras i varje delområde var för sig.

Skydd: De delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av Örbågens strandlinje omfattas av strandskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 541 Dalslund lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 70

Naturvärdesbedömning

Det stora naturvärdet i detta lilla blandlövskogsparti är den rikliga mängd riktigt grova aspar som finns här. Flera av dessa aspar är boträd. Flera lågor av björk och asp finns också inom området till glädje för vedlevande insekter och svampar. Området har sedan lång tid tillbaka uppmärksammats av vägförare till följd av den enormt rika tillgången av vitsippor under våren. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Väster om riksväg 35 mellan Åtvidaberg och Grebo ligger ett blandlövskogsparti. Sydligaste delen ingår i bete. Asp dominerar trädskiktet. Av dessa aspar är flera mycket grova boträd. Förutom asp finns här tämligen grov ek, al, björk, fågelbär, rönn samt visst inslag av barrträd. Lågor av bland annat björk och asp finns i området.

Floran är trivial och domineras av örnbräken och stenbär. På våren täcks marken av vitsippor.

Bibehållande av värdena

Spara grov asp och död ved. Vid gallring gynnas lövträd.

Skydd: Saknas

Å 542 Dala säteri allé

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12, 41

Naturvärdesbedömning

Allén vid Dala säteri är en av de trädrikaste och värdefullaste i Åtvidabergs kommun. Naturvärdena kan mätas i förekomsten av grova eller äldre ädellövträd. Fristående ädellövträd som tillåts att åldras fritt är sällsynta i jordbrukslandskapet och av stort värde för bland annat kryptogamer. Lindarna är betydelsefulla för insekter som lever av nektar och pollen och i förlängningen för fåglar och fladdermöss. Alléerna kan dessutom ha en viktig landskapsekologisk funktion som korridor, något som också är viktigt för till exempel fladdermöss.

Beskrivning

Vid uppfarten till Dala säteri ligger en imponerande allé. Från gårdscentrum och längs vägen till en mindre trevägskorsning mot riksväg 35 står dryga 70-talet träd. Artinnehållet är blandat och består av kastanj, lönn, lind, ask(EN) och ek i dimensioner som vanligtvis är mellan 3 och 6 dm i stamdiameter. Enstaka träd är grova och når kring 10 dm. Allén är välskött och saknar stamskott. På lönn finns den rödlistade svampen skumticka(NT).

Längs påfarten till riksväg 35 som löper norrut från trevägskorsningen står ytterligare 53 lindar i en mindre framträdande allé. Lindarna håller en stamdiameter på 2-3 dm och är hårt trängda av den omgivande barrskogen.

Öster om huvudbyggnaderna finns en trädrad med femton lindar. Lindarna står som gräns mellan åkermark. Träden är mellan 5 och 7 dm i stamdiameter. Trädraden har sannolikt fyllt någon funktion i parken/trädgården som funnits i anslutning till Dala säteri.

Förutom alléer så finns många olika komponenter som är viktiga för fladdermöss i anslutning till gårdsmiljön vid Dala. En inventering av fladdermöss kan ge värdefull information om gårdens betydelse för den lokala fladdermusfaunan. En detaljerad inventering av kryptogamer kan vara av intresse men objektet är inte prioriterat.

Bibehållande av värdena

En fortsatt skötsel av alléerna är en förutsättning för att naturvärdena ska bestå. Träd som dör måste ersättas. Trängda träd bör få mera utrymme. Naturvärdena kommer att bestå om alléerna undantas från alla former av exploateringsföretag som nya vägdragningar, bebyggelse och täktverksamhet.

Skydd: Alléer utgör biotopskyddsområde.

Å 543 Dala ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 16, 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Öster och norr om Dala säteri finns några lövskogs- och hagmarksområden av mycket högt värde. De mest värdefulla inslagen är en naturminnesmärkt ek samt inslaget av grova lönnar vilka är av stor betydelse som livsmiljö för en mängd insekter, mossor och lavar. Området hyser även flera ovanliga mossor samt den rödlistade kandelabersvampen(NT) i riklig mängd. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Väster om sjön Vin ligger Dala säteri. Öster om själva mangårdsbyggnaden finns en öppen betesmark. Denna sitter samman med ett mindre parti av ekhagmark som bland annat hyser en naturminnesmärkt ek med omkretsen 585 cm. Det har funnits flera grova ekar vilket stubbar vittnar. Här finns en vedväxande svamp vid namn svavelticka som växer på grov eller gammal ek. Den något sparsamma florán i detta delområde samt i partiet norr härom, består av lundväxter som till exempel liljekonvalj och trolldruva samt har även visst inslag av backvial.

I söder finns ekhagmark som består av gammal åker och betade åkerholmar. Det finns inslag av hagmarksväxter som vårbrodd, blåklocka, backnejlika, brudbröd, solvända, prästkrage, jungfrulin och gullviva.

Områdets norra del hyser förutom grova lönnar även hassel och asp samt enstaka grov oxel. Det bitvis sparsamma fältskiktet utgörs av främst liljekonvalj, blåsippa och lundgröe. Tack vare områdets skuggiga karaktär finns här också flera ovanliga mossor däribland signalarterna stubbspretmossa, fällmossa och trubbfjädermossa. På några grova fuktiga asplågor har kandelabersvamp(NT) påträffats.

Bibehållande av värdena

Det norra partiet ska lämnas orört för att behålla och öka naturvärdena. Den södra delen som betas, ska hållas öppen helst genom fortsatt bete eller med hjälp av röjning runt ekarna. Döda träd och grova grenar ska lämnas.

Skydd: Den grova eken öster om gården är skyddad som naturminne sedan 1950. I övrigt saknas skydd.

Å 544 Dala betad lövskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 63

Naturvärdesbedömning

Detta betade ädellövskogsområde är av högsta naturvärde. Området hyser grova träd av bland annat ek, lind och ask varav främst de sistnämnda har rikligt med mossor högt upp på stammen vilket ger en viktig livsmiljö för en rad ovanliga insekter och lavar. Denna speciella typ av skuggig och fuktig miljö hyser oftast en rad ovanliga och sällsynta mossor varav några kunde noteras i detta område. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Nordost om Dala säteri, vid Björkkärret, utbreder sig ett ädellövskogsområde. Genom det slutna trädskiktet hålls mark, block och stammar fuktiga och gör dem till eftertraktade livsmiljöer för en mängd organismer däribland insekter, lavar, svampar och snäckor. Även för många mossor är den skuggiga miljön livsnödvändig och ett flertal grova askar har mosspåväxt långt upp på stammen vilket ger de tidigare nämnda organismgrupperna ett viktig tillhåll. Även fuktiga stenblock hyser en intressant mossflora med signalarterna fällmossa och trubbfjädermossa samt den på lågor växande stubbspretmossan. Andra signalarter är gullpudra, lönnlav, guldlocksmossa och porellor.

Förutom askarna finns även grova träd av lind (signalart), ek och björk. Området har även god tillgång på död ved vilket gynnar en rad insekter. Området ingår i bete men har en mycket sparsam flora med enstaka tuvor av lundgröe. I det norra partiet med större barrträdsinslag finns även piprör, enstaka liljekonvalj samt stor och liten blåklocka.

Bibehållande av värdena

Områdets norra del bör försiktigt gallras från gran så att de grova ekarna inte får konkurrens om kronutrymmet. Det södra partiet ska lämnas orört så naturvärdena säkerställs och kan öka.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2006.

Å 545 Björkkärret våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Björkkärret som ansluter till sjön Vin i sjöns norra del, nordost om Dala säteri, är ett relativt stort öppet blött starrkärr. Naturtypen är inte vanlig i Åtvidabergs kommun. Naturmiljöer av det här slaget är ofta dikade och överförda till skogsmark, uppodlade eller under igenväxning. Sannolikt har kärrets direkta kontakt med sjön Vins vattenstånd motverkat en negativ utveckling. En historia som slättermark är trolig men inte kontrollerad.

Beskrivning

Nordost om Dala säteri längs den västra stranden i den norra delen av sjön Vin ligger ett blött starrdominerat kärr. Kärrret står i direkt förbindelse med sjön Vin vilket i sin tur bidrar till att det är mycket blött. Kärrret gränsar till sjön i anslutning till Fiskarön. Där bildas två små vikar som i övergången mot den öppna vattenspegeln har bladvass som beståndsbildande inslag. Det flacka kärret innanför bladvassbården är i stort sett helt öppet så när som på enstaka små alar, glasbjörkar och små videbuskage. Inslaget av björk tilltar i den smalare, torrare delen i söder och övergår så småningom i björkskog. Mot fastmarken i väster ansluter en yngre askskog med träd i dimensioner mellan 0,5 och 2 dm i stamdiameter som ingår i en betesfälla. Albården är ett resultat av sentida igenväxning och övergår mot söder i en, med gran, igenplanterad betesmark. I övrigt omges kärret av skogsmark.

Kärret präglas starkt av icke tuvbildande trädstarr som breder ut sig som en skir matta över hela kärret. Karaktär ges också av lågvuxen pors som i en mosaik blandar sig med trädstarr tillsammans med en sparsam förekomst av tuvbildande bunkestarr. Den senare främst i strandzonen. Fältskiktet är i övrigt inte speciellt artrikt och får främst karaktär av kråklöver, kärrsilja, vattenklöver och sjöfräken. Stränderna kring kärret bär inga utpräglade spår av zonerings som kan uppkomma när betesdjur hävdar sötvattenstränder. En viss påverkan i strandzonen av betesdjur kan dock observeras i den västra kanten av den södra utlöparen.

Någon av vikarna norr eller söder om Fiskarön som bildas där våtmarken ansluter till sjön kan utgöra en viktig häckningsplats för något av de storlomspår som håller till i sjön. Ett flertal observationer finns av storlom i anslutning till vikarna under häckningssäsong.

En studie av historiska kartor kan ge information om kärret utnyttjats till våtmarksslåtter. En inventering av fågellivet i anslutning till våtmarken kan ge information om våtmarkens betydelse för det lokala fågellivet.

Bibehållande av värdena

De mycket blöta förhållandena i kärret motverkar en etablering av träd och buskar i våtmarken. Vid ett eventuellt uppslag av förvedade växter i kärret bör det motverkas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 546 Golvsätter hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturbetesmarken vid Golvsätter hyser både biologiska och kulturhistoriska värden. Biologiska komponenter som tillför naturvärden är de talrika hagmarksekarna, fläckvis med hävdgynnad flora och den lilla sumpskogen som sannolikt står i ett källflöde. Ekarna har ännu inte nått ett utvecklingsstadium där riktigt höga naturvärden kan förväntas och hagmarksfloran är glest spridd. Framtidsvärdet är dock högt. Bebyggelse lämningar, kolbotten och stensättning finns också i hagen och dessa tillför kulturhistoriska värden.

Beskrivning

På en höjd mellan Dala säteri och Röstens gård ligger Golvsätter. Främst norr om men även söder om bebyggelsen breder en trädbärande hage ut sig. Det mest framträdande är cirka 15 ekar på 6-15 dm i brösthöjd. Praktiskt taget alla träd har utvecklats i ett öppet landskap. Utöver ek finns också enstaka lindar och enstaka björkar. Hagen är varierad med rundade, delvis tallbevuxna hållar i dagen och däremellan ekar och gräsbevuxna sänkor. Till detta kommer glest spridda block och enstaka nyponbuskage. Den välhävdade grässvålen hyser ett sparsamt inslag av hävdgynnad flora men grässvålen är i stora delar påverkad av gödsling. Gödseffekten härstammar delvis från flera äldre åkerlyckor och dessutom har man säkert spritt konstgödning under någon tid. Bland indikatorarter påträffas jungfrulin, knägräs, stagg, mandelblom, gökärt, bockrot, brudbröd, svinrot, gullviva och ängsklocka.

I den norra delen av hagen finns en liten al-björksumpskog. Träden står på små socklar med vattenspeglar däremellan. Trädskiktet är ungt (1-2 dm) och hyser gran som underståndare. Sumpskogen har gallrats och saknar död ved.

I anslutning till det som en gång var brukningscentrum på Golvsätter finns flera rester av bebyggelse. Vid denna finns grova körsbärsträd påvuxna av svavelticka. Rester av bebyggelsen, en kolbotten och en stensättning som kan vara från järnåldern är kulturhistoriska intressanta. Hagen gränsar i väster till tomtmark och åkermark. I söder angränsar åkermark och mot den östra och norra kanten finns barrskog.

Omgivningarna kring Golvsätter hyser flera komponenter som skulle kunna innebära att fladdermöss kan finna området attraktivt. Komponenter som små vattendrag, naturbetesmark med glest ställda ädellövträd och äldre bebyggelse brukar vara kännetecknen för fladdermusrika miljöer. Läget uppe på en höjd kan också vara attraktivt under kyliga kvällar. Förslagsvis ingår Golvsätter i en eventuell fladdermusinventering.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete i hagen är en förutsättning för att värdena ska bestå och utvecklas. Till detta kan fogas att all form av exploateringsverksamhet bör undvikas.

Skydd: Våtmarker i odlingslandskapet utgör biotopskyddsområden. I övrigt saknas skydd.

Å 547 Lilla Sarpebo hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 20, 34, 42, 67, 83

Naturvärdesbedömning

Den vidsträckta hagmarken är ett mycket viktigt inslag i landskapsbilden. Här finns en rik flora med slåtter- och betesgynnade arter. Även insektsfaunan är intressant med inslag av rödlistade arter. Området bedöms vara av högsta värde på grund av att det här finns en talrik population av den starkt hotade trumgräshoppan(EN). Rödlistade fjärilar förekommer också. Betesmarken hyser, förutom ett egenvärde, ett framtidsvärde i de halvgrova ekarna som dominerar trädsnittet. Ekarna blir, om de får växa ljusst och orört, en stor tillgång för vedlevande insekter och lavar. Skalbaggens ekoxe har påträffats vid ekarna. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Lilla Sarpebo ligger norr om Dala säteri vid sjön Vins nordvästra strand. Området utgörs av en ekdominerad hage med formen av en gryta med klövervall i botten och hagmarkskullar längs kanterna. Tvärs igenom går en körväg. Den sydvästra delen utgörs av isälvsmaterial. Betet går ända ner till sjön men kan inte kallas strandbete. Betesmarkerna har en mycket varierande fuktighetsgrad med allt från frisk mark till tämligen torra partier och floran skiftar, naturligt nog, efter denna "fuktighetsgradient". Bitvis är floran störd av gödselpåverkan.

Norr om Lilla Sarpebo finns en ekbacke med rödvenäng, rödvenhed och en fårsvingelvariant av rödvenhed. Kattfot, betad ljung, spåtistel, knägräs, gullviva, knölsmörbomma, ängsskallra, slåtterfibbla(VU), ängsklocka, rödklint, solvända, ängsskära, ängsvädd, jungfrulin, mandelblom, brudbröd och prästkrage är exempel på hagmarksarter som finns här.

Backen i söder, öster om huset, är något störd av gödselpåverkan och gammal täktverksamhet. I tåkten växer dock mattor av harklöver. Övriga arter här är mandelblom, ängsvädd, jungfrulin, blåklockor, solvända och darrgräs m fl.

Exempel på flora som förekommer i friskare partier i hagmarken är tuvtåtel, älggräs, svinrot och nattviol.

I slutningen mot söder, norr om Lilla Sarpebo, har ett stort antal exemplar av trumgräshoppa(EN) noterats. Vid inventering av dagfjärilar i området har 31 arter påträffats, bland annat de båda rödlistade arterna bredbrämrad bastardsvärmare(NT) och violettekantad guldvinge(NT). Andra intressanta fynd är hökblomsternätfjäril och svävfluglik dagsvärmare. I hagens södra sluttning finns några små grusgropar där flera arter sandbin noterats. En hona av ekoxe har noterats i den södra ekbacken. Även rapporter om hanar av denna skalbagge finns från området.

På Dala udde står några fina, välbevarade byggnader omgärdade av en trädgårdsgård.

Bibehållande av värdena

För att behålla det mycket höga värdet på markerna kring Lilla Sarpebo måste betet fortsätta, bitvis intensifierat, och ekarna sparas. Vidare får ingen gödsel tillföras betesmarken. De små öppna grusytorna mot söder bör bevaras öppna till gagn för insektslivet, men ytterligare täktverksamhet, inklusive husbehovstäkt, bör inte tillåtas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 548 Horns gård hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Naturbetesmarken vid Horn består av flera komponenter som ger förhöjda naturvärden. Här finns grövre ekar med en karaktär av att ha utvecklats i ett öppet landskap, inslag av ljus- och betesberoende flora och en mindre grävd damm. Trots att ekarna ännu inte har nått ett utvecklingsstadium där riktigt höga naturvärden kan förväntas är framtidsvärdet dock högt och de bedöms även kunna ha ett framtida landskapsekologiskt värde.

Beskrivning

Vid gården Horn vid sjön Vins nordvästra spets finns flera naturbetesmarker. Intill gårdsbebyggelsen mot öster och norr breder en hage ut sig på en höjd som reser sig över den omgivande flacka åkermarken. Den präglas av glest spridda block, rundade berghällar som här och var går i dagen. Trädskiktets karaktär ges av tätt till glest ställda ekar med inslag av björk, apel och rönn. Ekarna i hagen är i dimensioner som varierar mellan 3 och 7 dm i brösthöjdsdiameter. Enstaka ekar står fritt med vitt utsträckta trädkronor. I den östra-nordöstra kanten av hagen mellan en uppskjutande bergsrygg och åkermarken finns ett stråk med överståndare av lönn och ek i dimensioner mellan 1 och 4 dm och underståndare av ung hassel. Mot norr tilltar de trädlösa ytorna i hagen och här breder stora nyponbuskage ut sig och bestånd av ormbunken örnbräken ger karaktär. Grässvålen är till större delen negativt påverkad av gödsling med följden att en mycket glest spridd och artfattig hagmarksflora finns i hagen.

Cirka 400 meter nordväst om gårdsbebyggelsen ligger en naturbetesmark som nyligen restaurerats. Hagen ger till sin övervägande del ett öppet intryck och hyser ett tiotal spärrgreniga fristående ekar i dimensioner kring 6 dm i stamdiameter. Centralt i hagen finns en yta med jämt ställda björkar i dimensioner kring 0,5 dm och ett begynnande uppslag av aspsly och ung hassel som mot norr övergår i ett björkbestånd med något grövre stammar (1-3 dm). Hagen får också karaktär av enstaka rönnar, aspar, enar och rundade berghällar som går i dagen. I den norra kanten finns en liten grävd damm med en vattenspegel på cirka 2 x 4 m. Jämt spridd i hagen finns en hagmarksflora som är mest välutvecklad i anslutning till vägen i den norra delen av hagen. Bland de växter som indikerar en långvarig tradition som naturlig fodermark finner man ängsvädd, gökärt, blodrot, stor blåklocka, blåklocka, smultron, jungfrulin, betespräglad ljung, vårbrodd, knägräs och stagg (indikatorarter).

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt betestryck i hagen är en förutsättning för att naturvärdena ska bestå. En framtida skötsel enligt upprättad skötselplan kommer på sikt att utveckla naturvärdena i området. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering som påverkar hagen negativt.

Skydd: Saknas

Å 549 Taforsa hage och hässle

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Detta varierade, böljande landskap söder om Taforsaån hyser naturvärden i form av såväl ekförekomst och hagmarksflora som lundflora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

I västra delen av området, några hundra meter öster om Orrholmen, ligger en hage vars södra del är öppen och den norra bevuxen med blandlövskog. Den öppna delen har ställvis en fin flora. Tyvärr är delar av hagen kvävepåverkad. Här kan man ändock finna darrgräs, ängsskära, ängsvädd, rödklint, prästkrage och jungfrulin. Den sluta delen av hagen domineras av hasselbuskar, här och var avbrutna av halvgrov hagmarksek, björk och asp. Barrträd förekommer men har i möjligaste mån uteslutits från området.

I den östra delen av området, söder om Taforsa, breder ett hässle ut sig. Enstaka björk, ek, gran och en lyckas tränga igenom hasselbuskarnas täta täcke. Floran är av utpräglad lundtyp till följd av det skuggande träd- och buskskiktet. Här finns bland annat rikligt med lungört (ibland marktäckande), nattviol, liljekonvalj och blåsippan. Till området hör också en lövbård med ek, björk, grov asp och hassel. I anslutning till Taforsa har skalbaggen ekoxe påträffats.

Bibehållande av värdena

För att hagmarkens värde ska bestå måste den betas även framgent. Gödsling av markerna får ej förekomma. Bitvis bör sly röjas. Spara ekar och grov asp.

Skydd: Saknas

Å 550 Mörtsjön källpåverkad mark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Markfloran är mycket rik med flera signalarter. Det finns även visst inslag av äldre träd och lågor. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mörtsjön ligger cirka 3 kilometer sydväst om Grebo. 500 meter sydväst om sjön finns ett surdrag med rörligt markvatten och källpåverkad mark. Här växer gran, klipbal och björk.

I området finns fler signalarter. Bland kärlväxter finns missne, skärmstarr, dvärghäxört, myskmadra och sårläka. Bland mossorna som förekommer i området finns stubbspretmossa och filtrundmossa. Granarna i kärkantens hyser en rik lavflora med kattfotslav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Vid eventuella avverkningar intill bör visst skydd lämnas intill surdraget och markskador i fuktiga partier undvikas.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 551 Mörtsveden hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Detta lilla men värdefulla hagmarksparti hyser trots ohävd fortfarande intressanta hagmarksväxter däribland den rödlistade månlåsbräken(NT) och kattfot. Området ingick i eklandskapsinventeringen och har därmed utpekats som delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Mörtsveden ligger vid Mörtsjöns nordvästra strand, cirka 3 kilometer sydväst om Grebo. Trots att marken inte längre betas, kan man vid Mörtsveden fortfarande se spår av långvarig hävd. Det är en liten hagmark som hyser enstaka enbuske samt hassel, nypon och glest med yngre asp, ek, oxel, björk och fågelbär.

Det mest värdefulla i området är fältskiktet som hyser en lång rad intressanta växter som påvisar att markerna länge varit hävdade. På grund av den upphörda hävden börjar arter som piprör, hundäxing och örnbräken att breda ut sig allt mer men man har hittat darrgräs, slätterfibbla(VU), ängsvädd, betad ljung,

solvända, smultron, gulmåra, bockrot, gråfibbla, luddhavre och den lilla späda ängsnejlikan. Enligt sena rapporter (Artportalen 2010) finns här även den rödlistade lilla ormbunken månlåsbräken(NT), kattfot, jungfrulin och ängshavre.

Bibehållande av värdena

Tillsammans med omgivande öppna marker kan detta objekt med fördel användas som betesmark och skulle på så sätt kunna behålla den fina hagmarksfloran.

Skydd: Saknas

Å 552 Torstorp grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet är knutet till de grova ekarna som är viktiga för lavar, vedlevande svampar och insekter. Här finns bland annat rödlistade lavar. Ekarna är viktiga ur ett landskapsekologiskt perspektiv då de befinner sig i närheten av andra mycket värdefulla ekområden i trakterna sydväst och söder om Grebo. Nyckelbiotop. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid den lilla gården Torstorp, 1,7 kilometer sydsydväst Grebo kyrka, finns ett skogsbryn med en grov gammal ek som står mot en granplantering intill en gammal bod. På trädet finns de rödlistade arterna gul dropplav(NT), rosa skärelav(NT) och rödbrun blekspik(NT) samt signalarterna kornig nållav och brun nållav. Kornig nållav finns även på en eklåga/stubbe i närheten.

300 meter sydost om boningshuset vid Torstorp finns en liten kulle nära kraftledningen med några gamla och grova ekar. Här finns även lite asp och lite gran. På ekarna finns signalarten sotlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om yngre granar och lövträd som håller på att tränga upp i ekarnas kronor huggs bort. Yngre ekar i omgivningen bör gynnas som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 553 Vässentorp ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser rikligt med cirka 100-årig ek med framtidsvärde för sällsynta lavar, mossor samt vedlevande insekter. Här finns även gott om grova aspar lämpliga för hålbbyggande fåglar. Den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) förekommer i området. Det vidsträckta området kring Vässentorp är också mycket viktigt för landskapsbildningen. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Vässentorp ligger 1,8 kilometer söder om Grebo kyrka utefter vägen mot Mormorsgruvan. I området alldeles norr om gården dominerar björk, men området har även inslag av ek. Floran är av torrängstyp där kruståtel och rödven dominerar, här finns även gråfibbla, bockrot och ljung. Vid gården

finns några hamlade askar. Ekhagmarken mellan gården och infarten mot Fågeleke domineras av cirka 100-årig ek, men har även inslag av hassel och björk. Floran är till största delen gödselpåverkad.

Vid Gruvstugan 350 meter söder om Vässentorp finns en igenväxande ekhagmark där ekarna är omkring 60 år. Det finns även ganska gamla ekar och på de äldsta kan man hitta den rödlistade arten gul dropplav(NT) och signalarten brun nållav. Här finns även ett visst inslag av hassel. Hagmarksfloran får retirera till förmån för högvuxna gräs som tuvtätel, knylhavre och luddhavre. Dock lyser hagmarksfloran igenom på vissa ställen med till exempel svinrot, betad ljung och brudbröd. Lövskogen i söder domineras av grov asp. I övrigt förekommer grov al, björk av olika ålder, ung sälk och hassel samt i sydligaste delen enstaka grov ek. Området hyser i slutna delar en karaktäristisk lundflora där liljekonvalj, lundgröe, lundstarr, stenbär och piprör utgör de dominerande arterna. Här finns även inslag av gullviva, vårärt och underviol. Därgräsfjäril(VU) förekommer i denna del sydost om Gruvstugan.

Bibehållande av värdena

Den igenväxande ekhagmarken bör betas igen så att den tynande hagmarksfloran har en chans att återetablera sig. Hagmarken i övrigt bör betas även i fortsättningen. Gödsling ska undvikas på samtliga hagmarker. Där ekar står trängda bör yngre träd huggas bort så att ekarnas kronor får stå helt fria.

Skydd: Saknas

Å 554 Fågeleke ekhage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 34, 41

Naturvärdesbedömning

I området finns flera partier som hyser en stor mängd mycket grova och gamla ekar vilka är mycket värdefulla för en rad insekter och lavar. Områdena hyser bland annat den sällsynta och hotade laven ekspik(VU) samt bitvis en rik dagfjärilsfauna med den rödlistade därgräsfjärilen(VU). Det finns också, trots gödselpåverkan, partier med hagmarksflora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet som omfattar områden öster om Vässentorp, vid Fågeleke samt den igenväxande ekhagmarken som kallas Kilängen ligger några kilometer söder om Grebo. Här förekommer rikligt med ekar av varierande ålder.

Delområdet på båda sidor om vägen mot Fågeleke cirka 200 meter sydost Vässentorp hyser yngre ekar men är tack vare sitt buskskikt av hassel och sitt halvslutna trädskikt en lämplig miljö för bland annat därgräsfjärilen(VU) vilken har noterats här. Här finns också frodig gräsrik flora och till viss del hagmarksflora kvar med bland annat ängsskära, stor och liten blåklocka, gulmåra, svinrot, brudbröd och solvända. I vissa partier är träd- och buskskiktet tätare och floran är där lundartad med piprör, liljekonvalj, stenbär, blåsippa samt underviol och lungört. Öster om vägen öppnar sig hagmarken. Här finns delar kvar med hagmarksflora med bland annat solvända, tjärblomster, darrgräs, gullris, smultron, gullviva och ormröt. I fuktstråket som går genom området kan man förutom älgört och videört även hitta gökblomster.

Ekhagmarken i sydvästra partiet, Kilängen, hyser gammal men inte så grov ek. Även enstaka björk finns här också. Floran är av igenväxande hagmarkstyp med bland annat gulmåra, smultron, örnbräken, gökärt och gullviva samt även blåbär, piprör och skogsklöver. Här finns en rik population av den rödlistade därgräsfjärilen(VU).

Norr om bebyggelsen vid gården Fågeleke breder en ekhage ut sig. Hagen präglas av glest till tätt spridda mindre block och ett trädskikt som utgörs av ett 20-tal ekar i dimensioner mellan 7 och 20 dm i stamdiameter. Vanligast är dock dimensioner kring 10 dm. Ekarna står fritt med utspärrade trädskronor som vittnar om att de utvecklats i ett öppet landskap. Enstaka träd bär yttre spår av att kunna hysa

ihåligheter. I trädsiktet finns också sparsamt med rönнар. Enstaka nyponbuskage och yngre hasselbuskar utgör ett glest spritt buskskikt. Fältsiktet i hagen är negativt påverkat av gödsling i varierande grad. Mest påtagliga är effekterna i anslutning till bebyggelsen och avtar med avståndet från gårdscentrum. En glest spridd hagmarksflora finns i hagen med flera indikatorarter som påvisar en lång tradition som fodermark. Bland dessa har påträffats svinrot, prästkrage, stor blåklocka, blåklocka, gökärt, bockrot, skallror, knägräs och klasefibbla. Bland andra arter som hör hemma i betade grässvålar men saknar indikatorvärde kan också nämnas svartkämpar, teveronika, smultron och gråfibbla. Hagen är stängslad och välhävdat. Hagen gränsar till åkermark i väster och till skogsmark i öster.

Lavfloran är rik med signalarter som gulpuвrad spiklav och brun nållav och den rödlistade arten gul dropplav(NT). Den gamla eken vid Fågeleke hyser den hotade laven ekspik(VU). Det finns en riklig förekomst av den vackra svaveltickan som orsakar brunröta vilket gör ekarna ihåliga och mycket attraktiva för många insekter. Den mindre vanliga arten blanksvart trämyra (*Lasius fuliginosus*) har noteras på enstaka träd.

Bibehållande av värdena

De mer eller mindre slutna ekhagmarkerna ska ha fortsatt bete eller återupptagen hävd för att bevara naturvärdena. I dessa delar är det dock viktigt att ett ordentligt buskskikt finns kvar för att gynna dårgräsfjärilen. Hagmarken i övrigt bör röjas och betas. Hagmarken får inte göдslas om hagmarksfloran ska bevaras. De grova ekarna bör utvecklas fritt från sly. Yngre ek av olika ålder bör gynnas som framtida arvtagare.

Skydd: Saknas

Å 555 Stämmantorp grova ekar

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41

Naturvärdesbedömning

Grova ekar har en stor betydelse för många organismer i odlingslandskapet. Träden vid Stämmantorp har ett högt framtidsvärde. De står mellan andra värdefulla ekmiljöer och kan därmed vara viktiga för spridningen av växter och djur knutna till ek. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Strax norr om Stämmantorp cirka 1,4 km söder om Grebo kyrka står fyra stycken ekar hårt trängda av igenväxning. Tre av ekarna är drygt en meter i stamdiameter och den fjärde cirka 7 dm. Samtliga är spärrgreniga, friska och saknar tecken på att vara ihåliga. En av ekarna har begynnande skorpbarbsbildning.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och kommer med tiden att öka om ekarna röjs fram och hålls fria från sly och konkurrerande träd.

Skydd: Saknas

Å 556 Tjusentorp lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41, 63

Naturvärdesbedömning

Områdena vid Tjusentorp är av stort värde främst beroende på de många grova träden. Markerna hyser grov ek, grov lönn och grov asp, vilket är av stort värde för hålbbyggande fåglar, mossor, lavar och vedlevande svampar och insekter. I en rasbrant finns också rikligt med lågor av mycket stort intresse för insekter. Branten är klassificerad som nyckelbiotop. Hela objektet ingår som delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Tjusentorp ligger cirka en kilometer söder om Grebo tätort. Norr och öster om gårdsbebyggelsen finns blandlövskog som domineras av asp (delvis grov) och grov ek. Hassel förekommer frekvent. Här och var finns även enstaka exemplar av björk, fågelbär, rönn och gran. Det finns även ett stort inslag av lönn. Delvis utgörs området av en östvänd, starkt blockig rasbrant. I branten är många av asparna murkna och ihåliga. Här finns också gott om asplågor och döda träd av asp och gran. I branten växer signalarterna barkticka och fällmossa.

Väster om gården finns en blandskog med asp och hassel som de mest framträdande trädslagen. Här finns dessutom björk, gran, ek, rönn och en riktigt grov lönn.

Ytterligare väster ut strax söder om vägen från Dammen växer ett ädellövbekant som domineras av hasselstrutar och cirka 80-100-årig ek. Trädskiktet har även inslag av björk.

Fältskiktet är relativt likartat i de olika områdena med stort inslag av lundväxter som lundgröe, blåsippan, liljekonvalj och lundstarr.

Skalbaggen ekoxe finns rapporterad från Tjusentorp.

Bibehållande av värdena

Generellt bör lövträd gynnas. Grova lövträd sparas. Runt de grova lövträden bör det hållas öppet och fritt från sly. I rasbranten i öster bör en del yngre gran hållas efter i kanterna och branten i övrigt lämnas orörd.

Skydd: Saknas

Å 557 Kattorp rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Området är värdefullt för bland annat lavar, vedsvampar och hålbbyggande fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

500 meter väster om gården Kattorp finns en långsträckt östvänd brant med öppen betesmark nedanför. Här dominerar gammal asp med inslag av gran, säl, björk och sparsamt med lind. Det är ganska slutet och yngre gran är på väg att vandra in i området. Det förekommer spridda lågor och högstubbar av asp och säl.

På asp har den ovanliga lunglaven hittats. Barkticka växer på liggande asp. Andra signalarter är trolldruva, vårärt och underviol.

Bibehållande av värdena

En del yngre gran bör tas bort i östra kanten, dock inte all gran. I övrigt bör området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 558 Kattorp åsrygg och hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 19, 34, 41

Naturvärdesbedömning

Den vackra markerade åsryggen är geovetenskapligt intressant och betydelsefull för landskapsbilden. I delar av området finns en mycket fin hagmarksflora med en rad hävdgynnade växter. Området hyser många grova ekar och aspar, vilka är av mycket stort värde för många insekter och lavar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Kattorp börjar en bred markerad obruten åsrygg som fortsätter mot nordväst söder om Röstenssjön. Mot norr består området av två öppna betade delar samt en betad mera lundartad del. Närmast gården finns en öppen torräng med enstaka björk och en samt en mer slutna del med hassel, björk, enstaka ek och asp. De slutna partierna har sparsam flora med liljekonvalj, blåsippa och stenbär men i gläntorna finns en flora liknande den i öppna delen som domineras av rödven, kruståtel och luddhavre. En rad andra hävdgynnade arter finns också. Däribland kan nämnas solvända, betad ljung, brudbröd, tjärblomster, gulmåra och ormrot.

Delen längre mot nordväst är också uppdelad i ett slutet parti i norr med hassel, asp och ek. Här finns stenbär, blåsippa, gullviva och liljekonvalj i fältskiktet. I söder tillkommer en mer öppen del med björk och ek. De öppna partierna har bitvis en fin hagmarksflora med darrgräs, jungfrulin, brudbröd, gullviva, gulmåra, solvända, luddhavre och smultron.

Den mera lundartade delen längst i nordväst har kvar växter som visar att området har betats, till exempel gullviva och gökärt men har även bitvis rikligt inslag av lundväxter såsom underviol och liljekonvalj. Även getrams och stenbär finns frekvent. De grova ekarna i denna del är av mycket stort värde och här lever den ovanliga blanksvart trämyran (*Lasius fuliginosus*) som påvisar att området har god tillgång på gamla lövträd.

Bibehållande av värdena

För att bevara de mycket höga naturvärdena måste området undantas ingrepp som till exempel täktverksamhet, inklusive husbehovstäkt. Den befintliga täkten i direkta anslutning i sydost får inte utvidgas åt detta håll. Hagmarken måste även i fortsättningen betas för att behålla naturvärdena. Betet bör dock om möjligt intensifieras. Gödsling får inte ske. Grova lövträd (främst ekar) sparas och deras omedelbara närhet hålls fri från sly. Delområdet längst i nordväst har börjat få en mer lundartad flora och där bör man sikta på att bevara denna typ av vegetation genom att inte avverka eller röja.

Skydd: Saknas

Å 559 Torpa bäckravín

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Bäckskärningen strax söder om Torpa är betad och hyser ett glest inslag av hagmarksflora. Naturvärdena i bäckravinen utgörs trots detta främst av värden förknippade med den geologiska formationen.

Beskrivning

Strax söder om gården Torpa längs riksväg 35, cirka en kilometer söder om Rösten, löper en cirka 250 meter lång bäckravín som är cirka 10-20 meter bred och cirka 10 meter djup på de djupaste ställena. Bäckravinen är tydligt V-formad och meandrande. Söder om gårdsbebyggelsen finns ett träd- och

buskskikt i ravinen med ett påtagligt inslag av apel och hagtorn. Efter cirka 50 meter söderut avtar inslaget av träd och buskar och ravinen är praktiskt taget trädlös förutom enstaka al och ek i övriga delar.

Bäckravinen är inhägnad. Ett mycket sparsamt inslag av hagmarksflora finns spritt i området med enstaka individer av arter som gökärt, blåklocka, stor blåklocka och rödklint (indikatorarter). Det dominerande inslaget i fältskiktet utgörs dock av näringsgynnade växter som kardborre, timotej, tuvtåtel, vägtistel, älggräs, smörblomma, hundkex och brännässla.

Längst i söder planar skärningen ut och övergår i ett öppet fuktigt parti som helt domineras av älggräs, grenrör och högresta starrarter samt centralt placerade videbuskage.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete i hagen är en förutsättning för att värdena ska bestå och utvecklas. Till detta kan fogas att all form av exploateringsverksamhet bör undvikas.

Skydd: Saknas

Å 560 Röstenssjön sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41, 62

Naturvärdesbedömning

Röstenssjön är en successionsskog av björksumpskogskaraktär. I successionsskogar av björk är naturvärdena begränsade och de är inte heller något ovanligt inslag i landskapet snarare tvärt om. Naturvärdena betingas främst av områdets storlek och framtida potential att utveckla naturvärden. Två alternativ finns som främjar naturvärdena, en fri utveckling alternativt restaurering till våtmark.

Beskrivning

Röstenssjön är en 14 ha sänkt sjö bevuxen med tätt ställd, likåldrig och enskiktad björkskog och ligger cirka 1 km sydost om Grebo. Bland björkarna finns ett sparsamt inslag av gran, al, enstaka trädformiga sälgar och mer eller mindre utbredd videsnårskog. Ställvis står granen tätare som underståndare till björken. Björkarna är främst i dimensioner mellan 1 och 2 dm i stamdiameter med enstaka grövre björkar (3-4 dm). Några av de grövre björkarna står på mindre sockelbildningar. Död ved finns i form av glest spridda högstubbar av björk och enstaka lågor av björk. Skogen har en utpräglad karaktär av blöt björksumpskog. Vegetationen är gles och marken domineras ofta av lövförna eller bar jord. Fältskiktet domineras främst av högresta näringsgynnade arter som grenrör, hallon, älggräs, jättegroe, skogssäv, tuvtåtel, brännässla, videört, kärrviol, sjöfräken, majbräken och kärtistel. Mot sydöst ökar inslaget av bladvass som bildar stora enartsbestånd med en tjock förnafil.

Området gränsar främst till åkermark med undantag åt sydväst där sumpskogen ansluter till en höjd med skogsmark och mot den södra gränsen där en medelålders barrskog breder ut sig öster om ägo gränsen mellan Tjusentorp och Kattorp. I den här barrskogen har signalarten granbräken noterats.

En inventering av fågellivet kan ge värdefull kunskap om områdets lokala betydelse för fågellivet. Röstenssjön kan till exempel vara en viktig lokal för mindre hackspett på grund av inslaget av högstubbar av björk.

Bibehållande av värdena

Området som helhet bör hållas samman då områdets storlek kan vägas in i naturvärdesbedömningen och naturvärdena främst består av områdets framtidspotential. En utveckling av naturvärdena i området kan göras genom fri utveckling. Ett annat alternativ kan vara att skapa en våtmark genom att successionsskogen avverkas och vattennivån höjs.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 561 Lilla Björksved hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Hagen vid Lilla Björksved hyser hävdgynnade kärlväxter. Marker med naturbeteskaraktär är mindre vanligt i kommunen. De som finns kvar bör förbli i hävd och utvecklas.

Beskrivning

Vid Lilla Björksved öster om Röstens gård söder om vägen mot Värna ligger en nordostsluttande hagmark. Hagen omges av en tät barrskog. Det skuggiga läget gör att hagen mestadels är frisk eller fuktig. I centralpartiet av hagen står en björkdunge med hög vegetation. Partiet domineras av örnbräken men här finns också svinrot och ängsskallra. Söder om denna finns en bergknalle där hållmarkstorräng och fårsvingeltorräng avlöser varandra. Här förekommer bland annat betad ljung, gråfibbla, tjärblomster, jungfrulin, femfingerört och solvända.

Norr och nordost om det björkdominerade partiet är hagen mer öppen. Dungar med tall, gran och ek står spridda. I de öppna partierna växer jungfru Marie nycklar och gräs-lågstarrvegetation med stjärn-, hirs-, blek-, hund- och harstarr samt ängsfryle. På de lite torrare partierna finns svartfryle och stagg.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om hagen betas även i fortsättningen och sly och örnbräken hålls efter. Gödsling får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 562 Ängfall lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Området hyser gott om grov ek (cirka 100-150-årig). Det är av stort intresse för bland annat vedlevande svampar och lavar och hyser en värdefull dagfjärilsfauna. Det förekommer rödlistade arter, till exempel kärnticka(VU) och dårgräsfjäril(VU). Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Det fina halvslutna området vid Ängfall, domineras till stor del av cirka 100-årig ek, men bitvis tar blandlövskog bestående av asp, björk, ask, ek, hassel och gran överhanden. Några av ekarna är riktigt grova och är uppskattningsvis över 150 år gamla. Floran är lundartad och hyser arter som liljekonvalj, lundgröe, lundstarr, svinrot och lungört.

Här finns en rik dagfjärilsfauna med den rödlistade dårgräsfjärilen(VU). På ek finns de rödlistade arterna kärnticka(VU), blekticka(NT) och gul dropplav(NT) samt signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

Man bör frihugga grov ek dock med mycket stor försiktighet då dårgräsfjärilen behöver denna halvslutna karaktär. Enstaka gran kan plockhuggas. Spara död ved. Markerna vid Ängfall skulle, tillsammans med intilliggande öppna gräspartier, med fördel kunna hävdas genom bete.

Skydd: Saknas

Å 563 Muggebo ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Markerna har mycket höga naturvärden framförallt tack vare förekomsten av grova äldre lövträd av ek men även asp. Träden är värdefulla för bland annat lavar och insekter med inslag av rödlistade arter. Förutom den bitvis fina hagmarksfloran hyser området även en population av den sällsynta och rödlistade dårgräsfjärilen(VU). Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Söder om Ärlången, vid gårdarna Muggebo och Kassingstorp utbreder sig ett relativt stort område som till stor del betas eller som har betats nyligen. Kring Kassingstorp och infarten till Muggebo finns igenväxande blandlövskog. Här finns flera halvgrova till grova ekar samt rönn, ask, björk, gran och hassel. Floran är relativt trivial men spår finns av att markerna tidigare varit hävdade. Här växer svinrot, gullviva och gulmåra. Följer man vägen väster ut ytterligare cirka 200 meter finns ett bestånd med grova ekar alldeles intill vägen. Österut från de båda gårdarna finns ett större parti som betas och som i västra delen hyser ek, björk samt vissa dungar med hassel. I öster dominerar ek varav enstaka är riktigt grov. I södra delen finns även flera äldre aspar. Floran är mycket varierande beroende på hävd och trädskiktets slutenhet, och består till stora delar av gräsrik växtlighet. På öppna partier kan man hitta tuvor av betad ljung, gulmåra, ängsvädd, smultron, darrgräs, svinrot och revfibbla. Där det är mera skuggigt växer lungört, lundstarr, flenört, blåsippan och piprör.

I området förekommer den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) som trivs i halvöppna marker. Vid insektsundersökning har också bland annat ekoxbaggen björkblåoxe och fuktbaggen *Cryptophagus populi* påträffats. Några av de grova ekarna hyser en intressant lavflora med arter som signalarten brun nållav samt de rödlistade arterna gul dropplav(NT) och blyertslav(NT).

Mellan Kassingstorp och landsvägen finns några åkerholmar/dungar som domineras av cirka 80-150-åriga ekar. Det finns rikligt med aspsly. Floran har något av lundprägel med bland annat lundgröe, piprör och liljekonvalj. Enstaka exemplar av dårgräsfjäril(VU) har påträffats även här.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör områdena betas i så står utsträckning som möjligt. Gödsling som kan skada hagmarksfloran får inte ske. Det är viktigt att bevara halvöppna partier i tillräcklig omfattning för att bevara en lämplig miljö för dårgräsfjärilen. Runt de gamla ekarna ska röjning av lövuppslag ske så lavfloran kan finnas kvar.

Skydd: Åkerholmar(<0,5 ha) utgör biotopskyddsområden. I övrigt saknas skydd.

Å 564 Löten ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 30, 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett mycket värdefullt område som hyser en fin hagmarksflora och flera mycket gamla ekar (över 150 år). Dessa är av stort värde för vedlevande insekter, mossor och lavar knutna till just gammal ek. Här finns rödlistade lavar noterade. På grund av läget utefter vägen har den vackra hagen stor betydelse för landskapsbilden. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Löten ligger vid landsvägen mellan Grebo och Sturefors, 800 meter väster om Viggebyholm. Alldeles nordväst om huset ligger en hagmark längs med vägen. Medelgrova och riktigt grova ekar dominerar helt denna hagmark. Hagen är omväxlande sluten och öppen. Vegetationen domineras av gräs av olika slag, bland annat kruståtel, tuvtåtel och rödven. I övrigt hyser hagen flera karaktäristiska hagmarksväxter såsom svinrot, darrgräs, prästkrage, ormrot och gullviva.

En bäck ringlar sig igenom området. Här tillkommer klibbal till trädskiktet. I det våtare partiet finns inslag av vide, älggräs, blekstarr och slankstarr tillsammans med andra fuktighetskrävande växter.

Området hyser en intressant lavflora. Det är ekväxande lavar som är knutna till riktigt gamla träd. Här finns signalarten brun nållav samt de mer ovanliga och rödlistade arterna rosa skärelav(NT) och gul dropplav(NT). Brun trämyra (*Lasius brunneus*) lever i en gammal ek i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena består om hävden fortgår som tidigare (eventuellt något intensifierat) och om gödsling av markerna undviks. De grova ekarna sparas och även död ved i form av grova grenar från ekarna.

Skydd: Saknas

Å 565 Viggebyholm hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Områdena vid Viggebyholm innehåller höga naturvärden i form av de mycket grova ekarna samt de gamla asparna i den norra delen. Dessa är av stort värde för främst insekter men även lavar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Viggebyholm, en kilometer väster om Grebo kyrka, finns några intressanta lövdominerade marker. Norr om vägen finns ett av får betat parti med äppleträd i den södra delen och även ask, lönn samt enstaka mycket grov ek. Markerna är här mycket hårt betade och gödselpåverkade med främst kruståtel, kamäxing och hundäxing. Längre norrut övergår området i lövskog med ask, lönn, ek, enstaka gran och bitvis grov asp. I denna del är fåltskiktet mycket sparsamt med lundgröe och brännässla. Här finns även rikligt med gränslågor vilket gynnar många mossor.

Söder om vägen finns ett litet lövparti med en mycket gammal ek vid vägen samt söder därom björk och ask med rikligt med lövuppslag av rönn, ask och lönn. Floran är mycket varierande beroende på igenväxningsgrad med bland annat hundkex, hallon och hundäxing vilka påvisar gödselpåverkan samt gulmåra, liten blåklocka, lundgröe och lundstarr.

På en av de grova ekarna har noterats svavelticka som orsakar brunröta vilket leder till att ekarna blir ihålig och mycket intressant som livsmiljö för en rad insekter.

Bibehållande av värdena

I det södra partiet bör lövuppslag röjas för att gynna äldre lövträd. Norra delen bör ha fortsatt bete.

Skydd: Området närmast Ärlången omfattas av strandskydd som gäller inom 150 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 566 Orräng ekhage och lövskog

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 17, 29, 30, 34, 41, 70

Naturvärdesbedömning

De varierande ekdominerade markerna är av allra högsta naturvärde. Här finns ett mycket stort antal mycket grova ekar med en rik lav- och vedsvampflora, såväl i öppet läge som i lundmiljö. Det finns håligheter och gott om död ved till gagn för krävande insekter. Området uppvisar, så vitt känt, den största förekomsten av rödlistade arter inom Ätvidabergs kommun. Här finns ett mycket stort antal arter noterade som är upptagna på den nationella rödlistan för Sverige. De flesta av dessa är starkt knutna till gamla ekar. Markerna är mycket tilltalande och ett betydelsefullt inslag i landskapsbilden nära Grebo tätort. Detta är ett av de mest värdefulla delområdena i riksintresset Eklandskapet i Östergötland.

Beskrivning

Norr om gården Orräng, kring vägskälet en halv kilometer sydväst om Grebo kyrka, utbreder sig flera mycket olikartade marker med betade ekhagmarker och vissa delar av mera skoglig karaktär.

Väster om vägen mot Mormorsgruvan ligger en ekhagmark av mycket hög kvalitet som hyser mycket grova ekar som längst i väster står tätt men i övrigt glesare vilket ger området en lundkaraktär. Här finns även grov lind, grov asp, ask, hasselstrutar samt inslag av gran. Floran är i den öppna delen av hagen är till stor del kvävepåverkad, men har bitvis inslag av bland annat rödklint och darrgräs. Där hagen täcks av skog är floran utpräglad lundartad med lundgröe som dominerande över arter som vårärt, lungört, blåsippan, lundstarr, liljekonvalj, desmeknopp, ormbär och trolldruva. Det finns också gott om död ved i form av eklågor och ekhögstubbar vilket är mycket värdefullt för vedlevande insekter och svampar. Närmast vägen rinner en liten orörd bäck, delvis ganska kraftigt nedskuren, genom området.

Öster om vägen finns ädellövdominerad skog som också hyser ekar av mycket hög kvalitet, vilket också de hotade lavarna som återfunnits i området påvisar. Vissa delar är avverkade, men man har sparat de grova ekarna. Floran är lundartad med inslag av korskovall(NT), underviol, lungört och trolldruva.

Av de lavar som noterats ek i området kan nämnas ekspik(VU), ekpricklav(VU), gammelekslav(VU), parasitotlav(VU), rosa skärelav(NT), rödbrun blekspik(NT), blyertslav(NT), gul dropplav(NT), hjämbrosklav(NT), skuggorangelav(NT) och lunglav(NT) som samtliga är rödlistade. Dessutom finns de ovanliga arterna brun nållav och skuggkranslav. På en av de gamla hasselstammarna har den sällsynta och rödlistade laven kortskaftad parasitpik(VU) noteras. Knutna till ek finns också de rödlistade svamparna kärnticka(VU), korallticka(NT), oxtungssvamp(NT), blekticka(NT) och rutskin(NT). På asplågor finns kandelabersvamp(NT).

I området finns även en mycket intressant insektsfauna. Bland de hotade skalbagarna finns klubbhornsbagarna *Batrisodes adnexus*(VU) och *Batrisodes delaporti*(VU), kortvingen *Tachyusida gracilis*(VU) och matt mjölbagge(VU). Här finns också den inom EU prioriterade läderbaggen(NT), gulbent kamklobagge(NT), kardinalfärgad rödbeck(NT) och skeppsvarvflugan(NT). Exempel på andra arter som hittats är rödaxlad lundknäppare, smalknäppare och tvåfläckig smalpraktbagge. Bålgetingkortvinge som är knuten till förekomsten av bålgeting är också noterad. Bland spindeldjuren finns gammeleksklokrypare(NT). I beståndet i väster finns den rödlistade därgräsfjärilen(VU). En annan rödlistad fjäril som påträffats i området är getinglik glasvinge(VU), vars larv utvecklas i ekved, helst i mycket gamla träd med knutor(vrilar).

Bibehållande av värdena

På de betade områdena i väster ska betet fortgå som tidigare. Det östra partiet ska röjas på lövuppslag för att inte igenväxning ska ske runt de gamla ekarna. Även de igenväxande delarna längst i väster behöver röjning. Stor försiktighet måste dock tas då många av de funna lavarerna i området är beroende av den skuggiga karaktär som markerna har. Därgräsfjärilen kräver också varierande halvöppna marker. Området har så höga naturvärden att det bör skyddas och en särskild skötselplan upprättas.

Skydd: Saknas

Å 567 Lundby Holme tallskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

De gamla tallarna och ekarna på denna udde i Ärlången är mycket värdefulla för ovanliga och rödlistade lavar, svampar och insekter. Bland annat finns vedsvamparna tallticka(NT) och kärnticka(VU) samt spillning efter läderbagge(NT). De pampiga tallarna är lämpliga boträd, dock är området måhända för mycket utsatt för störning från båtrafik m m. Områden med sådana grova tallar är ovanligt inom kommunen. Ekarnas värde nu och i framtiden förstärks genom närheten till de mycket värdefulla ekområdena sydväst om Grebo, bara några 100-tal meter därifrån. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet. Ärlången (Kinda kanal) och dess stränder är av riksintresse för friluftslivet.

Beskrivning

I Ärlångens sydostspets, 700 meter väster om Grebo kyrka, sticker en liten udde ut från strandängen och våtmarksområdet som finns vid denna ände av sjön. Udden består av en bergklack som domineras av tall, varav många mycket grova och troligen ett par hundra år gamla. Här finns också några grova samt ett antal klenare senvuxna, knotiga ekar. Enbuskar förekommer också. Träd- och buskskiktet är glest. Bottenskikten domineras av renlavar och olika mossor, främst kvastmossor. I fältskiktet lägger man märke till kruståtel, blåbärsris, lingonris och stensöta. På tallarna växer rikligt med den rödlistade vedsvampen tallticka(NT) och grynig blåslav. Tallågor och torrträd förekommer sparsamt. Några få sågade stubbar förekommer. Ekarnas bark är ganska grov och har en intressant lavflora, bland annat den rödlistade arten hjämbrosklav(NT). I ekarna finns håligheter med mulmförekomst. I mulmen vid en klen högstubbe av senvuxen ek finns spillning från den hotade läderbaggens larv(NT). På såväl död ekved som på tallar finns kläckhål efter insekter. I områdets södra del mot den lövsumpskog som tar vid mot sydost står en grov ek på vilken den rödlistade svampen kärnticka(VU) växer. Här finns även en grov asphögstubbe med bohål och hackmärken. Den grova toppen ligger kvar på marken.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och död ved och omkullfallna träd sparas. (I framtiden kan eventuellt ung gran som etablerar sig behöva huggas bort om den konkurrerar med tallarna och ekarna).

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 568 Grebo strandäng

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 41, 62

Naturvärdesbedömning

Området är en av de största sötvattenstrandängarna i Åtvidabergs kommun. En stor potential att öka naturvärden finns om området hävdas. Området bedöms vara värdefullt för fågellivet. Exempelvis flyger brun kärrhök regelbundet som en karaktärsart över området och har också noterats häcka i vassarna. Ett annat exempel är att spelande exemplar av den rödlistade arten kornknarr(NT) kan höras från området. Floran är krakterisk och har delvis högre naturvärde.

Beskrivning

Vid Ärlångens sydspets strax väster om Grebo samhälle ligger en av de största sötvattenstrandängarna i Åtvidabergs kommun. Naturtypen präglas av starr- och örtvegetation och består av en zon som den normala variationen i vattenstånd skapar mellan hög- och lågvattenslinjen på stranden. Maden övergår mot söder i åkermark och vidare upp till vägen mellan Grebo och Mormorsgruvan. Detta förstärker det öppna intrycket. I dagsläget betas inte området och en igenväxning med näringsgynnade kraftiga örter och tuvbildande starrarter dominerar i fältskiktet. Bland de beståndsbildande arterna finns bladvass i en cirka 50 m bred bård som bildar gräns mot sjöns vattenspegel. In mot fastmarken bildar älggräs, grenrör, rörflen, jättegröe, bunkestarr, vasstarr och blåsstarr bestånd i varierande grad beroende på fuktighet. I den östra och södra delen dominerar tuvbildande starrarter medan tuvbildningen inte är lika påtaglig mot väster. Som helhet är inte fältskiktet speciellt artrikt med avseende på växter som trivs i fuktiga till blöta miljöer. Förutom de beståndsbildande arterna påträffades revsmörblomma, tuvtåtel, vecketåg, besksöta, timotej, plattstarr, ängskavle, videört, sjöfräken, bredkaveldun, kärrdunört, sprängört, svärdslilja, strandklo, frossört, vattenpilört, kråklöver, brunven, gåsört och kärrtistel. Det har också hittats partier med orkidén ängsnycklar, kärrvial och kärrbräken.

Träd- och buskskikt är sparsamt förekommande. Enstaka eller mindre grupper av alar finns i området och enstaka videbuskage gör sig påmind här och var. Längs diket som löper genom området i den östra delen finns ett stråk av yngre al.

Området har varit betat. Stängsel finns ute i maden i den östra delen. Mot väster är åkermarken som ansluter brukad och delvis betad.

Fågellivet är relativt rik med brun kärrhök som karaktärsart. Det finns rapporter även om kornknarr(NT), gräshoppsångare, flodsångare(NT), rosenfink(VU), buskskvätta(NT), sävsparv(VU), enkelbeckasin, sävsångare med flera arter knutna till denna naturtyp. En noggrann inventering av fågellivet skulle kunna ge ytterligare information om områdets naturvärden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehållas och utvecklas om strandängen hävdas genom bete och/eller slåtter. Målet bör vara att restaurera maden för att skapa en rik fågelmiljö i direkt anslutning till Grebo. Motivet till att restaurera området är att området är förhållandevis stort. Åkermarken i söder förstärker den öppna karaktären. Dessutom ligger området i direkt anslutning till ekmarker med mycket höga naturvärden.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av Ärlångens strandlinje, 100 meter från övriga vattendrag. Markavvattningsförbud.

Å 569 Stentomta lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 95

Naturvärdesbedömning

Åkerholmen vid Stentomta hyser stort värde som refug för såväl flora som fauna i den omkringliggande åkern. Holmen hyser likväl flera cirka 80-åriga ekar med framtidsvärde för lavar, mossor och vedlevande skalbaggar.

Naturvärdena är knutna till den flerskiktade skogen med äldre ekar och tallar. Många ovanliga och hotade arter är knutna till gamla träd. På tall växer den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Där taltickan växer förekommer ofta flera andra rödlistade arter. De gamla och grovbarkiga ekarna har stor potential att i framtiden hysa t.ex. hotade kryptogamer. I brynen finns en hävdgynnad flora som bidrar till den biologiska mångfalden. Exempel på de hävdgynnade arterna är svinrot, brudbröd, gulmåra, stor blåklocka och liten blåklocka.

Beskrivning

Strax sydost om Prästgården vid Grebo finns en åkerholme där cirka 80-årig ek dominerar i kantzonen mot omgivande åkermark. I övrigt förekommer även lönn, asp och tall, samt enstaka gran och björk. Floran domineras av kruståtel med inslag av bland annat kärleksört och getrams. 1773 var området delvis åker med en skog- och buskbeklädd kulle.

Området är en kuperad lövskog med flackare delar ner mot omgivande åker. Trädskiktet är flerskiktat och äldre träd förekommer spritt i området. På höjder växer tall med en diameter på 2-6 dm och de är något senvuxna. På någon av tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Lövinslaget är dominerande och består av både ädellöv och triviallöf. Av triviallöf är asp och björk vanliga och som ädellöv dominerar ek. Ekar med en diameter på 6-7 dm förekommer allmänt och de är senvuxna med grov bark. Flera av ekarna växer i brynen. I buskskiktet växer buskar allmänt av arter som ek, rönn, hassel och hallon. I fältskiktet växer, i skogen, blåbär och vitsippa. I brynen växer en hävdgynnad flora med arter som svinrot, brudbröd, gulmåra, stor blåklocka och liten blåklocka. Död ved förekommer allmänt i olika nedbrytningsstadier och även grov död ved finns. I aspar finner man bohål efter hackspettar. Området ingår som delområde i riksintresset eklandskapet.

Bibehållande av värdena

Vid eventuell avverkning bör de grövre ekarna sparas. Område påverkas negativt av avverkning och bortförel av död ved. Omfattande igenväxning är negativ.

Skydd: Saknas

Å 570 Melskog hage

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 41, 42, 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till betesmarken som är ett viktigt inslag i landskapet för den biologiska mångfalden. I området finns äldre träd som har potential att hysa ovanliga och hotade arter och som generellt kan bidra till naturvärden med t.ex. värden för insekter, boträd och födosöksplatser för fåglar. På en av de gamla tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Där den växer förkommer ofta fler rödlistade arter. Den hävdade marken gör att konkurrensvaga arter kan finna en växtplats och exempel på konkurrensvaga och hävdgynnade arter som finns i området är smultron, ängshavre, gulmåra, brudbröd, vårbrodd, liten- och storblåklocka, knägräs och brudbröd.

Beskrivning

Utefter den sydöstra tillfartsvägen till Grebo mellan Melskog och Björkliden finns en hagmark som sluttar ner mot åkermark i söder. Området är en trädbärande hage som har ett allmänt inslag av block och ett berg ligger i mitten av hagen. Träd förekommer spritt över området både i grupper och som solitärträd. I området förekommer en rad trädslag som ek, asp, tall, björk, körsbär, alm och ask. De mest utmärkande träden är en grov solitär ek med stamdiamtern 9 dm. Gamla tallar finns spritt över området och främst vid berget. Tallarna visar tecken på hög ålder genom grova grenar och grova bark eller pansarbark. På en av de äldre tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Även bohål efter hackspettar finns i tall. Tallarna har en diameter på 5-7 dm. Tämligen grova träd med en diameter på 4-6 dm förekommer av flertalet av trädslagen. Hagen har en fin struktur med öppna gräsytor men marken är tämligen näringspåverkad vilket gör att en hävdgynnad flora förekommer glest spritt. Arter som påträffas är smultron, ängshavre, gulmåra, brudbröd, vårbrodd, liten- och storblåklocka, knägräs och brudbröd. En fornlämning finns i hagen.

Bibehållande av värdena

Hagmarken behåller sitt värde om betet fortsätter och hagen inte gödslas ytterligare. Hagmarksträden ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 571 Melskog allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 95

Naturvärdesbedömning

Gårdsmiljön kring Melskog hyser en stor mängd död ved som gynnar t.ex. vedlevande insekter. En grov lind har potential att hysa höga värden i framtiden om det får stå kvar.

Beskrivning

Längs med vägen mellan Rösten och Grebo, strax söder om vägen vid gården Melskog, står flera träd som kan tillskrivas naturvärden. Området är en allé med numera dominans av döda träd. Tre av almarna har en diameter på 5 dm medan en har en diameter på 12 dm. I den grövsta högstubben finns en större hålighet. På högstubbarna längs vägen finns håligheter i veden och rikligt med kläckhål efter insektslarver. En lind i allén lever och har en diameter på 6 dm och den är vidkronig och har grov bark.

Bibehållande av värdena

Högstubar bör inte tas bort och om linden bör inte avverkas utan tillåtas att stå kvar så länge som möjligt. Låt de döda träden stå kvar så länge de inte är en fara för trafiken. Om de tas ner lämna dem i närområdet på en solexponerad plats. Linden bör vårdas som ett alléträd och beskäras vid behov.

Skydd: Allén utgör biotopskyddsområde.

Å 572 Grebo förskola hällmarksskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 46, 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är främst knutna till den flerskiktade skogen med ett stort inslag av gamla tallar och tämligen riklig förekomst av den rödlistade vedsvampen talltickan(NT). Där talltickan växer förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Den döda veden bidrar till områdets höga naturvärden och gynnar till exempel vedlevande insekter. Området är viktigt för utomhusaktiviteter för förskolan och skolan som ligger i direkt anslutning.

Beskrivning

Direkt norr om Grebo förskola finns en tallbevuxen kulle som betats sedan lång tid tillbaka. Området är en hällmarksskog med i stort kraftigt kuperad terräng. Skogen är flerskiktad och ger ett naturligt intryck. Gamla tallar med pansarbark eller början till pansarbark förekommer rikligt i området. Bitvis förekommer fina pansarbarkstallar allmänt. Tallarna har en dominerande diameter på 2-4 dm och de är senvuxna. På tämligen många av tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Gran med diametern 1-3 dm förekommer glest spritt och även enstaka björk och lönn. I norr där marken är lite flackare mot åker marken växer ek. Buskar förekommer allmänt i området med arter som tall, björk, en och gran. I fältskiktet är arter som örnbräken, ljung och lingon vanliga. Död ved förekommer tämligen allmänt främst som lågor. Den döda veden finns i olika nedbrytningsstadier.

Tidigare ingick ytterligare två delområden i detta objektsnummer. De är nu egna objekt, 1199 och 1200.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska det i stort lämnas för fri utveckling och endast försiktig röjning kan utföras vid behov. Gran kan eventuellt behöva hållas tillbaka. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 573 Grebo hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41, 46, 94

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdgynnade floran och trädmiljöerna. Området har en lång kontinuitet av bete och här växer rikligt med hävdgynnade arter som gökärt, gullviva, vårbrodd, daggekåpa, ängshavre, jungfrulin, jungfru Marie nycklar, stagg, betad ljung, smultron, blodrot och ängsvädd. Förekomsten av gul tuvmyra visar på att marken kontinuerligt hållits öppen. I området finns flera vidkroniga ekar som ytterligare bidrar till värden i riksintresset Eklandskapet. Värden finns även knutet till gamla tallar och kontinuitet av tallskog. I en brant växer signalarterna fällmossa och guldlockmossa som visar på värden knutna till ädellövskog och tillsammans med fällmossan förekommer ofta rödlistade arter. Delen närmast Garpbergsvägen har inte betats på en längre tid men har fortfarande stora hagmarksvärden som kan bibehållas om bete återupptas. Lövinslaget med äldre asp och sälg gynnar fågellivet.

Beskrivning

Alldeles öster om Grebo tätort i anslutning till Garpbergsvägen finns en hagmark som i stora delar består av naturbetesmark med öppen karaktär.

I hagen växer träd glest eller i dungar av trädslag som apel, ek, sälg björk och tall med en diameter på 2-5 dm. Området är ofta lätt sluttande mot söder och där finns magra slänter med en rik hävdgynnad flora med arter som gökärt, gullviva, vårbrodd, daggekåpa, ängshavre, jungfrulin, jungfru Marie nycklar, stagg, betad ljung, smultron, blodrot och ängsvädd. Mindre delar med lite fuktigare och näringsrikare mark förekommer men i stort finns en hävdgynnad flora även här, om än mindre rikligt. Centralt i nordöstra delen finns en mindre del som sannolikt är en gammal åkermark som inte odlats på lång tid. Marken är dominerande frisk och domineras av bredbladiga gräs som tecken på högre näringsinnehåll. Men hävdgynnade arter förekommer glest även i denna del med arter som daggekåpa, vårbrodd och gullviva.

Närmast Garpbergsvägen finns en mindre del som inte längre betas. Området är en naturbetesmark med mager mark och med inslag av block. Området har inte betats på en ganska lång tid och därför är igenväxningen av marken markant även om öppnare gläntor förekommer efter röjning. I trädskiktet växer äldre träd glest med arter som sälg, asp, tall och gran med en diameter på 4-5 dm. På en äldre gran finns spår av signalarten granbarkgnagare. Buskskiktet är rikligt på grund av avsaknad av bete och här växer arter som ek, nypon, apel, asp, björk och salix. Trots igenväxningsfasen förekommer fortfarande en tämligen rik flora allmänt spritt i området och området skulle snabbt kunna restaureras. Exempel på förekommande hävdgynnade arter är gökärt, smultron, svinrot, vårbrodd, gullviva, gulmåra, daggekåpa, brudbröd, blodrot och ängshavre. Död ved förekommer glest spritt som äldre lågor. Tidigare har man i området funnit arter som ängsviol, pillerstarr, jungfru Marie nycklar och rödklint.

Mitt i den södra delen av området finns en mindre bergrygg i hagmarken, ovanpå bevuxen med glest stående tall. I sydost smalnar området av. På berghöjden växer tall i olik ålder. Tallarna är något

senvuxna och har en dominerande diameter på 3-5 dm. Många har början till pansbark och några har utvecklat sådan. I söder sluttar berget brant och där växer senvuxna ekar med en diameter på 2-5 dm och den grövsta mäter 8 dm i diameter. Även i sydost förekommer inslag av äldre och vidkroniga ekar glest spritt och den grövsta mäter cirka 10 dm i diameter. I branten mot söder växer signalarterna fällmossa och guldlockmossa. På berghöjden förekommer död ved tämligen allmänt både som stående och liggande ved med vissa variation i nedbrytningsstadier. På veden finns kläckhål efter insekter. Ett bohål finns i en äldre björk. Tuvor med gul tuvmyra finns i området. Brynmiljöer skapas i söder nedan branten. Tidigare har man i området funnit arter som kattfot, solvända, vippärt och den rödlistade ängsskärans(NT).

Bibehållande av värdena

Hagmarken behåller sitt värde om betet fortsätter och om möjligt intensifieras och utökas mot väster. Hagen får heller inte gödslas. Sly bör tas ned. Man bör spara alla grova träd, de grövsta enarna och några yngre ekar för framtiden. Området måste undantas från ingrepp som bebyggelse, skogsplantering och dylikt.

Skydd: Saknas

Å 574 Rösten ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 34, 41, 42, 63, 84

Naturvärdesbedömning

Hagmarkerna norr om Rösten är mycket viktiga för landskapsbilden. De hyser bitvis fin hagmarksflora, bland annat med den i kommunen rödlistade arten slättegubbe(VU) vilket visar att slätter förekommit förr. Inslaget av små grävda vattensamlingar förhöjer de biologiska värdena ytterligare. Ekhagmarken har ett stort framtidsvärde i och med sitt stora antal cirka 100-åriga hagmarksekar. Ekarna i lövskogsbrynet på östra sidan av riksvägen hyser redan en värdefull lavflora med rödlistade arter. Kulturhistoriskt finns mycket stora värden i form av lämningar från bronsåldern och yngre järnåldern. Med undantag av den öppna hagen öster om riksvägen ingår objektet som delområde i riksintresset eklandskapet.

Beskrivning

Ekhagmarken norr om Röstens gård, väster om riksvägen, domineras helt av hagmarksekar. Ekbeståndet utgörs främst av träd i dimensioner mellan 4 till 8 dm i brösthöjdsdiameter. Här finns också enstaka metergrova ekar med djupt fårad bark som förhöjer naturvärdena. Det finns också stående döda ekar, liggande döda ekar och nedfallna grova ekgrenar som ytterligare förstärker naturvärdena. På ekbark förekommer den rödlistade arten rosa skärelav(NT) och signalarten brun nållav. Hagen får i sin södra del karaktär av en mosaik av flacka delvis stenröjda stråk omgivna av de mjukt rundade ekbeklädda berghällarna. Hagen är rik på fornlämningar som framträder mycket bra i landskapet tack vare det höga betetrycket. Hagen är också välröjd med enstaka nyponbuskage som bryter av mot det pelarsalslika ekbeståndet i hagen. Grässvålen är välhävdad och hyser ett glest spritt inslag av hagmarksflora med arter som brudbröd, gökärt, gullviva, gråfibbla, stor blåklocka, teveronika, smultron och revfibbla.

Norr om det ekdominerade partiet övergår betesmarken i en öppen hage som ställvis är rik på spridda block. Ett tiotal glest ställda björkar står i den norra delen av hagen och ger karaktär tillsammans med enstaka nyponbuskage. Även den här delen av hagen är välhävdad och hyser en sammantaget artrik hagmarksflora som är koncentrerad i de blockrika delarna av hagen. Speciellt till den västra kanten. Här finns hagmarksväxter som rikligt med stagg, svinrot, ängsskära(NT), ängsvädd, gökärt, smultron, blåsuga, stor blåklocka, gullviva, knägräs och fina betade kuddar av ljung. Slättegubbe(VU) förekommer sparsamt. Utöver kärlväxter så finns också inslag av svampar som är knutna till hagmarker. Här har noteringar gjorts av ängsvaxskivling, blodröd vaxskivling och den rödlistade arten scharlakansvaxskivling(NT). Två små vattensamlingar förstärker naturvärdena ytterligare. Den här delen av hagen har utnyttjats som slättermark enligt häradskartan från 1877.

Ytterligare en betesmark ligger öster om riksvägen. Hagen utgörs av en sluttning mot sydväst och har inslag av berg i dagen och ett träd- och buskskikt med tall och enbuskar som står relativt tätt på krönet. I övrigt ger hagen ett mycket öppet intryck. Enstaka enar, små nyponbuskage och ett fåtal björkar bryter mot den öppna karaktären. Hagen är välhävdat och hyser delvis en artrik och jämt förekommande hagmarksflora med inslag av arter som gökärt, bockrot, blåklocka, betespräglad ljung, stor blåklocka, vårbrodd, stagg, knägräs, darrgräs, mandelblom, ängsvädd, skallra, jungfrulin, gullviva och blåsuga. Hagmarksfloran förekommer främst i den norra delen av hagen. Även dessa marker har utnyttjats som slättermark enligt häradskartan från 1877. Grävda vattensamlingar finns också här.

Öster om riksväg 35, strax norr om Röstenskors, finns ett långsmalt lövskogsbryn med inslag av grova ekar som är cirka 100-150 år. Partiet är igenväxande och fältskiktet hyser främst skogsarter såsom lundgröe, blåsippa och stenbär. Lavfloran på ekarna är intressant med de rödlistade arterna gul dropplav(NT) och hjämbrosklav(NT) samt signalarten brun nållav. Förekomsten av brun trämyra visar att de även kan vara värdefulla för insektslivet.

Även den trädbevuxna åkerholmen mellan ekhagen och riksvägen ingår i objektet.

Bibehållande av värdena

En fortsatt betesdrift i kombination med att ingen gödning tillförs hagen är en förutsättning för att naturvärdena ska bestå. Enbuskar, nyponbuskage och örnbräken bör hållas tillbaka. En fortsatt betesdrift kommer även att bidra till att fornlämningarna i hagen inte växer igen. Träd och buskar som etablerar sig i fornlämningarna bör röjas bort så att stensättningarna inte skadas.

När det gäller värden knutna till ekarna så bör inte döda träd och grova nedfallna grenar städas bort ur hagen. Död ved har en stor betydelse för en lång rad organismer som insekter och svampar. Om grenar eller dylikt skulle ligga i vägen för betesdjuren bör de flyttas till främst torra solbelysta platser i hagen.

I brynet vid riksvägen bör sly tas ned så att de grova ekarna får stå fritt. Vid skötsel av vägrenen bör särskild hänsyn tas till dessa ekar.

Skydd: Den sydvästra trädbevuxna delen omfattas av ett 50-årigt naturvårdsavtal som slöts 2003. Biotopskydd gäller på jordbruksmark för stenmurar, odlingsrösen, småvatten och våtmarker(< 1 ha), källor med tillhörande våtmark(< 1 ha) samt åkerholmar(<0,5 ha). I övrigt saknas skydd.

Å 575 Sågarviken barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

I området finns stort inslag av gammal grov tall samt senvuxen ek. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om gården Aspviken vid Ärlångens södra strand, 2,5 km väster om Grebo, finns ett område med gammal tallskog. Området har sparats flera generationer och här finns nästan enbart flerhundraåriga tallar. Många av dessa har signalarten talticka på sig. I västra delen står några äldre ekar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om det lämnas orört. Ekarna i kanten bör dock frihuggas, till exempel i samband med att granskogen intill gallras.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av Ärlångens strandlinje.

Å 576 Aspviken lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 63

Naturvärdesbedömning

Den halvöppna karaktären efter upphörd beteshävd innebär fläckar med gräsmarksväxter och området utgör en lämplig miljö för den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) som förekommer här. I området finns också inslag av grova träd, bland annat ekar med rödlistade lavar. Nyckelbiotop. Läget nära andra värdefulla ekområden som också ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet förstärker naturvärdesbedömningen.

Beskrivning

Gården Aspviken ligger nära Ärlångens södra strand, cirka 3 kilometer väster om Grebo. Nordost mot sjön finns en igenväxande ekskog/hage som fortfarande har en del gläntor och vidkroniga ekar kvar. I området finns också inslag av grov asp och enstaka gammal grov tall. Nära stranden står några riktigt gamla och grova ekar. På dessa växer de rödlistade arterna blyertslav(NT) och rosa skärelav(NT) tillsammans med signalarterna guldpuddrad spiklav och brun nållav. På asplåga förekommer den rödlistade arten kandelabersvamp(NT). På tall finns den rödlistade vedsvampen talticka(NT). I gläntorna finns en ganska fin flora med rikligt av bland annat lundstarr, värdväxt för den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) som finns i området.

Cirka 100 meter nordväst om bostadshuset står två riktigt grova gammelekar i kanten mot en tät granplantering. På andra sidan finns äldre tallskog. På ekarna växer den rödlistade arten gul dropplav(NT) tillsammans med brun nållav.

Bibehållande av värdena

Området bör hållas halvöppet så att gläntorna och brynen med dess rika flora kan bibehållas. Yngre träd bör huggas bort runt de gamla ekarna vid stranden. Även de grova ekarna nordväst om gården måste frihuggas om bland annat de värdefulla lavarna ska överleva.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 577 Lilla Dala ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

De grova ekarna vid kommungränsen söder om Ärlången utgör en mycket värdefull miljö för ovanliga arter av lavar, svampar och insekter. Här finns bland annat kommunens enda kända förekomst av den hotade svampen tårticka(VU). Området gränsar till större värdefulla ekmarker i Linköpings kommun som ingår i riksintresset Eklandskapet där den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) förekommer.

Beskrivning

Gränsen till Linköpings kommun vid Ärlångens södra strand utgörs av en liten bäck. På Åtvidabergssidan finns vid bäcken, i områdets södra del, ett litet lundartat parti med ek, hassel, tall och sälg. På marken växer bland annat trolldruva, ormbär, lungört, blåsippa och lundgröe. På hasseln växer skriftlav. Närmare sjön öppnar sig hagen. Här finns spritt ett 10-tal mycket grova, spärrgreniga ekar. Ekarna är ihåliga med mulmförekomst. På den grova barken växer de rödlistade arterna gul dropplav(NT) och hjälmbrösklav(NT) tillsammans med signalarterna brun nållav och sotlav. Bland de eklevende svamparna finns de rödlistade arterna ekticka(NT) och tårticka(VU). Den södra mer slutna delen ingår i ett större område i Linköpings kommun med förekomst av den rödlistade dårgräsfjärilen(VU).

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om de grova ekarna får stå fria från sly och andra träd. Grov död ved såväl på ekarna som nedfallna grenar bör lämnas kvar. Beteshävderna bör fortsätta.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av Ärlångens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 578 Lilla Dala rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till förekomsten av gamla grova träd. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Utefter Ärlångens södra strand 100 meter från gränsen till Linköpings kommun finns en brant sluttning ner mot sjön som innehåller riktigt gamla tallar. Det finns inslag av gran och björk. Döda träd förekommer som torrträd och högstubbe.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av Ärlångens strandlinje.

Å 579 Ärlången sjö

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 10, 45, 70

Naturvärdesbedömning

Ärlången ingår i Stångåns sjösystem med Kinda kanal som är av riksintresse för friluftslivet. I sjön förekommer den rödlistade fiskarten asp(NT). Uppgifter tyder på att sjön håller det tätaste aspbeståndet i Östergötland.

Beskrivning

Ärlången är en långsmal sjö mellan Grebo i Åtvidabergs kommun och Sturefors i Linköpings kommun. Vid Grebo finns småbåtshamn och badplats. Sjöns siktdjup är uppmätt till 3,5 meter såväl i början av 1970-talet som under 1999. Halten av näringsämnen (fosfor och kväve) är måttligt hög. Bottenvattnet har haft låga syrehalter under främst sommaren. Bland fiskarna i sjön finns den rödlistade arten asp(NT), en relik från Östersjöns Ancylusstadium. Ur naturvårdssynpunkt intressanta strandpartier beskrivs som egna objekt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om sjön undantas från betydande föroreningsutsläpp och eutrofiering samt att friluftslivets intresse beaktas i övrigt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av Ärlångens strandlinje.

Å 580 Norrbyön lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ön bedöms kunna vara en tillflyktsort för sällsynta växter och djur bland annat på grund av att det finns varierande miljöer och att den ligger nära andra områden på fastlandet som visat sig hysa stora naturvärden. Den rödlistade vedsvampen ekticka(NT) är noterad på ek och på marken har signalarten skarp dropptaggsvamp hittats.

Beskrivning

I Ärlången, två kilometer nordväst om Grebo Kyrka, finns en ö som är bevuxen med barrskog och med ett relativt stort lövinslag. Tallskog dominerar men det finns även ett alkärr och spridda ekar i sydläge. På ek finns den rödlistade arten ekticka(NT). På marken växer signalarten skarp dropptaggsvamp. Ytterligare inventering av ön är önskvärd för bedömning ur naturvårdssynpunkt.

Bibehållande av värdena

För att bevara och utveckla naturvärdena bör ön troligen lämnas för fri utveckling.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 581 Käringberget barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K F

Referenser: 41, 63, 70, 95

Naturvärdesbedömning

Området hyser gamla och senvuxna träd och rikligt med död ved. Det är av mycket stort värde för hålbbyggande fåglar, lavar, mossor, vedsvampar och troligen även vedinsekter. Här finns fynd av den sällsynta och hotade svampen ostticka(VU). Fornborgen har kulturhistoriskt värde. Utsikten är vacker över sjön Ärlången, som är av riksintresse för friluftslivet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Käringberget ligger utefter Ärlångens norra strand, cirka 1,5 kilometer nordväst om Grebo kyrka. På berget finns resterna av en fornborg och nedanför bergstupet finns i höjd med vattenytan en sägenomspunnen grotta. Uppe på berget växer gammal tallskog med inslag av döda träd och riktigt gamla tallar. Många tallar är senvuxna med pansarbark. I branten mot nordost växer gammal granskog med stort inslag av lövträd, främst asp. Men här finns även en grov ek och några gamla lindar. Det finns spridda lågor av gran och asp av olika ålder. Nästan alla aspar är murkna och bär tickor. I buskskiktet växer tall och gran och i fältskiktet är arter som lingon och blåbär vanliga. I norr där lövinslaget är större växer signalarterna blåsippan och trolldruva.

På granlåga har den hotade svampen ostticka (VU) hittats. På granlåga finns även den rödlistade vedtrappmossan (NT). På tall växer den rödlistade talltickan(NT) tämligen rikligt. Andra rödlistade arter i området är ullticka(NT) och granticka(NT). Signalarter som noterats i området är vitmosslav, flagellkvastmossa och långflikmossa.

I sydost, på andra sidan den lilla viken, fortsätter en blockig rasbrant mot sjön. Terrängen är kuperad och branta sluttningar finns mot sjön. Skogen är flerskiktad och domineras av tall med stamdiametern 3-5 dm. Tallarna är senvuxna och gamla och har pansarbark eller början till det. På tallarna växer även här den rödlistade talltickan(NT) tämligen rikligt och även signalarten grovticka återfinns. Förutom tall växer lövträd som ek, asp och lind i området och de äldsta träden av dessa är ek med inslag av senvuxna exemplar. I den mot söder exponerade branten finns det lågor, högstubbar och torrträd med kläckhål efter vedlevande insekter. Död ved förekommer allmänt och i olika nedbrytningsstadier. I buskskiktet växer ek

och en allmänt. I fältskiktet är arter som lingon, blåbär och stensöta vanliga. På block växer signalarten fällmossa rikligt där skogen är mer sluten.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Stor del av området är sedan 2002 och 2003 skyddat som biotopskyddsområden. Strandskydd gäller inom 150 meter från strandlinjen.

Å 582 Kåringberget lövskogsbyn

Naturvärdesklass: 1b **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 41, 63, 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet i skogsbyn är knutet till förekomsten av gamla lövträd, främst ek, och en värdefull kryptogamflora med rödlistade arter. I området finner man även signalarter som trolldruva och fällmossa vilka visar på områden med höga naturvärden. Nyckelbiotop. Området ligger inom avgränsningen för riskintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Mot åkerkanten nedanför Kåringberget, cirka en kilometer nordväst om Grebo kyrka, finns ett skogsbyn med många ekar. Grova ekar med en stamdiameter på 6-9 dm ger området karaktär och många av ekarna är vidkroniga och har grov bark. På ekarna växer de rödlistade arterna ekticka(NT), skuggorangelav(NT) och hjälmbrosklav(NT). Även äldre träd av tall, lind och asp förekommer i området. Spår av hamling har noterats. Bitvis växer även gran i området, men förekommer glest. I buskskiktet är hassel karaktärsbildande och växer tillsammans med ek och skogstry. I fältskiktet växer arter som vippärt, trolldruva och blåsippan som är signalarter för värdefulla lundmiljöer. Den rödlistade arten ängsskära(NT) är också rapporterad från området. Död ved förekommer allmänt och även som grov ved och i olika nedbrytningsstadier. På block finner man signalarten fällmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om en del av de gamla ekarna frihuggs. Skapa flerskiktade bryn, slå gärna i brynen. Lämna död ved i området. Gran kan behöva hållas tillbaka på sikt.

Skydd: Nordvästra delen är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2003. Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 583 Bostorp lövskog

Naturvärdesklass: 1b **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 12, 41, 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla träden som hyser rödlistade arter och bidrar till den biologiska mångfalden. På tall växer den rödlistade talltickan(NT) och på ek den rödlistade ektickan(NT). På gammal ek växer även signalarten brun nållav som visar på kontinuitet av främst gamla ekar och visar på träd med höga naturvärden. Bohål i aspar visar på värden för fågellivet. I den beskuggade branten finns en lodyta med en frodig mossfäll. Lodytor av den här storleken är inte vanliga i landskapet och här kan till exempel fuktkrävande mossor hitta en livsmiljö. Området ligger inom avgränsningen för riskintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Strax norr om Bostorp, cirka 300 m nordväst om Grebo skola, finns en en flerskiktad lövskog med en nordostvänd beskuggad brant samt bryn. Väster ut är området brant mot berget för att i öster vara flackt ut mot åkermark. I området dominerar äldre lövträd. Ek med stamdiametern 4-5 dm dominerar, ek med diametern 8-10 förekommer glest. Flera av ekarna har smala kronor men enstaka vidkronig ek förekommer. På äldre ek finner man den rödlistade ektickan(NT) samt signalarten brun nållav. Grova aspar med diametern 4-6 dm och som har grov bark och bohål förekommer allmänt spritt. Mot berget växer senvuxna tallar allmänt och de har pansarbark och på dem finner man den rödlistade talltickan(NT). Gran i olik ålder växer glest i området. I buskskiktet växer hassel glest och i fältskiktet är arter som stensöta, blåbär och ekorrbär vanliga. På lodytor och block växer väggmossa och cypressfläta. Död ved förekommer glest spritt i området. En del av området ingår i en betesfälla som gränsar till åkermark i norr.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska bestå och utvecklas krävs att trädskiktet förblir orört. Gamla träd och död ved sparas. Branterna lämnas för fri utveckling. Betet kan med fördel fortsätta. Røj vid behov kring ekar och i bryn.

Skydd: Saknas

Å 584 Norrby hållmarksskog och rasbrant

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer rikligt och solexpopnerat i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Bohål i träd visar på värden för fågellivet och kläckhål på död ved på värden för vedlevande insekter.

Beskrivning

Området är en gammal och flerskiktad hållmarksskog. Kuperad terräng dominerar med bitvis branta sluttningar. Mot sjön finns en sydvästvänd rasbrant och sluttning. Gamla senvuxna tallar med stamdiametern 3-5 dm som har pansarbark eller början till pansarbark förekommer rikligt i området. Tämligen rikligt förekommer den rödlistade talltickan(NT) på dessa tallar. Även trädslag som ek, asp och gran förekommer glest och de har en diameter på 1-4 dm. Buskar växer allmänt i området och av arter som en, ek, rönn och gran. I fältskiktet är ljung och blåbär vanliga och i bottenskiktet växer fönsterlavar och renlavar. Död ved förekommer tämligen rikligt i olika nedbrytningsstadier. I både tall och asp förekommer bohål efter hackspettar. På död ved finns kläckhål efter insekter.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras bäst om området lämnas orört för fri utveckling.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från strandlinjen.

Naturvärdesklass: 1b**Skyddsmotiv:** Bi, K**Referenser:****Naturvärdesbedömning**

Området har ett högt naturvärde knutet till gamla grova ädellövträd på rik mark och i viss mån till en örtrik lundflora.

Beskrivning

Området består av en sydvänd slänt ner mot en åker. En grusväg delar området i två delar och längs den finns rester av en allé på den södra sidan. Jordarten består av lera och i de övre delarna finns inslag av block och små bergbranter. Trädskiktet domineras av ek med inslag av lind och tall liksom enstaka lönn, ask och björk och i buskskiktet finns rikligt med hassel. Det finns gott om träd i åldern mellan 120 och uppskattningsvis 160 år. En naturvårdsröjning genomfördes vintern 2019 och nu finns ett rikligt slyuppslag. Floran i området har ett stort inslag av örter och bredbladiga gräs typiska för lövskogslundar i trakten. Här finns bland annat hässlebrodd, lundstarr, ängsskära, gullviva, svart trolldruva och vårärt.

I området finns flera ovanliga arter knutna till träden, bland annat apelticka på en stor ask och sydlig kantmusseron som har mykorrhiza med ek.

Bibehållande av värdena

Området har historia som hävdad mark och det vore starkt positivt med återupptagen hävd, åtminstone på delen nedanför grusvägen.

Naturvårdsarter

Ängsskära NT, gullviva §, svart trolldruva, vårärt, hjämbrosklav NT, skuggorangelav NT, rosa skärelev NT, gulvit blekspik VU, slanklav, traslav, brun nållav, fällmossa, guldlockmossa, sydlig kantmusseron NT, apelticka VU, talticka NT, ekticka NT, reliktböck NT, duvhök NT

Skydd: Allén omfattas av generellt biotopskydd.**Fältbesök:** 2021-09-20**Granskning****av text:** 2021-12-21**Naturvärdesklass:** 4**Skyddsmotiv:** Bi**Referenser:** 41, 63**Naturvärdesbedömning**

Området med äldre tall och visst inslag av död ved har stora möjligheter att utveckla högre naturvärden. Det bedöms främst vara av intresse för insekter.

Beskrivning

Sydost om huset Ekbacken, strax innanför kommungränsen, vid Ärlångens norra strand finns en brant sydvästvänd sluttning ner mot sjön. Här växer äldre men inte så grov tallskog. Det har varit orört länge och det börjar att bildas en del död ved av främst tall men även en del torrakor av gran finns. Ett mindre parti i centrala delen har brunnit för några år sedan. Det finns brandskadade och branddödande tallar. På tall förekommer den rödlistade arten talticka(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bibehållas och utvecklas om området lämnas orört. Nya vindfällan bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter på ömse sidor av Ärlångens strandlinje.

Å 587 Norrbyholm betad lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Det höga värdet motiveras främst av de grova (100-150-åriga) ädellövträden samt lågor och torrträd av lind. Den bitvis utpräglade lundfloran är också värdefull. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är en betad ädellövskogsdominerad bård i en i övrigt barrdominerad skogsmark och ligger norr om Norrbyholm, drygt två kilometer nordväst om Grebo kyrka. Trädsnittet består av grov asp, ek och lind samt hasselstrutar. Floran domineras bitvis av gullviva och blåsippan, och bitvis av lundgröe och kruståtel. Övriga inslag i floran är trolldruva, lundstarr, hässlebrodd och liljekonvalj. I området finns också ett värdefullt inslag i form av lågor och torrträd av lind.

På en grov ek växer signalarten brun nållav och på asplåga förekommer den rödlistade kandelabersvampen(NT).

Bibehållande av värdena

Ett eventuellt skogsbruk bör bedrivas med försiktighet och visad naturvårdshänsyn. Gynna lövträden, främst de grova ädellövträden, och spara den döda veden på området.

Skydd: Saknas

Å 588 Norrby hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42, 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som har betats kontinuerligt under en längre tid. Detta har skapat en värdefull miljö med en rad hävdgynnade arter som revfibbla, vårbrodd, grönvit nattviol, jungfrulin, betad ljungrök, gullviva, stor blåklocka, ängshavre, smultron, ängsvädd, darrgräs och stagg. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet. De träd som växer i hagen har stor potential att få vara kvar och få utvecklas till gamla hagmarksträd som har värden för insekter och kryptogamer. På en grov björk växer signalarten sotlav som visar på höga naturvärden knutna till gamla eller döda träd och att det varit kontinuitet av detta i området. Tillsammans med sotlaven förekommer ofta rödlistade arter. Marker med naturbeteskaraktär är mindre vanligt i kommunen. De som finns kvar bör förbli i hävd och utvecklas för att bevara den rika biologiska mångfald som är knuten till denna naturtyp.

Beskrivning

Området är en hagmark som domineras av öppna ytor. Marken är i stort torr eller frisk. I öster finns ett större inslag av blötare mark och i norr är marken mer bergig. Då marken är dominerande öppen förekommer träd glest. Där ett diket sträcker sig genom hagen växer dock al allmänt och i väster förekommer träd mer allmänt. I väster växer gran, björk, asp och även en grov ek med diameter på cirka

10 dm. Buskar förekommer ofta glest och bitvis allmänt. I buskskiktet växer en med nypon och hallon. I väster växer större enbuskar. I fuktigare delar växer arter som gökblomster och sumppmåra. I torrare och friskare delar finns en rik hävdgynnad flora med arter som revfibbla, vårbrodd, grönvit nattviol, jungfrulin, betad ljung, gullviva, stor blåklocka, ängshavre, smultron, ängsvädd, darrgräs och stagg. Andra arter som noterats i hagen är kattfot, blåsuga, ängsvädd och svinrot. Död ved förekommer glest som enstaka dött stående träd. På en grov björk växer signalarten sotlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om hagmarken betas även i fortsättningen och sly hålls efter. Gödsling får inte ske. Området påverkas negativt av åtgärder som medför att området inte kan hävdas., till exempel bebyggelse och hårdjordade ytor som minskar arealen betesmark.

Skydd: Saknas

Å 589 Norrby lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett trevligt och omväxlande landskap breder ut sig på dessa marker. Av högt naturvärde finns här grova ekar och grova aspar. Till de grova ekarna är flera sällsynta svampar, insekter och lavar knutna. Grov asp är en stor tillgång för bland annat hålbbyggande fåglar. Delvis finns också en rik hagmarksflora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet ligger väster och norr om vägen och gårdarna vid Norrby, nordväst om Grebo tätort, och omfattas av olika naturtyper. Lövskogsbrynet i söder hyser grov ek, grov asp, enstaka björk samt tall och gran som letat sig ned från höjden. I buskskiktet finner man även hassel- och enbuskar. Vegetationen domineras på slutna ställen av lundgröe och på vissa partier tar rödven och tuvtätel över dominansen. Här finner man även bland annat blåsippa och träjon.

Nästa delområde är en ädellövskogsdunge där ung till grov ek dominerar. Här finns även rikligt med ung asp och hassel. Floran har flera lundinslag, däribland lundstarr, backvicker, liljekonvalj och blåsippa. Bitvis betas även detta område. På asplåga har den rödlistade kandelabersvampen(NT) påträffats.

Ytterligare mot norr finns en nötbetad ekhage. Hagen ger ett öppet intryck eftersom de cirka 80-åriga hagmarksekarna står tämligen glest. Hagen har även inslag av björk, rönn, asp samt enbuskar. Floran är kvävepåverkad, men på steniga partier har resterna av en hagmarksflora lyckat klamra sig kvar. Här finns exempelvis vårbrodd, gråfibbla, smultron samt kuddar av betad ljung.

Mot nordost på Katrinebergs marker finns en öppen hagmark som är blockig och har ett glest buskskikt av nypon, björk och slån. Floran på sina ställen mycket rik flora med en rad hagmarksväxter. Här har påträffats höskallra, ängsvädd, solvända, vårbrodd, knägräs, stagg, nattviol m fl arter.

Längst i norr intill kommungränsen finns en trädbärande kulle med bland annat ek som ingår i hagmarken. Även här finns i de öppnare delarna inslag av hagmarksflora. På kullen finns en fornlämning.

Bibehållande av värdena

Spara grov ek och grov asp samt i möjligaste mån död ved, till exempel i form av lågor och torrträd. Hagmarken måste även betas i framtiden och undantas från gödsling.

Skydd: Saknas

Å 590 Katrineberg hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi, L

Referenser: 34, 42, 84, 95

Naturvärdesbedömning

Katrinebergs vidsträckta, öppna hagmarker är till stor del en mosaik av naturliga fodermarker - mer eller mindre gödslade - och utlagd åker. Här ingår bland annat en mindre, av gödsling i stort sett opåverkad, fuktäng med mycket högt bevarandevärde.

Beskrivning

Katrineberg ligger i gränslandet mellan Östgötaslätten och Götalands centrala och östra skogsbygd. 500 meter väster om gården går riksväg 35. Här är tätt mellan fornminnena.

Vid gården förekommer öppen hagmark med ett fåtal äldre ekar och några partier med björk. Ängsvädd, svinrot och ängsskallra är vanliga. I norr, där björkarna tätar något, växer jungfru Marie nycklar, nattviol och gullris. Övriga hävdberoende arter som solvända, darrgräs, jungfrulin och blåsuga är tillbakatryckta av klen hävd och/eller gödsling.

Här förkommer även en artrik, tuvad fuktäng som endast är svagt påverkad av gödsling. Ett flackt, öppet parti omgivet av högre mark. Vegetationstyperna är främst lågstarräng, högörtäng och tuvtåteläng. I lågstarrängen finns bland annat harstarr, hirsstarr, blekstarr, stjärnstarr, pillerstarr och hundstarr. Smörbollar, ängsvädd och brudbröd är vanliga i hela det fuktiga partiet, liksom jungfru Marie nycklar som förekommer i oerhörd mängd. Jordtistel är vanlig på torrare partier, liksom jungfrulin och gullviva. Ängsfryle och blekfryle förekommer ofta på tuvorna. Älggräs, kärs, hundkex, kärrsilja, knapp- och vecketåg dominerar den högre vegetationen, med högre gräs.

Längst i väster finns en öppen hagmark som smalnar av mot norr utefter en körväg i skogsbrynet. Här finns inslag av hagmarksflora med arter som ängsskallra, svinrot och ängsvädd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om hagmarken betas även i fortsättningen och sly hålls efter. Gödsling får inte ske. En fortsatt och intensifierad hävd är av vikt, inte minst med tanke på hagmarkens totala kvalitet och storlek. Låt ädellövträden i hagen bli gamla och lämna död ved i hagen.

Skydd: Saknas

Å 591 Katrineberg allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi, K

Referenser: 12, 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till de de tämligen gamla träden som har viktiga naturvärdeskomponenter som håligheter, grov bark, savflöden och kläckhål efter vedlevande insekter. Detta gynnar insekts- och fågelliv. Håligheter i träden gynnar både hållevande insekter och fladdermöss. Den grova barken utgör ett viktigt substrat för till exempel mer krävande lavar. Allén har en landskapsekologisk funktion och knyter samman gården med omgivande landskap vilket är viktigt för exempelvis fladdermöss. Allér generellt har även kulturmiljövärde.

Beskrivning

Gården Katrineberg ligger cirka två kilometer norr om Grebo. En huvudallé sträcker sig från landsvägen och upp mot gården. Allén domineras av främst ask men även lönn är ett vanligt trädslag. Träden i allén har en stamdiameter på 2-7 dm. Fler av askarna är drabbade av askskottssjukan. De träden som är friska har vida kronor. Närmare gården tillkommer flera trädslag och bitvis förekommer dubbla allér med

exotisk gran med diametern 4-7 dm, kastanj med diametern 6-7 dm, björk med diametern 2-6 dm och oxel med diametern 2-5 dm. Träden har varierande naturvärden men i stort bidrar alla träden till ett värde då yngre träd kan avlösa gamla. I allén förekommer viktiga naturvärdeskomponenter som håligheter, grov bark, savflöden och kläckhål efter vedlevande insekter. Dessa komponenter förekommer i stort tämligen glest spritt. Där allén består av oxlar finns tämligen rikligt med håligheter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och borttagande av träd och död ved. All form av markexploatering ska undvikas om alléns värden och dess landskapsekologiska funktion ska kunna bestå. Även askskottsjukan är ett hot mot många träd. Allén bör skötas så att träden kan bli gamla genom till exempel avlastningsbeskärningar. Stamskott som växer ut tas bort kontinuerligt. Träd som dör ersätts med nya. Död ved lämnas med fördel i närområdet.

Skydd: Allér omfattas av generellt biotoppsydd

Å 592 Redinge Lillgård ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Området utgörs av ett värdefullt, igenväxande mindre blandlövparti som har varit hagmark. Värdefulla inslag består av de grova ekar som området hyser. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Väster om Grebo vid Redinge Lillgård finns ett litet parti med en före detta blandlövhage med inslag av grova ekar samt hassel, en, ask och björk. Området har till viss del relativt gödselpåverkad flora med bland annat hundkex och hundäxing medan andra partier har kvar flera hävdberoende växter däribland ängsskära, brudbröd, gökärt, smultron och gullviva. Andra arter som växer lite mera skuggigt finns också som till exempel blåsippan, stenbär, och piprör.

Bibehållande av värdena

För att de grova ekarna ska kunna finnas kvar och inte stå för tätt krävs att regelbunden röjning av lövuppslag sker eller att betesdriften återupptas. Detta skulle också gynna hagmarksfloran. Gödsling får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 593 Björksätter hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Området hyser ett antal grova och för lavar och insekter intressanta ekar samt även bitvis en fin hagmarksflora. Här kan även ett stort antal fornlämningar återfinnas. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Som en ö mitt i den omgivande åkermarken återfinns detta område öster om Björksätter, Redinge. Området utgörs av ett bitvis betat hagmarksparti och blandlövskog. Här kan man hitta några grova, gamla

ekar som nått en sådan ålder att de är högtintressanta för främst insekter och lavar. I den tätare delen i norr finns även björk, hassel, fågelbär, rönn, asp, tall och gran.

Vissa delar av markerna är tydligt gödselpåverkade men det finns partier som har kvar en fin hagmarksflora där man kan hitta ängsskära, svinrot, gökärt, brudbröd, ängsvädd och gulmåra. I mera skuggiga, skogbevuxna delar finns även bland annat liljekonvalj och piprör.

Hela området hyser fornlämningar i riklig mängd vilket visar att trakterna varit bebodda och brukade sedan länge.

Bibehållande av värdena

Området ska ha fortsatt bete vilket bör utökas till att gälla de nu ohävdade delarna. Ta bort eventuellt lövuppslag som växer nära inpå ekstammarna.

Skydd: Saknas

Å 594 Redinge lövdungar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Det höga naturvärdet motiveras av ekarna i dessa dungar. Två av ekarna har extra dignitet då de är mycket grova. Ekar av denna storlek är tämligen ovanligt och därmed värdefullt. Flera hotade och hänsynskrävande insekter, svampar och lavar är knutna till den miljö grova ekar utgör. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Norr om Redinge by finns två dungar be vuxna med ädellövträd. Den södra av de båda dungarna ligger i en betesmark. Här finner man två hagmarkseksbjässar som stoltserar över flera yngre skyddslingar. Ung ek dominerar, men i dungen finns även några aspar, askar och björkar. Floran är ytterst trivial till följd av kvävepåverkan, vilket såväl hundkex som nässlor visar.

Den norra dungen ligger i skogsmark som gränsar till åkermark. Här dominerar halvgrov ek av hagmarkstyp tillsammans med hassel. Miljön har en lundliknande prägel. Ett gammalt hägn, samt i viss mån floran, skvallrar om tidigare bete. Dungen hyser ett mellanting mellan hagmarks- och lundflora. Av de hagmarksväxter som finns representerade kan till exempel gullviva, brudbröd och smultron nämnas. Till följd av utebliven hävd och träd- och buskskiktets skuggande verkan har även lundväxter börjat etablera sig. Av dessa kan stembär, liljekonvalj och lundstarr nämnas.

I anknytning till området finns även fornlämningar i form av fångstgropar.

Bibehållande av värdena

Spara de grova ekarna och gynna övrigt ädellövinslag. "Städa" inte undan död ved. Denna miljö är viktig för flera livsformer, bland annat insekter, lavar, mossor och svampar.

Skydd: Saknas

Å 595 Önstorp ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Detta värdefullt betade område med inslag av relativt gamla ekar omges av ett kuperat landskap med en blandning av öppen och sluten mark. Objektet ligger i gränzonen mellan östra Götalands mellanbygd och Östergötlands slättbygder. I hagen finns ett stycke välbevarad, hävdad och ogödslad hagmark av hög kvalitet. Ytan är ganska liten, men väl värd att klassas, eftersom det finns få motsvarigheter i Grebo socken. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Önstorp ligger cirka tre kilometer nordost om Grebo. Ekhamnen vid Önstorp domineras av 60-120 år gamla ekar med ett visst inslag av fågelbär, björk och i norra delen asp och enstaka gran. Bitvis finns här även rikligt med enbuskar.

Floran är mycket varierande med dels gödslade partier med frisk gräsmark med få arter och dels delar opåverkade av kväve vilka har mycket rik flora. På torrbacken i nordöstra delen finns en mängd torrängsarter däribland gråfibbla, solvända, tjärblomster, backglim, mandelblomma, brudbröd, knägräs, kattfot, och betad ljung. I sydvästra partiet som är lite frodigare kan man bland annat hitta prästkrage, gullviva, backsmultron och vildlin. Områdets mera slutna delar hyser skuggföredragande arter som till exempel lundstarr, blåsippa, sötvedel och skogsklöver. På vissa stenar växer även den mindre vanliga fällmossan.

Bibehållande av värdena

Områdena vid Önstorp ska för att naturvärdena ska bestå, ha fortsatt hävd i form av bete. Ingen gödsling får ske.

Skydd: Saknas

Å 596 Lövviksvägen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Denna ensamt stående ek har förutsättningar att hysa ovanliga och rödlistade arter av lavar, svampar och insekter. Eken kan vara en viktig länk i landskapet för spridning av eklevande organismer, till exempel mellan de värdefulla ekområdena kring Ed respektive vid Lövvik. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid vägen till Lövvik, cirka 1 km norr om gården Ed, står en grov ek i skogsbrynet. Brösthöjdsdiametern är cirka 1,2 meter. Eken som är spärrgrenig står relativt fritt och exponerat. På den grova barken växer bland annat signalarten brun nållav. Ur sprickor i barken tränger det fram mulm, vilket tyder på att det finns håligheter inne i eken.

Cirka 100 meter norr om eken står även en reslig tall med diametern 0,8 meter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om eken även i fortsättningen får stå fritt från sly och konkurrerande träd och att grov död ved såväl på trädet som på marken sparas.

Skydd: Saknas

Å 597 Lövvik grova ekar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 15

Naturvärdesbedömning

De mycket grova ekarna vid Lövvik hyser bland annat rödlistade lavar knutna till gamla ekar. De bedöms även vara viktiga för vedinsekter. Området bör ses som en del av det mer eller mindre sammanhängande och mycket värdefulla Eklandskapet i kommunen och länet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om ladugårdsbyggnaden vid gården Lövvik, väster om sjön Vin, står en handfull grova och mycket grova, spärrgreniga ekar på en bergknalle omgiven av tall- och granplanteringar. Tack vare att de står på en hållmark är de ännu väl solexponerade. På den grova barken växer de rödlistade arterna gul dropplav(NT) och hjämbrosklav(NT) tillsammans med signalarterna brun nållav, guldpuddrad spiklav och sotlav. Två högstubbar med barken kvarstannande är ihåliga med mulm. Här finns kläckhål efter vedlevande insekter, bland annat från skalbaggen tvåfläckig praktbagge. I den ena stubben har bålgetingar sitt bo. På marken finns grova nedfallna grenar. Fåglar har bohål i ekarna.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bestå om ekarna får stå fritt från sly och konkurrerande träd och om grov död ved såväl på trädet som på marken sparas. Man bör bibehålla den korridor som sammanbinder beståndet med yngre ekskog. De yngre ekar som finns i området bör gynnas som arvtagare till de värdefulla träden.

Skydd: Saknas

Å 598 Bersbo lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6, 34, 42

Naturvärdesbedömning

Aspskogen hyser stora värden i de grova till mycket grova asparna. Här finns också rikligt med död ved av främst asp, där man kan hitta ovanliga arter såsom den rödlistade arten kandelabersvamp(NT) och stubbspretmossa. Värdet i de övriga delområdena ligger i de stundom grova ekarna och lindarna. Bland ekarna och hasseln i hagen väster om landsvägen har den mindre vanliga igelkottsröksvampen hittats. Delar av området är klassificerat som nyckelbiotop. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området ligger strax sydväst om Bersbo och inbegriper såväl en aspskog som ädellövskog. Aspskogen, som ligger alldeles öster om vägskälet mellan länsvägen och vägen mot Värna, är mycket blockrik och hyser, förutom grov till mycket grov asp, gott om hasselbuketter. I norr finns även inslag av al, grov björk och äldre ek. Här finns även rikligt med fuktiga, moss- och svampbeklädda lågor. Exempel på mossor och svampar som hittats på fuktiga lågor är signalarten stubbspretmossan och den rödlistade kandelabersvampen(NT). På enstaka större block växer signalarten fällmossan. Floran växer mycket glest och hyser arter som lundgröe, trolldruva, ekbräken, ormbär, blåsippan och tibast. Här och var skymtar även skogstry och slånbuskar.

Ekdungarna väster om vägen ingår i en hagmark. Förutom ek (bitvis grov) finns här hassel samt enstaka gran, asp, en och tall. Floran är olika beroende på om den växer i den öppnare delar av hagmarken, eller under de skuggande träden. I ljusare partier kan man hitta darrgräs, ängsklocka, stor- och liten blåklocka, backnejlika, blåsuga, solvända, jungfrulin, prästkrage och gullviva. I slutna delar finner man i stället liljekonvalj, bergsslok, blåsippan och lungört. Där finns även fynd av igelkottsröksvamp.

Delområdet i öster vid Rasbacken liknar till stor del föregående delområde. En väsentlig skillnad mellan områdena är dock att på detta område har hävden upphört. Detta har lett till en begynnande igenväxning

av området men hävdgynnade växter såsom ängsvädd, solvända och darrgräs finns fortfarande kvar. Återupptas hävden på denna hage kommer säkerligen även andra hagmarksväxter att återkomma.

Bibehållande av värdena

För att bevara de höga naturvärdena får inget skogsbruk utövas i aspskogen. I övrigt ska de grova ekarna och lindarna sparas. Död ved lämnas. Hävden på den igenväxande ekhagmarken bör återupptas. För att bevara den hävdgynnade floran i hagmarkerna får gödsling inte ske.

Skydd: Saknas

Å 599 Bersbo tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Den rikliga förekomsten av mycket grova tallar utgör en värdefull miljö för till exempel insekter och hålbbyggande fåglar. Tallarna är även utmärkta boträd för rovfåglar. Om området bevaras och även omkullfallna träd och torrträd sparas kommer naturvärdet att öka i framtiden. Områden med grova tallar är mindre vanliga inom kommunen. Även de andra trädslagen med olikåldriga individer bidrar till de höga naturvärdena. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan den östra bebyggelsen i Bersbo och landsvägen vid Gruvsjön finns en långsträckt höjd med tallskog där det finns ovanligt många riktigt grova och högvuxna tallar. Även enstaka grova tallågor förekommer. På flera tallar i området växer den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Andra trädslag är asp, gran, lönn, ask(EN), rönn, oxel, ek och björk. Även vissa exemplar av dessa trädslag är grova och det finns i övrigt död ved i olika nedbrytningsstadier. Signalarterna barkticka, på asplåga, och hasselticka har noterats i området. Fältskiktet domineras av blåbär, kruståtel och ljung men här finns även bitvis en rikare flora med bergslok, lundgröe, liljekonvalj, gökärt och getrams. Västra delen av området ingår i hagmark där man på de öppna ytorna bland annat kan hitta röda vaxskivlingar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört och omkullfallna träd och död ved i övrigt lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 600 Bersbo grov tall

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Denna grova tall har förutsättningar att hysa ovanliga arter av svampar och insekter. På tallen finns den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Tallen kan vara lämpligt boträd för rovfåglar och bör sparas som "evighetsträd". Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 300 meter sydsydväst om bebyggelsen i Bersbo, inne i yngre barrskog, står en mycket grov och reslig tall. På tallen växer rödlistade vedsvampen talticka(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om tallen även i fortsättningen får stå kvar. Då trädet i framtiden faller av sig självt bör lågan lämnas kvar orörd.

Skydd: Saknas

Å 601 Bersbo gruvor malmineral

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** G K **Referenser:** 8, 41

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av malmineralerna har ett mineralogiskt intresse. Området har dessutom ett stort historiskt intresse mot bakgrund av den tidigare gruvdriften.

Beskrivning

Malmförekomsterna vid Bersbo har under många århundraden varit föremål för brytning. Malmerna uppträder i en zon med leptitiska bergarter. Huvudmassan utgörs av s k komplexmalm med innehåll av kopparkis, zinkblände, blyglans, svavelkis och magnetkis. Vid sanering i området av miljöskyddsskäl har varphögar täckts över eller återfyllts i de gamla gruvhål. Bersbo gruvsamhälle är delvis bevarat med gruvhål, lavar och arbetarbostäder.

Bibehållande av värdena

Skydd: Saknas

Å 602 Kungsvik lövskog

Naturvärdesklass: 1b **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 6, 34, 63

Naturvärdesbedömning

Området hyser höga naturvärden i form av gamla lövträd av ek och asp vilka är av stor betydelse för många mossor, lavar, svampar och insekter. Det finns inslag av enstaka mycket grov ek. Det finns även gott om död ved, främst lågor av asp, av betydelse för vedsvampar. Här finns också ett betat område med grova hamlade lönnar som vittnar om lång tids hävd. Rödlistade arter förekommer. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Kungsvik ligger cirka 2,5 kilometer nordväst om Bersbo. Söder och väster om Kungsvik finns några områden med mycket höga naturvärden. Två igenväxande åkerholmar strax söder om gårdsbyggnaderna hyser rikligt med ekar av varierande ålder varav flera är riktigt grova och utgör en lämplig miljö för en rad insekter och lavar. Även grova levande och döda aspar förekommer, främst i norra delen. På fuktiga grova asplågor förekommer den rödlistade kandelabersvampen(NT). Floran är mycket varierande beroende på skogens slutenhet och består till största delen av lundgröe och liljekonvalj men har även inslag av lundstarr, backvicker, getrams, vippärt, stenbär och det mindre vanliga gräset lundelm. I glesare partier och gläntor kan man finna betesgynnade arter som till exempel gulmåra, brudbröd och gullviva.

Ett litet parti ytterligare söderut, 350 meter nordväst om Kungsbäck, hyser en mycket grov och intressant ek. På eken finns bland annat signalarten brun nållav. Området håller på att växa igen vilket har utarmat floran. Visst inslag av asp och björk finns.

Några hundratal meter väster om Kungsbäck, norr om Lövdalen, finns ett antal betade lövskogsområden med mellanliggande öppnare gräsmarker. Skogsmarken är av olika karaktär med dels blockrika partier med asp, björk och inslag av gran och dels fuktigare delar med klibbal bitvis på sockel. Floran skiljer sig mycket beroende på markens karaktär och består på fuktigare partier av älgräs och nejlikrot men har på öppnare gräspartier inslag av hagmarksväxter som smultron, gökärt och svinrot. På lågor av asp finns kandelabersvamp(NT) och på skuggade block växer signalarten fällmossa. I öster finns mindre delar med ek och hassel.

Vid Lövdalen utbreder sig ett mer öppet område med spår av lång tids hävd främst i form av två grova hamlade lönnar på vilka den rödlistade arten brunskaftad blekspik(VU) växer. Denna lav är ovanlig i länet och påträffas på äldre hamlade ädla lövträd. Övrigt av intresse kan nämnas inslaget av grov oxel vilket inte hör till vanligheterna. På marken i hagen kan man hitta den rödlistade svampen scharlakansvaxskivling(NT).

Om man vänder norrut igen, mellan vägen till Lövdalen och Kungshagen i väster finns delområden med tämligen vidsträckt blandskog som mot söder kantas av åkermark och i norr gradvis övergår i mer barrdominerad skog. I blandskogen finns till exempel asp och ek varav många är grova samt björk, lönn, tall och gran. Här och var står även hasselbuketter spridda. Området hyser rikligt med död ved i form av lågor och högstubbar. På fuktiga asplågor kan man även här hitta kandelabersvamp(NT) och på skuggiga stenblock finner man ibland fällmossa. Floran är tämligen trivial och hyser såväl lund- som barrskogsväxter, här finns exempelvis krustätel, harsyra, blåbär och blåsippa.

Väster om husen vid Kungsvik finns en delvis betad blandlövskog. Här finns ek, björk, hassel, asp och gran. Ekarna är inte så grova, men flera är mossbeklädda. Mossan på ekarna utgör ett intressant "mikroklimat" för till exempel vissa lavar och insekter. Området hyser rikligt med lågor varav somliga är be vuxna med kandelabersvamp(NT). På stenar hittar man även här fällmossa som indikerar skoglig kontinuitet i området. Floran liknar den som beskrivits i den södra blandskogen, men har något mer inslag av lundväxter samt någon hagmarksväxt.

Bibehållande av värdena

Ett eventuellt skogsbruk bör bedrivas med mycket stor försiktighet och naturvårdshänsyn. Spara alla grova lövträd, lågor och högstubbar. Betet bör fortsätta. Åkerholmarna med ek ska för att undvika igenväxning, röjas från lövuppslag. Död ved, lågor etc., ska lämnas och för att förlänga ekarnas ålder kan en försiktig gallring ske runt ekarna

Skydd: Saknas

Å 603 Kungsberg lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 63

Naturvärdesbedömning

Dessa tre lövskogsområden hyser riklig tillgång på främst grov asp, men även grov ek. Bitvis är floran av utpräglad lundkaraktär. Lång skoglig kontinuitet indikeras av fällmossa. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Kungsberg ligger norr om gården Kungsvik nära vägen mellan Bersbo och Värna. Områdena väster om Kungsberg vid Myrens sydspets domineras av ek och asp av olika ålder. Det finns även inslag av hassel

här och var. Att området har skoglig kontinuitet indikeras av riklig förekomst av signalarten fällmossa på stenblock. Visst inslag av gran finns.

Fältskiktet är till största delen lundartad och hyser arter som underviol, lungört, gullviva och blåsippa. Lundfloran missgynnas påtagligt av det ökade ljusinsläppet i de gallrade delarna. I vissa partier är florans lundkaraktär inte lika påtaglig. Här växer främst lundgröe. Den rödlistade svampen veckticka(NT) har hittats på en murken asplåga i det västra delområdet.

Bibehållande av värdena

Framtida avverkning ska ske med stor försiktighet och mycket naturvårdshänsyn. Spara grova lövträd och död ved i form av lågor och torrträd.

Skydd: Delar av området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2002. I övrigt saknas skydd.

Å 604 Kungsvikstorp hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Mycket värdefulla områden med grova till mycket grova ekar som hyser ett antal ovanliga lavar och insekter, däribland rödlistade arter. Området hyser även en bitvis mycket fin hagmarksflora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Kungsvikstorp ligger en kilometer nordväst om Bersbo intill vägen mot Värna. Områdena vid Kungsvikstorp utgörs av dels hävdad ekhagmark samt öppen hage och dels igenväxande ekhage.

I väster, mitt emot infarten mot Kungsvik, finns ett litet parti med grova till mycket grova ekar samt björk, asp och enstaka gran. Området har börjat växa igen men vissa hävdgynnade växter finns fortfarande kvar däribland gulmåra, gullviva, brudbröd och smultron. Tätare partier har dock mest liljekonvalj och lundgröe samt enstaka vippärt. Ekarna har flera mycket intressanta lavar däribland de rödlistade arterna rosa skärelav(NT) och skuggorangelav(NT) samt brun nållav och grå nållav. En mindre vanlig trädväxande svamp, svavelticka, finns också på en ek. På ett skuggigt klippblock växer den skuggkrävande signalarten fällmossan.

Vid gården finns ekdominerade hagmarker. I övrigt förekommer mest buskar av en, nypon och hassel samt bitvis mycket fin hagmarksflora med jungfrulin, prästkrage, solvända, blåsuga, rödklint, stagg, vårbrodd, darrgräs, brudbröd, smultron, mandelblom, gulmåra, betad ljung, ängsvädd, gullviva samt enstaka exemplar av spåtistel. Här finns också den rödlistade korskovallen(NT). Det förekommer grova ekar, intressanta bland annat ur insektssynpunkt med noterade arter som bålgeting och blanksvart trämyra (*Lasius fuliginosus*). Det finns enstaka grov asp.

Söder om vägen finns ytterligare några hagmarker med inslag av hagmarksväxter som kattfot, nattviol och svinrot, utöver sådana arter som nämns ovan. Även här förekommer korskovall(NT).

Bibehållande av värdena

De betade delarna ska ha fortsatt hävd för att kunna behålla hagmarksfloran. Gödsling av hagmarkerna får inte ske. Lövuppslag som växer nära de grova ekar ska röjas för att inte de ovanliga lavarna ska försvinna och ekens livslängd förkortas till följd av igenväxning.

Skydd: Saknas

Å 605 Taforsaån våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62, 100

Naturvärdesbedömning

Våtmarken i anslutning till sjön Vins utlopp samt forssträckan nedanför dammen vid Taforsa kvarn hyser flera intressanta djurarter bland fåglar och fladdermöss som jagar över vassarna vilket bland annat antyder en god insektsproduktion i våtmarken. I forsen finns fisken nissöga. Rikligt med grodor leker i våtmarken under våren som sannolikt har stor lokal betydelse för groddjur. Inslag av betade stränder förhöjer naturvärdet ytterligare.

Beskrivning

Cirka 6 km norr om Åtvidabergs tätort ligger den långsträckt sjön Vin. I sjöns norra del ansluter Taforsaån, som också utgör sjöns utlopp. Inledningen på utloppet består av en våtmark som sträcker sig från sjön och vidare mot norr till dammbyggnaden i höjd med Taforsa kvarn. Strax efter fördämningen vidtar en forssträcka under något hundratal meter innan ån fortsätter i ett lugnare förlopp.

Våtmarken längs utloppet präglas av bladvassbestånd med ett fåtal insprängda små öar som är beväxade med enstaka klubbalar och en åfåra som rör sig meandrande genom bladvassen. Vattenspegeln i ån är mellan 5 och 20 meter bred och varierar mellan helt öppna partier till relativt igenvuxna. Ån är variationsrik med både djupa partier ute i åfåran och grunda partier där ån meandrar i anslutning till fastmarken samt hyser ett mindre inslag av fors. Vid forssträckan nedströms dammen är större delen välskuggad och kantas av gran, björk, asp, lönn, hassel och sälj. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. Bredden varierar från 1,5 till 6 meter, men är vanligen omkring 2,5 till 4 meter. Djupet är oftast någon eller några få decimeter. Vattenmiljön karaktäriseras här av strömmande vatten med grus- och stendominerad botten. De nedre delarna är dock något flackare med inslag av svagt strömmande partier.

Över vassarna observeras regelbundet brun kärrhök och tornfalk jaga. Strömstaren uppehåller sig vintertid i anslutning till dammen vid Taforsa kvarn. Även forsärta har setts vid ån. Stor fladdermus har också noterats jaga i anslutning till våtmarken vid flera tillfällen. Vid Taforsa kvarn finns också en koloni med vattenfladdermöss under sommarperioden. Vid ett elfiske nedströms dammen har mört, lake, braxen och benlöja påträffats. Vid kartering av ån dominerades vattenvegetationen av bladvass, starr och näckrosor, men även svalting, igelknopp, vattenblink, säv och korsandmat hörde ställvis till de vanligare arterna. Partier med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial dominerades av näckmossa. Andra arter som påträffades var bredkaveldun och länke.

Under flera år har vattenmiljöerna kring Taforsa kvarn utnyttjats som exkursionsmål av Linköpings universitet. I forsen nedströms dammbyggnaden har bland annat skalbaggen stor klobagge och fisken nissöga påträffats. Sammantaget ger de utförda studierna av bottenfaunan i forsen en bild av vattenmiljön som ren och oförsurad med en svag tendens till eutrofiering.

Längs den östra stranden gränsar våtmarken till jordbruksmark och i viss mån även längs den västra, men här finns också ett inslag av skogsmark. Längs stränderna finns på ett par ställen betade partier i varierande grad av igenväxning.

Strax söder om bebyggelsen vid Vinhagen på den östra sidan ligger en lövdominerad trädbärande hagmark som gränsar till våtmarken. Längs stranden sträcker sig en 20 meter bred bård av nedbetad högstarräng här och var kantad av unga klubbalar och små buskage av pors. En tydlig betesgräns finns ut mot bladvass-sävbården som tar vid efter starrbältet. Ett mindre inslag av öppna vattenspeglar finns ute i den betade delen av strandzonen vilka är en effekt av betesdjurens tramp i strandlinjen (bladvassens rötter tål inte att bli söndertrampade). Mellan fastmarken och bladvassen dominerar helt starrvegetation och företrädesvis av ej tuvbildande arter som blåstarr, trådstarr och enstaka tuvor av bunkestarr. Längs vattenlinjen ger mannagräs karaktär medan arter som sjöfräken, kråklöver, strandklo, vekeå, kärrsilja, sumpförgätmigej, kärrstjärnblomma och sumpmåra finns spridda i det blöta partiet.

Norr om bebyggelsen vid Vinhagen ligger en betesfälla som främst utgörs av betad åkermark och som i sina södra delar hyser ett trädbärande parti med företrädesvis ek. Stängslet är öppet ut mot ån. De betade

sötvattenstränderna hyser en 5-10 meter bred zon av s k högstarrbälte innan bladvassen tar vid. Betesdjurens bete och tramp i strandzonen har tryckt tillbaka bladvassen ut i viken och gett utrymme för våtmarksarter som kråklöver, kärrsilja, strandklo, videört, kärrdunört, sumpmåra och kärrstjärnblomma att leva här. Högstarrbältet domineras av högvuxna starrarter som vasstarr, blåsstarr och till en mindre del bunkestarr. Medan åkermarken i anslutning till Grindstugan har en mera tvär övergång till våtmarken och är obetad.

På den västra sidan står brukad granskog i den södra delen som kantas av en smal lövskogsbård med al, asp, ek, lind och björk mot vassen i varierande dimensioner mellan 0,5 och 4 dm i brösthöjdsdiameter i anslutning till våtmarken. Vidare mot norr breder hasselbuskar ut sig ett par hundra meter längs ån. Här växer också enstaka grövre träd som aspar (6-9 dm) med aspticka och en ihålig lind (6 dm). På några strandnära hasselbuketter (1 meter i basdiameter) växer skrifflav. En grövre död ek, som brunnit, finns längs stranden i form av en högstubbe och en låga. Både högstubben och lågan är mer eller mindre ihålig och helt invaderad av stackmyror. Mellan våtmarken och den mera slutna skogen finns en bård av betad gräsmark med inslag av indikatorarter som harstarr, ängsvädd, darrgräs, blekstarr och svinrot.

I anslutning till stranden strax öster om åkermarken i höjd med Taforsa, på den västra sidan, breder en obetad mad ut sig. Här är älggräs och grenrör beståndsbildande med inslag av tuvtåtel, bunkestarr och vecketåg innan bladvass tar överhand i de blötare partierna. Enstaka videbuskage och några senvuxna tallar har etablerat sig ute i den öppna maden.

Den 210 meter långa fallsträckan längst ner i naturvärdesobjektet är kraftigt rensningspåverkad till omgrävd. Fåran är delvis kanalliknande med stenskodda stränder. Fallsträckan avslutas uppåt vid en damm som utgör ett definitivt vandringshinder. Här har det tidigare funnits en kvarn och såg. Dammen hade en meters fallhöjd vid karteringen och håller nivån inom de resterande 1,4 kilometrarna upp till Vin. Närmast uppströms dammen har stranden fyllts ut i anslutning till ett hus. Sträckan mellan dammen och Vin är påverkade av regleringen vid dammen, men graden av påverkan är svårbedömd. Signalkräfta, som är en främmande art för landet, förekommer i bäcken.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete längs de nu betade stränderna kommer att bibehålla och utveckla de naturvärden som finns i anslutning till betade sötvattenstränder. Ett utökad bete på den västra sidan av våtmarken kan utveckla naturvärdena på sikt. Våtmarken hyser en artrik lägre fauna som kommer att bestå om vattendraget inte förorenas eller på sikt eutrofieras. Åns vandringshinder bör åtgärdas för att möjliggöra passage av fisk och andra djurarter i vattendraget. Regleringens påverkan på vattendragets lugnflytande delar, den omgivande våtmarken samt Vin bör studeras.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 606 Vinhagen hagmark

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42, 84

Naturvärdesbedömning

Till stora delar hyser de omväxlande markerna en fin och mycket värdefull hagmarksflora med bland annat rikligt med stagg samt den rödlistade svampen scharlakansvaxskivling(NT). Det finns inslag av grov ek vilken är av mycket stort värde för många insekter och lavar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Omgivningarna vid Vinhagen vid sjön Vins norra strand utgörs av omväxlande öppna och slutna betade hagmarkspartier. I dungar finns delar bevuxna med främst ek, björk, asp och gran samt till viss del hassel och enbuskar. Man kan hitta enstaka grov ek som nått cirka 150-års ålder.

Den norra delen har en värdefull hagmarksflora och hyser arter som ängsvädd, gulmåra, brudbröd, gullviva, gökärt samt i tätare delar lundgröe, blåbär och kruståtel. Ännu finare flora finns dock i den östra och sydöstra delen. Här finns mycket rikligt med höstfibbla och den fuktmarksgynnade hagmarksindikatorn stagg men även ängsskallra, knägräs, jungfrulin, darrgräs, rödklint, prästkrage och brudbröd.

I den sydligaste delen av fastigheten finns en naturbetesmark som får karaktär av ett blandat tämligen tätt ställt helt lövdominerat trädbestånd. Det mest karaktärsgivande inslaget är ett glest spritt bestånd av grova vidkroniga ekar och björkar i grövre dimensioner. Den grövsta eken är över en meter grov och utgör ett mycket värdefullt inslag i naturmiljön. Enstaka vackert strutformiga grövre hasselbuskage finns i hagen. Större delen av trädskiktet är uppkommet under sen tid och på flera håll är grässvålen under upplösning på grund av beskuggningen från trädens kronor. En glest spridd hagmarksflora finns dock kvar i de öppnare partierna med arter som stagg, darrgräs, knägräs, gökärt ängsvädd, bockrot, revfibbla, gullviva, och kattfot.

På flera ställen inom området har den rödlistade svampen scharlakansvaxskivling(NT) påträffats.

Enligt kartmaterial utgjordes området i slutet av 1600-talet av frisk till våt ängsmark. I norr betades en björkskog. På 1940-talet var stora delar fortfarande öppna.

Bibehållande av värdena

Områdena vid Vinhagen ska fortsätta betas och inte gödslas för att behålla de stora naturvärdena. Äldre ekar ska där de står tätt friställas för att gynna bland annat insekter och lavar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 607 Grindstugan lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt lövskogsparti med enstaka äldre träd. Flera intressanta hävdgynnade arter och inslag av lundflora finns i vissa delar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Öster om Taforsaån, som rinner från sjön Vins norra del, finns ett blandlövskogsområde vid Grindstugan. Trädskiktet är mycket varierande med ek, björk, rönn, gran, asp, klibbal samt enbuskar och hassel. Floran hyser lundväxter som lundstarr, liljekonvalj, lungört, stenbär och flenört samt hävdgynnade arter som svinrot, ängsskära, gulmåra, brudbröd och gullviva. Vissa öppna partier hyser en gödselpåverkad flora med främst älggräs och hundkex.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena ska södra delen som betas ha fortsatt hävd, lövträd gynnas och lövuppslag röjas bort.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 608 Djurgården lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Områdena innehåller mycket höga naturvärden. Flera av partierna hyser rikligt med grova ekar varav några är mycket grova. Dessa är en viktig miljö för många ovanliga och sällsynta insekter och lavar. Rödlistade lavar har noterats vid inventering. Den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) har också påträffats. Områdena hyser bitvis även fin hagmarksflora samt inslag av ovanligare lundväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

De igenväxande tidigare ekhagmarkerna vid Djurgården, strax nordväst om Taforsa på båda sidor om vägen mot Bersbo, hyser en mängd mycket intressanta och skyddsvärda ekar. Partierna i norr består av mindre gläntor samt tätare delar som domineras av ek men har varierande inslag av områden med hassel, tall, björk och till viss del även rikligt med enbuskar. Inslagen av fin hagmarksflora visar att områdena måste ha hävdats under lång tid. Bland arterna som man kan hitta finns gökärt, gulmåra, brudbröd, backnejlika, gullviva, betad ljun, svinrot samt växter som trivs i lite mera slutna hagmarker däribland backvicker, lundstarr, sötvedel och vippärt. Även skuggföredragande arter som liljekonvalj, blåsipppa och stenbär finns frekvent.

I söder finns ett björk- och ekdominerat lövskogsparti där flera av ekarna är av ansevärd storlek och ålder. Även hassel, rönn, asp samt visst inslag av barrträd finns i området. En mycket varierande flora med både betesgynnade, till exempel svinrot, ängsvädd och ängsskära, samt mer skuggföredragande växter däribland liljekonvalj, stenbär, lungört, flenört och vårärt kunde noteras.

Området hyser även en östvärd skuggad lodyta där den mer ovanliga signalarten fällmossan växer. Denna mossa finns främst i skuggade lövskogsbranter med lång skoglig kontinuitet.

På flera av ekarna i området växer intressanta och ovanliga lavar. Däribland kan nämnas signalarter som sotlav, guldpuddrad spiklav och brun nållav samt de rödlistade arterna blyertslav(NT) och skuggorangelav(NT). Dessa arter kräver gamla ekar för att klara sig. På hassel växer signalarten hasselticka. I området har enstaka exemplar av dårgräsfjäril(VU) noterats, liksom bålgeting.

Bibehållande av värdena

De grova ekarna bör sparas. För att förlänga livslängden på de grova ekarna behöver en del röjning ske runt träden så att det inte växer igen med ungt löv och gran. Dock ska stor försiktighet tas så att inte områdena blir för glesa och därmed skulle tappa sin lundkaraktär med dithörande organismer.

Skydd: Saknas

Å 609 Herrsätter hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

En mycket vacker, stor, böljande hage av högsta värde. Grova ekar och lindar ger tillsammans intrycket av en pelarsal. Denna mängd grova ädla lövträd finner man inte på många platser vilket gör hagmarken till en av de värdefullaste i kommunen. De grova träden har förutom ett egenvärde också ett stort värde för vissa sällsynta och hotade arter från växt- och djurriket som är knutna till just en sådan miljö. Rödlistade arter har noterats. Delområde i riksintresset Eklandskapet. Området ingår i Natura 2000.

Beskrivning

Den stora, böljande hagen sydväst om Herrsätters gård täcks till största delen av grov ek och grov lind, varav flera är boträd. Dessutom finns enstaka björk, asp, rönn och hassel spritt i hagen. Vid de centrala delarna där området smalnar av finns en tämligen tät aspunge.

Floran domineras på öppnare delar av olika gräs såsom till exempel kruståtel, tuvtåtel, och rödven. Markerna hyser ingen direkt utpräglad hagmarksflora. Under de skuggande träden finner man inslag av bland annat lungört, blåsippan och liljekonvalj.

Död ved i form av högstubbar och lågor förekommer till gagn för vedlevande insekter. Bland annat förekommer skalbaggen tvåfläckig smalpraktbagge i området. Bland lavarna på träden kan man finna de rödlistade arterna rosa skärelav(NT), och gul dropplav(NT) tillsammans med signalarten brun nållav. Här finns också de rödlistade svamparna kärnticka(VU) och blekticka(NT). I aspdungen finns veckticka(NT) på asplåga och signalarten hasselticka på död hassel.

Bibehållande av värdena

Spara de grova ädla lövträden samt i möjligaste mån även död ved. Betet måste fortgå som tidigare om naturvärdena i hagen ska kunna hållas på samma nivå. Markerna får heller inte gödslas. Aspdungen bör sparas orörd.

Skydd: Området är förtecknat som särskilt bevarandeområde vilket innebär att tillstånd krävs för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området.

Å 610 Herrsätters gård lövträd

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Området vid Herrsätters gård hyser flera grova ädla lövträd. Dessa träd utgör en alltmer sällsynt miljö som många andra organismer, till exempel lavar och vedlevande insekter, är beroende av. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Invid gården Herrsätter mellan vägen och sjön Strålången växer grova lövträd. Här finner man grov ask, al, alm, björk och lönn. Floran på den sumpiga marken är trivial och tydligt kvävepåverkad. Här växer mest hundkex och älggräs.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena består om de grova ädellövträden sparas, liksom all form av död ved på träden och marken. Trädens livslängd och värde ökar om områdena inte tillåts att växa igen alltför mycket.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 611 Brink ekskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 15, 34, 41

Naturvärdesbedömning

Det mycket höga naturvärdet är knutet till förekomsten av ekar av olika ålder. På grova och senvuxna ekar växer en mycket värdefull lav- och svampflora, bland annat de hotade arterna gammelekslav(VU) och kärnticka(VU) tillsammans med ytterligare några rödlistade arter. Man kan förvänta sig en skyddsvärd insektsfauna på ekarna, men även på gamla tallar. Fältskiktet är välutvecklat med en intressant lundartad flora. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Strax sydost om Herrsätter gård utefter vägen mellan Värna och Bersbo finns en blockrik sydvästvänd brant med mindre lodytor. På krönet och högt upp i branten finns gamla tallar. På dessa finns fruktkroppar av den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Här finns även en del senvuxna ekar. Längre ned i branten och i området mot vägen sker en övergång till en mer lundartad miljö där eken dominerar. Förutom ek och tall finns i trädsiktet även gran, björk, asp, oxel, rönn, klibbal och apel. Det finns lågor, främst av tall och gran. Bland buskarna kan nämnas måbär, skogstry och en. Fältsiktet i de nedre delarna är artrikt med riklig förekomst av lundgröe, bergsslok, getrams, backvicker och nejlikrot. Och här finns även signalarterna trolldruva, vippärt, ormbär och blåsippan tillsammans med kungsmynta, harsyra, liljekonvalj och sötvedel. Enligt äldre uppgifter hyser området en för naturtypen typisk och artrik landsnäcksfauna, med bland annat skogsgrynsnäcken.

I området finns ett drygt handfull grova och senvuxna ekar. Barkstrukturen är gynnsam för krävande lavar. Rödlistade arter som hittats på ekarna är gammelekslav(VU), rosa skärelav(NT) och blyertslav(NT). Även den rödlistade svampen kärnticka(VU) har hittats på en klen ek nära vägen. I området finns också den rödlistade arten grymig filtlav(NT). Signalarter är brun nållav, lönnlav, guldlocksmossa och fällmossa. I södra delen av området finns enstaka grova ekar med synliga håligheter och förekomst av mulm. Dessa står relativt solexponerat och torde vara intressanta för insekter knutna till gamla ekar, vilket också kläckhål på den lossnande barken bekräftar (troligen bildat av skalbaggen tvåfläckig smalpraktbagge).

Inventering av insekter knutna till gammal ek och tall skulle ge ytterligare kunskap om områdets betydelse ur naturvårdssynpunkt.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om ekarna i området gynnas genom att hugga bort en del barrträd kring dessa och området i övrigt lämnas orört och undantas från andra ingrepp.

Skydd: Saknas

Å 612 Strålången barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Barrskogen är flerskiktad och olikåldrig med inslag av gamla träd och mycket död ved. Luftfuktigheten bedöms jämn och hög tack vare läget mot norr vid sjön. Området är värdefullt för vedlevande svampar, mossor och lavar. Några av de grova tallarna förefaller vara lämpliga boträd för till exempel rovfåglar.

Beskrivning

Vid Strålångens södra strand finns nord-nordostvända branter bevuxna med äldre barrskog. På hållmarken på brantkrönet dominerar tallen medan granen tar över nedanför mot sjön. Det förekommer även asp, björk och enstaka små knotiga ekar i branten. Inslaget av grova eller senvuxna barrträd är stort. Det finns en hel del död ved i olika nedbrytningsstadier i form av lågor, högstubbar och torrträd. Den rödlistade vedsvampen ullticka(NT) förekommer mycket frekvent på granlågorna i hela området och spritt finns även gammelgranslav och talticka(NT), också den rödlistad. I branten finns fuktiga, mossbevuxna lodytor.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas helt orört och träd som dör eller faller sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 613 Torpängen lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

De till stora delar betade öppna och lövskogsklädda markerna söder om Torpängen, är av stort värde. Bland annat finns där partier med grova hålträdsaspar samt inslag av både fin hagmarksflora samt flera utpräglade lundväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Markerna söder om Torpängen, vid sjön Strålångens västra del cirka tre kilometer nordväst om Bersbo, utgörs av skyddsvärda biotoper med i de norra partierna inslag av grova aspar varav flera är utmärkta hålträd samt en rad andra lövträdsarter. Vissa delar som inte har betats på länge har fått en mera lundartad flora med arter som piprör, vippärt, liljekonvalj, blåsippa och stenbär. På skuggade bergväggar växer signalarten fällmossan som indikerar att området har varit mer eller mindre slutet en längre tid.

De södra, till största delen betade delarna består av blandlövskog med ek, asp, björk och på fuktiga partier även klibbal. I den västra delen finns även hassel vilket ger en gles flora med blåsippa, stenbär, och liljekonvalj. På övriga partier finns en relativt fin hagmarksflora med arter som gulmåra, slätterfibbla, brudbröd och prästkrage med inslag av skuggföredragande arter som till exempel underviol. Två mindre ekholmar i sydost hyser ek och lind och har en relativt vanlig flora där piprör och kruståtel dominerar, men har också visst inslag av lundgröe, getrams, stenbär och liljekonvalj.

Det sydvästligaste delområdet var enligt kartor från 1691 klassat som tallskog. Partierna öster om detta är benämnda som starräng bevuxen med ek, gran, tall och al. På flygbilder från 1941 var området till stora delar skogbevuxet.

Bibehållande av värdena

Områdena bör ha fortsatt bete för att inte växa igen. Grova lövträd och död ved ska lämnas vid eventuellt lövskogsbruk.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 614 Strålången sjö

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Åtvidabergs kommun är rik på sjöar men relativt få är av "slättsjökaraktär". Strålången har stor betydelse för fågellivet inte minst som rastlokal under våren. Fågelarter som brun kärrhök och sångsvan häckar i sjön och under våren, innan islossningen skett i de omgivande större sjöarna, fiskar fiskgjusen i sjön. Under våren har sjöns grunda stränder också stora värden för groddjurs reproduktion. Möjligtvis kan också sjön ha en lokal betydelse för fladdermusfaunan under våren då djuren vaknar ur vinterdvalan och är i stort behov av insektsföda.

Beskrivning

Sjön Strålången ligger i ett landskap som är typiskt för Åtvidabergs kommun. Landskapet i kommunen bryts ständigt av sprickdalar där dalgångarna hyser åkrar, betesmarker och sjöar, medan bergs- och moränhöjderna utgörs av löv- och barrskog. I dalgången som breder ut sig mellan Bersbo och Värna finns ett pärlband av små sjöar som i sydost inleds med Gruvsjön och fortsätter mot nordväst med sjöarna Strålången, Dyveln, Värnasjön och vidare med Värnassjön. I det här stråket i höjd med gården Herrsäter

ligger sjön Strålången mellan två uppstickande bergklackar i ett typiskt mellanbygdslandskap. Den norra bergsklacken utgörs av en bergbrant med stora värden för fågellivet.

Sjön har en karaktär av en grund näringsrik slättsjö som är under igenväxning. Igenväxningen har möjligtvis accelererat något under det sista årtiondet. Den långsträckt grundna sjön är delvis igenväxt med bladvass, dels som en bård runt hela sjön och dels som sammanhängande bestånd i den västra och östra delen av sjön. I den västra kanten letar sig också videbuskage ut i bland vassen. I de centrala delarna finns en mosaik av vattenspeglar, bladvassbestånd, sävbestånd och flytbladväxter. Vattenspeglarnas storlek ökar mot öster.

Sjön omges nästan helt av skogsmark, tallhällmarksskog, förutom längst i öster och längs den norra och södra stranden i väster där mindre inslag av åkermark ansluter. Längst i väster gränsar sjön till en björksumpskog. Sumpskogen domineras helt av jämt ställda glasbjörkar med inslag av asp, gran och tall i dimensioner av 1-3 dm i stamdiameter. Enstaka grövre träd ingår också i beståndet. Som underståndare står spridda videbuskage. Enstaka lågor av tall och enstaka högstubbar av björk utgör det samlade innehållet av död ved. Sumpskogen är brukad med avvattande landdiken. Fältskiktet är trivialt och består främst av bladvass med inslag av brännässla, tuvtåtel, revsmörblomma, strandklo, kärrsilja, besksöta, kärrviol, sumpmåra, krypven, grenrör, bunkestarr, kärtistel, nejlikrot, svärdsilja och sjöfräken.

Rakt nedanför gårdsbebyggelsen vid Herrsätter finns inga vattenspeglar i sjön. Här täcks vattenspegeln av en rotfilt som bildar ett gungfly ut i sjön. Här avlöser beståndsbildande växter varandra som till exempel grenrör, bladvass, sjöfräken och flaskstarr, med inslag av frossört, bredkaveldun, kärrstjärnblomma, kärrdunört, kärrsilja och svärdsilja.

Nordöst om gårdsbebyggelsen finns en liten betesmark i anslutning till sjöstranden. Någon utpräglad zonerings av vegetationen eller utpräglad blå bård finns inte i den här delen.

I strandlinjen strax öster om gårdsbebyggelsen vid Herrsätter finns en rest av en alsumpskog med grova alar på höga socklar. Här står ett tiotal alar i dimensioner mellan 3 och 6 dm i diameter med enstaka grövre träd, vissa av träden är flerstammiga. Enstaka socklar är meterhöga och andra träd står på spretande rothen. Några stammar är döda och står som högstubbar och ligger som grövre lågor. Enstaka träd har bohål och födosöksspår av spillkråka finns också i området. Yngre ask växer som underståndare i den mullrika jorden. Fältskiktet domineras här helt av bladvass med inslag av grenrör, brännässla, videört, harklöver, träjon och besksöta. Ut mot Strålången vidtar en bård glest flerskiktad yngre tätt ställd glasbjörkar (0,5-1 dm).

Sjön har en stor betydelse för det lokala fågellivet och utgör sannolikt också en värdefull rastlokal under våren. Islossningen sker relativt tidigt i sjön och här fiskar fiskgjuse tidigt under våren, upp till ett 20-tal sångsvanar rastar i sjön och minst ett par har stannat för att häcka. Brun kärrhök häckar i sjöns vassar. Sothöna, gräsand, rörsångare, enkelbeckasin samt lärkfalk, jagande över vassen, har noterats.

En mer noggrann inventering av sjöns fågelliv kan ge värdefull information om sjöns betydelse för det lokala fågellivet och sjöns betydelse som rastlokal under våren. En inventering av fladdermusfaunan under vårperioden kan ge information om sjöns betydelse för den lokala fladdermusfaunan.

En studie av historiska kartor kan ge information om i vilken omfattning sjön är sänkt. En studie av äldre flygbilder kan också ge en uppfattning om i vilken omfattning sjön vuxit igen under de sista årtiondena.

Bibehållande av värdena

Sjön och angränsande områden har dokumenterade värden för fågellivet. En skyddszon måste lämnas runt sjön vid skogsbruksåtgärder för att den ostörda miljön ska bevaras. Åtgärder för att motverka igenväxningen av sjön bör vidtas. Sjön är övergödd och en utredning för att minska näringstillförseln bör vara en högt prioriterad åtgärd. Ny bebyggelse får inte förekomma för att sjöns betydelse för fågellivet ska bestå.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 615 Brohagen lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Dessa åkerholmar hyser stort naturvårdsvärde som "steppingstones -klätterstenar" för växter och djur och gör det lättare för spridningskänsliga arter att etablera sig på nya lokaler. Dessutom hyser de båda södra holmarna ett framtidsvärde i de nu tämligen unga ekarna. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

De båda södra åkerholmarna domineras av halvgrova ekar. Här finns dock även lind, björk, asp och rönn. Bitvis finns rikligt med lövuppslag. På lite öppnare delar hittar man indikationer på att markerna kanske tidigare betats i form av svinrot och ängsskära. I övrigt är floran mer lundartad med arter som stenbär, blåsippa, getrams och lungört.

Den norra holmen liknar de båda södra, men här finns även barrträdsinslag i trädsiktet. Floran är även här lundartad, men visar också den tecken på tidigare bete då man finner till exempel brudbröd här.

Bibehållande av värdena

Gynna ädla lövträd. Spara grova aspar som fungerar som boträd samt död ved i form av lågor och högstubbar. Røj gärna lövuppslag.

Skydd: Saknas

Å 616 Hagtorp lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Området hyser värdefulla inslag av grova till mycket grova lövträd av asp och lind. Kryptogamfloran är intressant med bland annat den rödlistade kandelabersvampen(NT). Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Hagtorp och väster om sjön Dyveln, mellan gårdarna Hultsätter och Herrsätter, ligger flera intressanta bitvis betade lövskogspartier. Längst i söder vid vägen finns en björkdominerad del med en mycket grov lind som är utmärkt som botaniskt intressant objekt på den ekonomiska kartan. Området har även inslag av apel och rönn men en relativt trivial flora som tyder på att området har gödslats.

Nordväst därom utbreder sig en stor betesmark med en holme vid sjön Dyvelns strand med relativt grova ekar samt inslag av tall på krönet, grova aspar och björkar samt enbuskar. De växter som finns vittnar dels om att området har hävdats en längre tid, som exempel kan nämnas smultron och gökärt, och dels att partiet fått en tätare karaktär då flera skuggföredragande lundväxter också kan påträffas till exempel blåsippa, stenbär, liljekonvalj och lungört.

Söder om denna ekholme utbreder sig ett lundartat lövskogsparti med rikligt med bitvis grov hassel samt inslag av mycket grova aspar. Här och var står grova granar och enstaka björk. Genom sitt slutna trädsikt får området en skuggig karaktär vilket gör att lundväxter som lungört och trolldruva trivs bland den glesa floran bestående av liljekonvalj, blåsippa och harsyra. De grova asplågorna ger livsrum för den rödlistade kandelabersvampen(NT). Här växer även några signalarter som stubbspretmossa och, på de grova hasslarna, skrifflav.

Bibehållande av värdena

Områdena ska även i fortsättningen hållas betade för att undvika igenväxning vilket skulle missgynna de grova lövträden. Det tätare lövskogspartiet kan skötas med stor försiktighet. Grova lövträd samt lågor och torrträd lämnas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 617 Sadelmakartorp lövskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Mycket värdefulla lövskogspartier med bitvis stort inslag av grova lövträd. Några av ekarna samt några lindar har nått en sådan ålder att de är mycket intressanta för många insekter, svampar och lavar. Området har även inslag av ett flertal ovanliga och sällsynta mossor som är knutna till skuggad och fuktig miljö. Den rödlistade kandelabersvampen(NT) växer på flera grova asplågor. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Nordväst om gården Herrsätter vid sjön Dyvelns södra strand samt öster om Sadelmakartorp ligger några fina lövskogsområden som fortfarande betas. Delområdet längst i öster ingår i fårbeta och domineras av grova ekar (cirka 100-150 år) som står relativt skuggigt. Insprängt mellan dessa finns hassel, asp och björk. Floran är relativt trivial med liljekonvalj, lundgröe och getrams men har även inslag av brudbröd som vittnar om att området varit hävdat en längre tid.

Lövskogsbranten vid sjön Dyveln har en skuggig och fuktig karaktär med varierande trädslagsfördelning. Mot sjön finns en klibbalsbård och längre upp mot branten inslag av grova björkar bland de gamla ekarna och lindarna som bitvis klänger sig fast i klippskrevorna. Floran är gles med ekbräken, lundgröe, piprör, tulkört samt enstaka exemplar av lundväxten trolldruva.

På den fuktiga bergväggen trivs många mossor. Av de funna arterna kan nämnas signalarterna trädporella, piskbaronmossa, trubbfjädermossa samt den mer ovanliga arten västlig hakmossa på ett stenblock. Även de fuktiga asplågorna har intressanta arter främst i form av stubbspretmossa samt den rödlistade arten kandelabersvamp(NT).

Bibehållande av värdena

De betade delarna ska hållas öppna för att inte igenväxning sker runt de grova lövträden. Lövskogsbranten ska lämnas orörd för behålla naturvärdena som främst består av ovanliga och sällsynta mossor. Spara grova lövträd.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 618 Sluttorp hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt igenväxande mindre ekhagsparti med upp till cirka 120-åriga ekar vilka börjar nå den ålder då de är mycket intressanta som livsmiljö för många insekter och lavar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Längs vägen mellan Sluttorp och Eksätter finns söder om vägen ett parti där det varit bete. Ekarna är av varierande ålder allt ifrån 60 upp till cirka 120 år. I öster finns inslag av grov hassel och i den södra delen även asp.

Floran som är tydligt påverkad av igenväxning hyser dock vissa inslag av hävdgynnade arter som till exempel gökärt, brudbröd, ängsskära(NT), gullviva, smultron och ängsvädd. Förutom gödselpåverkade partier med bland annat hundkex finns torra bara hälltytor som hyser växter som backvicker, kärleksört, styvmorsviol och den mindre vanliga tulkörten som annars mest finns i kusttrakter.

I områdets östra del finns också fornminnen. I anslutning till området har några exemplar av den rödlistade arten dårgräsfjäril(VU) påträffats (2014).

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden bevaras om igenväxning förhindras med hjälp av röjning av aspuppslag men det vore även värdefullt om hela partiet kunde ingå i betesmark vilket skulle gynna ekarna. Ekar som står tätt ska friställas.

Skydd: Saknas

Å 619 Eksätter hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 34, 42, 84

Naturvärdesbedömning

Med utgångspunkt från floran är denna hagmark en av de finaste i Åtvidabergs kommun. Unikt för området är den rikliga mängd av den slättergynnade och rödlistade blomman slättergubbe(VU). Denna växt har blivit en allt sällsyntare syn i det moderna odlingslandskapet. Här finns också den hotade trumgräshoppan(EN) noterad. Området har även andra intressanta aspekter. Det finns tämligen rikligt med hagmarksekar, ännu inte så grova men med framtidsvärde. Delområde i riksintresset Eklandskapet. Området ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet.

Beskrivning

Gården Eksätter ligger cirka 4 kilometer öster om Grebo utefter vägen mellan Sluttorp och Taforsa. Nordväst om gården sträcker sig en mycket fin, kuperad hagmark. Floran är varierande då det i hagen finns såväl fuktiga som torra partier. I torrare delar kan man bland annat hitta mattor av kattfot, solvända, betad ljung, backglim och harklöver. I fuktigare partier kan man finna starr av olika slag, smörbollar samt orkidéerna jungfru Marie nycklar och nattviol. Exempel på andra hagmarksindikatorer är jungfrulin, blåsuga, ängsvädd, gullviva, darrgräs, knägräs, ängsskära(NT), smörbollar och svinrot. Utmärkande för denna hagmark är dock det rikliga beståndet av den rödlistade arten slättergubbe(VU). I den torra backen norr om gården har trumgräshoppa(EN) noterats. I trädskiktet noteras främst björk, men även halvgrova hagmarksekar, asp, al samt visst inslag av barrträd. Av buskarna märks främst hassel och en. En liten kulle söder om vägen domineras helt av ung till tämligen grov ek.

Längre mot nordost på Hultsätters marker finns en variationsrik hagmark som hyser flera komponenter som bidrar till höga naturvärden. Hagen består av omväxlande öppna och mer slutna ytor och hyser ett allmänt förekommande glest spritt uppslag av yngre träd och buskar. Här finns mer eller mindre vanligt förekommande hagmarksflora, en källa med en grävd damm och ett par grova ekar som står trängda av igenväxning. Hagmarksfloran består främst av ängsvädd, stagg, bockrot, smultron, gökärt, höskallra, revfibbla, knägräs, blåklocka, slättergubbe(VU) och betespräglad ljung. I hagen har också scharlakansvaxskivling(NT) påträffats, en rödlistad svamp beroende av ogödslade hagmarker.

Enligt häradscharta från 1876 har det tidigare varit slätter på den mark där Eksätter ligger.

Bibehållande av värdena

För att de mycket höga naturvärdena i hagmarkerna ska bestå måste betet fortgå. Hagarna får inte gödslas. Bitvis finns behov av att sly röjs undan. Spara ekar och död ved.

Skydd: Saknas

Å 620 Hultsätter lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ekarna i dessa ekrika områden är ännu inte så grova, men har stort framtidsvärde. Östra delen hyser en fin betesgynnad flora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet består av två delområden. På det södra, lilla området trängs tioalet hagmarksekar i ett tämligen snårigt buskage.

Närmast Norrgården finns ett parti med sluten hassellund som också har inslag av asp, björk, och halvgrov ek. På öppnare delar kan man hitta betesgynnad flora i form av knägräs, gråfibbla, rödklint och gulmåra samt i det mera täta skogspartiet getrams, blåsippan, smultron, harsyra och lungört. Även enstaka lågor finns i delområdet.

Bibehållande av värdena

Spara grova ädellövträd

Skydd: Saknas

Granskning

av text: 2021-12-22

Å 621 Bårnäs lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Områdena runt Värnasjön vid Vitvassa och Bårnäs hyser till stora delar betade marker samt mer slutna lundmiljöer med till största delen stort inslag av ek av varierande ålder (upp till cirka 100 år). På ögödlade öppnare partier kan man hitta en lång rad betesgynnade växter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

På den södra, östra och norra sidan av Värnasjön vid Vitvassa och Bårnäs finns marker av varierande karaktär och slutenhet. De varierande södra delobjekten utgörs av betad mer eller mindre öppen hagmark. Trädskiktet i områdena består omväxlande av blandlöv med ek, björk samt en och hassel. Även mera rena björk- respektive ekbestånd finns. I den södra delen kan man också hitta lind tillsammans med ek, asp, gran och hassel. Floran varierar mycket men har till vissa delar kvar en mycket fin hagmarks karaktär med flera hävdberoende arter såsom knägräs, kattfot, backnejlika, prästkrage, solvända och rödklint. Även ett parti med nattviol finns vid Värnasjöns strand. I området längst i öster växer den rödlistade arten scharlakansvaxskivling(NT).

De norra delområdena består av mer sluten ekskog respektive gallrad före detta ekhagmark. Ekskogsdelarna längst i väster som är betade, domineras av medelgrov ek samt inslag av gran och

igenväxande med lövuppslag. Floran är tydligt påverkad av objektets slutenhet och hyser arter såsom lundgröe, stenbär, vitmåra och gökärt. Det betade partiet i öster är gallrat i träd- och buskskiktet. Här finns 60-80-årig ek samt björk, asp, tall, hassel och enbuskar. Floran är relativt trivial till stora delar och här kan man hitta piprör, blåsippra, smultron, harsyra och lundgröe. I den norra mera öppna delen finns inslag av hävdberoende arter såsom gråfibbla, smultron, bockrot, gökärt, solvända och tuvor med betad ljung. Att de sistnämnda arterna finns här påvisar att området varit hävdad en lång tid.

Bibehållande av värdena

Öppna delar som nu betas ska ha fortsatt hävd samt ingen gödsling om naturvärdena ska bevaras. Döda träd i form av lågor och högstubbar ska lämnas. Gallring av framförallt gran bör ske där de konkurrerar om kronutrymmet med äldre lövträd. Partier som håller på att växa igen med ungt löv ska röjas för att gynna övriga lövträd.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 622 Värna Kyrkeby hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett relativt litet men mycket värdefullt hagmarksparti med stor artrikedom i form av hävdberoende växter. Området hyser även värdefulla lövträd i form av enstaka relativt grov lind. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Strax norr om Värnasjön, cirka 300 meter öster om Värna kyrka, finns ett mindre mycket värdefullt betat hagmarksparti bevuxet med ek, björk samt relativt grov lind. Där finns även glest stående nypon- och enbuskar. Floran är mycket artrik och till stor del opåverkad av gödsling. Växter som gråfibbla, solvända, betad ljung, brudbröd, backnejlika, darrgräs, tjärblomster och rödklint förekommer rikligt på lite torrare, sydvända sluttningar. På frodigare mark finns också svinrot och gullviva.

Bibehållande av värdena

För att behålla områdets höga naturvärden ska betet fortsätta och ingen gödsling får ske. Spara alla gamla lövträd.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 623 Värnasjön strandäng

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 41

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena på strandängen är främst knutna till dess betydelse för fågellivet. Sångsvan rastar till exempel regelbundet i anslutning till den grunda sjön under vårsträcket. Häger observeras regelbundet. Sjön har också haft en omfattande koloni av skrattmåsar. Maden utgör ett värdefullt komplement till den näringsrika och delvis grunda Värnasjön. Hagen ligger synlig från vägen i en öppen miljö och våtmarken är ett positivt inslag i landskapsbilden.

Beskrivning

Cirka 300 meter sydost om Värna kyrka, i den nordvästra delen av Värnasjön, ligger en svagt betad strandäng som ansluter till åkermark mot norr. Enstaka dungar med klibbal och vide finns i de perifera delarna av strandängen, annars är den öppen. Ett jättegröbestånd dominerar vegetationen helt och har även expanderat upp mot fastmarken. Ställvis dominerar bestånd av högresta näringsgynnade växter som älggräs, tuvtåtel, bunkestarr och vasstarr. Här finns även ett sparsammare inslag av vecketåg, bredkaveldun, fackelblomster, brunskära, sjöfräken, skräppa, svalting och svärdsilja.

En fågelinventering kan vara betydelsefull för att uppskatta strandängens och Värnasjöns betydelse för fågellivet. En inventering kan påverka naturvärdesklassningen i en positiv riktning. En studie av äldre kartmaterial kan ge värdefull information inför planeringen av en restaureringsåtgärd.

Bibehållande av värdena

En restaurering av strandängen kan tillföra landskapet en värdefull och sällsynt naturmiljö. Avverkning av träd och buskar i strandängen och markbearbetning kommer tillsammans med ett högt betetryck att vara mycket värdefullt för att återskapa en traditionell betad strandäng. En fördjupad restaureringsplan är viktig innan arbetsföretaget påbörjas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på båda sidor av strandlinjen.

Å 624 Saxtorp hage och blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Områdena utgörs av värdefulla marker med dels grova ekar med en så pass hög ålder att de är av intresse för bland annat många insekter och lavar, dels inslag av hagmarksväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Saxtorp, ungefär en kilometer väster om Värna kyrka, finns några mindre ekpartier samt hagmark. Ekarna är som äldst ungefär 150 år. I anknytning till ekarna och på öppna partier kan man hitta hagmarksväxter som till exempel solvända, smultron, brudbröd och ängsvädd som bitvis har hållit sig kvar i bryn och dikeskanter. I lite mer slutna delar finns även lundstarr, stenbär, lundgröe och blåsippa.

Bibehållande av värdena

Områdena ingår till största delen i bete och ska så förbli om naturvärdena knutna till ekarna och till florana, ska kunna finnas kvar. Ingen gödsling får heller ske då detta missgynnar många av de hävdgynnade arter som finns i området.

Skydd: Saknas

Å 625 Norrgården Värna hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Området hyser stora naturvärden i sin mångfald med grova hagmarksekar, viktiga för bland annat lavar och insekter. Hagmarkerna fungerar även som oaser för djur- och växtliv i det annars åkermarksdominerade landskapet. Det finns inslag av en hävdgynnad flora. Markerna utgör ett trevligt inslag i landskapsbilden. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Norrgården ligger en dryg kilometer nordväst om Värna kyrka. Runt gården finns bland annat tre trädbärande hagmarker, i varierande hävd. I delområdet alldeles sydost om gården är floran kvävepåverkad, vilket både nässlor och hundkex vittnar om. Hagmarkens värde ligger i de grova ekar som dominerar trädskiktet. Här finns ett flertal med en brösthöjdsdiameter över en meter. I området finns även enstaka apel, rönn, lönn och björk tillsammans med några hasselbuskar.

Det norra delområdet har fortfarande en hagmarksflora. Här finns bland annat den rödlistade arten ängsskära(NT) tillsammans med brudbröd, flockfibbla och gulmåra. Även i denna hagmark dominerar grov hagmarksek. Man finner här även björk och oxel samt rikligt med en- och nyponbuskar.

Väster om gården finns ytterligare en hagmark. Här har bland annat den rödlistade korskovallen(NT) noterats. Andra exempel på hagmarksväxter är brudbröd, svinrot, jungfrulin, vårbrodd, rödklint, ängsskallra, gullviva, darrgräs och prästkrage.

Bibehållande av värdena

Spara de grova ekarna och även död ved i form av till exempel lågor och högstubbar. Sly bör röjas. Med fortsatt/återinfört bete kan man i framtiden effektivt motverka igenväxning och behålla den betesgynnade floran. Hagmarken får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 626 Norra Värna hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Värdefulla ekdominerade delar med cirka 100-årig ek samt öppna partier med värdefull hagmarksflora med inslag av flera mindre vanliga arter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Öster om vägen, såväl söder som norr om vägskälet vid Norra Värna, finns några öppna hagmarker samt mindre områden med ekdominerad före detta hagmark. Förutom ek finns även tall, grov asp och enstaka gran. De öppna partierna har inslag av yngre ekar samt bitvis även apel, björk, nypon och några ståtliga enbuskar.

Det mest värdefulla i området är floran som tack vare den varierade slutenheten hyser ett bredare spektrum av arter. På de öppna betade delarna kan man hitta en rad hävdgynnade arter som till exempel gråfibbla, brudbröd, tjärblomster, backnejlika, betad ljung, gulmåra, smultron och solvända. I kantzoner och gläntor i de mera slutna partierna finns bland annat den rödlistade arten ängsskära(NT) tillsammans med solvända, getrams och vitmåra samt på skuggiga delar kan man hitta lundstarr, svinrot, stenbär, lundgröe och i ekdungen vid Borghammar växer även den sällsynta lundkovallen.

Bibehållande av värdena

De öppna hagmarkerna ska ha fortsatt bete för att behålla naturvärdena. Ekområdena bör helst hållas öppna genom att ingå i bete eller med hjälp av röjning. Eventuellt kan gran tas bort för att gynna ekarna.

Skydd: Åkerholmar < 0,5 ha omfattas av biotopskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 627 Björkhult hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

I området finns en vacker björkhage som hyser en fin och utpräglad hagmarksflora samt några grova hålaspar av stort intresse för fågellivet. Blandlövsbogen hyser flera ännu tämligen unga ekar med framtidsintresse om de tillåts stå kvar, samt några lite grövre. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

På Värnäs marker, strax söder om ett litet torp vid namn Björkhult, ligger en vacker, kuperad björkhage. Hagen domineras helt av tämligen grov björk. Här finns även enstaka ung ek, asp varav flera grova hålträd i norr, fågelbär, vildapel, rönn och några enbuskar. Den norra delen av hagen har en mer öppen karaktär än den södra. Detta visar sig även på floran som i söder får en viss inblandning av lundväxter. Annars är floran av hagmarkstyp och hyser flera fina hagmarksväxter, till exempel backnejlika, prästkrage, smultron, solvända, vårbrodd, gulmåra och bockrot.

Sydväst om björkhagen finns några blandlövbeklädda åkerholmar. Dessa innebär en viktig variation i landskapet och domineras av ung ek. I övrigt finner man här även bok, björk, asp, tall, gran samt enstaka slån- och enbuskar. På de mindre holmarna står även en och annan lite grövre ek. Floran är till följd av det täta trädskiktet av lundtyp och domineras av piprör. Andra inslag är lundstarr, gullviva, stenbär, liljekonvalj och backvicker.

Bibehållande av värdena

Fortsatt bete krävs för att björkhagen ska behålla sitt naturvärde. Hagen får heller inte gödslas. I blandlövsbogen gynnas eken. Tall och gran kan med fördel gallras bort. Lundfloran behålls i skogen om den även i fortsättningen tillåts vara sluten. Spara grova aspar och död ved.

Skydd: Åkerholmar < 0,5 ha omfattas av biotopskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 628 Nysätter ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

Området hyser flera grova och intressanta ekar med en sådan ålder att de är en mycket viktig miljö för många insekter och lavar. Hävdgynnad hagmarksflora förekommer. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Väster om vägen mellan Ytterby och Vintergata i Norra Värna, finns ett bitvis betad ekdominerat lövskogsområde. De nordvästra och östra delpartierna är relativt slutna av ungt löv men har inslag av äldre ekar samt bitvis rikligt med hassel. Floran är sparsam med liljekonvalj, stenbär, piprör och enstaka brudbröd.

De centrala ekholmarna är glesare med upp till cirka 100-åriga ekar samt inslag av gran och enbuskar. Växtligheten varierar beroende på gödselpåverkan respektive slutenhet men bitvis finns utpräglade hagmarksväxter såsom brudbröd, svinrot, ängsvädd, betad ljung, jungfrulin, prästkrage och gullviva samt de rödlistade arterna korskovall(NT) och ängsskära(NT). På magrare delar där berget går i dagen, växer även backvicker och kärleksört.

Bibehållande av värdena

Området har till viss del röjts, främst i de centrala delarna men skulle behöva visst borttagande av ungt löv även i det östra partiet. Försiktigt lövskogsbruk kan utföras där gamla lövträd sparas och gynnas. Fortsatt bete i de centrala delarna. Gödsling får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 629 Ytterby hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Värdefullt områden med öppna marker och bitvis rikligt inslag av hagmarksväxter som till exempel solvända, darrgräs och stagg samt förekomst av grova ekar av stort intresse för lavar och insekter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Nordost om Ytterby i Norra Värna finns ett parti som bär tydliga spår av tidigare hävd. Trädskiktet består i det nordöstra delområdet av rikligt med björk samt asp, rönn och inslag av tall och gran. I väster finns ett öppet parti med bitvis fuktiga delar där växter som gåsört, harstarr och piggstarr trivs. Torrare miljöer hyser en riklig flora där man bland annat kan finna gulmåra, betad ljung, darrgräs, gökärt, ängsvädd, gullviva och bockrot samt den lite mindre vanliga hävdberoende arten solvända.

Det mellersta partiet består av en barrskogsdominerad del, jämför objekt 1042, men har i väster en smal remsa med fin hagmarksflora. Där finns förutom de ovan nämnda arterna även stagg, rödklint och knägräs.

Söder om det barrdominerade beståndet finns ett öppet parti med enstaka grova ekar samt inslag av gran. Detta övergår åt söder i en mera sluten igenväxande ekhage med ett buskskikt av en. Den öppna delen hyser främst hävdgynnade växter med ungefär samma arter som nämnts ovan medan det tätare partiet har ett betydligt glesare fältskikt med bland annat den rödlistade arten ängsskära(NT) tillsammans med lundgröe, gökärt, skogsklöver och gullviva samt bitvis rikligt med brudbröd och lundstarr.

Bibehållande av värdena

Om den fina hagmarksfloran ska finnas kvar får ingen gödsling ske och området dessutom betas. Nordöstra delen kan skötas med lövskogsbruk. Söder om det barrdominerade partiet bör granar tas bort för att gynna ekarna och den ljusbehövande hagmarksfloran.

Skydd: Saknas

Å 630 Värnäs lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Ett mindre, tidigare hävdad lövskogsparti med stora naturvärden främst i form av de grova och gamla ädla lövträden. Sådana grova lindar och ekar är av mycket stort värde för en lång rad organismer, däribland insekter, lavar och trädsvampar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Värnässjöns södra strand, väster om gården Värnäs, finns ett litet före detta hävdad lövskogsområde med klibbal som en bård mot vattnet i norr samt en blandning av relativt glest stående lind, ek, björk,

hassel och asp. Enstaka träd är gamla och grova. Främst lindar och ek vilket gör dem till mycket intressanta miljöer för bland annat insekter och lavar. Vegetationen varierar beroende på fuktighetsgrad, slutenhet och påverkan av gödsling. Växter som föredrar fuktighet finns främst i norr med älggräs och videört medan torrare partier hyser mer eller mindre gles flora av lundgröe, hundäxing, skogsklöver och gulmåra.

Bibehållande av värdena

För att gynna de grova lövträden skulle återinfört bete vara att föredra, men om detta inte är genomförbart bör röjning ske för att inte området ska växa igen. Enstaka gran kan tas bort för att gynna lövet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på båda sidor av strandlinjen.

Å 631 Ytterby rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns gamla träd och rikligt med död ved vilket ger goda förutsättningar för en värdefull kryptogamflora. Här finns minst en rödlistad art. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Värnässjöns strand, en kilometer nordost om Ytterby, finns en nordostvänd barrdominerad sluttning mot sjön. Det finns gott om gamla senvuxna granar, gamla tallar och aspar, grova granlågor och torrträd. På granarna växer rikligt med hänglavar och på granlåga förekommer den rödlistade arten ullticka(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på båda sidor av strandlinjen.

Å 632 Värnäs rasbrant

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har framtidsvärde, bland annat tack vare förekomst av äldre och senvuxen tall och ek.

Beskrivning

Öster om Värnäs, strax sydost om Värnässjön, finns en sydvästvänd rasbrant bevuxen med tallar, ekar och enstaka lönnar och många aspar. Många av tallarna och ekarna är senvuxna och en del är gamla.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller den del som ligger inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 633 Rättvisan blandskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 34

Naturvärdesbedömning

Denna bitvis urskogslika blandskog har det största värdet i sin rikliga förekomst av död ved i form av lågor och högstubbar. Här finns också flera grova aspar som fungerar som boträd åt hålbbyggande fåglar. I området finns den rödlistade kandelabersvampen(NT) som växer på fuktiga asplågor. Nyckelbiotop. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Några hundra meter öster om huset Rättvisan, cirka 800 meter norr om Bersbo, finns ett område som är bevuxet med en bitvis urskogsliknande blandskog. Här finns mossiga stenblock och lågor om vartannat. Som exempel på mossa kan signalarten fällmossan nämnas. Fällmossan kan sägas indikera marker med lång skoglig kontinuitet. På fuktiga asplågor växer den rödlistade svampen kandelabersvamp(NT).

Blandskogen domineras främst av gran och asp, varav flera är riktigt grova. Här finns även björk och hasselstrutar. Florans karaktär är en blandning av skogsmarks- och lundväxter och domineras av piprör och kruståtel. Andra arter man kan hitta är lungört, liljekonvalj, blåbär och träjon.

Bibehållande av värdena

Här får endast försiktigt skogsbruk bedrivas. Området bör i stort lämnas orört. Grova lövträd sparas, liksom död ved. I utkanterna växer bitvis mycket sly som med fördel kan avlägsnas.

Skydd: Saknas

Å 634 Kuntebomossen grov tall

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

Grova tallar är ovanliga i kommunen. De kan ha värden för ovanligare arter av svampar och insekter och som boträd för fåglar och bör därför sparas som "evighetsträd". Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid en mindre grusväg cirka 500 meter nordost Adelswärdsschaktet vid Bersbo står en mycket grov och reslig tall med en brösthöjdsdiametern på cirka 0,9 meter. På tallen växer den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). Tallen står relativt solexponerat vid vägbrynet.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om tallen även i fortsättningen får stå kvar. Då trädet i framtiden faller av sig självt bör lågan lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 635 Missmyra lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 63

Naturvärdesbedömning

Markerna vid Missmyra uppvisar ett mosaikartat och mångformigt landskap. Öppna delar med åkermark blandat med ädellövskogs- och blandlövskogspartier om vartannat. Åkerholmar och lövskogspartier är mycket viktiga för variationen i landskapet och fungerar som tillflyktsort för många växter och djur. Grova ekar i området har framtidsvärde för till exempel lavar och insekter om de får stå fritt. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Områdena vid och söder om Missmyra utgörs av lövskogsdominerade marker med inslag av grova träd. Områdena söder om Missmyra på båda sidor om vägen mot Bersbo domineras av ek och asp med inslag av hassel, björk och enstaka gran. Växtligheten är påverkad av det slutna trädskiktet med lundgröe, piprör, lungört, stenbär och liljekonvalj men har även inslag av bland annat smultron som vittnar om att markerna har varit mer öppna och troligen hävdade. I vissa glesare partier finns också flera andra betesgynnade växtarter såsom gulmåra och gökärt. På ett skuggigt, fuktigt stenblock växer den mer ovanliga torsklaven. I väster finns ett delområde som har en mera fuktig karaktär med inslag av grov klibbal och enstaka ask. Några mindre vanliga lundväxter i form av lungört och lundelm finns frekvent och på en fuktig aspstam växer den mer ovanliga signalarten platt fjädermossa. Vid Missmyragraven står en grov ek, av stort värde för insekter, i ett tätt blandlövparti öster om vägen.

Strax norr om infarten mot Missmyra friluftsgård finns några mindre åkerholmar med flera grova ekar samt inslag av ask, asp och björk. Ekarna är av mycket stor betydelse för många ovanliga lavar och insekter. Signalarten brun nållav har noterats. Växtligheten utgörs av dels hävdgynnade arter såsom till exempel den rödlistade arten ängsskära(NT), smultron och gökärt, och dels av mera skuggföredragande arter som lundgröe, blåsippa, liljekonvalj och vippärt. Längst mot norr står ett tiotal ganska grova till grova spärrgreniga ekar på en barrskogsholme.

Alldeles söder om landsvägen, mot Björsättershålet, finns en blandlövskogsholme. Holmen domineras av grov asp men här finns även björk, hassel, gran och inslag av tall. I norr hittar man även några tämligen grova ekar av framtidsintresse. Den mindre vanliga signalarten fällmossan skyntar här och var på stenblock och den påvisar lång skoglig kontinuitet. Till följd av det skuggande träd- och buskskiktet har florans en lundartad prägel med inslag av bland annat lundgröe, piprör, trolldruva, liljekonvalj, underviol och blåsippa.

Bibehållande av värdena

Området bör skötas med stor naturvårdshänsyn för att behålla naturvärdena. Grova lövträd ska sparas. Den grova ekarna bör friställas. Åkerholmen i väster bör lämnas utan åtgärd.

Skydd: Åkerholmar högst 0,5 ha utgör biotopskyddsområden. I övrigt saknas skydd.

Å 636 Risten barrskogsbranter

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 6

Naturvärdesbedömning

I ett i övrigt av skogsbruk påverkat landskap finns dessa tre naturskogsartade områdena i skydd av branter mot sjön Risten. Tack vare förekomsten av grova träd och död ved i form av lågor och högstubbar finns här ovanliga lavar och svampar. De fuktiga lodytorna mot sjösidan hyser en rik mossflora. Det finns lämpliga boträd. Nyckelbiotoper.

Beskrivning

Utefter sjön Ristens strand mellan Missmyra och Båtvik finns tre barrdominerade skogsområden i nord-nordostvända branter ner mot sjön. I trädskiktet finns bland annat grova granar och grova aspar. Marken är rik på stenar och block och det finns fuktiga lodytor med en rik mossflora, bland annat signalarterna västlig hakmossa och fällmossa. På grova granar växer gammelgranslav. I områdena, framför allt det västra, finns rikligt med grova lågor, högstubbar och torrträd av gran och asp. Här finns bland annat signalarterna kornig nållav på veden på en död gran och den rödlistade vedsvampen ullticka(NT) på granlåga. Uppe på brantkrönen finns en del äldre tall.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om områdena lämnas orörda och död ved och omkullfallna träd sparas. Även skogen mellan de tre områdena utefter stranden bör sparas för att knyta ihop områdena.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 637 Valberget utsiktspunkt och barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 41, 63, 70

Naturvärdesbedömning

Utsikten uppifrån berget över Risten, längs med den långsmala och för kommunen typiska sprickdalen som sjön utgör, är magnifik och platsen är väl värd ett besök både av denna anledning och för att titta på den typiska fornborgen. Bra utsiktspunkter är mindre vanliga i kommunen. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Valberget ligger 800 meter nordost om Missmyra friluftsgård vid sjön Risten. Berget reser sig markant vid sjön och inbjuder till utsikt över sjön. På berget finns en fornborg, som bland annat består av en 60 meter lång mur.

Det finns gammal barrskog dominerad av tall på berget och gran nedanför branten mot sjön. Även uppe på bergplatån finns produktiva delar med stort inslag av gran. Många av tallarna börjar bli riktigt gamla och är lämpliga för rödlistade insekter. Spår av skalbaggen och signalarten svart praktbagge har noterats. Bitvis, särskilt i de östra delarna, finns det gott om död barrved. Signalarten stubbspretmossa och gammelgranslav har hittats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bestå om området undantas ingrepp som kan försvåra tillgängligheten. De höga naturvärdena kommer att bevaras om området i stort sett lämnas orört. Längst i nordväst kan en del av de gamla tallarna frihuggas från bland annat yngre gran. Borthuggning kan även ske av enstaka träd som skulle kunna förstöra fornlämningen. De nedhuggna träden bör då lämnas kvar i skogen.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2003. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 638 Missmyra barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Barrskogen är flerskiktad och har stort inslag av död ved till gagn för vedlevande organismer, bland annat den rödlistade arten vedtrappmossa(NT).

Beskrivning

Cirka en kilometer norr om Missmyra friluftsgård, vid Ristens strand, ligger en nordostvänt barrskogssluttning mot sjön. Den grandominerade skogen är flerskiktad med inslag av gamla aspar, björkar och tallar. Det finns gott om död ved, bland annat granlågor, asplågor, björkhögstubbar och björklågor. På en björklåga har vedtrappmossa(NT) påträffats.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 639 Högboda strandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns rikligt med död ved som är en grund för bland annat en värdefull kryptogamflora. Området bedöms även ha stort ornitologiskt värde. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Högboda gård vid sjön Ristens norra strand, närmast sjön vid Stora Hästhuvudsviken, finns en alsumpskog. Det finns gott om grova alar på socklar. På dessa växer bland annat laven glansfläck som används som signalart. Markfloran är rik med till exempel lungört. Det finns en del död ved.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 640 Högboda betad skog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I den betade skogen finns gamla träd och förekomst av död ved. Kryptogamfloran är värdefull med bland annat den mycket sällsynta och rödlistade vedsvampen ostticka(VU). Sannolikt finns även en värdefull insektsfauna i området.

Beskrivning

Norr om sjön Risten, cirka 800 meter sydväst om Högboda gård, finns en betad skog med inslag av gamla granar och öppna gläntor. En del äldre lövträd finns också liksom lite död ved. På asplågor växer de rödlistade svamparna ostticka(VU) och kandelabersvamp(NT).

Det norra delområdet utgörs av en lövdominerad blandskog på gammal betesmark. Ek och asp är de viktigaste trädslagen. Denna del har framtidvärde för till exempel vedsvampar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om betet fortsätter och äldre träd och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 641 Högboda isälvsavlagringar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 41, 42, 50, 67

Naturvärdesbedömning

Grusformationen med åsar, kullar och fält vid Högboda gård med omgivningarna bildar en geologiskt intressant och mycket tilltalande naturmiljö. Ytformernas utseende bidrar till att förstå isälvarnas strömningshastighet och isfrontens utseende. Hagen vid Sveden hyser några väl bevarade vegetationstyper med slåtter- och betesgynnade kärlväxter. Om den goda hävden i denna hage bibehålls kan värdet i vegetationen bestå. Det finns endast få naturliga fodermarker av Svedens klass i Björsätters socken.

Beskrivning

Mellan gården Högboda och sjön Risten utbreder sig ett mäktigt ås- och åskullandskap. Svagt välvda, och ibland skarpt brutna, åsryggar finns öster om Högboda och nordost om Sveden. Övrigt isälvs-material är avsatt som flacka utfyllnader. Hela området har varit utsatt för en tämligen kraftig svallning, vilket verkat utjämnande på avlagringarnas ytformer. Inom ett område strax söder om Högboda har svallning varit så intensiv att avlagringens yta ombildats till klapper. Området är i huvudsak uppodlat och sluttar kraftigt ned mot sjön. Många gamla åkrar tjänar som betesvall för intensiv kreatursdrift.

Alldeles söder om Sveden finns en välbetad björkhage. I hagens nordöstra del ligger en kulle med något trivial rödvenhed. Här växer bland annat kattfot, ljung och filtlav. På andra sidan uppemot berget, liknar vegetationen fårsvingeltorräng med arter som prästkrage, solvända, gullviva, tjärblomster och vårfingerört. Utmed berget västerut växer tall och björk. I själva hagen dominerar dock björk. Buskskiktet består av en och nypon, tätare i öster där hagen är som mest blockig. Här finns en liten stagghed med knägräs och ljung som är något störd av gödselpåverkan. Ett litet bestånd av nattviol växer ännu här. I väster, där hagen gränsar mot en vall, växer ett större bestånd av ängsskallra.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel täkt, bebyggelse och schaktning samt om beteshävden i naturbetesmarken upprätthålls. Hagen får inte gödslas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av Ristens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 642 Svensjön barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har förutsättningar att öka och utveckla naturvärden i framtiden.

Beskrivning

Svensjön ligger sydväst om gården Valsinge i Björsäter. Utefter den sydvästra stranden finns en nordvänd grandominerad sluttning mot sjön. Det finns gott om mossiga block, grova aspar och en del död ved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 643 Valsinge lövskogsbryn

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Denna lövskogsbård hyser stora naturvärden. Flera grova aspar pryder brynet och fungerar som boträd. Här finns även tämligen rikligt med lågor och högstubbar av främst asp. Detta har blivit en allt sällsyntare syn i dagens skogar. Död ved i alla dess former har en myriad av liv knutet till sig, inte minst insekter, mossor och svampar.

Beskrivning

Detta långsmala lövskogsbryn är beläget cirka 400 meter sydväst Valsinge gård i Björsäter. Området omfattar det sydostliga brynet av en barrdominerad skog omgiven av åkermark. Brynet utgörs av blandlövskog där grov asp, björk, halvgrov ek, rönn, klibbal och vide finns representerade. Blandlövskogen hyser tämligen rikligt med död ved. På några stenblock observerades den något ovanliga fällmossan som indikerar skoglig kontinuitet. Floran som är av utpräglad skogstyp domineras av lundgröe och kruståtel. Här finner man dock även bland annat smultron, blåbär, piprör och örnbräken.

Bibehållande av värdena

Vid en eventuell avverkning gynnas lönträden, särskilt de grova asparna. Död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 644 Lakvik barr- och sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området kan karakteriseras med rik hänglavsförekomst, rikligt med död ved, hög och jämn fuktighet och en värdefull kryptogamflora. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Några hundra meter öster om museijärnvägen vid Lakvik finns ett område som består av en sumpskog, en brant och en sänka bevuxen med flerskiktad granskog med inslag av gamla grova granar. I branten växer grova aspar. Granlågor och mossblock förekommer. Signalarter som noterats i området är västlig hakmossa och långfliksmossa. Här finns också gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. En skyddszon krävs runt området för att bevara det fuktiga lokalklimatet.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 645 Östra Valsinge barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I barrskogen finns olikåldriga träd och buskar, varav många gamla och grova. Tillsammans med förekomsten av grova granlågor innebär detta att området är värdefullt för bland annat lavar, mossor och vedlevande svampar. Barrskogsområden med denna orörda karaktär är ovanliga inom kommunen. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Östra Valsinge, intill huset Lövängen, vid vägen mellan Björsätters samhälle och Mulstad, finns en hänglavrik barrblandskog med stort inslag av gamla tallar, grova aspar och grova granlågor. På granarna växer signalarten gammelgranslav. På en granlåga har denn rödlistade vedsvampen ullticka(NT) påträffats. På marken växer den rödlistade orkiodén knärot(NT). Närmast huset vid Lövängen sker en övergång till mer lundartad flora med bland annat trolldruva och rikligt med blåsippor på den blockiga marken. På stenblock finns här fällmossa och på hassel växer skriftlav, även dessa signalarter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan år 2002.

Å 646 Breddalsgölen våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Breddalsgölen är en grund sjö med ett ganska stort lövkärrsparti i ena änden, och är därför intressant för naturvården. Kärrret saknar dock kontinuitet, och är inte särskilt rikt på död ved. Sjön i övrigt har inga påtagliga naturkvaliteter utöver en ordinär skogssjö. Detta gör att endast ett lokalt intresse kan komma i fråga.

Beskrivning

Breddalsgölen ligger cirka 1,5 km sydsydost om Björsäter. Det är en mindre sjö, omgiven av ordinär skogsmark, och i söder av kulturbetesmark. I söder och sydväst utbreder sig ett lövkärr som uppkommit genom igenväxning. Sjön är dikad, med tillrinningsdike i sydsydväst och avrinningsdike i nordost.

Sjön är kantad av en smal bård av vass och smalkaveldun. Innan kulturskogen tar vid finns en smal zon med viden och björk. Vattenytan är till största delen utan växtlighet. Kärrret domineras av 1-3 dm grova björkar. Närmast sjön domineras sälk och videbuskar. Allra längst ut vidtar smalkaveldun och näckrosor. Längst i söder i kärrret står ett flertal grova aspar (upp till 3-6 dm). I sydväst finns sparsamt med alar, vilka är mellan 0,5 och 3 dm grova. I övrigt hittas en del yngre exemplar av ask, hassel och gran i kärrrets sydvästra del. Kärrrets fältskikt domineras av bladvass, med grenrör, älgört och majbräken som vanliga följearter.

I kärrret finns sparsamt med äldre stubbar, cirka 3 dm grova. Ett tiotal lågor av björk och al, kring 2 dm grova utgör nästan all död ved man hittar. Ett par lågor är cirka 3 dm grova, och flera är fnösktickeangripna. Strax sydväst om kärrret står i granungskogen en 6 dm grov granhögstubbe som är 7 meter hög och börjar släppa barken. Intill står en 7 dm grov halvdöd alm.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör kärret lämnas till fri utveckling. Lövbården runt sjön sparas liksom all död ved.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 647 Byrum viltvatten

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Detta är ett av kommunens intressantare viltvatten. Dels är det stort, dels hyser det en spännande flora av flytbladsväxter, där en rik förekomst av vattenaloe och mossan vattenstjärna är speciellt nämnvärd. Området är troligen även värdefullt för olika våtmarksfåglar. Av dessa skäl bör området klassas som kommunalt intressant, då rika våtmarksmiljöer endast är sparsamt förekommande inom kommunen.

Beskrivning

Hundsmossen, en halv kilometer söder om Byrums gård, är ett tämligen stort viltvatten. Den cirka 350 x 150 meter stora vattenytan är till stor del täckt av växtlighet. Längs östkanten finns en uppgrävd ränna och i de centrala delarna mer oregelbundet formade öppna vattenytor. Från öster kommer ett dike, som närmast viltvattnet är mycket brett och utgör en förlängning av viltvattnet.

Området som ligger i en plan svacka i terrängen är invallat mot kringliggande åkermarksytor. En stor del av svackan har säkert ett förflutet som sjöbotten, vilket idag indikeras av torvjordlager in mot viltvattnet. En art, bredkaveldun, täcker en stor del av områdets yta. Mot kanterna ser man mycket nickskära, toplösa, svalting, blåsstarr, mannagräs, strandlysing, veketåg och strandklo. Nickskära är en dominerande art mot östsidan. I övrigt kan nämnas förekomst av slokstarr. I väster och söder kantas området av videsnår och sparsamt med al.

Den mest intressanta vegetationen hittas emellertid i och kring de öppna vattenytorna där flytbladsväxter breder ut sig. Här finns mycket individrika bestånd av den sällsynta växten vattenaloe. Den vattenlevande mossan vattenstjärna är också utbredd. Andra allmänt förekommande arter är vanlig igelknopp, dyblad, andmat, mannagräs och gäddnate.

Rikedomen på växtlighet i det näringsrika vattnet innebär god födotillgång för djurlivet. Ingen limnologisk undersökning har gjorts, men klart är att trollsländor är rikligt förekommande. Att döma av miljön bör området vara attraktivt för många våtmarksfåglar. Inventering av sjöfaunan och fågellivet kan ge ytterligare information om hundsmossens naturvärde.

Bibehållande av värdena

Det är viktigt att vattenytorna inte minskar i utbredning. Högt vattenstånd, skörd av vattenväxter och eventuell fördjupning av botten inom en del av viltvattnet är sätt att klara detta mål. Det vore vidare önskvärt att skapa häckningsöar.

Skydd: Strandskydd

Å 648 Byrumsbadet rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området karakteriseras av stort inslag av senvuxna träd samt rikligt med död ved vilket är betydelsefullt för bland annat kryptogamfloran. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax väster om Byrums badplats vid sjön Ristens norra strand finns en sydvänd, stenig och blockig rasbrant som är bevuxen med gamla senvuxna tallar och yngre senvuxna aspar. Det finns gott om död ved i form av asphögstubbar och asplågor. På blocken växer fällmossa och guldlocks-mossa och på någon tall finns den rödlistade vedsvampen talticka(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 649 Karlsdal sydbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41

Naturvärdesbedömning

Av människan måttligt påverkade områden av mer ursprunglig karaktär är ovanliga. Landsnäckfaunan har tidigare beskrivits som ganska rik med förekomst av både rasbrants- och lundarter. De gamla tallarna i solexponerat söderläge är sannolikt värdefulla för vedlevande insekter.

Beskrivning

Invid Karlsdal vid sjön Ristens nordligaste strand reser sig en sydvänd bergsbrant med rasbranter som delvis är storblockiga. Skogen som är gammal och av växlande beskaffenhet är delvis uthuggen. Trädskiktet består av tall, björk, gran, asp och oxel. På gamla tallar finns den rödlistade vedsvampen talticka(NT). I branten står en hel del enbuskar. Av fältskiktets växter kan nämnas riklig förekomst av backvicker samt sötvedel. I branten har en mångformig landsnäcksfauna påträffats vid tidigare undersökning, med bland annat skogsgrynsnäcka.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp av alla slag. Död ved och omkullfallna träd sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 650 Karlsdal barr- och sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Riklig förekomst av död ved i form av grova lågor och en hög och jämn luftfuktighet innebär att denna lilla dalgång har en värdefull kryptogamflora med minst en rödlistad art. Områden med gammal barrskog är ovanliga i kommunen. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Karlsdal vid sjön Ristens nordligaste strand finns en liten dalgång som karakteriseras av de gamla, relativt senvuxna granarna rikligt bevuxna med signalarten kattfotslav och gammelgranslav. Även gammal grov tall och gamla lövträd förekommer. En stor del av området består av en sumpskog med

inslag av klibbal. Vid norra änden finns en tallrismosse. I området finns gott om grova lågor av gran och tall. På dessa växer en fin mossflora med bland annat den rödlistade arten vedtrappmossa(NT) och signalarten långfliksmossa. Hänglavs förekomsten är rik.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört, träd som dör eller faller lämnas kvar och en rejäl skyddszon sparas runt om vid avverkning i närheten.

Skydd: Markavttningsförbud gäller. I övrigt saknas skydd.

Å 651 Byrum hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Betesmarken utgör ett viktigt inslag i den annars tämligen skogspräglade landskapsbilden. Floran hyser flera utpräglade hagmarksväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Byrums gård, cirka två kilometer sydost om Björsätters samhälle, finns en hagmark som omges av åkermark och skog. Den kuperade hagen hyser både öppna och skogsbeklädda delar. På de mer slutna delarna dominerar medelålders björk trädskiktet. Här finns även inslag av oxel, tall och vildapel. Här och var skymtar enbuskar samt enstaka hagtorn.

Floran är på de öppna delarna av torrängstyp med inslag av bland annat darrgräs, ängsvädd, smultron, betad ljung, rödklint, prästkrage och jungfrulin. På vissa delar är floran dock kvävepåverkad.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla och eventuellt öka värdet på denna hagmark måste hävden fortgå. Hagen får inte gödslas. Det täta partiet med asp och lönn i södra delen kan gärna röjas.

Skydd: Saknas

Å 652 Höstbäck lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 63

Naturvärdesbedömning

Vid Höstbäck finns några mycket värdefulla områden med stort inslag av grova till mycket grova lövträd, främst av lind och ek men även till viss del asp. Det finns även inslag av ovanliga hagmarksväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid gården Höstbäck, cirka 3,5 kilometer sydost om Björsätters tätort, ligger några lövskogsdominerade områden som bitvis ingår i betesmark. Det västra delområdet är av varierande karaktär med ett flertal grova lindar, några ståtliga hagmarksekar samt gamla träd av asp och oxel i öster. Där finns även ett glest buskskikt av hagtorn, nypon, hassel och en. Floran varierar och bär spår av gödsling till viss del. I väster är trädskiktet tätare med stort inslag av asp men även tall och gran. På enstaka block växer den ovanliga fällmossan som behöver en relativt skuggig miljö. En mycket liten betad glänta ut mot åkermarken i söder, hyser flera utpräglade hagmarksarter däribland spåtistel och prästkrage.

Det östra delområdet vid Björkbacken, består av en blandskog som domineras av medelgrov ek samt har stort inslag av asp, lind, hassel och gran. Flera av asparna är riktigt gamla och en spärrgrenig ek har en diameter över en meter. Floran består av skuggföredragande arter med besksöta, flenört, blåsippa, liljekonvalj och stenbär. Den rödlistade arten kandelabersvamp(NT) växer på fuktiga, grova asplågor i området. På skuggiga stenblock finns även här signalarten fällmossa.

Bibehållande av värdena

Det västra området ska ha fortsatt bete för att behålla naturvärdena. Ingen gödsling får heller ske. Viss avverkning av gran kan ske i västra delen av området. I det östra partiet kan ett försiktigt skogsbruk utföras där grova lövträd lämnas och åtgärderna inte leder till för stark utglesning så att skuggföredragande arter försvinner.

Skydd: Delar inom 100 meter från strandlinjen omfattas av strandskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 653 Mörkedal hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

En värdefull flora har förutsättningar att utvecklas i denna hage vid gården Mörkedal om beteshävdnen fortsätter. Här finns bland annat en rik förekomst av ormrot tillsammans med andra hävdgynnade kärlväxter. Det finns endast ett fåtal värdefulla naturbetesmarker inom denna del av kommunen.

Beskrivning

Vid gården Mörkedal, som ligger söder om sjön Hövern cirka 4 km sydost om Björsätters samhälle, finns en långssträck hagmark i en sydostslutning mellan barrskog och åker. Beteshävdnen har tidigare legat nere med följd att sly bredde ut sig. Betet har dock återupptagits, vilket gynnar hävdberoende växter som finns kvar. Här finns den ovanliga arten ormrot som indikerar att här även kan ha varit slåttermark. Nattviol, ängsvädd, svinrot, vårbrodd, darrgräs, jungfrulin och gökärt är andra hävdgynnade arter som växer i hagen.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om betesdriften upprätthålls och sly hålls efter. Hagen får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 654 Mörkedal barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 113

Naturvärdesbedömning

Området är ovanligt med tanke på framförallt den gamla grova granskogen med sitt vedinnehåll. Även de rikligt förekommande källmiljöerna utgör ovanliga och skyddsvärda miljöer. Anslutande gamla hållmarkstallskog och blandskogar förstärker värdet ytterligare. Området antas ha ett mycket högt värde för vedlevande insekter, svampar, mossor och för skogsfågel (främst hackspettar, tjäder, järpe och mesar). Området är tämligen artrikt på krävande gammelskogsarter. Här är elva rödlistade arter och lika många signalarter påträffade bland kärlväxter, mossor svampar, lavar och vedskalbaggar. Den rödlistade svampen kopparspindling(VU) är den mest krävande av de kända arterna i området. Troligtvis finns här ytterligare ett antal ovanliga vedlevande insekter och även landsnäckor i anslutning till källorna. Området

ligger i en värdetrakt för tallskog, barrblandskog och triviallövs samt ingår i ett kluster av skyddsvärda skogar.

Beskrivning

Väster och söder om den igenvuxna fd sjön Ämtgölen ligger detta spännande barrskogsområde. Skogen är överlag i 120-årsåldern med ett äldre bestånd på drygt 150 år på en höjd i söder. Centralt ligger en bördig och fuktig sänka bevuxen med grov granskog. Mot norr övergår sänkan i en nordvänd sluttning och här finns mycket gott om död ved i olika nedbrytningsstadier. I sluttningen tränger grundvatten fram på många ställen och från sänkan kommer en liten skogsback. På höjden i sydost finns ett lite yngre bestånd och längst i öster ligger en brant bevuxen med aspdominerad blandskog. Uppe på höjden växer några exemplar av den ovanliga orkidéen purpurknipprot.

I områdets västra del, består skogen huvudsakligen av olikåldrig barrblandskog med litet inslag av asp. Här finns ett påtagligt inslag av träd i 150-årsåldern. Här finns även ett inslag av död ved i olika nedbrytningsstadier. Längst i väster finns en asprik brant/blockig sluttning med inslag av hålträd och död ved. Ovanför branten finns inslag av riktigt gamla vridna torrallar och lågor.

Rödlistade arter som hittats inom området är knärot(NT), vedtrappmossa(NT), kopparspindling(VU), grantaggsvamp(NT), porslinsblå spindling(VU), lakritsmusseron(VU), svart taggsvamp(NT), kandelabersvamp(NT), ullticka(NT), talticka(NT) och barrpraktbagge(NT). Signalarter är purpurknipprot, grön sköldmossa, stubbspretmossa, långfliksmossa, bågpraktmossa, skogshakmossa, luddticka, barkticka, grovticka, nästlav och gulnål. Tjäder är också känd från området.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller sparas.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2018.

Å 655 Ämtgölen våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Det ursprungliga området ingår nu till stor del i objekt 654 som utökats i alla väderstreck.

Naturvärdesbedömning

Ämtgölen är ett värdefullt område för naturvården tack vare ett stort, öppet mjukmattekärr med tydlig gungflykaraktär. Detta är en sällsynt naturtyp inom kommunen. Tallrismossen tillför variation till området, men är av ordinär karaktär. Ett mindre dike och sparsamt med död ved är aspekter som gör att högre värden än kommunalt inte är aktuella.

Beskrivning

Ämtgölen ligger cirka 5 km ostsydost om Björsäter och utgörs av ett stort mjukmattekärr och i väst en tallrismosse. Området, som ligger i en markerad svacka i terrängen, som omges av barrskog på moränmark. En kraftledningsgata skär igenom området i den sydöstra delen. Ett dike avleder vatten mot sjön Hövern i nordväst.

Det stora kärret har gungflykaraktär och är, så när som på enstaka meterhöga björkar, helt öppet. I kanterna finns sparsamt med 1-2 dm grova björkar. Buskskiktet är däremot välutbildat. Det utgörs av bindvide, glasbjörk och klibbal. Vegetationen ute i det öppna kärret domineras av flaskstarr och tranbär. Övriga arter är bland annat rundsileshår, kärrdunört, sjöfräken, kärrsilja och kråklöver. I de blötare, centrala delarna domineras bredkaveldun. Mot kanterna finns bland annat bladvass, trådstarr, kärriol och topplösa. Bottenskiktet domineras av vitmossor. Andra mossor, såsom myrbyrjörnmossa och räffelmossa, visar liksom inslaget av örter på att en viss näringstillförsel sker från den kringliggande högre belägna skogsmarken.

Tallrismossen har ett trädskikt bestående av tätt stående tallar i dimensionerna 1-3 dm, med enstaka exemplar mätande 4 dm i stamdiameter. Mot det öppna kärret står ett tiotal 1-2 dm grova björkar. Tallrismossen är av skvattramtyp, med en tydlig dominans av skvattram. I dess kant står ett tiotal torrakor av björk och tall. I området i övrigt finns mycket sparsamt med död ved.

Rapporter om lyckad häckning av trana finns från området.

Bibehållande av värdena

Om de närmaste omgivningarna undantas från skogsbruk och diket läggs igen kommer den värdefulla öppna kärrmiljön att kunna bestå utan att växa igen.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 656 Ekhammar lövrik barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har värden knutna till bland annat förekomsten av död ved, som är betydelsefullt för till exempel vedlevande svampar. Det finns potential att utveckla dessa värden. Här finns de rödlistade svamparna veckticka(NT) och ullticka(NT).

Beskrivning

Några hundra meter nordväst om Ekhammars gård finns en nordostvänd, grandominerad sluttning med stort inslag av asp och ek. En hel del granlågor finns liksom enstaka asp- och eklågor. Den tidigare signalarten skrifflav är noterad i området.

Norr om vägen närmast Ekhammar finns en sydvänd, talldominerad blockig sluttning, också den med stort inslag av asp och ek. Tallarna är överlag inte så gamla. Centralt finns inte så många stående lövträd men däremot en stor mängd asplågor. På asplåga har den rödlistade arten veckticka(NT) noterats. I denna del av området växer också ullticka(NT), som också är rödlistad, på granlåga.

Om man fortsätter utefter vägen längre mot nordväst finns starkt blockiga, delvis storblockiga, sluttningar ner mot vägen. Här växer blandskog av tall och gran med stort lövinslag främst asp och björk. Här börjar bli en del inslag av död ved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Eventuellt bör luckhuggning av tall ske i vissa delar av det östra delområdet i syfte att få aspförnyring.

Skydd: Saknas

Å 657 Näset grov ek

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Dessa grova ekar bedöms hysa bland annat en värdefull insektsfauna. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst Näset vid Ekhammarsviken i sjön Borkens norra del, 450 meter söder om Ekhammars gård, står en grov, spärrgrenig ek tillsammans med en mindre grov ek men också den spärrgrenig.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om träd och sly huggs bort från stammarna till minst två meter utanför ekkronornas yttre gräns. Även yngre spärrgreniga ekar i omgivningen bör frihuggas på samma sätt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 658 Lilla Skiren sumpskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogen karakteriseras av stort inslag av senvuxna träd och hög och jämn luftfuktighet. Kryptogamfloran är värdefull med bland annat den hotade arten hålllav(VU). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om sjön Borken i kommunens nordöstra del, 300-400 meter sydväst om sjön Lilla Skiren, finns en långsmal blandsumpskog som domineras av tall och glasbjörk. Särskilt i den sydvästra kanten finns dock ett ganska stort inslag av gran och klibbal. På en klibbal i denna del finns den rödlistade arten hålllav(VU). Det växer rikligt med signalarten kattfotslav och gammelgranslav. Andra arter som noterats området är signalarterna kornig nållav och gulnål samt grynig blåslav.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört och en skyddszon lämnas i det fall området väster om sumpskogen avverkas.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 659 Lilla Skiren rasbrant och hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av gamla, grova träd innebär att området är värdefullt för bland annat lavar och vedsvampar, med minst två rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sjön Lilla Skiren ligger öster om Borken. Vid den sydvästra stranden finns en östvänd brant ner mot sjön. Här växer gran, tall och inslag av grova aspar. Gammal hassel förekommer. Uppe på berget finns gammal tallskog. I området finns flera mycket gamla, flerhundraåriga tallar. I området finns de rödlistade arterna kortskaftad ärgspik(NT), som hittats på en brandstubbe i branten, och tallticka(NT). Här finns även grynig blåslav och skriftlav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 660 Lilla Skiren (Odens högar) källsjö och vittringsgrus

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: G

Referenser: 41, 70

Naturvärdesbedömning

Området är skyddsvärt då förekomsten av vittringsgrus är mycket sällsynt i Östergötland. Lilla Skiren har ett av det klaraste vattnen bland kommunens sjöar.

Beskrivning

Lilla Skiren ligger öster om Borken i kommunens nordöstra del. Sjön är en källsjö med ljus grönt och ytterst klart vatten. Siktdjup på inte mindre än 7 meter har mätts upp enligt äldre uppgifter. Sjön är cirka 20 meter djup. En aktuell kontroll av vattenkvaliten i sjön vore av intresse.

Ungefär 150 meter söder om Lilla Skiren ligger en cirka 3,5 meter hög kulle. Den är 20 meter lång och 10 meter bred. Berggrunden som består av glimmerskiffer (skillersten), har varit utsatt för kraftig mekanisk och kemisk vittring. Det har resulterat i ett drygt decimetertjockt lager av mullhaltigt, sandigt skillerstensgrus. Under detta följer en nästan halvmeter skillerstensgrus. Vittringsgruset ligger på en sprickfylld håll. Strax nordväst om Lilla Skiren finns ännu en kulle, 21 meter lång, 19 meter bred och 3,5 meter hög, där man vid själva strandkanten kan se vittringsgrus direkt ovanpå skillerstenen.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp av alla slag, till exempel schaktning eller täkt. Föroreningsutsläpp ska hindras på sjön.

Skydd: Strandskydd gäller för de delar som ligger inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 661 Odensgölen grova lövträd

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ekarna i området hyser en värdefull kryptogamflora med minst en rödlistad art. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax väster om Odensgölen på båda sidor om den lilla vägen mot Sågen, öster om sjön Borken, finns en ekhage som inte betas längre. Öster om vägen är all gran borthuggen och ekarna står ljus. Väster om vägen är ekarna invuxna i granar. På de äldsta träden finns bland annat den rödlistade arten rosa skärelav(NT) och signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

Helst bör betet återupptas. Ekarna bör frihuggas.

Skydd: Saknas

Å 662 Odensgöl park- och gårdsmiljö

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K L

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Odensgöl gård med parkanläggning, f d park och betade lövträdsbestånd är ett kommunalt värdefullt natur- och kulturområde. Rikedomen på grövre lövträd av främst ask och ek, men även al, alm, asp och lind skapar höga naturvärden. Inom en igenvuxen parkdel hittas park- och lundväxter.

Beskrivning

Gården Odensgöl ligger längs vägen norrut från Borkhult mot Målstena. Gården är vackert belägen invid Odensgölen och är omgiven av kulturbetesmarker. Det är en större gård med en parkanläggning. I parken och området kring gården finns en stor mängd lövträd, främst ask och ek. Grova exemplar av ett flertal lövträdsarter förekommer, med flera exemplar som är 7-9 dm i stamdiameter. Marken är tämligen plan och blockig. Nere vid sjöstugan ligger ett jätteblock på ungefär 5 x 5 x 4 meter.

Vid infarten till gården möts man av ett drygt tiotal grova ekar och en nästan metergrov ask. Ekarna är 5-8 dm i stamdiameter. Öster om gården står ytterligare några grova askar, varav en som är 9 dm grov, samt en 7 dm grov alm. Kring huvudbyggnaden och neråt sjön utbreder sig en park med många grova lindar (upp till 4-6 dm), stora äppelträd och växthus. Trädskiktet domineras dock av 5-7 dm grova askar. Nere vid Sjöstugan står två askar (upp till 9 dm) som är skuggade och rikt mossbevuxna, en 7 dm grov asp och en lika grov al samt flera i dimensionerna 5-6 dm.

Mellan Sjöstugan och huvudbyggnaden finns kraftigt igenvuxna parkpartier. Även här domineras trädskiktet av ask (upp till 4 dm), med enstaka som mäter upp till 7 dm i diameter. Här finns också ett flertal 4-6 dm grova ekar och någon som mäter 8 dm i grovlek. Ett par ädelgranar står kvar sen parkepokan. Buskskiktet har slutit sig och innehåller bland annat slån, hägg och benved. Gamla parkväxter kan hittas i denna del av området. De kan ses vid vägkorsningen norr om Sjöstugan. Här är parksmultron vanlig, och man hittar kvarstående borstnejlikor och krolliljor. Träjon, stinksyska och nejlikrot är vanliga arter i den igenvuxna parken, men allra vanligast är lundgröe. Gullviva förekommer sparsamt liksom bergmynta.

Sydost om parken blir det åter mer vildvuxet. Här dominerar ask i trädskiktet och lundgröe på marken. Betesmarken öster om är i den strandnära delen trädbevuxen, även den askdominerad till en början. Längre österut består trädskiktet istället av al, björk och asp, i dimensionerna 3-5 dm. Fältskiktet består av större bredbladiga gräs, lundgröe, rödven och ett fåtal örter.

En inventering av bland annat mossor, lavar och vårfloran kan ge ytterligare kunskap om naturvärdena i Odensgöl.

Bibehållande av värdena

Alla gamla och grova träd sparas. Frihugg ekar för att öka ljusinsläppet. Dagens igenvuxna partier lämnas för fri utveckling. En skötselplan bör upprättas innan en restaurering företas. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering till exempel täktverksamhet och bebyggelse.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 663

Alkärr rasbrant och hållmarksskog

Området ingår numera i Å 1067 Odensgöls naturreservat barrskog

Å 664

Odensgöl rasbrant

Området ingår numera i Å 1067 Odensgöls naturreservat barrskog

Å 665 Sandgölsmossen våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62, 65

Naturvärdesbedömning

Sandgölsmossen är ett kommunalt värdefullt objekt genom den stora mängden döda träd, allt som allt ett par hundra, stående, lutande och välta om vartannat. I öster finns ett större öppet kärr, vilket också bidrar till objektets värde. Tallrismossen i väster befinner sig i en mellanfas på väg mot skog, negativt påverkad av att området är dikat.

Beskrivning

Sandgölsmossen ligger cirka 7 km öster om Björsäter i barrskogsbygden mellan Målstena och Odensgöl. Det är en relativt stor myr som är tydligt dikespåverkad. I öster ligger ett öppet kärr som en gång varit en göl, Sandgölen. Runtom kantas det av björkkärr där björkarna är unga och endast cirka 1 dm grova. I väster övergår björkkärret gradvis i en tallrismosse, som genom dikningen har börjat övergå till tallskog. I den smala nordändan, med ett stort nord-sydriktat dike i mitten, har det också varit torrare tidigare. Nu är denna del mer eller mindre uppdämd, med ett stort antal döda träd, främst björk, liggande eller stående. Ett relativt färskt hygge öster om kan vara orsaken till de många vindfällena. Sandgölsmossen ansluter i nordväst till en äldre barrskog som beskrivs som ett eget objekt och de bildar tillsammans en större helhet av värdefull natur. Även i övrigt kantas området av barrskog. I kanterna finns smådiken.

Trädskiktet utgörs i väster av 1-3 dm grova tallar, där stamdiametrar på 1-2 dm dominerar. Tallarna står ganska tätt, men vissa luckor finns. Längre österut och i söder blir björkinslaget påtagligt, och kring den Sandgölen utgörs trädskiktet enbart av björk. I norr och nordost dominerar 1-2 dm grov björk och 1-3 dm grov tall, med ett glesare inslag av 1-2 dm grov al och gran. Många granar har dött av uppdämningen. Ett tjugotal döda granar står ännu kvar och ett tiotal har välvt, varvid fina rotvälter skapats. I denna del av området finns även drygt 100 stående döda björkar och ett femtiotal lågor eller lutande träd av björk. Runt om finns vidare en del äldre stubbar, visande på att gallring skett. Kanske är det gallringen som lett till den högre vattennivån. I resten av området finns mycket sparsamt med död ved.

Den öppna myren vid Sandgölen har en vegetation dominerad av brunven, sjöfräken, tranbär, kråklöver och bredkaveldun. Bottenskiktet utgörs av vitmossor och björnmossa. I björkkärret sydväst om "gölen" dominerar grenrör i fältskiktet och spjutmossa i bottenskiktet. Här växer signalarterna missne och granbräken. Ett buskskikt av bland annat al är också utmärkande.

Den tallbevuxna västdelen har en risdominerad vegetation av skvattram, odon, lingon, blåbär och ljung, samt hjortron och tuvull. Bottenskiktet utgör en blandning av myrarter och friskmarksarter. I buskskiktet finns björk och enstaka gran.

Området mellan tallrismossen och Sandgölen samt hela norrspetsen har en rikare vegetation. Även buskskiktet är rikare utbildat, med arter som vide, björnbär och brakved utöver de hittills nämnda. Veketåg och flaskstarr hör till de dominerande fältskiktsarterna. Vid fältbesök har drygt 30 arter noterats av vilka slokstarr, kärrfräken, rankstarr (signalart), smalkaveldun, skogsstjärnblomma kan nämnas. I bottenskiktet ses vitmossor, björnmossa och myrbjörnmossa.

Delområdet med alla vindfällna träd och stående döda helträd ger intryck av att vara en miljö för till exempel mindre hackspett.

Bibehållande av värdena

I dagens läge riskerar stora delar att torrläggas av dikningen och det allt tätare trädskiktet. Igenläggning av diken är en möjlighet att bevara och återställa så att hela objektets ursprungliga karaktär som torvmark bibehålls. Död ved får ej forslas bort. Skogsbruk bör undvikas i, och i en zon runt, objektet.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 666 Sandgölsmossen barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Den äldre barrskogen norr om Sandgölsmossen uppvisar en stor åldersspridning och innehåller allmänt förekommande död ved. Sparsamt förekommer riktigt grova granar. Förekomst av högorter som skogssallat, trolldruva (signalart) och högvuxna ormbunkar visar på en fuktig miljö, vilket är betydelsefullt för utveckling mot ett naturskogsstadium. Allt detta motiverar att området minst är av kommunalt värde.

Beskrivning

Alldeles norr om Sandgölsmossen, cirka 7 km ostsydost om Björsätters tätort, ligger en medelålders barrskog med stor åldersspridning hos träden. Större delen av området är lågt beläget med frisk till fuktig mark som dominerande underlag. Södra delen är mer höglänt och kuperat. Här finns blockig moränmark i anslutning till myrmark. I denna del har en svag gallring skett. Objektet är relativt stort och ansluter till Sandgölsmossen med Sandgölen som beskrivs som ett eget objekt. Tillsammans bildas en större helhet av dessa naturområden. Genom området löper ett mindre dike ner till myren. Norr och nordväst om området vidtar hyggen.

Trädskiktet domineras av gran med 1-4 dm i stamdiameter, 20-30 granar är grövre (5-7 dm). Speciellt i söder är 3-4 dm grova tallar vanliga. Dessutom hittas enstaka björk, ek och asp i dimensioner kring 2 dm. Buskskiktet är glest utbildat och består av gran, björk, tall, brakved och rönn.

Enstaka äldre, grova stubbar (3-6 dm) visar att ett visst virkesuttag skett även i de lägre partierna, men trädskiktet är tämligen slutet. Området kan mycket väl ha en kontinuitet vad gäller trädskiktet. Mot detta talar att den typiska arten gammelgranslav saknas på de äldre granarna trots det fuktiga läget. Det olikåldriga och här och var mycket tätvuxna trädskiktet med inslag av trängda, nu döda, stående smågranar ger ett mycket annorlunda intryck jämfört med en ordinarie skött produktionsskog.

Även i övrigt finns en hel del död ved. Här finns många lågor av smågranar, men även enstaka av granar grövre än 3 dm. I en djupare svacka står ett tiotal grova granskelett, troligen döda under någon period av högre vattenstånd. Enstaka högstubbar hittas inom objektet. Vedsvampen klibbticka är tämligen allmän. Hackspethål finns.

Fältskiktet är glest inom större delen av objektet, dock inte på moränmarken i söder där blåbärs- och lingonris breder ut sig. Arter som hittas i de stora fuktigare partierna är harsyra (dominant), blekstarr, tuvtåtel, skogssallat, ekbräken, skogsbräken, troligen nordbräken, majbräken och signalarterna lundelm (5 ex) och trolldruva (10-tal). I mindre fuktigare partier tillkommer stenbär, kruståtel och vårfryle. Bottenskiktet utgörs av hus-, kvast- och stjärnmossor. I en glänta på 10 x 20 meter är fältskiktet mer slutet. Vegetationen domineras här av hästhov med örnbräken, piprör, rödven och harsyra som vanliga följevarter. I övrigt växer här skogsklöver och gökört samt rikligt med lundelm (signalart).

Bibehållande av värdena

Objektet måste skonas från ytterligare skogsbruk för att naturvärdena ska bibehållas och utvecklas. Diken inom och strax utanför området bör läggas igen. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering till exempel täktverksamhet, bebyggelse, luftledningar och utdikning.

Skydd: Saknas

Å 667 Åketorp aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns gamla och grova träd, rikligt med död ved samt lodytor och mossblock. Förutsättningarna för en rik och värdefull kryptogamflora är därmed goda. Nyckelbiotop.

Beskrivning

En kilometer norr om Odensgöls gård, sydväst om Åketorp, finns ett litet område med asprik skog i en dalgång mellan två berg. Det finns gott om död ved, främst lågor av asp och gran. På hygget söder om området finns också gott om aspar.

Signalarter som påträffats i området är stubbspretmossa, trubbfjädermossa, källpraktmossa och porellor. Här finns också skriftlav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Även nya vindfällan som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 668 Axsjön våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 62

Naturvärdesbedömning

Den grunda Axsjön är en kommunalt värdefull sjö genom att stora ytor är vegetationstäckta och att det finns två större lövkärr. Kärran utgör fina miljöer för arter som till exempel mindre hackspett som dock inte observerats. Om dagens höga vattenstånd bibehålls kommer det att innebära en ökad tillgång på döda träd vilket gynnar arter knutna till sådan miljö.

Beskrivning

Axsjön ligger cirka 5 km norr om Yxnerum på båda sidor om gränsen mellan Åtvidabergs och Söderköpings kommuner. Sjön är grund med stora näckrosbälten. Den kantas av smala vasstråk. Flytbladsvegetation och vass upptar cirka 1/6 av sjöns yta. Den smala viken i söder rymmer ett björk- och alkärr. En annan smal vik i nordväst övergår också i ett björk/alkärr, här tillsammans med ett stort inslag av Salix i kanterna. Sjön ligger i en markerad sänka i moränterrängen och kantas av yngre skogar och hyggen. Allra längst i söder finns dock åkermark som vid högt vattenstånd delvis kan stå under vattnet. Här har många krickor och gräsänder observerats. Ett brett dike leder ut vatten från åkermarken till sjön.

Vid hög vattennivå i lövkärret i söder står också ett hundratal träd under vatten, inklusive många granar i kanten. Träden i kärren är allihop yngre och 0,5-2,5 dm grova, varför dessa partier troligen har en historia som öppna kärr. Kärrans vegetation är glest utbildad men domineras av bladvass och innehåller i övrigt bland annat kråklöver, tuvtätel, bredkaveldun och flaskstarr. Ute i sjön är vit näckros vanlig. En inventering av fågellivet och limnologiska värden skulle öka kunskapen om sjöns naturvärde.

Bibehållande av värdena

En fortsatt hög vattennivå är önskvärd då det ökar innehållet av död ved i kärren. Skogsbruk ska undvikas intill sjön genom att en avverkningsfri kantzon lämnas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. Markavvattningsförbud.

Å 669 Sjöberga hage

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42, 83

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet i detta hagmarksområde är i första hand knutet till förekomsten av den starkt hotade arten trumgräshoppa(EN). Denna art är på stark tillbakagång i Sverige och Östergötland har troligen flest lokaler i landet, varav fyra kända platser i kommunen. Arten bör betraktas som en särskild ansvarsart för länet och kommunen. I hagen förekommer bitvis hävdgynnade hagmarksväxter.

Beskrivning

Cirka 700 meter söder om gården Sjöberga mellan Värna och Björsäter finns en varierande hagmark i kuperad terräng, bitvis med en hävdgynnad flora. Här finns till exempel svinrot, ängsvädd, blåsuga, jungfrulin, prästkrage och vårbrodd. I söderläge finns torra partier med harklöver, gråfibbla och ljung där den rödlistade trumgräshoppan(EN) har påträffats.

Bibehållande av värdena

Det höga naturvärdet bevaras om beteshävden fortsätter och hagmarken regelbundet röjs. Gödsling får inte ske. Kunskap om de krav trumgräshoppan har bör tillämpas.

Skydd: Saknas

Å 670 Sjöberga lövskog och hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

De grova ädla lövträden samt den bitvis fina lund- och hagmarksfloran motiverar detta höga naturvärde. Ädellövträd av denna ålder utgör en värdefull och alltmer sällsynt miljö för bland annat hotade och hänsynskrävande lavar och insekter. Att de grova asparna som även finns här är begärliga för fåglar av olika slag vittnar de många hålträden om. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Sjöberga gård ligger vid sjön Ommens södra strand cirka 3,5 kilometer västsydväst om Björsäters tätort. Mellan gården och sjön finns en ädellövskog som på våren har en vacker matta av gullvivor mellan ask, lönn, lind och ek. Träden är medelgrova till grova och högintressanta för lavar, vedlevande svampar och insekter. Floran är lundartad med underviol, nejlikrot och liljekonvalj förutom redan nämnda gullviva.

Väster om gården finns en hage som hyser flera grova ekar i den annars asp- och björkdominerade hagen. Här finns även flera grova aspar där fåglar hittat en lämplig boplats. I hagen finns även sparsamma inslag av vildapel, rönn samt en- och nyponbuskar. Floran har bitvis hagmarksprägel och hyser arter som prästkrage, vårbrodd, darrgräs, fårsvingel, solvända, jungfrulin, ängsskära och smultron.

Bibehållande av värdena

Ädellövskogen bör lämnas orörd. På hagmarken rekommenderas fortsatt bete. Här sparas grova ekar och grova aspar som fungerar som boträd. Gödsling får inte ske.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 671 Ommen slättsjö

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 41, 62, 70

Naturvärdesbedömning

Sjön Ommen har mycket höga kvalitéter när det gäller förutsättningar för ett rikt fågelliv. Sjön ligger omgiven av ett öppet jordbrukslandskap och anses vara en av kommunens värdefullaste fågelsjöar med sina utbredda vassar, stora grunda partier och betade stränder som delvis gett upphov till en blå bård. Ommen hyser flera häckande fågelarter, bland annat finns rapport om den rödlistade arten rödröm(NT).

Beskrivning

Sjön Ommen ligger i ett öppet jordbrukslandskap cirka 3 km västsydväst om Björsäter. Ommen är en grund, näringsrik sjö med stora vassar och betade stränder med blå bård och hyser ett mycket rikt fågelliv med flera intressanta fågelarter. Härifrån finns rapporter om de rödlistade arterna rödröm(NT) och sävsparv(VU). Andra arter som noterats under häckningstid är brun kärrhök, vattenrall, trana, sångsvan, knölsvan, grågås, kricka, knipa, skäggdopping, tofsvipa, skrattmås och fisktärna. Enligt äldre uppgifter har även funnits brunand(VU), skedand, bläsand och årtä(VU) bland häckfågelnarna.

Längst i nordväst finns det största sammanhängande vassbeståndet som successivt övergår till ett rörlensdominerande bestånd med inslag av videört, brunskära, sprängört, kråklöver, besksöta, svalting och fackelblomster innan åkermark tar vid. Längs diket som utgör utloppet mot Värnässjön finns ett stråk av videsnårskog med ett fältskikt som får karaktär av bunkestarr och skogssäv. Det sker årliga översvämningar av den angränsande jordbruksmarken, Tackkärrret, och ett mer eller mindre permanent system av våtar skapas längs diket eftersom det inte har kapacitet att föra bort tillräckligt stora vattenmängder.

Mot norr gränsar sjön mot åkermark. Här finns en 10-20 m bred zon av grenrör och tuvtåtel mellan åkermarken och rörlensbeståndet ut mot vattnet. Vidare mot öster i höjd med att videsnåren tunnas ut och bladvassen börjar att dominera i sjön, breder jättegröe ut sig i en zon utanför tuvtåtelängen som gränsar till vallen. Längs stranden finns här små öppna mosaikartade vattenspeglar och enstaka videbuskage. Rakt nedanför gården Villsjö sambetas stranden med den angränsande vallen. Här är jättegröen tydligt tuktad av betesdjuren och ett mindre tydligt inslag av blå bård börjar att uppträda.

I höjd med att åkermarken tar slut och skogsmark tar vid finns en liten betad strandäng. På fastmarken finns ett flackt välhävdad stråk med gräs-lågstarrzon. Fältskiktet får karaktär av rikligt inslag av hirsstarr samt ängsvädd, revfibbla, vårbrodd, gåsört (indikatorarter), revsmörblomma, maskros, timotej, rödklöver, ängssyra och kamäxing. Vegetationstypen övergår i blötare parti som dominerat av vecketåg och andra växter som trivs i fuktiga-blöta miljöer som till exempel gåsört, harstarr, revsmörblomma, vattenranunkel, grenrör, plattstarr, strandklo, svalting, mannagräs, kärrdunört, kärrstjärnblomma och sumpmåra. En successiv övergång mot ett högstarrbälte följer mot sjön med mannagräs, bunkestarr och plattstarr som dominerande inslag. Högstarrbältet är tuktat av betesdjurens bete och tramp och innan bladvassen tar vid finns en utpräglad blå bård. Mot öster gränsar strandängen till en liten ung alsumpskog i strandlinjen. Strandlinjen ingår i en betesfälla vilket bidrar till att den blå bården finns markerad som en 5-10 meter bred vattenspegel innanför bladvassen längs praktiskt taget hela den norra stranden.

Längs den södra stranden öster om Björkhult finns en långsträckt betad strandäng mellan vägen till Sjöberga och sjön. Strandängen är öppen men hyser enstaka alar och grupper av yngre al i trädsiktet. Även här finns vegetationstyper som präglas av betesdjuren. I övergången mellan fastmarken och den blötare delen av landstranden finns en 20-50 meter bred gräs-lågstarrzon. Här växer hundstarr, lågvuxen glest spridd älggräs, humleblomster, revsmörblomma, tuvtåtel, vitklöver och vecketåg. Längre ut mot sjön övergår fältskiktet i ett nedbetat stråk av jättegröe med en tydlig betesgräns 20-30 meter ut i beståndet innan bladvassbestånd tar vid.

Strax öster om gårdsbebyggelsen vid Sjöberga finns en liten igenvuxen vik som även den hävdas med betesdjur. Väster om gårdsbebyggelsen vid Sjöberga betas en cirka 50 meter bred,

åkermark/kulturbetesmark som gränsar direkt till strandlinjen. Den blötare strandzonen (landstranden) domineras helt av tuvtåtel, grenrör och jättegröe. I den här delen saknas inslag av blå bård.

Bibehållande av värdena

Ett fortsatt bete av sjöns stränder är betydelsefullt för att bevara naturvärdena i anslutning till sjön. Området måste undantas från ingrepp som till exempel dikning och utfyllnad.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på båda sidor av strandlinjen.

Å 672 Villsjö hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Objektet består av flera värdefulla mindre områden som betas eller har betats. Dessa områden hyser stort framtidsvärde i sina nu tämligen unga ekar. De innebär även en variation i det annars åkerdominerade landskapet. Detta är viktigt för såväl växt- som djurliv och är dessutom en fröjd för ögat. Delar av hagmarkerna har en bitvis fin hagmarksflora med flera mindre vanliga arter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

De nu betade och bitvis igenväxande betesmarkerna vid gården Villsjö norr om sjön Ommen, cirka 3,5 kilometer väster om Björsäters tätort, utgörs främst av ekdominerad lövskog och hagmark. Träd- och buskskikten är tämligen varierande med förutom ekar (cirka 80-100 år) även grov rönn, asp och björk samt slån, en, nypon och bitvis unga oxlar.

Floran är också varierande beroende på slutenhet i trädskiktet men även på grund av om markerna gödslats eller inte. Till vissa delar finns en fin hagmarksflora kvar bestående av bland annat gulmåra, brudbröd, knägräs, rödklint, solvända, smultron, gullviva, ängsvädd och svinrot. I hagen norr om länsvägen, väster om gården vid infarten mot Sjöberga, är även den rödlistade arten korskovall(NT) noterad. Mer slutna delar är bevuxna med till exempel piprör, lundstarr, lundgröe och liljekonvalj. I gläntor och kantzoner kan man hitta backvicker och den rödlistade arten ängsskära(NT).

Bibehållande av värdena

Gynna yngre ek vid eventuell gallring och spara grov ek. De områden som idag är betade kräver även i fortsättningen bete för att behålla sitt värde. Markerna får heller inte gödslas. I delområden där floran fortfarande visar tecken på tidigare bete vore det bra med återinfört bete och viss röjning av lövuppslag för att motverka igenväxning och hålla kvar hagmarksfloran.

Skydd: Strandskydd gäller de delar som ligger inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 673 Fornborg SO Värnässjön sydrant

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har framtidsvärden knutna till bland annat senvuxna träd.

Beskrivning

Ett par hundra meter sydost om Värnässjön finns ett berg med en fornborg markerad på kartan. Mot sydväst ligger en smal brant med senvuxna ekar och tallar. I nedre delen finns en del asp.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om branten lämnas och området breddas genom att alla äldre tallar, ekar och aspar sparas såväl nedanför som ovanför branten.

Skydd: Saknas

Å 674 Björkö hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Hagmarken vid Björkö är tämligen stor, och i de norra delarna huvudsakligen ogödslad. Natur- och vegetationstyperna varierar. I den öppna hagmarken finns en väl bevarad rödvenäng. Betetrycket är gott och de bevarandevärda partierna är av hög klass, med få motsvarigheter i sin socken. Hagen ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Nordnordväst om gårdsbebyggelsen vid Björkö, cirka 3 kilometer väster om Björsätters tätort, finns hagmarkspartier med bevarad hagmarksflora. I den västra delen domineras trädskiktet av tall och björk. Buskskiktet domineras av nypon och en. Vegetationstypen är mest hållmarkstorräng - berget går i dagen på flera ställen - och fårsvingeltorräng. Rödvenhed förekommer på vissa fläckar. Man kan hitta kattfot, betad ljung, solvända, filtlav, gullviva, vårbrodd, jungfrulin och den rödlistade arten backsmörblomma(NT)

Det lägre liggande östra partiet är en öppen hagmark med ett buskskikt av främst en, nypon och björk. I dessa västsluttande backar är marken något friskare. Ek, björk och al dominerar trädskiktet i brynen. Rödklint, ängsvädd och den rödlistade arten ängsskära(NT) är vanliga i kantzonen mot skogen. Solvända, jungfrulin och blåklockor vågar sig lite längre ut. Svinrot förekommer fläckvis, men är inte så vanlig. Vegetationen domineras av rödvenäng och en fårsvingelvariant av rödven-gräshed.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras med fortsatt bete och vid behov röjning. Hagmarken får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 675 Öbosjön våtmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 41, 62

Naturvärdesbedömning

Öbosjön är ett relativt stort våtmarksområde som har sina naturvärden främst förknippade med fågellivet. Naturvärdet kan också med en framtida restaureringsinsats ökas betydligt om flera vattenspeglar kan skapas i våtmarken. Vattensamlingar av det här slaget möjliggör för vattenlevande insekter, vattenlevande växter, groddjur med flera organismgrupper att leva kvar i landskapet. Vidsträckta lövkärr är ovanliga i kommunen.

Beskrivning

Öbosjön ligger cirka 3,5 km väster om Björsäter och är ett 24 ha stort våtmarksområde som bildats när sjön enligt uppgift sänktes i början på 1900-talet. Vinsten med att sänka sjön uteblev i den förväntade omfattningen vilket i sin tur bidragit till att underhållet av de påbörjade dikningsföretaget blivit eftersatt. Den forna sjön är i dag igenvuxen med kraftiga tubbildande starrarter, bladvass, videbuskage och ung al-björksumpskog och videsnårskog. Sjön hyser inga betade stränder trots att den ligger i ett levande jordbrukslandskap på grund av att det i många fall stillastående vattnet i sjön inte är nyttigt för boskap. Sjöns övergripande karaktär har sannolikt skapats av det övergivna dikningsföretaget. Ett möjligt händelseförlopp är att sjön varit torrlagd i högre grad än vad den är i dagsläget och möjliggjort en etablering av al, björk och viden. I ett senare skede har de blöta partierna expanderat i sjön och träd- och buskskikt har börjat att dö bort. Sjön omges nästan helt av jordbruksmark som breder ut sig i norr, väster och i söder. Skogsmark gränsar till området i öster.

Den norra delen av sjön, nedanför gården Ö, består av en mosaik av blöta stråk, högvuxna starrarter och bestånd av bladvass med inslag av beståndsbildande bredkaveldun. Här finns också ett träd- och buskskikt som utgörs av död videsnårskog och ställvis rikligt med högstubbar av björk i dimensioner mellan 1 och 2 dm i stamdiameter. Här och var finns också glest spridda småvuxna videbuskage och enstaka alar, som över lag är mer döda än levande, i dimensioner mellan 1 och 2 dm. Längs den norra stranden står dock en tunn bård av välmående alskog. Fältskiktet är tämligen homogent i den här delen och domineras av kraftiga näringsgynnade växter som vasstarr, grenrör, blåsstarr, svalting, vecketåg, besksöta, mannagräs. I anslutning till sjöns utlopp i form av ett cirka 3 meter brett dike, ökar inslaget av jättegröe och bunkestarr. Här finns också inslag av den mindre vanliga arten slokstarr.

I den östra halvan av sjön söder om utloppet finns ett vidsträckt starrkärr utan trädskikt som i de centrala delarna av sjön övergår i ett bladvassbestånd. Ytterligare mot söder, från de centrala delarna sett, tilltar inslaget av videbuskage som så småningom övergår i yngre björksumpskog med ett rikligt inslag av högstubbar av björk.

Häckande trana har rapporterats från området och det finns även uppgift om observationer av brun kärrhök.

Bibehållande av värdena

Undvik ytterligare dikningsföretag då avvattningen från sjön inte får öka om naturvärdena ska bevaras. En framtida höjning av vattenståndet bör utredas. En höjning av vattenståndet med cirka 0,5-1 meter skulle kunna skapa en mycket värdefull våtmark/fågelsjö. Sjön är i dagsläget mycket näringsrik och i samband med en restaurering bör en utredning av eventuellt näringsläckage till sjön från den omgivande åkermarken göras.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 676 Öbosjön igenväxande ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

De största naturvärdena finns i form av de grova ekarna varav enstaka är mycket grov och intressant främst ur insekts- och lavsynpunkt. Bland annat förekommer den rödlistade arten blyertslav(NT). Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Öster om f d Öbosjön mellan gårdarna Björkö och Öö finns några igenväxande tidigare betade hagmarker med stort inslag av grova ekar. I den norra delen finns även rikligt med hassel samt tall, björk, asp, enstaka gran och visst inslag av en och nypon. Det södra partiet har enstaka mycket grov ek men även

hassel och enbuskar i den annars skuggiga ekdominerade marken. Den rödlistade arten blyertslav(NT) har påträffats mycket skuggigt i det södra delområdet.

Floran bär spår av den pågående igenväxningen och har i de täta hasselpartierna mycket glest fältskikt med stenbär, liljekonvalj, nejlikrot och blåsippan. På de mer öppna delarna växer andra arter som till exempel lundgröe, lundstarr, rödklöver, sötvedel och backvicker. Där berget går i dagen växer även getrams och mindre vanliga arter som den rödlistade arten ängsskära(NT) och vippärt varav den senare finns i gläntor och kantzoner mot öppen mark. På en skuggad lodyta växer den mindre vanliga ormbunken gaffelbräken.

Bibehållande av värdena

Runt de grövsta ekarna bör röjning ske för att förlänga livslängden på de gamla träden. För att området inte ska växa igen bör det ingå i betesmark vilket skulle gynna den kvarvarande hagmarksfloran. Med tanke på de noterade lavarna bör inte någon avverkning ske då området skulle få ändrade ljusförhållanden.

Skydd: Saknas

Å 677 Öö-gård hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Dessa lövskogsholmar har stort värde för variationen i det annars åkermarksdominerade landskapet. Holmarna fungerar troligen som tillflyktsort för flora och fauna i området. Hagmarken hyser en del hävdgynnade växter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Öö-gård ligger cirka 3,5 kilometer väster om Björsäter. Lövskogsholmarna vid Öö ligger i ett landskap som i övrigt är dominerat av åkermark. Trädslagen är grovt sett lika fördelade mellan björk, ek, rönn, tall och gran. Här och var skymtar också en och annan hassel- och enbuske samt enstaka vildapel.

Floran växlar med träd- och buskskiktets slutenhet. På öppnare partier i hagmarken närmast gårdsbebyggelsen kan man finna inslag av hagmarksflora med brudbröd, smultron, gullviva, jungfrulin, bockrot och rikligt med svinrot. Här är även den rödlistade arten korskovall(NT) noterad. På mer slutna delar tar den mer lundartade floran över med inslag av bland annat bergsslok, stenbär, blåsippan och piprör.

Bibehållande av värdena

Gynna lövträd. Barrträd kan gärna röjas bort. För att hagmarken ska kunna bevara sitt värde måste den betas och får inte gödslas.

Skydd: Åkerholmarna(<0,5 ha) utgör biotopskyddsområden. I övrigt saknas skydd.

Å 678 Öö hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Detta mindre område har ett lokalt intresse tack vare förekomsten av hävdgynnade hagmarksväxter. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Detta hagmarksområde som utgör en mindre del av ett i övrigt starkt gödlat bete ligger cirka 500 meter nordost om gårdsbebyggelsen vid Öö, cirka 3 kilometer nordväst Björsätters tätort.

I en sluttning ligger denna fuktäng som till stor del är gräs-lågstarräng. Bitvis domineras marktäcket av den blåaktiga hirsstarrrens blad, särskilt i den helt öppna vegetationen. Även ängsfryle, hundstarr, harstarr, blåsuga och knippfryle är vanliga i den öppna zonen, som får sitt markvatten från sluttningen ovanför, utanför stängslet.

I ett sumpigare parti, med mer eller mindre förtvinade tall, gran och björk, växer bland annat ryltåg och ältranunkel.

Området begränsas av stängslet och övriga starkt gödslade hagmarker.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdena ska bevaras måste området betas, Gödsling får inte ske.

Skydd: Saknas

Å 679 Bråta hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt betat parti med stort inslag av utpräglade hagmarksväxter. Här finns även en mindre igenväxande före detta ekhage med ekar upp till cirka 120 år, vilka kommer att få stort värde i framtiden. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Bråta ligger, omgärdad av barrskog, någon kilometer väster om Björsäter. Här utbreder sig ett betat hagmarksparti som är beklätt med lövträd av björk, ek, asp, apel och ask. Här och var finns även enbuskar och slån. Floran är bitvis rik med bland annat brudbröd, gulmåra, solvända, ängsvädd, smultron, betad ljung, prästkrage och rödklint men har även områden som bär spår av gödsling där floran är mera utarmad.

Nordväst om denna hagmark finns en liten holme med upp till cirka 120-åriga ekar. Holmen kan tidigare ha varit hävdad, vilket många växter vittnar om. Bland annat kan man hitta brudbröd, gökärt och bitvis mycket rikligt med svinrot. Även växter som är lite mera skuggföredragande finns representerade i form av piprör, stembär och lundstarr. Små plättar har mera kvävepåverkad flora med hundäxing, hundkex och nässlor.

Bibehållande av värdena

Det södra området ska, för att behålla naturvärdena ha fortsatt bete och får inte gödglas. Den igenväxande ekhagen bör hållas öppen genom röjning då den inte sitter samman med någon betesmark.

Skydd: Saknas

Å 680 Björsäter sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar är fuktiga och stabila miljöer som är viktiga för många växt- och djurarter.

Beskrivning

Cirka en kilometer väster om Björsäters kyrka finns en alsumpskog med inslag av gran och tall, särskilt i kanterna. En del av alarna står på socklar. Det finns en del död ved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om hela området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 681 Björsäter löv- och blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Områdena hyser höga naturvärden i form av relativt gamla ekar som, om de lämnas orörda, blir mycket intressanta för framtiden främst för en rad insekter och lavar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Björsäters församlingshem ligger två mindre ekdominerade partier. Områdena är främst be vuxna med halvgrov ek samt hassel. Floran vittnar om att hävd har skett i området en längre tid då man bland annat kan hitta svinrot och ängsskära(NT) i den för övrigt mera skuggföredragande växtligheten av liljekonvalj, piprör, blåsippan och lundstarr.

Blandskogen vid reningsverket i norr utgörs av gran, tall, hassel, björk och asp samt ekar av varierande ålder varav flera grova. Växtligheten är tydligt påverkad av den täta karaktär som området har.

Bibehållande av värdena

Det norra området kan skötas med lövskogsbruk där de grova ekarna lämnas och gynnas genom gallring av gran. De båda södra delarna ska hållas efter så de inte växer igen med ungt löv. Partiet som nu betas kan även i fortsättningen hållas öppet på detta sätt.

Skydd: Den del som ligger inom 100 meter från Södra Tedens strandlinje omfattas av strandskyddsbestämmelserna. De östra delarna vid Teden och området intill församlingshemmet omfattas av detaljplan(1954) som parkmark.

Å 682 Björsäter grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Grova ekar vid Björsäters tätort har förutsättningar att nu eller i framtiden hysa sällsynta och rödlistade lavar, svampar och insekter. De är viktiga komponenter för att knyta ihop det ekrika landskapet i Björsäterstrakten.

Beskrivning

I anslutning till Björsäters tätort finns ett antal medelgrova till grova ekar. Cirka 150 meter sydväst om Sandsätter finns en liten kulle i brynet mot öppen mark där det står en mycket grov ihålig ek som brunnit inuti. Eken som är spärrgrenig har relativt grov bark. Mulm förekommer. Ytterligare ekar finns strax

nordväst om Torget utefter Stationsvägen och i bostadsområdet Kyrkängen. På en ek intill Stationsvägen finns den rödlistade vedsvampen ekticka(NT). Inventering av lavar, vedsvampar och insekter skulle ge bättre underlag för bedömning av ekarnas naturvärden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och utvecklas om allt sly och andra konkurrerande träd huggs bort runt ekarna. Grova grenar som ramlar ned bör lämnas kvar eller läggas upp på lämplig plats i närheten.

Skydd: Saknas

Å 683 Blidsäter hage och blandskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Två mycket värdefulla områden varav det ena betas och det andra har bitvis varit betat men är igenväxande. Båda delarna hyser grova ekar av stort intresse för bland annat många insekter och lavar. Här finns till exempel minst en rödlistad lav. Området hyser även ovanliga lund- och hagmarksväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Strax söder om Björsäters tätort utbreder sig lövskogs- och hagmarkspartier som innehåller ett antal grova och värdefulla gamla ekar. Den mer slutna lundartade blandskogen som bitvis ingår i betesmark hyser björk, gran, hassel och ek, varav flera är av ansevärd storlek med en diameter över en meter. Floran är av lundkaraktär med inslag av skuggföredragande arter som till exempel liljekonvalj, piprör, blåsippan, stenbär och den lite ovanligare trolldruvan. I sydost finns en före detta betad björkhage som håller på att växa igen.

Det öppna södra delområdet hyser glest stående grova, gamla ekar samt i norr ett parti med björkdominans. Även asp, hassel och vissa delar med klibbal förekommer. Floran följer den varierande graden av slutenhet och betetryck med bland annat rödven, gökärt och gullviva men har även inslag av flera ovanligare arter såsom gökblomster och den rödlistade arten ängsskära(NT). På fuktigare delar växer främst älggräs och tuvtåtel.

De grova ekarna hyser en mycket intressant lavflora med inslag av ovanliga arter. Den mest intressanta är den rödlistade arten rosa skärelav(NT) som förekommer i den södra betade delen. Här noterades även signalarten brun nållav som kräver gamla lövträd och då främst ek.

Bibehållande av värdena

Det södra partiet ska ha fortsatt bete, om möjligt intensifierat, för att behålla de höga naturvärdena. Den norra delen bör röjas främst runt de grova ekarna, men även i den sydöstra delen som tidigare varit björkhage.

Skydd: Saknas

Å 684 Gastekarna grova ekar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 70

Naturvärdesbedömning

Dessa grova ekar hyser en mycket skyddsvärd lav- och svampflora. Den hotade laven ekspik(VU) förekommer tillsammans med andra rödlistade arter. Sannolikt finns här även rödlistade insekter. De båda solexponerade jätteträden är viktiga komponenter i det ekrika landskapet i Björsäterstrakten. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På var sin sida om vägen mot Byrum, cirka 400-500 meter sydost om gården Blidsäter vid Björsäters samhälle, står solitärt två mycket grova och spärrgreniga ekar som med tanke på namnet även har ett visst historiskt intresse – när begravningsföljen passerade ekarna började man klockringningen. På den grova barken växer de rödlistade lavarna ekspik(VU), gul dropplav(NT) tillsammans med signalarterna brun nållav och gulpudrad spiklav. På en gren har den rödlistade svampen blekticka(NT) påträffats.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om allt sly och andra träd huggs bort runt ekarna. Kring eken på östra sidan om vägen bör ungräden(planteringen) huggas bort från stammen till minst fem meter utanför ekkronans yttersta spets. Grova grenar som ramlar ned bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 685 Stora Bergshagen grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Dessa grova ekar hyser en skyddsvärd lav- och vedsvampflora. Sannolikt finns här även mer ovanliga insekter. Alla områden med grova ekar och värdefulla arter knutna till dessa bör bevaras som ett led i att knyta samman och förstärka det ekrika landskapet i Björsäterstrakten och kommunen i övrigt. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

I det västvända brynet norr om Stora Bergshagen, cirka 500 meter nordost om Björsäters samhälle, står sex mycket grova, spärrgreniga ekar med en värdefull lavflora. Bland annat finns signalarten brun nållav. Bland vedsvamparna förekommer den rödlistade arten ekticka(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om allt sly och andra träd huggs bort mellan och runt ekarna . Grova grenar som ramlar ned bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 686 Hemsjö gård ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Området hyser bland annat halvgrova hagmarksekar samt en bitvis fin flora med flera hävdgynnade arter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

På den norra sidan av Hemsjön, sydväst om Hemsjö gård, finns betesmarker samt igenväxande ekhage. Längs med sjöns strand finns ett betat parti varav en del i väst är bevuxet med halvgrov ek samt enstaka björk och en. Floran där är delvis gödselpåverkad men har på sina ställen inslag av hävdgynnade arter som gulmåra och knägräs.

Det nordvästra partiet hyser främst halvgrova ekar med allt större inslag av gran. Även asp, gran, tall och lind finns representerade liksom ett buskskikt av en. Floran är varierande beroende på trädsiktets slutenhet och hyser bitvis en rik flora med flera hävdgynnade arter som smultron, ängsvädd, gullviva, ängsskära, brudbröd och svinrot i det annars mer glesa skiktet av piprör, lundstarr, liljekonvalj, blåsippa och blåbär. Den östvända bergväggen i områdets norra del hyser inslag av den relativt ovanliga fällmossan.

Bibehållande av värdena

Det östra delobjektet bör ha fortsatt bete för att gynna floran och hagmarksväxterna. Gödsling får inte ske. Ett litet igenväxande parti i nordväst som hyser en rad hävdgynnade växter, bör betas på nytt.

Skydd: De delar som ligger inom 100 meter från strandlinjen omfattas av strandskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 687 Hemsjö ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Ett mycket värdefullt betat och gallrat hagmarksområde med inslag av mycket grova ekar som har nått en sådan ålder att de är intressanta för bland annat insekter och lavar som är knutna till gammal och grovbarkig ek. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området sydväst om Hemsjön vittnar med sitt inslag av hagmarksekar att markerna har hävdats en längre tid. Även visst inslag av hagmarksväxter till exempel gullviva finns representerade i den annars relativt triviala floran bestående av tuvtåtel, kruståtel, gulmåra och brunört. I området finns mycket grova ekar.

Bibehållande av värdena

Området ska ha fortsatt bete eller hållas öppet på annat sätt för att de gamla, grova ekarna ska gynnas och kunna stå kvar längre tid. Betet kan även hålla kvar och förbättra hagmarksfloran. Røjning av lövuppslag kan bli nödvändigt.

Skydd: De delar som ligger inom 100 meter från strandlinjen omfattas av strandskydd. För det södra delområdet slöts ett femtioårigt naturvårdsavtal 2002 i syfte att bevara de redan grova ekarna och utveckla naturvärden intill. I övrigt saknas skydd.

Å 688 Annelund ekhage och blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Här finns värdefulla områden med halvgrova ekar som är av stort framtidsvärde för bland annat många insekter och lavar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Söder om Hemsjön, cirka 2,5 kilometer öster om Björsätters tätort, ligger några värdefulla områden som delvis betas. Området hyser halvgrova ekar men i det östra partiet finns även rikligt med asp samt inslag av björk, gran, tall, en och hassel. Floran består av relativt vanliga arter såsom piprör, lundstarr, stenbär, bergslok och liljekonvalj i den mer slutna delen. I väster finns mer eller mindre gödselpåverkad flora med inslag av nässlor och hundkex samt rödven, gullviva, bockrot, gulmåra och smultron.

Bibehållande av värdena

Området kan skötas med lövskogsbruk där grova träd gynnas och död ved lämnas. Den västra delen ska för att gynna ekarna, ha fortsatt bete. Hagmarken får inte gödslas.

Skydd: För delar av området gäller ett femtioårigt naturvårdsavtal som slöts 2002. I övrigt saknas skydd.

Å 689 Hemsjön bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Trots att denna bäck en gång blivit utträdad kan den uppvisa ett svagt meandrande lopp. Den är kantad av al och rinner genom ett öppet landskap, vilket gör att dess närvaro är tydligt markerad. Områdets största naturvärden utgörs av ett löv- och starrkärr, spridda grövre ekar och en forssträcka vid den f d kvarnen.

Beskrivning

Cirka 3 km öster om Björsätters tätort rinner en liten bäck mellan Hemsjön och förbi Kvarnängen ut i Hövern. Från Hemsjön i väster rinner bäcken kantad av en alridå. Här och var längs dess sträckning står ett antal ekar (4-5 dm) samt enstaka grövre (6-8 dm). Det finns också en lövskogsdunge i anslutning till bäcken med äldre ekar och aspar. Bäcken är svagt vindlande, men har sannolikt rätats ut tidigare. Vid starten från Hemsjön har det bildats ett lövkärr, som norrut övergår i ett starrkärr. Innanför kärret är bäcken djupt nedsänkt en sträcka och stenskodd under en liten bro. Resten av dess färd löper genom ett landskap av kulturbetesmark/åker. Vid Kvarnängen i öster finns rester av den gamla kvarnen i form av stenskonung. Här forsar vattnet fram. Bäckens östligaste del ner mot Hövern ingår inte i det beskrivna området då bäcken är racledd och endast kantad av ungträd.

Lövkärret i väster domineras av 1-3 dm grova alar. Mot kanterna finns inslag av gran och någon ek samt en 6 dm grov al. Buskskiktet utgörs av al och vide. Lövkärret saknar kontinuitet, och bör en gång ha varit lika öppet som starrkärret intill. I starrkärret domineras vegetationen av vass- och trådstarr. Tuvtåtel, knapptåg, svärdsilja, sjöfräken, kråklöver samt vecketåg är allmänt förekommande. I bottenskiktet växer skedbladsmossor. Starrkärret ligger inom en obetad f d hagmark som längre upp ännu hyser små bestånd av hagmarksindikatorn gullviva. Övergången mot fastmark markeras av ett älgörtsbälte. Ut mot sjön finns ett 5-10 meter brett bälte av småal.

Innanför kärret rinner bäcken genom en yngre granskog. I den skuggade, fuktiga miljön vid bäcken ses bland annat praktstjärnmossa, och i bäcken näckmossa. Vegetationen längs bäcken, i dess fortsatta lopp, utgörs av diverse strandväxter, mestadels ganska högvuxna. Exempelvis kan nämnas vass- och bunkestarr, älgört, vanlig igelknopp och sprängört.

Bibehållande av värdena

Uträtning och rensning av bäcken bör undvikas. Framröjning av ekar och återtagen hävd i starrkärret och innanföriggande f d betesmark kommer att utveckla naturvärdena.

Skydd: Strandskydd gäller 100 meter från strandlinjen. Markavvattningsförbud. En lövskogsdunge på norra sidan av bäcken cirka 100 m från Hemsjön omfattas av ett femtioårigt naturvårdsavtal som slöts 2002.

Å 690 Långö barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Förekomst av äldre träd och död ved i form av liggande trädstammar innebär att det finns en värdefull kryptogamflora med inslag av rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Långö ligger i sjön Hövern i höjd med Hemsjö gård cirka 4 kilometer öster om Björsätters tätort. Ön är bevuxen med gran och tall samt enstaka asp och ek. Trädåldern i de gamla delarna har bedömts till cirka 130 år. Utmed nordostsidan av ön finns det ganska gott om lågor. På dessa förekommer de rödlistade arterna vedtrappmossa(NT) och ullticka(NT). På en äldre ek centralt på ön växer mjölig klotterlav. Aarter i övrigt som noterats är korallav, blodticka och en klumpfotad spindelskivling.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved och träd som dör eller faller lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2006. Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 691 Lilla Kinäs jättegryta

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: G

Referenser: 41, 67, 70

Naturvärdesbedömning

Denna välutbildade jättegryta är en av de större och vackrare i kommunen.

Beskrivning

Cirka 350 meter nordväst om Lilla Kinäs, öster om sjön Hövern, finns en jättegryta. Diametern är 100 cm och djupet 80 cm.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel sprängning.

Skydd: Saknas

Å 692 Kinäs hage och grova ekar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 42

Naturvärdesbedömning

Hagmarken och åkerholmarna utgör ett mycket vackert inslag i landskapsbilden. De är omgivna av öppna åkrar, och innehåller svagt sluttande kullar. Förutom landskapsbilden ligger det främsta värdet i ett ganska stort inslag av slättergynnade arter samt att ett flertal grövre ekar finns inom objektet. Några av ekarna har redan utvecklat skorpbark och håligheter av betydelse för bland annat lavar och insekter. Minst en rödlistad art förekommer. Sammantaget är området av kommunalt intresse.

Beskrivning

Väster om Kinäs mellan sjöarna Hövern och Lången, strax innanför den nordöstra kommungränsen, sträcker sig en relativt stor hagmark genom ett landskap av åkrar. Inom hagmarken, och strax söder om i form av åkerholmar, finns långsträckta moränkullar med glest spridda block. Inom hagmarken finns vidare enstaka mindre hållpartier. Åkerholmarna är ekbevuxna liksom delar av hagmarken. De har en flora med ett flertal slåttergynnade arter. Hagmarkens vegetation är till stora delar svagt gödselpåverkad, men hyser i vissa partier ett flertal hävdarter. Hagen är måttligt hävdad i dagsläget. Ett mindre vattenhål (cirka 5 x 5 meter) finns i hagmarken och en mindre väg leder genom hagen.

Mycket av hagmarken är helt öppen, men trädbevuxna partier domineras av ek med en stamdiameter 3-9 dm där de flesta är 4-6 dm grova. Även åkerholmarna har ekar i dessa dimensioner. Här finns ett glest spritt buskskikt utav enbuskar (dominant), hartsros, slån och eksly. Dessa arter finns alla i hagmarken liksom björk, tall och vildapel. Död ved saknas i det närmaste. Enstaka 2 dm grova döda ekgrenar hittades dock. Strax nordväst om bostadshuset står nedanför en liten brant några grova ekar med skorp bark och håligheter. På barken finns bland annat den rödlistade arten gul dropplav(NT).

Åkerholmarnas vegetation innehåller de slåttergynnade indikatorarterna svinrot, brudbröd och den rödlistade arten ängsskära(NT) samt bland annat skogsklöver, vit- och gulmåra. I hagen växer hagmarksindikatorerna gullviva, darrgräs och ängsvädd samt det mindre vanliga gräset ängshavre. Denna vegetation finner man främst i lite blockigare delar som undkommit gödsling. I gödslade delar dominerar timotej, vitklöver, maskros och röllika.

Bibehållande av värdena

Slätterhävd på åkerholmarna och ökat betetryck i hagen kommer att gynna den rika slåtterfloran. Gödsling bör helt undvikas. De grova ekarna bör stå fritt från sly och konkurrerande träd. Om naturvärdena ska bestå ska området undantas från alla typer av exploatering som täktverksamhet och bebyggelse.

Skydd: Saknas med undantag av mindre delar som ligger inom 100 meter från strandlinjen och omfattas av strandskydd och att åkerholmar (<0,5 ha) omfattas av biotopskydd.

Å 693 Hulthagen ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Detta ekskogsdominerade område hyser flera grova ekar samt grov oxel. Träden är av stort naturvärde då de förväntas utgöra en tillflykt för hotade och hänsynskrävande insekter och lavar. Delar av området hyser en bitvis intressant hagmarksflora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Hulthagen ligger cirka en kilometer nordväst om Björsätters kyrka mellan vägen till Klacketorp och Södra Teden. Strax nordväst om husen finns detta område som till största delen består av hagmark. Den södra delen, skild av en fastighetsgräns, ingår dock inte i betesmarken.

Hela området är dominerat av ek, många är grova. På området finns även grov oxel, tall, lönn och björk. Här och var skyntar berberis- och fläderbuskar.

Den böljande hagmarken hyser både slåtter- och betesgynnade växter. Som exempel på dessa kan nämnas klasefibbla(NT), solvända, prästkrage, jungfrulin och svinrot. Tyvärr finns även enstaka kvävepåverkade delar bevuxna med hundkex.

Bibehållande av värdena

Spara de grova ekarna och oxlarna. Gallra med fördel bort barrträdsinslag i hagen. Fortsatt bete gör att den betesgynnade floran håller sig kvar. Markerna måste även skonas från gödsel.

Skydd: Saknas

Å 694 Klacksäter viltvatten

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Alla produktiva våtmarksmiljöer såsom viltvatten och andra småvatten är värdefulla miljöer, varför området bör vara av lokalt intresse.

Beskrivning

Mellan gården Klacksäter och torpet Hulthagen ligger ett litet viltvatten på cirka 60 x 80 meter. Det har avrinning österut mot sjön Södra Teden. Kring de branta stränderna finns en meterbred zon av bredkaveldun, med inslag av vecketåg. I övrigt är vattnet vegetationslöst. En 5 x 5 meter stor häckningsö finns. Den närmaste omgivningen utgörs av åkermark som för närvarande står obrukad. Man får intrycket av att det är ett tämligen ungt viltvatten.

Bibehållande av värdena

Man kan förvänta att vegetationen kommer att bli mer utbredd framöver, och att därtill associerat djurliv utvecklas.

Skydd: Strandskydd

Å 695 Käringholmen ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett ekskogsparti som hyser ett högt framtidsvärde om ekarna tillåts stå kvar. Om några tiotals år kan dessa träd tänkas hysa flera hotade och sällsynta lavar och insekter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Käringholmen är en ekebeklädd halvö i sjön Södra Teden strax norr om Björsätters tätort och del i en stor, kuperad hagmark. Medelgrova cirka 80-åriga hagmarksekar dominerar helt skogstäcket på Käringholmen. Längst i söder finns dock ett litet område vid vattnet där man kan hitta klibbal, pil, björk och rönn. Enstaka en och tall står också att finna.

Floran är gles på de slutna delarna. Här kan man finna lundgröe, piprör, blåsipppa och svinrot. På ett öppnare, stenigt parti som varit otillgängligt för gödselspridaren finner man rester av en torrängsflora bestående av bland annat gråfibbla, knägräs, smultron och gulmåra.

Bibehållande av värdena

Spara ekarna. Betet i hagen bör fortsätta. Markerna får inte gödslas. Den öppna hagmarken öster om den trädbeklädda delen är inte medtagen i objektet eftersom den till största delen är mycket kvävepåverkad. Värdet på denna del skulle avsevärt förbättras om kvävetillförseln upphörde.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 696 Nyhult hage och aspskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område med asp av varierande ålder samt inslag av relativt ung ek. Området hyser även några ovanligare skuggföredragande växter samt ett hagmarksparti med flera betesgynnade arter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Mellan gården Nyhult och södra Tedens östra strand, cirka en kilometer norr om Björsätters tätort, finns ett mindre aspskogsparti som har inslag av ung ek. Området är blockrikt och slutar ned mot sjön. I strandzonen finns en bård av klibbal samt en mer fuktighetskrävande flora. För övrigt dominerar lundgröe, stenbär, blåsippan och smultron. I det sluttande partiet växer de mindre vanliga växterna vippärt, backvial och backvicker.

Mot nordväst finns en öppen hagmarken som hyser ett spritt buskskikt samt bitvis en fin hagmarksflora med inslag av jungfrulin, smultron och svinrot. Vissa partier är gödselpåverkade.

Bibehållande av värdena

Området kan skötas med lövskogsbruk där äldre lövträd gynnas och döda träd sparas. För stor utglesning kan förändra ljusinflödet till marken och därmed påverka florans. Betet bör fortsätta. Gödsling får inte ske.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 697 Klacketorp hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 42

Naturvärdesbedömning

Hagen har på de torrare småblockiga ytorna en fin grässvål av till stor del opåverkad karaktär. En oas i en för övrigt starkt gödslad betesmark. Värdefulla naturbetesmarker förekommer relativt sparsamt i kommunen varför det är viktigt att bevara de som finns för att bevara den biologiska mångfalden. Hagen ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Klacketorps gård ligger i det kuperade, brutna landskapet nordväst om Björsätters tätort. Väster om gårdsbyggnaderna, halvvägs till Bygget, ligger en blockig, öppen hage som delvis gödslats och kultiverats. Här finns kattfot, betad ljung och en del ris. Gulmåra, gråfibbla, knippfryle och gökärt förekommer också i rödvenhedzoner, som ligger mellan de mest solexponerade sluttningarna och platåns plattare partier. Blåsuga, prästkrage, jungfrulin och knölsörblomma förekommer allmänt i de friskare partierna, liksom svinrot och ängsvädd. Tjärblomster, femfingerört och gråfibbla är vanliga på torräng av hållmarkstyp.

Björkar och enstaka ekar är glest spridda. Buskskiktet är glest men varierat med bland annat getapel, nypon, en, oxbär samt skott av gran, tall och ask. Trädskiktet är mycket glest.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena består om beteshävdens fortsätter och hagen undantas från gödsling.

Skydd: Saknas

Å 698 Klacksäter hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 41, 42

Naturvärdesbedömning

De värdefulla betade marker hyser bland annat flera grova ekar av stort intresse för många insekter och lavar. På vissa partier finns även en relativt rik flora med många hävdgynnade växtarter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Som en långsträckt höjd i den nordvästra kanten av sjön Södra Teden, ligger ett betat hagmarksområde som tillsammans med andra marker vid gårdarna Klacksäter och Klacketorp utgörs av intressanta och mycket värdefulla betesmarker. Trädskiktet varierar dels i slutenhet och dels i ålder och artsammansättning. I väster växer glest stående björkar, tillsammans med relativt ung ek i en välbetad hage. Enstaka grov ek finns här och var. I den östra delen närmast sjön, är trädskiktet mycket glest av björk och enstaka grov ek samt inslag av enstaka rönn, oxel och tall.

Floran är till stora delar artrik med många hävdberoende arter såsom tjärblomster, brudbröd, betad ljung, smultron, gullviva, ängsskära(NT) och ängsvädd. De lite torrare hållmarkspartierna hyser dessutom bland annat gråfibbla, fårsvingel och backvicker. Vissa delar vittnar om gödselpåverkan med växter som hundäxing, hundkex och brännässla.

Bibehållande av värdena

Områdena ska för att behålla naturvärdena, ha fortsatt bete och får inte gödslas då detta snabbt skulle förändra och utarma floran. Det lilla delpartiet längst i söder bör röjas från aspuppslag, framförallt så de grova träden friställs.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 699 Eklund ekhage och ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Vid Eklund finns en värdefull hagmark med yngre ekar och inslag av fina hagmarksväxter samt ett tätare skogsparti med grova ekar och skuggiga block som är betydelsefulla för bland annat lav- och mossfloran. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Väster om sjön Norra Teden, tre kilometer nordväst om Björsäters tätort, ligger Eklund med ett tätare skogsparti norr om huset samt en öppnare hagmarksdel söder därom. I skogen står insprängt några cirka 150-åriga ekar som trots att de stått tätt har kvar viss lavflora med bland annat signalarten brun nållav samt ekticka. På skuggade klippblock finns den mindre vanliga fällmossan som växer i skogar med relativt lång kontinuitet. Floran är tydligt påverkad av den slutna karaktär som området haft sedan en tid och består främst av ett glest skikt av blåsippa och liljekonvalj.

Den öppna ekhagmarken hyser främst upp till cirka 80-åriga ekar som står i dungar med glest inslag av nypon och enbuskar. Hagen är välbetad och till viss del gödslad men har mellan block och på svårgödslade ställen kvar viss hagmarksflora med arter som gråfibbla, gulmåra, tjärblomster, betad ljung och solvända.

Bibehållande av värdena

Det tätare partiet i norr ska, för att förlänga livet på de grova ekarna, röjas från lövuppslag. Enstaka träd som konkurrerar med ekarna om kronutrymmet bör tas bort. Övriga nu betade delar ska ha fortsatt hävd för att behålla naturvärdena samt får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 700 Norra och Södra Teden slättsjöar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 41, 62, 70

Naturvärdesbedömning

Båda sjöarna har förutsättningar att hysa en rik fågelfauna med arter knutna till slättsjöar.

Beskrivning

Tedensjöarna ligger i nordvästlig riktning från Björsätters tätort. Norra och Södra Teden bildades genom sänkning av Teden. Båda sjöarna är grunda och näringsrika och kan beskrivas som slättsjöar med rik vasstillgång. I Södra Teden är vassarna koncentrerade till norra delen. Sjöarna visar tecken på övergödning och vissa år förekommer syrebrist med fiskdöd som följd.

Sjöarna har sedan tidigare varit kända för sitt fågelliv med arter som de rödlistade arterna rördrom(NT), brunand(VU) och sävsparv(VU) samt vattenrall, rörhöna, vigg, rörsångare och sävsångare.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bestå om området undantas från ingrepp som till exempel dikning, utfyllnad och ytterligare övergödning.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 701 Ekhult hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 12, 34, 42

Naturvärdesbedömning

En mycket fin och värdefull hagmark med stort inslag av grova och intressanta ekar av betydelse för bland annat vedsvampar och insekter knutna till gammal ek. Floran har till viss del undgått gödning och har där rikligt med arter. Området ligger naturskönt invid Norra Teden och har även betydelse för landskapsbildningen. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Norra Tedens södra strand, väster om Ekhult, ligger detta hagmarksområde med stort inslag av grova ekar. Frekvent finns även enbuskar samt en och annan tall, gran, björk och apel. I norra delen växer enstaka klibbal.

Skorpbark, död ved och mulm förekommer på och i ek. Den mindre vanliga och rödlistade ekväxande trädsvampen oxtungssvamp(NT) förekommer på enstaka träd i området. Den blanksvarta trämyran (*Lasius fuliginosus*) är också den knuten till främst gamla ekar och lever i några av träden i området. I en grov asp med inslag av död ved har bålgetingar sitt bo i ett hackspethål.

Den till stora delen gödelspåverkade floran domineras av tuvtåtel, hundäxing och brännässla. Denna är dock bitvis utbytt mot en mycket artrik växtlighet med arter som brudbröd, gulmåra, blodrot, gökärt,

svinrot, smultron, gullviva, luddhavre, ängsklocka, jungfrulin och betad ljung. På sydvända torra partier växer även den fina solvändan.

Bibehållande av värdena

Området ska för att behålla de höga naturvärdena ha fortsatt bete. Träd och buskar som konkurrerar med ekarna om kronutrymmet bör tas bort. Ingen gödsling får ske då detta skulle missgynna floran.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 702 Ekhult park- och gårdsmiljö

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 34, 41

Naturvärdesbedömning

Värdet i denna parkmiljö ligger helt i de fantastiskt grova lövträden. Till största delen är det gamla alléträd av ek, lind, lönn och kastanj. Detta område har få motsvarigheter i Åtvidabergs kommun vad gäller antalet mycket grova ädellövträd. Dessa är av mycket stort värde för en rad växt- och djurarter. Här förekommer rödlistade arter, bland annat den inom EU:s naturvårdsarbete prioriterade skalbaggen läderbagge(NT). Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Ekhult ligger mycket fint inramad av sina vackra alléer och mellan sjöarna Norra och Södra Teden, två kilometer norr om Björsätters tätort. Detta område följer i huvudsak sträckningen av de tre gamla alléerna fram till gården. Området inkluderar även en bitvis betad mark norr om alléerna. Huvuddelen av alléträden är riktigt gamla. Bland dessa finns flera trädslag representerade, dominerar gör dock lind. Övriga lövträd är ek, kastanj och lönn. I de betade delarna finns dock också flera högintressanta träd, bland annat en mycket gammal och grov lind i norr. I norra delen av området hittar man även björk. Flera av de grova lindarna i allén fungerar som boträd. Floran är i den betade delen mycket trivial till följd av kvävepåverkan. Betet är dock mycket gott, vilket gör att det hålls öppet runt träden.

Vid insektundersökning i området har man bland annat hittat skalbaggar *Globicornis rufitarsis* och *Microrhagus lepidus* och orangevingad kamklobagge. Även ett fynd av den rödlistade arten läderbagge(NT) har rapporterats från området.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om de grova lövträden sparas. De bör hållas fria från sly och konkurrerande träd. Yngre träd i området bör gynnas som framtida arvtagare.

Skydd: Alléer utgör biotopskyddsområden. Strandskydd gäller delar inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 703 Ekhult ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

I området finns värdefulla ekpartier med inslag av grov ek av intresse för bland annat insekter, svampar och lavar. Yngre ek av flera årgångar har stort framtidsvärde om de får stå kvar. I ett sådant blandat bestånd finns den för organismer knutna till gammal ek så viktiga kontinuiteten. Död ved förekommer i form av lågor och högstubbar av bland annat ek. Att de grova asparna är viktiga för fågellivet vittnar

bohålen om. I betade eller f d betade partier finns även till viss del en fin hagmarksflora. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Gården Ekhult ligger cirka två kilometer norr om Björsäters tätort. Några små ekholmar i en åkermark norr om gården, är be vuxna med halvgrova ekar samt några aspar, tallar och inslag av en. Floran innehåller relativt vanliga arter såsom lundgröe, skogsklöver, liljekonvalj och vitmåra samt på och vid de bara hållarna fårsvingel, styvmorsviol och kärleksört.

Söder om ekholmarna och vägen från Ekhult mot Skärdala finns ett skogsparti som ingår i betesmark. Området domineras av halvgrov ek men har även andra ädla lövträd i form av lönn och lind. Tall, björk och asp finns frekvent i området tillsammans med enbuskar och nypon. Flera betesgynnade växter finns representerade som till exempel darrgräs, gulmåra, tjärblomster, bockrot, betad ljun och smultron.

Nordost om skjutbanan på Ekhults marker ligger en fin ekdominerade dunge. Här finns ekar i alla åldrar, de äldsta är dock troligen yngre än 100 år. Förutom ekar finns här grova hålaspar, enstaka tall, en, rönn, hassel och gran. Här finns även värdefulla lågor och högstubbar av bland annat ek. Floran är bitvis lundartad, bitvis hyser den dock arter som hör en hagmark till. Detta tyder på att området förr varit betesmark. Som exempel på dessa ljusälskande arter kan man nämna ängsskära, brudbröd samt stor- och liten blåklocka. Av lundväxterna är kanske vippärt, liljekonvalj, lundgröe och lundstarr de mest utpräglade.

Bibehållande av värdena

De små åkerholmarna i norr bör hållas öppna genom röjning. I söder bör betet fortsätta för att gynna de äldre lövträden och ge den kvarvarande hagmarksfloran en chans att finnas kvar. I det nordöstra delområdet bör man spara ekarna, de grova asparna, lågor och högstubbar. Röj med fördel bort barrträdsinslag.

Skydd: Åkerholmar mindre än 0,5 ha utgör biotopskyddsområden. I övrigt saknas skydd.

Å 704 Norra Teden lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Vid Norra Tedens östra strand finns några värdefulla marker. Detta område inom Åtvidabergs kommun hyser bland annat grov lind. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Norra Tedens östra strand intill kommungränsen finns några tidigare hävdade områden som nu bitvis övergått till lundkaraktär. Området innanför kommungränsen är fortfarande öppet och hyser rikligt med enbuskar, enstaka björk, ek, rönn samt en och annan grov lind. Floran är relativt trivial och till stor del gödselpåverkad.

Bibehållande av värdena

Hagmarks karaktären bör helst bibehållas genom bete. Ett visst lövskogsbruk kan utföras där äldre lövträd gynnas genom frihuggning.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 705 Skärdalaeken grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 16

Naturvärdesbedömning

Eken har mycket högt naturvärde då den innehåller mycket död ved som ger goda förutsättningar för till exempel ett rikt insektsliv. I eken förekommer den rödlistade skalbaggen läderbagge(NT), som är en prioriterad art inom EU:s naturvårdsarbete. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

En grov ek står vid vägskälet, den norra infarten mot Ekhult utmed vägen mellan Björsäter och Örtomta, 500 meter söder om kommungränsen. Eken har en vid krona. Grenverket börjar på 3 meters höjd över marken. Omkretsen är 4,2 meter. Det finns döda grenar både i kronan och på marken. Det finns en stamhållighet, cirka 50x15 cm, 6 meter upp på stammen. På stammen växer lavar som spiklaven *Calicium salicinum*, flarnlav och klotterlav. I stamhålligheten har den rödlistade arten läderbagge(NT) påträffats i mulmen.

Bibehållande av värdena

Eken bör skyddas från alla åtgärder som kan skada den och även i fortsättningen stå fri från sly och konkurrerande träd. Döda grenar såväl på trädet som på marken bör sparas.

Skydd: Eken är skyddad som naturminne sedan 1958.

Å 706 Skärdala hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Värdefulla delar med hagmark, igenväxande ekhage, blandlövskogsdungar samt en mer sluten ekskog. Området hyser grova ekar, som är av värde för till exempel insekter och lavar, samt en fin flora av både lund- och hagmarkskaraktär. I mer öppen hagmark finns bitvis flera hävdgynnade kärlväxter. I andra delar finns också en mycket värdefull lundartad miljö med mer ovanliga skuggföredragande arter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Mellan sjöarna Gersken och Losjön vid Skärdala i kommunens nordligaste del finns några lövskogsdominerade partier som delvis är betade och andra delar som håller på att växa igen. De betade markerna hyser ekar, bland annat flera riktigt grova i nordvästra delen, samt inslag av grova aspar men även björk, en, tall, gran och hassel.

Växtligheten är mycket varierande, även inom de olika delområdena, med inslag av gödselpåverkad flora men även rikligt med hagmarksväxter både på de nu betade delarna och de partier som håller på att växa igen. Växter som är värda att nämnas är hävdgynnade arter som svinrot, gullviva, brudbröd, gökärt och den rödlistade arten ängsskära(NT) samt mera skuggföredragande arter som piprör, getrams, stenbär, liljekonvalj, blåsippan, samt de mindre vanliga lungört, vippärt och underviol. De största ekarna börjar komma upp i den åldern då de är av stort intresse för många insekter och lavar.

Närmare Gersken finns en ekskog som också troligen har ingått i betesmark, vilket de stora enarna vittnar om, men som nu fått en skuggig lundkaraktär med flera ovanliga arter som lungört, underviol och vårärt i det annars relativt glesa fältskiktet som domineras av lundgröe, piprör och stenbär. Frekvent förekommande finns även getrams, lundstarr och den rödlistade arten ängsskära(NT). Den mer ovanliga

fällmossan(signalart) växer på skuggiga klippblock och påvisar att området kan ha lång skoglig kontinuitet.

Från Björsättersvägen och norr om vägen till Vissvik finns en smal långsträckt öppen hagmark vilken hyser ett antal hävdgynnade arter som svinrot, ängsvädd, gullviva, jungfrulin, solvända och kattfot. Här har även de rödlistade arterna korskovall(NT) och ängsskära(NT) noterats.

Bibehållande av värdena

De betade partierna ska för att inte växa igen ha fortsatt bete, om möjligt intensifierat. Hagmarken får inte gödslas. Ekskogen i söder ska lämnas utan åtgärd för att den fina lundfloran ska bevaras. Områdena i övrigt kan skötas med lövskogsbruk där äldre lövträd sparas och gynnas genom gallring av främst barrträd samt lövuppslag.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 707 Bomelstorp hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Här finns en värdefull variation mellan slutna och öppna lövdominerade partier, vilket gör miljön lämplig för flera olika typer av växt- och djursamhällen. Halvgrova till grova ekar förekommer. Ogödslade hagmarkspartier hyser en variationsrik flora med krävande hagmarksväxter. I mer slutna delar finns skuggföredragande lundväxter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Bomelstorp ligger vid sjön Gersken cirka två kilometer nordost om Björsätters tätort. Det mosaikartade landskapet vid Bomelstorp hyser såväl öppna, betade marker som trädbeklädda, lundartade delar.

Väster om sjön ligger ett hagmarksområde som delvis är undantaget från bete och är av mera lundkaraktär. Hela området hyser hassel i riklig mängd men även ek, asp, apel, gran och tall. Ett buskskikt av hagtorn, en och nypon är mer eller mindre väl utpräglat. På de betade, öppna delarna finns en rad hagmarksväxter däribland brudbröd, svinrot, gullviva samt i kantonerna även ängsklocka, rödklint, prästkrage och den rödlistade arten ängsskära(NT). Flera skuggföredragande lundväxter finns även representerade i den sydvästra delen som lundstarr, lundgröe, liljekonvalj, stenbär, blåsippa, getrams samt den lite ovanligare trolldruvan.

Mot sydost vid sjön finns några skogliga partier som domineras av tämligen ung ek och hasselbuketter. Här finns också gott om barrträd representerade av tall och gran samt inslag av rönn, asp, al och björk. Flera värdefulla lågor, högstubbar och boträd finns spridda i skogen. Floran är på mer slutna delar lundartad med lundgröe som dominant över bland annat stenbär, blåsippa, liljekonvalj, trolldruva och lundstarr. På öppna delar syns gott om örnbräken och rödven.

I söder finns en öppen hagmark som har inslag av björk och ek. I hagen finns bitvis en utpräglad hagmarksflora med krävande arter såsom kattfot, jungfrulin, brudbröd, knägräs, gullviva, svinrot och ängsvädd. Tyvärr är delar av hagmarken kvävepåverkad, och floran där därmed trivial.

Norr och öster om Fridhem finns några lövdominerade områden som hyser relativt grova ekar samt inslag av hagmarksväxter vilka vittnar om att områdena har varit hävdade. Förutom partier med hagmarkskaraktär finns mer slutna delar som även hävdats men som till stora delar nu växer igen och har fått lundartad flora. På de betade partierna kan man finna flera hävdberoende arter så som den rödlistade arten ängsskära(NT), brudbröd, solvända, gulmåra, bockrot, knägräs, gullviva och darrgräs. Den mer lundartade floran i slutna delar domineras av lundgröe, stenbär och liljekonvalj men har, främst i

kantzonerna, inslag av sötvedel, vippärt och backvicker. Även här finns den mindre vanliga trolldruvan i de mest slutna partierna.

Bibehållande av värdena

Om naturvärdena ska finnas kvar krävs att betet fortsätter, åtminstone på de mer öppna delarna, och om möjligt intensifieras. Rójning kan krävas. Markerna får inte gödslas. Övriga delar av lundkaraktär bör skötas mycket försiktigt med lövskogsbruk där äldre grova träd sparas och gynnas. Lågor, boträd och högstubbar sparas.

Skydd: Strandskydd gäller delar inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 708 Säters hage och lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 42

Naturvärdesbedömning

Säters marker hyser här ett mosaikartat, variationsrikt landskap. Åkrar ligger omväxlande med betesmarker och mer slutna åkerholmar. Det finns hagmark med hävdgynnad flora. Dessa marker har stort värde för variationsrikedomen i landskapet. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Markerna vid Säters gård, tre kilometer nordost om Björsäters tätort, är variationsrika. Åkermark ligger omväxlande med skogsdungar och hagmarker.

I det sydvästra delområdet finner man en blandskogsdunge kantad av medelgrova till grova aspar. Innanför bården av asp finner man att halvgrov ek dominerar, men här finns även inslag av tall, gran, björk, hasselstrutar och enbuskar. Enbuskarna skvallrar tillsammans med delar av floran om att denna dunge tidigare varit betad. Hagmarksväxter som dröjt sig kvar är till exempel svinrot, smultron och brudbröd. Här finns också skuggälskande växter som kommit med skogen, bland annat blåsippan, liljekonvalj och stenbär.

Öster om skogsdungen vid Sätersbacka tar betesmark vid. Först kommer en liten björkhage där det förutom björk finns enstaka asp, tall, ek och vildapel. Spritt i hagen står även en- och nyponbuskar. Öster om björkhagen följer en ekhage med inslag av björk, gran samt en och nyponbuskar. Floran är av torrängstyp med inslag av smultron, solvända, prästkrage, lingon, vårbrodd, darrgräs samt kuddar av betad ljung. Tyvärr är delar av hagmarken kvävepåverkade och floran på dessa delar trivialiserad.

I norr ligger en hagmark. Hagmarken hyser bland annat torrängsväxter som solvända, kattfot, rödklint och kuddar av betad ljung.

Skalbaggen ekoxe har rapporterats från Säters gård.

Bibehållande av värdena

I skogsdungen kan rójning ske. Gynna dock ädla lövträd, lågor, torrträd och boträd. På hagmarkerna är fortsatt, något intensifierat bete önskvärt. Slyrójning bör ske vid behov. Markerna får inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 709 Sankt Ola berghäll

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 70

Naturvärdesbedömning

Ön är sedan lång tid tillbaka känd som växtplats för den i länet mycket sällsynta arten getlav. Getlav är endast känd från ett fåtal platser i Sverige.

Beskrivning

Ön Sankt Ola ligger i sjön Hövern på gränsen till Söderköpings kommun, cirka fyra kilometer nordost om Björsätters tätort. På öns västsida inom Åtvidabergs kommunen växer getlav på berghällar. Getlav förekommer på ytterligare lokaler kring Hövern i Linköpings och Söderköpings kommuner.

Bibehållande av värdena

Förändringar i miljön på eller i omedelbar närhet av lokalen utgör ett hot. Området bör undantas alla ingrepp som kan påverka getlaven negativt.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 710 Stora Vissvik viltvatten

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12

Naturvärdesbedömning

Viltvattnet mellan Stora Vissvik och Säter är ännu av lokalt intresse, då det ännu är tämligen vegetationsfattigt och inte har några intressanta stränder eller bra häckmiljöer för fåglar. Alla viltvatten och andra småvatten är dock intressanta i ett landskapsperspektiv, då de är en bristvara i dagens landskap.

Beskrivning

Cirka 600 meter söder om Stora Vissvik i kommunens nordligaste del ligger ett anlagt kräft- och viltvatten, cirka 100 x 200 meter stort. Området ligger i en svacka i terrängen, med ungskog på långsidorna och ohävdad fd åkermark i ändarna i öster och väster. I nordost finns dock medelålders tallskog. I väst ändan finns dels en takpannetipp, dels en bit strand med endast svag sluttning. Här växer bland annat brun- och nickskära, förgätmigej och kärrkavle.

Stränderna är annars branta, med en 1-5 meter bred bård av bredkaveldun, vass och vecketåg. Ute i vattnet ses någon art av slinga, och en hel del grönalger som bildar ett ludd. Kräfter förekommer. Fågellivet bedöms ännu dåligt utvecklat.

Bibehållande av värdena

Det finns flera åtgärder som ökar viltvattnets naturvärden. Häckningsöar för fåglar bör anläggas. I väster skulle tegeltippen med fördel kunna avlägsnas och hela strandlinjen göras svagt sluttande. En yta som sen skulle kunna betas eller slås.

Skydd: Strandskydd

Å 711 Stora Vissvik lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34

Naturvärdesbedömning

Värdefulla ek- och blandskogspartier med inslag av gamla ekar (<150år) och enstaka grov lind. Ädla lövträd som nått en sådan ålder är av mycket stort värde för till exempel insekter och lavar. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Mellan gården Stora Vissvik och sjön Höverns västra strand, intill kommungränsen i norr, finns några bland- och ekskogspartier. Hela området hyser ekar främst runt 80 år. Även björk, asp, tall, gran och klibbal finns i olika omfattning. Flera av ekarna är gamla och grova. Partiet längst mot sydväst hyser främst ek men även enstaka gammal lind.

Floran är relativt trivial och typisk för halvslutna till slutna blandlövskogar med lundgröe, liljekonvalj, stenbär och på torrare partier även backvicker samt enstaka vippärt.

Bibehållande av värdena

Man bör gynna alla gamla lövträd genom att gallra och röja bort träd och lövuppslag som konkurrerar med ekarnas kronor. Försiktigt lövskogsbruk kan utföras, dock ska ädla lövträd sparas i olika ålder så att kontinuiteten behålls även i framtiden. Området skulle med fördel kunna ingå i betesmark.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 712 Hövern sjö

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G F

Referenser: 10, 67, 70

Naturvärdesbedömning

Hövern är en stor och flikig sjö med varierad bottenpografi och långa sträckor oexploaterade stränder. Sjön ligger i ett för kommunen typiskt sprickdalssystem. Som en ö nära den östra stranden finns ett av kommunens största flyttblock. Sjön har bedömts vara av kommunalt intresse även i Linköpings kommun.

Beskrivning

Sjön Hövern är belägen cirka 65 m.ö.h på gränsen mellan Linköping, Åtvidaberg och Söderköpings kommuner. Avrinningen sker österut i Söderköpingsåns vattensystem till vilken Hövern är en av källsjöarna. Hövern har övervägande steniga och bergiga stränder ofta med skärgårdsprägel. I sjön finns ett antal öar och tillsammans med de bitvis höga bergbranterna runt sjön tyder de på en varierad bottenpografi med ganska stora djup. Sjön kantas oftast av barrskog, ibland med stort inslag av asp och andra lövträd.

Öster om Orrholmen finns ett mycket stort flyttblock som kallas Målsten. Det ligger cirka 30 meter ut från land och bildar en 15 meter bred ö som med branta sidor reser sig 5-6 meter över vattenytan.

Enligt enstaka provtagningar de senaste 30 åren kan sjön karakteriseras som måttlig näringsrik. Sikt djupet har bestämts till mellan 1,5 och 2,9 meter. Motståndskraften mot försurning är god.

Sjöns fiskfauna utgörs av abborre, braxen, gädda, gös, lake, mört, sarv och sutare. Den lilla fisken nissöga har påträffats i norra delen inom Linköpings kommun. Signalkräfta förekommer.

Barrskogen på Långö som är en nyckelbiotop samt ön Sankt Ola med den sällsynta arten getlav beskrivs som egna objekt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet består om sjön undantas från åtgärder som kan skada naturmiljön såsom vattenförorening, bebyggelse och avverkning av öar och bryn.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter på ömse sidor av strandlinjen.

Å 713

Lund ekhage

Området ingår numera som en del i Å 135 Åtvidsnäs ädelövskog och trädbärande hage (Åtvidsnäs naturreservat).

Å 714

Lund ekskog

Området ingår numera som en del i Å 135 Åtvidsnäs ädelövskog och trädbärande hage (Åtvidsnäs naturreservat).

Å 715 Adelsnäs ladugård grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Väster om Adelsnäs ladugård växer en ek med stamdiametern 13 dm. Denna ek är en mycket viktig komponent i eklandskapet och har potential hysa hotade och ovanliga arter. På trädet växer signalarten brun nållav som visar på höga naturvärden och en kontinuitet av gamla ekar.

Beskrivning

Väster om Adelsnäs ladugård växer en ek med stamdiametern 13 dm. Trädet växer öppet och har en vid krona. Barkstrukturen är grov och här växer signalarten brun nållav. Några död grenar med diametern 1-2 dm förekommer på trädets nedre del.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska kontinuerlig röjning ske runt eken så att igenväxning hindras. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 716 Adelsnäs ladugård ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 10 och 13 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I området finner man signalarterna gulpudrad spiklav och brun nållav. De visar på kontinuitet av gamla ekar i området och att det kan förekomma en rik lavflora med ovanliga och sällsynta arter här.

Beskrivning

200 m norr om Adelsnäs Ladugård ligger en ekdunge på en kulle. Trädsiktet är relativt tätt och dominerat av ek med stamdiametern 4-6 dm. Här förekommer dock ekar med diametern 10 och 13 dm. På dessa ekar finner man signalarterna gulpudrad spiklav och brun nållav. Här växer även alm, lönn, sälg och körsbär med en diameter på 3-4 dm. Busksiktet är glest och här växer arter som ek, hagtorn och hassel. I fältsiktet växer arter som liljekonvalje och hundäxing.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädets grenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar kan sparas och lövträd som inte berör ekarnas kronor kan sparas.

Skydd: Saknas

Å 717 Smedjegårdens ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I området växer signalarten gulpudrad spiklav som visar på att det i området kan finnas en lavflora som innehåller ovanliga och sällsynta arter.

Beskrivning

Vid Bysjöns södra strand ligger en mindre ädellövskog på en kulle med branta sluttningar mot sjön. Ekar växer tätt i området och de har en dominerande stamdiameter på 3-5 dm. Här finns dock enstaka grövre ekar med en diameter på 7-9 dm. På en av de grövre ekarna växer signalarten gulpudrad spiklav. Flertalet av ekarna har smala kronor. I området växer klena till medelgrova träd av alm, lind, lönn och bok. Vid strandkanten växer al. Buskskiktet är glest och här växer arter som lönn, lind och rönn. I fältskiktet finner man bland annat lundgröe och liljekonvalj.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Strandskydd gäller 100 m från strandlinjen

Å 718 Nya Sunneborg grov ek

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Denna ek är en mycket viktig komponent i eklandskapet och kan hysa en rad hotade och ovanliga arter. Trädet har två håligheter med mulm som skapar ett gynnsamt substrat för insekter. I håligheten vid trädbasen finner man spillning efter vad som sannolikt är den tidigare rödlistade bruna guldbaggen. Denna art kan räknas som signalart och här finns goda förutsättningar för fler sällsynta och hotade insekter. På trädet växer signalarten gulpudrad spiklav som visar på goda förutsättningar för en lavflora som innehåller ovanliga och sällsynta arter.

Beskrivning

Vid Sunneborg växer en ek med stamdiametern 15 dm. Trädet växer öppet och solexponerat mellan tomtmark och betesmark. Kronan är vid och i kronan finns grova grenar med en diameter på 4-6 dm. Trädet har grov skorpbark och en stor hålighet med rikligt med mulm vid basen och ytterligare ett stort hål längre upp på stammen. I mulmen finner man spillning efter vad som sannolikt är den tidigare rödlistade bruna guldbaggen. På trädet växer signalarten gulpudrad spiklav.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska man fortsätta att beta runt eken så att igenväxning hindras. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 719 Sunneborg trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som hyser ekar i olika ålder. kan utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Ett värde finns även knutet till fältskiktet där det i den nyrestaureerade hagen glest förekommer en hävdgynnad flora.

Beskrivning

Kring Nya Sunneborg sydväst om Adelsnäs ladugård finns ett ekbeståndet som hyser ekar i olika ålder. Grövre ekar med stamdiametern 7-9 förekommer i enstaka exemplar och då främst i sydväst. Ekbeståndet kan utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. Ett värde finns även knutet till fältskiktet där det i den nyrestaureerade hagen glest förekommer en hävdgynnad flora. Här växer arter som liten blålocka, bockrot, gökärt, mandelblom och gullviva. I området förekommer även andra ädellövträd som ask och alm där några har en diameter på 5-7 dm. Dessa träd kan bli värdefulla i framtiden.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden bör bete fortsätta i hagen så att igenväxning hindras. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 720 Gamla Sunneborg grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd och kan utgöra en viktig komponent och spridningsväg i eklandskapet. Trädets grova bark är gynnsam för en krävande lavflora och döda grenar i kronan är ett bra substrat för insekter och svampar.

Beskrivning

250 m sydväst om Nya Sunneborg, vid väggkanten, växer en ek med stamdiametern 11 dm. Trädet har mellanvid krona och relativt glest lövverk. Flera av de nedre grenarna har blivit kapade. Trädet har grov bark och på den växer triviala lavar som grön spiklav, vägglav och bitterlav. I kronan förekommer död ved.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska marken runt trädet hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädets krona. Kontinuerlig röjning krävs.

Skydd: Saknas

Å 721 Sunneborg ekbestånd

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som hyser ekar i olika ålder. Dessa ekar kan utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I närområdet finns ekmiljöer med mycket höga naturvärden.

Beskrivning

Söder om Gamla Sunneborg finns ett ekbestånd. I området har man lämnat ekar vid avverkningen. Ekbeståndet är olikåldrigt. Det finns inslag av grövre ekar med en diameter på upp mot 7 dm.

350 m SV om Nya Sunneborg finns en ek med stamdiametern 8 dm. Dess naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Detta träd kan utgöra en viktig komponent och spridningsväg i eklandskapet.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden bör området röjas kontinuerligt så att träd inte tillåts växa upp och skugga ekarna. Gran ska dock tas bort. Död ved lämnas. Marken runt solitärträdet bör hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädets krona. Kontinuerlig röjning krävs.

Skydd: Saknas

Å 722 Arkens ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I området förekommer grov död ved både som stående och liggande träd. Detta är viktiga substrat för t.ex. insekter och svampar och spår efter insekter finns på veden.

Beskrivning

500 m sydväst om Grindstugan på markerna söder om Adelnäs ligger en långsträckt ekskog där ekarna växer tätt. I öster gränsar området mot åker och i väster ligger granskogen tätt inpå. Trädskiktet dominerad av ek som finns i olik ålder, många av ekarna mäter dock 6-8 dm i diameter och i nordost växer den grövsta eken med en diameter på 9 dm. Ekarna har mellan till smala kronor och vidast kronor mot åkern där solbelysningen är god. De grövsta ekarna har skorp bark. I området förekommer även asp med diametern 4-6 dm och körsbär och lönn med diametern 1-2 dm. Här växer en trivial flora med arter som lundgröe, smultron och skogsnäva. I området förekommer grov död ved glest i form av stående döda ekar och en eklåga. På den döda veden finns spår efter insekter.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova ekar ska frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 723 Smedstorps lövskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Beskrivning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Här förekommer även yngre ekar. I området förekommer död ved i form av ett stående dött körsbärsträd och en eklåga med diametern 3 dm. Eklågan är i ett senare nedbrytningsstadium och är ett gynnsamt substrat för t.ex. insekter och svampar.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska området lämnas för fri utveckling. Gran ska dock tas bort. Ljusbrunnar kan med fördel huggas kring grova och spärrgreniga ekar. Död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 724 Kyrkogatans allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 90

Naturvärdesbedömning

Allén är bevarandevärd och dess naturvärden är knutna till de relativt grova träden som även utgör ett mycket fint rumsbildande element och ingår i ett större sammanhang.

Beskrivning

Mellan gamla och nya kyrkan längs kyrkogatan står en trädrad bestående av ask. Trädraden anlades i samband med att den nya kyrkan färdigställdes och invigs år 1885. Den utgör ett komplement till de träd som ca 15 år tidigare (ca år 1870) planterats kring den gamla kyrkan.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska allén kontinuerligt ses över, säkerhetsbeskrivning kan komma att behövas. Nyplanteringar av träd kan bli aktuella över tiden. I avvaktan på en totalföryngring 50-100 år fram i tiden kan en alternativ åtgärd vara att plantera ett snabbväxande träd som tillfällig utfyllnad för att bibehålla homogeniteten.

Skydd: Allén omfattas av det generella biotopskyddet

Å 725

Åtvidsnäs ekhage

Området ingår numera som en del i Å 135 Åtvidsnäs ädelövskog och trädbärande hage (Åtvidsnäs naturreservat).

Å 726

Åtvidsnäs grova ekar

Området ingår numera som en del i Å 135 Åtvidsnäs ädelövskog och trädbärande hage (Åtvidsnäs naturreservat).

Å 727 Humpa bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

En värdefull bäck vars främsta naturvärden är knutna till inslaget av de grova alarna längs med bäcken.

Beskrivning

I Humpaområdet rinner en bäck vars främsta naturvärden är knutna till inslaget av de grova alarna längs med bäcken. De grövsta alarna mäter 4-6 dm i diameter och kan snart utveckla håligheter som är gynnsamt för insektlivet. Bäcken är långsamt flytande och har finsediment i botten vilket begränsar dess möjligheter att hysa en intressant bottenfauna. Bäcken är dock ett viktigt inslag i naturen för att skapa en livs miljö för organismer knutna till vatten som t.e.x. groddjur och insekter med livsstadier i vattnet. Av vikt är också att bäcken nedströms detta områdes avgränsning får betydligt större naturvärden med grovkornigare substrat och bra skuggning. En påverkan i detta område kan påverka vattnet nedströms negativt.

Bibehållande av värdena

För att behålla områdets naturvärden ska bäcken och dess kantzoner lämnas orörda. Död ved ska lämnas. Inga åtgärder som kan påverka vattenföringen i bäcken eller grumla dess vatten ska göras.

Skydd: Strandskydd

Å 728 Humpa barrträd

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område med äldre barrträd som är av stort värde för till exempel insekter.

Beskrivning

I Humpaområdet finns en grandunge vars naturvärden är knutna till att det i området växer rikligt med äldre granar med stamdiametern 6-9 dm. Äldre träd är ett viktigt inslag i landskapet och gynnar många hotade arter knutna till just gamla träd.

Spritt på båda sidor om väg 134 i området vid Humpa finns flera grova granar och tallar med stamdiameter 7-9 dm. Dess naturvärden är knutna till trädens relativt höga ålder. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. I vissa träd förekommer allmänt med döda grenar som kan bli substrat för t.ex. insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om skogsbruket i området även i fortsättningen sker med naturvårdshänsyn och hänsyn till friluftslivet.

Skydd: Saknas

Å 729 Östantorp lövskogsområden

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

I området kring Östergården finns värdefulla och tilltalande marker med ädellöv. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. De yngre ekarna har framtidsvärden och kan komma att fungera som en viktig komponent och spridningsvägar för organismer knutna till ek och gamla träd i eklandskapet.

Beskrivning

I området kring Östergården finns flera delområden med ädellövskog och ädellövdungar. Markerna domineras av yngre ek med förekomst av grövre ek, björk och asp som kan fungera som viktiga spridningsvägar.

Norr om Östergården finns en ekdunge som domineras av yngre ek med stamdiametern 3-6 dm. Ett fåtal ekar mäter även 7-8 dm. I området växer även några äldre aspar med en diameter på 4 dm och i dessa finns bohål som visar på att området är viktigt för fågellivet. Liknande karaktär har även en lövdunge 100 m nordväst om Östergården. Där växer grova björkar med en stamdiameter på 6-7 dm. Flera av träden har skorpbark. I området växer även en ek med diametern 8 dm, några ekar med diametern 4-6 dm och några äldre sälgar med diametern 6 dm som snart kan bli intressanta substrat för insekter.

Mellan Söderleden och Ljungvägen finns en mindre ädellövskog vars naturvärden är knutna till de grövre ekarna med en stamdiameter på 5-7 dm. Här finns även yngre ekar som med rätt skötsel kan bli vidkroniga och värdefulla ekar i framtiden. 350 m öster om Östergården finns en något större ädellövskog vars naturvärden är knutna till de relativt grova träden med en diameter på 7-8 dm. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd.

100 m söder om vårdcentralen ligger en lövdunge med grövre aspar, med en diameter på 4-5 dm, spridda i området. Aspar blir relativt snabbt intressanta för fåglar att bygga bo i och med håligheter blir träden intressanta för insekter. Ökar mängden död ved i området kan den även bli intressant för insekter. Västerut övergår denna lövdunge till att få mer eksogskaraktär där områdets naturvärden är knutna till ekarna. Här dominerar yngre ek med stamdiametern 3-5 dm men även grövre ek förekommer glest med en diameter på 6-9 dm. De grövsta ekarna växer i öster och i brynet mot vårdhemmet. Dessa ekar kan utgöra en viktig spridningsväg för organismer knutna till ek. I området växer även några äldre aspar med en diameter på 5 dm och i dessa finns bohål som visar på att området är viktigt för fågellivet.

Straxt utanför vårdcentralen, ca 50 meter nordväst, växer en grov björk med stamdiametern 7 dm och grov bark med ca 10 cm djupa fåror vars naturvärden är knutna till att trädet är gammalt. Gamla och grova träd utgör en viktiga komponenter i landskapet och har potential att hysa intressanta organismer av t.ex. insekter. På trädet växer tickor och död ved förekommer allmänt i kronan.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 730 Edberga grov tall

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

En värdefull tall vars naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Död ved förekommer allmänt på trädets som grövre grenar och gynnar t.ex. insektslivet.

Beskrivning

Öster om Fiskarhagen mellan Söderleden och Ljungvägen växer en stålig tall med stamdiametern 9 dm. Tallen växer på flack mark vid kanten av en gångstig och den är solexponerad. Trädet har plattad krona och grova grenar med en diameter på 1,5 dm. I kronan finns allmänt med klena döda grenar. Barken har antagit pansarbarksstruktur som är ett tecken på hög ålder.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska det få stå fritt från andra träd.

Skydd: Saknas

Å 731 Fornlunden lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I området finns även äldre asp och tall som har potential att i framtiden kunna fungera som substrat och hysa ovanliga och hotade organismer. På en äldre tall i söder växer den rödlistade talltickan(NT). Där denna art förkommer finns ofta hotade och rödlistade arter. I norr står en död ek som skapar gynnsamma förhållanden för insekter knutna till död ved.

Beskrivning

Norr och söder om Konvaljevägen, där den övergår till cykelväg, ligger en lövskog. Den södra delen är lätt kuperad och småblockig medan den norra delen har bergkaraktär. Ek förekommer allmänt i hela området och har i söder en dominerande diameter på 3-5 dm. I norr växer de grövsta ekarna med en diameter på 6-8 dm och några ekar växer solexponerat i bryn. I söder förekommer ett allmänt inslag av asp och tall där flera mäter 5-6 dm i diameter. På en senvuxen tall i söder finns rikligt med hackhål och här växer den rödlistade talltickan(NT). Buskar förekommer allmänt i området och består av arter som hassel, asp och rönn. I fältskiktet finner man i söder rikligt med örnbräken. Andra arter som förekommer spritt i området är blåbär, tuvtåtel, lundgröe och träjon. Död ved är en brist i området men i norr står en död ek med stamdiametern 6 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan

sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas. Grova aspar och tallar ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 732 Edberga grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekarnas naturvärden är knutna till deras ålder och att de utgör en viktig komponent i landskapet. Gamla och grova träd har potential att hysa intressanta organismer av t.ex. insekter och lavar. Träden kan fungera som spridningskorridorer i eklandskapet.

Beskrivning

Söder om Konvaljevägen, i gränsen mellan tallskog och tomter, växer tre grova ekar med stamdiametern 7,9 och 10 dm. Runt träden växer allmänt med lövsly. Träden har vida kronor även om grenar kapats på det grövsta trädet. Träden har skorp bark men hyser bara vanliga lavar som t.ex. grön spiklav. På det mellersta trädet har man satt fast bräder med ståltråd på stammen.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla området naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor. Brädor som är fastsatta på stammen på en av ekarna ska avlägsnas. Grenar bör inte kapas på ekarna.

Skydd: Saknas

Å 733 Hasselbacken ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 6-8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Död ved förekommer tämligen allmänt i form av grövre grenar, en eklåga på 8 dm och en stående död ek med diametern 4 dm som har rikligt med insektsangrepp. Den döda veden är gynnsam för främst insektsfaunan och kan hysa ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

I Edberga, söder om Åkervägen, ligger en ekskog som i nordväst övergår i en trädrad där ekarna växer på klippt gräsmatta. Ek dominerar i området och förekommer i olik ålder. De grövre ekarna finns spridda i området och mäter 6-11 dm i diameter. Många av ekarna har relativt smala kronor efter att ha stått i tätare skog. Mot vägen finns dock vidkronig ek. I området växer björk allmänt med diametern 2-4 dm. Skogen har nyligen blivit röjd och lind kommer kraftigt i buskskiktet. Här växer även måbär, rönn och ek. Fältskiktet är trivialt med arter som örnbråken, lundgröe och timotej. Död ved förekommer tämligen allmänt i området. Här finner man en eklåga på 8 dm, en gren på 3 dm och en hög av grenar med diametern 2-3 dm som lämnats i området vid röjningsarbeten. I området finns även en stående död ek med diametern 4 dm och den har rikligt med insektsangrepp.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 734 Humpa grov lönn

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till trädets höga ålder och dess grova bark. Trädet har potential att hysa ovanliga och hotade arter av till exempel insekter och lavar knutna till gamla träd. På och vid trädet finns död ved i olika nedbrytningsstadier som gynnar insektslivet.

Beskrivning

I norra delen av Humpaområdet, strax söder om Ingatorpsvägen, växer en lönn med stamdiametern 11 dm. Trädet växer i kanten av en yngre lövskog med rikligt med sly av lönn på stenig mark. Trädet är vidkronigt och har skorp bark. Döda grenar med diametern 1-2 dm förekommer både på trädet och på marken. Grenarna på marken är väl nerbrutna.

Bibehållande av värdena

För att behålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt runt trädet och lämna död ved.

Skydd: Saknas

Å 735 Ingatorpsvägen grova lindar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till att träden är gamla och har utvecklat håligheter med mulm. Detta är viktiga substrat för insekter. I mulmen på det grövtsta trädet finns spillning, troligen av brun guldbagge. Den är en signalart och här finns därför förutsättningar för fler intressanta insekter.

Beskrivning

Norr om Ingatorpsvägen, strax söder om nya kyrkogården växer tre lindar med stamdiametern 18, 10 och 7 dm. Träden växer vid väggkanten och skuggar varandra men har inga andra träd i direkt anslutning. På de två grövsta träden har grenar eller delar av stammen brutits av. Linden som mäter 18 dm har en stor hålighet med rikligt med mulm. I mulmen finns insektspillning efter av vad som troligen är brun guldbagge. Även i trädet som har en diameter på 10 finns en större hålighet ca 3 m upp. Linden som mäter 7 dm i diameter saknar håligheter och har smal krona.

Bibehållande av värdena

För att behålla områdets naturvärden ska träden lämnas orörda kontinuerlig röjning ske runt träden och död ved ska lämnas. Åtgärder i form av beskärning kan bli aktuellt i framtiden för att träden ska bli så gamla som möjligt och inte skada någon.

Skydd: Saknas

Å 736 Nya kyrkogården bäck

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89, 100

Naturvärdesbedömning

Områdets främsta naturvärden är knutna till det strömmande vattnet och den grovkorniga botten som har god potential att hysa en intressant bottenfauna. Ett värde är även knutet till de grova träden i anslutning till bäcken som är ett viktigt inslag för organismer knutna till gamla träd.

Beskrivning

Längs med kyrkogårdens östra kant rinner en bäck fram från söder till norr. Vattnet är strömmande och botten är grovkornig med inslag av block. Bäckens bredd är ca 1 m. Här och var längs sträckan finns mindre vattenfall. I norr rinner bäcken under vägen och sedan vidare i en ravin. I mitten av området finns en liten damm. Längs med bäcken växer allmänt med gamla träd som skuggar bäcken. Al dominerar och många är grova med en stamdiameter på 4-6 dm. Här växer även enstaka grov gran och ek. Andra trädslag som förekommer längs med bäcken är ask, lind, lönn, alm, asp och björk. Buskskiktet är bitvis rikligt med arter som ask, lönn och salix. I fältskiktet växer starr, majbräken och älggräs. Utter(NT) har observerats vintertid.

Bibehållande av värdena

För att behålla området naturvärden ska området lämnas för fri utveckling och död ved ska lämnas. Inga åtgärder som kan påverka vattenföringen i bäcken eller grumla dess vatten ska göras.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 737 Nya kyrkogården grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till den relativt gamla eken. Trädet har stora framtidsvärden i eklandskapet och har potential att kunna hysa hotade och ovanliga arter av t.ex. insekter och lavar.

Beskrivning

På kyrkogården växer en ek med stamdiameteren 9 dm och en bok med diameteren 7 dm. Träden växer på klippt gräsmatta. Kronorna är vida och går in i varandra. Eken har skorp bark och på den växer triviala lavar som bitterlav och slånlav.

Bibehållande av värdena

För att behålla området naturvärden ska marken runt träden hållas öppen. Boken kan eventuellt tas ner för att möjliggöra ekkronans utbredning.

Skydd: Saknas

Å 738 Nya kyrkogården grova granar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ett värdefullt område med äldre granar som är av stort värde för till exempel insekter.

Beskrivning

I västra kanten av nya kyrkogården finns ett område där det växer rikligt med äldre granar med stamdiametern 7-9 dm. Äldre träd är ett viktigt inslag i landskapet och gynnar många hotade arter knutna till just gamla träd. I området förekommer även ett allmänt inslag av död ved i form av grova lågor och enstaka grov stående död ved. Den döda veden är ett viktigt substrat för t.ex. insekter och mossor.

På kyrkogården växer även två granar med stamdiametern 7 dm. Deras naturvärden är knutna till trädens relativt höga ålder. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om grandungen lämnas för fri utveckling och död ved får ligga kvar. Marken runt solitärträden bör även fortsättningsvis hållas öppna.

Skydd: Saknas

Å 739

Bruksgatan allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Allén har ett visst värde knutet till äldre fristående ädellövträd.

Beskrivning

Längs Bruksgatan finns resterna kvar efter en äldre allé. Tidigare stod en rad grova almar här tillsammans med några askar. Almsjukan har emellertid drabbat allén hårt och idag finns bara några högstubbar kvar av almarna. Askarna står emellertid kvar. På dessa finns några mindre vanliga lavar i form av ljuskantad sköldlav och vitskivlav som båda är knutna till just gamla ädellövträd i solbelysta lägen.

Bibehållande av värdena

Allén bör restaureras genom nyplantering av inhemska ädellövträd där almar dött.

Naturvårdsarter

Vitskivlav, ljuskantad sköldlav

Skydd: Träden i allén omfattas av det generella biotopskyddet

Fältbesök: 2021-12-15

**Granskning
av text:** 2022-01-11

Å 740 Östantorpsvägen allé

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Längs med Östantorpsvägen sträcker sig en allé vars naturvärden är knutna till de grova träden som utgör en viktig komponent i landskapet. Gamla och grova träd har potential att hysa intressanta organismer av t.ex. insekter. På några av träden finner man den mindre vanliga blanksvarta trädmyran som många gånger åtföljs av andra intressanta insektsarter.

Beskrivning

Längs med Östantorpsvägen sträcker sig en allé med lind, en ask och alm. Flertalet av träden är almar. I norr växer några av träden i parkmiljö. Alléträden är grova och har en diameter på 7-11 dm och de äldsta har skorpbark. Runt träden växer rikligt med lövsly. Träden har en trivial lavflora med arter som grön spiklav och slånlav. Asken är vidkronig medan många av almarna har smala kronor och glest lövverk. På träden påträffas den mindre vanliga blanksvarta trädmyran.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska röjning ske kontinuerligt runt träden.

Skydd: Området omfattas av det generella biotopskyddet

Å 741 Östantorpsvägen grov lönn

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till trädets ålder. Gamla och grova träd har potential att hysa intressanta organismer av till exempel insekter. Trädet har mindre ytor med blottad kärnved och detta gynnar insektslivet.

Beskrivning

Vid korsningen Östantorpsvägen-Bondegatan växer en grov lönn med stamdiametern 10 dm. Trädet växer på klippt gräsmatta i anslutning till tomtmark. Trädet är vidkronigt, friskt och har vuxit relativt snabbt då barken är ganska slät. På några ställen har barken spruckit och blottad kärnved finns. Några av trädets grenar har sågats av och i trädet hänger en gunga.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt trädet hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 742 Kaplansgatan grova ekar

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekarnas naturvärden är främst knutna till att det i området finns en förekomst av den mycket sällsynta och akut hotade arten igelkottstaggsvamp(CR). I området växer även den rödlistade oxtungsvampen(NT). Detta gör att träden ingår i en värdekärna i eklandskapet och utgör på så sätt en mycket viktig komponent och spridningsväg för hotade arter. I området finner man även signalarten sotlav som indikerar långvarig förekomst av gamla träd och att det på lokalen vanligen finns fler ovanliga och rödlistade arter.

Beskrivning

Strax norr om korsningen Söderleden-Kaplansgatan växer tre grova ekar med stamdiametern 8-10 dm. Ekarna växer på klippt gräsmatta i anslutning till hyreshus. Ekarna har mellanvida kronor och är friska. Flera grenar har kapats. På träden finns även små partier med blottad kärnved och klen död ved förekommer sparsamt i kronorna. På träden växer signalarten sotlav och på en stubbe växer den rödlistade oxtungsvampen(NT). På eken längst i söder, i en klyka på blottad kärnved, växer den rödlistade arten igelkottstaggsvamp(CR).

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska fortsatt gräsklippning ske. Åtgärder i form av beskärning kan bli aktuellt i framtiden för att träden ska bli så gamla som möjligt och inte skada någon. Träden bör dock tillåtas att bli vidkroniga. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 743 Adelsnäsvägen allé

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 90, 93

Naturvärdesbedömning

Alléns naturvärden är knutna till de grova träden som utgör en viktig komponent i landskapet. Gamla och grova träd har potential att hysa intressanta organismer av till exempel insekter. Detta är den naturvårdsmässigt värdefullaste allén i Åtvidaberg med en mängd grova almar med håligheter och mulm. Med avseende på antal hålträd (16 st) och trädens struktur är den en av länets värdefullaste alléer. Med tanke på funna arter i allén och närheten till områden med en mängd rödlistade arter är det högst sannolikt att allén hyser ett högt antal rödlistade småkryp i form av skalbaggar och klokrypare. Allén är dessutom en av de äldsta och kulturhistoriskt viktigaste alléerna i Åtvidaberg, tillsammans med Stenhusgatan och Bruksgatan.

Beskrivning

Längs med Adelsnäsvägen löper en allé som tidigare fanns ända fram till Järnvägsgatan men kan idag sägas upphöra där kanalen skär Adelsnäsvägen. Träden är i hög grad olikåldriga. Alm förefaller ha varit det helt dominerande trädslaget i äldre tiders allé. Idag ingår även lönn, lind och ask. På en alm finns brun nållav och åtminstone spillning från någon guldbagge. Det är troligt att vedinsekter kan vara intressanta i allén. I allén förekommer den sällsynta brun trädmyra (*Lasius brunneus*) och ovanliga lacksvart trädmyra (*Lasius fuliginosus*).

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska röjning ske kontinuerligt runt träden. Flera träd hyser naturvärden varför de bör bevaras. Dessa träd bör man om behov finns försöka veteranträdsbeskära. Man måste undvika körskador vid gräsklippning och trimning.

Skydd: Området omfattas av det generella biotopskyddet för allér.

Å 744 Bysjön grova ekar

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de grova ekarna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har potential att hysa hotade arter knutna till ekmiljöer.

Beskrivning

Nordost om Bysjön växer ett tjugotal grova och vidkroniga ekar på tomtmark.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar bevaras även i framtiden stå öppet. Helst ska död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 745 Kammarbovägen grov alm

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att det är ett gammalt träd med grov bark som utgör ett lämpligt substrat för till exempel en mer krävande lavflora. Grova träd har stor potential att inom kort bilda håligheter som gynnar insektslivet och medföljande ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

Vid kanten av Kammarbovägen växer en grov alm med stamdiametern 12 dm. Trädet står solexponerat och är vidkronigt och solexponerat. Några grenar som vuxit ut mot vägen har kapats. Dess bark är grov med barksprickor på ca 5 cm. På dess bark finner man dock endast triviala kryptogamer som brosklav och allémossa.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor.

Skydd: Saknas

Å 746 Centralskolan grova lövträd

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de relativt grova lövträden som framförallt består av ek. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

På södra sidan av Centralskolan finns en ekdunge med naturvärden knutna till de relativt gamla ekarna som har en stamdiameter på 6-7dm och den grövsta eken mäter 9 dm i diameter. På skolgården växer även två solitära ekar med en stamdiameter på 8 dm. Ekarna växer nära en värdekärna för ekar och kan bidra till föryngringen av ek och vara en viktig del i spridningen av ekorganismer på sikt.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden ska man röja kontinuerligt kring träden så att de får stå öppet. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 747 Västantorpsvägen ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets främsta naturvärden är knutna till de två grövsta grova ekarna med en stamdiameter på 12-13 dm. Dessa träd har stora framtidsvärden i eklandskapet och har potential att kunna hysa hotade och ovanliga arter av t.ex. insekter och lavar. Även de yngre ekarna har stor framtida potential.

Beskrivning

Norr om Västantorpsvägen finns en ekdunge med ekar i olika ålder och med en stamdiameter på 3-13 dm. Varav två ekar mäter 12 och 13 dm. De äldre ekarna är relativt vidkroniga medan de yngre har smala kronor. I området växer även enstaka träd av lind och gran. Längst i öster är området öppet och har klippt gräs. Buskskiktet är rikligt och domineras av hassel med inslag av måbär, ask och lönn. I det glesa fältskiktet växer triviala arter som kråkvicker, kirskaal och lundgröe.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla området naturvärden ska grova ekar ska frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 748 Slevringe grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Vid Slevringevägen växer en grov ek med stamdiameter 14 dm vars naturvärden är knutna till dess höga ålder och stora potential att inom kort få håligheter och kunna hysa t.ex. en intressant insektsfauna. Dess grova bark är mogen för att vara substrat för en mer krävande lavflora.

Beskrivning

Vid Slevringevägen växer en grov ek med stamdiameter 14 dm. Eken växer solitärt och den står solexponerat och är vidkronig. Eken har skorp bark med ca 7 cm djupa barksprickor och på barken växer triviala lavar som bitterlav och grön spiklav. På en gren i kronan finns blottad kärnved.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla naturvärdet ska marken runt trädet hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i dess krona. Åtgärder i form av beskärning kan bli aktuellt för att trädet ska bli så gammalt som möjligt och inte skada någon.

Skydd: Saknas

Å 749 Skogvaktarevågen ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-11 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde.

Beskrivning

Sydväst om Skogvaktarvågen ligger en ekdunge mellan golfbanan och tomtmarker. Terrängen är kuperad med ett berg som sluttar ner mot golfbanan. I trädsiktet växer ek med en dominerande diameter på 6-8 dm. Den grövsta eken som växer ute på golfbanan mäter dock hela 11 dm i diameter. Träden har vida kronor ut mot golfbanan och de äldsta träden har skorpbark. I busksiktet växer rikligt med ek, nypon, hassel och hallon. Fältsiktet är trivialt med arter som gulsporre, kärleksört och liljekonvalj.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Blommande buskar kan lämnas glest. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 750 Golfrestaurangen grov ek

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Trädets naturvärden är knutna till dess höga ålder som har gjort att det har utvecklat håligheter med mulm. Detta är intressant för till exempel ovanliga och hotade insekter och svampar. Eken växer i ett kärnområde med värdefulla ekar i eklandskapet och är en viktig komponent i detta. På trädet finns blottad kärnved med insektangrepp och här växer svavelticka.

Beskrivning

Vid golfrestaurangen växer en ek med stamdiametern 12 dm. Trädet är vidkronigt trots att flera grenar kapats. Barken är grov och på trädet finns blottad kärnved med insektsangrepp. På trädets blottade kärnved växer även svavelticka. Flera håligheter finns, både högt uppe i trädet och vid basen. Vid basen finns allmänt med mulm.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska marken runt trädet hållas öppen. Död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 751 Golfbanan ekdungar

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar kan få betydelse i eklandskapet i framtiden och hysa hotade arter och fungera som spridningskorridor.

Beskrivning

Norr om trädgårdshotellet står två ekar med en stamdiameter på 8 och 6 dm. Deras naturvärden är knutna till att träden är relativt gamla och växer i ett kärnområde med ovanliga och hotade organismer som är knutna till ekar. Dessa ekar kan få betydelse i eklandskapet i framtiden och hysa hotade arter och fungera som spridningskorridor.

På golfbanan norr om Ängefall finns tre ekområden där ekarna har en dominerande stamdiameter på 5-6 dm där enstaka ek har en diameter på 8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Blommande buskar kan lämnas glest. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 752 Slevringe blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 6, 34, 41, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I området förekommer viktiga komponenter som död ved i olika grovlek och nedbrytningsstadier och i en ek finns en hållighet med mulm. Detta gynnar till exempel insektslivet och svampar.

Beskrivning

500 meter väster om Slevringe ligger en blandskog gränsande mot åker och granplantering. Området har troligen hävdats längre tillbaka i tiden och på marken finns block spritt. Trädskiktet är olikåldrigt och varierat med trädslag som asp, gran, björk och tall med diametern 2-4 dm. I området växer även ek allmänt och den dominerande diametern är 4-5 dm, dock förekommer sparsamt grövre ekar med diametern 7-9 dm. I sydost är området öppnare och här växer områdets grövsta ek med diametern 10 dm. Här finns även en mindre hållighet med lite mulm. I buskskiktet växer ung hassel glest. Floran är trivial med arter som midsommarblomster, smultron, blåbär och örnbräken. Området har karaktär av igenväxning och till viss del fri utveckling och här förekommer därför tämligen allmänt död ved som klen och grov död ved. Här finns lågor av både barr- och lövträd och den finns i olika nedbrytningsstadier. (Området har tidigare ingått som en del i objekt 112).

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska området i stort lämnas för fri utveckling. Gran kan dock huggas bort och ljusbrunnar skapas kring grova och spärrgreniga ekar.

Skydd: Saknas

Å 753 Slevringe trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 6-14 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. I det grövsta trädet finns en stor hålighet och i hagen förekommer enstaka stående döda ekar, den grövsta är 8 dm i diameter. Dessa komponenter är viktiga för t.ex. insekter och svampar. På det grövsta trädet växer signalarten brun nållav som visar på kontinuitet av gamla ekar i området. Ett värde finns också knutet till inslaget av den hävdgynnade floran med arter som bockrot, liten blåklocka, gökärt, mandelblom och vårbrådd.

Beskrivning

200 m norr om Slevringe ligger en trädbärande hage som gränsar mot landsvägen i norr. Terrängen är kuperad med en variation av höjder och flackare partier. I området förekommer stenblock spritt blandat med stenfria partier som troligen tidigare varit åkermark. I trädskiktet växer ekar i olik ålder spritt över området. Dominerande diameter är dock 3-4 dm. Här och var i hagen växer dock grövre och vidkroniga ekar med diametern 6-9 dm och den grövsta eken är dubbelstammig och mäter hela 14 dm i diameter. I en spricka ser man att trädet till stora delar är ihåligt. På trädets grova bark växer signalarten brun nållav. I hagen växer även glest andra trädslag rönn, körsbär, oxel, och alm. I buskskiktet växer nypon allmänt med enstaka en. Floran är bitvis trivial och gödselpåverkad med brännässlor och skräppor blandat med triviala arter som tuvtåtel och örnbräken. I hagen i stort förekommer dock magrare partier på höjder och slänter där man finner en hävdgynnad flora med arter som bockrot, liten blåklocka, gökärt, mandelblom och vårbrådd. I hagen står en död ek med diametern 8 dm och även några klenare stående döda träd förekommer i hagen. Utanför staket mot landsvägen har den rödlistade arten klasefibbla(NT) noterats.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden ska området fortsätta att betas för att hindra igenväxning och för att gynna den hävdgynnade floran. Död ved ska lämnas i området. Området ska inte gödslas.

Skydd: Saknas

Å 754 Ängefall ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 8-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde.

Beskrivning

Nordväst om Ängefall ligger en ekdunge på golfbanan. Över hela dungen finns ett rikligt inslag av block. Trädskiktet domineras av ek i olik ålder där de grövsta mäter 8-9 dm i diameter. Ekarna växer främst runt områdets ytterkanter och de är solexponerade och har relativt vida kronor. I området för övrigt växer klenare träd glest av björk, lönn, rönn och körsbär. Buskar av måbär och lönn växer glest och floran är

trivial med arter som stensöta, träjon och örnbräken. Död ved förekommer sparsamt i form av döda grenar i ekarnas kronor och en björklåga med diametern 4 dm.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 755 Golfbanan ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har framtida potential att hysa hotade arter knutna till ekmiljöer. Området ligger i ett kärnområde med värdefulla ekmiljöer vilket ökar dess värden.

Beskrivning

På golfbanan ligger en ekdunge belägen strax söder om Slevringevägen. I områdets ytterkanter växer ekar med en stamdiameter på 7-9 dm. Ekarna är vidkroniga och växer solexponerat. Flera av de grövre ekarna har skorpbark och på den växer en trivial lavflora med bland annat grön spiklav. Buskskiktet är glest och här växer främst ek. I fältskiktet växer en trivial flora med arter som hundäxing, fårsvingel och brännässla. På en ek med diametern 7 dm finns blottad kärnved.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen genom kontinuerlig röjning. Död ved lämnas

Skydd: Saknas

Å 756 Basthagen grov lind

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har värden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. På trädet växer signalarten sotlav som indikerar långvarig förekomst av gamla träd. Där sotlav finns förekommer ofta ovanliga och rödlistade arter. Trädet växer nära mycket värdefulla ädellövsmiljöer och kan vara en värdefull komponent i detta.

Beskrivning

I södra delen av Basthagen, vid Stenbordet, växer en lind med stamdiametern 10 dm. Trädet växer solexponerat i gränsen mellan väg och tomt. Linden är vidkronig och har grova grenar med en diameter på 2-3 dm. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur. På dess bark växer rikligt med signalarten sotlav.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning ske runt trädet. Vidtag försiktighet vid snöröjning och gräsklippning så att trädet inte skadas och får förkortad livslängd.

Skydd: Saknas

Å 757 Garpan ädellövområden

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

I områden i och intill Garpan finns flera grönområden vars naturvärden främst är knutna till ekarna som föryngningsbestånd och spridningskorridorer i eklandskapet. Där finns även solitärträd med relativt hög ålder som har framtidsvärden att kunna hysa ovanliga organismer knutna till gamla träd. Träd som har uppnått en relativt hög ålder kan på så sätt i framtiden fungera som viktiga komponenter i eklandskapet. Grova träd är en brist i landskapet och flera hotade och ovanliga arter är knutna till gamla träd. I nära anslutning finns andra ekmiljöer med höga naturvärden och hotade arter.

Beskrivning

Längs Slevringevägen från Gruvgatan till Garpgruvan växer en ekskog. Områdets ekar är i stort ungt men ekar med stamdiametern 5-9 dm finns spritt i området. I området finns en grov dubbelstammig sälg med diametern 5 dm. Sälgar blir i relativt ung ålder intressanta för insekter. Intill Slevringevägen vid Basthagsvägen står en grov lind med stamdiametern 7 dm vars naturvärden är knutna till att trädet är relativt gammalt.

Spritt i Garpan och västra delen av Villahagen finns ett antal solitärträd som är grova ekar med stamdiametern 7-8 dm.

På västra sidan om Folkparken växer en ekskog med ekar i olik ålder där den grövsta eken mäter 8 dm i stamdiameter. 400 m väster om Folkparken finns två ädellövområden insprängda mellan tomtmark. Det som ligger mellan Blåbärsvägen och Lingonvägen innehåller ett ekbestånd med relativt grova ekar med en stamdiameter på 6-8 dm. Här förekommer även andra ädellövträd som kan få stora värden i framtiden. Det andra som är placerat mellan Entitevägen och Hjortronvägen utmed gång- och cykelvägen har en lundartad ädellövmiljö där man finner glest spridda signalarter för lundmiljöer som ormbär och hässlebrodd. Trädskiktet är i stort ungt men några grövre träd av ask och alm med stamdiametern 7-8 dm växer i området.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska regelbunden men försiktig röjning ske. Hassel och bärande buskar ska sparas. Gran ska dock tas bort. Ljusbrunnar bör med fördel huggas kring grova och spärrgreniga ekar. Död ved lämnas. Lundartade miljöer bör lämnas mer eller mindre orörda.

Skydd: Saknas

Å 758 Basthagen vattensamling

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutet till att det finns en rapport om större vattensalamander. Lokaler som hyser ovanliga arter bör bevaras. Denna plats kan vara en viktig spridningsväg för denna art och andra groddjur.

Beskrivning

Mellan Klövervägen och järnvägen finns ett öppet dike där man har hittat större vattensalamander.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden ska diket lämnas öppet och orört.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet omfattas av generell biotopskydd. Större vattensalamander är fridlyst.

Å 759 Mosippevägen grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till att träden är gamla och att de har en viktig funktion som spridningskorridorer i eklandskapet. Träden har vuxit ganska fort och har trots sin grova diameter precis fått skorpbark. Inga signalarter hittades men grön spiklav växer på träden. Inom en snar framtid kan dock dessa träd hysa en intressant lavflora.

Beskrivning

I nordvästra delen av bostadsområdet Basthagen växer två grova ekar med stamdiametern 12 dm. Ekarna växer bland yngre lövträd som ligger insprängt mellan bostadshusen. De yngre träden skuggar delvis ekarna. Träden har vida kronor och är solexponerade. Några av de nedersta av grenarna på båda träden har blivit avsågade. Träden har precis fått så grov bark att den antagit skorpbarksstruktur och på barken växer grön spiklav. Det sydligaste av träden har mindre spår av insektsnag på grenar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla området naturvärden ska marken runt träden hållas öppen genom kontinuerlig röjning och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor. Död ved ska lämnas.

Skydd: Området omfattas av detaljplan och har beteckning att marken inte får bebyggas/värdefull vegetation ska bevaras.

Å 760 Basthagen ädellövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

I östra delen av Basthagen ligger en ädellövskog vars främsta naturvärden är knutna till ädellövskogsmiljön. I norr växer en grov ek med stamdiametern 10 dm och denna har potential att kunna hysa intressanta organismer. De flesta av träden har i dag främst framtidsvärden. I söder har området ädellövskogskaraktär med en blockig välskuggad brant där man finner signalarten hässlebrodd som är knuten till lundmiljöer. För denna del utvecklas fritt kommer den att få stora naturvärden. Området har värden som tätortsnära natur.

Beskrivning

I östra delen av Basthagen ligger en ädellövskog. Terrängen är i stora delar av området kuperad med brant sluttning åt öster. I norr sträcker sig området runt en mindre hållmarkstallskog och i söder består området av en blockig välskuggad brant. Trädskiktet i norr domineras av ek i olika åldrar med en dominerande stamdiameter på 3-5 dm. Grövre ekar finns dock glest spridda med diametern 7-9 dm och längst i

norr växer en ek med diametern 10 dm. Längs med hållmarken i norr växer senvuxen ek. I söder är yngre lindar ett vanligt inslag tillsammans med björk, ek och asp. Tall förekommer spritt i området och dessa har en diameter på 2-4 dm. I buskskiktet växer arter som lind, lönn och ek. Det tätaste buskskiktet återfinns längst i norr och i söder. I fältskiktet finner man främst i söder en skugg- och lundartad flora med hässlebrådd, blåsippan och lundgröe.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar och även spärrgreniga yngre ekar frihuggas. I norr växer en grov ek med stamdiametern 10 dm som starkt hotas av igenväxning. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Områdets södra del kan lämnas för fri utveckling dock kan brynekar frihuggas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 761 Basthagen hållmarkstallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Hållmarkstallskogens naturvärden främst är knutna till de gamla tallarna som har pansarbark och plattade kronor. På tallarna växer den rödlistade arten tallticka(NT) som visar på en kontinuitet av gammal tall och tillsammans med den förekommer ofta rödlistade arter. Död ved förekommer sparsamt och bidrar till att gynna vedlevande insekter. Området har värden som tätortsnära natur.

Beskrivning

Öster om Basthagen ligger en hållmarkstallskog i nära anslutning till bostadsområdet. Terrängen är kuperad med brant sluttande kanter och berg i dagen. Trädskiktet domineras av tall. De finns i olik ålder men med en dominerande diameter på 3-5 dm. I området förekommer allmänt med äldre tallar med diametern 6-7 dm. Flera av dem har pansarbark och plattade kronor och på dem kan man finna den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). I området finns glest spritt senvuxen ek med diametern 1-4 dm. I buskskiktet förekommer allmänt arter som ek, lind, rönn och en. Fältskiktet är förhållandevis rikligt och här växer arter som blåbär, liljekonvalj, och träjon. Död ved förekommer sparsamt i form av enstaka grov död ved både som stående och liggande exemplar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska det lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 762 Basthagen grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Ekarna kan fungera som viktiga komponenter i eklandskapet. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

Norr om Basthagen på var sin sida om järnvägen växer två grova ekar med stamdiametern 9 och 10 dm. Träden står öppet och solexponerat utan andra träd i närheten. De är vidkroniga och friska och eken söder om järnvägen har skorpbark. På dess bark växer grön spiklav och slånlav. I trädens kronor finns enstaka döda grenar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor.

Skydd: Saknas

Å 763 Folkparken granskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till att det i området förekommer allmänt med gamla barrträd med stamdiametern 7-8 dm och den grövsta granen mäter hela 10 dm i diameter. I landskapet finns en brist på grova träd och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till gamla träd. Området har därför potential att hysa ovanliga arter.

Beskrivning

Väster om Folkparken i Åtvidabergs tätort finns ett granskogsområde vars naturvärden är knutna till att det i området förekommer allmänt med gamla granar med stamdiametern 7-8 dm och den grövsta granen mäter hela 10 dm i diameter. Området har även värden som tätortsnära natur och genom området löper stigar.

Bibehållande av värdena

Avverkning bör inte ske mer än i begränsad omfattning och successivt genom plockhuggning. Grova barrträd bör sparas. I hela området bör död ved och kullfallna träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 764 Axels park ädellövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de grova ekarna med en stamdiameter på 7 dm och den grövsta eken som mäter 10 dm i diameter. Dessa ekar är viktiga komponenter i eklandskapet och bidrar till förnyringen. Då flera värdekärnor för ek finns i närområdet är detta ett strategiskt område för spridningen av ekorganismer. I området finns en död senvuxen ek med hållighet och mulm som är positivt för insektslivet.

Beskrivning

I södra delen av bostadsområdet Villahagen ligger en mindre ädellövskog dominerad av ek. Området sträcker sig som en smal bård mellan tomter och runt en mindre tallskog som ligger på ett berg. Trädskiktet är varierat men ek är det trädslag som förekommer mest frekvent. Ek finns i olik ålder med ett allmänt inslag av grövre ek med stamdiametern 5-7 dm. I söder växer områdets grövsta ek med en

diameter på 10 dm. Vid kanten av berget står en senvuxen död ek med stamdiametern 4 dm. I denna finns håligheter och mulm. I trädskiktet växer yngre till medelålders träd av ask, alm, lönn och lind. I området växer även några yngre tallar och några grövre björkar med diametern 5-8 dm. I buskskiktet växer rikligt med sly av ädellöv och rönn. Fältskiktet är trivialt och på den torra marken växer arter som lundgröe och liljekonvalj. På ek i södra delen mot Slevringevägen har den rödlistade vedsvampen ekticka(NT) noterats.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 765 Erik Görans park ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är främst knutna till de grova träden. Här växer grova ekar med stamdiametern 7-9 dm. Några av dessa ekar har skorpbark och kommer inom kort att kunna hysa en intressant lavflora. De kan också fungera som en viktig del i eklandskapet och fungera som spridningskorridorer för organismer knutna till ek. Ett värde finns också knutet till de gamla tallarna i området som har potential att kunna hysa en intressant insektfauna.

Beskrivning

I hörnet Villavägen och Erik Görans väg ligger en ekdunge som även hyser en lekpark. I området växer sju ekar med stamdiametern 6-9 dm. Ekarna växer ganska tätt och deras kronor når varandra. Ekarna har vuxit snabbt men några har skorpbark. I området växer även gamla tallar med diametern 6-7 dm. Dessa står ganska tätt men är solexponerade. Som tecken på att tallarna är gamla kan man på vissa se ett tidigt stadium av pansarbark.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen, fortsatt gräsklippning säkrar detta.

Skydd: Saknas

Å 766 Axels väg grov ek

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är främst knutna till fyndet av de rödlistade skalbaggarna *Colydium filiforme*(EN) och skeppsvarvflugan(NT). Då den hyser dessa arter har den ett stort värde i eklandskapet och dess ovanliga och hotade organismer. På trädet finner man även brun nållav som visar på kontinuitet av gamla ekar i området.

Beskrivning

Vid Axelsväg 1 växer en ek med stamdiametern 9 dm vid gatkanten. Trädet växer solexponerat men har en relativt smal krona och plattad krona. Några av grenarna har blivit kapade längre tillbaka i tiden. På stammen finns blottade kärnved och på den finns gnag efter den rödlistade skalbaggen skeppsvarvflugan(NT). På trädet hittades även ett exemplar av den rödlistade och mycket ovanliga och starkt hotade skalbaggen *Colydium filiforme*(EN), vilken inte är hittad i Östergötland på minst hundra år. På eken växer signalarten brun nållav. I trädets krona förekommer allmänt med död ved och på den växer tickor.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska trädet stå öppet för solinstrålning. Trädet ska aktas vid snöröjning och gräsklippning.

Skydd: Saknas

Å 767 Axels väg grov dubbelstammig ek

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Detta träd har värden knutna till ovanliga och hotade organismer i eklandsskapet som är beroende av gamla träd för spridning och som habitat. Vid trädets bas finns en mindre hålighet med mulm. I mulmen finner man spillning efter vad som troligen är den tidigare rödlistade brun guldbagge. Där den förekommer finns sannolikt fler intressanta insekter.

Beskrivning

Vid Axelsväg 1, vid gatkanten, växer en dubbelstammig ek med diametern 9 dm. Eken växer solexponerat och har mellanvid krona. Kronans grenar är knotiga och har en diameter på 2-3 dm. Några av trädets grenar har längre tillbaka blivit kapade. Trädets bark är mycket grov och på den växer triviala lavar som grön spiklav och blåslav. Vid trädets bas finns en mindre hålighet och ur den kommer rikligt med mulm. I mulmen finner man spillning efter vad som troligen är den tidigare rödlistade brun guldbagge.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska trädet stå öppet för solinstrålning. Trädet ska aktas vid snöröjning och gräsklippning.

Skydd: Saknas

Å 768 Gamla kyrkan grova lindar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till det stora antalet relativt grova lindar som med tiden har stor potential att få mycket höga naturvärden och kunna hysa hotade arter av t.ex. lavar.

Beskrivning

Runt gamla kyrkan växer ett fyrtiotal grova lindar i en hästskoformation. Lindarna är jämnåriga och har en stamdiameter på 7-8 dm. De växer ganska tätt och deras kronor går i varandra. Träden är friska men några grenar har på vissa träd sågats av för framkomlighetens skull.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska träden övervakas av en trädkundig person som kontinuerligt kan undehålla dem.

Skydd: Saknas

Å 769 Stora kyrkan park

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

I anslutning till Stora kyrkan ligger en park vars naturvärden är knutna till de grova ädellövträden. Områdets grövsta träd är en ek med stamdiametern 20 dm. Ett träd som detta har mycket stora naturvärden och hyser med stor sannolikhet hotade arter. I området växer för övrigt grova ekar med diametern 7-9 dm och ek finns i olik ålder vilket är viktigt för att på sikt behålla områdets höga naturvärden. På flera av de grövre ädellövträden finner man signalarterna sotlav och brun nållav vilka visar på kontinuitet av gamla träd och förekomst av ovanliga och hotade arter. Parken ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

I anslutning till Stora kyrkan ligger en park med rikligt med grova träd. Träden växer ganska tätt och då främst yngre ekar har kronor som går in i varandra. Marken består av klippt gräs och är flack i väster för att i öster bli mer kuperad med slänter. I parken växer allmänt med ekar med stamdiametern 6-8 dm. Den grövsta eken växer i centrala delar av området och den mäter hela 20 dm i diameter och har grov skorp bark. För övrigt har de de grövsta träden utgjorts av alm, 12-15 dm i diameter. Almarna har dock drabbats av almsjuka, men några grova träd har sparats som högstubbar. I området förekommer även ett mindre inslag av ask, lind, lönn, lärk, tall, gran och oxel med diametern 5-10 dm. I öster växer även en grov al med diametern 7 dm. På de grövre ädellövträden finner man intressanta signalarter som brun nållav och sotlav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska gräset fortsätta att klippas för att hålla marken öppen. Föryngringsträd av ek finns men de står tätt och en gallring behövs för att de ska kunna bli vidkroniga. För att behålla parkens variation behövs plantering av föryngringsträd av de olika trädslagen. Specifik skötsel kan behövas för de gamla träden för att de ska bli så gamla som möjligt utan att gå sönder eller skada någon.

Skydd: Saknas

Å 770 Svennbergsvägen grov ask

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Vid vägkorsningen Svennbergsvägen och Slevringevägen växer en ask med stamdiametern 9 dm. Dess naturvärden är främst knutna till trädets ålder. Grova träd är ett mindre vanligt inslag i landskapet och många ovanliga arter är knutna till gamla träd.

Beskrivning

Där Svenbergsvägen möter Slevringevägen växer en ask med stamdiametern 9 dm. Trädet växer på klippt gräsmatta vid väggkanten och det står solexponerat och har en vid krona. Dess bark är relativt grov och har antagit skorpbarksstruktur.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska fortsatt gräsklippning ske så marken hålls öppen runt trädet.

Skydd: Saknas

Å 771 Sjukhusgatan allé

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de relativt gamla och grova träden med stamdiametrar upp mot 12 dm och förekomsten av signalarten sotlav. Sotlav visar på höga naturvärden och att här kan finnas ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

Längs sjukhusgatan sträcker sig en allé med grova ädellövträd. I Allén växer främst lindar med en dominerande stamdiameter på 6-8 dm. De grövsta lindarna mäter dock upp mot 12 dm. Här växer även ett fåtal ädellövträd av alm, lönn och ask med stamdiametern 5-10 dm. På några av de grövre träden finner man signalarten sotlav. Många av träden har skorpbark. Träden står ganska tätt och deras kronor går i varandra. Träden är friska och saknar håligheter.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska allén kontinuerligt ses över. Nyplanteringar av träd kan bli aktuella över tiden.

Skydd: Området omfattas av det generella biotopskyddet

Å 772 Kulturhuset ädellövspark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de relativt gamla träden som växer i området. Grova träd är en brist i landskapet och det finns flera hotade arter som är knutna till gamla träd. Dessa träd i en skött park har stor potential att få stå kvar och utvecklas till värdefulla träd. Parken har ett rekreativt värde då den är lättillgänglig med sitt läge mitt i tätorten och en passerande stig och bänkar att sitta på.

Beskrivning

Sydost om Folkets hus/Kulturhuset ligger en park med en kulle i norr och flack mark i söder. Marken i söder är klippt medan den i norr är vildvuxen. Trädskiktet domineras av lönn med stamdiametrar mellan 1-8 dm varav flertalet har en diameter på 6-8 dm. Här växer även grova almar med diametern 7-9 dm. I övrigt förekommer glest träd av björk, oxel och hästkastanj med diametern 3-7 dm. Buskar saknas i den skötta parken. I norr där fältskiktet är mer vildvuxet växer en trivial flora med hundäxing, tuvtåtel och kirskål.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska fortsatt gräsklippning ske. Åtgärder i form av beskärning kan bli aktuellt i framtiden för att träden ska bli så gamla som möjligt och inte skada någon. Kontinuerlig återplantering ska ske om träd behöver avverkas.

Skydd: Saknas

Å 773 Ålundamagasinet ädellövdungar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Vid magasinet ligger två ädellövdungar vars främsta naturvärden är knutna till de grova ädellövträden av alm (högstubbar), lönn och ask med stamdiametern 5-10 dm. Grova träd är en brist i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till grova träd. På almstubbarna finns blottad ved av värde för vedinsekter.

Beskrivning

Väster om Ålundamagasinet växer grova ädellövträd av ask och lönn med diametern 5-10 dm. Här finns också en högstubbe av alm. I öster finns enbart högstubbar av almar kvar med stamdiameter på 8-10 dm. Samtliga almar har drabbats av almsjuka och har åtgärdas 2018 till kvarstående högstubbar. Barken på almarna har lossnat/tagits bort och det finns blottad ved. På träden växer triviala lavar som slånlav och blåslav. Buskar saknas och marken i öster består av klippt gräs medan fältskiktet är mer vildvuxet i väster med arter som hundäxing, liten blåklocka och timotej.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska gräset fortsätta att klippas så att igenväxning hindras. Almarnas skick ska övervakas av säkerhetsskäl. Vid nyplantering är ek lämpligt.

Skydd: Saknas

Å 774 Sporthallen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Väster om Simhallen växer en ek med stamdiametern 9 dm. Dess naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer i eklandskapet som är beroende av gamla träd.

Beskrivning

Väster om Simhallen växer en ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer öppet och solexponerat på en gräsmatta. Trädet har vid krona och relativt slät bark.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska fortsatt gräsklippning ske. Åtgärder i form av beskärning kan bli aktuellt i framtiden för att trädet ska bli så gammalt som möjligt och inte skada någon.

Skydd: Detaljplan

Å 775 Stallet grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Norr om simhallen växer en grov ek med stamdiametern 13 dm. Dess naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer i eklandskapet som är beroende av gamla träd.

Beskrivning

Norr om simhallen växer en grov ek med stamdiametern 13 dm. Eken växer på en mindre gräsyta med parkering vid sidan. Den är solexponerad och vidkronig och dess bark är grov och har antagit skorpbarksstruktur. Några av trädets grenar har längre tillbaka blivit avsågade.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden, ska fortsatt gräsklippning ske. Åtgärder i form av beskärning kan bli aktuellt i framtiden för att trädet ska bli så gammalt som möjligt och inte skada någon.

Skydd: Detaljplan

Å 776 Sjukhusgatan grov alm

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är främst knutna till trädets ålder och stamdiameter på 10 dm. Grova träd är ett mindre vanligt inslag i landskapet och många ovanliga arter är knutna till gamla träd. Trädet har blottade kärnved vilket är gynnsamt för tickor och insekter. Trädet har skorp bark och på dess bark växer triviala lavar som vägglav och grön spiklav.

Beskrivning

Vid korsningen Slevringevägen-Sjukhusgatan växer en grov alm med stamdiametern 10 dm. Trädet växer på klippt gräsmatta och är livskraftigt och solexponerat. Trädet har skorp bark och på det växer vägglav och grön spiklav. Trädet har blottad kärnved på ett ca 15 x 5 stort område.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska fortsatt gräsklippning ske så marken hålls öppen.

Skydd: Saknas

Å 777 Slaggboet grova träd

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till trädens ålder. Grova träd är ett mindre vanligt inslag i landskapet och många ovanliga arter är knutna till gamla träd. Några av träden har blottad kärnved vilket är gynnsamt för tickor och insekter.

Beskrivning

Vid vägen strax innan Slevringevägen möter Järnvägsgatan växer sju grova ädellövträd av alm och lönn med en stamdiameter på 7-10 dm. Träden har mellanvida kronor och på flera av träden har grenar ut mot gatan kapats. På några av träden är kärnveden blottad och på en av lönnarna har en gren brutits av och skapat en liten hålighet. På träden växer triviala lavar som slånlav och blåslav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden röjas och en kontinuerlig översyn göras. Träden kan i framtiden behöva beskäras för att bli så gamla som möjligt.

Skydd: Saknas

Å 778 Stenhusgatan allé

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser: 90

Naturvärdesbedömning

Detta är en av de värdefullare alléerna vad gäller naturvärden och hyser bland annat tre grova ekar med signalarten brun nållav på en av dem. Denna allé äger även mycket stora värden ur såväl kulturhistoriskt som estetiskt arkitektoniskt perspektiv.

Beskrivning

Stenhusgatan är med största sannolikhet en av de första gatorna i Åtvidaberg som kantades av alléträd. Mycket pekar på att den tillkommit tidigt under 1800-talets första hälft. Allén var från början dubbelsidig och löpte från kröken där Nygårdsvägen idag mynnar och fram till torget. Någon gång under 1920-talet stensattes gatan och då försvann också dubbelsidigheten sedan dess har allén utgjorts av en trädrad. Detta är en av de värdefullare alléerna vad gäller naturvärden och som bland annat hyser tre grova ekar med signalarten brun nållav på en av dem. Ekarna har en stamdiameter på mellan 11 och 13 dm. Till största delen består allén av lindar som vid generationsväxling har ersatt gamla och sjuka träd. Den äldre generationen träd består av ek, alm ask och lönn.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska de gamla ekarna behållas. I övrigt bör allén kontinuerligt ses över och bedömning av träden göras. Nyplanteringar av träd kan bli aktuella över tiden.

Skydd: Området omfattas av det generella biotopskyddet

Å 779 Folkparken ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de grova ekarna med en stamdiameter på 10-12 dm. Gamla träd som detta har potential att hysa en intressant flora och fauna knuten till ek. Området har också värden i dess spridning av ek i olik ålder. Området utgör en komponent i eklandskapet och kan fungera som en spridningskorridor i detta.

Beskrivning

Inom Åtvidabergs Folkpark finns en mindre ekskog. I områdes norra del löper en sydvänd slänt med blockig karaktär. Här växer olikåldrig ek och ekarna står relativt tätt. I söder är området flackt och här

växer området grovsta ekar med en diameter på 10 och 12 dm. Den grovsta eken är vidkronig och växer öppet. För övrigt växer ek med dominerande stamdiameter på 3-6 dm spritt i området. Här växer även glest med tall med en diameter på 3-7 dm. Buskar förekommer främst i den norra delen och här växer arter som ek, rönn och gran. Floran är trivial med arter som kruståtel, lundgröe och kråkvicker. Här förekommer dock även glest en hävdgynnad flora med arter som liten blåklocka och gökärt.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 780 Folkparken grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till att trädet har uppnått en ansevärd ålder och att det i landskapet är brist på grova träd. Det finns en rad hotade arter av till exempel insekter och lavar som är knutna till grova träd. Eken är också en viktig komponent i eklandskapet och kan i framtiden fungera som spridningskorridorer för ekorganismer.

Beskrivning

Vid Åtvidabergs Folkpark växer en grov ek med stamdiameter 9 dm. Eken växer strax utanför folkets park i den norra delen och gränsar till tomtmark. Eken har mellanvid krona och några av de nedre grenarna har kapats då de sträckts sig över tomtmark. Runt eken växer buskar allmänt av alm, körsbär och ask. Trädet har grov barkstruktur med ett tidigt stadium av skorp bark. På barken växer triviala lavar som mjöllavar och bitterlav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 781 Louiseparken ekdunge

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de grova ekarna. Dessa ekar är viktiga i eklandskapet och kan fungera som spridningskorridorer och habitat för hotade arter. I ett av träden finns en större hålighet vilket är gynnsamt för insektslivet. De äldre träden har grov bark och de har stor potential att kunna hysa en intressant och krävande lavflora i framtiden.

Beskrivning

Där Louisevägen möter Torggatan ligger en ekdunge som är rikligt bevuxen med ekar. De har en stamdiameter på 2-10 dm och flertalet har en diameter på 6-8 dm. Ekarna växer tätt och de har smala till

mellanvida kronor. I området växer även enstaka lönn och björk med diametern 3-4 dm. Buskar förekommer i nordost och här växer ask och lönn rikligt. Fältskiktet är vildvuxet och man finner här arter som hundäxing, blåbär och liljekonvalj. I norr finns håligheter i en ek med hålstadiet 6a (stor hålighet med mycket mulm).

Bibehållande av värdena

För bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning ske runt träden så inga träd växer upp i deras kronor. Död ved ska lämnas. Ekar ska prioriteras och grova ekar ska frihuggas. Andra träd än och eventuellt yngre ekar kan avverkas om de påverkar de grövre ekarna utbredning. Hasselbuskar ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 782 Adelswärdsgatan grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets höga ålder. Denna ek har framtidvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Eken kan fungera som en viktig komponent i eklandskapet. Här växer även signalarten sotlav som indikerar långvarig förekomst av gamla träd. Där sotlav finns förekommer ofta ovanliga och rödlistade arter.

Beskrivning

I vägkorset Adelswärdsgatan-Oxtorgsgatan växer en grov ek med stamdiametern 10 dm. Trädet är vidkronigt och friskt och saknar håligheter. Trädet har grov bark och på den växer signalarten sotlav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor.

Skydd: Saknas

Å 783 Adelswärdsgatan grova ekar

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekarnas naturvärden är knutna till trädens höga ålder. Dessa ekar har framtidvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Ekarna kan fungera som viktiga komponenter i eklandskapet. I trädet som växer i vägkorset finns en hålighet som gynnar ovanliga och hotade insekter. Här växer även signalarten sotlav som indikerar långvarig förekomst av gamla träd. Där sotlav finns förekommer ofta ovanliga och rödlistade arter. Där sotlav finns förekommer ofta ovanliga och rödlistade arter.

Beskrivning

I vägkorset Adelswärdsgatan-Oxtorgsgatan växer en grov ek med stamdiametern 14 dm och en ek med diametern 15 dm växer på tomtmarken strax intill. Ekarna är vidkroniga med grova grenar i kronan med en diameter på 2-3 dm. Trädet i väggorsningen har grov bark och på den växer signalarten sotlav. En hålighet finns i trädet som har hålstadie 5a. Trädet som växer på tomten har inte inventerats.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor.

Skydd: Saknas

Å 784 Oxtorgsgatan grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de grövre träden som är viktiga komponenter i eklandskapet och har potential att hysa hotade arter av till exempel lavar och insekter. På det grövsta trädet finner man den mindre vanliga blanksvart trädmyra. Där den finns förekommer ofta andra ovanligare insekter.

Beskrivning

I anslutning till Oxtorgsgatan växer grova ekar med en stamdiameter på 5-12 dm, varav de grövsta ekarna har diametern 9 och 12 dm. De grövsta av ekarna är vidkroniga och har skorp bark. I norr växer tre av de klenare ekarna och de står tätt. På det grövsta trädet finner man den mindre vanliga blanksvart trädmyra.

Bibehållande av värdena

För bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning ske runt träden så inga träd växer upp i deras kronor.

Skydd: Saknas

Å 785 Kalkugnsvägen lövdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till trädsiktet och inslaget av ädellöv och äldre träd.

Beskrivning

Omkring den kulturhistoriska lämningen Kalkugnen i centrala Åtvidaberg växer en lövdunge vars naturvärden är knutna till trädsiktet och inslaget av ädellöv och äldre träd. I området växer träd som börjar bli gamla av ek, alm och björk. Ädellövträden har en stamdiameter upp mot 6 dm och björkarna 6-7 dm. Några av björkarna har skorp bark. Träden växer i en brant och om de lämnas kommer de att få höga naturvärden och kan hysa t.ex. ovanliga insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras och på sikt öka om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas kvar. Barträd bör dock huggas bort.

Skydd: Saknas

Å 786 Järnvägsgatan allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 90

Naturvärdesbedömning

Längs Järnvägsgatan står en yngre allé som har ett högt framtidsvärde om den får stå kvar och utvecklas. Några av träden är grövre de flesta är dock fortfarande relativt unga.

Beskrivning

Den första allén längs Järnvägsgatan tillkom någon gång under 1800-talets senare del. Allén var i första hand ägnad åt de som färdades till fots och trädraderna stod i förband på ömse sidor av gångbanorna. År 1969 togs de gamla alléerna ner i samband med att vägen breddades. Den gamla strukturen har i stort bevarats genom de nya planteringarna. I huvudsak utgörs allén idag av två generationer träd. De äldre yttre trädraderna bestående av lind samt de nyplanterade inre trädraderna bestående av lind, lönn, rödek samt avenbok.

Bibehållande av värdena

Ersätt efterhand de träd som dör i allén.

Skydd: Området omfattas av det generella biotopskyddet

Å 787 Bryggaregatan ädellövdunge

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de grova ädellövträden av alm, lind och ask. Grova träd är en brist i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till grova träd. På några av almarna finns svampangrepp på blottad kärnved. Svampangreppen kan skynda på trädens åldrande och göra dem intressanta för insekter.

Beskrivning

Där Bryggaregatan möter Järnvägsgatan ligger en ädellövdunge. I trädskiktet dominerar grova träd av alm med stamdiametern 6-13 dm. Här växer även enstaka grova träd av ask och lind med diametern 7 dm. Som underståndare växer lönn med stamdiametern 3-5 dm tillsammans med yngre ädellövträd av ask, alm och lönn och samma arter förekommer i buskskiktet. Almarna är över lag smalkroniga och deras hälsa känns osäker och då främst i norr. På några av almarna finns svampangrepp och blottad kärnved. Fältskiktet är trivialt och här växer arter som hundkex, kirskaal och hundäxing.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning utföras runt de grova träden. Trädens skick bör kontinuerligt övervakas och beskärningar kan bli nödvändiga.

Skydd: Saknas

Å 788 Bryggaregatan allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 90

Naturvärdesbedömning

Denna yngre allé har ett högt framtidsvärde om den får stå kvar och utvecklas. Dess naturvärden är knutna till de relativt grova ädellövträden av alm, lind och ask. Grova träd är en brist i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter av som är knutna till grova träd.

Beskrivning

Längs Bryggaregatan inne i Åtvidabergs tätort står en sent tillkommen allé. Allén består främst av lindar men även av medelålders almar och askar.

Bibehållande av värdena

Ersätt efterhand de träd som dör i allén. Trädens skick bör kontinuerligt övervakas och beskärningar kan bli nödvändiga. Undvik körskador på stammen vid gräsklippning och trimmning. Undvik grävarbeten som kan skada rötterna.

Skydd: Allén omfattas av det generella biotopskyddet

Å 789 Järnvägsgatan ädellövdunge

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är främst knutna till trädens ålder och stamdiametrar på 7-12 dm. Grova träd är ett mindre vanligt inslag i landskapet och många ovanliga arter är knutna till gamla träd. Död ved saknas men en av almarna är angripen av svamp och insekter. Vissa av träden har skorpbark och på dess bark växer triviala lavar som vägglav och grön spiklav. Dessa lavar ger dock en viss indikation på att barken börjar bli mogen för mer intressanta lavar.

Beskrivning

Vid korsningen Stenhusgatan-Järnvägsgatan ligger en ädellövdunge belägen på en kulle med klippt gräsmatta. På kullen växer lind och alm med en dominerande stamdiameter på 5-7 dm, de grövsta träden mäter dock 10-12 dm. Träden växer ganska tätt och deras kronor går i varandra. En av almarna är angripen av svamp och insekter. På träden växer triviala lavar som grön spiklav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla området naturvärden, ska gräset fortsätta att klippas för att hindra igenväxning. Åtgärder i form av beskärning kan bli aktuellt i framtiden för att träden ska bli så gamla som möjligt och inte skada någon. Kontinuerlig återplantering ska ske om träd behöver avverkas.

Skydd: Saknas

Å 790 Håckla grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Objektet är en ek med stamdiametern 9 dm. Dess naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

150 m sydväst om Håckla växer en ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer mellan åker och Håcklasjön. Eken har en mellanvid krona och är solexponerad främst från åkern. I kronan växer sparsamt med klenta döda grenar. Nära eken växer yngre träd av björk och al. Trädets bark är grov och har antagit skorpbarksstruktur.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska trädet frihuggas och buskar och sly kontinuerligt röjas kring trädet. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 791

Åtvidsnäs ädellövskog

Området ingår numera som en del i Å 135 Åtvidsnäs ädelövskog och trädbärande hage (Åtvidsnäs naturreservat).

Å 792 Borthåckla ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. På områdets grövsta träd finner man den rödlistade arten oxtungsvamp(NT) och en medelstor hålighet med mulm. Ytterligare en ek med en hålighet och mulm växer i söder. I området ligger två eklågor med diametern 8 och 3 dm. Håligheter och lågor är gynnsamt för till exempel insekter och svampar och kan hysa ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

Vid gården Borthåckla ligger en ekskog som längre tillbaka i tiden ingått i betesmarker. I de centrala delarna sträcker sig området runt en öppen vildvuxen mark och i öster ligger granskogen tätt inpå. Terrängen är kuperad med sluttande slänter och i nordost ligger berget blottat. Trädsiktet domineras av ek i olik ålder. Dominerande diameter är 4-5 dm dock mäter enstaka träd 7-8 dm. Några av ekarna är vidkroniga men de flesta har smalare kronor. Områdets grövsta ek växer i norr och mäter, trots att en stor del är bortfläkt, 8 dm i diameter. På detta träd växer den rödlistade oxtungsvampen(NT) och det har även en medelstor hålighet med mulm. Även i söder finns en ek med en mindre hålighet med mulm och på trädet växer svavelticka. I norr växer asp i olik ålder allmänt och i en asp med diametern 6 dm finns en hålighet med mulm. Busksiktet är glest och här växer arter som tall, druvfläder och hallon. I norr ligger två eklågor med diametern 8 och 3 dm. Fältsiktet är trivialt och här växer örnbräken, kruståtel och hundäxing.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Aspbestånd ska sparas och glest med blommande buskar.

Skydd: Saknas

Å 793 Borthåckla grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

150 m norr om Borthåckla växer en grov ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer solexponerat vid väggkanten och den är vidkronig. Några av grenarna mot vägen har dock kapats i omgångar. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur. I trädets krona förekommer sparsamt med klena döda grenar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 794 Håckla ekskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till det olikåldriga ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar kan få betydelse i eklandskapet i framtiden och hysa hotade arter och fungera som spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

På västra och östra sidan om Håckla avloppsreningsverk finns en ekdunge respektive en ekskog med ett olikåldrigt ekbestånd där de grövsta ekarna mäter 4-6 dm i stamdiameter. Några av ekarna växer magert och är senvuxna. De äldsta träden har skorpbark och något enstaka träd har små håligheter något som gynnar lavar och insekter. På en ek i den västra dungen har den rödlistade arten ekticka(NT) noterats. Området har stora framtidsvärden. Här finns även död ved av björk och bohål i en ek.

Öster om Framhåckla ligger ännu en ekskog med ett relativt ungt ekbestånd med inslag av grövre ekar med en stamdiameter på 6-7 dm. I området förekommer eklågor med diametern 2-3 dm glest spritt. De är i olik ålder och gynnar t.ex. insekter och svampar. I området förekommer även några äldre björkar med skorpbark.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar och även spärrgreniga yngre ekar frihuggas. I norr växer en grov ek med stamdiametern 10 dm som starkt hotas av igenväxning. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Blommande buskar kan lämnas glest. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 795 Håckla reningsverk grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd.

Beskrivning

I skogspartiet vid reningsverket växer en ek med stamdiametern 9 dm. Trädet växer i en blockig brant tillsammans med träd av lönn och körsbär. Kronan är solexponerad och är mellanvid. Några av trädets grenar har kapats för länge sedan. Ekens bark är grov och har antagit skorpbarksstruktur.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets krona.

Skydd: Saknas

Å 796 Framhåckla grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer i eklandskapet som är beroende av gamla träd.

Beskrivning

150 m öster om Framhåckla växer en ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer öppet och solexponerat, dock med lövsly av körsbär och lönn växande strax intill. Trädet har vid krona och barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur. I kronan finns allmänt med döda grenar med diametern 0,5-1 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 797 Skogstorpet ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till det olikåldriga ekbeståndet och inslaget av grova ekar med en stamdiameter på 6-8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I området förekommer flera ekar med håligheter och mulm som har potential att hysa hotade arter av t.ex. insekter. Håligheter finns även i några aspar vilket tyder på att området har värden för fågellivet. I öster finns värden knutna till lundmiljön med mindre vanliga arter som vippärt och lundelm. Här finns

förutsättningar för en intressant lundflora. Död ved finns spritt i området och i öster, i branten, finns lågor i olika nedbrytningsstadier som är bra substrat för t.ex. mossor.

Beskrivning

400 m sydväst om Skogstorpet ligger en ekskog som ingår i ett större skogsområde. Terrängen är kuperad med berghöjder och flackare partier. I öster sluttar berget brant mot åkern i söder och block förekommer rikligt. Ek i olik ålder dominerar i trädskiktet. Dominerande stamdiameter är 2-5 dm men grövre ekar med diametern 7-8 dm förekommer. Störst frekvens av grova träd förekommer i norr. I norr finns ett par grova ekar med mindre håligheter med mulm. Även i öster finns en senvuxen ek med diametern 3 dm som har en hålighet med mulm. I området växer även tall med diametern 2-5 dm allmänt och enstaka tall mäter 6-7 dm i diameter. I området växer även yngre björk spritt. I norr växer några medelgrova aspar och i dem finns bohål och bålgetingbo. I buskskiktet växer skogstry, ek och björk glest och i söder är hassel allmänt förekommande. Floran är i stort trivial med arter som blåbär, tuvtåtel och örnbräken. I ost är miljön mer lundartad och man finner här lundarter som vippärt och lundelm. I området förekommer klena lågor glest spritt och de flesta har lämnats vid röjning. I öster, i branten, är frekvensen av död ved större och den finns i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar ska frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas. Branten i öster ska lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 798 Eksätter löv- och ekområden

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till det olikåldriga ekbestånden och de relativt grova ekarna. Dessa bestånd kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

I den nordostliga delen av Åtvidabergs tätort i och runt Eksätters bostadsområde finns ett antal delområden som hyser olikåldriga ekbestånd. Områdets naturvärden är främst knutna till det olikåldriga ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa bestånd kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

I det sydostliga delområdet som sträcker sig mellan järnvägen på den östra sidan av ledningsgatan och fortsätter på den västra sidan mot sunnebo finns två delområden. Väster och söder om fotbollsplanen växer de grövsta ekarna med en diameter på 7-8 dm. Ekarna växer relativt öppet och är vidkroniga. I en ek väster om fotbollsplanen finns en liten hålighet, vilket kan utvecklas till ett bra habitat för t.ex. insekter.

Öster om ledningsgatan förekommer en ek med en liten hålighet med sparsamt med mulm. Detta substrat är gynnsamt för t.ex. insekter och svampar. Några av ekarna växer solexponerat i brynet mot åkern och har ett gynnsamt läge för att kunna hysa intressanta lavar i framtiden. I enstaka ek finns bohål vilket visar att området har värden knutna till fågellivet.

Grövre ekar förekommer spritt i områdena där de grövsta mäter 6-9 dm i stamdiameter. Död ved förekommer glest som stående död ved och inslag av död ved i trädkronorna, detta gynnar insektslivet

och svampar. Enstaka träd har skorpbark och börjar bli mogna för en mer krävande lavflora. På en ek norr om Sunnebotorget förekommer den mindre vanliga blanksvarta trädmyran. Där den finns förekommer ofta andra intressanta insekter.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 799 Långbrott ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området står en död ek med diametern 12 dm och under barken syns mulm. Den döda eken är ett intressant substrat för till exempel insekter och svampar.

Beskrivning

Vid Långbrottskolan ligger en ekskog som sträcker sig söder ut. Terrängen sluttar åt öster och i slänten finns rikligt med block. Trädskiktet domineras i stort av ek med diametern 3-5 dm men här växer även grövre ek med en diameter på 7-9 dm. Ekarna växer tätt och deras kronor är smala. Björk med diametern 1-4 dm finns spritt i området men förekommer rikligast i söder. Flera av björkarna har skorpbark. I området finner man även ädellövträd av till exempel lönn, ask och alm och dess inslag blir frekventare söderut. I området växer också några ståtliga tallar med diametern 7-8 dm. I buskskiktet växer arter som asp, ek, rönn, alm rönn och druvfläder. Fältskiktet är rikligt och högvuxet och här finner man arter som kirsskål, vintergröna, liljekonvalj och skogsfräken. Död ved förekommer tämligen sparsamt i området. I ekarnas kronor förekommer död ved. I centrala delen av området längs med en stig står en död ek med stamdiametern 12 dm. Den har inget synligt hål men under bark som fläkts bort syns mulm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla föryngringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Grova tallar sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 800 Långbrott blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 7-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna

till ek. I området förekommer ekoxen sedan lång tid tillbaka. Här växer även gamla tallar med diametern 7-8 dm. I söder står en död ek med diametern 7 dm och den kan vara substrat för insekter och svampar. I området finns även inslag av hagmarksflora med arter som gulmåra, ängsvädd, vårbrådd och stor blåklocka.

Beskrivning

I bostadsområdet Långbrott ligger en blandskog på en höjd. Området varierar med höjder med tunt jordlager och lägre partier med mer växtlighet. Trädskiktet domineras av tall med stamdiametern 4-5 dm och här växer även tallar med diametern 7-8 dm. Spritt i området växer björk med en dominerande diameter på 2 dm. Längs områdets ytterkanter växer ekar allmänt och flera ekar har en stamdiameter på 5-7 dm och i sydväst växer en ek som mäter hela 10 dm i diameter. Bitvis växer ekarna tätt. I branten i söder växer en trestammig tall med en diameter på 3-6 dm och denna har en mycket kraftig rot med en diameter på 6 dm som sträcker sig längs berget. Trädskiktet är övergripande olikåldrigt och yngre trädslag av de ovan nämnda förekommer allmänt. Buskar förekommer allmänt till rikligt och här växer ek, rönn, slån, en och rönn. På de högsta partierna är fältskiktet tunt med arter som kruståtel och ljung. I de flackare partierna med tjockare jordmån är fältskiktet högvuxet och här växer högvuxna gräs och blåbär tillsammans med en hagmarksflora med arter som gulmåra, ängsvädd, vårbrådd och stor blåklocka. Död ved förekommer sparsamt i området men i söder står en död ek med diametern 7 dm. I området finns gångstigar. Här förekommer enligt rapporter skalbaggen ekoxe sedan minst 20 år tillbaka.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska ekar huggas fram och buskar röjas kontinuerligt runt ekarna. Försiktig röjning av i hela området ökar trevnaden för närboende. Grova träd och död ved ska lämnas. Ett stående dött träd står i söder och detta ska stå kvar.

Skydd: Saknas

Å 801 Bäckfall ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 34, 42, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till olikåldriga ekbestånd och grova ekar med en stamdiameter på 7-8 dm. Ekarna utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har för framtiden potential att hysa hotade arter knutna till ekmiljöer. I området finns en grov ek med en mindre hållighet. Detta ger förutsättningar för till exempel ett insektsliv med ovanliga och hotade arter. Området ingår i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

500 m nordnordväst om Skogstorpet, mellan landsvägen och Bäckfalle göl, ligger två ekområden som öar i den omgivande tidigare åkern som nu är betesmark. Den östra delen har mot norr ett glest trädskikt. I området växer ekar i olik ålder där de grövsta mäter 7-8 dm i diameter. I en av ekarna finns en mindre hållighet. Även en del grova aspar står spridda i området. Floran är tydligt påverkad av igenväxningen och består av ett glest fältskikt med lundgröe, liljekonvalj, skogsklöver och stenbär. I kantzonen är florans mera ymnig med bland annat ängskavle, knylhavre, hundäxing samt den hävdgynnade ängsklockan.

Den västra delen har ett olikåldrigt ekbestånd med relativt grova ekar med en stamdiameter på upp mot 7 dm.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om lövuppslag röjs bort och ekarna får stå fritt. Tillsammans med den omgivande öppna marken bör hagmarkerna ha fortsatt bete, om möjligt intensifierat. Hagmarken får ej gödulas.

Skydd: Saknas

Å 802 Långbrottsgatan grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Eken kan fungera som en viktig komponent i eklandskapet. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

Söder om bostadsområdet Utsikten, vid gångbron över järnvägen, växer en grov ek i en slänt. Trädet har stamdiametern 10 dm. Trädet är solexponerat och har en vid krona. Det har dock vuxit relativt snabbt och har precis fått skorpbark. Eken är frisk men i trädets krona finns några klena döda grenar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor.

Skydd: Saknas

Å 803 Långbrott ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I kronorna finns död ved som gynnar t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

I bostadsområdet Långbrott växer 5 grova ekar med stamdiametern 6-10 dm i en ekdunge. Området ligger inkilat mellan tomter och terrängen är blockig. Träden står ganska tätt och deras kronor går in i varandra. Buskskiktet är mycket rikligt och här växer ask, rönn, ek med flera. Buskskiktet skuggar till viss del stammarna. Fältskiktet är högvuxet och tillsammans med "trädgårdsrymlingar" växer lundgröe, hundäxing och blåbär. Flera av ekarna har skorpbark och i träden finns vitrötade döda grenar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla förnygringsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 804 Lillsvängen ädellövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla ädellövträden. Gamla träd har potential att hysa ovanliga och hotade organismer. I området växer också flera grova björkar som har skorp bark och en diameter på 7-9 dm.

Beskrivning

Mellan Lillsvängen, Kalkugnsvägen och riksväg 35 ligger en ädellövskog som sträcker sig norr och söder om järnvägen. Terrängen sluttar i norr brant från vägvalLEN i väster och i söder är terrängen lätt kuperad med inslag av block. Längst i söder växer ädellövträd på klippt gräsmatta. Trädsnittet är varierat med grova ädellövträd av lönn, alm ask och ek. Dessa har en dominerande stamdiameter på 5-11 dm. De grövsta ädellövträden finner man i söder. Spritt över området växer också björk varav flera är grova med skorp bark och mäter 7-9 dm i diameter. Barrträden representeras av inslag av tall med diametern 2-4. I buskskiktet växer arter som ask, asp, och hallon. Bitvis bildar buskskiktet täta bestånd som växer upp runt äldre träd. Fältskiktet är vildvuxet och här växer arter som lundgröe, hundäxing och blåsuga.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ädellövträd frihuggas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Grova björkar ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 805 Nygårdsvägen allé

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi K

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Allén har ett visst värde knutet till äldre fristående ädellövträd.

Beskrivning

Längs Nygårdsvägen finns en äldre luckig allé med blandning av inhemska lövträd. I dagsläget finns flest lindar och lönnar, men tidigare stod en rad grova almar här också. Längst i öster finns några äldre askar. Almsjukan har drabbat allén hårt och idag finns bara några högstubbar och en vitmålad träskulptur kvar av almarna. På en av lönnarna växer den ovanliga alléskruvmossan och på samma träd växer också den sällsynta svampen *Lamprospora tortulae-ruralis*. På en ask finns en liten förekomst av laven dvärgtufs.

Bibehållande av värdena

Allén bör restaureras genom nyplantering av inhemska ädellövträd där almar dött.

Naturvårdsarter

Svartöra NT, alléskruvmossa, dvärgtufs, lönnlav, *Lamprospora tortulae-ruralis*

Skydd: Området omfattas av det generella biotopskyddet

Fältbesökt: 2021-12-15

Granskning 2022-01-11

av text:

Å 806 Nygård blandskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till förekomsten av grova träd. Det råder brist på grova träd i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till dessa. I området förekommer grova tallar men även några grövre ekar med diametern 7-8 dm och dessa kan bli värdefulla komponenter i eklandskapet. Området har även ett pedagogiskt värde då en förskola ligger i närheten.

Beskrivning

Öster om bostadsområdet Nygård finns en blandskog. I området växer allmänt gamla tallar spritt. De har en diameter på 7-9 dm. Några av tallarna växer solexponerat i söderläge och skapar gynnsamt habitat för insekter. I området förekommer även några grövre ekar med diametern 7-8 dm och dessa kan bli värdefulla komponenter i eklandskapet. Området har även ett pedagogiskt värde då en förskola ligger i närheten. I området finns stigar och kojor som tyder på aktivitet i området.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova träd sparas och området lämnas för fri utveckling. Grova träd sparas. Död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 807 Krutkällaren grov ask

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Askens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har värden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. I trädet finns håligheter som gynnar t.ex. insektslivet.

Beskrivning

Sydost om Krutkällaren växer en grov ask med stamdiametern 12 dm. Asken växer vid kanten av järnvägen tillsammans med några aspar med diametern 2-3 dm. Kronan är relativt vid och trädet är friskt. Mot järnvägen har grenar sågats av. Trädet har skorpbark och på några ställen är barken uppfläkt. Ca 4 m upp på stammen finns två håligheter en ca 0,5 x 2 dm och en 0,5 x 10 dm.

Bibehållande av värdena

För att bevara objektets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 808 Krutkällaren grov oxel

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Oxelns naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Död ved förekommer allmän på trädet som grövre grenar och gynnar t.ex. insektsliv och svampar.

Beskrivning

Öster om Krutkällaren växer en grov oxel med stamdiametern 10 dm. Trädet växer i ett lövbestånd tillsammans med träd som björk, rönn och ask i ett igenväxande parkliknande område. Oxeln är vidkronig och har grova grenar med diametern 4-5 dm. I trädet förekommer allmänt med döda grenar och tickor på dessa. På barken syns gnagspår efter insekter. På marken ligger ett par grenar med diametern 3 och 4 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska röjning ske kontinuerligt runt trädet och död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 809 Gökottekullen ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och områdets grövsta ek som har en stamdiameter på 10 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området förekommer även grov asp och aspar med bohål vilket tyder på värden knutna till fågellivet.

Beskrivning

Öster om riksvägen, söder om Fågelsångsvägen, ligger en ekskog som sträcker sig runt en höjd med tallskog. Ekarna växer i branten på bergig mark i väster och öster medan området i söder och norr blir flackare. Trädskiktet domineras av ek med stamdiametern 2-4 dm. Den grövsta eken mäter dock 10 dm i diameter. Flera ekar är senvuxna och då de växer tämligen tätt har de smala kronor. Ek i olik ålder finns spritt i området och i norr växer allmänt med ekar med diametern 1-1,5 dm. I väster förekommer björk allmänt och i norr finns asp. Där mäter den grövsta aspen 6 dm och även bohål förekommer i asparna. I buskskiktet växer allmänt arter som rönn, ek och brakved. I fältskiktet är arter som liljekonvalj, blåbär, träjon, lundgröe och majbräken vanliga.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas.

Skydd: Saknas

Å 810 Gökottekullen tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla tallarna som har en stamdiameter på 6-7 dm. Det råder brist på grova träd i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till dessa.

Beskrivning

Öster om riksvägen, söder om Fågelsångsvägen, finns en tallskog omgärdad av en ekskog. Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla tallarna som har en stamdiameter på 6-7 dm. Flera av dem har början till pansarbark och har plattade kronor. Död ved förekommer sparsamt i både liggande och stående form. Gamla tallar och död ved kan hysa ovanliga och hotade arter av till exempel insekter.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska området lämnas för fri utveckling. Död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 811 Nygård ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Många av ekarna har grov bark och de som växer i bryn har god potential att i framtiden kunna hysa en intressant lavflora. Här finns även en ek med en mindre hålighet, vilket gynnar insektslivet.

Beskrivning

Öster bostadsområdet Nygård ligger en ekskog i en bergig sluttning ner mot riksväg 35. Väster om området ligger en talldominerad skog. Trädskiktet domineras av ek med stamdiameter 2-5 dm och ekarna har relativt smala kronor och är senvuxna. I områdets södra del växer de två grövsta ekarna som är vidkroniga och har en stamdiameter på 10 dm. Här växer även en ek med diametern 5 dm och den har en hålighet i stadie 4b (liten marknära hålighet). I området växer även tall med diametern 2-4 dm glest spritt och enstaka grov asp förekommer. I området växer allmänt med buskar av ek, rönn och lönn. I fältskiktet växer i stort en trivial flora med arter som blåsippa, blåbär, örnbräken och lundgröe.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 812 Skogstorpet grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

200 m nordnordväst om Skogstorpet, vid infarten från Sörgårdsvägen, växer en ek med stamdiametern 9 dm. Trädet växer solexponerat vid väggkanten och har en vid krona. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur. Några grenar har kapats av och i kronan förekommer sparsamt med klen död ved.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 813 Sörgårdsvägen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

Intill Sörgårdsvägen i "Gamla Berg" växer en grov ek med stamdiametern 10 dm. Trädet växer vid väggkanten och är vidkronig mot vägen. I sydost växer en blandskog tätt inpå och skuggar trädet. Barken är grov och har antagit skorpbarkstruktur. På barken växer triviala lavar som slånlav och mjöllav. I kronan förekommer sparsamt med klen död ved. Några av trädets grenar är kapade och på stammen sitter en fågelholk.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 814 Dalgatan barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Barrskogens vars naturvärden är främst knutna till de gamla tallarna. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Det råder brist på grova träd i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till dessa.

Beskrivning

Väster om bostadsområdet Nygård vid Dalgatan finns en barrskog vars naturvärden främst är knutna till de gamla tallarna med en stamdiameter på 7 dm och den grövsta tallen mäter 9 dm i diameter. På en av tallarna växer den rödlistade arten talticka(NT) som visar på kontinuitet av gamla tallar och att det här

kan förekomma hotade och ovanliga arter. I brynet mot åkern växer två grova ekar med diametern 7 och 8 dm. Dessa ekar kan i framtiden bli viktiga för spridningen av organismer knutna till ek.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas succesivt längs beståndets kanter. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Grova tallar och död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 815 Bottnarna ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-8 dm. Dessa träd har framtidsvärden som arvtagare till grova träd i riksintresset Eklandskapet. Det råder brist på grova träd i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till dessa. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar för organismer knutna till ek.

Beskrivning

570 m nordväst om Basthagens järnvägshållplats finns ett ekbeståndet med relativt grova ekar med en stamdiameter på 6-8 dm. Död ved förekommer sparsamt i området i form av enstaka låga av asp och ek med diametern 1,5-4 dm. Dessa utgör lämpliga substrat för insekter och svampar.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas succesivt. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 816 Bestorpehagen ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till gammal ek. Det råder brist på grova träd i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till dessa. Den döda veden som finns kan gynna insekter och svampar. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

700 m NV om Slevringe Kullen norr om järnvägen står två grova ekar med stamdiametern 6-9 dm. Klen död ved förekommer i trädens kronor och i området förekommer enstaka låga med diametern 2 dm.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden bör grova och spärrgreniga ekar frihuggas succesivt. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 817 Slevringe grova ekar

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till trädens relativt höga ålder. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Klen död ved i trädens kronor skapar substrat för till exempel insekter och svampar. Det råder brist på grova träd i landskapet och det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till dessa. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

450 m NV om Slevringe Kullen mellan väg 691 och järnvägen står två grova ekar med stamdiametern 6 och 8 dm. Klen död ved förekommer i trädets krona.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska ekarna lämnas orörda och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 818 Mälingsbo ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I ekarnas kronor förekommer allmänt med död ved som kan gynna insekter och svampar.

Beskrivning

550 m nordväst Slevringe Kullen ligger en ekdunge med åkermark i öster och granskog i väster. Terrängen är bergig och blockig och sluttar mot åkern i öster. I trädskiktet dominerar ek som även är överståndare och området har troligen varit betesmark längre tillbaka i tiden. Ekar förekommer i olika ålder och allmänt förekommer grövre ekar med stamdiametern 6-9 dm. Ekarnas kronor är mellanvida och de grövre ekarna har grov bark som antagit skorparkstruktur. I buskskiktet växer hassel rikligt tillsammans med asp och rönn. Fältskiktet är på grund av hasseln välskuggat och glest. Här växer arter som lundgröe, träjon, fårsvingel och blåbär. I ekarnas kronor förekommer allmänt med död ved.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädsgrenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar av hassel kan sparas. Brynmiljöer mot åkern ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 819 Bottnarna hållmarkstallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till en skoglig kontinuitet och gamla träd. På flera av de gamla träden finner man den rödlistade arten talticka(NT). I området växer även en grov ek med stamdiametern 11 dm. Trädet har en mindre hålighet som gynnar insektslivet. Här växer även signalarterna gulpudrad spiklav och sotlav. Sotlav som indikerar långvarig förekomst av gamla träd. Där sotlav finns förekommer ofta ovanliga och rödlistade arter och där gulpudrad spiklav växer finns ofta en intressant lavflora. På hållmarkerna finner man större sjuk av signalarten blåmossa som visar på skoglig kontinuitet. Död ved förekommer allmänt i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel insekter.

Beskrivning

850 meter nordväst om bathagens järnväghållplats ligger en äldre hållmarkstallskog som förmedlar en viss känsla av orördhet. Området har branta sluttande kanter och kuperad terräng med berg i dagen och inslag av block. Trädskiktet domineras av tall i olik ålder och många av tallarna är senvuxna och har en stamdiameter på 3-5 dm. De äldsta av tallarna har en diameter på 7-8 dm och de har plattade kronor och pansarbark. På några av de gamla tallarna växer den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Ek förekommer glest spritt och de har en diameter på 0,5-1 dm. Vid den östra kanten av området växer en grov ek med diametern 11 dm. Trädet är vidkronigt och har grov bark. På trädet växer signalarterna gulpudrad spiklav och sotlav. Eken har en mindre hålighet i hålstage 4a (liten hålighet, ca 5 cm, med lite mulm). Buskskiktet är glest och här växer björk och tall. I fältskiktet dominerar arter som blåbär, kruståtel och ljung. I bottenskiktet växer signalarten blåmossa spritt i bitvis stora kullar med ca 5 dm i diameter. Arter som fönsterlav och renlav växer för övrigt rikligt i bottenskiktet. I träden förekommer hängglavar som skägglav och tagellav. Död ved förekommer allmänt i området och då främst som lågor. Den döda veden finns i olika nedbrytningsstadier. På några tallar syns hackhål efter spillkråka(NT).

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska området lämnas för fri utveckling. I öster växer en grov ek som man kontinuerligt bör röja runt så den får stå öppet.

Ytterligare kunskap

En mer noggrann inventering insekter knutna till tallmiljön skulle ytterligare belysa dess värden ur naturvårdssynpunkt.

Skydd: Saknas

Å 820 Nygård hållmarkstallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till att det i området förekommer relativt gamla tallar med en stamdiameter på upp till 5 dm i diameter. De gamla tallarna har framtida potential att hysa ovanliga och hotade arter knutna till tall. I området växer mindre sjuk av blåmossa som signalerar om en viss skoglig kontinuitet och stabil miljö.

Beskrivning

Öster om Nygård finns ett område med hållmarkstallskog. Områdets naturvärden är knutna till att det i området förekommer relativt gamla tallar med en stamdiameter på upp till 5 dm i diameter. Några av tallarna är senvuxna och har början till pansarbark. De gamla tallarna har framtida potential att hysa

ovanliga och hotade arter knutna till tall. I området växer mindre sjök av blåmossa som signalerar om en viss skoglig kontinuitet och stabil miljö.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska området lämnas för fri utveckling. Död ved bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 821 Dalgatan blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla granarna. Gamla träd är en brist i landskapet och många ovanliga och hotade arter är knutna till gamla träd. De grova aspar är intressanta för till exempel fåglar.

Beskrivning

Direkt norr om Dalgatan i Nygård finns en värdefull blandskog med gamla granar som mäter 6-8 dm i stamdiameter. I väster växer grova aspar med en diameter på 5 dm.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden bör grova och spärrgreniga ekar frihuggas succesivt. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 822 Mälingsbo grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Detta träd har värden knutna till hotade organismer i eklandskapet som är beroende av gamla träd för spridning och som habitat. Trädet har en hålighet med mulm och där finner man spillning efter vad som troligen är den tidigare rödlistade brun guldbagge. Där denna art förekommer finns goda förutsättningar för en intressant insektsfauna med ovanliga och hotade arter. Döda grenar med diametern 1-3 dm ved finns både i kronan och på marken och gynnar svampar och insekter. Även blottad kärnved förekommer och gynnar tidigare nämnda organismer.

Beskrivning

100 m söder om Orrholmen växer en ek med stamdiametern 13 dm. Trädet växer i en slänt som slutar mot åkermark i väster. Det är knotigt och har en smal krona då flera grenar gått av. Döda grenar med diametern 1-3 dm finns både i kronan och på marken. Barken är grov och är bitvis skadad och på den blottade kärnveden finns insektsnag. Vid basen finns en mindre stamhålighet med mulm och i mulmen finns spillning efter vad som troligen är den tidigare rödlistade brun guldbagge.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska man försiktigt och eventuellt i omgångar röja fram eken. Röjning ska sedan ske kontinuerligt för att hålla öppet runt eken. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 823 Orrholmen ekskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till ekbeståndet som innehåller ekar i olika ålder. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Beskrivning

Sydost om Mälingsbo Orrholmen växer en ekskog med ekar i olika ålder. Dominerande diameter är 2-5 dm men enskilda ekar har diametern 6-8 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädets grenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Brynmiljöer ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 824 Orrholmen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Död ved förekommer allmänt på trädet som grövre grenar och gynnar t.ex. insektslivet.

Beskrivning

Vid Orrholmen växer en ek med stamdiametern 9 dm. Trädet växer i en slänt mot åkermark i väster. I anslutning till eken växer björkar som skuggar kronan något. Även stammen är skuggad av hasselbuskar. Eken har mellanvid krona och skorpbark. På barken finns kläckhål efter insekter. I trädets krona förekommer allmänt med döda grenar med en diameter på 1-3 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska trädet frihuggas och marken runt träden röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 825 Orrholmen ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har potential att i framtiden hysa hotade arter knutna till ekmiljöer.

Beskrivning

Vid Orrholmen ligger en ekdunge angränsande mot grusvägen. Ekarna växer i en liten blockig brant omgiven av granskog. Ekarna har en diameter på 7-9 dm och växer ganska tätt. Träden har skorpbark och deras stammar är välskuggade. I buskskiktet växer det glest med lönn, hassel och måbär. Fältskiktet är välskuggat och glest och här växer brännässla, humleblomster och träjon. Död ved förekommer allmänt i trädens kronor och en björkhögstubbe med diametern 6 dm står i området.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla området naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 826 Lillgårdsvägen grova ekar

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och inslaget av enstaka grövre ekar med diametern 7-9 dm. Dessa ekar har värden knutna till att de i framtiden kan utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. På de grövsta ekarna finns skorpbark som utgör ett bra substrat för mer krävande lavar.

Beskrivning

Mellan Sunnebovägen och Lillgårdsvägen finns ett område vars naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och inslaget av enstaka grövre ekar med diametern 7-9 dm. Dessa ekar har värden knutna till att de i framtiden kan utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. På de grövsta ekarna finns skorpbark som utgör ett bra substrat för mer krävande lavar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla området naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Ett olikåldrigt ekbestånd ska eftersträvas.

Skydd: Saknas

Å 827 Mälingsbovägen ekskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till det olikåldriga ekbeståndet och inslaget av grövre ekar med stamdiametern 7 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Ett värde finns även knuten till lundmiljön där signalarten ormbär växer. I området växer även enstaka grövre alm.

Beskrivning

På västra sidan om vägen till Mälingsbo strax norr om Nygård i Åtvidaberg sträcker sig en ekskog. Områdets naturvärden är främst knutna till det olikåldriga ekbeståndet och inslaget av grövre ekar med stamdiametern 7 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Ett värde finns även knuten till lundmiljön där signalarten ormbär växer. I området växer även enstaka grövre alm.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska gran huggas bort och död ved lämnas. Brynmiljöer ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 828

Nygård grov alm

Området är borttaget då almen avverkats till följd av almsjukan.

Å 829 Nygård grov tall

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Tallens naturvärden är knutna till trädets ålder och att det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till gamla träd.

Beskrivning

I Nygård vid Nygårdsvägen står en relativt gammal tall med en stamdiameter på 9 dm. Dess naturvärden är knutna till trädets ålder och att det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till gamla träd.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden området lämnas för fri utveckling. Död ved bör lämnas.

Skydd: Saknas

Å 830 Nygårdsvägen blandskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till det föryngringsbetånd av ek som området utgör. Dessa ekar kan fungera som spridningskorridorer för organismer knutna till ek i framtiden. I området växer även äldre tallar som kan hysa hotade arter knutna till just gammal tall.

Beskrivning

Mellan Nygårdsvägen och riksväg 35 finns ett område med blandskog. Områdets naturvärden är främst knutna till det föryngringsbetånd av ek som området utgör. Ek förekommer mest frekvent i norr och öst och de har en stamdiameter på 3-6 dm. Dessa ekar kan fungera som spridningskorridorer för organismer knutna till ek i framtiden. I området växer även äldre tallar med en stamdiameter på 7-8 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Död ved ska lämnas och brynmiljöer sparas.

Skydd: Saknas

Å 831 Hinrikstorp grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer i eklandskapet som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar. Spår efter insekter syns på de döda grenarna

Beskrivning

200 m sydväst om Bergshybbeln växer en grov ek med stamdiametern 10 dm. Trädet växer nära en väg och cykelbana och kronan är solexponerad och vid. Stammen skuggas dock av buskar. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur. I kronan förekommer döda grenar allmänt och på dem finns insektsangrepp.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 832 Industrigatan ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till det föryngringsbestånd av ek som området utgör. Här växer ek med stamdiametern 3-6 dm. Dessa yngre spärrgreniga ekar kan bli värdefulla föryngringsträd och en länk i det riksintressanta Eklandskapet i och omkring Åtvidabergs tätort.

Beskrivning

Mellan riksväg 35 och Industrigatan i norra delen av Fågelsångens industriområde står ett litet ekbestånd på flack mark ovanför slänten invid riksväg 35. Sex ekar står här fritt och är av olika ålder. De två grövsta ekarna mäter 5-6 dm i diameter.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska ekarna hållas fria från sly och även i fortsättningen stå solexponerat. Slyrensning bör ske kontinuerligt. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 833 Industrigatan lövdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till att det här växer grövre träd. Grova träd är en brist i landskapet och det finns en rad hotade arter knutna till grova träd

Beskrivning

Mellan riksväg 35 och Åtvidabergs vattenverk i norra delen av Åtvidabergs samhälle finns en lövdunge. De grövsta träden i området är en ek med stamdiametern 9 dm och två tallar med diametern 7 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Död ved ska lämnas och brynmiljöer sparas.

Skydd: Saknas

Å 834 Industrigatan ekskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de grova ekarna med en stamdiameter på 10 dm och att det i en av dessa finns en större stamhålighet med rikligt med mulm. De grova träden är mycket viktiga i eklandskapet och har potential att hysa ovanliga och hotade arter. I området finns även en bra åldersspridning av ek vilket kan säkra områdets naturvärden på lång sikt. Andra värden i området är björkar med skorp bark och mulm och inslag av en hävdgynnad flora med arter som svinrot och stor blåklocka. Solexponerade öppna sandtytor mot gatan kan vara av intresse för sandlevande insekter som steklar.

Beskrivning

På nordöstra sidan om Industrigatan i Fågelsången, Åtvidaberg, ligger en ekskog med sluttande slänt åt söder. Terrängen är lätt kuperad med inslag av block. Ek dominerar trädskiktet och finns i olik ålder där många har diametern 1-4 dm. Här förekommer dock allmänt med ekar med diametern 7-10 dm och fyra av ekarna mäter 10 dm i diameter. En av dessa ekar har en stamhålighet i hålstage 6b och den har rikligt med mulm. I trädskiktet för övrigt finner man unga till medelålders träd av lönn, rönn, björk och asp. Några av björkarna är grövre och har en diameter på 5-8 dm och har skorp bark. Den grövsta björken har grov skorp bark och en hålighet med mulm. I buskskiktet förekommer allmänt buskar av körsbär, asp och rönn. Floran är i stort trivial med arter som liljekonvalj och örnbräken. Man finner dock även glest en hävdgynnad flora med arter som svinrot och stor blåklocka. Längst upp i en mindre slänt mot Industrigatan finns blottade sandtytor i solexponerat läge.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Området bör betas. Död ved ska lämnas. Bibehåll sandtytor öppna.

Skydd: Saknas

Å 835 Industrigatan ädellövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

350 m sydost om Västergården ligger en ädellövskog vars naturvärden främst är knutna till de grova ekarna och den lundartade ädellövskogen. I området växer gamla ekar med en stamdiameter på 7-10 dm. Dessa träd är viktiga i eklandskapet och har potential att vara habitat för ovanliga och hotade arter. Ädellövskog är en mindre vanlig naturtyp och den lundartade miljön med rikligt med signalarten blåsipppa ger förutsättningar för en fin vårflora. I området förekommer allmänt med död ved som gynnar t.ex. insektslivet. Området har även värden för fritidsaktiviteter då det finns en bågskyttebana i området.

Beskrivning

På nordöstra sidan om Industrigatan i Fågelsången, Åtvidaberg, ligger en ädellövskog med lätt kuperad och blockig terräng. Trädsiktet skuggar marken väl och området är av lundkaraktär. Trädsiktet domineras av ek och lönn med stamdiameter 2-5 dm. Lönn förekommer främst som underståndare och ek som överståndare. De grövsta ekarna finns glest spridda i området och har en diameter på 7-10 dm. I trädsiktet för övrigt växer björk och enstaka gran. Yngre asp är vanligt förekommande och då främst i norr. Busksiktet är allmänt till rikligt med arter som ek, lönn och körsbär och yngre hassel förekommer rikligt i området. I fältsiktet finner man rikligt av lundarten blåsipppa som växer tillsammans med arter som liljekonvalj, örnbräken och blåbär. Död ved förekommer allmänt i området som klen likåldrig ved och enstaka stående döda träd. I området finns en bågskyttebana.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas. Området bör betas.

Skydd: Saknas

Å 836 Ryttagränd ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de relativt grova lövträden som framförallt består av ek. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

Söder om Slevringevägen vid Ryttagränd står några relativt grova ekar med en stamdiameter på 7, 8 och 9 dm. I kronorna förekommer allmänt med döda grenar som kan gynna till exempel insekter och svampar. Grova träd har stor potential att inom kort bilda håligheter som gynnar insektslivet och medföljande ovanliga och hotade arter.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring träden så att de får stå öppet. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 837 Hinrikstorps torplämning grov ek

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets höga ålder. Detta träd har värden knutna till hotade organismer i eklandskapet som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för till exempel insekter och svampar.

Beskrivning

Vid Hinrikstorp, 150 m sydväst om Bergshybbeln, växer en grov ek med stamdiametern 14 dm. Eken växer vid kanten av en cykelbana. Kronan är vid och pampig och grenarna är grova med en diameter på 2-6 dm. I kronan förekommer död, klen ved sparsamt. Trädets bark är grov och har antagit skorparksstruktur.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 838 Hinrikstorp blandskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som har ett framtidsvärde i eklandskapet. Här växer ekar med stamdiametern 3-4 dm. Dessa ekar kan fungera som föryngringsbestånd och kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Beskrivning

Norr om Sunnebovägen sydväst om Västgårdsvägen sträcker sig ett område med blandskog. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som har ett framtidsvärde i eklandskapet. Här växer ekar med stamdiametern 3-4 dm. Dessa ekar kan fungera som föryngringsbestånd och kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Död ved ska lämnas och brynmiljöer sparas.

Skydd: Saknas

Å 839 Bergshybbeln ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och den grova eken med en stamdiameter på 10 dm. Ekarna utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I den grövsta eken finns en hålighet med mulm som gör det värdefullt för ovanliga och hotade insekter och svampar. Här finns den rödlistade ektickan(NT). På trädet finner man även den mindre vanliga blanksvart trädmyra. Där denna finns förekommer ofta andra ovanliga och intressanta insekter.

Beskrivning

Vid Bergshybbeln ligger en ekdunge. I väster gränsar området mot tomtmark och i öster mot hållmark. På marken finns inslag av block. I området växer ek i olik ålder och här växer glest spritt ek med stamdiameteren 5-7 dm. Den grövsta eken mäter hela 10 dm. I det trädet finns en stor hålighet med mulm. På eken hittar man även den rödlistade vedsvampen ekticka(NT), ett bålgetingbo och den mindre vanliga blanksvart trädmyra. I området finns också ett sparsamt inslag av yngre tall. I buskskiktet växer skogstry och rönn. Fältskiktet är trivialt med arter som lundgröe och örnbräken.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Ett olikåldrigt ekbestånd ska eftersträvas.

Skydd: Saknas

Å 840 Berg grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för till exempel insekter och svampar.

Beskrivning

200 m nordost om Bergshybbeln växer en ek med stamdiameteren 9 dm. Eken växer i utkanten av en skog som gränsar mot åker och kraftledningsgata. Kronan är mellanvid och i den har några yngre lövträd vuxit upp. I kronan finns allmänt med klen död ved.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 841 Berg ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som har ett framtidsvärde i eklandskapet. Här växer ekar med stamdiametern 1-4 dm. Dessa ekar kan fungera som föryngringsbestånd och kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Beskrivning

250 meter nordost om Bergshybbeln finns ett område vars naturvärden främst är knutna till ekbeståndet som har ett framtidsvärde i eklandskapet. Här växer ekar med stamdiametern 1-4 dm. Dessa ekar kan fungera som föryngringsbestånd och kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Död ved ska lämnas och brynmiljöer sparas.

Skydd: Saknas

Å 842 Sunnebovägen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Dess naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd.

Beskrivning

250 m nordost om Bergshybbeln växer en grov ek med stamdiametern 10 dm. Eken växer i ett bryn mot en åker. Trädet är friskt och i den vida kronan finns grova grenar med en diameter på 2-4 dm. Några av de nedre grenarna är avsågade och i kronan finns sparsamt med klen död ved. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 843 Berg Sörgården trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till inslaget av ekar som förekommer i olik ålder. Här finns ett sparsamt inslag av grövre ekar med stamdiametern 6-8 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Sälgar blir relativt snabbt intressanta för insekter. Den döda veden är gynnsam för till exempel insekter och svampar.

Beskrivning

Vid Bergs sydöstra del finns ett område vars naturvärden är knutna till inslaget av ekar som förekommer i olika ålder. Här finns ett sparsamt inslag av grövre ekar med stamdiametern 6-8 dm. I området växer även askar med diametern 4-5 dm och enstaka sälg med diametern 4 dm.

Öster om hagen finns en ekdunge med relativt grova ekar med mellanvida kronor som har en stamdiameter på 6-8 dm. I nordöstra delen växer relativt gamla hasselbuskar som innehåller allmänt med död ved.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Död ved ska lämnas och brynmiljöer sparas. Området bör betas.

Skydd: Saknas

Å 844 Norrgården ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 5-8 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

100 meter söder om Norrgården finns en ekdunge med grova ekar med en stamdiameter på 6-8 dm. På en ek växer svavelticka som så småningom skapar håligheter som är intressanta för insekter. Ett värde finns även knutet till fältskiktet där man finner rester av en hävdgynnad flora sedan området var betat. Här växer arter som gökärt, vårbrådd, gulmåra, blåsuga, smultron och liten blåklocka.

300 meter söder om Norrgården finner man ännu en ekdunge med relativt grova ekar med en stamdiameter på 5-7 dm. På marken och i trädens kronor finns död ved som gynnar t.ex. insekter och svampar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring ekarna så de får stå öppet. Död ved ska lämnas och brynmiljöer sparas.

Skydd: Saknas

Å 845 Norra Botorp blandskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och inslaget av relativt grova ekar. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för hotade organismer knutna till ek.

Beskrivning

Cirka 700 meter söder om Norra Botorp ligger en lövskog med ett ekbestånd som har inslag av relativt grova ekar med en stamdiameter på 6-8 dm.

Ytterligare 200 meter mot sydost finns en blandskog. Även här finns ett ekbestånd med grova ekarna som har en stamdiameter på 5-8 dm. Flertalet av dessa ekar växer i bryn och har goda förutsättningar att bli vidkroniga ut mot den öppna delen. Enstaka stående dött träd med insektangrepp förekommer i området.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska man röja kontinuerligt kring grova spärrgreniga ekar så de får stå öppet. Död ved ska lämnas och brynmiljöer sparas.

Skydd: Saknas

Å 846 Hinrikstorp blandskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de grova ekarna, asparna och den döda aspveden. De grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Grov aspved i olika nedbrytningsstadier förekommer i området och på den växer den rödlistade (NT) kandelabersvampen. I området förekommer även grova levande aspar där fåglar har gjort bohål och i håligheter förekommer även bålgetingbon.

Beskrivning

500 meter nordväst om torplämningen vid Hinrikstorp ligger en långsmal blandskog som har åkermark i väster och granskog i öster. I öster växer ek tillsammans med yngre gran för att i väster vara lövdominerat. I trädskiktet växer allmänt med ekar med en dominerande diameter på 2-5 dm. I nordväst växer dock grövre ekar med en diameter på 7-9 dm och de har skorp bark. I nordväst växer även asp allmänt med en diameter på 2-7 dm. Här förekommer grova asplågor i olika nedbrytningsstadier allmänt och på dem växer den rödlistade (NT) kandelabersvampen. I stående aspar finns bohål, bålgetingbo och allmänt med asptickor. I buskskiktet växer glest arter som gran, björk, och ek. I fältskiktet hittar man rester av en hävdgynnad flora med arter som ängsvädd och stor blåklocka som växer tillsammans med liljekonvalj, lundgröe och blåbär.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig rövning utföras kring grova och spärrgreniga ekar. Aspar ska sparas och så även död ved.

Skydd: Saknas

Å 847 Hagaberg grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Död ved förekommer på trädet som klena grenar och gynnar t.ex. insektslivet.

Beskrivning

400 m ostsydost om Hagaberg växer en ek med stamdiametern 9 dm. Eken har en relativt vid krona och växer solexponerat vid åkerkanten där man nyligen gallrat runt om trädet. Strax bakom trädet ligger en berghöjd. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur. I kronan finns några döda klena grenar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets kronor.

Skydd: Saknas

Å 848 Fågelsången ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till områdets grövsta ek som har en stamdiameter på 12 dm. Detta träd har en hållighet som kan skapa ett gynnsamt substrat för ovanliga och hotade arter. Ekar med diametern 3-7 dm växer i området. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

Strax norr om Fågelsångens industriområde ligger en ekdunge. Trädskiktet domineras av ekar som växer tätt och som har relativt smala kronor. Deras stamdiameter varierar mellan 3-7 dm. I väster växer en ek med diametern 12 dm. stora delar av trädets krona är död. I eken finns en stamhållighet i stadie 4a. Runt eken växer aspar med diametern 1-4 dm. Den har skorpbark och på den växer grön spiklav. I buskskiktet växer rikligt med ek med inslag av björk, hassel och rönn. I det triviala fältskiktet finner man arter som liljekonvalj, lundgröe och svinrot.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med hålligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 849 Fågelsången grova ekar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till trädens höga ålder. Dessa träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Ekarna kan fungera som en viktig komponent i eklandskapet. Trädens grova bark har potential att hysa en mer krävande lavflora.

Beskrivning

Strax norr om Fågelsångens industriområde intill vägen på den gamla banvallen växer två grova ekar. Träden står vid kanten av grusvägen där en kraftledning passerar över vägen. Den södra eken har en stamdiameter på 12 dm. Kronan är mellanvid och kronan växer ihop med den andra grova eken. Även

några sälgar skuggar trädet något. Barken är grov med skorpbark på 6 cm. I kronan finns allmänt med döda grenar med diametern 1-2 dm.

Den norra eken har en stamdiameter på 14 dm. Trädets krona växer samman med en närstående ek och runt eken växer ett rikligt buskskikt av ek, asp och sälg. Trädet har skorpbark med 3 cm djupa fåror och på den växer grön spiklav. I trädets krona finns sparsamt med döda grenar med diametern 1 dm.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor

Skydd: Saknas

Å 850 Sockertoppen blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till att det i området förekommer relativt gamla tallar och granar spritt över området. I branten på sockertoppen växer några senvuxna tallar och här förekommer även den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Där talticka växer finns vanligen andra ovanliga arter.

Beskrivning

På Sockertoppens nordliga sluttningar finns ett område vars naturvärden är knutna till inslaget av grova granar med stamdiameter 6-12 dm. Dessa kan få betydelse för ovanliga arter som är knutna till gamla träd. I området förekommer även några grova alar och enstaka grövre ekar. Trädskiktet skuggar marken och här finns en lundartad flora med ormbär. Död ved av främst björk förekommer i området och på den växer tickor. Området betas och här finns en hävdgynnad flora med arter som grönvit nattviol, bockrot, smultron och gökärt.

I de västra sluttningarna finns ett område med gamla tallar med en stamdiameter på 6-9 dm. Här växer även en ek och björk med stamdiameter 7 dm.

I de södra sluttningarna förekommer relativt gamla tallar spritt över området. Flera av tallarna har en stamdiameter på 6-7 dm. Den grövsta tallen mäter 10 dm i stamdiameter och växer vid sockertoppens sydvästra fot. I branten på sockertoppen växer några senvuxna tallar och här förekommer den rödlistade arten talticka(NT). Området bjuder på ett allmänt lövinslag med yngre ädellövsträd och grova aspar , främst i öster. I de grova asparna finns bohål. I väster förekommer allmänt spritt äldre björkar med skorpbark. I området har båtskytteklubben en bana.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas för fri utveckling och undantas från exploatering.

Skydd: Saknas

Å 851 Hagaberg grova lindar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till trädens ålder och att det finns ovanliga och hotade arter som är knutna till gamla träd. På trädet växer signalarten brun nållav som visar på höga naturvärden och en

kontinuitet av gamla träd. Trädet har håligheter och detta visar på värden för fågellivet. Håligheter kan även nyttjas av insekter.

Beskrivning

150 m sydväst om Hagaberg växer fem grova lindar varav två är trestammiga. Stamdiametern är mellan 7-12 dm. Lindarna växer i en slänt ner mot vägen i väster och i slänten förekommer block spritt. I områdets norra del växer två trestammiga lindar där stamdiametern mäter 7-9 dm på den ena och 8-12 dm på den andra. Träden har skorp bark och några av grenarna är avkapade. Död ved förekommer i form av några klena döda grenar i kronan och några på marken. I trädet finns bohål och på grenar finns sparsamma angrepp av insekter. I områdets södra del växer tre lindar med diametern 9-11 dm. De växer tätt och i några grenar med diametern 2 dm är avbrutna. Död ved med en diameter på 1 dm förekommer tämligen allmänt i kronan och även på marken nedanför trädet. På träden växer signalarten brun nållav. Några yngre granar växer nära lindarna i söder och även några yngre ekar med diametern 1-3 dm växer i närområdet. I buskskiktet växer några hasselbuskar. I det skuggade fältskiktet växer arter som liljekonvalj, lundgröe och blåbär.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor.

Skydd: Saknas

Å 852 Kyrkängskullen lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets främsta naturvärden är knutna till det lövrika träd- och buskskiktet som skapar en lundmiljö. I fältskiktet växer ormbär som signalerar om mullrik mark och lundmiljöer. I denna miljö finns goda förutsättningar för en intressant flora, till exempel en fin vårflora. I området växer grova träd av asp, ek och tall. De grova asparna har tickor och bohål och gynnar både fågel och insektsliv. Ekarna hyser idag ingen intressant lavflora men har förutsättningar för detta i framtiden speciellt de ekar som står mer öppet i väster. Död ved förekommer både i stående och liggande form och i olika ålder. Detta ger förutsättningar för till exempel ett intressant insektsliv.

Beskrivning

500 m öster om Vrånghult Västergården ligger en lövskog med en höjd som löper i nordsydlig riktning. Höjden gör området kuperat med svagt sluttande slänter. Block förekommer spritt i området och i norr mot vägen finns större block. Marken blir flackare i väster och där passerar en gräsbevuxen traktorstig genom området. Trädskiktet är rikligt och skuggar väl marken. Trädskiktet domineras av asp med stamdiametern 4 dm och några av asparna är 6 dm i diameter. Björk med diametern 1-3 dm växer spritt i området men förekommer rikligast i söder. Ekar finns spritt i området och förekommer talrikast i väster. Ekarna har en stamdiameter på upp till 7-8 dm. Trädskiktet är för övrigt olikåldrigt med föryngringsträd av både ek, asp och björk. I söder växer några grova tallar med diametern 7 dm. Buskskiktet är rikligt och domineras av hassel. I norr finns stora hässlen med en bas på ca 1m i diameter. Det rikliga fältskiktet domineras av liljekonvalj, träjon, lundgröe och harsyra och här växer även ormbär som är en signalart för mullrik mark och lundmiljöer. Död ved förekommer allmänt i norr och den består av både liggande och stående död ved i olika ålder. Här förekommer även allmänt med död ved i de stora hasselbuketterna. På ett större antal av de grövre asparna finns tickor och bohål.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska gran ej tillåtas i området. Död ved ska ligga kvar. Om det finns buskar mot söder eller väster så ska de lämnas som bryn. Buskar som kan gynnas är hagtorn, slån, nypon, en och hassel. I Övrigt ska området lämnas för fri utveckling. Frihugg grova ekar i områdets västra del

Skydd: Saknas

Å 853 Vrånghult åkerholmar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till den ogödslade och kontinuerligt hävdade marken samt två grova körsbärsträd.

Beskrivning

Området är tre Åkerholmar 300 meter nordost om Hagaberg. Den största åkerholmen har naturvärden knutna till den ogödslade och kontinuerligt hävdade marken. I områdets södersluttning växer rikligt med solvända tillsammans med vårbrådd, liten blåklocka, bockrot och gulmåra.

På en åkerholme till öster växer ett körsbärsträd med stamdiametern 9 dm. Dess naturvärden är främst knutna till trädets ålder och att det har mulm. Mulm är gynnsamt för insekter och många ovanliga arter är knutna till gamla träd. På trädet syns gnagspår efter insekter.

Söderut finns ännu en åkerholme med ett gammalt körsbärsträd. Grova träd är ett mindre vanligt inslag i landskapet och många ovanliga arter är knutna till gamla träd. På trädet syns gnagspår efter insekter. Trädet mäter 10 dm i stamdiametern

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden bör det även i fortsättningen hävdas kontinuerligt.

Skydd: Åkerholmar omfattas av det generella biotopskyddet

Å 854 Vrånghult trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till beståndet med ekar med en stamdiameter på 5-7 dm och inslag av grova ekar med en stamdiameter på 11-14 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Ett naturvärde finns även knutet till den hävdgynnade florans. Här växer indikatorarter som ängsskallra, gulmåra, liten blåklocka, grönvit nattviol, gullviva, blåsuga, jungfrulin, stor blåklocka, svinrot och prästkrage som visar på kontinuerlig hävd och ogödslad mark. I området växer även gamla björkar och tallar. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Vid Vrånghult Västergården ligger en stor trädbärande hage. Hagen är lätt kuperad med svackor och slänter och det finns inslag av block. Hagen är varierad med öppna partier, buskrika partier och torra områden varierar med inslag av fuktsänkor. I trädskiktet växer i norr och i de mellersta delarna allmänt med ekar. Ekarna har en dominerande stamdiameter på 5-7 dm men här växer även några riktigt grova

ekar med diametern 11-14 dm. Flera av ekarna är vidkroniga medan några står tätt. I hagen växer även björk allmänt. De finns i olik ålder och de grövsta är upp emot 4-6 dm och har skorp bark. I områdets södra del är tall dominerande. Tallarna som växer här är allmänt gamla och de grövsta har en diameter på mellan 5-8 dm. Barken på flera av tallarna är skavda av hästarna som betar i hagen. Buskar förekommer allmänt spritt i hagen och är bitvis rikligt förekommande. I buskskiktet växer arter som asp, hagtorn och druvfläder. Marken i hagen är i stora delar mager och här växer en hävdgynnad flora spridd i princip hela hagen. Ängsskallra växer rikligt tillsammans med gulmåra, liten blåklocka, grönvit nattviol, gullviva, blåsuga, jungfrulin, stor blåklocka, svinrot och prästkrage. Av triviala arter kan nämnas älggräs i fuktigare partier och skräppor i mer näringspåverkade partier.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska området fortsätta att betas så att hagen hålls öppen vilket gynnar både ekar och den hävdgynnade floran. Röjning bör ske vid behov så att träd och buskar inte växer upp i ekarnas kronor. Mindre bestånd med buskar och enstaka buskar kan sparas för att få variation i hagen. Blommande buskar ska prioriteras. Variation kan också skapas med tätare trädgångar varierat med öppna gläntor. Då området betas av hästar bör man övervaka så att hästarna inte skadar barken på ekarna.

Skydd: Saknas

Å 855 Vrånghult grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Eken kan fungera som en viktig komponent i eklandskapet. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

300 m väster om Vrånghult Västergården växer en ek med stamdiametern 10 dm. Trädet växer relativt solexponerat i en slänt i anslutning till en trädbärande hage. Runt eken växer några aspar och björkar som skuggar eken något. Under trädet skjuter ett buskskikt av lönn och asp upp. Eken är vidkronig och döda grenar förekommer allmänt i kronan. Veden har diametrar på 0,5-1 dm. Trädet har skorp bark och på den växer grön spiklav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga träd ska tillåtas växa upp i trädens kronor.

Skydd: Saknas

Å 856 Stora Örsätter grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd och är därmed en viktig komponent i eklandskapet. Död ved

förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för till exempel insekter och svampar. På trädet växer den rödlistade arten ekticka(NT) som skapar håligheter i träden som då blir intressant för insekter.

Beskrivning

100 m nordväst om vägskälet Riksväg 35-Björnsättersvägen växer en ek med stamdiametern 11 dm. Trädet växer halvöppet tillsammans med yngre träd av ek, ask och rönn. Trädet är vidkronigt med grova grenar med diametern 3-5 dm. Barken är grov och har antagit skorpbarstruktur. I kronan förekommer döda grenar med diametern 0,5-3 dm. På trädet växer grön spiklav och den rödlistade vedsvampen ekticka(NT).

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska marken runt trädet hållas öppen och inga närstående träd ska nå eken med sina grenar.

Skydd: Saknas

Å 857 Skjutbanan ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I området finner man den rödlistade arten oxtungsvamp(NT) och området har potential att hysa fler ovanliga arter. Några av ekarna har angrepp av den rödlistade arten ekticka(NT) vilket skapar håligheter som är värdefulla för till exempel insekter. Bohål förekommer i området vilket tyder på ett värde för fågellivet. Död ved finns som gynnar t.ex. insektsliv och svampar.

Beskrivning

Norr om skjutbanan vid Örstorps ligger en ekdunge omgiven av åkermark. Ekarna växer på en liten höjd som har inslag av block. Här växer ekar med stamdiametern 4-8 dm varav flera är av de grövre dimensionerna. Ekarna växer solexponerat och har mellanvida kronor. På ett par av träden växer den rödlistade arten ekticka(NT) och bohål finns. På en av de ektickeangripna ekarna i söder finner man även den rödlistade arten oxtungsvamp(NT). Buskskiktet är glest och här växer skogstry, måbär, hallon och hassel. I fältskiktet växer triviala arter som lundgröe och liljekonvalj. Död ved förekommer i området i form av en torraka med diametern 2 dm och klena döda ekgrenar på marken.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning av buskar och sly utföras. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 858 Västergården lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-8 dm och den grövsta eken mäter hela 10 dm i diameter. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området växer tämligen grova aspar med diametern 4-5 dm som inom kort kommer att kunna få höga naturvärden då de kan tjäna som bostäder för fåglar. Aspar som faller blir intressanta förtill exempel insekter och svampar. I söder växer grova tallar med en diameter på 8-10 dm. De växer i brynen mot åkern och kan bli intressanta för ovanliga insekter.

Beskrivning

600 m nordnordväst om Vrånghult Västergården ligger en långsträckt lövskog. Marken är flack och längs med området löper en mindre väg som nyttjas för ridning. Trädskiktet är olikådrigt och flerskiktat med en blandning av lövträd. I området växer ekar i olik ålder spritt och de växer ganska tätt med övriga lövträd. I söder och i norr finner man de grövsta ekarna med en stamdiameter på 6-8 dm och den grövsta eken mäter 10 dm i diameter. Längst i norr växer ekarna längs med den lilla grusvägen som leder till Örsättersfabriken. De äldsta ekarna har mellanvida kronor medan de yngre har smalare kronor. I området finner man en blandning av lövträd som asp, björk och sälg med en dominerande diameter på 1-3 dm, grövre träd förekommer dock spritt och grövre aspar med diametern 4-5 dm förekommer allmänt. I de centrala delarna av området saknas ek och där finner man istället grövre aspar. I söder växer tre grova tallar med diametern 8-10 dm. Buskskiktet är rikligt och domineras av arter som björk, ek och rönn och i öppnare delar växer hallon. Floran är trivial med arter som blåbär, lundgröe örnbräken. Här finns dock rester av en flora knuten till en öppen hävdad mark med tuvåtäl, gökärt och smultron. Död ved förekommer sparsamt i form av enstaka lågor och stående döda träd. Bitvis förekommer dock klen död ved tämligen rikligt efter röjning.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädsgrenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs kring dessa ekar. Grova tallar och aspar sparas. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar kan sparas och även lövträd som inte berör ekarnas kronor. Gran ska tas bort.

Skydd: Saknas

Å 859 Norra Botorp åkerholme

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har potential att i framtiden hysa hotade arter knutna till ekmiljöer. På en av ekarna växer svavelticka. Denna orsakar röta som så småningom kan bli värdefulla håligheter.

Beskrivning

500 m sydväst om Norra Botorp ligger en ekbevuxen åkerholme. Åkerholmen består av en berghöjd med bitvis berg i dagen. I trädskiktet växer ekar med stamdiametern 5-9 dm varav flertalet är av de grövre dimensionerna. Ekarna är vidkroniga och har skorp bark och på en av ekarna växer svavelticka. I området växer även tall glest. De förekommer i olik ålder, men grova tallar med diametern 6-7 dm dominerar. Buskskiktet är tätt i områdets kanter och här växer druvfläder, hassel, och rönn. I fältskiktet är trivialt med arter som ängshavre, träjon och lundgröe.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning av buskar och sly utföras så att ekarna får stå fritt. Buskar i bryn lämnas och enstaka buskar i områdets centrala delar. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Åkerholmen omfattas av det generella biotopskyddet

Å 860 Petersborg blandskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 4-7 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

Vid Petersborg, 240 meter nordost om Vrånghult Östergården, finns ett område vars naturvärden främst är knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 4-7 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området står en död ek med stamdiametern 5 dm. Denna gynnar insektslivet med sin döda ved och hållighet.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning ske runt spärrgreniga ekar. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 861 Petersborg ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I några av ekarna finns hålligheter och i åtminstone en ek förekommer mulm som gynnar t.ex. insektslivet. I området förekommer död ved som bland annat en grov eklåga med diametern 12 dm och på denna växer den rödlistade oxtungsvampen(NT). På höjderna finns död ved av tall i olika nedbrytningsstadier. Den döda veden och hålligheterna ger området potential att hysa hotade arter.

Beskrivning

På norra sidan om länsvägen mitt för Petersborg, cirka 400 meter väster om Norra Botorp, ligger en ekskog i kuperad terräng med inslag av block. I nordost ligger en mindre berghöjd som sluttar mot vägen i öster. En kraftledningsgata löper genom områdets centrala delar. Trädsiktet domineras av ek i olik ålder. Ekar med stamdiametern 5-7 dm finns spritt i hela området, men de flesta grövre ekarna med en diameter på 7-8 dm växer i nordost. Den grövsta eken mäter 9 dm i diameter och växer i väster. De äldre ekarna har mellanvida kronor och skorpbark. De något yngre ekarna har smala kronor. Tall finns spritt i området och de har en diameter på 4-7 dm. I öster, på berget, växer senvuxen tall där enstaka tall har plattade kronor och början till pansarbark. Området håller på att växa igen och främst i väster växer yngre träd av björk och rönn. I busksiktet växer främst hassel och yngre ek tillsammans med björk, en och hallon. Fältsiktet är trivialt och här växer arter som örnbräken, piprör och liljekonvalj. Död ved

förekommer gles i området. I öster ligger en eklåga på hela 12 dm. Den är gammal och på den växer den rödlistade arten oxtungsvamp(NT). I öster står en grov högstubbe av asp och här förekommer också ett par håligheter i ekar och en av håligheterna innehåller mulm. Död ved av tall finns allmänt på höjder med diametern 1-3 och den finns i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas. Slyrensning ska ske kontinuerligt. Ung gran ska röjas bort. Enstaka buskar kan sparas och brynmiljöer med buskar i söder och väster kan sparas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 862 Berghagen grova ekar

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de relativt gamla ekarna med stamdiametern på 7 - 9 dm. Dessa träd har värden knutna till hotade organismer i eklandsskapet som är beroende av gamla träd för spridning och som habitat.

Beskrivning

Vid Berghagen och sydöst mot Vrånghult växer spritt ett antal ekar med stamdiameter på 7-9 dm. Områdets naturvärden är knutna till de relativt gamla ekarna och deras grovlek. Träden har potential att i framtiden kunna hysa hotade arter och att kunna bli en länk i spridningen av organismer knutna till ek. I några av trädens kronor förekommer klen död ved och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar. I området förekommer även död ved i form av enstaka eklåga, död hasselved och en grov död rönn.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska marken runt träden hållas öppen och inga närstående träd ska nå ekarna med sina grenar.

Skydd: Saknas

Å 863 Berghagen grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets höga ålder som gjort att det utvecklats stamhåligheter med mulm. Detta gör trädet mycket potentiellt för att hysa hotade och ovanliga arter av t.ex. insekter. Detta träd är en viktig komponent i eklandskapet. Det har stor potential att fungera både som spridningskorridor och habitat för organismer knutna till gamla ekar. På trädet finns blottad kärnved som även det är intressant för insekter och svampar.

Beskrivning

400 m sydost om Bondstugan växer en ek med stamdiametern 10 dm. Eken växer i en igenväxande hagmark med yngre träd av ek, körsbär, och björk. Eken har en vid krona och grov bark som antagit

skorpbarksstruktur. Vid basen finns en mindre hålighet med mycket mulm och uppe i trädet finns en stor hålighet. På stammen är kärnveden blottad på ett ca 1 m stort område och där finns spår efter insektangrepp.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska kontinuerlig röjning ske runt trädet så det får stå öppet. Det vore positivt med hävd i den gamla hagen. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 864 Stora Örsätter ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till en kontinuitet av död hasselved och relativt grova ekar. På den döda hasselveden växer signalarten hasselticka. Den visar på lundmiljöer och höga naturvärden. Där den växer förekommer ofta andra ovanliga och rödlistade arter. Områdets ekar med en diameter på 7-8 dm kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

100 m väster om Bondstugan ligger en ekdunge omgiven av öppen mark. Området sluttar lätt mot åkern i väster och block förekommer med inslag av hållar. I trädsiktet dominerar ek i olika ålder och de grövsta har en stamdiameter på 7-8 dm. Några av ekarna har vida kronor medan resten har relativt smala. Här växer även gles yngre träd av asp, björk, ask körsbär och vid åkerkanten växer några alar. Träden har en diameter på 1-3 dm. I busksiktet dominerar hassel med inslag av rönn, hägg och måbär. I hasselbuketterna förekommer allmänt med död ved och här finner man signalarten hasselticka. Floran är gles och trivial och här växer arter som träjon, hundkex och brännässla.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Hasselbuskar ska lämnas tillsammans med död ved.

Skydd: Saknas

Å 865 Bondstugan grova ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekarnas naturvärden är knutna till trädens höga ålder. Dessa träd har värden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd för spridning och som habitat. Två av träden har grov bark med skorpbarksstruktur vilket är gynnsamt för lavar. Klen död ved förekommer i trädens kronor och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

200 m sydost om Bondstugan växer en ek med stamdiametern 10 dm. Eken växer vid en bergkant nära brynet mot åkern i norr. I närheten av eken växer yngre asp, ek och hassel som skuggar det något. Kronan är mellanvid och i den förekommer döda grenar med diametern 0,5-1 dm. Ekens bark är grov och har

antagit skorp barkstruktur och på den finner man grön spiklav och den mindre vanliga blanksvart trädmyra.

250 m söder om Bondstugan växer en ek med stamdiametern 11 dm. Eken växer i en igenvuxen hagmark med yngre björk i anslutning. Eken är vidkronig och i kronan finns grova grenar med diametern 4-5 dm. Barken är grov och har antagit skorp barksstruktur. På trädet finner man grön spiklav och grå nållav.

300 m söder om Bondstugan växer en ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer i en igenvuxen hagmark med yngre björk och asp i anslutning. Eken är vidkronig och i kronan finns sparsamt med döda grenar med diametern 0,5-1 dm. Barken är grov och har antagit skorp barksstruktur. På trädet finner man grön spiklav och grå nållav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska kontinuerlig röjning ske runt träden så att de får stå öppet. Det vore positivt med hävd i den gamla hagen. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 866 Bondstugan ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 7-9 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området finns död ved som kan gynna t.ex. insektsliv och svampar.

Beskrivning

250 m sydost om Bondstugan ligger en mindre ekskog i en gammal hagmark. Genom området löper en kraftledningsgata. Terrängen är kuperad med små höjder och här finns ett allmänt inslag av block. Trädskiktet domineras av ek som finns i olik ålder. Här förekommer dock allmänt grova ekar med stamdiametern 7-9 dm och de har skorp bark. Ekarna skuggar varandra och de har smala till mellanvida kronor. I området växer även sparsamt med andra trädslag som björk, alm och körsbär med diametern 1-4 dm. Buskskiktet är gles och här växer arter som en, hallon och ek. I det triviala fältskiktet växer arter som hundäxing, blåbär och örnbräken. Död ved förekommer allmänt i ekarnas kronor och i området finns en eklåga med diametern 5 dm.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Det vore positivt med hävd i den gamla hagen.

Skydd: Saknas

Å 867 Berghagen ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Dungens naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 8-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har potential att hysa

hotade arter knutna till ekmiljöer. Död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

300 m sydost om Bondstugan ligger en ekdunge i en hagmark. I området finns inslag av block. I trädskiktet dominerar ek med stamdiametern 6-10 dm. Ekarna växer halvöppet och har mellan till vida kronor. De grövre träden har grovbark som har antagit skorpbarstruktur. I området växer även yngre träd med diametern 1-3 dm av rönn, ek, björk, asp och alm. I buskskiktet växer hassel, hallon och hagtorn glest. Fältskiktet är triviale arter som hundäxing, harsyra, blåbär och örnbräken. Död ved förekommer som döda grenar i kronorna och de har en diameter på 1-3 dm. En av ekarna som mäter 7 dm i diameter är på väg att dö och på den finns angrepp av insekter och tickor.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Det vore positivt med hävd i den gamla hagen.

Skydd: Saknas

Å 868 Bondstugan ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som innehåller träd med stamdiametern 2-8 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet.

Beskrivning

Straxt söder om Bondstugan ligger en ekdunge. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet som innehåller träd med stamdiametern 2-8 dm. Enstaka ekar har en diameter på 7-8 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. Svavelticka växer på en stam och kan med tiden skapa håligheter som är gynnsamma för insekter.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Det vore positivt med hävd i den gamla hagen.

Skydd: Saknas

Å 869 Uddhagen ekskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

Uddhagen ligger 500 meter väster om Stora Örsätter, sydost om Axsjön. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-7 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 870 Stora Örsätter lövskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar kan i framtiden utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

100 meter norr om Örsätter Industrigallerian finns en lövskog vars naturvärden främst är knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-7 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Flera av de grövsta ekarna är vidkroniga mot åkern.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 871 Örsätter företagspark ekdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde.

Beskrivning

Vid infarten till Örsätter Företagspark (Åtvidabergshus) växer ett antal ekar. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 6-8 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Områdets närhet till andra ekmiljöer med mycket höga naturvärden ökar dess värde. På ett av träden finns en gammal körskada som har gjort att det finns blottad kärnved och där man sågat av en gren finns en början till en hålighet. Detta skapar substrat som är eller kan bli gynnsamma för till exempel insekter och svampar.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden ska de grova ekarna även fortsättningsvis få stå fritt.

Skydd: Saknas

Å 872 Västergården hage

Naturvärdesklass: 1a

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova till mycket grova ekarna med en stamdiameter på 9-16 dm. Dessa gamla ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet och har stor potential att hysa hotade och sällsynta arter. I området finns död grov ved som ger förutsättningar för ett intressant insektsliv och en tillika intressant svampflora. Håligheter finns både i en ek och björk vilket gynnar insektslivet.

Beskrivning

Öster om Västergården (Torp) ligger en ekhage som i söder är kuperad och blockig och i norr består av flackare gräsmark. Den norra delen ingår i bete, men några grova ekar står utanför stängslet. Trädskiktet domineras av grova vidkroniga ekar med diametern 9-16 dm. De har grov bark och flera av stammarna är solexponerade. I området växer även träd av oxel, björk, asp och lönn. Många av träden är relativt grova och har en diameter på 6-8 dm. I buskskiktet växer hassel allmänt. Floran är gödselpåverkad i norr och trivial i stort. Här växer arter som hundäxing, brännässla, lundgröe och kirskaål. Död ved förekommer rikligt i norr där finner man en nästan död ek med diametern 10 dm som innehåller rikligt med död ved och blottad kärnved. En grov ekgren med svampangrepp ligger på marken och döda grenar förekommer allmänt i kronorna. På en av de grövre ekarna finns en hålighet där en gren gått av. I söder finns blottad kärnved på en grov ek och i en grov björk finns en större hålighet.

Bibehållande av värdena

För att bevara området naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar frihuggas. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Det vore positivt om hela området fick ingå i betesmarken.

Skydd: Saknas

Å 873 Åtvids-Torp ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna med en stamdiameter på 8-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. Ett värde finns även knutet till inslaget av en hävdgynnad flora med arter som gullviva, stor blåklocka, gökärt, smultron och bockrot. I ekarnas kronor och på marken ligger grenar som kan vara substrat för insekter och svampar.

Beskrivning

800 m nordost om Åtvids -Torp ligger en ekdunge som ingår i en större hävdad mark. Terrängen är flack med inslag av block. I området växer ek allmänt och grövre tämligen vidkroniga ekar med stamdiametern 8-10 dm förekommer glest spritt. Här växer även allmänt med yngre ek med diametern 1-2 dm. I området växer även enstaka klen björk och asp. Buskar förekommer allmänt med arter som en, ek, måbär, nypon och hagtorn. I fältskiktet växer en hävdgynnad flora med arter som gullviva, stor blåklocka, gökärt,

smultron och bockrot och i mer skuggiga partier finner man blåsippan. Död klen ved förekommer i ekarnas kronor och även enstaka grenar ligger på marken.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädets grenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar kan sparas. Området ska fortsätta att betas.

Skydd: Saknas

Å 874 Jarlmossen ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de grova ekarna med en stamdiameter på 7-10 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek. I området förekommer sparsamt död ved som kan utgöra substrat för t.ex. insekter och lavar. Skorp bark förekommer på de grövre ekarna och deras solbelysta stammar är gynnsamt för lavar.

Beskrivning

750 m nordost om Åtvids-Torp ligger en ekdunge som är solexponerad från åkermarken i söder. Terrängen är varierat bergig och småblockig. Området har troligen varit hävdat längre tillbaka. I trädskiktet dominerar ek i olika ålder. Här växer allmänt med grova ekar med stamdiameter 7-9 dm och områdets grövsta ek har en diameter på 10 dm. Ekarna är vidkroniga mot åkern men växer tätt. I området växer även sparsamt med asp och björk med diametern 1-5 dm, varav flertalet är kläna. Det finns också enstaka gamla tallar. I området växer en björk med grov skorp bark. I buskskiktet växer allmänt ek, björk och asp. Floran är trivial med arter som hundkex, lundgröe och blåbär. Död ved förekommer sparsamt i området i form av en björklåga med diametern 5 dm och kläna döda grenar i ekarnas kronor.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädets grenverk. Kontinuerlig röjning av buskar och sly krävs. Död ved ska lämnas i området. Enstaka buskar kan sparas och lövträd som inte berör ekarnas kronor kan sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 m från strandlinjen.

Å 875 Åtvids-Torp grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärden är knutna till trädets relativt höga ålder. Detta träd har framtidsvärden knutna till hotade organismer som är beroende av gamla träd. Klen död ved förekommer i trädets krona och detta skapar substrat för t.ex. insekter och svampar.

Beskrivning

700 m norr om Åtvids-Torp växer en ek med diametern 9 dm. Trädet växer solexponerat vid en liten berghöjd och nära eken växer yngre björk och hassel. Dess krona är vid och kronans grenar är upp mot 2

dm i diameter. Barken är grov och har antagit skorpbarksstruktur och i barken finns en spricka med savflöde. I krona finns allmänt med klena döda grenar.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska marken runt trädet röjas kontinuerligt. Inga träd ska tillåtas växa upp i trädets krona. Död ved ska lämnas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 m från strandlinjen.

Å 876 Åstugan ekbestånd

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och de relativt grova ekarna. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I närmiljön finns ekmiljöer med mycket höga naturvärden.

Beskrivning

400 meter sydost Åstugan finns en lövdunge vars naturvärden är knutna till ekarna som har en stamdiameter mellan 3-5 dm. Flertalet växer i brynet mot kraftledningsgatan. Dessa ekar är strategisk placerade nära värdefulla ekmiljöer och kan i framtiden fungera som viktiga komponenter i eklandskapet.

400 meter sydsydost om Åstugan finns ett område med relativt grova ekar. Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet och ekarna har en stamdiameter på 6-7 dm. Dessa ekar utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet. I närmiljön finns ekmiljöer med mycket höga naturvärden.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädets grenverk. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 877 Gästgivaregården ekskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till ekbeståndet. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Beskrivning

Sydost om Gästgivaregården växer en ekskog vars naturvärden främst är knutna till ekbeståndet och ekarna med en stamdiameter på 4-6 dm. Dessa ekar kan i framtiden utgöra viktiga komponenter och spridningsvägar i eklandskapet för organismer knutna till ek.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädets grenverk. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 m från strandlinjen.

Å 878 Skolköket ädellövträd

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de äldre träden som står fritt exponerat i söderläge. Träden bedöms ha potential för höga värden för bland annat lavar, vedinsekter och vedsvampar om de får stå kvar och växa till sig. Eken är en viktig komponent i tätortens eklandskap.

Beskrivning

100 m norr om församlingsgården inne i Åtvidaberg ligger ett område utefter Slevringevägen med några ädellövträd. Här stor fyra vuxna almar varav en grov, cirka en meter i diameter. Här finns också en större lind och en vidkronig medelgrov ek. På den grova almen, som står nära gatukorsningen till Douglasvägen, finns en lavflora med bland annat signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska träden tillåtas stå kvar fritt från uppväxande sly.

Skydd: Träden står på mark betecknad Natur i detaljplan. I övrigt saknas skydd.

Å 879 Åtvids-Torp Östergård grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till trädets höga ålder som har gjort att det har utvecklat håligheter. Detta är intressant för till exempel ovanliga och hotade insekter och svampar. På eken växer den rödlistade oxtungsvampen(NT). Eken växer nära andra värdefulla ekar i eklandskapet och är en viktig komponent i detta.

Beskrivning

Cirka 550 meter ostnordost om Åtvids-Torp Östergården växer en ek med stamdiametern 9 dm. Eken växer i en bergbrant och den är senvuxen. Den har en mellanvid krona och skorp bark. I trädet finns en större hålighet som troligen innehåller mulm men på grund av hålets höga placering går detta ej att se. Vid hålets kanter syns spår efter insekter. På trädet växer även den rödlistade oxtungsvampen(NT).

Bibehållande av värdena

För att bibehålla objektets naturvärden ska marken runt trädet hållas öppen. Trädet växer i en bergbrant och gynnas därför måttligt av betet. Bete i hagen är dock bra för helheten.

Skydd: Saknas

Å 880 Byberget almdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 92

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutet till att almen blir allt ovanligare till följd av almsjukan och att almen därför är rödlistad(CR). Träd av alm bör därför värnas.

Beskrivning

Området är en dunge med den rödlistade almen. Träden har en diameter på 2-6 dm och enstaka träd visar tecken på sjukdom. Träden växer på gräsmark och kring en uppfartsväg till hus.

Bibehållande av värdena

För att behålla objektets naturvärden bör sly hållas efter och död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 881 Borkhult ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 92

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till ekarna som har skorp bark och som i framtiden kan hysa en krävande lavflora. Ekarna har främst framtidsvärden. Ekarna kan bidra till spridning av organismer knutna till ek.

Beskrivning

Området är en mindre ekskog med ekar som har en dominerande diameter på 4-5 dm och de har skorp bark. I norr är skogen gallrad och öppen medan den sluter sig i söder. Terrängen är blockig. I söder växer även asp med diametern 2-5 dm. I buskskiktet växer yngre hassel och ek. I fältskiktet finner man arter som blåbär, örnbräken och fårsvingel.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska grova och spärrgreniga ekar hållas fria från andra trädets grenverk. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 882 Yxnerums kursgård ekskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 92

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till trädskiktet där ekar med skorp bark förekommer rikligt. Stammarna är tämligen solexponerade och har stor potential att i framtiden hysa mer krävande lavar. På enstaka trädstammar växer signalarten guldlockmossa som i denna region visar på en rik mossflora. På några block växer signalarten fällmossa som visar på höga skogliga naturvärden.

Beskrivning

Området är en ekskog som har en kuperad terräng med en berghöjd och inslag av block. I de västra delarna är terrängen flackare. Trädskiktet domineras av ek med stamdiametern 3-5 dm med enstaka inslag av ek med diametern 7 dm. Ekarna är något senvuxna och många har utvecklat skorp bark. Ekarnas kronor är halvvida till smala då de ofta växer tämligen tätt. Enstaka ekarn har vidare kronor. I området växer även andra trädslag som björk, tall och asp med diametern 2-4 dm och även yngre lönn förekommer. Buskar förekommer ofta rikligt och består av eksly med inslag av arter som hassel, ask och

nypon. I fältskiktet är blåsippan vanligt förekommande och även hävdgynnade arter som stor blåklocka och smultron förekommer. Andra vanligt förekommande arter är liljekonvalj och getrams. I bottenskiktet, på träd och sten växer signalarter som guldklockmossa och fällmossa.

Bibehållande av värdena

Området kan med fördel hållas öppet med ett mindre inslag av buskar. Död ved kan med fördel lämnas kvar i området.

Skydd: Saknas

Å 883 Borkhult bäck

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 92

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att bäckar är ett viktigt inslag i naturen för organismer knutna till vattenmiljöer och att det skapar heterogenitet i landskapet. I de delar av vattendraget som har grövre substrat finns förutsättningar för bottenlevande insekter och de rätade partierna gynnar till exempel groddjur. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Yxningen med Borkhultsdalgången.

Beskrivning

Objektet är en liten bäck som rinner från norr och ut i sjön Yxningen. Längst i norr rinner bäcken genom en yngre lövskog för att sedan passera över ett hygge. Bäcken är lätt slingrande i norr för att i söder rinna rätad genom åkermark. Bredden på vattnet där den är orädd är max 0,5 m men är ganska djupt nerskuren i marken. På en kortare sträcka i norr rinner bäcken under stora block. Vid besök var det tämligen lite vatten i bäcken med långsamt rinnande vatten. Bäcken håller troligen vatten stora delar av året då näckmossa växte i den. Bottenmaterialet varierar med lera, sand och grus och på mindre delar förekommer grövre sten. Bäcken är endast skuggad i mindre partier.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden bör det lämnas för fri utveckling, fysisk påverkan genom kulvertering och rätning avråds. Detta missgynnar organismer knutna till vattenmiljöer. Rätade partier kan med fördel återställas.

Skydd: Den delen av bäcken som rinner genom åkermark omfattas av generellt biotopskydd.

Å 884 Melskog öppen hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 94

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den magra marken som hyser en tämligen rik hävdgynnad flora med arter som daggekåpa, gullviva, gulmåra, blodrot, görkärt, vårbrodd, svinrot och ängsskallra.

Beskrivning

400 meter norr om Melskog finns en öppen hage som tidigare varit vall men som nu betas. Mindre partier med sten och enstaka träd förekommer i hagen. I hagen växer en gran med stamdiametern 5 dm och en tall med diametern 4 dm. Buskar förekommer mycket glest med arter som en och nypon. Bredbladiga gräs visar på att marken är tämligen näringsrik men hagen börjar att få hagmarksvärden. Glest till allmänt spritt förekommer en hävdgynnad flora med arter som daggekåpa, gullviva, gulmåra, blodrot, görkärt, vårbrodd, svinrot och ängsskallra.

Västra delen av hagen är mer näringsrik, fuktigare och domineras av bredbladiga gräs.

Bibehållande av värdena

För att bevara områdets naturvärden ska hagen fortsätta att betas.

Skydd: Saknas

Å 885 Melskog gammal tall

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att trädet är mycket gammalt och gamla träd har stor potential att hysa ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

Objektet är en mycket gammal tall som växer på gränsen till tomtmark. Tallen har en stamdiameter på 7 dm och en mycket fin och välutvecklad pansarbark med breda barkflak.

Bibehållande av värdena

För att behålla naturvärdet ska trädet ej avverkas och låtas växa öppet.

Skydd: Saknas

Å 886 Lagerlunda öppen hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 94

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att området betas och att det ingår i en hage där det finns en fin flora. I området växer hävdgynnade arter som daggekåpa, gökårt och gullviva.

Beskrivning

200 meter norr om Malskog finns en större öppen hage med dominerande frisk mark. Hagen är i stort näringsrik och dominerad av en tät grässvål. Vanliga arter är hundäxing och maskros. Hävdgynnade arter förekommer glest med arter som daggekåpa, gökårt och gullviva.

Bibehållande av värdena

Området behåller sitt naturvärde om det fortsätter att betas och undantas näringstillförsel.

Skydd: Saknas

Å 887 Melskog tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 94

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den flerskiktade skogen med de gamla tallarna. I området växer den rödistade talltickan(NT). Där den växer förekommer ofta fler rödlistade arter. Bohål i träden visar på värden för fågellivet.

Beskrivning

150 meter norr om Melskog finns en tallskog på bergig mark som gränsar mot hagmark i norr. Tall dominerar i trädskiktet och de är senvuxna och har en stamdiameter på 2-6 dm. Flera har början början till pansarbark eller har utvecklad pansarbark. På en av de äldre tallarna växer den rödlistade vedsvampen talltick(NT). I den flerskiktade skogen finns flera trädslag som asp, ek, gran, rönn och oxel. De grövsta träden bestående, av gran och asp, har en diameter på 4-6 dm och i en av asparna finns ett bohål. Även i en gammal tall finns ett bohål. Buskar förekommer allmänt i området med arter som rönn och hallon. I fältskiktet växer vitsippa, blåbär och krusståtel. Området fortsätter utanför inventeringens gräns.

Bibehållande av värdena

Området behåller sina naturvärden om det lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 888 Lagerlunda hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 94

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den magra marken som hyser en tämligen rik hävdgynnad flora med arter som daggekåpa, gulmåra, mandelblom, revfibbla, blodrot, ängsskallra, vårbrodd, stagg, gullviva, prästkrage, nattviol sp och stor blåklocka. Ett par ekar börjar bli gamla och natuvårdsintressanta.

Beskrivning

200 meter norr om Melskog finns en öppen hage som ingår i en större hage. Denna del är magrare och torrare än den stora delen och stora delar är sluttande åt norr med inslag av block. Någon liten sandblotta finns i slutningen. Ett par grövre vidkroniga ekar med stamdiameteren 5-6 dm finns i området. Buskar förekommer glest av nypon. På den magra marken växer en hävdgynnad flora allmänt med de lite mer kräsna arterna mer glest. I området växer hävdgynnade arter som daggekåpa, gulmåra, mandelblom, revfibbla, blodrot, ängsskallra, vårbrodd, stagg, gullviva, prästkrage, nattviol sp och stor blåklocka.

Bibehållande av värdena

Området behåller sitt naturvärde om det fortsätter att betas och undantas näringstillförsel.

Skydd: Saknas

Å 889 Grebo småvatten

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 94

Naturvärdesbedömning

Småvatten i jordbrukslandskapet är viktiga och ökar den biologiska mångfalden. Större vattensalamander har påträffats här. Vattnet skulle även kunna hysa andra groddjur.

Beskrivning

500 meter norr om Melskog finns ett småvatten som ligger i anslutning till hagmarker. En större vattenspegel finns med ett tämligen grunt vatten på ca 10 cm vid besöket. Kring vattnet bildas ett litet kärr. Vattnet kan vara ett källflöde men kring kanterna finns spår efter vallar när man grävt dammen. I vattnet växer rikligt med vegetation av sjöfräken och starrarter. Större vattensalamander är rapporterad från detta småvatten.

Bibehållande av värdena

För att området ska behålla sitt naturvärde bör hydrologin inte förändras och kraftig igenväxning i och kring vattnet bör förhindra.

Skydd: Området omfattas av det generella biotopskyddet.

Å 890 Grebo dike

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 94

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att diken är viktiga i jordbrukslandskapet och bidrar till den biologiska mångfalden. Diket kan till exempel hysa vattenlevande insekter och groddjur.

Beskrivning

Objektet är ett dike som rinner genom hagmarker söder om Garpbergsvägen. I norr är diket bredare för att söder ut smalna av. Vid besöket var det vatten i diket. I diket växer sjöfräken och kaveldun och i delar tämligen rikligt. Diket är ganska djupt nedskuret i marken.

Bibehållande av värdena

Förhindra kraftig igenväxning. Påverkas negativt av kulvertering och uttorkning.

Skydd: Biotopskyddat inom odlingslandskap.

Å 891 Melskog hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är främst knutna till tallarna som börjar att bli gamla. Gamla tallar kan hysa ovanliga och hotade arter. I området växer den rödlistade talltickan(NT). Där den växer förekommer ofta andra rödlistade arter.

Beskrivning

Området är en hållmarksskog som är tämligen kuperad och ingår i ett fårbete. Tall dominerar området och i lägre partier har gallring utförts. Tallarna har en dominerande stamdiameter på 3-5 dm och många har början till pansarbark. På en av de äldsta tallarna växer den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). Mot vägen växer björk med diamatern 2-4 dm. Buskar förekommer allmänt av arter som ek, tall och rönn. I fältskiktet är arter som blåbär, stensöta och kruståtel vanliga.

Bibehållande av värdena

Området kan i stort lämnas för fri utveckling men viss röjning av buskar kan behövas över tid. Området kan gärna fortsätta att betas. Lämna död ved.

Skydd: Saknas

Å 892 Melskog trädbärande hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är främst knutna till de vidkroniga och grova ädellövträden. I eken finns en hålighet som gynnar till exempel hållevande insekter. Träden har potential att hysa en intressant lavflora. Vissa värden finns knutna till en hävdgynnad flora. Den grova lågan av alm gynnar vedlevande insekter.

Beskrivning

Området är en mindre hage som är lätt kuperad och som domineras av öppna ytor med inslag av hagmarksträd. Hagen är näringspåverkad men magrare områden finns. I hagen växer tre vidkroniga ädellövträd, en ek med diamtern 8 dm och två lindar med diametern 6-7 dm. Träden är vidkroniga och i en ek och en lind finns håligheter. I hagens magrare delar finner man en hävdgynnad flora med arter som liten blåklocka, brudbröd, gulmåra och smultron. Död ved förekommer som en grov stamdel av en alm. På eken kröp svart trädmyra som lever i håligheter i träd.

Bibehållande av värdena

Fortsatt bete och gödsla ej området. Avverka ej hagmarksträden. Lämna död ved i hagen.

Skydd: Saknas

Å 893 Björkliden liten åkerholme

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Åkerholmar är viktiga element i landskapet för spridning av organismer och lyder under generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet. Den magra marken på åkerholmen innehåller en rik hävdgynnad flora med arter som solvända, smultron, ängshavre, liten blåklocka, gulmåra, gullviva och brudbröd.

Beskrivning

Området är en liten åkerholme som har magra sluttande slänter och gles förekomst av block. Träd förekommer glest av arter som gran, ek och rönn med stamdiametern 1-1,5 dm. Buskskitet är rikligt utvecklat med arter som hallon, berberis, syren och olvon. I de magra slänterna och delar där buskskitet inte brett ut sig växer rikligt med en hävdgynnad flora med arter som solvända, smultron, ängshavre, liten blåklocka, gulmåra, gullviva och brudbröd.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av kraftig igenväxning och näringstillförsel. Håll efter buskarna för att förhindra stor igenväxning. Prioritera att lämna blommande och bärande buskar. Slå kanterna kontinuerligt.

Skydd: Åkerholmar omfattas av generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet.

Å 894 Björkliden åkerholme

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Åkerholmar är viktiga element i landskapet för spridning av organismer och lyder under generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet. Den magra marken på åkerholmen innehåller en rik hävdgynnad flora med arter som ängshavre, gulmåra, stor blåklocka, liten blåklocka, gökärt och vårbrodd. Lövträden har stor potential att utvecklas till naturvärdesträd då de blir något äldre. Hackspettshack på sälg visar på värden för fågellivet. Gul tuvmyra finns i området och indikerar att marken varit kontinuerligt öppen.

Beskrivning

Område är en åkerholme som är lätt kuperad med sluttande slänter och inslag av block. Området varierar med öppna gräsytor och tätare trädskikt. Området håller på att sakta växa igen. I området förekommer en rad trädslag som ask, ek, sälg, björk, asp, lönn och gran. Träden har en spridning i ålder och deras stamdiameter varierar från 1 -6 dm. De grövsta träden är ädellövträd. Buskar förekommer allmänt och även buskskitet är artrikt med arter som hallon, ask, rönn, hagtorn, nypon och druvfläder. Framst i magra slänter växer en hävdgynnad flora med arter som ängshavre, gulmåra, stor blåklocka, liten blåklocka, gökärt och vårbrodd. Död ved förekommer glest som död ved. På sälg finns spår efter hackspettars födosök. I tuvor finner man gul tuvmyra.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av kraftig igenväxning och näringstillförsel. Røj kontinuerligt i området för att förhindra igenväxning. Håll öppet kring ädellövträden så de utvecklas till vidkroniga träd, särskilt träd i brynen. Slå i slänter för att bevara den hävdgynnade floran och slå gärna inne i området på gräsytor. Förhindra att gran sprider sig för mycket.

Skydd: Åkerholmar omfattas av generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet.

Å 895 Björkliden gammal ek

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Objektet är en gammal ek som har stor potential att hysa ovanliga och hotade arter av t.ex. kryptogamer. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ek med stamdiameter 8 dm som växer nära tomtmark. Eken är vidkronig och har grov bark samt grova grenar.

Bibehållande av värdena

Objektets naturvärden påverkas negativt av avverkning och igenväxning.

Skydd: Saknas

Å 896 Strömshult gammalt grustag

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till de solexponerade och blottade grusslänterna som gynnar grävande insekter. I området finns också en tämligen artrik flora med hävdgynnade arter som rödklint, gullviva, smultron, ängshavre, gulmåra, gökärt, bockrot och brudbröd. Dessa är viktiga för nektarsökande insekter och förstärker värdena i den sandiga miljön.

Beskrivning

Området är ett gammalt grustag med sluttande, torra och solexponerade slänter. Blottad sand förekommer allmänt och där finns hål efter grävande insekter. Träd växer glest i området och består av björk, tall och lönn med stamdiametern 1-3 dm. I buskskiktet växer en och alm. På den torra och magra marken växer även en hävdgynnad flora med arter som rödklint, gullviva, smultron, ängshavre, gulmåra, gökärt, bockrot och brudbröd.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden påverkas negativt av kraftig fysisk påverkan samt igenväxning. Grustaget bör hållas öppet genom röjning och gärna störning som håller sandytorna öppna.

Skydd: Saknas

Å 897 Klockaregården obetad hagmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den hävdgynnade floran med arter som smultron, brudbröd, gulmåra, ängshavre och vårbrodd. Floran är konkurrenssvag och i området finns bra förutsättningar för en hög biologisk mångfald.

Beskrivning

Området är en öppen mark mellan skog och tomtmark. Området har troligen tidigare varit betesmark. Marken är lätt sluttande och block förekommer glest. Marken är torr och mager och i området förekommer en hävdgynnad flora rikligt. Den hävdgynnade floran består av arter som smultron, brudbröd, gulmåra, ängshavre och vårbrodd.

Bibehållande av värdena

Området är känsligt för näringsstillförsel och igenväxning. Området ska hållas öppet och någon typ av hävd bör utföras för att gynna floran.

Skydd: Saknas

Å 898 Klockaregården gammal ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Gamla ekar av denna ålder är mycket värdefulla ur naturvärdessynpunkt och kan hysa en hög biologisk mångfald och ovanliga och hotade arter. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en mycket gammal ek som växer mellan tomtmark och skog. Eken har en stamdiameter på 12 dm och barken har ca 8 cm höga åsar. Kronan sitter högt upp men är vid.

Bibehållande av värdena

Avverkning och igenväxning påverkar naturvärdena negativt. Det bör röjas kontinuerligt kring trädet för att hindra att andra träd växer upp i dess krona eller skuggar stammen. Eken avlastningsbeskärs vid behov.

Skydd: Saknas

Å 899 Klockaregården ädellövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till förekomsten av gamla träd av både ädellöv och tall. Gamla träd har stor potential att hysa ovanliga och hotade arter. På tall finner man den rödlistade vedsvampen talticka(NT). I området finns bohål och kläckhål efter insektslarver.

Beskrivning

Området är en ädellövskog på varierat flack och kuperad mark. I området finns stenmurar, gångväg, en scoutgård och en allé. Delvis har området parkkaraktär. Ädellöv av olik ålder med arter som lönn, ek, alm, lind och ask förekommer allmänt spritt och de grövsta träden har en stamdiameter på 6-9 dm. De äldre ädellövträden har grov bark. Även asp med diametern 1-3 dm växer i området. I sydväst där marken är bergigare förekommer gamla senvuxna tallar allmänt och de har början till pansarbark eller grov bark som tecken på högre ålder. På tallarna finner man den rödlistade taltickan(NT). Buskskiktet är tämligen rikligt och här växer arter som hagtorn, lönn, alm och nypon. I fältskiktet växer arter som kirskaål, älggräs och humleblomster. Död ved förekommer i allén och i dessa finns bohål och kläckhål efter insekter.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning samt allt för kraftig igenväxning. Om död ved forslas bort är det negativt för naturvärdena. I parkliknade- och gårdsmiljöer ska en öppen karaktär bibehållas och särskild vikt ska läggas på att sköta äldre ädellövträd inkluderat alléträd. Regelbundna röjningar behövs för att underhålla detta. Vid behov kan avlastningsbeskäring behöva utföras av en arborist. I delar med lövskogskaraktär kan en friare utveckling tillåtas, ädellövträd ska gynnas i första hand men gamla träd av alla lövslag är viktiga. Dock kan försiktig röjning för att öka tillgängligheten vara positiv. Gran ska hindras från att etablera sig i området. Lämna död ved i området och flytta den kortast möjliga sträcka om den är i vägen.

Skydd: Allén omfattas av det generella biotopskyddet.

Å 900 Klockaregården blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till flerskiktning och gamla träd. De gamla tallarna och granarna kan hysa hotade arter. På gammal gran finns gnag efter naturvårdsarten granbarkgnagare som visar på värden knutna till gammal gran. I en gammal oxel finns håligheter som gynnar t.ex. insektslivet och svampar.

Beskrivning

Området är en flerskiktad blandskog som är lätt kuperad och som varierar från glest inslag av block till blockrikt. Tall och gran är överståndare och de har en stamdiameter på 4-6 dm. Tallarna har grov bark eller början till pansarbark som tecken på högre ålder. Även lövträd är ett allmänt inslag och de har en diameter på 1-5 dm och består av arter som lönn, rönn, oxel, ek, alm och björk. De grövsta lövträden är björk och lönn samt oxel. I buskskiktet är arter som rönn, alm och ek vanliga och i fältskiktet växer kirskaål, harsyra och blåbär. död ved förekommer glest som barrved. I en oxel finns håligheter. På äldre gran förekommer gnag efter signalarten granbarkgnagare.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden påverkas negativt av avverkning och bortförsl av död ved. Naturvårdsanpassad försiktig röjning bör utföras där olika trädslag, flerskiktning och gamla träd sparas.

Skydd: Saknas

Å 901 Klockaregården ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Gamla ekar av denna ålder är mycket värdefulla ur naturvärdessynpunkt och kan hysa en hög biologisk mångfald och ovanliga och hotade arter. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en mycket gammal ek som växer nära tomtmark och i skog. Eken har en stamdiameter på 12 dm och barken har ca 8 cm höga åsar. Kronan sitter högt upp men är vid. Vid trädets bas läcker mulm ut och det är troligen ihåligt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller om det växer igen kring trädet. Träd som växer in trädets krona är negativt. Man bör röja kontinuerligt kring trädet för att hindra att andra träd växer upp i dess krona eller skuggar stammen. Avlastningsbeskärs vid behov.

Skydd: Saknas

Å 902 Klockaregården lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till ädellövskogsmiljön och förekomsten av de gamla ädellövträden. Gamla ädellövträd har potential att hysa ovanliga och hotade arter av kryptogamer och insekter. Den välskuggade miljön gynnar en lundartad flora.

Beskrivning

Området är en flerskiktad ädellövskog med en lätt kuperad terräng. Området är välskuggat och äldre ädellövträd förekommer allmänt i området. I området förekommer flera trädslag av ädellöv som ek, alm, ask och lönn. De grövsta har en stamdiameter på 6-7 dm och en ek mäter ca 10 dm i diameter. Yngre

generationer förekommer av ädellövträden. I buskskiktet dominerar ask och i fältskiktet är arter som liljekonvalj, lundgröe, humleblomster och kirskaal vanliga.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden påverkas negativt av avverkning och allt för kraftig igenväxning. Området kan i princip lämnas för fri utveckling. Brynträd kan med fördel hållas öppna kring så de kan breda ut kronorna. Sly kan behöva röjas.

Skydd: Saknas

Å 903 Dammen lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till förekomsten av de gamla ekarna och ädellövträden som har potential att hysa till exempel en ovanlig krytpogamflora. Området stärker närliggande riksintressen knutna till ekar och ädellöv. Vidkroniga ekar bidrar till den biologiska mångfalden då de utgör livsmiljöer för en rad olika organismer. Den döda veden ökar områdets naturvärden och gynnar bland annat vedlevande insekter.

Beskrivning

Området är en lövskog som sannolikt tidigare varit en betesmark. Området har ett allmänt inslag av block och är bitvis starkt igenväxande. Ädellövträd av främst ek förekommer spritt över området och de är ofta vidkroniga och har en stamdiameter på 5-7 dm. Även ädellövträd av ask och lönn förekommer i området. Av trivialträden är asp och björk vanliga. Björkarna finns som grövre träd med grov bark medan asparna är yngre och bitvis i riklig förekomst. Buskskiktet är i stora delar rikligt på grund av igenväxningen. I området växer buskar av arter som hallon, lönn, skogstry och hassel. I fältskiktet växer arter som brännässla, ormbär och liljekonvalj. I mer öppen mark finns en hävdgynnad flora med arter som stor blåklocka, svinrot, vårbrodd och gullviva. På block växer signalarten fällmossa. Död ved förekommer glest som lågor och stående ved. På ekar förekommer blottad kärnved och kläckhål efter insektslarver. Gul tuvmyra förekommer och visar på tidigare öppna marker.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och igenväxning. Det behöver för att öka och bevara naturvärdena röjas från buskar och sly så att igenväxningen minskar. Området gynnas av hävd, till exempel bete. Håll öppet främst kring vidkroniga ekar och ekar i bryn.

Skydd: Saknas

Å 904 Orräng bäck och strand

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till att de skapar en heterogenitet i landskapet. Bäckens gynnar vattenlevande organismer och de angränsande gräs- och buskmarkerna fungerar som spridningskorridorer i jordbrukslandskapet.

Beskrivning

Området är en bäck med strandzon som sträcker sig genom åkermarken och i den allra nordligaste delen ligger en hage. Bäckens har ett sakta rinnande vatten och botten varierar mellan att bestå av grus och sten och ibland dyg botten. Bäckens kanter varierar med att högvuxna gräsmarker eller mer busk- och trädrika delar. I trädskiktet växer al som dominerande trädslag med inslag av salix och apel. Träden har en stamdiameter på 0,5-2 dm. I buskskiktet växer arter som nypon, sälg, al och lönn. I fältskiktet dominerar arter som älggräs och jättegröe med inslag av arter som tuvtåtel, kärrsilja och starr sp.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt av kraftig igenväxning samt fysisk påverkan som till exempel grävning och körskador. Lätt röjning bör göras eller bete längs med bäcken.

Skydd: Strandskydd. Småvatten i jordbruksmark omfattas av det generella biotopskyddet.

Å 905 Orräng ekbevuxen åkerholme

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till beståndet med ek som finns i viss variation i ålder. Dessa ekar kan komplettera närliggande värdefulla ekmarker med föryngringsträd och säkra ekanknutna arters fortlevnad. I området växer signalarten fällmossa som visar på höga skogliga värden.

Beskrivning

Området är en ekbevuxen åkerholme på flack men blockig terräng. I området växer ek med en dominerande diameter på 3-5 dm och de grövsta mäter 6-7 dm i diameter. Asp med diametern 1-4 dm förekommer glest. Buskar förekommer allmänt med arter som ek, rönn och hassel. I det glesa fältskiktet växer träjon, lundgröe och liljekonvalj. På block växer signalarten fällmossa. Död ved förekommer tämligen glest som lågor och döda grenar i kronan.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt av avverkning. Lämna för fri utveckling, men viss försiktig röjning kan behövas över tid.

Skydd: Åkerholmar omfattas av det generella biotopskyddet.

Å 906 Orräng öppen hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den öppna marken och inslaget av hävdgynnade arter som smultron och ängsvädd. Området kan med tiden få högre värden om betet fortsätter. Området förstärker ett värdefullt hagmarksområde som är riksintresse för naturvården.

Beskrivning

Området är en hagmark som tidigare varit åker. Marken är glest blockig och torr. En hävdgynnad flora förekommer glest spritt. Marken är i stort öppen med endast en apel som trädinslag. I fältskiktet växer glest hävdgynnade arter som ängsvädd och smultron tillsammans med tuvtåtel, klöver och smörblomma.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden påverkas negativt av igenväxning och näringstillförsel. Det är viktigt att betet får fortsätta.

Skydd: Saknas

Å 907 Orräng ekhage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till de gamla ekarna. Gamla ekar är ett värdefullt inslag i landskapet och många hotade och ovanliga arter är knutna till gamla ekar. På ekarna växer tämligen rikligt med signalarten guldpuddrad spikklav. Den visar på värdefulla ekmiljöer som ofta har en rik förekomst av andra sällsynta eklavar. Även den rödlistade oxtungsvampen(NT) växer i området och tillsammans med den förekommer ofta flera rödlistade arter.

Beskrivning

Området är en mindre del av en större hage. I området växer vidkroniga och grova ekar allmänt och de har en stamdiameter på 7-8 dm. Ekarna har grov bark. På flera av ekarna växer signalarten guldpuddrad spikklav och även den rödlistade oxtungsvampen(NT) växer på en ek i området. I flera ekar förekommer håligheter och mulm samt blottad kärnved. Buskar förekommer som enstaka exemplar av nypon och hassel. I fältskiktet växer brännässla, liljekonvalj och tuvtåtel.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om de gamla ekarna bevaras och betet fortsätter i området. Låt gärna någon yngre ek komma upp i området

Skydd: Saknas

Å 908 Muggebo lövskogsbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den välskuggade och blockiga miljön med ett flerskiktat och tämligen artrikt trädskikt. I området växer signalarten fällmossa rikligt och den visar på höga naturvärden och ofta förekommer rödlistade arter tillsammans med den. Även signalarten krusig ulota växer i området och visar på skogliga värden. Den döda veden i olika nedbrytningsstadier gynnar t.ex. kryptogamfloran.

Beskrivning

Området är en brant lövskog med rikligt med block. Trädskiktet är olikåldrigt och de äldre träden består främst av asp. De äldsta asparna har en diameter på 4-5 dm. I området växer flera trädslag som lind, rönn, björk, lönn och ek och de har en stamdiameter på 1-4 dm där de grövsta av dessa träd är björkar. I buskskiktet växer arter som hassel, gran, vinbär och lind allmänt. I fältskiktet växer signalarten trolldruva tillsammans med arter som träjon och harsyra. I bottenskiktet växer signalarten fällmossa tämligen rikligt. På träden växer skriftlav rikligt med signalarten krusig ulota. Död ved förekommer i olika nedbrytningsstadier ofta som klen men även grov död ved. Bohål finns i asp och enstaka håligheter i träden.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden bör det i princip lämnas för fri utveckling, gran bör dock hållas tillbaka så den inte tar över. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 909 Viggebyholm ekbryn

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till ekarna som börjar att bli gamla. Gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. I området växer signalarten blåsippa som visar på lundmiljöer och mullrik mark. Objektet finns inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är ett litet ekbryn som är vänt mot söder. I brynet ger ekar med en stamdiameter på 5-6 dm karaktär åt området. De är något senvuxna med grov bark och har tämligen vida kronor. Asp med diametern 1-2 dm förekommer allmänt och gran med samma diameter förekommer glest. I fältskicket växer arter som signalarten blåsippa och lundgröe.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om ekarna avverkas eller att brynet växer igen. Träd som påverkar ekarnas kronutbredning är negativt. Ekarna bör få stå fritt genom regelbundna röjningar, dessa ska dock göras med försiktighet. Håll borta gran.

Skydd: Saknas

Å 910 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Trädets håligheter är värdefullt för t.ex. hålllevande insekter. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en vidkronig ek med en stamdiameter på 7 dm. Trädet växer på ett berg nära en granplantering. Eken är något senvuxen och är lite knotig med grov barkstruktur. I eken finns flera håligheter högt upp i trädets stam.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Andra träd bör inte tillåtas växa upp så de påverkar ekkronans utbredning.

Skydd: Saknas

Å 911 Viggebyholm ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Trädets hållighet är värdefullt för t.ex. hålllevande insekter. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en vidkronig ek med en stamdiameter på 8 dm. Trädet växer i en bergbrant nära en granplantering. Eken är något senvuxen och är lite knotig med grov barkstruktur. I eken finns en större hållighet där en gren tidigare suttit.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Andra träd bör inte tillåtas växa upp så de påverkar ekkronans utbredning.

Skydd: Saknas

Å 912 Viggebyholm lövskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de äldre träden av ek och asp. Ekarna är efterträdare till de gamla ekarna i närområdet. Asparna utgör värden för fågel- och insektsliv. I området finns inslag av en hävdgynnad flora som ökar den biologiska mångfalden och som kan utvecklas till högre värden om området betas. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är ett mindre skogsområde som sannolikt betats tidigare. Området ligger på en liten höjd och block förekommer glest till allmänt. Trädskiktet rymmer flera trädarter men domineras av asp och ek med en stamdiameter på 2-4 dm. Andra förekommande trädslag med samma diameter är apel, björk och sälg. I buskskiktet växer hassel allmänt med inslag av hallon. I fältskiktet växer glest en hävdgynnad flora med arter som liten blåklocka, brudbröd och bockrot.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av kraftig igenväxning samt avverkning av äldre träd. Beta gärna området smat utför försiktig röjning av buskar för att hindra igenväxning.

Skydd: Saknas

Å 913 Viggebyholm lövskogsbrant

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla ekarna. Gamla ekar har stora biologiska värden. På de gamla ekarna växer signalarten gulpudrad spiklav. Den visar på värdefulla ekmiljöer som ofta har en rik förekomst av andra sällsynta eklavar. Även den rödlistade arten almlav(VU) förekommer i området.

Den visar på biotoper med höga värden och förekommer ofta tillsammans med andra rödlistade arter. På en låga växer den rödlistade arten kandelabersvamp(NT) som även den visar på värdefulla områden och där förekommer ofta andra rödlistade arter. Håligheter med mulm förekommer och det är viktiga substrat för till exempel hålleevande insekter. Signalarterna trolldruva och ormbär visar på värdefulla lundmiljöer. Branten ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är en flerskiktad lövskog i ofta kuperad terräng och med ett större inslag av block och inslag av lodytor. Trädskiktet är flerskiktat med ett större inslag äldre träd och de äldsta träden är ekar. De gamla ekarna har en stamdiameter på 7-10 dm och har grov bark och vida kronor. Ekarna växer främst i brynen i öster. Även asp med diametern 2-4 dm förekommer allmänt och de grövsta mäter 5-6 dm i diameter. Ädellöv av ask och lind med diametern 2-3 dm förekommer glest. Ett mindre inslag av gran med diametern 2-5 dm finns i området. I buskskiktet växer hassel allmänt och äldre hässlen förekommer glest. I fältskiktet växer signalarterna trolldruva och ormbär med arter som humleblomster och träjon. På block växer signalarten fällmossa. Död ved förekommer bitvis rikligt och i olika nedbrytningsstadier. På de gamla ekarna växer signalarten gulpuvrad spiklav och den rödlistade arten almlav(VU) och på en låga växer den rödlistade kandelabersvampen(NT). Flera av ekarna har håligheter med mulm.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas för fri utveckling, försiktig röjning kring äldre ekar kan dock behövas. Död ved ska lämnas.

Skydd: Saknas

Å 914 Viggebyholm öppen hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den hävdgynnade floran där den rödlistade ängsskäran(NT) växer. Även andra hävdgynnade arter växer i området som vårbrodd, gullviva och ängsvädd.

Beskrivning

Området är en hage som ingår i ett mycket större bete och i närområdet växer ek i hagen. Den del som ingår i denna inventering är en öppen hage. Marken är torr och består av högvuxet gräs och tuvtåtel med lågt betestryck. En hävdgynnad flora förekommer glest med arter som vårbrodd, gullviva och ängsvädd. I kanten mot skogen förekommer även exemplar av den rödlistade ängsskäran(NT).

Bibehållande av värdena

För att behålla naturvärdena krävs fortsatt hävd och att man inte gödslar.

Skydd: Saknas

Å 915 Viggebyholm betesmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärdena är knutna till den gamla naturbetesmarken. Här förekommer fortfarande hävdgynnade arter som liten blåkllocka, gullviva, rödklint och stor blåkllocka. Äldre björkar med grov bark har potentiella värden för insekts- och fågelliv.

Beskrivning

Området är lätt kuperat med inslag av berg och block och har längre tillbaka betats. Området är varierande slutet och mer öppet och där det är slutet är fältskiktet glest. I trädsiktet växer gran med stamdiametern 2-4 dm allmänt och så även ek med diametern 1-3 dm. Björk med diametern 2-3 dm förekommer glest och de äldsta björkarna mäter 5 dm i diameter. Buskar förekommer allmänt av arter som hassel, gran och ek. I fältskiktet växer blåbär och ljung tillsammans med en hävdgynnad flora som förekommer glest spritt. Exempel på hävdgynnade arter i området är liten blåklocka, gullviva, rödklint och stor blåklocka.

Bibehållande av värdena

Återuppta gärna bete i området eller röj försiktigt med jämna mellanrum.

Skydd: Saknas

Å 916 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ek med stamdiametern 8 dm. Trädet är senvuxet med mycket grov bark och grova grenar och det är lite knotigt. Marken som det växer i har tidigare betats.

Bibehållande av värdena

Röj och håll öppet kring eken.

Skydd: Saknas

Å 917 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ek med stamdiametern 8 dm. Trädet är senvuxet med grov bark och grova grenar och det är lite knotigt. Marken som det växer i har tidigare betats.

Bibehållande av värdena

Röj och håll öppet kring eken.

Skydd: Saknas

Å 918 Viggebyholm grov tall

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att gamla träd är en brist i landskapet och många hotade och ovanliga arter är knutna till gamla träd som till exempel tallar.

Beskrivning

Objektet är en tall med stamdiametern 7 dm. Trädet är något senvuxet och visar tecken på högre ålder genom sina tämligen täta kronor och grova grenar. Barkstrukturen har början till pansarbark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller dör på grund av att det står för trångt med andra träd. Förhindra kraftig igenväxning kring tallen. Låt inte gran växa upp i kronan.

Skydd: Saknas

Å 919 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ek med en stamdiameter på 7 dm. Eken är något senvuxen och är lite knotig med grov barkstruktur.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkan ekkronans utbredning. Se till att trädet får stå öppet genom regelbundna röjningar.

Skydd: Saknas

Å 920 Viggebyholm grov asp

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att gamla träd generellt är en brist i landskapet och att många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fågel. Solexponerade aspar har visat sig vara intressanta för vedlevande insekter.

Beskrivning

Objektet är en asp med stamdiametern 7 dm. Aspen har en vid krona med grova grenar och grov bark. I trädet finns bohål.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller av kraftig igenväxning. Lämna trädet till att bli gammalt. Røj bort yngre träd och buskar i trädets direkta närhet.

Skydd: Saknas

Å 921 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. På trädet växer signalarterna sotlav och brun nållav. Sotlav visar på höga naturvärden knutna till gamla eller döda träd och att det varit kontinuitet av detta i området. Tillsammans med sotlaven förekommer ofta rödlistade arter. Brun nållav signalerar om träd med höga naturvärden och sannolikt om kontinuitet av gamla träd av främst ek i ljusst och näringsrikt läge. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en vidkronig ek med en stamdiameter på 8 dm. Eken är något senvuxen och är lite knotig med grov barkstruktur. På trädet växer signalarterna sotlav och brun nållav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkan ekkronans utbredning. Se till att trädet får stå öppet genom regelbundna røjningar.

Skydd: Saknas

Å 922 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. På trädet växer signalarterna sotlav och brun nållav. Sotlav visar på höga naturvärden knutna till gamla eller döda träd och att det varit kontinuitet av detta i området. Tillsammans med sotlaven förekommer ofta rödlistade arter. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en vidkronig ek med en stamdiameter på 7 dm. Eken är något senvuxen och är lite knotig med grov barkstruktur. På trädet växer signalarten sotlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkan ekkronans utbredning. Se till att trädet får stå öppet genom regelbundna røjningar.

Skydd: Saknas

Å 923 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en vidkronig ek med en stamdiameter på 8 dm. Eken är något senvuxen och är lite knotig med grov barkstruktur.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkan ekkronans utbredning. Se till att trädet får stå öppet genom regelbundna röjningar.

Skydd: Saknas

Å 924 Viggebyholm grov tall

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att tallen är tämligen gammal. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och ovanliga värden är knutna till gamla träd.

Beskrivning

Objektet är en grov tall med stamdiametern 7 dm. Trädet har grov bark som har börjar att flagna av något i början till pansarbark. I kronan finns grova grenar.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt av avverkning samt igenväxning. Se till att tallen får växa tämligen öppet.

Skydd: Saknas

Å 925 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ekar är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Hålligheten med mulm gynnar t.ex. hålllevande insekter. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en grov ek med stamdiametern 12 dm. Den växer i en hage och är vidkroning och har grova grenar. Barken är grov och vid basen finns en hålighet med mulm. Se till att trädet får stå öppet och avlastningsbeskär det vid behov.

Bibehållande av värdena

Eke påverkas negativt av fysisk påverkan som avverkning och körskador. Igenväxning kring trädet är negativt. Se till att trädet får stå öppet och avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 926 Viggebyholm grov lönn

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att lönnen är tämligen gammal. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och ovanliga värden är knutna till gamla träd. Gamla träd har mycket stor potential för att hysa en hög biologisk mångfald. Kläckhål i veden visar på värden för insektlivet.

Beskrivning

Objektet är en lönn med stamdiametern 6 dm. Trädet har grov bark och delvis förekommer blottad kärnved. På den blottade veden finns kläckhål efter vedlevande insekter.

Bibehållande av värdena

Lönnen påverkas negativt av fysisk påverkan som avverkning och körskador. Igenväxning kring trädet är negativt. Se till att trädet får stå öppet och avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 927 Viggebyholm grov ask

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att asken är tämligen gammal. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och ovanliga värden är knutna till gamla träd. Gamla ekar har mycket stor potential för att hysa en hög biologisk mångfald. Kläckhål i veden visar på värden för insektlivet.

Beskrivning

Objektet är en ask med stamdiametern 8 dm. Trädet har grov bark och delvis förekommer blottad kärnved. På den blottade veden finns kläckhål efter vedlevande insekter.

Bibehållande av värdena

Asken påverkas negativt av fysisk påverkan som avverkning och körskador. Igenväxning kring trädet är negativt. Se till att trädet får stå öppet och avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 928 Viggebyholm grova askar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att askarna är gamla och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Håligheter och mulm gynnar till exempel hållemande insekter.

Beskrivning

Vid Viggebyholm står två askar med stamdiametern 9 dm respektive 8 dm. Träden har grov bark och har hamlats/beskurits längre tillbaka. Det finns håligheter med mulm. På blottad ved finns kläckhål efter vedlevande insekter.

Bibehållande av värdena

Askarna påverkas negativt av fysisk påverkan som avverkning och körsador. Igenväxning kring trädet är negativt. Se till att träden får stå öppet och avlastningsbeskär dem vid behov.

Skydd: Saknas

Å 929 Viggebyholm trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

De träd som växer i hagen har stor potential att hysa hotade och ovanliga arter av till exempel kryptogamer. Många av träden har grov bark vilket utgör ett bra substrat för dessa arter. På en grov björk växer signalarten sotlav som visar på höga naturvärden knutna till gamla eller döda träd och att det varit kontinuitet av detta i området. Tillsammans med sotlaven förekommer ofta rödlistade arter. Håligheter förekommer i flera träd och de skapar bra förutsättningar för till exempel hållemande insekter. Naturvärden finns även till viss del knutna till den hävdade marken. Här växer hävdgynnade arter som liten blåklocka, rödklint, gulmåra och gullviva. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet. Hagen ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är en trädbärande hage på tämligen flack mark. Stora delar är näringspåverkade men mindre delar är magrare. I området växer äldre vidkroniga hagmarksträd allmänt spritt och med en variation av trädslag. Ask med diametern 3-9 dm och ek med diametern 7-9 dm hör till de grövre träden. I området växer även grövre björk och lönn. Många av träden har grov bark. Apel med diametern 2-4 dm förekommer allmänt spritt och i flera av dem finns håligheter. Hålighet finns även i ask. I fältskiktet växer hävdgynnade arter glest med arter som liten blåklocka, rödklint, gulmåra och gullviva. Andra vanliga arter är smörblomma, daggekåpa och klöver. På en björk med grov bark växer signalarten sotlav. Skötsel: Fortsatt hävd, spara gamla träd och död ved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt igenväxning, näringstillförsel och ohävd. Hagen bör ha fortsatt hävd. Gamla träd och död ved bör sparas.

Skydd: Norra delen ligger inom strandskyddsområde (150 m vid Ärlången). I övrigt saknas skydd.

Å 930 Viggebyholm vidkronig ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Trädets hållighet är värdefullt för t.ex. hållelevande insekter. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en vidkronig ek med en stamdiameter på 8 dm. Eken växer i en hage. Grenarna är grova och så även trädets barkstruktur. I stammen finns en hållighet.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkan ekkronans utbredning. Se till att trädet får stå öppet genom fortsatt hävd.

Skydd: Saknas

Å 931 Viggebyholm trädbärande hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som har betats kontinuerligt under en längre tid. Detta har skapat en värdefull miljö med en rad hävdgynnade arter som liten blåklocka, gulmåra, smultron, gullviva, bockrot, betad ljung, vårbrodd, skallra sp och ängsvädd. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet. De träd som växer i hagen har stor potential att få vara kvar och få utvecklas till gamla hagmarksträd som har värden för insekter och kryptogamer. På grov björk växer signalarten sotlav som visar på höga naturvärden knutna till gamla eller döda träd och att det varit kontinuitet av detta i området. Tillsammans med sotlaven förekommer ofta rödlistade arter. Död ved och blottad kärnved gynnar t.ex. vedlevande insekter.

Beskrivning

Området är en hage som ingår i en större betesmark, men de delar som inte ingår i områdesavgränsningen är gammal åkermark som är näringsrik. Hagen är lätt kuperad med inslag av block. I väster möter hagen skog på ett berg och lodytor ner mot hagen. I hagen förekommer en blandning av trädslag och träden har vuxit öppet och har hagmarkskaraktär. I området växer trädslag som ask, björk, ek, lönn, tall och asp. Träden har en stamdiameter på 1-7 dm. Grövre träd förekommer glest med trädslag som björk och tall. Björkarna har grov bark. På de gamla björkarna växer signalarten sotlav. Buskar förekommer allmänt och ofta i klungor i övrig buskfri mark. Buskar förekommer med arter som hallon, ek, hassel och slån. I fältskiktet växer glest till allmänt en hävdgynnad flora med arter som liten blåklocka, gulmåra, smultron, gullviva, bockrot, betad ljung, vårbrodd, skallra sp och ängsvädd. I mer näringsrika eller svagt hävdade delar växer skräppor, brännässla och örnbräken. Död ved förekommer glest som död stående björk samt en grov tallåga. På några träd finns blottad kärnved och kläckhål efter vedlevande insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls med fortsatt hävd utan näringstillförsel. Vid igenväxning bör röjning ske av örnbräken och buskar. Äldre träd bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 932 Viggebyholm grov tall

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att gamla träd är en brist i landskapet och många hotade och ovanliga arter är knutna till gamla träd som till exempel tallar.

Beskrivning

Objektet är en tall med stamdiametern 7 dm. Trädet är något senvuxet och visar tecken på högre ålder genom sina tämligen täta kronor och grova grenar. Barkstrukturen har början till pansarbark. På stammen syns spår efter den rödlistade reliktboken (NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller dör på grund av att det står för trångt med andra träd, främst gran. Förhindra kraftig igenväxning kring tallen, fortsatt bete.

Skydd: Saknas

Å 933 Viggebyholm tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar t.ex. vedlevande insekter och kryptogamer. I området växer signalarten talticka som visar på värdefulla barrbestånd. Blåsippa visar på mullrik mark.

Beskrivning

Området är en flerskiktad och gles tallskog på bergig och bitvis blockig mark. Tallarna har dominerande stamdiameter på 4-7 dm och de visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark, täta kronor och grova grenar. Även ek förekommer i olika ålder allmänt spritt i området. De grövsta har en stamdiameter på 5-8 dm. På en av de äldsta ekarna växer den rödlistade (NT) ektickan. Även björk och rönn förekommer i området. I buskskiktet växer arter som ek, hallon, gran, hassel och en. I fältskiktet växer blåsippa i lägre partier och i högre partier kruståtel och harsyra. I bottenskiktet växer renlavar. Signalarten grovticka växer i området. Död ved förekommer tämligen rikligt i området och i olika nedbrytningsstadier. I området finns spår efter spillkråkehål. På blottad kärnved finns kläckhål efter insektslarver. Skötsel: I princip fri utveckling. Försiktig röjning kan eventuellt behövas främst i lägre partier där ek växer. Gran ska hållas borta.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt av avverkning och kraftig igenväxning.

Skydd: Saknas

Å 934 Löten grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 34, 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Den rödlistade arten gul dropplav (NT) har hittas på trädet liksom signalarterna brun nållav, guldpuddrad spiklav och grå skärelav. Eken ingår i riksintresset eklandskapet.

Beskrivning

Norr om landsvägen öster om Löten står en ek med en stamdiameter på 12 dm. Trädet växer i en granplantering med granar som har en diameter på 2-3 dm och som tränger eken. Trädet har mycket grov barkstruktur och grova grenar. I trädet förekommer allmänt döda grenar med en diameter på 1-2 dm. Gul dropplav (NT) hittas på trädet tillsammans med signalarterna brun nållav, guldpuddrad spiklav och grå skärelav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av om eken avverkas. Värdena påverkas även negativt av den igenväxning med gran som är pågående. Se till att trädet får stå öppet genom regelbunda röjningar. Gran växer nära och behöver tas bort.

Skydd: Saknas

Å 935 Viggebyholm grov tall

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att gamla träd är en brist i landskapet och många hotade och ovanliga arter är knutna till gamla träd som till exempel tallar.

Beskrivning

Objektet är en tall med stamdiametern 6 dm. Trädet är något senvuxet och visar tecken på högre ålder genom sina tämligen täta kronor och grova grenar. Barkstrukturen har antagit pansarbark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller dör på grund av att det står för trångt med andra träd, främst gran. Man bör därför förhindra kraftig igenväxning kring tallen, främst av gran.

Skydd: Tallen står inom strandskyddsområde. I övrigt saknas skydd.

Å 936 Viggebyholm grov ek

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ek med en stamdiameter på 7 dm. Grenarna är grova och så även trädets barkstruktur. Eken är något senvuxen och knotig.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkar ekkronans utbredning. Se till att trädet får stå öppet genom regelbundna röjningar.

Skydd: Saknas

Å 937 Viggebyholm ek och eklåga

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Den grova döda veden gynnar till exempel vedlevande insekter. Objektet finns inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av en äldre ek och i närområdet ligger en grov eklåga. Trädet växer i en tallplantering. Den levande eken är senvuxen och har en stamdiameter på 5,5 dm. Den har en halvvid krona och grenarna är grova. Eklågan har en diameter på 8 dm och på den finns blottad ved och spår efter kläckhål. Även en vidkronig ek med diametern 4 dm växer i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkar ekkronornas utbredning. Se till att trädet och lågan för stå öppet genom regelbundna röjningar. Lämna den döda veden.

Skydd: Saknas

Å 938 Viggebyholm asplund

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att gamla träd generellt är en brist i landskapet och att många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fåglar. Solexponerade aspar har visat sig vara intressanta för vedlevande insekter.

Beskrivning

Området är en liten aspdunge med aspar med en stamdiameter på 2-7 dm. Flera av asparna har grov bark och vida kronor. Några av asparna växer solexponerat. Även enstaka träd av ek och gran med diametern

2-3 dm växer i området. I buskskiktet växer björk och gran glest. I fältskiktet växer harsyra, lundgröe och örnbräken. Enstaka bohål förekommer på asparna. En äldre asplåga finns i området.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning av de äldre träden samt borttagande av död ved. Lämna asparna vid avverkning och röj så de växer ganska öppet. Lämna grov död ved i området.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från Ärlången. I övrigt saknas skydd.

Å 939 Ärlångens södra strand tallskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturligt flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. I området växer signalarten blomkålssvamp. Den visar på skyddsvärda tallbestånd med höga naturvärden.

Beskrivning

Området är ett smalt och flerskiktat skogsparti som sträcker sig längs med Ärlångens södra strand. Området karaktäriseras av gamla tallar. Tall finns i olik ålder med en stamdiameter på 2-7 dm. Dominerande är dock tallar med diametern 5-6 dm. De är gamla och visar tecken på hög ålder genom plattade kronor och grova grenar samt pansarbark. På tämligen rikligt med tallar växer den rödlistade talltickan(NT). Gran med diametern 2-5 dm växer allmänt i området. Även trädslag som asp, björk och ek med diametern 2-5 dm förekommer i området. Den grövsta eken mäter 10 dm i diameter och barken är mycket grov. Stora delar av kronan är död men en grov stam är lövbärande. I eken finns en stor hålighet med mulm. Buskar förkommer allmänt med arter som asp, gran, rönn och ek. I fältskiktet växer arter som blåbär och kruståtel. I bottenskiktet växer hakmossa och väggmossa. Signalarten blomkålssvamp växer i området. Död ved förekommer allmänt i olika nedbrytningsstadier både som stående och liggande ved.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt bortförel av död ved. Tall och ek missgynnas av kraftig igenväxning och konkurrens av gran. Lämna området i princip för fri utveckling och lämna död ved i området. Granar kan behöva tas bort då de kan konkurrera med tallarna.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från Ärlången. I övrigt saknas skydd.

Å 940 Ärlångens södra strand grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran. Trädets hålighet är värdefullt för till exempel hållevande insekter. Eken står inom avgränsningen för riksintreset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ek med en stamdiameter på 11 dm. Trädet växer nära vattnet och har en krona som sträcker sig ut över sjön. Trädet har grov barkstruktur och där en gren suttit finns en hålighet med mulm. Svart trädmyra kröp på trädet. Se till att trädet får stå öppet genom regelbunda röjningar, gran växer nära och behöver tas bort.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller vid kraftig igenväxning. Det är negativt om andra träd växer upp så det påverkan ekkronans utbredning. Se till att trädet får stå öppet genom regelbunda röjningar. Gran växer nära och behöver tas bort.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från Ärlången.

Å 941 Ärlångens södra strand grov tall

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att gamla träd är en brist i landskapet och många hotade och ovanliga arter är knutna till gamla träd som till exempel tallar.

Beskrivning

Objektet är en tall med stamdiametern 7 dm som växer vid sjökanten. Trädet är något senvuxet och visar tecken på högre ålder genom sina tämligen täta kronor och grova grenar. Barkstrukturen har antagit pansarbark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller dör på grund av att det står för trångt med andra träd,främst gran. Förhindra kraftig igenväxning kring tallen, främst av gran.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från Ärlången.

Å 942 Vångsviken tallskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark . På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. I området växer signalarten grovticka. Den visar på skyddsvärda barrbestånd med höga naturvärden. Spillkråkehål visar på värden för fågellivet.

Beskrivning

Området är ett smalt och flerskiktat skogsparti som sträcker sig längs med Ärlångens södra strand.

Området karaktäriseras av gamla tallar. Tall finns i olik ålder med en stamdiameter på 3-7 dm.

Dominerande är dock tallar med diametern 5-6 dm. De är gamla och visar tecken på hög ålder genom plattade kronor och grova grenar samt pansarbark. På tämligen rikligt med tallar växer den rödlistade talltickan(NT). Gran med diametern 1-3 dm växer allmänt i området. Även trädslag som asp, al och ek

med diametern 1-4 dm förekommer i området. De grövre träden är aspar med grov bark och de förekommer glest. I fältskiktet växer arter som blåbär och kruståtel. I bottenskiktet växer väggmossa. Signalarten grovticka växer i området. Död ved förekommer tämligen allmänt i olika nedbrytningsstadier både som stående och liggande ved. Hål efter spillkråka(NT) finns på tallarna.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt bortförsl av död ved. Tall missgynnas av kraftig igenväxning och konkurrens av gran. Lämna området i princip för fri utveckling och lämna död ved i området. Gran kan behöva tas bort då den kan konkurrera med tallarna.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från Ärlången. I övrigt saknas skydd.

Å 943 Sågen tallskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturligt flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. I området växer också den rödlistade vedtrappmossan(NT) och signalarten långfliksmossa. Dessa arter visar på kontinuerlig tillgång på ved i olika nedbrytningsstadier. Död ved förekommer tämligen rikligt och i olika nedbrytningsstadier

Beskrivning

Området är ett smalt och flerskiktat skogsparti som sträcker sig längs med Ärlångens södra strand öster om Sågen. En mindre del av området lämnar strandzonen och breddar området i en brant med klena men senvuxna träd i blockig miljö. Området i stort karaktäriseras av gamla tallar. Tall finns i olika ålder med en stamdiameter på 3-7 dm. Dominerande är dock tallar med diametern 5-7 dm. De är gamla och visar tecken på hög ålder genom plattade kronor och grova grenar samt pansarbark. På tämligen rikligt med tallar växer den rödlistade talltickan(NT). Gran med diametern 1-4 dm växer allmänt i området och är något senvuxen. På granarna förekommer spår av naturvårdsarten granbarkgnagare. Även trädslag som asp, al, björk och ek med diametern 1-4 dm förekommer i området. De grövre träden är aspar med grov bark och de förekommer glest. I buskskiktet växer gran. I fältskiktet växer arter som blåbär och kruståtel. I bottenskiktet växer husmossor. På lågor finner man den rödlistade vedtrappmossan(NT) och signalarten långfliksmossa. Död ved förekommer tämligen allmänt i olika nedbrytningsstadier både som stående och liggande ved. Hål efter spillkråka och andra hackspettar finns på tallarna.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt bortförsl av död ved. Tall missgynnas av kraftig igenväxning och konkurrens av gran. Lämna området i princip för fri utveckling och lämna död ved i området. Gran kan behöva tas bort då den kan konkurrerar med tallarna. Området som brukas närmast stranden skulle med fördel kunna minskas och istället avsätta detta som skog för naturvärden, även om värdena inte är höga i den intilliggande skogen idag.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från Ärlången. I övrigt saknas skydd.

Å 944 Grebo grov tall

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att tallen är tämligen gammal. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och ovanliga värden är knutna till gamla träd.

Beskrivning

I skogsområdet norr om Ängsvägen i Grebo står en tall med stamdiametern 7 dm. Tallen har grov bark och en tät krona med grova grenar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas samt av igenväxning nära trädet. Målbilden är en gammal livskraftig tall. Lämna trädet vid avverkningar i området. Förhindra igenväxning av gran nära tallen genom röjningar ungefär var 6:e år.

Skydd: Saknas

Å 945 Grebo tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel, vedlevande insekter och kryptogamer. Det stora lövinslaget gynnar den biologiska mångfalden inkluderande bland annat fåglar.

Beskrivning

I området mellan norr och väster om Telestigen i Grebo finns en flerskiktad tallskog som ligger belägen i kuperad terräng med berg och block. Trädskiktet är tämligen tätt med tall som överståndare och ett rikligt undre skikt med lövträd. Tallarna har en dominerande stamdiameter på 3-5 dm och de är senvuxna. De grövsta tallarna mäter 6-7 dm. Tallarna har början till pansarbark eller pansarbark och de har grova grenar i kronan. På minst en av de gamla tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). I området växer ek allmänt och de har en diameter på 2-6 dm. Andra trädslag som förekommer i området är lind, lönn, sälg, björk och ask. I buskskiktet växer ek, rönn, lönn och gran. I fältskiktet växer arter som träjon och blåbär och i bottenskiktet arter som björnmossa, kvastmossa, cypressfläta och väggmossa. Död ved förekommer glest i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Målbilden är en flerskiktad naturskog med ett stort inslag av gamla tallar och även ett rikligt inslag av lövträd med främst ädellöv. Lämna område i princip för fri utveckling men försiktig röjning av yngre träd kan göras (ca 6 års intervaller) och då bör ädellövträd gynnas. Försiktig röjning kan även göras för att göra området mer tillgängligt i lägre partier. Död ved lämnas med fördel i området.

Skydd: Saknas

Å 946 Grebo kyrka ädellövträd

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till de gamla ädellövträden som har grov bark och håligheter. Detta gynnar hålllevande insekter och kryptogamer. På en lönn växer signalarten lönnlav som visar på höga naturvärden i lövskogsmiljöer men har i öppna miljöer i denna region ett medelgott signalvärde. Gamla träd generellt är en brist i landskapet och många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd.

Beskrivning

Området består av Grebo kyrkogård. Kyrkogården domineras av gräsytor och grusgångar som avgränsas av häckar. På kyrkogården finns ett stort inslag av ädellövträd i varierande ålder. Träden är vidkroniga och har en dominerande diameter på 4-6 dm och några mäter 7-9 dm i diameter. De förekommande trädslagen är alm, lönn och lind. Almarna hotas dock av almsjuka. Träden är vidkroniga och har grov bark. Längs med vägen växer en allé med samma arter som i övriga kyrkogården och träden är tämligen gamla. Även i norr finns en allé som är yngre växande på gräsmark. I några av de äldre träden finns håligheter och det finns även mulm i något hål. På en lönn växer signalarten lönnlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om träden avverkas eller av kraftiga körskador etc. Beskär träden vid behov för att de ska bli så gamla som möjligt och inte utgöra fara (utförs av aborist).

Skydd: Allerna omfattas av generellt biotopskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 947 Grebo kyrka ädellövdunge

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är främst knutna till de tämligen gamla ädellövträden. Dessa träd har potential att i framtiden hysa höga naturvärden knutna till till exempel insekter och kryptogamer.

Beskrivning

Området är en liten dunge söder om Grebo kyrka dominerad av ädellövträd. Terrängen är lätt kuperad och sluttar ut mot angränsande väg. Trädskiktet är flerskiktat och skuggar väl marken. I området växer träd av ek, lind, körsbär, alm och lönn. De grövsta träden är ek och alm och de har en stamdiameter på 5-6 dm. Buskar förekommer rikligt av arter som ek, lönn, ask och alm. I fältskiktet är arter som humleblomster, kirskål och vintergröna vanliga.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt av kraftig igenväxning och avverkning. Här bör man utföra en försiktig röjning av buskar för att förhindra alltför kraftig igenväxning. Spara gamla träd.

Skydd: Saknas

Å 948 Grebo kyrka blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den självföryngrade och flerskiktade skogen. Inslaget av äldre träd och naturlighet gör att det är positivt för den biologiska mångfalden. I område förekommer en rad arter av buskar och träd. Död grov ved gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer.

Beskrivning

Väster om Grebo kyrka fram till skolan finns en blandskog med sluttning åt väster. Terrängen är bitvis blockig och trädskiktet är flerskiktat. Både trädslag och ålder är varierad i området. arter som växer i området är ek, körsbär, lönn, björk, lind, asp, tall, alm och gran. De äldsta träden är ädellöv och tall samt asp. Enstaka äldre gran finns och på den finns spår efter granbarkgnagare. De äldre träden har en dominerande diameter på 3-5 dm och de har grov bark och är något senvuxna. Buskar förekommer allmänt med arter som vinbär, lönn, brakved och ask. I fältskiktet växer kirskaål, brännässla, lundgröe och träjon. Död ved förekommer tämligen glest som grov död ved av triviallövsgrön.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och borttagande av död ved. I princip bör området lämnas för fri utveckling, men buskar kan röjas försiktigt. Spara död ved.

Skydd: Saknas

Å 949 Lundby grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till det är ett mycket gammalt träd som har potential att hysa hotade och sällsynta arter. I trädet finns en större hålighet med mulm vilket gynnar till exempel insektslivet.

Beskrivning

Vid Lundby finns ek som växer i en yngre ädellövskog. Den har en stamdiameter på 10 dm och den har mycket grov bark. Kronan är vid med grova grenar. I trädet finns en större hålighet med mulm.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt om det avverkas eller har träd som växer för nära så det blir fysisk kontakt. Røj bort de träd som växer närmast så att trädets krona går fri.

Skydd: Saknas

Å 950 Lundby ädellövskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till ädellövskogsmiljön med sitt välkuggade trädskikt och blockrika miljö. Området har potential att utvecklas till ett område med värden för till exempel kryptogamer. De något äldre och solexponerade ekarna är potentiella substrat för mer krävande lavar. I området växer signalarten fällmossa som visar på skogliga värden och den växer ofta där rödlistade arter förekommer. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är en ädellövskog med kuperad terräng innefattande en brant slänt och blockig mark. Trädskiktet är tätt och domineras av ek, lönn och alm. I söder växer ekar i bryn och har en diameter på 5-6 dm. Även trädslag av lind, gran, sälg och björk växer i området. De yngre diametrarna dominerar och träden har tämligen smala kronor. I buskskiktet växer hassel, ek och vinbär allmänt. I fältskiktet är arter som kirskaal, träjon, liljekonvalj och lundgröe vanliga. På stenblock växer signalarten fällmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning. Området bör i stort lämnas för fri utveckling, men gran kan över tid behöva hållas tillbaka om den ökar i mängd. Död ved ska lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 951 Grebo hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved gynnar insekts- och fågelliv. En ek har potential att i framtiden bli värdefull för den biologiska mångfalden.

Beskrivning

Området är bergigt och glest blockigt och är beläget nära bebyggelse mellan Vargstigen och Bäckstigen. Mindre delar som är flackare finns och där har man nyligen gallrat. Trädskiktet domineras av tall med stamdiametern 3-5 dm och har början till pansarbark. På en av de gamla tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tall förekommer med en viss variation av åldrar i området. I området växer en grov ek med diametern 6 dm. Övriga förekommande trädslag som finns i klenare diametrar är lönn och björk. I buskskiktet växer vinbär, rönn, ek och nypon. I fältskiktet växer arter som kruståtel, kärleksört och gulmåra. Död ved förekommer glest som högstubbar och död topp på en tall. I området finns spår efter hackspettar

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Eken missgynnas av igenväxning och även tall om gran etablerar sig. Målbilden är en flerskiktad skog med ett stort inslag av gamla tallar. Ett allmänt inslag av ädellövträd och död ved ska förekomma. Røj med intervaller på cirka 6 år och håll en tämligen öppen karaktär på området där gamla träd gynnas men där utrymme finns för efterföljare av ek och tall. Buskar av bärande buskar sparas med fördel. Lämna död ved i området.

Skydd: Saknas

Å 952 Bäckstigen grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och ovanliga värden är knutna till gamla träd. Gamla ekar har mycket stor potential för att hysa en hög biologisk mångfald. Håligheter med mulm är värdefulla och gynnar hållevande insekter.

Beskrivning

Objektet är en grov ek med stamdiametern 10 dm öster om Bäckstigen. Barken är mycket grov och trädet har grova grenar och plattad krona som tecken på hög ålder. I trädet finns en större hålighet med mulm. Blottad kärnved finns på trädet och på det kröp svart trädmyra.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om eken avverkas eller om det växer igen kring trädet. Målbilden är en gammal vidkronig och livskraftig ek. Røj kontinuerligt kring trädet med cirka 6 års intervall för att hindra att andra träd växer upp i dess krona eller skuggar stammen. Avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 953 Grebo grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och ovanliga värden är knutna till gamla träd. Gamla ekar har mycket stor potential för att hysa en hög biologisk mångfald.

Beskrivning

Norr om Bäckstigen i Grebo står en grov ek med stamdiametern 10 dm. Barken är mycket grov och trädet har grova grenar och plattad krona som tecken på högre ålder. Eken växer nära tomtmark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om eken avverkas eller om det växer igen kring trädet. Målbilden är en gammal vidkronig och livskraftig ek. Røj kontinuerligt kring trädet med cirka 6 års intervall för att hindra att andra träd växer upp i dess krona eller skuggar stammen. Avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 954 Grebo tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter.

Beskrivning

Området ligger norr om Bäckstigen i Grebo och är en tallskog på bergig och kuperad mark med inslag av block. Trädskiktet är senvuxet och tallar med stamdiametern 4-5 dm ger området karaktär. Tallar förekommer med en viss spridning i ålder. De äldsta tallarna har början till pansarbark eller grov bark. Några ekar med diametern 2-7 dm växer i området och de äldsta har vid krona. Även björk växer i området och har en diameter på 2-4 dm. I buskskiktet växer ek och lönn allmänt. I fältskiktet är arter som blåbär, kruståtel och harsyra vanliga. Död ved förekommer glest.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Ek missgynnas av igenväxning och även tall som gran etablerar sig. Målbilden är en tätortsnära skog med flerskiktat trädskikt med ett stort inslag av gamla träd av både tall, björk och ek. Røj i området med cirka 6-årsintervaller. Håll öppet kring grova ekar och gynna yngre ekar att etablera sig så att ett visst mått av efterföljare finns. Gran ska hindras att etablera sig i området. Tall ska gynnas på bergig mark och ge efterföljare av tall chansen att etablera sig. Lämna död ved som bildas i området. Lämna buskar glest spritt och gärna blommbärande sådana. Flerskiktade bryn kan om möjligt skapas som skapar heterogenitet och rumslighet.

Skydd: Saknas

Å 955 Grebo lövrik tallskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi, F

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den, i stora delar, naturliga flerskiktade skogen med gamla träd av främst tall men även ek och gran. Tallarna visar tecken på högre ålder genom grov bark, pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Död ved finns i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar t.ex. vedlevande insekter och kryptogamer. Ädellövträden och främst gamla ekar är värdefulla för till exempel insekter och kryptogamer. På gran finns spår efter granbarkgnagare som visar på värden knutna till gamla granar. Spår efter hackspettar visar på värden för fågellivet. Området har genom sitt läge stort värde för närrekreation.

Beskrivning

Området är en tallskog öster om Grebovägen som till stora delar ligger på ett berg. Bitvis förekommer branta sluttningar. De allra största värdena finns på höjderna där frekvensen av gamla träd är störst. I mindre delar, mot tomtmark, är skogen gallrad. Mot öster och i flackare delar förekommer ett större lövinslag med både triviallöv och ädellöv. Skogen är flerskiktad och domineras av tall med stamdiametern 4-6 dm. Tallarna är senvuxna och har grov bark, början till pansarbark eller utvecklad pansarbark. På de gamla tallarna växer den rödlistade talltickan(NT) tämligen allmänt. Grövre ekar med diametern 5-9 dm förekommer glest spritt. Gran med diametern 2-6 dm förekommer allmänt till glest spritt. I området växer även trädslag som sälg, lönn, björk, lärk och asp. I buskskiktet växer arter som ek, en, hallon och rönn. I fältskiktet växer arter som blåbär, ljung och tuvtåtel. I bottenskiktet är arter som cypressfläta och väggmossa vanliga. Död ved förekommer tämligen glest men i olika nedbrytningsstadier. Grov död ved förekommer. Spår efter granbarkgnagare finns samt spår efter hackspettar.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning, kraftig röjning och bortförande av död ved. Målbilden för den östra delen är en flerskiktad naturlövskog med ett stort inslag av ädellöv, äldre lövträd, blandning av olika lövträd samt död ved i olika nedbrytningsstadier. Målbilden för mer talldominerade delar är en flerskiktad skog med ett stort inslag av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. På höjderna ska tall vara dominerande och det ska finnas ett stort inslag av äldre tallar men även efterföljare av tall. I brynmiljöer ska det finnas vidkroniga ekar och flerskiktade brynmiljöer. Äldre lövträd ska sparas generellt samt gamla granar. Røj så att ekar i bryn fortsatt kan vara vidkroniga. Vid röjning av bryn bör flerskiktade bryn eftersträvas med en stigning från lägre buskar till träd och högre träd. Det bör även eftersträvas att skapa luckighet och skyddade rum mellan buskarna. Tallskogen kan med fördel lämnas för fri utveckling men mindre gallringar och röjningar kan vara bra för att göra området tillgängligt och för att hålla tillbaka granen. Lämna död ved i området.

Skydd: Saknas

Å 956 Hackpettevägen grov ek

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är tämligen gammal. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och ovanliga arter är knutna till gamla träd.

Beskrivning

Objektet är en ek väster om Hackpettevägen i Grebo som har stamdiametern 8 dm. Barken är grov. Trädet har en vid krona med grova grenar. Eken växer öppet vid en gång- och cykelväg.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller om det växer igen kraftigt kring trädet. Målbilden är en gammal vidkronig och livskraftig ek. Røj kontinuerligt kring trädet med cirka 6 års intervall för att hindra att andra träd växer upp i dess krona eller skuggar stammen. Avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 957 Tärnvägen grov asp

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att gamla träd generellt är en brist i landskapet och att många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fågel. Solexponerade aspar har visat sig vara intressanta för vedlevande insekter.

Beskrivning

Objektet är en asp med stamdiametern 5 dm som står öster om Tärnvägen i Grebo. Barken är grov och kronan är vid. I aspen finns flera bohål efter hackspettar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet påverkan blir negativt om trädet avverkas. Målbilden är en gammal och livskraftig asp. Trädet lämnas att bli gammalt och får gärna stå fritt.

Skydd: Saknas

Å 958 Tärnvägen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran.

Beskrivning

Objektet är en ek med stamdiametern 8 dm som står öster om Tärnvägen i Grebo.. Trädet är vidkronigt med grova grenar i kronan. Trädet växer nära tomtmark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet påverkas negativt av avverkning samt igenväxning. Målbilden är en gammal vidkronig och livskraftig ek. Røj kontinuerligt kring trädet med cirka 6 års intervall för att hindra att andra träd växer upp i dess krona eller skuggar stammen. Avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 959 Domherrevägen aspdunge

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knuta till de tämligen gamla asparna som har grov bark och bohål efter fågel. Asparna skapar ett viktigt habitat för till exempel fågel och insekter. I området växer signalarten fällmossa som indikerar skogsområden med höga naturvärden.

Beskrivning

Området är en aspdunge i blockig terräng. Asparna finns i olik ålder med en dominerande diameter på 3-4 dm och de grövsta mäter 5-6 dm i diameter. Asparna har grov bark och är vidkroniga och bohål efter hackspettar förekommer. I det undre skiktet växer yngre lövträd av ek och rönn. I buskskiktet växer buskar som björnbär, ek, rönn och hassel. I fältskiktet växer arter som stenbär, humleblomster, liljekonvalj och blåbär. På block växer signalarten fällmossa. Död ved förekommer glest som högstubbar av asp.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och kraftig røjning. Målbilden är en aspdominerad dunge med stort inslag av gamla aspar och lövträd i olik ålder. Död ved ska förekomma i olika nedbrytningsstadier och även som grov död ved. Området kan i princip lämnas för fri utveckling till en flerskiktad lövskog med ett tätare trädskikt. Död ved ska lämnas i området. Gran ska hindras från att etablera sig.

Skydd: Saknas

Å 960 Domherrevägen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är gammal och gamla ädellövträd är värdefulla för en rad olika organismer varav flera är ovanliga och hotade. Den grova barken gynnar lavfloran.

Beskrivning

Objektet är en ek med stamdiametern 9 dm. Trädet är vidkronigt med grova grenar i kronan. Trädet växer nära tomt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning samt igenväxning. Målbilden är en gammal vidkronig och livskraftig ek. Røj kontinuerligt kring trädet med cirka 6 års intervall för att hindra att andra träd växer upp i dess krona eller skuggar stammen. Avlastningsbeskär det vid behov.

Skydd: Saknas

Å 961 Mårsäng barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den bitvis flerskiktade skogen och generellt gamla tallar i området som visar tecken på högre ålder genom pansarbark, början till pansarbark eller grov bark. På tallarna växer den rödlistade taltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. I område finns sedan tidigare fynd av de rödlistade arterna knärot(NT) och ullticka (NT) samt svampen gulporing. Dessa arter visar på skogliga värden knutna till skoglig kontinuitet och kontinuerlig tillgång på död ved. Död ved förekommer i stort glest men i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Bohål i träden visar på värden för fågellivet. Området har även värde för närrecreation.

Beskrivning

Området är ett större barrskogsområde i anslutning till Grebo tätort norr om Mårsängsvägen. Ungefär hälften av området från norr och söderut är gallrat och är en gles tallskog. Äldre tallar förekommer dock allmänt. I söder är skogen mer flerskiktad och här finns även ett något större lövinslag. Bitvis är terrängen starkt kuperad och bergig. Tämligen gamla tallar förekommer spritt över området. De har en dominerande diameter på 3-5 dm och de har grov bark eller början till pansarbark. På flera av tallarna växer den rödlistade taltickan(NT). I söder växer gran med diametern 1-5 dm allmänt. Trädslag som ek, asp och oxel förekommer glest i området. I buskskiktet dominerar ek och rönn med inslag av arter som druvfläder, asp, hassel och gran. I fältskiktet är arter som blåbär, ljung och lingon vanliga. I bottenskiktet dominerar vägg- och husmossa och på bergigare mark växer renlavar. I stort förekommer död ved glest men finns i olika nedbrytningsstadier. Bitvis förekommer rikligare med ved som lämnats vid gallring. Bohål finns i aspar och på död stående ved finns spår efter vedlevande insekter och efter hackspettars födosök. Sedan tidigare finns fynd i området av de rödlistade arterna knärot (NT), ullticka (NT) och talticka (NT). Svampen gulporing som tidigare varit rödlistad har också rapporterats från området. Området används som strövområde i anslutning till bebyggelsen i Grebo.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Målbilden för att området ska vara ett område med höga naturvärden ska vara en naturskog med ett flerskiktat trädskikt och ett stort inslag av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Området bör undantas från kommersiellt skogsbruk för att öka naturvärdena och behålla den skogliga kontinuiteten. För att nå målen är fri utveckling det gynnsammaste för naturvärdena. Dock kan enstaka plockhuggning förekomma utan att påverka naturvärdena negativt. Då området ligger i tätbebyggt område kommer säkring av stigar och flyttande av lågor vara viktigt för framkomligheten. Död ved bör dock endast flyttas åt sidan för att gynna naturvärdena. I glesa skogsområden där mer intensivt skogsbruk utförts kan försiktiga røjningar göras till ett mer naturskogsartat tillstånd infinner sig. Røjningar kan behövas med förslagsvis 4-6 års intervall.

Skydd: Saknas

Å 962 Mårsäng aspar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att gamla träd generellt är en brist i landskapet och att många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fågel. Död ved och blottad kärnved gynnar till exempel insektslivet.

Beskrivning

Objektet är en rad med aspar som växer längs med åkerkanten norr om Mårsängsvägen. Asparna har en stamdiameter på 4-5 dm och har grov bark, även asp med diametern 2-3 förekommer. Några av asparna har avverkat. Träden har grov bark och andra naturvärdeskomponenter som blottad kärnved, bohål, och flera högstubbar förekommer bland asparna.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Låt asparna vara kvar och lämna död ved. Låt gärna några yngre aspar etablera sig.

Skydd: Saknas

Å 963 Mårsäng tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark eller grov bark. Död ved i området gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Bohål och hackspår visar på värden för fågellivet.

Beskrivning

Området är en tallskog på bergig mark och bitvis är terrängen blockig norr om Mårsängsvägen. Skogen är tämligen gles och har gallrats men är flerskiktad och har ett större inslag av gamla tallar. Tallarna har en dominerande diameter på 4-6 dm och många har början till pansarbark eller grov bark och kronorna är tämligen täta med grova grenar. Tall i olik ålder förekommer i området. I området växer även björk med diametern 1-3 dm allmänt. Ek och sälk med diametern 1-2 dm växer i området samt tämligen gamla aspar med en diameter på 3-4 dm. I buskskicket växer ek, hallon, tall, oxel och en. I fältskicket är arter som blåbär, lingon och örnbräken vanliga. Död ved förekommer glest och främst som stående ved. Ved finns även i form av döda grenar och döda toppar på tall. I aspar finns bohål efter hackspettar och på den död ved syns kläckhål efter vedlevande insekter och spår efter hackspettars födosök.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. I princip bör området lämnas för fri utveckling. Viss röjning är bra för att göra området mer tillgängligt för närboende. Gamla tallar och död ved ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 964 Björkhamra blandskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till en variation i trädslag som bidrar till den biologiska mångfalden då det ger utrymme för fler organismer att hitta lämpliga substrat. I området förekommer tämligen gamla träd som har potential att hysa ovanliga och hotade arter. Den döda veden gynnar vedlevande insekter och fågellivet.

Beskrivning

Området är en mindre blandskog som till stora delar omges av åkermark mellan Mårsängsområdet och riksväg 35. Området är lätt kuperat med inslag av berg och block. Spår av gammal stängsling tyder på att området tidigare har betats. I området förekommer en rad trädslag samt ett allmänt inslag av tämligen gamla träd. De äldsta träden är ekar med en stamdiameter på 6-7 dm och de är vidkroniga. Ek förekommer i olik ålder i området. Även äldre tall med en maxdiameter på 5 dm förekommer och de äldsta har ganska grov bark. I området växer även trädslag som asp, björk, körsbär, oxel och sälg och de har en diameter på 1-5 dm. I buskskiktet dominerar ek och en och i fältskiktet finns inslag av en hävdgynnad flora med arter som gökärt, gulmåra och svinrot. Död ved förekommer glest men finns i olik ålder av både löv- och barrträd. På den döda veden finner man kläckhål efter insekter och spår efter hackspettars födosök.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och igenväxning. Man bör förhindra igenväxning genom bete eller regelbundna röjningar. Röj så att vidkroniga ekar får växa öppet och så att nya vidkroniga ekar kan växa upp. Spara en variation av trädslag i olik ålder samt buskar.

Skydd: Saknas

Å 965 Tallåsa tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter. Död ved förekommer i olika nedbrytningsstadier och gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer

Beskrivning

Sydost om Tallåsa finns en gles tallskog på lätt kuperad och bergig mark. Området domineras av tall med stamdiameter 3-5 dm och de är senvuxna och visar tecken på högre ålder genom grovbark och några har början till pansarbark. Tall finns även som yngre träd vilket innebär en viss flerskiktning. I buskskiktet växer en och ek med inslag av hassel och gran. I fältskiktet växer arter som stensöta, lingon och blåbär. Död ved förekommer glest som både stående och liggande ved i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförel av död ved. Det är också negativt med för mycket gran. Området bör lämnas för fri utveckling, möjligen kan gran behöva tas bort på sikt. Spara död ved i området.

Skydd: Saknas

Å 966 Björkhamra barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På minst en tall växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Om tallarna lämnas har området potentiella värden för framtiden.

Beskrivning

Söder om Björkhamra på västra sidan av riksvägen finns ett igenväxande hygge på vilket allmänt står äldre frötallar. Skogen är tät och domineras av gran med stamdiametern 0,5-1 dm. Allmänt spritt växer äldre tallar med en diameter på 3-6 dm. Tallarna är något senvuxna, har grov bark eller början till pansarbark och har ett tämligen tätt grenverk i kronan. På minst en av de gamla tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Området förekommer ett glest inslag av asp med diametern 0,5- 2 dm. I buskskiktet växer arter som ek, rönn, björk, en och gran. I fältskiktet växer arter som blåbär, vårfryle, örnbräken och liljekonvalj. Död ved förekommer glest som döda toppar på tallar.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt om de gamla tallarna avverkas eller blir för trängda av gran. Avverka inte de gamla tallarna utan se till att de inte blir för trängda av uppväxande gran. Lövträd som asp sparas med fördel i området.

Skydd: Saknas

Å 967 Redinge Lillgård tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till de gamla tallarna. I området växer den rödlistade talltickan(NT) på någon av de äldre tallarna. Där den växer förekommer ofta andra rödlistade arter.

Beskrivning

Området är en tallskog som sträcker sig längs med riksväg 35. Terrängen är lätt kuperad med sluttning åt väster. Äldre tallar dominerar i trädskiktet och de har en diameter på 4-6 dm. Som tecken på högre ålder har de grov bark eller början till pansarbark och tämligen grova grenar i kronan. På någon av de äldre tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). I området växer även träd av asp, sälg och björk och de har en diameter på 1-3 dm. Buskar förekommer tämligen allmänt och består av gran, ek, asp, björk, rönn, tall och hassel, men gran dominerar. I fältskiktet växer arter som örnbräken och liljekonvalj. Död ved förekommer glest.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden påverkas negativt av avverkning av de gamla tallarna. Man bör även sträva efter förnygring av tall och tillåta lövträd att bli gamla.

Skydd: Saknas

Å 968 Björkhamra grov ek

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi L

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att eken är mycket gammal och har stor potential att kunna hysa hotade och ovanliga arter av t.ex. kryptogamer och vedlevande insekter. På eken växer den rödlistade ektickan(NT). Denna vackra ek står öppet och väl synlig från riksvägen, inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ek norr om Björkhamra med stamdiametern 13 dm. Eken är vidkronig och växer öppet. Barken är grov och mulm syns i barksprickor. Trädet är med stor sannolikhet ihåligt. Döda grenar finns i toppen. På trädet växer den rödlistade ektickan(NT) och signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

Eken påverkas negativt av avverkning, skador på rötter och stam samt igenväxning. Därför bör man se till att trädet för växa öppet även i fortsättningen.

Skydd: Saknas

Å 969 Redinge Lillgård hassellund

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till naturtypen hassellund som utgör en potentiell livsmiljö för ovanliga och hotade arter. I området växer signalarten hasselticka som visar på lundar med höga naturvärden. På lokaler där den växer förekommer ofta ovanliga och rödlistade arter.

Beskrivning

Området är en hassellund som är tämligen tät och väl skuggar marken. Terrängen är lätt kuperad med ett glest inslag av block. I området finns stubbar efter avverkning. I trädsiktet dominerar asp med stamdiametern 0,5-1,5 dm. Glest förekommer asp med diametern 4-5 dm. Även enstaka ek med diametern 6 dm finns i området. I busksiktet dominerar hassel som finns i både yngre och lite äldre hässlen. I fältsiktet växer lundarten ormbär tämligen allmänt med arter som tuvtåtel och majbräken. Död ved förekommer rikligt som klen död ved i hässlen och signalarten hasselticka växer i enstaka exemplar i området.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning samt kraftig igenväxning av exempelvis gran. Förhindra att gran sprider sig in i området. Røjning av en del yngre aspar är positivt. Lämna död ved i området. Gamla träd ska ej avverkas.

Skydd: Saknas

Å 970 Redinge Lillgård viltvatten

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Våtmarker i landskapet oavsett storlek har generellt betydelse för biologisk mångfald med fåglar, insekter, grod-och kräldjur och olika växter. Här finns goda förutsättningar. I området finns ett rikt fågelliv kopplat till den mosaikartade blöta miljön. Häckning har bland annat skett av svarthakedopping.

Beskrivning

Väster om gården har det bildats en våtmark med vassruggar och öppna vattenytor. Bredkaveldun dominerar tillsammans med vass. Runt omkring finns rikligt med högre buskage. Mot söder övergår de blöta markerna i en strandskog med al och björk och mot norr mot öppna jordbruksmarker. I sydväst finns ett parti med inslag av äldre al och björk som succesivt övergår i en hassellund, se objekt 969. Häckning av svarthakedopping har rapporterats. Här häckar också sångsvan och trana. Andra arter som noterats under häckningstid är sothöna och den rödlistade arten sävsparv(VU).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om omfattande igenväxning av vattenytorna motverkas och buskskikt och omkringliggande al-björkskog bevaras tillsammans med öppna ytor.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet omfattas av generellt biotopskydd.

Å 971 Redinge öppen hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till hagmarken som trots näringspåverkan har flera kvaliteter som gynnar den biologiska mångfalden. Exempel på detta är hävdgynnad flora, äldre träd med grov bark och bohål, flera trädslag och även ett större lövinslag samt bärande träd och buskar. Stenmurar är gömslen för till exempel reptiler.

Beskrivning

Öster om Kommehavsgölen ligger en öppen hage med lätt kuperad terräng med inslag av branta sluttningar och block vilket skapar en fin struktur. I hagen finns stenmurar. Hagens öppenhet bryts på några ställen av mindre trädjungar. I dessa dungar finns inslag av ett flertal olika trädslag samt tämligen gamla träd. En ek med stamdiametern 7 dm växer i området samt enstaka grövre björk som har grov bark, och tall med diametern 4-5 dm. Andra förekommande trädslag är rönn, körsbär och tall. Enstaka buskar av hagtorn finns i området. Gräs dominerar i hagen och endast gles förekomst finns av de hävdgynnade arterna liten blåklocka, ängshavre och vårbrodd i den, i stora delar, näringspåverkade hagen. I en björk finns bohål efter fågel.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av näringstillförsel samt upphört bete. Det är även negativt att avverka träd och att ta bort död ved. Hagen bör hävdas med fortsatt bete. Tillför inte näring till hagen. Lämna träd och buskar samt död ved i hagen.

Skydd: Stenmurarna i jordbrukslandskapet omfattas av generellt biotopskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 972 Kommehavsgölen dödskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Dödisgropen har ett geologiskt värde som spår efter senaste istiden. Gölens naturvärden i övrigt är knutna till den livsmiljö som vattnet är för organismer som har en livstadiet helt eller delvis i vatten. Vattnet gynnar till exempel en rad vattenlevande insekter som trollsländor med flera.

Beskrivning

Kommehavsgölen är en så kallad dödisgrop. Här har en vattenfylld åsgrop bildats då inlandsisen drog sig tillbaka. Ett isberg har strandat och genom sin massa hindrat grusavsättningen. När isberget så småningom smälte undan sjönk grusmassorna ihop och gropen uppstod. Gölen erbjuder ett större öppet vatten i landskapet. I gölen finns flera bryggor vilket visar på att gölen används för fritidsaktiviteter. Vattnet omges av yngre lövskog och yngre salixbuskar hänger bitvis ut över vattnet. I kanterna växer skogssäv och glest med kaveldun. I vattnet förekommer både vita och gula näckrosor tämligen allmänt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av exploateringar i strandmiljön och av hydrologisk påverkan. Man bör lämna dammen utan större ingrepp, förhindra kraftig igenväxning

Skydd: Gölen omfattas av generellt strandskydd inom 100 meter från stranden.

Å 973 Björksätter ekar

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till att ekarna är tämligen gamla och har stor potential att kunna hysa hotade och ovanliga arter av till exempel kryptogamer och vedlevande insekter. I barksprickor syns mulm vilket visar på håligheter i trädet vilket gynnar hållevande insekter. Kläckhål efter vedlevande insekter visar på värden för insektslivet. Ekarna står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är tre äldre ekar som växer mellan en fotbollsplan och riksvägen. Ekarna är vidkroniga och har en diameter mellan 7-9,5 dm. Barken är grov och i barksprickor på ett av träden syns mulm samt kläckhål i den blottade veden. Döda grenar finns i toppen på träden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning, skador på rötter och stam samt igenväxning. Se till att träden för växa öppet även i fortsättningen.

Skydd: Saknas

Å 974 Redinge tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de äldre tallarna, med framtidspotential. Gamla tallar kan hysa hotade ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

Området är en liten tallskog som ligger i sluttande terräng strax sydväst om tomtmark. Tallskogen är gles och har sannolikt tidigare betats. Tall dominerar i området och har en stamdiameter på 4-5 dm. Tallarna visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Tall i olik ålder finns i området. Björk med diametern 1-3 dm förekommer glest. Buskskiktet är glest förekommande med äldre en, hassel, rönn och tall. I fältskiktet finns rester av en hävdgynnad flora med arter som vårbrodd, gulmåra, liten blåklocka och ängsvädd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och igenväxning. Avverka inte i området. Försiktig röjning av yngre buskar kan behövas. Låt gärna området ingå i närliggande betesmark.

Skydd: Saknas

Å 975 Redinge tall

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 95

Naturvärdesbedömning

Gamla tallar har potential att hysa ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

Objektet är en tall med stamdiametern 6 dm norr om Kommehavsgölen. Den visar tecken på högre ålder genom grov bark och täta grenar i kronan.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas. Förhindra igenväxning och låt trädet få växa öppet.

Skydd: Saknas

Å 976 Redinge tallar

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 95

Naturvärdesbedömning

Gamla tallar har potential att hysa ovanliga och hotade arter.

Beskrivning

Objektet är två tallar med stamdiametern 6 dm norr om Kommehavsgölen. De visar tecken på högre ålder genom grov bark och täta grenar i kronan.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om träden avverkas. Förhindra igenväxning och låt träden få växa öppet.

Skydd: Saknas

Å 977 Redingevägen tallar

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 95

Naturvärdesbedömning

Gamla tallar har potential att hysa ovanliga och hotade arter. Solexponerade gamla tallar gynnar insektslivet.

Beskrivning

Området består av tre äldre tallar som lämnats på ett hygge söder om Redingevägen. De har en stamdiamter på 6-7 dm och visar tecken på högre ålder genom början till pansabark och tätt sittande grenar i kronorna.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om träden avverkas. Avverka inte tallarna. Låt dem stå öppet och solexponerat.

Skydd: Saknas

Å 978

Björksätter tallskog

Området utgår på grund av avverkning

Å 979 Björknäs aspduge

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla asparna med håligheter och gamla träd samt död ved. Detta gynnar till exempel kryptogamer, insekter och fågelliv.

Beskrivning

Området är en aspduge som ligger i kanten mot åkermark vänt mot öster, västnordväst om Björknäs vid de norra delarna av Grebo tätort. I trädskiktet växer asp med stamdiametern 4-6 dm tämligen rikligt. I dessa finns håligheter allmänt bland annat bohål efter hackspettar. I området växer även björk och de grövsta mäter 5-6 dm i diameter och har grov bark. En vidkronig ek med diametern 6 dm växer i området. I buskskiktet växer ek, rönn, lönn och hassel. I fältskiktet är blåbär och ekorrbär vanliga. Död ved förekommer tämligen rikligt främst som stående aspved men även som liggande ved i olika nedbrytningsstadier. På den döda veden finns kläckhål efter vedlevande insekter och spår efter hackspettars födosök.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförsl av död ved. Skapa en brynmiljö med flera höjder med buskar och träd, spara gamla träd. Viktigt att död ved lämnas i området.

Skydd: Saknas

Å 980 Haraldshus tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom grovbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Spår efter hackspettar visar på värden för fågellivet. Ekarna i brynen kan med tiden få höga värden för t.ex. insekter och kryptogamer.

Beskrivning

Området är en flerskiktad tallskog på mark bergig mark som växlar i grad av kuperad terräng. Spritt i området växer äldre tall med en stamdiameter på 2-5 dm och de äldre har grov bark eller början till pansarbark. På några av de äldre tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). De äldsta växer på bergig mark. Gran med diametern 1-3 dm förekommer allmänt och främst i flackare delar med tjockare jordmån. Ek förekommer främst i brynen och de har en stamdiameter på 2-7 dm. Det finns även ett glest inslag av björk med diametern 1-2 dm. I fältskiktet dominerar arter som blåbär och lingon och i bottenskiktet växer väggmossa, husmossa och kammossa. Död ved förekommer sparsamt som till exempel död topp på tall. Spår efter hackspettar finns i området.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Sköt område som naturvårdsområde med i princip fri utveckling. Ekar i brynen gynnas av att växa öppet, röj kring dessa. Lämna död ved i området.

Skydd: Saknas

Å 981 Ekhult tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark, grov bark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Inslaget av lövträd stärker naturvärdena och gynnar bland annat fågel- och insektsliv

Beskrivning

Området är en tallskog på bergig mark. Skogen är tämligen gles och bitvis starkt kuperad. Tämligen gamla tallar förekommer spritt i området, och bitvis är tallarna rejält gamla främst i sydost. Tallarna har en dominerande stamdiameter på 4-5 dm och vissa mäter 7 dm i diameter. Träden har grov bark, början till pansarbark eller utvecklad pansarbark. I området förekommer den rödlistade talltickan(NT) tämligen allmänt. Ek i olik ålder med en diameter på 0,5-5 dm förekommer glest till allmänt i området. Glest förekommer grövre aspar med diametern 4-5 dm samt gran med diametern 1-4 dm. I buskskiktet växer rönn, ek och björk allmänt. I fältskiktet växer arter som blåbär, lingon, ljung och träjon. I bottenskiktet växer renlavor och vägg- och husmossa. Död ved förekommer glest till allmänt och finns i olik ålder. I område finns spår efter spillkråka(NT) och andra hackspettar.

Bibehållande av värdena

Området påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Sköt området med naturvårdshänsyn och sträva efter ett flerskiktat trädskikt med gamla tallar och rikligt med död ved.

Skydd: Saknas

Å 982 Norrby trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till de tämligen gamla träden och blandningen av trädslag. Många av träden har en tämligen hög ålder och har potential att hysa ovanliga och hotade arter. Ekarnas grova bark gör att mer krävande lavar kan etablera sig. Ihåliga oxlar med mulm gynnar till exempel hållevande insekter. Den döda veden i området gynnar till exempel kryptogamer och vedlevande insekter. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Några hundra meter norr om Grebo förskola finns en betad hage som i väster är lätt kuperad med inslag av block. I öster ligger en berghöjd och kring denna är marken flackare. Trädskiktet är tämligen rikligt i hagen och domineras på berghöjden av äldre och något senvuxen tall med stamdiametern 4-5 dm. Några av tallarna har pansarbark och en del början till pansarbark. Ek dominerar i området och finns i olik ålder men med ett stort inslag av tämligen gamla ekar med en diameter på 5-9 dm. De har grov bark och är vidkroniga. Området innehåller tämligen många trädslag som apel, rönn, oxel, asp, björk och gran. Buskar förekommer allmänt och där växer arter som nypon, hallon, vinbär, asp, björk och druvfläder. En hävdgynnad flora förekommer glest i området och består av arter som gullviva, liten blåklocka, vårbrodd, brudbröd, smultron, gulmåra och svinrot. Död ved av både stående och liggande lövträd förekommer glest till allmänt. I några oxlar finns håligheter och mulm.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning samt kraftig igenväxning. Upphört bete och bortförel av död ved är negativt. Området sköts bäst med fortsatt bete. Gran kan på sikt behöva hållas tillbaka. Försiktig röjning av buskar kan behövas. Avverka inte i området.

Skydd: Saknas

Å 983 Melby tallskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. I området förekommer bitvis en rik hävdgynnad flora med arter som brudbröd, gulmåra, jungfrulin, solvända, bockrot, vårbrodd, gullviva, darrgräs och stor blåklocka.

Beskrivning

Området ligger 300 meter väster om grebo skola och är en tallskog på bergig mark och som delvis ligger uppe på en bergshöjd. Skogen är flerskiktade men har i lägre partier gallrats. Området karaktäriseras av gamla tallar med stamdiametern 2-5 dm och de är senvuxna och har pansarbark eller början till detta. I området förekommer glest gran med diametern 2-4 dm och ek med diametern 1-3 dm. I buskskiktet växer tall glest med inslag av äldre en. I skogen växer stensöta och kruståtel. I söder finns brynmiljöer och öppen mark med en rik hävdgynnad flora med arter som brudbröd, gulmåra, jungfrulin, solvända, bockrot, vårbrodd, gullviva, darrgräs och stor blåklocka. Död ved förekommer tämligen rikligt i området

och i olika nedbrytningsstadier. På tallar finns spår efter hackspettar och spillkråka och på död ved finns kläckhål efter insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortforslande av död ved samt igenväxning i öppna ytor och bryn. Brynmiljöer bör hållas efter med försiktiga röjningar för att skapa flerskiktade bryn. Bryn och öppna ytor bör slås för att gynna den hävdgynnade florán. I övrigt gäller fri utveckling i tallskogen och att död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 984 Bostorp öppen hage

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som har betats kontinuerligt under en längre tid. Detta har skapat en värdefull miljö med en rad hävdgynnade arter. Förekommande arter är Jungfru Marie nycklar, vårbrodd, gökärt, betad ljung, ängsvädd, liten blåklocka, revfibbla, stor blåklocka, grönvit nattviol, gulmåra, bockrot, jungfrulin, prästkrage och gullviva. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet.

Beskrivning

Området är en långsträckt hagmark som sträcker sig utmed åkermark väster om Grebo tätort. Terrängen är kuperad med brantare sluttningar i väster. Magra och torra slänter karaktäriserar området. I trädskiktet växer enstaka träd av björk, lönn och apel med en stamdiameter på 2-3 dm. Buskskiktet är glest och består av arter som nypon och hallon. Spritt över området förekommer rikligt en hävdgynnad flora. Förekommande arter är Jungfru Marie nycklar, vårbrodd, gökärt, betad ljung, ängsvädd, liten blåklocka, revfibbla, stor blåklocka, grönvit nattviol, gulmåra, bockrot, jungfrulin, prästkrage och gullviva.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras genom fortsatt hävd utan näringstillförsel.

Skydd: Saknas

Å 985 Bostorp hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som betats och hållts öppet under en längre tid. Detta har skapat en värdefull miljö med en rad hävdgynnade arter som svinrot, liten blåklocka, vårbrodd, gulmåra, gullviva, brudbröd, ängshavre och den rödlistade ängsskärán(NT). Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet.

Beskrivning

Området är en hage väster om Grebo tätort som delvis korsas av en kraftledningsgata och delvis ingår i ett skogsparti. Området ligger på en höjd och block förekommer tämligen allmänt. Området betas. Marken är torr och mager. I trädskiktet växer asp med stamdiameteren 2-4 dm allmänt. Ek förekommer glest spritt och en ek mäter 6 dm i diameter. Även yngre träd av björk, och sälj växer i området. I

buskskicket dominerar nypon. Den rikligaste floran finner man i kraftledningsgatan. Gräset är högvuxet men en hävdgynnad flora förekommer allmänt spritt. Förekommande hävdgynnade arter är svinrot, liten blåklocka, vårbrodd, gulmåra, gullviva, brudbröd, ängshavre och den rödlistade ängsskärans(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras genom fortsatt hävd utan näringstillförsel och röjning vid behov.

Skydd: Saknas

Å 986 Melby hållmarksskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på hög ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Boträd för fågel och spår efter spillkråkors födosök visar på värden för fågellivet. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Området är en gammal flerskiktad hållmarksskog som gränsar mot Ärlången. Terrängen är kuperad med block och berg i stora delar. Tall finns i olika ålder men tallar med diamtern 3-5 dm dominerar och de har pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT) allmänt. Gran och björk med diamtern 1-4 dm växer glest spritt i området. Äldre aspar förekommer bitvis allmänt och andra yngre lövträd av lind och rönn förekommer glest. Buskskicket är glest och här växer arter som rönn, lind, en, hassel och tall. I fältskicket växer arter som stensöta, kruståtel och blåbär. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier. I aspar förekommer bohål och på tallar syns spår efter spillkråka(NT). På död ved syns kläckhål efter insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortforslande av död ved. Området bör lämnas för fri utveckling. På sikt kan dock gran behöva hållas tillbaka.

Skydd: Området är sedan 2003 skyddat som biotopsskyddsområde och omfattas även av strandskydd.

Å 987 Lundby gammal apel

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Trädet är gammalt och har håligheter vilket gynnar till exempel insektslivet.

Beskrivning

Objektet är en grov apel som växer mellan stranden och vägen till Lundbybadet. Stamdiametern är 7 dm, kronan vid och barken grov. En hålighet finns i trädet.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och igenväxning. Låt trädet stå öppet och solexponerat.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från strandlinjen.

Å 988 Lundby gräsmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den magra och torra marken som delvis betas. Detta har skapat en värdefull miljö med hävdgynnade arter som ängshavre, gulmåra, brudbröd och vårbrodd. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet.

Beskrivning

Området är en gräsmark som ligger på båda sidor av vägen till badplatsen vid Ärlången. En mindre del i väster ingår i en större betesmark som för övrigt är näringspåverkad. Stora delar av området är dock utan hävd och under igenväxning. Träd förekommer glest i området som yngre träd av apel, ek och lönn. I buskskiktet växer nypon, apel, hagtorn och ek allmänt. Marken är torr och mager och en hävdgynnad flora förekommer allmänt med arter som ängshavre, gulmåra, brudbröd och vårbrodd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av igenväxning och näringstillförsel. Den del som inte ingår i bete bör slås och röjas för att hålla marken öppen. Marken ska inte gödslas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från strandlinjen.

Å 989 Lundby ädellövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla träden av tall och ek. På tallar finner man den rödlistade talltickan(NT) och på en grov ek den rödlistade ektickan(NT). Skogen är flerskiktad och har potential för framtiden. En grov tallraka i området har värden knutna till fågelliv och insektsliv.

Beskrivning

Från badplatsen vid Grebo och söder ut sträcker sig ett smalt flerskiktat ädellövskogsområde. Terrängen är kuperad med sluttning ner mot sjön Ärlången. I området förekommer block allmänt. I området växer ädellövträd av ek, ask och lönn med stamdiametern 1-4 dm. Den grövsta eken mäter 10 dm i diameter och på den växer den rödlistade ektickan(NT). Även träd av al och pil växer längs stranden. I söder växer några äldre tallar med en diameter på 4-6 dm. De visar tecken på högre ålder genom att de har början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). I buskskiktet växer arter som lönn, hägg, ek, ask och krusbär. I fältskiktet är arter som lundgröe och midsommarblomster vanliga. Död ved förekommer glest men en grov tallraka med diametern 5 dm finns i området och på den finns kläckhål och spår av hack efter hackspettar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning. Området bör lämnas i stort för fri utveckling. Kring den grova eken kan det dock med fördel röjas så den får stå mer öppet. Även någon yngre ek kan man hålla öppet kring så den kan utvecklas till ett vidkronigt träd.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från strandlinjen.

Å 990 Melby vass och alsumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla alarna som har värden för till exempel fåglar och insekter. Vassområdet kan fungera som lek- och uppväxtområden för fisk.

Beskrivning

Området som ligger invid Ärlången sydväst om Norrby Storgård består i väster av ett öppet vassområde och i öster av askskog. Från åkermarken i norr rinner ett vattendrag genom området. Vattendraget är dikat genom åkermark men får karaktären av ett lugnflytande vattendrag i detta område. I öster växer äldre al med stamdiametern 2-4 dm rikligt och de visar tecken på högre ålder genom sin grova bark. Även yngre träd av pil och ask växer i området. I buskskiktet växer hägg, vinbär och ask. I fältskiktet är arter som kabbeleka, älggräs och midsommarblomster vanliga. I väster breder vass ut sig i ett större område. Död ved förekommer som enstaka liggande allåga.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning i skogen och muddring i vassområdet. Området bör lämnas för fri utveckling.

Skydd: Strandskydd gäller inom 150 meter från strandlinjen.

Å 991 Norrby Storgård lövdunge

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla träden. I aspar finns bohål som visar på värden för fågellivet. Även insekter kan nyttja dessa håligheter och i området sågs vildbin. Död ved gynnar till exempel vedlevande svampar och solexponerad ved gynnar vedlevande insekter.

Beskrivning

Området är en lövdunge intill gården på bergig och kuperad mark i anslutning till tomtmark och betesmark. Marken är välskuggad av ett tätt trädskikt dominerat av lönn. Lönnarna finns i olika ålder och har en stamdiameter på 1-5 dm. I brynen växer asp med diametern 2-5 dm. Många av asparna har grov bark och bohål. I ett av hålen i en asp finns vildbin. I buskskiktet växer arter som hagtorn och nypon. Fältskiktet är glest på grund av skuggning och förekommande arter är till exempel maskros och kruståtel. Död ved förekommer tämligen rikligt men i ganska lika nedbrytningsstadier. På veden finns hack efter fåglars födosök och kläckhål efter insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortforslande av död ved. Området kan med fördel lämnas för fri utveckling och död ved ska vara kvar i området.

Skydd: Saknas

Å 992 Norrby Storgård åkerholme

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvädena är knutna till förekomsten av block som kan vara gömslen för kräldjur samt ett buskskikt med blommande buskar som gynnar insektslivet och som även utgör gömslen. Värden finns även knutna till förekomst av en hävdgynnad flora.

Beskrivning

Väster om Norrby Storgård ligger en åkerholme som är blockig och håller på att växa igen. Trädskiktet är glest och består av apel, lönn, rönn och körsbär med stamdiamtern 1-3 dm. Buskskiktet är rikligt och här växer arter som hagtorn och nypon med nypon som dominerande art. I kanterna förekommer en hävdgynnad flora glest med arter som gulmåra, vårbrodd, stor- och liten blålocka.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av igenväxning, näringstillförsel och för kraftig röjning. Området bör slås regelbundet för att förhindra igenväxning och gynna hävdgynnade växter. Buskskiktet kan med fördel glesas ut. Träden ska tillåtas bli gamla.

Skydd: Området lyder under generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet.

Å 993 Norrby åkerholme

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvädena är knutna till ett buskskikt med blommande buskar som gynnar insektslivet och som även utgör gömslen. Värden finns även knutna till förekomst av en hävdgynnad flora.

Beskrivning

Området är en åkerholme väster om Norrby Storgård som delvis har berg i dagen. I området växer träd glest med till exempel ek med stamdiametern 3 och 6 dm och de har grov bark. Även en apel med diametern 3 dm växer i området. Buskskiktet är rikligt och domineras av nypon med inslag av hagtorn, apel, hallon och skogstry. I fältskiktet är högvuxet gräs dominerande men en hävdgynnad flora förekommer glest till allmänt med arter som gulmåra, liten blålocka, svinrot, brudbröd, vårbrodd och ängshavre.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av igenväxning, näringstillförsel och för kraftig röjning. Området bör slås regelbundet för att förhindra igenväxning och gynna hävdgynnade växter. Buskskiktet kan med fördel glesas ut. Träden ska tillåtas bli gamla.

Skydd: Området lyder under generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet.

Å 994 Norrby ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla ekarna som har potential att hysa hotade och sällsynta arter av till exempel kryptogamer. Den döda veden gynnar bland annat vedlevande insekter. En tämligen rik hävdgynnad flora finns i området med arter som ängsvädd, knägräs, gökärt, vårbrodd, liten blåklocka och smultron. Delar av området har lundartadkaraktär med hassel och blåsippan.

Beskrivning

Norr om Karingberget finns en ekskog som längre tillbaka har betats. Området är långsmalt och sträcker sig längs en åkerkant. Terrängen är lätt kuperad med inslag av block. I trädskiktet ger ek karaktär och allmänt växer grövre ekar med en stamdiameter på 5-9 dm och de är vidkroniga. I området växer även enstaka grov sälk med död ved och kläckhål på. I buskskiktet dominerar hassel med inslag av björk, asp och nypon. I området finns spår av den tidigare hävden och hävdgynnade arter som ängsvädd, knägräs, gökärt, vårbrodd, liten blåklocka och smultron växer i området. I tätare delar växer blåsippan. Död ved förekommer glest spritt och död ved återfinns även på äldre ekar och även blottad kärnved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och alltför kraftig igenväxning. Området kan med fördel betas tillsammans med närliggande hage. Rójning i bryn gynnar vidkroniga ekar. Sträva efter flerskiktade bryn vid rójning. Delar med hassel kan med fördel få utvecklas till hasselundar.

Skydd: De södra delarna omfattas av strandskydd, inom 150 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 995 Norrby hällmarksskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan (NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar t.ex. vedlevande insekter och kryptogamer.

Beskrivning

Cirka 900 meter nordväst om Norrby Storgård finns en kuperad hällmarksskog med dominerande gammal skog. I trädskiktet dominerar tall med stamdiameter 3-5 dm. De är senvuxna och har täta kronor och pansarbark eller början till pansarbark. På de äldre tallarna förekommer den rödlistade talltickan (NT) allmänt. Även tall av olika ålder förekommer i området. Ek och gran med diameter 1-3 dm förekommer glest i området. I buskskiktet växer en, gran och ek allmänt och i fältskiktet är arter som blåbär och lingon vanliga. I bottenkiktet ger renlavar och fönsterlavar karaktär. Död ved förekommer tämligen rikligt i området och den finns i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförel av död ved. Området bör lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 996 Norrby öppen hage

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som har betats kontinuerligt under en längre tid. Detta har skapat en värdefull miljö med en rad hävdgynnade arter som gökärt, ängsvädd, jungfrulin, betad ljung, blåsuga, vårbrodd, stor blåklocka, liten blåklocka, grönvit nattviol och gullviva. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet. De träd som växer i hagen har stor potential att få vara kvar och få utvecklas till gamla hagmarksträd som har värden för insekter och kryptogamer. På en grov björk växer signalarten sotlav som visar på höga naturvärden knutna till gamla eller döda träd och att det varit kontinuitet av detta i området. Tillsammans med sotlaven förekommer ofta rödlistade arter.

Beskrivning

Cirka 900 meter nordväst om Norrby Storgård och ner mot Ärlången ligger en hagmark som i stora delar är öppen. Terrängen är flack i dominerande delar för att bli lite mer kuperad i sydväst. Hagen är dominerande torr med inslag av blötare partier. I sydväst mot sjön förekommer träd mer frekvent och har mer karaktär av betad skog. I den betade skogen växer ek, gran björk och tall. Av både gran och ek förekommer enstaka grövre träd med en diameter på 8-9 dm. I övrigt i hagen förekommer träd glest som enstaka ek med diametern 9 dm och en grov björk med diametern 5 dm och på den växer signalarten sotlav. Buskskiktet är glest och där växer främst nypon. I fältskiktet växer en hävdgynnad flora allmänt spritt över området men mer frekvent i torrare partier. Hävdgynnade arterväxer i området är gökärt, ängsvädd, jungfrulin, betad ljung, blåsuga, vårbrodd, stor blåklocka, liten blåklocka, grönvit nattviol och gullviva. Död ved förekommer främst i sydväst och där finns död ved av gran och björk i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av upphörd hävd, näringstillförsel och avverkning av gamla träd samt bortforslande av död ved. Betet bör fortsätta. Låt gamla träd vara kvar. Lämna död ved i området.

Skydd: Delar vid sjön, inom 150 meter från strandlinjen, omfattas av strandskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 997 Norrbyholm blandskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är främst knutna till de gamla träden. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och de gynnar den biologiska mångfalden. På en grov gran finns kläckhål efter naturvårdsarten granbarknagare som visar på värden knutna till gamla granar. Död ved i området skapar värden för kryptogamer och vedlevande svampar. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är en liten blandskog 450 meter öster om Norrbyholm som tidigare betas och som ligger belägen mellan flera betesfällor. I området förekommer block glest. Skogen är flerskiktad har ett större inslag av ek med stamdiametern 2-10 dm. Även gran med stamdiametern 2-7 dm förekommer allmänt. På gran syns kläckhål efter naturvårdsarten granbarknagare. Även enstaka klenare apel och ask växer i området. I buskskiktet växer arter som nypon, skogstry och vinbär och i fältskiktet är arter som midsommarblomster, hundkex och lundgröe vanliga. Även blåsippan växer i området. Död ved förekommer glest i området och de finns i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortforsel av död ved. Ekar påverkas negativt av gran som växer nära dem. Man bör se till att ekar inte trängs av till exempel gran. Gammal gran kan dock med

fördel sparas men ek bör prioriteras. Skapa brynmiljöer med vidkronig ek och flerskiktade bryn. Lämna död ved i området. Området skulle med fördel kunna ingå i bete.

Skydd: Området ligger inom 150 meter från strandlinjen och omfattas av strandskydd.

Å 998 Norrbyholm trädbärande hage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som har betats kontinuerligt under en längre tid. Detta har skapat en värdefull miljö med en rad hävdgynnade arter som liten blåklocka, rödklint, gullviva, gulmåra, vårbrodd, knägräs, bockrot, smultron, mandelblom, brudbröd, gökärt, bockrot och jungfrulin. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet. De träd som växer i hagen har stora värden då flera är gamla. På tall växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Många hotade arter är knutna till gamla träd. På en grov björk växer signalarten sotlav som visar på höga naturvärden knutna till gamla eller döda träd och att det varit lång kontinuitet av detta i området. Tillsammans med sotlaven förekommer ofta rödlistade arter. På grov ek växer signalarten brun nållav som visar på värden knutna till en kontinuitet av gamla ekar. På ekarna finns förutsättningar för en krävande kryptogamflora. Hagens struktur med buskar och solexponerade slänter gör att den sannolikt kan hysa en rik fjärilsfauna. På en gran hittades kläckhål efter naturvårdsarten granbarkgnagare som visat på värden knutna till gamla granar. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är en hagmark öster om Norrbyholm som har en fin struktur med kuperad terräng med höjder, slänter, inslag av block samt öppnare gräsytor. Den västra delen av området rinner en liten bäck med grovt bottensubstrat. I området växer ett flertal trädslag med arter som al (mot sjön och vid bäcken), tall, gran, ek och björk. Grövre och gamla träd förekommer av alla trädslag och de äldsta är ek och tall. De grövsta ekarna har en stamdiameter på 10 dm och på minst en ek växer signalarten brun nållav. På en gammal grovbarkig björk växer signalarten sotlav. De äldsta tallarna växer på berghöjder i hagen och där finner man den rödlistade talltickan(NT). Buskar förekommer allmänt i området och av arter som nypon, hagtorn, slån, en, ek och hassel. En hävdgynnad flora förekommer tämligen allmänt och spritt i hagen. Här finner man arter som liten blåklocka, rödklint, gullviva, gulmåra, vårbrodd, knägräs, bockrot, smultron, mandelblom, brudbröd, gökärt, bockrot och jungfrulin. Död ved förekommer glest i hagen men finns som grov ved. På en gran finns spår av naturvårdsarten granbarkgnagare.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av upphörd hävd, igenväxning, näringstillförsel och avverkning av gamla träd. Död ved bör lämnas i området.

Skydd: Den största delen, inom 150 meter från strandlinjen, omfattas av strandskydd.

Å 999 Norrby lövskogsdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna främst till den tämligen gamla eken som har potential att vara substrat för t.ex. mer krävande kryptogamer. Värden finns även knutna till en hävdgynnad flora med arter som ängshavre, stor blåkllocka, brudbröd och gulmåra. I området finns död grov ved med mulm som gynnar insektslivet.

Beskrivning

Området är en liten lövskogsdunge mellan åker och vägen en kilometer nordväst Norrby Storgård. Terrängen är blockig och området har längre tillbaka betats eftersom det finns spår av stängsel. I området växer vidkronig ek med stamdiametern 2-3 dm allmänt och en ek mäter 6 dm i diameter. Även yngre träd av lönn och rönn växer i området. I buskskiktet växer en, lönn, rönn, ek, nypon och krusbär. Längs kanterna växer en hävdgynnad flora med arter som ängshavre, stor blåkllocka, brudbröd och gulmåra. Död ved i form av en grov stående död björk och mulm syns i barksprickor.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt av avverkning, igenväxning och näringstillförsel. Røj buskar och slå gärna områdets kanter. Lämna död ved i området.

Skydd: Saknas

Å 1000 Norrby Storgård tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. I området har den rödlistade knäroten(NT) hittats. Den visar på värden knutna till skoglig kontinuitet. Delar av området är klassat som nyckelbiotop.

Beskrivning

Området ligger på norra sidan om vägen nordost om Norrby Storgård och är en tallskog på bergig mark som i norr har gallrats. Terrängen är lätt kuperad i norr för att i söder ha högre toppar bitvis. Tall dominerar starkt och äldre tallar med stamdiametern 3-5 dm och med början till pansarbark dominerar. Glest förekommer tallar med pansarbark. I söder, närmre gårdarna, har skogen en något annorlunda karaktär och har troligen betats. Även trädslag som ek, gran och asp med diametern 1-4 dm förekommer glest spritt och lövträden växer företrädesvis i söder. Buskskiktet är glest och här växer arter som björk, ek och gran. I fältskiktet är arter som blåbär, lingon och ljung vanliga. Död ved förekommer glest i olika nedbrytningsstadier. Allmänt i området växer den rödlistade talltickan(NT). Den rödlistade lilla orkidén knärot(NT) är också funnen i området.

Bibehållande av värdena

Låt skogen få utvecklas till en flersikktad skog och spara gamla träd. Lämna död ved i området.

Skydd: Saknas

Å 1001 Norrby tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade taltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer allmänt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Grova aspar med bohål gynnar fågel- och insektsliv.

Beskrivning

Området är en tallskog på lätt kuperad mark cirka 300 meter norr om Norrby Storgård. Skogen är äldre produktionsskog som i stort är flerskiktad men med ett större inslag av gamla tallar. Tallarna har en dominerande diameter på 4-5 dm och de visar tecken på högre ålder genom sina täta kronor och början till pansarbark. Gran förekommer allmänt i området och de har en diameter på 3-4 dm. Mot åkern i söder växer ek glest och den grövsta mäter 7 dm i diameter. Även grövre asp med diametern 6 dm förekommer glest i området. I några av asparna finns bohål. Buskskiktet är glest spritt med arter som gran och björk. I fålskiktet är arter som blåbär och harsyra vanliga. I bottenskiktet växer vägg- och husmossa. Död ved förekommer glest till allmänt och finns i olika nedbrytningsstadier. Den döda veden består främst av tall men även enstaka asp. På flera av de gamla tallarna växer den rödlistade taltickan(NT).

Bibehållande av värdena

Lämna gamla träd och död ved. Sträva efter ett flerskiktad trädsikt.

Skydd: Saknas

Å 1002 Norrby Storgård öppen hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som betas. Detta har skapat en värdefull miljö med en mångformig flora med hävdgynnade arter som gökärt, gullviva, brubbröd, gulmåra, stor blåklocka och vårbrodd. Den tämligen blomrika miljön skapar även värden för insektslivet.

Beskrivning

Objektet ligger strax nordväst om Norrby Storgård och är en magrare mindre del av en större hage som i övrigt är näringspåverkad. Terrängen sluttar lätt och block förekommer glest. Trädskiktet är glest och här växer enstaka apel och ek med stamdiametern 2-4 dm. I buskskiktet växer nypon glest. En hävdgynnad flora förekommer tämligen glest i stort men bitvis rikligt. Hävdgynnade arter som återfinns är gökärt, gullviva, brubbröd, gulmåra, stor blåklocka och vårbrodd.

Bibehållande av värdena

Beteshävden bör fortsätta, utan näringstillförsel.

Skydd: Saknas

Å 1003 Spökarebacken blandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla träden som har potential att hysa hotade och sällsynta arter till exempel insekter och kryptogamer. Den döda veden i olika nedbrytningsstadier är värdefull för bland annat vedlevande insekter och svampar. Brynmiljöerna i området skulle kunna få höga värden om de glesades ut.

Beskrivning

Spökarebacken ligger nordväst om Grebo tätort. Här finns en blandskog som sträcker sig i nord-sydlig riktning mellan hygge och åker. Terrängen är lätt kuperad med bergig mark i väster. Trädskiktet är flerskiktat och äldre träd förekommer spritt över området. Delvis är området mycket tätt bevuxet med lövsly. Tämligen äldre träd av asp, tall och ek förekommer allmänt spritt över området och i norr är tallarna äldst och har en diameter på 6-7 dm och början till pansarbark. Enstaka grov gran med diametern 5-7 dm förekommer. Även ett par grova ekar med en diameter på 10 dm växer i brynet mot åkern som är tämligen igenvuxet. Buskskiktet är rikligt och här växer hassel, rönn, björk, en och hagtorn. I fältsiktet växer arter som stor blåklocka, lundgröe, blåsippan och tuvtåtel. Död ved förekommer allmänt av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör de gamla träden och död ved sparas. Brynen bör röjas så de släpper in mer ljus men ändå har en flerskiktning. Se till att brynen där ekar växer inte blir igenväxta utan kan få utvecklas och bevara sin vidkronighet.

Skydd: Saknas

Å 1004 Spökarebacken gammal asp

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att gamla träd generellt är en brist i landskapet och att många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fågel. Solexponerade aspar har visat sig vara intressanta för vedlevande insekter.

Beskrivning

Innanför Spökarebacken nordväst om Grebo står en grov asp som växer på ett igenväxande hygge. Stamdiametern är 6 dm och barken börjar bli grov. I trädet finns bohål efter fågel.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om trädet lämnas vid avverkningar och får stå solexponerat.

Skydd: Saknas

Å 1005 Spökarebacken tallbestånd

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de tämligen gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom grov bark eller början till pansarbark. På en av tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter.

Beskrivning

Området ligger innanför Spökarebacken nordväst om Grebo och är en mindre skog med tallar som lämnats på ett hygge. Området är lätt kuperat med berg i dagen. Glest spritt i området förekommer äldre tallar med stamdiametern 4-6 dm. Tallarna visar tecken på högre ålder genom att ha grov bark eller början till pansarbark. På ett träd växer den rödlistade tallticken(NT). I buskskiktet växer en, ek och rikligt med gran. I fältskiktet är arter som kruståtel, smultron och lingon vanliga. I bottenskiktet växer arter som kvastmossa, väggmossa och renlavar. Död ved förekommer tämligen allmänt både som stående och liggande ved i olika nedbrytningsstadier. På veden finns kläckhål efter insektslarver.

Bibehållande av värdena

Tallarna bör lämnas vid avverkning och området bör röjas för att hindra igenväxning. Gran bör inte tillåtas växa upp och skugga ut tallarna.

Skydd: Saknas

Å 1006 Spökarebacken aspdunge

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de grova asparna. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fågel. Solexponerade tallar har visat sig vara intressanta för vedlevande insekter.

Beskrivning

Området vid Spökarebacken nordväst om Grebo är en aspdunge med gamla aspar som lämnats vid avverkning och hygget är nu i igenväxningsfas. Asparna har en stamdiameter på 5-6 dm och har högt satta kronor och grov bark. I flera av asparna finns bohål. I buskskiktet växer gran och ek rikligt. I fältskiktet växer blåbär och lingon. I bottenskiktet är arter som vägg-och husmossa vanliga. Död ved förekommer allmänt som stående döda träd av grövre aspar. Kläckhål finns efter insektslarver på död ved.

Bibehållande av värdena

Området är känsligt för avverkning av de gamla asparna. Igenväxning som hindrar solexponering är negativt. Spara de gamla asparna vid avverkning. Lämna död ved. Förhindra igenväxning.

Skydd: Saknas

Å 1007

Spökarebacken grov asp

Området ingår numera som en del i Å 585 Spökarebacken lövskog.

Å 1008 Spökarebacken hällmarksskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den flerskiktade skogen med gamla träd och då främst gammal tall. På tallarna växer den rödlistade tallticken(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra

rödlistade arter. På block i slänten växer signalarten fällmossa. Den visar på områden med höga naturvärden och tillsammans med den förekommer ofta andra rödlistade mossor och lavar. I området förekommer död ved i olika nedbrytningstadier. Detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. På enstaka solexponerad tall syns gnag och kläckhål efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT). Området har även värden för fågellivet, i aspar finns bohål och på död ved syns spår efter hackspettars födosök.

Beskrivning

Utefter vägen nordväst om Spökarebacken finns en hällmarkskog som bitvis är kraftigt kuperad med branta sluttningar. Trädskiktet är flerskiktat och senvuxen. Tall är det dominerande trädslaget och de äldsta träden är tallar. Tall i olik ålder växer i området och många har en stamdiameter på 3-5 dm. Tallarna visar tecken på hög ålder genom täta kronor, grova grenar och en bark som har början till pansarbark eller pansarbark. Tämligen allmänt i området förekommer den rödlistade vedsvampen talticka(NT) på de gamla tallarna. På enstaka solexponerad tall finns kläckhål efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT). Även asp, gran och björk förekommer glest spritt i området. Asp finns i olika åldrar med en diameter upp mot 5 dm. I flera av de äldre asparna förekommer bohål. Gran och björk med diametern 2-4 dm förekommer glest till allmänt i området. Även lind med diametern 4-5 dm förekommer glest. I buskskiktet växer buskar allmänt med arter som tall, en, ek och hassel. I fältskiktet är arter som örnbräken, blåbär, lingon och ljung vanliga. I bottenskiktet ger renlavar karaktär på bergig mark och hus- och väggmossa i lägre partier. På block finner man signalarten fällmossa. Död ved förekommer tämligen rikligt både som lågor och stående död ved. På den döda veden förekommer kläckhål efter insektslarver och spår efter hackspettars födosök.

Bibehållande av värdena

Området är känsligt för avverkning och då främst av gamla träd. Området kräver små skötselinsatser och fri utveckling är tongivande. Gran bör dock hindras från att etablera sig allt för mycket, gamla granar kan lämnas. På lång sikt behövs träd i olika ålder för att naturvärdena ska bestå. Borttagandet av död ved är negativt. Även igenväxning kan vara ett hot mot naturvärdena vilket främst förekommer i lägre partier. Mot vägen kan sly röjas med jämna mellanrum för att till exempel skapa solexponerade stammar på tall och att för att öka tillgängligheten.

Skydd: Saknas

Å 1009 Spökarebacken tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller grov bark. På tallarna växer den rödlistade taltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer allmänt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer

Beskrivning

Området norr om Spökarebacken är en tallskog på lätt kuperad mark och med inslag av block och berg i dagen. Skogen är flerskiktad och äldre senvuxna tallar förekommer rikligt i området. Tallarna visar tecken på högre ålder genom täta kronor, pansarbark eller grov bark. På några av de gamla tallarna växer den rödlistade taltickan(NT). Mindre delar förekommer med fuktiga stråk klenare björk och tall. Tallarna har en dominerande diameter på 4-5 dm. Gran med diametern 1-3 dm förekommer allmänt och björk med diametern 4-5 dm förekommer glest spritt i området. I buskskiktet växer gran, björk och ek allmänt. I fältskiktet växer arter som blåbär, lingon och örnbräken och i bottenskiktet är arter som vägg-

och husmossa vanliga. Död ved förekommer allmänt och i olika nedbrytningsstadier. I gamla tallar finns bohål efter hackspettar.

Bibehållande av värdena

Området är känsligt för avverkning och då främst av gamla träd. Ett flerskiktat trädskikt är dock även det gynnsamt för naturvärdena. I princip är fri utveckling bra för att gynna naturvärdena. Alltför stort inslag av gran är dock negativt för värdena knutna till tall och bör undvikas. Tallarna bör få stå någorlunda öppet och inte trängas med gran.

Skydd: Saknas

Å 1010 Norrbyvägen hållmarksskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. På tall finns även spår efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT). Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På norra sidan om vägen vid Norrby finns en kuperad hållmarksskog med lodytor och block. Skogen är flerskiktad med ett stort inslag av gamla tallar. Tallarna har en dominerande diameter på 3-5 dm och de är senvuxna och har pansarbark eller början till pansarbark. Även ek och gran förekommer glest spritt. På de gamla tallarna växer den rödlistade tallticka(NT) och spår finns efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT). I buskskiktet växer en ek allmänt och i fältskiktet är arter som blåbär och lingon vanliga. I bottenskiktet växer mossor som vägg- och husmossa. Död ved förekommer tämligen rikligt i olika nedbrytningsstadier. På tallar och död ved finns spår efter hackspettars födosök bland annat spillkråka(NT).

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Området bör därför lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 1011 Norrbyvägen tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer.

Beskrivning

Cirka 500 meter norr om Kåringberget, norr om Norrbyvägen och öster om kraftledningen, finns en tallskog som är belägen på bergig mark. Terrängen är kuperad och området varierar genom att vara öppet

och mer igenvuxet. Området gränsar mot en kraftledningsgata och avverkning har skett ganska nyligen men växer nu delvis igen av sly. I området växer äldre tall allmänt och de är senvuxna och visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark och täta kronor. Tallarna har en diameter på 3-4 dm. Busksiktet är rikligt och här växer arter som tall, gran och björk. I fältsiktet är arter som blåbär, lingon och ljung vanliga. I bottenskiktet ger renlav tillsammans med vägg- och husmossa karaktär. Död ved förekommer allmänt och finns i olika nedbrytningsstadier både som stående och liggande ved.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om de gamla tallarna avverkas. Låt gamla tallar vara kvar och skogen utvecklas mot flerskiktning. Död ved ska lämnas. Röjning av buskar bör göras för att förhindra igenväxning, dock kan en mindre andel buskar lämnas och bli ett värdefullt lövinslag.

Skydd: Saknas

Å 1012 Norrby gammal asp

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Objektets naturvärden är knutna till att gamla träd generellt är en brist i landskapet och att många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fågel. Solexponerade aspar har visat sig vara intressanta för vedlevande insekter. Det döda träden bredvid har värden för vedlevande insekter och fågelliv.

Beskrivning

800 meter nordväst om Norrby Storgård står en asp med stamdiametern 7 dm. Trädet växer ganska öppet då man gallrat kring trädet. kronan sitter högt upp och flera döda grenar finns. I trädet finns bohål. Alldeles bredvid trädet står en död asp med stamdiametern 5 dm och i det finns flera håligheter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt om trädet avverkas eller om död ved tas bort. Låt trädet stå tämligen öppet och solexponerat.

Skydd: Saknas

Å 1013 Norrby blandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till förekomsten av de gamla träden. På höjden växer gamla tallar som är ett värdefullt inslag i landskapet och på dem finns spår efter den rödlistade skalbaggen reliktsbock(NT). I brynen växer gamla ekar med grov bark som har storpotential att vara substrat för mer krävande lavar.

Beskrivning

750 meter norr om Käringberget finns ett mindre skogsområde med ett berg med lodytor och en brynmiljö med flackare mark nedan denna och på höjden växer äldre tall. Tallarna på höjden har en stamdiameter på 4-5 dm och de visar tecken på högre ålder genom att de har början till pansarbark. På en av de äldre tallarna syntes spår av kläckhål efter den rödlistade skalbaggen reliktsbock(NT). I lägre partier växer äldre, vidkroniga ekar allmänt i brynmiljön. De har en stamdiameter på 5-7 dm och har grov bark.

Även grövre asp och björk med diametern 5-6 dm växer i området. In mot lodytorna är marken välskuggad och blockig och de täcks av cypressfläta. Buskar växer allmänt i lägre partier och på höjden ger en karaktär till buskskiktet. I fältskiktet växer arter som blåsippa, kruståtel, ljung och träjon. Död ved förekommer tämligen allmänt på höjden i form av liggande tallågor.

Bibehållande av värdena

Område påverkas negativt av avverkning samt allt för kraftig igenväxning. På höjden där tall dominerar förespråkas fri utveckling. I lägre partier ska vidkronig ek gynnas och det är lämpligt att skapa flerskiktade brynmiljöer i anslutning till ekarna.

Skydd: Saknas

Å 1014 Norrby gård hällmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter.

Beskrivning

Området är kuperat med berg och block och ligger cirka 550 meter nordost om Norrbyholm. Tall förekommer allmänt. De äldre träden har en stamdiameter på 3-5 dm och de har grov bark eller början till pansarbark. Tall förekommer i övrigt i olik ålder. I området växer även en äldre ek med en stamdiameter på 7 dm. Den har grov bark och är vidkronig. I buskskiktet dominerar en med inslag av ek, tall, björk och asp. I fältskiktet växer arter som kruståtel, ljung och lingon. I bottenskiktet ger renlavar karaktär.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Området bör i princip lämnas för fri utveckling men lövsly kan med fördel hållas tillbaka. Död ved ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 1015 Norrby hage

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den hävdade marken som har betats kontinuerligt under en längre tid. Detta har skapat en värdefull miljö med en rad hävdgynnade arter som betad ljung, vårbrodd, knägräs, jungfrulin, smultron, brudbröd och gullviva. Den blomrika miljön skapar även värden för insektslivet. De träd av björk och ek som växer i hagen har stor potential att få vara kvar och få utvecklas till gamla hagmarksträd som har värden för insekter och kryptogamer. De gamla tallarna har potential att inom en överskådlig framtid hysa hotade arter. Död topp på tall gynnar insektsliv och fågelliv.

Beskrivning

En hage cirka 600 meter nordost om Norrbyholm varierar med att vara öppen och delvis bevuxen med träd både som enskilda och dungar. Genom hagen löper en kraftledningsgata och hagen fortsätter åt nordnordväst i denna kraftledningsgata men är där inte inventerad. Mindre delar av hagen är borttagen ur avgränsningen då den är näringsrik. Terrängen är kuperad med inslag av block och slänter och det är

magra markförhållanden. I området växer tämligen gamla tallar med en stamdiameter på 3-5 dm och flera har början till pansarbark. Mot brynet mot åkern växer flera vidkroniga ekar med en diameter på 3-5 dm. Även äldre björkar med diametern 3-4 dm växer i hagen och vissa av dessa har grov bark. I buskskiktet ger tämligen stora enar karaktär till området. Hagen är i stora delar mager och där förekommer en hävdgynnad flora glest till allmänt med arter som betad ljung, vårbrodd, knägräs, jungfrulin, smultron, brudbröd och gullviva. Örnbräken förekommer rikligt i delar av området. Död ved förekommer sparsamt som död topp på tall. Skötsel: Fortsatt hävd och särskilda insatser kan behövas för att stävja utbredningen av örnbräken.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt igenväxning, näringstillförsel och ohävd. Särskilda insatser kan behövas för att stävja utbredningen av örnbräken.

Skydd: Saknas

Å 1016 Norrby betespräglad skog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Betespräglade skogar är ovanliga i kommunen och hyser ofta en rik biologisk mångfald. Gamla barrträd hyser ofta mer krävande arter. Här har man hittat den rödlistade svampen tallticka(NT) och spår efter den rödlistade skalbaggen reliktbody(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

600 meter nordost om Norrbyholm finns en sydvästvänd sluttning med några mindre bergsklackar. Här växer en barrblandskog med stort inslag av främst gammal tall men också gamla granar. Det finns ett yngre skikt av främst gran. Enstaka gammal asp förekommer också. Det finns lite död ved i form av någon högstubbe och låga. Det finns rikligt med bärande buskar. Området har betats längre tillbaka i tiden vilket gamla staketstolpar vittnar om.

På de gamla träden finns grov bark och i stammarna finns insektshål och gångar. På en solexponerad tall i sydläge finns spår efter den rödlistade skalbaggen reliktbody(NT). Flera solexponerade tallar i sydväst är lämpliga för denna art. Det finns även spår efter signalarterna svart praktbagge och granbarkgnagare. På tall finns även den rödlistade svampen tallticka(NT).

I områdets nordvästra del finns fornlämningar.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla naturvärdena ska alla gamla träd och död ved sparas. Skogsbyte bör helst ske.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2010.

Å 1017 Norrby barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Träden är eller kommer snart att bli lämpliga för bland annat rödlistade skalbaggar knutna till levande gamla tallar.

Beskrivning

Intill gränsen till Linköpings kommun, 2,5 km nordväst om Grebo tätort, finns en gammal tallskog, 130-160 år gammal. Vissa träd är 180 - 200 år.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller eller dör bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1018 Norrby Storgård hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer.

Beskrivning

På markerna 300 meter nordväst om Haraldshus finns en mindre hållmarksskog på lätt kuperad terräng. Skogen är flerskiktad och där växer senvuxen tall med stamdiametern 2-4 dm. Tallarna har tätt med grenar i kronorna och början till pansarbark som tecken på högre ålder. Buskar förekommer rikligt med arter som en, björk och tall. I fältskiktet är ljung vanlig och i bottenskiktet växer väggmossa med ren- och fönsterlavar. Död ved förekommer rikligt främst som lågor och de finns viss variation i nedbrytningsstadier. Flera döda toppar finns på tallarna och på död ved finns kläckhål efter vedlevande insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Området bör lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 1019 Norrby hållmarkstallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter. Hål efter spillkråka(NT) visar på värden för fågellivet.

Beskrivning

Området är en hållmarksskog med berg i dagen som ligger 400 meter nordväst om Haraldshus. Trädskiktet är flerskiktat och domineras av gamla tallar med en stamdiameter på 4-6 dm. Tallarna har grov bark eller början till pansarbark. Även gran med diametern 0,5-1 dm förekommer glest. I buskskiktet växer tall och en allmänt och i fältskiktet är arter som ljungrör och ljung vanliga. I

bottenskiktet ger renlavar och fönsterlavar karaktär. Död ved förekommer glest. Hål efter spillkråka(NT) finns i några av tallarna.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Området bör lämnas för fri utveckling men gran bör hållas borta om det blir för mycket.

Skydd: Saknas

Å 1020 Norrby lövskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Området har naturvärden knutna till en tämligen rik hävdgynnad flora. Värden finns även knutna till äldre träd av ek och asp och bohål i asp visar på värden för fågellivet. De gamla ekarna kan inom en snar framtid fungera som substrat för mer krävande lavar. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området ligger 700 meter norr om Norrby Storgård och är ett mindre lövskogsområde som tidigare varit hävdad men som nu ligger utanför betet. Terrängen är lätt kuperad med inslag av block. Trädskiktet är tämligen tätt i stora delar och de grövsta träden är ek med en diameter på 5-6 dm och de har grov bark. Även björk och asp med diametern 2-4 dm växer allmänt i området. Samtliga av äldre träden har grov bark. I buskskiktet växer asp rikligt med inslag av gran. En hävdgynnad flora hänger sig kvar i området och förekommer bitvis rikligt. Förekommande arter är gullviva, prästkrage, revfibbla, jungfrulin och gökärt. Död ved förekommer glest men grov död ved finns. I en asp finns bohål.

Skötsel: Låt gärna området betas med närliggande betesmark. Håll öppet kring äldre träd av asp, ek och björk med röjning.

Bibehållande av värdena

Påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt igenväxning, näringstillförsel och ohävd.

Skydd: Saknas

Å 1021 Dalshult tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom grov bark eller början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter. Död ved förekommer rikligt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. I området finner man signalarten blåmossa i tämligen stora sjok vilket visar på en viss skoglig kontinuitet.

Beskrivning

Området är en flerskiktad tallskog på bergig mark väster om Dalshult och Fridas Park. Inom området ligger, förutom ett mer sammanhängande skogsparti, mindre berghöjder på ett hygge som lämnats vid avverkning. I området växer allmänt tämligen gamla tallar med en stamdiameter på 3-6 dm och tall finns

i olika åldrar. De äldre tallarna har början till pansarbark eller grov bark. I området växer även gran gles och de har en diameter på 1-2 dm. Buskskiktet är tämligen gles och här växer ek, björk och gran. I fältskiktet dominerar blåbär och i bottenskiktet växer väggmossa, husmossa och på berghällar växer lavar. På några platser förekommer även större kullar av signalarten blåmossa. Död ved förekommer gles till allmänt och finns i olika nedbrytningsstadier. På död ved finns kläckhål efter vedlevande insekter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Området bör skötas som ett naturvårdsområde med i princip fri utveckling och där död ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 1022 Dalshult hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den naturliga flerskiktade skogen med gamla tallar som visar tecken på högre ålder genom pansarbark eller början till pansarbark. På en av tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Tillsammans med den förekommer ofta flera andra rödlistade arter. Död ved förekommer allmänt och i olika nedbrytningsstadier och detta gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer.

Beskrivning

450 meter väster om Dalshult/Fridas Park finns en flerskiktad hållmarksskog som är kuperad och blockig. Tallarna är senvuxna och har en stamdiameter på 1-5 dm. Tallarna visar tecken på högre ålder genom att ha pansarbark eller början till pansarbark. På en av tallarna växer den rödlistade talltickan(NT). Buskar förekommer allmänt med arter som en, tall och ek. I fältskiktet växer blåbär, lingon och ljung och i bottenskiktet växer vägg- och husmossa samt renlavar. Död ved förekommer allmänt och i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförande av död ved. Området bör lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 1023 Skogslund grustag

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till miljön med de blottade och solexponerade sandytorna. Dessa ger livsförutsättningar för insekter knutna till varma sandmiljöer. Dessa miljöer är en brist i landskapet.

Beskrivning

Norr om Grebo, väster om Skogslund, finns ett sandtag som inte längre ingår i någon verksamhet. Terrängen är kuperad med sandiga kullar och slänter och marken hålls delvis blottad av motorcyklar. Området är dock under igenväxning och tallar med diametern 1-3 dm förekommer allmänt. I busksitet

växer björk och i fältskiktet är arter som fårsvingel och ljung vanliga. I de sandiga slänterna syns spår av grävande insekter och det är troligen rovssteklar som huserar där.

Mot sydväst finns ytterligare två sandtag, ett gammalt som inte är igång samt ett nytt i nordväst som ingår som framtidsvärde. Det gamla sandtaget är igenväxande med sly och gräs och i fältskiktet växer arter som lupiner, harklöver och ljung. I kanterna växer tall med diametern 1-2 dm. Blottad sand förekommer här och var och den är solexponerad. På dessa ytor finns hål efter grävande insekter och det är sannolikt även här efter rovssteklar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av igenväxning och stor fysisk påverkan. Förhindra igenväxning och se till att nya sandblottor uppkommer genom viss störning av markytan samt röjningar.

Skydd: Saknas

Å 1024 Katrineberg ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till ädellövskogen som ger förutsättningar för ovanliga och hotade arter. I området växer signalarten fällmossa som visar på höga skogliga värden och tillsammans med den förekommer ofta andra rödlistade arter. I området växer även en rad hävdgynnade arter som bidrar till den biologiska mångfalden som ängsvädd, brudbröd, smultron, svinrot, liten blåklocka samt den rödlistade ängsskärans(NT). Signalarten blåsippan växer i området och visar på lundartad miljö som kan hysa en intressant lundflora. Död ved gynnar kryptogamer och insektsliv samt fågellivet. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

450 meter söder om Katrineberg finns en ekskog som ligger på bergig lätt kuperad mark med ett glest inslag av block. Skogen är flerskiktad och domineras av ek med stamdiametern 2-5 dm, ekar med diametern 1-7 dm finns i området. Området har tidigare betas och har vissa av dessa strukturer kvar. I området växer bitvis asp allmänt och de har en diameter på 1-2 dm. I buskskiktet dominerar yngre hassel och tämligen gamla enar. De äldre ekarna är vidkroniga och har grov bark. I fältskiktet växer en hävdgynnad flora glest till allmänt med arter som ängsvädd, brudbröd, smultron, svinrot, liten blåklocka samt den rödlistade ängsskärans(NT). Även signalarten blåsippan växer i området. På stenblock och även stammar av ek växer signalarten fällmossa. Död ved förekommer tämligen allmänt som stående död ved i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om man låter området utvecklas till en flerskiktad ädellövskog med ek i olika ålder samt ett stort inslag av död ved. Viss röjning kan ske i området. Håll borta gran. Genom att slå gräset gynnas den hävdgynnade floran.

Skydd: Saknas

Å 1025 Katrineberg öppen hage

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till den rika hävdgynnade floran och den rikliga förekomsten av den rödlistade ängsskärans(NT). I övrigt förekommer en rik flora med hävdgynnade arter som bockrot, brudbröd, gulmåra, ängshavre, gullviva, liten blåklocka, stor blåklocka, skallra sp, stagg, solvända och smultron. Några grova ekar i området har höga naturvärden knutna till mulm och blottad ved som gynnar insektslivet. Ekarna har även med sin grova bark potential att inom överskådlig tid hysa till exempel intressanta lavar. Hagen ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Inom södra delen av Katrinebergs ägor, cirka 450 meter söder om gården, ligger en svagt hävdad hage men som omges av stängsel och som fortfarande hävdas. Terrängen är flack med ett glest inslag av block. Träd förekommer glest och främst i söder där det bland annat växer två grövre ekar med en stamdiameter på 7-8 dm. De är sammanvuxna vid basen och har grov bark. Kronorna är vida och de har grova grenar. Håligheter finns och vid basen läcker mulm ut. På blottad kärnved finns kläckhål efter vedlevande insekter. Ek med diamatern 3-6 dm förekommer glest med inslag av rönn med diametern 1-2 dm. Buskar förekommer glest som uppslag av vide i blötare delar. Fältskiktet är tämligen svagt hävdad och i det förekommer rikligt med hävdgynnade arter och karaktärsgivande är den rödlistad ängsskärans(NT) och ängsvädd. Det förekommer även flera hävdgynnade arter i området som bockrot, brudbröd, gulmåra, ängshavre, gullviva, lite blåklocka, stor blåklocka, skallra sp, stagg, solvända och smultron.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt igenväxning, näringstillförsel och ohävd. Det bör ske fortsatt hävd med senare påsläpp av djur.

Skydd: Saknas

Å 1026 Katrineberg lövdunge

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna främst till den hävdgynnade floran med förekomsten av den rödlistade ängsskärans(NT). Värden finns även knutna till lövinslaget med ekar som börjar bli gamla samt asp med framtida potential. Äldre träd av asp och ek gynnar till exempel insektslivet och fågellivet. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

I södra delarna av Katrinebergs marker, cirka 550 meter söder om gården, finns en mindre lövdunge som är under igenväxning. Området har tidigare hävdats och består delvis av öppen mark. Terrängen är lätt kuperad med glest inslag av block. I trädsnittet dominerar ek med stamdiametern 1-3 dm och vissa mäter 4-5 dm i diameter. Asp med diametern 2-3 dm förekommer allmänt och även rönn med diametern 1-2 dm. Buskar förekommer allmänt med arter som nypon, en, vide, apel, asp och hallon. I fältskiktet finns rester av en hävdgynnad flora med arter som smultron, gullviva, brudbröd och svinrot och den rödlistade ängsskärans(NT). Död ved förekommer bitvis allmänt.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av kraftig igenväxning samt avverkning av äldre träd. Området kan med fördel ingå i närliggande bete. Äldre lövträd och död ved sparas med fördel, men viktigt är att det finns öppna ytor för den hävdgynnade floran. De magra partierna bör främst vara öppna för att gynna floran.

Skydd: Saknas

Å 1027 Katrineberg hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de gamla tallarna som visar tecken på högre ålder genom början till pansarbark. Gamla tallar har potential att hysa sällsynta och hotade arter. Död ved i olika nedbrytningsstadier gynnar till exempel vedlevande insekter och kryptogamer. Inslaget av äldre ädellöv är en viktig komponent som har potential att gynna den biologiska mångfalden med bland annat förutsättningar för vedlevande insekter.

Beskrivning

Området är en hållmarksskog med lätt kuperad terräng. Trädskiktet är senvuxet och domineras av tall med stamdiametern 3-5 dm och de är senvuxna. Tallarna visar tecken på högre ålder genom grovbark eller början till pansarbark. Enstaka tall har pansarbark. I lägre partier mot gården i Katrineberg förekommer ädellöv av främst lönn med diametern 3-5 dm. Även enstaka grövre granar växer där med en diameter på 7-8 dm samt enstaka grövre ask. I buskskiktet växer en och ek allmänt, bitvis förekommer gran. I fältskiktet är arter som ljung, blåbär och lingon vanliga. I bottenskiktet växer renlavor och cypressfläta. Död ved förekommer glest men finns i olika nedbrytningsstadier.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning samt bortförel av död ved. Området bör i stort lämnas för fri utveckling, men försiktiga röjningar kan utföras vid behov. Lämna död ved.

Skydd: Saknas

Å 1028 Katrineberg trädbärande hagmark

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är främst knutna till de gamla träden av ek och gran. Den gamla eken har potential att kunna hysa hotade och ovanliga arter. På den gamla granen finns spår efter granbarkgnagare som visar på insektsvärden knutna till gammal gran. Naturvärden finns även knutna till den hävdgynnade floran med arter som ängshavre, liten blåklocka, smultron, gulmåra, ängsvädd och vårbrodd. Områdets inslag av generationsersättare av ekar och aspar ger det potential för framtiden.

Beskrivning

Norr om infartsvägen till gården Katrineberg finns ett område som troligen har betats tidigare och har kvar arter som visar på hävd. Området är tämligen bergigt och allmänt blockigt. I området har nyligen röjningar gjorts för att ta bort sly. Träd förekommer allmänt till rikligt i området och trädskiktet har en viss flerskiktning även om det bara finns ett fåtal gamla träd i området. Det äldsta trädet är en ek med stamdiametern 8 dm och det växer i brynet och är vidkronigt. En gammal gran mäter 8 dm i diameter och på den finns spår efter naturvårdsarten granbarkgnagare. Asp och ek med diametern 1-3 dm förekommer allmänt i området samt tall med diametern 1-4 dm. I buskskiktet dominerar hallon, med inslag av hassel, ek, en och nypon. I fältskiktet finns fortfarande en hävdgynnad flora allmänt spridd med arter som ängshavre, liten blåklocka, smultron, gulmåra, ängsvädd och vårbrodd. Död ved förekommer som klen ved efter röjning samt aspar med diametern 2 dm som lämnats vid tidigare gallringar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning av gamla träd samt kraftig igenväxning. Gynna ett flerskiktat trädskikt med ek och asp och spara gamla träd. Lämna död ved i området. Beta gärna med närliggande område.

Skydd: Saknas

Å 1029 Katrineberg ädellövdunge

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de äldre ädellövträden som har potential att hysa ovanliga och hotade arter av till exempel insekter och lavar. Värdefulla komponenter i området är förekomsten av håligheter och mulm.

Beskrivning

I anslutning till Katrinebergs gårdsbebyggelse finns en ädellövdunge på lätt kuperad mark med inslag av block. Området är igenväxande. Äldre ädellövträd av ask och lönn med en diameter på 4-7 dm förekommer allmänt i området och träd finns i olika åldrar. De äldre träden är vidkroniga. I buskskiktet växer lönn och ask allmänt till rikligt. I fältskiktet växer arter som träjon, lundgröe och humleblomster. I utkanten av området växer en ask med diametern 8 dm. Den har en större hålighet med mulm. Träd med mindre hål eller början till hål förekommer glest.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena påverkas negativt av avverkning och bortförsl av död ved. Området kan röjas med försiktighet. Sträva efter ett flerskiktat trädskikt med ett stort inslag av äldre träd. Död grov ved lämnas.

Skydd: Saknas

Å 1030 Grebo Hackspettevägen ekdunge

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

De gamla ekarna har redan högt värde med potential att hysa värdefulla arter bland ryggradlösa djur och kryptogamer. Dungen är ett viktigt inslag i närmiljön. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Invid Hackspettevägen i Mårsängsområdet finns ett grönområde mellan villorna som hyser tre grova, vidkroniga ekar, 0,7-0,9 m i diameter. Även på en villatomt intill står en grov ek. Det finns ett antal yngre ekar. Andra trädslag i området är bland annat oxel och lönn, samt en stor tall på berget mot väster. I buskskiktet finns olvon, fläder, en, rönn och måbär.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla naturvärdena måste de grova ekarna sparas. Yngre ekar av olika ålder i fria lägen bör gynnas som arvtagare till de grova ekarna. Regelbunden röjning bör ske, men bärande buskar och även olika andra trädslag än ek bör sparas. Lämna grov död ved.

Skydd: Områdesbeteckning för park eller plantering i detaljplan. Skydd saknas i övrigt.

Å 1031 Koppardy hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Det stora inslaget av senvuxna träd och förekomst av död ved bedöms ha stort värde för bland annat den lägre faunan. Området är lämpligt för bland annat krävande vedskalbaggar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Norrby Ekbacken nordväst om Grebo intill kommungränsen finns en västvänd brant och sluttning med hållmarker och hyllor med riktigt gammal tallskog. Här finns rikligt med gammal tall. Många av tallarna är säkert över 150 år gamla. Det finns även sparsamt med död ved som lågor av tall. Här har spår hittats av signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller eller dör bär lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1032 Björksätter ekskog

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har ett värdefullt bestånd av tämligen grova ekar i halvöppna lägen och bedöms vara värdefullt för den lägre faunan knutna till ek. Fjärilsfaunan och lundfloran är värdefull men det finns även rester av ängsflora. Inom området förekommer den rödlistade dårgräsfjärilen(VU). Området är klassat som nyckelbiotop. Det ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Det klassade området ligger på båda sidor om kommungränsen med den allra största delen i Linköpings kommun där gården Björksätter ligger, 1,8 km väster om Viggebyholm. Bara en mindre del finns inom Åtvidabergs kommun. I objektet dominerar ek med tämligen allmän förekomst av senvuxna exemplar. I övrigt finns gran, asp, vårtbjörk och skogslind i trädskiktet. Det finns en mer noggrant beskrivning av hela området i Linköpings kommuns naturvårdsprogram.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet består om den luckiga karaktären bevaras. Gamla träd och död ved ska sparas.

Skydd: Saknas

Å 1033 Asketorpegölen mosse och sumpskogar

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Området har en mycket rik flora kopplat till de aktuella naturtyperna. Här växer orkidéerna ängsnycklar, fläcknycklar, myggblomster och korallrot. Signalarten ögonpyrola är noterad som en av endast enstaka kända förekomster i kommunen. Andra signalarter är skärmstarr, granbräken och kärrbräken samt, på död ved, grön sköldmossa.

Beskrivning

Söder om Grebo finns denna mossegöl där det rikligt växer flera arter silesår, vitag, tranbär och slätterblomma öppet bland vitmossorna. Här finns också trädbevuxna delar med dels småtallar mer glest ute på mosen och dels blandsumpskog och lövsumpskog mot laggen. Sumpskogen fortsätter söderut. Både i gölens sumskog och längre söder ut förekommer orkidén och signalarten korallrot i fina miljöer. Ytterligare ett stort antal växtarter som gillar denna blöta till fuktiga miljö har rapporterats från området via Artportalen. Av dessa kan nämnas ängsnycklar som växer rikligt, fläcknycklar, myggblomster, ögonpyrola, kallgräs och många olika starrarter, bland annat skärmstarr och rankstarr. Död ved förekommer i trädmiljöerna. På den döda veden förekommer grön sköldmossa.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört. På sikt kan man behöva bevaka så att de mer öppna delarna hålls fria från inväxande träd. Åtgärder i omgivningen som påverkar vattentillgången måste undvikas.

Skydd: Området omfattas av generellt markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1034 Mörtsveden tallmosse och sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

På tallmossen står mycket grova, gamla tallar vilket är ovanligt för att vara en tallmosse. Lövsumskogen är flerskiktat med tillgång på död ved. Floran är rik, framförallt i sumpskogen, med bland annat signalarterna skärmstarr, rankstarr och missne.

Beskrivning

Nordväst om Mörtseveden finns detta område som till större delen utgörs av en fin tallrismosse med många även mycket grova tallar. I markskiktet dominerar vitmossor. Karakteristisk för fältskiktet är skvattram och delvis blåbärris. Det finns också partier som täcks av vass. Andra arter som växer här är hjortron, tuvull och missne. I östra delen övergår mossen i en lövsumpskog som domineras av klibbal där många träd bildat väl utvecklade socklar. Det finns också björk och tall samt i vissa partier gran. Floran i övrigt är rik med till exempel skärmstarr, rankstarr, slankstarr, bunkestarr, knagglestarr, kärrviol, strandlysing, vanlig vattenmåra, besksöta samt buskar av svartvide och jolster (rapporter i Artportalen). I kanten av sumpskogen står även tibast. Det finns både stående och liggande död ved av olika dimensioner. I sydöstra delen står några höga och grova ekar varav en har en stamdiameter på cirka en meter.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört. Spara död ved. Åtgärder i omgivningen som innebär dränering av området får inte ske.

Skydd: Området omfattas av generellt markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1035 Mörtsveden sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar är ofta rika miljöer för växter och djur. Här finns redan inslag av gamla träd och signalarterna skärmstarr och rankstarr.

Beskrivning

Sydväst om Mörtsveden finns en mindre sumpskog som domineras av klibbal, bitvis gamla träd på socklar. I trädskiktet ingår även glasbjörk och gran. I fältskiktet finns rikligt med skärmstarr. Spridd i området finns även rankstarr.

Bibehållande av värdena

En del påverkan av skogsbruk kan noteras men om körskador undviks i fortsättningen kan naturvärdena bevaras. Själva sumpskogen bör lämnas helt orörd. Lämna död.

Skydd: Området omfattas av generellt markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1036 Skandalen lövskogslund

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området bedöms ha en värdefull kryptogamflora och även vara värdefullt för den lägre faunan. Den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) finns noterad i detta område. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Holmtorp, vid vägen mellan Grebo och Mormorsgruvan, finns ett äldre lövbestånd kring ett gammalt torpställe (torpet rivet). Här växer främst asp och lönn. I buskskiktet finns gammal hassel. Död ved finns som enstaka asplågor. Fläckar förekommer med gräsmarksväxter.

Många av asparna börjar bli grova. En del av lönnarna är också gamla och mossiga. På dessa växer bland annat de ovanliga lavarna bårdlav och dvärgtufs. Andra signalarter som hittats är lönnlav, veckticka och hasselticka. Den rödlistade arten dårgräsfjäril(VU) är rapporterad härifrån.

Bibehållande av värdena

Området bör skötas så att en halvöppen lundkaraktär med gläntor bibehålls. Inväxande gran bör hållas efter. Träd som faller och död ved i övrigt bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1037 NV Nedre Sundtorp barrnurskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har stort inslag av senvuxna träd och bedöms ha en värdefull kryptogamflora. Grön sköldmossa förekommer som är en god indikator på värdefull död ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 750 meter nordväst om nedre Sundtorp finns en bergshöjd med äldre barrskog, blockrik sluttning samt lodytor. Kring höjden finns några riktigt gamla tallar (åtminstone 150-200 år) samt flera mycket gamla granar. Död ved finns sparsamt. Där växer grön sköldmossa. Gammelgranslav växer allmänt på många av områdets granar, mer rikligt på gamla grovbarkiga exemplar. Uppe i bergbranten finns även kattfotslav på gran. På lodytor växer skuggblåslav och korallav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet består om nyckelbiotopen lämnas orörd och om en skyddande kapp av granskog och sumpskog lämnas kring denna så att värdena även långsiktigt kan bestå och utvecklas.

Skydd: Saknas

Å 1038

NV Nedre Sundtorp barrskog

Området utgår på grund av avverkning

Å 1039 Tollstorp blandsumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den fuktiga miljön med stort inslag av senvuxna träd bedöms vara värdefull för kryptogamfloran. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydväst om Tollstorp finns denna lilla blandsumpskog med klibbal, björk och gran och inslag av tall. Många av granarna är senvuxna och har en rik lavflora. Området är påverkat av anslutande slutavverkningar men någon rödlistad art finns troligen kvar.

Bibehållande av värdena

De höga nautrvärdena bevaras om området lämnas orörd och en skyddszon lämnas/skapas i anslutning till sumpskogen.

Skydd: Markavvattningsförbud.

Å 1040 Rösten rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns rikligt av olika naturelement såsom död liggande och stående ved, gamla träd och blockskrymslen som indikerar en värdefull miljö för många ovanliga växt- och djurarter. Området bedöms bland annat vara värdefullt för vedskalbaggar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På Röstens ägor invid riksväg 35, på östra sidan, finns en urbergsrygg med blockrika sluttningar och lodytor och hållar som ger området karaktär. Berggrunden består av grönstenar, I trädsiktet förekommer tall, gran och olika inväxta lövträd. Marken har sannolikt utnyttjats för betesdrift längre

tillbaka och trädkontinuiteten torde vara lång. Anmärkningsvärt grova gammelträd av tall samt en jätteek växer i och nedanför västslutningen. Även många granar har ett utseende som tyder på hög ålder. Biotopen är bitvis ljus och glesväxt och övergår i söder till impedimentkaraktär, särskilt i höjdlägen. Mossfällar växer på stående träd, block, sten bergväggar och lodytor. Vedskalbagarna granbarkgnagare och barrpraktbagge(NT) har noterats, den senare rödlistad.

Bibehållande av värdena

För att bevara miljöns höga naturvärde är det särskilt angeläget att de gamla träden, äldre lövträden och all död ved lämnas intakt. Den gamla jätteeken bör hållas friställd från inväxande vegetation. I övrigt fordras inga åtgärder.

Skydd: Saknas

Å 1041 Storkärr gamla tallar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till de gamla tallarna. Här finns bland annat den rödlistade arten talticka(NT) på flera träd.

Beskrivning

Vid Storkärr i Södra Värna finns denna lövskog. Det är ett litet område på plan mark med ett flertal mycket gamla och vidkroniga tallar. De tallar som har slät bark är ca 200 år gamla och de flesta är över 150 år. Många är angripna av den rödlistade vedsvampen talticka(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om alla gamla tallar sparas och en del yngre gran och tall huggs bort.

Skydd: Saknas

Å 1042 Ytterby naturreservat skogsbeta

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi, K

Referenser: 63, 97

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är i första hand knutna till skogsbeteskaraktären, de många gamla vidkroniga tallarna, de gamla granarna och till den relativt rikliga förekomsten av död ved i form av lågor, torrträd, högstubbar och torrakor.

Den rika förekomsten av den rödlistade orkiden knärot(NT) indikerar att området varit kontinuerligt trädbevuxet under lång tid. Förekomsten av talticka(NT) och granbarkgnagare indikerar att tallarna och granarna börjar bli tillräckligt gamla för att hysa sällsynta och rödlistade arter. Den här typen av skogsbeta på relativt bördig mark och som är så pass gammal är sällsynt i dagens landskap och har ett högt bevarandevärde.

Skogsbetet är att betrakta som ett biologiskt kulturarv av stor betydelse som vid fortsatt betesdrift visar hur stora delar av den sydsvenska skogen sett ut under historisk tid.

Beskrivning

Ytterby naturreservat ligger sydöst om Linköping, väster om Värnässjön, just i övergångsfasen mellan den öppna slätten och skogsbygden. Det består av en tvåhundraårig högstammig tallskog med gammal skogsbetesprägel. Här finns också gamla granar, även en del av dessa har en ålder på cirka 200 år. Träd av yngre ålder finns också, vilket ger en olikåldrig struktur, typisk för skogar som inte har brukats med trakthyggesbruk. Historiska kartor och strukturen på skogen tyder på att hela eller större delen av skogen har använts som skogsbete. Området har efter bildandet av naturreservatet restaureringshuggits, instängslats och betas med nötkreatur som skogsbete. I området finns fornminnen i form av två gravar från äldre järnåldern samt två röjningsrösen. Ytterligare fornlämningar finns i närområdet.

Intressanta arter som noterats inom området är de rödlistade arterna knärot(NT) och talticka(NT). Här finns också signalarterna blomkålssvamp, bronshjon och granbarkgnagare samt gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena finns en skötselplan. Utgångspunkten i planen är kortfattat att årligt bete sker inom hela området samt att de gamla träden och död ved sparas.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2009.

Å 1043 Missmyra våtmark

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi, F

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Den stora och varierande våtmarken tillsammans med intilliggande skogsarealer och odlad kulturlandskap ger förutsättningar för ett rikt och varierat fågelliv under häckningstid och vid rast under flyttning. Även utter(NT) och bäver har noterats. Ett fågeltorn som markägaren uppfört är lätt att nå från en liten parkeringsyta intill länsvägen vilket innebär att man har en bra utblick över området.

Beskrivning

Missmyra våtmark är en fågelsjö som ligger mellan Björsäter och Bersbo. Området på cirka 35 hektar skapades år 2003 som en invallad våtmark med flera anlagda öar. Här finns omfattande vassar varvat med varierande stora och små öppna vattenytor. Mot vägen i norr är det i stort öppna marker där bland annat gäss betar. Mot söder finns både öppna marker och angränsande skog med till exempel lämpliga sittplatser för rovfåglar. Inslaget av buskage är relativt stort.

Enligt sökning på Artportalen har 108 fågelarter rapporterats från våtmarken med omgivningar fram till och med 2015. Flertalet av dessa häckar troligen i eller i anslutning till området. Exempel på fåglar vid våtmarksdelen är de rödlistade arterna rördrom(NT), årtå(VU), trastsångare(NT), sävsparv(VU), busksvätta(NT) och tornseglare(VU). Andra arter som noterats regelbundet är skedand, snatterand, sångsvan, trana, grågås och tofsvipa. Brun kärrhöök häckar också i vassen och ses ofta på jakturer, liksom lärkfalk. På jaktbesök ser man då och då havsörn(NT) men även kungsörn(NT) och fjällvråk(NT) finns rapporterad. En och annan fiskgjuse dyker också upp. Även den rödlistade uttern(NT) och bäver har noterats. På de öppna ytorna i söder mot skogen kan man få se dovdjort, rådjur och någon älg tillsammans med betande tranor och gäss.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden bibehållas om det mosaikartade landskapet bevaras med öppna vattenytor, vassar, buskage, sumpskog och öppna jordbruksmarker runt om.

Skydd: Strandskydd. Generellt markavvattningsförbud.

Å 1044 Hallonsveden lövsumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Hög och jämn fuktighet och rörligt markvatten tillsammans med äldre och senväxta träd på antydning till socklar samt förekomsten av torrträd och fallna lågor gör denna miljö intressant för mer krävande växter och djur. Bland annat kryptogamfloran bedöms vara värdefull. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om Sunnebo i skogsområdet mellan sjön Ryppjan och Grönhögsgölen finns en liten sumpskog med hög mark- och luftfuktighet. Här växer klibbal och glasbjörk samt ett relativt stort inslag av gran, varav en del senvuxen. Det finns tämligen allmänt med gamla träd och trädlågor. I västra delen ingår även ett fastmarksparti med några grövre aspar samt en äldre ek. På eken växer signalarten stor knopplav. I området finns även signalarterna långfliksmossa, stubbspretsmossa och kattfotslav samt gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om skogen lämnas orörd och markhydrologin inte påverkas av dränering.

Skydd: Generellt markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1045 Båtvik hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området bedöms vara värdefullt för vedinsekter knutna till gamla senvuxna tallar. Här finns också den rödlistade talltickan(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om Båtviksgölen finns ett hållmarksberg med lågvuxen lav-ljungvegetation och gammal senvuxen tallskog. Mot väster finns en brant med skarpt skurna lodytor. I östra kanten finns en grupp asp. Skogen är överlag av impedimentkaraktär och här finns ett flertal gamla men klenstammiga furor med platt avsatt krona och vridna stammar. I barken på en del av dessa träd noterades kläckhål efter vedskalbaggen och signalarten svart praktbagge. En annan signalart är blåmossa. Fruktkroppar av den rödlistade svampen tallticka(NT) har också noterats i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas bäst om skogen lämnas fortsatt orörd.

Skydd: Saknas

Å 1046 Båtvik lövrik barnnaturskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till mycket gamla träd och ett påtagligt inslag av död ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

I en västvärd sluttning intill Båtviksgölens östra strand finns en blandskog med mycket gammal tall, mer än 150 år gammal. Även senvuxen ek förekommer, en del med bohål. Det finns tämligen rikligt med död ved i varierande nedbrytningsstadier. På de gamla tallarna finns den rödlistade svampen talticka(NT). Signalarter som noterats i området är blåmossa, fällmossa och grå vårtlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och stärks om området får utvecklas fritt.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2005.

Å 1047 Båtviksudden bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Floran och faunan har intressanta inslag, främst av rödlistade arter och signalarter ur den lägre faunan (vedskalbaggar). Dessa gynnas särskilt av förekomsten av åldriga träd i ljusexponerade lägen samt kontinuerlig tillgång på död gammal ved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Norra Båtvik mot Båtviken i sjön Risten ligger en blockrik och skogsklädd sydbrant med varierad blandskog och rikligt med gamla träd av tall, gran, asp och vårtbjörk. Delar av bergfoten är av rasbrantstyp med talrika mossbeklädda block. I höjdlägen växer överlag mycket gammal tallskog med enstaka träd som torde vara över 200 år. Mot väster dominerar gran med inslag av asp, varav en del grov. Här och där finns en del äldre död ved i form av högstubbar och lågor. Skogen nedanför sluttningen har mer kulturprägel efter tidigare beteshävd och här finns förutom ett större ekinslag enstaka överårig gran, tall samt vårtbjörk.

Skalbaggefaunan kopplad till död ved är rik med spår av den rödlistade arten reliktböck(NT) samt granbarkgnagare, Thomsons trägnagare och vågbandad barkböck. Här finns även den rödlistade svampen talticka(NT) på gammal tall.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om skogen tillåts utvecklas fritt.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2005

Å 1048 Nyhägn lövrik barrnaturskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har goda förutsättningar att utvecklas till en nyckelbiotop för krävande växter och djur. Särskilt intressant är inslaget av äldre asp, säl, tall, senvuxen gran och hassel.

Beskrivning

Väster om gården Germundebo finns en lövrik barrskog i blockrik mark med inslag av äldre asp, säl, tall, senvuxen gran och hassel. Här finns även en liten andel äldre död ved i form av lågor och högstubbar. Blockigheten innebär viss naturlig luckighet som tillsammans med läget mot öppen

odlingsmark ger ett gynnsamt ljusinsläpp. Här finns signalarterna aspfjädermossa och fällmossa samt asphättemossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena gynnas om träd, främst löv och tall samt senväxt gran, tillåts åldras naturligt.

Skydd: Saknas

Å 1049 Högboda naturreservat barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi, K, F

Referenser: 98

Naturvärdesbedömning

Högboda är ett unikt reservat då den dominerande naturtypen är gammal skogsbetad cirka 120-årig granskog, på mycket bördig och fuktig mark. Få områden i Östergötland uppvisar en sådan mångfald vad gäller svampfloran på marken, vilken är rik på rödlistade arter. Området har också ett mycket stort lövinslag av äldre asp och björk men även ek som bidrar till den stora biologiska mångfalden. Skogsbetet och lämningar har ett kulturhistoriskt värde. Genom parkeringplats och vandringsled ges möjligheter för friluftsliv.

Beskrivning

Området, som ligger söder-sydost om gården Högboda, karakteriseras av äldre näringsrik granskog med inslag av berghällar där tall dominerar. I hela området finns ett påtagligt lövinslag och i den västra delen är inslaget av asp och ek stort. Området är måttligt kuperat och i väster finns ett par ganska höga förkastningsbranter som från krönen ger en god överblick. Slutningar och lägre delar av reservatet hyser en örtrik flora med bland annat blåsippa, vispstarr och såråka. Här finns även hassel i buskskiktet. I den lövrika västra delen förekommer även vårärt, vippärt och skogsstarr.

Området är rikt på död ved och till veden finns knutna en rad ovanliga arter av både svampar och mossor, exempelvis de hotade arterna blackticka(VU), ostticka(VU) och liten hornflikmossa(VU).

Svampfloran är mycket rik även på marken med en lång rad rödlistade arter, såsom de hotade arterna grangråticka(VU), bullspindling(VU), gyllenskivig spindling(VU), granrotspindling(VU), kopparspindling(VU) och svart taggsvamp(VU). Det finns även spår efter vedlevande skalbaggar.

Området utnyttjas även av skogsfågel och här häckar sannolikt bland annat mindre hackspett(NT), talltita, entita och stjärtmes, arter som tycks minska i landskapet.

Historiskt sett har i stort hela reservatet utnyttjats för skogsbete (s.k. utmarksbete). När detta bete upphörde så har skötseln av området bestått av försiktig plockhuggning. Några delar har utnyttjats som slätterängar. I området finns även tre tjärdalar som är klassade som fasta fornlämningar.

Genom en vandringsled tar man sig från en parkeringsplats vid vägen mellan Björsäter och Yxnerum västerrut genom kuperad terräng och varierade trädbestånd upp på höjderna med fantastisk utsikt över sjön Risten.

Området drabbades hårt av stormar under 2000-talet. En följd av detta blev stora angrepp av granbarkborre vilket gett synliga tecken i reservatet och även påverkat skötselplanen för området.

Bibehållande av värdena

Det finns en skötselplan upprättad för reservatet som ska följas. Bland annat ingår skogsbete.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2009.

Å 1050 Mulstad barrnatureskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till mycket gamla träd och ett påtagligt inslag av död ved som torrträd och lågor. Detta är värdefullt för kryptogamer och vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om gården Mulstad finns en barrskog som till större delen sluttar mot söder. Bitvis är det brant och bitvis blockig terräng. Här växer en gammal orörd, olikåldrig skog där tall och gran dominerar, men ett inslag av olika lövträd som björk, asp, sälg, rönn, ek, ask och hassel finns. Här finns både senvuxna träd och grova gamla träd på bördigare mark. I söder mot den öppna jordbruksmarken främst i den östra delen av området finns ädellöv med flera grova ekar och en del ask. Här är mycket gott om död ved, det finns mycket lågor av olika åldrar och nedbrytningsstadier, många lågor är grova det finns också gott om torrakor och torrträd.

De båda rödlistade svamparna ullticka(NT) och tallticka(NT) är noterade i området. Bland signalarter finns blåsippan, vårärt, och de båda vedskalbaggen bronshjon och granbarkgnagare. Här finns också gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört för fri utveckling.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2012

Å 1051 Hundsmosseviken bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är en ljus och åldrig skog med lång trädkontinuitet som har förutsättningar att hysa ett intressant växt- och djurliv, kanske främst av arter ur den lägre faunan. Bland annat finns spår efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Byrums gård intill sjön Risten finns en höjdrygg och ursvallade blockrika sidsluttningar med gles gammal tallskog och ett undre trädskikt av klenare vårtbjörk. Markvegetationen är mager med lågvuxet lingonris, ljung och lavmattor. I lägre delar närmast sjöstranden växer även äldre gran och grov asp samt i kantzonen enstaka klibbalar. Spår efter äldre tiders stamvisa plockhuggningar märks i form av gamla tjärstubbbar.

På en gammal tall finns kläckhål efter den rödlistade vedskalbaggen reliktböck(NT). Signalarterna rävticka och fällmossa har också noterats i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena gynnas om trädkontinuiteten av gamla träd bibehålls och tillkommande död ved av stående eller fallna träd tillåts öka.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 1052 Hammaren aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den rika förekomsten av asp med många högstubbar och fallna träd utgör en tydlig indikation på en värdefull miljö för ett stort antal växt- och djurarter, främst vedinsekter och kryptogamer. Här finns till exempel spår efter den rödlistade skalbaggen grön aspedbock(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om huset Hammaren intill Hundsmossen på Byrums ägor finns en bergrygg där inlandsisen avsatt moränmaterial i form av grova stenblock vilket ställvis skapat heltäckande blockfält i svackor. Här växer en mycket intressant blandskog av asp, gran och tall som är föga påverkad av senare tiders skogsbruk. Förekomsten av asp är ovanligt riklig och det finns många högstubbar och fallna träd. Här finns även äldre tallöverståndare samt bukettväxta vårtbjörkar som uppkommit från stubbskott. Skogens struktur påminner utseendemässigt om en lövbränna i sent utvecklingsstadium, och möjligen finns här en skogsbrandhistorik i botten. Enstaka gamla enbuskskelett vittnar även om en tidigare betesepok. I trädskiktet finns även äldre rötskadad gran med ett flertal torrträd och naturstubbar efter vindfällda träd. Det finns spår efter den rödlistade skalbaggen grön aspedbock(NT). Signalarterna rävticka och fällmossa har också noterats i området. En fördjupad artinventering skulle med all sannolikhet resultera i fler fynd av signalarter och rödlistade arter.

Bibehållande av värdena

Områdets höga naturvärde bevaras om skogen kan lämnas fortsatt orörd och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 1053 Byrum lövnaturskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av gamla träd, högstubbar och lågor liksom mossklädda skrymslen på grova block indikerar en intressant miljö för krävande växter och djur. Här finns till exempel den rödlistade arten gryinig filtlav(NT). Nyckelbiotop

Beskrivning

Öster om Byrum finns en blockrik västsluttning med olikåldrig lövrik blandskog på igenväxt tidigare kulturbetesmark. I övre delen av sluttningen står enstaka gammal tall och i de mest storblockiga delarna växer asp, vårtbjörk och lönn. På block och grov asp finns rikligt av signalarterna platt fjädermossa och fällmossa. Här har man även hittat grov fjädermossa och den rödlistade arten gryinig filtlav(NT).

Bibehållande av värdena

Skogens naturvärden bevaras i nuläget bäst om trädskiktet lämnas orört. På längre sikt kan dock avverkning av det ställvis tätare graninslaget vara en lämplig åtgärd om man vill bibehålla lövträdsvärdena.

Skydd: Saknas

Å 1054 Bråta blandsumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns även en intressant olikåldrighet, sockelbildningar samt klen död ved som sammantaget gör att sumpskogen kan förväntas få ökat naturvärde inom kort.

Beskrivning

Sydväst om Bråta gård finns en blandsumpskog i laggzonen kring en fattigmyr som har stillastående vatten och ett senvuxet trädskikt av tall, glasbjörk och klibbal. Skogen är relativt sluten med inslag av gamla träd. Signalarten blåmossa är noterad.

Bibehållande av värdena

Den impedimenta karaktären innebär att skogsbruk knappast är aktuellt i själva myrлагgen. På kringliggande fastmark bör även naturvårdshänsyn tas i form av en kantzon för att förhindra kraftig exponering.

Skydd: Generellt markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1055 Villsjö hällmarksskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den ljusa miljön och långa trädkontinuiteten av ek och tall. De senvuxna ekarna hyser ovanliga lavar såsom de rödlistade arterna gammelekslav(VU) och gul dropplav(NT). På tall finns den rödlistade svampen tallticka(NT). Området är även intressant för krävande vedinsekter. Området är en nyckelbiotop som ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Väster om Villsjö gård finns ett ljusexponerat område i sydvänd blockrik sluttning som i övre delarna har magra lavhällar med gammal tall. I sluttningen växer en gles olikåldrig skog med enstaka gran, rönn, asp och ek. Ett flertal av ekarna utgörs av senvuxna måttligt grova träd med tjock skorpbark och rikligt av döda grenar. Några av ekarna torde vara mycket gamla, uppskattningsvis över 200 år. Här finns även någon enstaka lönn samt ett glest buskskikt med bland annat äldre enar. På ekarna finns gammelekslav(VU) och gul dropplav(NT), båda rödlistade arter liksom talltickan(NT) som har hittats på tall i området. På tallstammarna kan man även se kläckhål efter signalarten svart praktbagge. Andra arter som noterats är signalarterna fällmossa, guldlocksmossa, lönnlav, brun nållav samt grå punklav.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla det höga naturvärdet är det viktigt att bibehålla den nuvarande orörda karaktären. Den blockiga marken gör att skogen knappast hotas av igenväxning. I nedre delen av sluttningen, närmast vägen, kan dock på sikt behövas viss skötsel för att undvika beskuggning.

Skydd: Saknas

Å 1056 Klacksäter hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är ett äldre skogsbete med stort inslag av gamla och senvuxna träd som bland annat bedöms vara värdefullt för kryptogamfloran. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om gården Klacksäter finns en höjd med mycket gammal tall och en sluttning med äldre blandskog där inslaget av 150-160 årig gammal tall och gammal gran är stort. Död ved finns sparsamt. Signalarter som noterats är grovticka, blomkålssvamp och blåsippan.

Bibehållande av värdena

De gamla träden och död ved bör sparas. Karaktären av betespräglad skog bör bibehållas.

Skydd: Saknas

Å 1057 Klacksäter skogsbete

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Äldre betespräglade skogar har generellt ofta ett rikt växt- och djurliv. De gamla träden och död ved är värdefulla för kryptogamer och vedinsekter. Här finns den rödlistade talltickan(NT) som bara förekommer på gamla tallar. Fruktkroppar visar sig först på tallar som är ca 100–150 år eller äldre och vanligast uppträder svampen på träd som är över 150 år. Nyckelbiotop

Beskrivning

Sydost gården Klacksäter mot Södra Teden finns ett område som ligger i en sluttning ned mot sjön. Skogen är en gammal betespräglad blandskog med färsk betespåverkan. Såväl gran som tall är mycket gammal. Ett litet inslag av död ved finns. Det finns spår efter skalbaggen och signalarten granbarkgnagare. På tall finns den rödlistade svampen tallticka(NT).

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör området i princip lämnas orört. Skogsbete är dock positivt. Mängden död ved bör på sikt öka.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2010.

Å 1058 Käringtrötteberget blandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi, F

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till gamla träd av tall och asp samt död ved i varierande grovlek och nedbrytningsstadium vilket är värdefullt för bland annat kryptogamfloran. Här finns den rödlistade svampen tallticka(NT) på grova tallar samt signalarten rävticka på asp. Även våra mer eller mindre vanliga skogsfåglar tycks trivas bra här. Till exempel entita och hackspettar gynnas av tillgången på högstubbar med murket trä av olika dimensioner för bo och födosök. Platsen ligger tätortsnära, bland

annat har man från toppen av berget en fin utsikt över Tedensjöarna och Ekenäs slott, vilket har värde för närrekreation och friluftsliv.

Beskrivning

Området strax norr om Björsätters tätort karakteriseras av en berghäll med en utsiktspunkt. Skogen runt omkring är flerskiktad. I området söder om toppen och i sluttningen västerut ner mot landsvägen finns inslag av grova tallar med den rödlistade svampen tallticka(NT). Här finns även asp av olika dimensioner som framförallt mot söder dominerar trädsiktet. På en asp i sluttningen mot vägen har signalarten rävticka noterats. Det finns även inslag av ek, varav några senvuxna kring hjässan, samt björk, gran och sälg. Det förekommer enstaka grova lågor av barrträd samt även en hel del klenare död ved såväl stående som liggande, framför allt av asp. Tillsammans med omgivningarna har området ett varierande och rikt fågelliv. Från toppen kan man spana efter större hackspett, entita, talltita, svartmes, trädkrypare och nötväcka med flera av våra vanligare skogsarter. Bland dessa finns även kungsfågel(VU), numera rödlistad på grund av en starkt minskande trend.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om området i stort lämnas för fri utveckling. En viss uthuggning av uppslag och yngre träd kan behövas i framtiden för att bibehålla sikten från toppen ut mot Tedensjöarna. Yngre gran kan vid behov röjas bort. Död ved ska sparas i området.

Skydd: Området omfattas av strandskydd som gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1059 Hagen grov ek

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Eken bedöms ha ett högt biologiskt värde, med potential att utvecklas ytterligare till framtida jätteträd. Den är en viktig komponent i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Söder om huset Hagen vid Käringtrötteberget norr om Björsätters tätort står en mycket hög ek med en stamdiameter på cirka en meter. Eken har stamkvistats men högt upp breder kronan ut sig mycket vackert. Eken står relativt öppet med stammen fritt exponerat. Eken står vid sträckningen för den mycket gamla landsvägen som förr ledde norrut från Björsätters kyrka, och som här fortfarande finns kvar. Vägen används för närrekreation.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör eken även i fortsättning tillåtas stå fritt och exponerat.

Skydd: Saknas

Å 1060 Hagen lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Området har av länsstyrelsen pekats ut att ha framtidvärde som område för ersättningsträd till grova ekar, och är därmed en del av riksintresset Eklandskapet. Området är varierande och hyser därmed plats

för olika naturvärden kopplade till lövmiljöer. Grova träd och förekomsten av död ved gynnar insektsfaunan och kryptogamfloran. Även fågellivet gynnas med tillgång till lämpliga boträd.

Beskrivning

Runt huset Hagen vid Käringtrötteberget norr om Björsäter tätort finns ett mångformigt skogsområde som domineras av olika lövträdsbestånd. Området öster och nordost om tomten kan betecknas som ädellövskog och domineras av ek med grupper med asp i trädsiktet. I den steniga sluttningen nedanför den östra byggnaden står tre höga och relativt grova ekar som är cirka 0,7 meter i diameter.

Området fortsätter på andra sidan av den mindre vägen som går mitt genom fastigheten. Vägen är för övrigt historiskt intressant som en del av sträckningen av huvudvägen från Björsäters kyrka och norrut åtminstone sedan slutet av 1600-talet. Nu används den för närrökreation. Här mot norr och nordväst växer mer asp av olika dimensioner men även ek samt tall, björk och en del gran. Det finns grov som klen ved, både som högstubbar med bohål och trädlågor. Vedsvampar som aspticka förekommer på stammarna. Inne på tomtmarken finns stubben av en mycket grov ek kvar efter att en stamdel fallit för vinden och eken därefter åtgärdats på grund av närheten till kraftledning. Ekens stamdiameter var cirka 1,3 meter och på barken har signalarten brun nållav noterats. De grova stamdelarna och grenar har sparats i närområdet som en naturvårdsåtgärd. I fältsiktet växer till exempel rikligt med blåsippa (signalart), stenbär och gökärt. Signalarten trolldruva finns i enstaka exemplar. Skalbaggen ekoxe är rapporterad från detta område.

Sydsydväst om huset bland några block och stenar står en hög ek med en diameter runt 0,8 meter. Grenverket nedtill är sparsamt, troligen på grund av beskuggning och konkurrens av andra träd, men upptill är kronan vid. Eken har sannolikt stått mer fritt tidigare.

Vid ett bestånd med klibbal i öster, söder om infarten mot Hagen mot intilliggande grusväg, ligger ett större upplag av ett, eller möjligen flera mycket grova lövträd som en faunadepå. Stamdelarna har flyttats hit från en annan plats troligen i syfte att gynna vedlevande insekter med flera organismgrupper. Albeståndet ligger nederst i ett fuktstråk. På marken växer mycket rikligt med ormbunken hultbräken. Här finns också en del asp, som är mer frekvent norr om infarten.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om variationen i området upprätthålls. Grova ekar ska gynnas och vid behov huggas fria från sly och konkurrerande träd i kronorna. Alla grova träd med bohål eller som är lämpliga som boträd sparas. Generellt i hela området gäller att död ved i olika former ska sparas och att man kan behöva hålla efter inträngande gran.

Skydd: Området inom 100 meter från sjön omfattas av strandskydd. I övrigt saknas skydd.

Å 1061 Sandsätter ekbryn

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Bryn har generellt värden för mångfald och variation. De grova ekarna och tallarna är värdefulla för bland annat kryptogamfloran. De klenare senvuxna ekarna längs brynet öster ut har också naturvårdspotential om de gynnas. På senvuxen ek finns den rödlistade svampen ekticka(NT) noterad. Det finns intressanta inslag i markfloran med bland annat vippärt och svinrot. Brynet ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet och har pekats ut som område för ersättningsträd för gamla ekar.

Beskrivning

Norr om Sandsätter invid Björsäters samhälle finns ett solexponerat bryn med ek och tall. Närmast husen vid Hagvägen står tre vidkroniga ekar med vardera cirka 0,9 meter i diameter. Dessa ekar har början till

tydlig skorp bark. Öster ut finns klenare ekar utefter brynet, varav några tycks vara senvuxna. På en av dessa växer den rödlistade svampen ekticka(NT). Tallarna är av varierande ålder med ett tiotal grova exemplar. På marken förekommer bland annat vippärt(signalart), backvicker samt svinrot.

Utanför markerat område nordväst vägskälet till Stora Bergshagen står i ett stenparti ytterligare en ganska grov och vidkronig ek, med diametern cirka 0,8 meter.

Bibehållande av värdena

För att behålla de höga naturvärdena ska de grova ekarna och tallarna sparas. Ekarna bör hållas fria från sly och inväxande träd. Även yngre ekar bör gynnas genom att brynet hålls öppet mot vägen. Spara död ved. Området torde på sikt kunna utökas öster ut genom att ekar av olika ålder släpps fram i brynet längs vägen ända förbi vägskälet mot Stora Bergshagen. För busk- och markfloran skapas variation i brynet med både öppna och mer slutna partier.

Skydd: Saknas

Å 1062 Käringtrötteberget allund

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** -

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den varierande fuktiga till blöta miljön, alar av olika grovlek, vissa på utvecklade socklar, och tillgång på död ved i olika dimensioner. Förutsättningar finns för ett varierat växt- och djurliv. De grova asparna har värde för bland annat hålbbyggande fåglar.

Beskrivning

I sluttningen sydväst om huset Hagen vid Käringtrötteberget breder en allund ut sig utefter landsvägen. Klibbal av varierande ålder och grovlek dominerar detta bestånd. Här finns rörligt markvatten och närmast vägen är det en lite större vattensamling kring träden, åtminstone under delar av året. Trädsocklar har till viss del utvecklats. Det finns en del död ved, både som liggande trädstammar och högstubbar. I de senare finns flera uthackade hål. Vedsvampar förekommer relativt rikligt, bland annat alticka. Längre upp i sluttningen mot öster står några höga och grova aspar med bohål. I fältskiktet lägger man märke till mer högvuxna arter som svarta vinbär och älgräs, men det finns variationer i floran. Signalarten trolldruva förekommer här mer frekvent.

Bibehållande av värdena

Allunden och de grova asparna bör sparas intakt och markavvattning eller andra åtgärder som påverkar fuktigheten bör undvikas. Död ved i olika former ska sparas. Man kan behöva hålla efter inträngande gran.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1063 Åketorp bergbrant och hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till stort inslag av senvuxna träd och rikligt med död ved, vilket är värdefullt för krävande kryptogamer och vedinsekter. Här finns bland annat den rödlistade arten vedtrappmossa(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

700 meter nordväst Åketorp finns en nordvänd brant med gammal, luckig granskog. Här är även stort inslag av tall. I västra delen finns ett berg med hållmarkstall. Här finns ett stort inslag av grova aspar, och död ved av främst gran och asp. På senvuxna granar finns rikligt med hänglavar. På granlågor har den rödlistade vedtrappmossan(NT) hittats. Signalart som noterats är skalbaggen bronsjon. Här har även västlig rostticka och gammelgranslav påträffats.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från sjön Långens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 1064 Åketorp bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena utgörs av ett stort inslag av senvuxna barrträd och en hel del död ved som är värdefullt för bland annat vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst husen vid Åketorp finns en nordvänd bergbrant med talldominerad skog och stort inslag av hållmarker. Här finns gott om senvuxna barrträd, bland annat granar och ganska gott om död ved, främst av gran. På de gamla levande granarna har spår hittats av skalbaggar och signalarterna granbarkgnagare och bronsjon.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från sjön Långens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 1065 Ekhammar barrnatureskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns en värdefull kryptogamflora knuten till gamla träd och död ved i form av lågor. Även floran i fältskiktet är rik. I området finns det minst tre rödlistade arter samt flera signalarter noterade. Nyckelbiotop

Beskrivning

Området är en nordostvänd blockig sluttning med gammal granskog 400 meter väster om Ekhammar intill sjön Borkens nordvästra hörn. Här finns ett stort lövinslag med främst äldre aspar. I skogen finns ganska gott om död ved bland annat gamla, mossiga granlågor. På dessa växer den rödlistade vedtrappmossan(NT). Markfloran är örtrik, särskilt i nedre delen av sluttningen med inslag av blåsippan. Här finns även gott om hassel. I anslutning till ett yngre albestånd i norra kanten finns även signalarterna skärmstarr och sårläka.

Andra rödlistade arter som påträffats i området är knärot(NT) och smalskaftslav(VU). Övriga arter som noterats är signalarterna grön sköldmossa, stubbspretmossa, västlig hakmossa, krushättemossa och långfliksmossa samt gammelgranslav och skriftlav.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller här bör lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Borkens strandlinje. I övrigt saknas skydd.

Å 1066 Lilla Målstena blandsumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns det ett stort inslag av senvuxna träd och en del död ved. Kryptogamflora är värdefull med minst två rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydväst om Lilla Målstena finns ett laggkärr intill en tallmosse med fin blandsumpskog. Här finns bland annat gamla senvuxna klibbalar och granar. På ved hittades de ovanliga och rödlistade arterna vedtrappmossa(NT) och kornknutmossa(NT). Även signalarterna långfliksmossa och kattfotslav finns noterade i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och om en skyddszon av åtminstone yngre och halvgammal gran lämnas vid eventuell avverkning intill.

Skydd: Markavvattningsförbud

Å 1067 Odensgöls naturreservat barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 63, 99

Naturvärdesbedömning

Området består av gammal skog av olika slag, så som gran-, tall- respektive lövdominerade skogspartier, med gott om död ved i olika förmultningsstadier. Denna typ av skog är en viktig livsmiljö för många av våra sällsynta arter i dagens skogslandskap. Flera arter som är beroende av lång skoglig kontinuitet och en konstant luftfuktighet finns i reservatet. Gemensamt för många av de sällsynta arterna i reservatet är att de inte förekommer mer än i enstaka fall i produktionsskog. Här finns minst nio rödlistade arter, bland annat de hotade arterna rotfingersvamp(VU) och blackticka(VU). Det finns en vandrings slinga.

Beskrivning

Området ligger en knapp kilometer väster om gården Odensgöl. Det är cirka 38 ha och karaktäriseras av naturskogsartad barrskog, som varierar mycket beroende på topografi och hydrologi. På bergshöjder går hållar i dagen och där står gamla senvuxna tallar. Strax nedanför bergshöjderna kan man på vissa ställen finna senvuxna ekar som klamrar sig fast i branterna, innan granen tar över nederdelen av branterna. I svackorna dominerar gran, som på sina håll är grov och örtrik. I svackorna, där marken är blötare, finner man al- och björksumpskogar, som till stor del nyttjades som slätterängar i slutet av 1800-

talet. I nordvästra delen ligger en tallrismosse inklämd mellan två branter. Lövinslaget är överlag stort, främst i branter och slänter, och då främst av äldre asp och några ekar.

Den södra delen av reservatet består av en gammal lövbränna på ca 150 år. Fläckvis dominerar asp, fläckvis tall och fläckvis gran. Död gran förekommer ganska rikligt och det finns en hel del asphögstubbar och hålaspar. Området ligger i en sydslutning ner mot sjön Borken. Här finns även några gamla ekar.

I de örtrika delarna växer bland annat signalarterna sårläka, skärmstarr, gullpudra, vippärt och vårärt. Men även svampfloran är intressant med förekomst av till exempel den rödlistade arten rotfingersvamp(VU). Den är sällsynt och hör till de svampar som inte tål slutavverkningar.

I den västra sumpskogen växer den vackra signalarten dunmossan. Den rödlistade lunglaven(NT) förekommer främst på lövträd, som asp och ek, i ljusa miljöer, men måste ha en konstant och hög luftfuktighet och har därför ofta sin hemvist i branter som är naturligt ljusa.

Andra rödlistade arter som noterats i reservatet utöver de som nämnts ovan är dvärgbägarlav(NT), ullticka(NT), gränsticka(NT), blackticka(VU), vit vedfingersvamp(NT), skogstrappmossa(NT) och vedtrappmossa(NT). Även bland kryptogamer och vedinsekter finns flera signalarter, exempelvis skarp dropptaggsvamp, nästlav, kattfotslav, flagellkvastmossa, grön sköldmossa, långfliksmossa, blåmossa, stubbspretmossa och terpentinjumossa. Här finns också gammelgranslav, skriftlav, grymig blåslav och asphättemossa. Bland insekter finns signalarterna svart praktbagge och granbarkgnagare.

Sedan 2014 finns en vandringsled från en p-plats in i området för att underlätta besök i reservatet.

Bibehållande av värdena

Det finns en skötselplan upprättad för skötsel av området. Syftet med naturreservatet ska kortfattat nås genom att lämna barrskogen för fri utveckling, genom viss gran- och tallröjning i lövdominerade partier, samt genom frihuggning av ekar i ett mindre område.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2007.

Å 1068 Älgberget hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Det stora inslaget av senvuxna träd och att det finns död tallved innebär att området är värdefullt för kryptogamfloran och vedinsekter, med förekomst av bland annat rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om gården Odensgöl, på östra sidan om vägen mot Åketorp, finns en hållmarkstallskog med åtminstone i södra delen rejält gamla, säkert flerhundraåriga tallar. Här finns även rätt mycket död tallved. På tallarna finns den rödlistade svampen tallticka(NT) och på dessa syns även spår av skalbaggen svart praktbaggen. På tallved har hittats den rödlistade arten dvärgbägarlav(NT).

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1069 Sågen bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns rikligt med gamla och senvuxna tallar som bedöms kunna hysa rödlistade insekter.

Nyckelbiotop

Beskrivning

Sydväst om Odensgölen nära torpet Sågen finns en bergbrant och starkt blockig sluttning bevuxen med tallskog. Hällar ger karaktär åt objektet. Det finns gott om gamla träd. Många tallar är säkert minst 200 år. Här finns även inslag av gamla lövträd till exempel aspar. På tallarna finns troligen bland annat rödlistade insekter.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas helt orört.

Skydd: Saknas

Å 1070 Odensgölen barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Områdena har vid inventering bedömts som naturvärdesobjekt.

Beskrivning

Mellan sjöarna Odensgölen och Lilla Skiren finns två närliggande barrskogsbestånd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehållas och utvecklas om områdena undantas vid slutavverkning och död ved som uppkommer sparas.

Skydd: Saknas

Å 1071 Skireklint hållmarksskog och sumpskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Berget utgör en fin liten naturskogsrest i det i övrigt brukade skogslandskapet. De månghundraåriga tallarna är mycket värdefulla för vedlevande insekter. Områdets skog har bedömts ha nyckelbiotopskvalitet.

Beskrivning

Området är en bergshöjd som sticker upp i skogsmarkerna mellan sjöarna Borken och Stora Skiren. Kring toppen finns en orörd hållmarksskog med ett stort inslag av mycket gamla och vidgreniga pansarbarkstallar samt senvuxen gran och inslag av asp. I sydost stupar berget i vertikala 30-40 meter höga lodytor ner mot en yngre aspskog i blockig terräng. En smal kantzon av grov granskog övergår snabbt i en öppen skvattramosse med spridda träd av björk och äldre tallar. I laggen på mossen finns en

rikare lövsumpskog med al och björk. Det finns inslag av död ved i form av torrakor och lågor av tall samt asp och andra lövträd.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas för fri utveckling. All död ved i form av torrakor, lågor och högstubbar av olika trädslag, dimension och i olika nedbrytningsstadier bör sparas.

Skydd: Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2005.

Å 1072 Svartgöl skvattramosse

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De månghundraåriga tallarna är mycket värdefulla för vedinsekter. Kryptogamfloran i området indikerar lång skoglig kontinuitet och höga naturvärden. Området bedöms ha mycket höga värden tillsammans med område 1073 som ligger nära intill i anslutning till gölen.

Beskrivning

Nordväst om Svartgöl i skogsområdet mellan Borkhult och Stora Skiren finns en trädbebxen skvattramosse med en olikåldrig tallskog över 130 års ålder. Det finns ett inslag av tallar på över 200 år på vilka den rödlistade svampen tallticka(NT) förekommer. I tallarna finns det spår efter vedinsekter. Runt mossen växer en bårdskog av grov al- och björkskog i laggområdet. I övergångszonen mot bergryggen i väster finns en hel del senvuxen granskog med signalarten kattfotslav och gammelgranslav på stammarna. I bergsskärningen växer en del asp och några grova ekar. Det finns inslag av död ved i form av torrakor och lågor av tall, gran och björk.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas för fri utveckling. All död ved i form av torrakor, lågor och högstubbar av olika trädslag, dimension och i olika nedbrytningsstadier bör sparas.

Skydd: Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2005.

Å 1073 Svartgöl skvattram- och hällmarkstallskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Området är en barnnaturskogsrest bestående av en mosaik med öppet vatten i Svartgöl, hällmarstallskog på bergknallar med fina nord- och sydsluttningar, nordsluttning med äldre gran mot Svartgöl, en skvatramtallskog på myr och en storblocig brant in i en kjusa med jätteflyttblock. De månghundraåriga tallarna är mycket värdefulla för vedinsekter. Den rödlistade lunglaven(NT) har noterats på gammal asp i området. Tillsammans med område 1072 som ligger nära intill mot väster bedöms naturvärdena vara mycket höga.

Beskrivning

Svartgöl ligger i skogsområdet mellan Borkhult och Stora Skiren. I norr finns en bergtopp kring vilken det finns en orörd hällmarkstallskog med stort inslag av mycket gamla och vidgreniga pansarbarkstallar. I den brant sluttande nordbranten med ställvisa lodytor växer senvuxen gran, rönn samt gammal asp med förekomst av den rödlistade arten lunglav(NT).

I nordslutningen mot Svartgöl växer en gammal granskog där det finns grov död granved. På skvattrammyren växer en vacker, grov och gles tallskog. I nordost finns ett intressant parti i en sydslutning i en smal dalgång där grova hålaspar trängs med krokodilbarkstallar, jättegranar och grova björkar. Det finns ett inslag av död ved i form av torrakor och lågor av tall samt asp och andra lövträd.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas för fri utveckling. All död ved i form av torrakor, lågor och högstubbar av olika trädslag, dimension och i olika nedbrytningsstadier bör sparas.

Skydd: Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2005.

Å 1074 Borken mosaikartat bryn

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi, G

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet ligger i den varierande miljön med flera olika naturtyper. Det finns äldre, grova eller senvuxna träd av olika trädslag samt ett visst inslag av död ved i form av torrträd och lågor av tall, vilket bland annat är värdefullt för vedlevande insekter. Området har potential att utveckla högre naturvärden om det förblir orört. Klapperstensfält efter inlandsisens tillbakadragande har ett geologiskt intresse.

Beskrivning

Området är ett långsmalt mosaikartat brynbestånd i den blockiga och branta kanten mot sjön Borken. Här finns äldre, cirka 120 årig högvuxen barrskog av grov tall och gran med inslag av grov asp och björk samt al. I alkärr vid bäckutlopp finns högvuxen, grov och flerstammig al. Vidare finns hållmarkstallskog med branter och stup på 30-40 meter med gles, grov och kortvuxen månghubdraårig tallskog med inslag av grov asp, gran och björk. I ravinbranter står drygt hundraårig löv-barrblandskog av asp, björk, tall och gran med hassellund.

Inlandsisen har tippat av klapperstensfält med stora block med enstaka träd mot stranden.

I norr finns en 70-årig lövsuccesionsskog i gammal torpmiljö. Det växer grov asp, björk, lönn och ask med inslag av sälg, apel, alm, oxel och päronträd. Här låg torpet Genf 1836-1945. Kvar finns husgrunder efter stugan och ladugård samt odlingsrösen.

Bibehållande av värdena

Området bör i huvudsak lämnas för fri utveckling, men viss frihuggning av tall från inväxande gran och lövträd kan ske. I norra delen kan restaureringshuggning ske för att ta fram torpmiljön och gynna ädellövträden. All död ved bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från stranden. Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2005.

Å 1075 Fröshult lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har bedömts som ett naturvärdesobjekt med potential att utveckla olikåldriga ädellövträd och mängden död ved i olika dimensioner för att bland annat gynna fågel- och insektsfaunan.

Beskrivning

Nordöst om Fröshult finns en nordvärd bergbrant med en tät lövskog, dominerad av björk och asp. Vid bergets krön finns mycket gamla tallar och äldre triviallöv i ett pärlband längs områdets gräns. Här finns gott om klen död ved och många döende träd.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas för fri utveckling. Död ved bör sparas.

Skydd: Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2010.

Å 1076 Stora Frödingen barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är en äldre naturskogsartad granskog som generellt har potential som värdefull för bland annat kryptogamfloran.

Beskrivning

Vid Stora Frödingens södra strand finns en mycket brant och blockig sluttning ned mot sjön. En fin lodyta sträcker sig längs större delen av branten. Här växer en drygt 100-årig granskog med ett litet inslag av tall och löv. Marken täcks av en tät mossfäll. Enstaka fynd av signalarten stor revmossa finns intill lodytan. Gammelgranslav är vanlig i hela området. Död ved förekommer sparsamt.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör området lämnas orört.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2006. Strandskydd.

Å 1077 Yxnerum ekbestånd

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har bedömts som ett naturvärdesobjekt med potential att utveckla allt högre naturvärden. Det utnyttjas som närrekreativområde.

Beskrivning

Norr om bebyggelsen vid Yxnerum finns ett gallrat lundartat lövblandbestånd som betats för länge sedan. Kulturpåverkan är påtaglig i form av små åkertegar och stigar. Skogen är en gles 100-årig ädellövskog med inslag av yngre och klenare tall, björk, asp samt sälg. Ställvis finns underväxt av hassel. Här och där finns gamla och grova tallöverståndare och på en kulle finns en grupp månghundraåriga skorparkstallar. Mot bebyggelsen finns en storblockig sydbrant med ek och gamla tallar med lönnunderväxt. Det finns ett inslag av körsbär, lönn, oxel, ask och några enstaka aplar.

Bibehållande av värdena

Området bör skötas med försiktig gallring och plockhuggning för att utveckla ädellövskogen samt hålla de stora tallarna solbelysta och fria från inväxning. Den storblockiga sydbranten med ek och gammal tall bör lämnas orörd. Död ved bör sparas.

Skydd: Ett naturvårdsavtal gällande femtio år slöts med markägaren 2005.

Å 1078 Yxnerum kyrkbäcken

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Kyrkbäcken är kraftigt fysiskt påverkad av rensningar, omgrävningar och vandringshinder. Trots de omfattande ingreppen har bäcken kvar en hel del naturliga karaktärer. Sju procent av vattendraget utgörs av en limnisk nyckelbiotop där bäcken rinner i en lövskogsbevuxen ravin. Sträckan domineras av strömmande vatten och bedöms vara mer eller mindre fysiskt opåverkad. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare. Vattendraget är av lokalt intresse för naturvården.

Beskrivning

Bäcken rinner söderut från Stora Frödingen till Yxningen. Längden är 1,3 kilometer och fallhöjden 19,1 meter. Bäcken har ett rakt till ringlande lopp. Större delen av vattendraget är välskuggat och kantas bland annat av klibbal, alm, ask och ek. Sämre skuggade partier finns dock inom de nedre och centrala delarna. Död ved finns bara i mindre omfattning i vattnet. Bredden är oftast kring 1,0 till 1,5 meter och djupet någon eller några få decimeter. Vattenmiljön domineras av lugnflytande och svagt strömmande sträckor som dominerar inom 43 respektive 48 procent av vattendraget. Strömmande vatten dominerar inom en 130 meter lång sträcka cirka 500 meter nedströms utloppet ur Stora Frödingen, men finns även på många håll inom övriga delar av bäcken. Bottensubstratet är varierande och domineras omväxlande av finsediment, sand, grus, sten och block. Sten är det vanligaste bottenmaterialet.

Det finns en limnisk nyckelbiotop i bäcken. Området utgörs av en 100 meter lång strömsträcka i en ravin. Sträckan ligger 500 meter nedströms utloppet ur Stora Frödingen och bedöms vara mer eller mindre fysiskt opåverkad. Ravinen är bevuxen med asp, klibbal, ek, lönn, ask, rönn och hägg och bäcken är välskuggad. Några av träden börjar bli ganska grova och död ved finns i viss omfattning såväl i vattnet som på land. Ravinen fortsätter ytterligare cirka 30 meter nedströms och 170 meter uppströms området, men inom dessa delar är bäcken påtagligt fysiskt påverkad.

Vid kartering var vattenvegetationen oftast sparsam till måttligt förekommande och dominerades av övervattensväxter och mossor. Starr och näckmossa var vanligast men även igelknopp, bäckveronika, svalting och bredkaveldun noterades. Gädda och sutare förekommer i bäcken. Arterna fångades vid ett elfiske 1990 nära uppströms utloppet i Yxningen. Sannolikt förekommer dock ytterligare några arter. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Vattendraget är hårt påverkat av rensningar, omgrävningar och sänkningar. 51 procent av sträckan är omgrävd och ytterligare 18 respektive 25 procent har bedömts vara kraftigt eller försiktigt rensat. De största ingreppen har gjorts inom en 300 meter lång sträcka kring vägpassagen vid Yxnerums kyrka samt inom de övre dryga 400 metrarna av vattendraget. Dessa sträckor är omgrävda och sänkta och till stor del av dikeskaraktär. Det finns två vandringshinder i bäcken. Båda utgörs av trummor och bedöms utgöra partiella hinder för fisk och andra djurarter. De ligger 160 respektive 750 meter uppströms inloppet i Yxningen.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i bäcken. Delar av vattendraget har god potential att restaureras.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1079 Taggen bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken är kraftigt påverkad av rensningar, omgrävningar och sänkningar. Trots de omfattande ingreppen har bäcken kvar en hel del naturliga karaktärer och många delar har också börjat återgå mot ett mer naturliknande tillstånd. Vattendraget är av lokalt intresse för naturvården.

Beskrivning

Bäcken rinner i sydostlig riktning från Lilla Mysingen i Söderköpings kommun till sjön Taggen i Åtvidabergs kommun. Hela längden är 1,0 kilometer och fallhöjden 3,4 meter. Knappt halva sträckan är inom Åtvidabergs kommun. Beskrivningen nedan beskriver hela sträckan.

Bäcken har mestadels ett rakt lopp men ringlande partier förekommer här och var. Större delen av vattendraget är välskuggat och kantas av klibbal och björk och en del asp, hassel, gran och tall. Omkring 400 meter uppströms inloppet i Taggen rinner dock bäcken över en halvöppen dikad våtmark där skuggningen är sämre. Våtmarken har tidigare nyttjats som fodermark och åker men håller på att växa igen och återgå mot ett fuktigare tillstånd. Död ved finns bara i mindre omfattning i vattnet. Bredden är oftast kring 1,5 till 2,0 meter och djupet någon eller några få decimeter. Vattenmiljön domineras av lugnflytande sträckor, men det finns även en del svagt strömmande och enstaka strömmande partier. Mest fall finns inom området närmast uppströms våtmarken där också det värdefullaste partiet i vattendraget finns. Finsediment är den vanligaste bottenotypen, men grövre bottenmaterial finns här och var. Block dominerar inom sju procent av vattendraget.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av övervattensväxter och mossor. Starr och näckmossa var vanligast, men även näckros, mannagräs och bladvass var ställvis dominerande. Övriga arter som noterades var missne, förgätmigej, svalting, sjöfräken, länke och igelknopp. Strömstare observerades vid karteringen. Dessutom noterades spridda äldre spår av bäver längs bäcken.

Vattendraget är hårt påverkat av rensningar och omgrävningar. 75 procent av sträckan är omgrävd och ytterligare 12 respektive 11 procent har bedömts vara kraftigt eller försiktigt rensat. Den ursprungliga naturfåran kan ses på flera håll bredvid den uträtade fåran i de övre delarna. De nedre delarna bedöms vara påverkade av indämning genom att Taggens nivå regleras med en damm som bedöms hålla sjön på en nivå över dess ursprungliga höjd. 30 meter uppströms bäckens inlopp i Taggen finns resterna av en mindre betongdamm med okänt syfte. Den utgör inget vandringshinder idag. Trots de omfattande ingreppen har dock bäcken kvar en hel del naturliga karaktärer och många delar har börjat återgå mot ett mer naturliknande tillstånd.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i bäcken. Delar av vattendraget har god potential att restaureras.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1080 Antverpen bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Den del av bäcken som omfattas av naturvärdesobjektet är mindre fysiskt påverkad och utgör en värdefull naturmiljö. Värdet är främst knutet till de mer orörda, meandrande partierna. Vattendraget är av

lokalt intresse för naturvården. En mindre del där bäcken rinner ut i Antverpeviken ligger inom avgränsningen för riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Bäcken ligger sydost om Gobo och rinner i sydostlig riktning från Lillsjön till Yxningen. Längden är 1,2 kilometer och fallhöjden 2,9 meter. Större delen av vattendraget är kraftigt fysiskt påverkat. Inom de nedre 360 metrarna har dock ingreppen varit mindre. Naturvärdesobjektet omfattar denna sträcka. Den fortsatta beskrivningen avser denna del av vattendraget.

Bäcken har ett varierande lopp med såväl raka och ringlande som meandrande partier. Al, asp, björk, gran och hassel växer längs bäcken och har en relativt välskuggande effekt. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Bredden är 1 till 2,5 meter och djupet upp till en knapp meter. Oftast är det dock inte djupare än några decimeter. Vattenmiljön utgörs av lugnflytande till svagt strömmande vatten. Sand är det vanligaste bottenmaterialet, men det finns även finsediment och grus finns på många håll. Dessutom finns sten och block inom begränsade delar av sträckan.

Vattenvegetationen var vid kartering ganska sparsam och dominerades av övervattensväxter. Bladvass, starr, lånke och igelknopp noterades. Dessutom fanns näckmossa inom partier med något högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial.

Vattendraget är fysiskt påverkat. Ingreppen har varit störst i de övre delarna där fåran är uträtad och sänkt. Här kan den ursprungliga fåran skönjas vid sidan av bäcken. Längre ner är rensningsgraden mer svårbedömd. De nedersta 190 metrarna kan eventuellt vara opåverkade av rensningar, men det är svårt att avgöra säkert. Uppströms objektet är hela den resterande sträckan upp till Lillsjön uträtad och sänkt och rinner i ett dike över jordbruksmark.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada området naturvärden bör undvikas. Träd och buskar bör bli vanligare längs ån för att öka skuggningen och tillförseln av död ved till vattendraget.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1081 Antverpeviken brant

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har vid inventering bedömts som ett naturvärdesobjekt med naturvärden knutna till ekar och död ved. Det ligger inom avgränsningen för riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Nära Antverpevikens innersta del finns en sydvänd rasbrant med inslag av ekar och en del död ved. Signalarten fällmossa är noterad.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och träd som dör eller faller lämnas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1082 Högberget hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är gynnsamt för arter ur den lägre faunan som fordrar ljusexponerade förhållanden samt kontinuitet av gamla träd och död ved. Fruktkroppar av den rödlistade svampen tallticka(NT) som bara finns på gamla tallar är noterad i området. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 1,3 km nordväst om Ristskeda gård finns en hållmarksskog i och ovanför bergbrant som har ett senvuxet trädsnitt av gammal tall med inslag av enstaka gran och asp. Träden har i många fall mycket hög ålder och har grov bark och rikligt av torra grenar. Särskilt vid kanten av branten står ett flertal knotiga torrakor och på marken ligger sedan länge fallna barklösa stammar. På de gamla tallarna finns den rödlistade arten tallticka(NT). I veden finns det spår efter skalbaggen och signalarten svart praktbagge. Grynig blåslav finns också noterad.

Bibehållande av värdena

Fortsatt orördhet gynnar naturvärdena. Död ved bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 1083 Karviksholmarna tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F L

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till äldre träd och viss naturskogsartad struktur. De skogklädda öarna i sjön har också värden för friluftsliv och landskapsbild.

Beskrivning

Området består av tre små öar i sjön Såken. Öarna är steniga och bevuxna med tallskog med enstaka asp och björk och mot stranden klibbal. På norrsidan av den västra ön finns ett lite större inslag av gran. Åldern på bestånden ligger runt 130 år med inslag av några träd som kan vara ytterligare något 50-tal år äldre. Skogen har plockhuggits för några decennier sedan varför det ännu är ganska ont om död ved här. Den östra holmen utsattes delvis för en ganska kraftig brand runt 2005.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas bibehållas om inga avverkningar sker. Känsliga arter kan ändå förväntas försvinna från området då arealen är mycket liten.

Naturvårdsarter

Tallticka NT, blodticka, svinrot NT

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts 2006. Strandskydd

Fältbesök: 2021-09-22

**Granskning
av text:** 2022-01-11

Å 1084 Borkhult skvattramtallmosse

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har potential för höga naturvärden knutna till gamla träd och död ved.

Beskrivning

Området som ligger cirka 500 meter sydost om Borkhults by är en trädbevuxen olikåldrig skvattramtallmosse med inslag av mycket gamla tallar, 200-250 år. Det finns ett stort inslag av björk i olika dimensioner. Skvattramossen övergår i söder i ett mer öppet starrkärr. I nordöstra kanten övergår mossen i en blockig bergbrant som i trädskiktet bär en gles gammal grov tallskog med inslag av undertryckt gran samt björk, asp och ek. Det finns en del död ved i form av döda stående torrakor och lågor av tall i mossen.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört för fri utveckling. Död ved i olika dimensioner bör sparas, såväl i form av lågor som stående döda träd. Ingen dikning får ske.

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts 2006. Generellt markavvattningsförbud gäller.

Å 1085 Långserum Österskog barrnaturskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Rikligt med gamla träd och död ved är värdefullt för vedlevande svampar och insekter. På den döda veden förekommer bland annat den rödlistade svampen veckticka(NT). Marksvampfloran är mycket rik med flertal rödlistade arter, bland annat de hotade arterna grangråticka(VU), bullspindling(VU), kopparspindling(VU), granrotsspindling och koppartaggsvamp(VU).

Beskrivning

Området ligger sydost om Långserums by mot landskapsgränsen vid sjön Långens östra strand. Mot öster längst från sjön finns en sänka med gammal granskog mellan bergen. Många av granarna är grovgreniga och troligen mer än 150 år gamla. Det finns inslag av gamla tallar liksom ett par fuktsänkor med skvattram. Längst mot öster finns ett fuktigare parti med rikare flora. Här har fruktkroppar noterats av de rödlistade marksvamparna grangråticka(VU), blekspindling(NT), kungsspindling(NT) och gul taggsvamp(NT). På de gamla granarna finns spår av skalbaggen granbarkgnagare, en signalart.

Närmre sjön intill smålandsgränsen finns en sydvästvänd rasbrant med gamla aspar och inslag av gran, ek och björk. Här finns även inslag av död ved av bland annat asp. Intressanta arter knutna till den döda veden har hittats i branten. Här finns den rödlistade vedlevande svampen veckticka(NT) och vednavling tillsammans med signalarterna kandelabersvamp och barkticka. Här står även en riktigt gammal grov ek. På eken växer bland annat den rödlistade arten blyertslav(NT). Närmast sjön finns en platå med äldre granskog med inslag av grova aspar. Markfloran är här rik med inslag av bland annat blåsippan, smultron och såriläka. Här har också hittats en rik marksvampflora med arter som de rödlistade arterna grangråticka(VU), bullspindling(VU), kopparspindling(VU), granrotsspindling(VU), kungsspindling(NT), persiljespindling(NT) och koppartaggsvamp(VU). Signalarter som noterats är lömsk flugsvamp, strimmig lökspindling, skarp dropptaggsvamp, svavelrisk, mandelrisk och guldkremla samt även krusbärskremla. Från denna del av området finns även signalarten murgröna noterad.

Mot norr utefter Lången finns ett hållmarksområde och en brant ner mot sjön. Gammal tall dominerar men här finns också inslag av äldre löv. Död ved finns i form av torrrakor och lågor. På tall finns den rödlistade svampen tallticka(NT). Av skalbaggar finns gnag-och kläckspår efter signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden bevaras om det lämnas orört och död ved sparas. Eventuellt kan dock en del ekar behöva frihuggas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2007. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1086 Forsbäcken aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har rikligt med gamla och grova lövträd, lågor och döda träd och är därmed värdefullt för bland annat kryptogamer och vedinsekter. Här finns tre rödlistade arter noterade. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Invid Hammarsjön sydost om Forsbäcken finns en tvär nordsluttning mot sjön med en blockrik ytstruktur och ett olikåldrigt trädskikt av främst asp. I övre delarna utgörs denna av en mycket ung oröjd aspgeneration som uppkommit naturligt efter tidigare avverkning. Enstaka överståndare och ett mer sammanhängande parti med äldre skog längs strandzonen har dock lämnats orört. Här förekommer flera gamla och grova lövträd, hålträd och andra värdefulla element. Intressant nog finns även många äldre löv- och barrlågor kvar även i den yngre skogen. Här förekommer den rödlistade arten vedtrappmossa(NT). Bland mossorna finns även signalarten fällmossa. På stammarna växer kattfortslav och gammelgranslav. De finns spår efter den rödlistade skalbaggen aspraktbagge(NT). Ett annat intressant fynd är spår efter mindre träfjäril(NT) som också den är rödlistad. Denna art är helt knuten till asp.

Bibehållande av värdena

Den unga lövgenerationen kommer på sikt att bidra till ett ökat naturvärde om den lämnas för fri utveckling och området som helhet bör lämnas fortsatt orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1087 Rävsalen lövrik barrnurskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns i stora delar opåverkad skog med många gamla och senvuxna träd och rikligt med död ved. Området har särskilt goda förutsättningar att hysa hotade växt- och djurarter och ett flertal signal- och rödlistade arter har noterats vid besök, bland annat den hotade laven liten blekspik(VU). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordväst om sjön Rävsaalen i området söder om Drängsbo finns ett höjdparti med gammal delvis naturskogsartad skog som ej påverkats av sentida skogsbruksmetoder. Trädskiktet domineras av gran och tall med inslag av främst vårtbjörk. Enstaka partier med asp finns även. Skogen växlar mellan slutnare och glesare delar och har en påfallande flerskiktning med många framträdande gammeltallar över hela området. Kring magra hållpartier och luckiga delar finns även flera senväxta äldre vårtbjörkar och granar. I västra delen ingår även ett hållmarksberg och ett storblockigt impediment. I det senare finns rikligt av skuggiga skrymslen och lodväggar med inslag av enstaka gamla träd och lågor. I öster sluttar marken mot ett mindre sumpdrag vilket ger en högre luftfuktighet i den anslutande skuggiga och tämligen slutna granskogen.

Arter som noterats i området är de rödlistade arterna liten blekspik(VU), ullticka(NT) och tallticka(NT). Bland signalarterna finns blåmossa och spår efter svart praktbagge. Här finns också gammelgranslav och grynig blåslav.

Bibehållande av värdena

Områdets höga naturvärden kan bibehållas om skogen lämnas fortsatt orörd.

Skydd: Saknas

Å 1088 Mörkedal rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ett stort inslag gamla träd och död ved ger förutsättningar för en värdefull kryptogamflora och vedinsekter. Sammantaget är detta ett mycket värdefullt område med förutsättningar för rödlistade arter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Invid Stora Gullringsvattnets västra strand söder om Drängsbo finns en nordvänd starkt blockig brant med gammal orörd granskog. Här finns stort inslag av riktigt gamla granar, en del av dem 250 år gamla. Här finns också ett relativt stort inslag av död ved främst granlågor. Strax nedanför branten sipprar källvatten fram på en sträcka. Här växer bland annat dunmossa. Andra signalarter är skärmstarr, stor revmossa, kattfotslav och granbarkgnagare. Även gammelgranslav förekommer. På berget finns gammal tallskog med inslag av riktigt gamla tallar.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar. En skyddszon bör lämnas vid eventuell avverkning i anslutning till området

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 1089 Fröjerum lövrik barrnaturskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Skogen har utvecklat flera naturskogs-kvaliteter såsom lövträdsrika partier, gamla träd och tillgång på död liggande och stående ved. Naturtypen är mycket lämplig för många, idag hårt trängda, arter av svampar, mossor och fåglar. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydväst om Knippviken i sjön Såken finns en asprik barrskog i kuperad och blockrik mark med endast måttlig påverkan av sentida skogsbruksåtgärder. Här förekommer flera goda signalarter som till exempel den även rödlistade vedsvampen ullticka(NT), som växer på äldre barkfläckta granlågor, och lavarna kattfots- respektive gammelgranslav som klär stambaserna av skuggigt stående granar. Här finns också platt fjädermossa, asphättemossa och rävticka. I den mycket grova barken av en senvuxen asp, som växer i en ljuslucka i skogen, finns talrika kläckhål efter den rödlistade vedskalbaggen aspraktbagge(NT). Det finns även hackmärken efter hackspettar.

Bibehållande av värdena

Uttag av en del gran kan eventuellt bli nödvändigt på längre sikt för att förlänga lövstadiet. I ett kortare perspektiv bör dock skogen få utvecklas så naturligt och ostört som möjligt. Ett angränsande smalt klubbalkärr i västra delen bör lämnas som ett hänsynsområde då detta bland annat fyller en viktig funktion som skyddszon och fuktighetskälla.

Skydd: Saknas

Å 1090 Fröjerum barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Rikligt med död ved är värdefullt för bland annat kryptogamfloran. Här finns till exempel den rödlistade svampen ullticka(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydväst om Knippviken i sjön Såken finns ett litet område med grandominerad barrskog i något blockig mark. Här finns en ansamling av grövre granlågor som legat en längre tid samt enstaka naturstubbar och torrträd. Den rödlistade svampen ullticka(NT) växer rikligt på en låga.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet gynnas av fortsatt fri utveckling av skogen och att äldre och nyskapad död ved inte upparbetas.

Skydd: Saknas

Å 1091 Svalbergets naturreservat barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Stort inslag av mycket gamla och senvuxna träd, grov och grovbarkig gran och tall, samt viss förekomst av död ved är värdefullt för bland annat kryptogamer och vedinsekter. Här finns rödlistade arter. Norra delen är registrerad som en nyckelbiotop. Området knyter på landskapsnivå ihop traktens biologiska värden genom närhet till bland annat Storskogens naturreservat i västnordväst och Gorgbergets naturreservat i sydsydost.

Beskrivning

Området karakteriseras av ett höjdområde på båda sidor om landskapsgränsen mellan Östergötland och Småland sydost om Kvarnsjön vid Fröjerum. De högsta höjderna når ca 125 meter över havet och här

växer hållmarksskog av tall som bitvis är 150-200 år gammal. Kring hållmarkerna märks blåbärstallskog där det finns spridda träd i 200 års ålder och kring områdets högsta punkt står minst ett slätbarkigt jätteträd som kan vara 300-årigt. På platåer mellan höjderna och nordsluttningen finns lövrik barrblandskog med björk och grov asp. På flera ställen i nordsluttningen finns lind som föryngrar sig från gamla rotsystem i blockmarker. Några mindre, fuktiga avsnitt och lodytor liksom branta sluttningar bidrar till en stor variation. I norra kanten av området finns en våtmark och sumpskog. I sluttningen finns flera gamla basvägar, vilket förklarar varför det är ganska utplockat på död ved och även viss plockhuggning är utförd. Den stora åldersvariationen och trädslagsblandningen ger ändå ett intryck av gammelskog och spridd död ved förekommer.

I området finns det spår av skalbaggen bronshjon som räknas som en signalart. Här finns också de båda rödlistade vedsvamparna ullticka (NT) och tallticka (NT). Bland mossorna finns vedtrappmossa (NT) och kornknotmossa (NT) tillsammans med signalarterna västlig hakmossa, grön sköldmossa och flagellkvastmossa. De lavar som noterats är lunglav (NT), garnlav (NT), stuplav, gammelgranslav, kattfotslav och skriftlav. Bland kärlväxterna på marken finns gullpudra, skärmstarr, vispstarr, skogsbräsma och blåsippa. Bland skogsfåglarna har järpe observerats.

Området har historiskt nyttjats som betesskog (laga skifteskartan 1878). På den högsta punkten som kallas Svalberget finns ett relativt stort gränsröse som visar sockengräns (Yxnerum-Gärdserum-Hannäs) och landskapsgräns (Östergötland-Småland).

Bibehållande av värdena

Det finns en särskild skötselplan för naturreservatet. Naturvärdena bevaras om området i huvudsak lämnas orört och död ved som uppkommer sparas. I några yngre bestånd bör lövgynnande åtgärder vidtas med syfte att skapa en lövrik barrblandskog. De delar som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervaller eller i avvaktan på naturvårdsbränning åtgärdas med brandefterliknande åtgärder som friställning av enstaka tallar eller lövträd samt skapande av enstaka grupper av död tallved.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2018

Å 1092 Härvsbo barnnaturskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I detta naturreservat finns det ett stort inslag av gamla träd och rikligt med död ved som är värdefullt för kryptogamer och vedinsekter. Här finns många signalarter och rödlistade arter, bland annat aspgelélav (NT) i rika bestånd på gammal asp. Tre nyckelbiotoper ingår. Objektet ligger i ett större landskapsavsnitt som omfattas av flera olika värde-trakter vilket innebär att det finns särskilt mycket skogliga nyckelbiotoper och höga naturvärden här. Det finns därmed bättre förutsättningar att långsiktigt bevara känsliga skogsarter.

Beskrivning

Sydost om gården Härvsbo och sjön Stora Gullringsvattnet finns ett område som består av en nordvärd bitvis brant och blockig sluttning samt två bergklackar, en i norr och en i sydost. I norr finns en sluttning ned mot sjön. Här finns också en sumpskog. Gammal grov gran dominerar större delen av beståndet. Inslag av grov asp, tall, björk och al finns. I sydost finns en jättegran. Beståndet är orört, här finns gott om lågor från flera olika stormar, död ved av olika ålder och i olika nedbrytningsstadier samt stående döda träd. Gammelgranlav täcker bitvis stammarna upp till 3-4 meter. Rödlistade arter som hittats är vedtrappmossa(NT), kornknotmossa(NT) och ullticka(NT). Andra intressanta arter är missne, stor revmossa, stubbspretmossa, grön sköldmossa, långfliksmossa, vedticka, skriftlav och kattfotslav. Bland vedinsekter har spår hittats efter skalbaggar svart praktbagge och granbarkgnagare.

På en bergklack centralt ner till södra gränsen finns en hällmarksskog med mycket branta sluttningar i alla väderstreck. Här växer en olikåldrig tallskog med stort inslag av mycket gammal tallar. Här finns också såväl senvuxna som grova gamla granar. Död ved finns rikligt i form av lågor och torrakor. Flera av torrakorna ser ut som "höghus" med många bohål. Signalarter som noterats i området är svart praktbagge, stor revmossa, blåmossa och kattfotslav. Här finns även gammelgranlav.

Längst i nordost, söder om gården Frankfurt, finns ytterligare en bergklack med blockrika sluttningar. Det finns gott om mycket stora block. Här växer en blandskog av gran och asp. Skogen är orörd, granen är mycket gammal och aspen är gammal och grov. Det finns rikligt med död ved i form av lågor och stående döda träd. Lågorna är av olika åldrar och nedbrytningsstadier. Den blockiga terrängen bidrar till en mycket speciell och ljus miljö som gynnar både aspförekomsten och lavfloran. Aspgelélav (NT) förekommer med många bålar och på flera träd. Här finns också den rödlistade arten dvärgbägarlav(NT), förutom stor revmossa, gammelgranlav och granbarkgnagare.

I övrigt finns partier med yngre skog med potential att på sikt utveckla högre naturvärden.

Bibehållande av värdena

För att bevara naturvärdena bör området i huvudsak lämnas orört och död ved sparas. För området finns en skötselplan, bland annat med syfte att på sikt öka värdena i de i nuläget mer triviala bestånden.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2018. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1093

Härvelsbo hällmarksskog

Området ingår numera som en del i Å 1092 Härvelsbo barnnaturskog (Härvelsbo naturreservat)

Å 1094

Frankfurt lövrik barnnaturskog

Området ingår numera som en del i Å 1092 Härvelsbo barnnaturskog (Härvelsbo naturreservat)

Å 1095 Önhult hällmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla tallarna och tillgången på död ved är värdefullt för vedinsekter och kryptogamer. Bland annat finns den rödlistade arten talticka(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka en kilometer nordväst om Önhult finns en olikåldrig hällmarktallskog med stort inslag av mycket gamla tallar, vissa med pansarbark. Det finns även ett inslag av senvuxen gran. Död ved finns i form av klenare lågor och en del torrträd/torrakor. Den rödlistade arten talticka(NT) och signalarten svart praktbaggen är registrerade i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om biotopen lämnas orörd.

Skydd: Saknas

Å 1096 Adams kärr blandsumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De biologiska kvaliterna utgörs av ett stort inslag av gamla senvuxna träd av gran, klibbal och tall och att det finns gott om död ved i olika nedbrytningsstadier. Tillsammans med hög och jämn fuktighet är detta värdefullt för floran, såväl kryptogamer som fanerogamer. De båda sumskogarna i området är klassade som nyckelbiotoper.

Beskrivning

Området ligger cirka två kilometer sydväst om Västerby i skogsområdet mellan sjöarna Ämten och Stora Bjän. Det genomsilas av vatten. Gran och al är de dominerande trädslagen i två sumpskogar som utgör största delen av området. Här finns också ett parti som domineras av en tät björkskog med ståtliga tallöverståndare. I områdets östra del finns ett litet bestånd av alm och lind. Det finns gott om död ved i hela området.

Bibehållande av värdena

Området bör i huvudsak lämnas orört för fri utveckling. Tallöverståndare i björkbeståndet kan lämpligen återkommande frihuggas. Utvalda enstaka björkar kan då samtidigt frihuggas för att skapa grövre individer i beståndet. All död ved bör lämnas kvar vid frihuggningen.

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts 2010. Markavvattningsförbud.

Å 1097 Glypsdammen bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

De övre delarna av bäcken från Glypen är kraftigt fysiskt påverkade, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Högst värden finns inom de förhållandevis variationsrika fallsträckorna. Forsärla har häckat vid bäcken. Strömstare nyttjar tidvis vattendraget som rast- och övervintringslokal. I de översta delarna gränsar bäcken västerut till en skoglig nyckelbiotop.

Beskrivning

Objektet är 2,4 kilometer långt, har 6,3 meters fallhöjd och rinner norrut från Glypen till Övre Virken. Bäcken har ett rakt till småringlande lopp. Den är välskuggad och kantas omväxlande av klibbal, gran och björk. I de översta delarna gränsar bäcken västerut till en skoglig nyckelbiotop med höga naturvärden knutna till äldre lövträd. Längs stränderna växer här hassel, lönn och lind tillsammans med klibbal, björk och gran. Vattendragets bredd varierar från 1 till 3 meter, men är vanligen omkring 1,5 till 2 meter. Djupet är oftast någon eller några enstaka decimeter. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. Vattenmiljön består mest av lugnflytande partier med findetritusbotten, vilket dominerar inom 73 procent av naturvärdesobjektets längd. Resterande delar utgörs av två förhållandevis variationsrika fallsträckor. Den nedre ligger längst ner i objektet och är 160 meter lång. Den övre är 90 meter lång och ligger 140 till 230 meter nedströms utloppet ur Glypen. Fallsträckorna karaktäriseras av svagt strömmande vatten med grus- och stendominerade bottenar, men i det övre området finns även inslag av strömmande partier.

Vid kartering var vattenvegetationen gles. Övervattensväxter dominerade inom lugnare delar och näckmossa inom partier med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial. Forsärla har häckat vid bäcken. Strömstare nyttjar tidvis vattendraget som rast- och övervintringslokal.

Vid kartering bedömdes 84 procent av naturvärdesobjektets längd vara omgrävd. Resterande delar bedömdes vara kraftigt rensningspåverkade. I den nedre fallsträckan, 50 meter upp i naturvärdesobjektet, passerar bäcken genom en trumma under en väg. Passagen utgör ett partiellt vandringshinder för mört och andra svagsimmande arter. Längst upp mot Glypen finns en hög stendamm som håller nivån i sjön. Dammen utgör ett definitivt vandringshinder och hade tre meters fallhöjd vid karteringen.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada området naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. En restaurering av fallsträckorna bör övervägas. Dessutom bör man överväga att åtgärda bäckens vandringshinder.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1098 Virkensdammen bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken från Nedre Virken utgör en värdefull naturmiljö. Bäcken skapades i samband med att man ledde om avrinningen från Nedre Virken mot Arken istället för Lilla Bjän. Sedan bäcken skapades har det bitvis utvecklats relativt höga naturliga kvalitéer. Högst värden finns inom den strömmande och stendominerade fallsträckan i de nedre delarna.

Beskrivning

Bäcken är 800 meter långt, har 5,1 meters fallhöjd och rinner norrut från Nedre Virken till Arken. Den har ett rakt till småringlande lopp. De övre delarna är välskuggade och kantas av klibbal och björk. De nedre delarna rinner över ett avverkat område och är sämre skuggade. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. Bredden varierar från 1,5 till 5 meter, men är vanligen omkring 2 till 2,5 meter. Djupet är oftast några få decimeter. Vattenmiljön karaktäriseras av lugnflytande vatten. Findetritius är det vanligaste bottenmaterialet, men betydande delar domineras av lera. I bäckens nedre delar finns dessutom en 100 meter lång fallsträcka med strömmande vatten och stendominerad botten.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen omväxlande av vattenpest, rostnate, starr, lånke och hårslinga. Partierna med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial avvek och dominerades av näckmossa. I de nedre delarna närmast Arken fanns dessutom näckros. Vid kartering observerades rikligt med stormusslor i bäckens översta delar.

Avrinningen från Nedre Virken gick ursprungligen via Storå, Lilla Bjän och Kyrkogårdsån till Håcklasjön. På häradsökonomiska kartan 1868-1877 finns båda utloppen markerade. Bäcken mellan Nedre Virken och Arken bedöms vara grävd i sin helhet. Längst upp finns en damm som håller nivån i Nedre Virken. Dammen hade 1,7 meters fallhöjd vid karteringen och utgör ett definitivt vandringshinder. I fallsträckan i bäckens nedre delar finns dessutom en avsänkt damm. Arken sänktes 1906.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada området naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Skuggningen bör förbättras inom sämre skuggade partier. Man bör även överväga att åtgärda bäckens vandringshinder för att möjliggöra passage av fisk och andra djurarter i vattendraget.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1099 Valken bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Denna del av bäcken utgör en förhållandevis variationsrik rest i ett i övrigt ensartat och hårt påverkat vattendrag. Området är tydligt fysiskt påverkat, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Betydande delar utgörs av svagt strömmande till strömmande bäckmiljöer med sten- och blockrika botten och relativt höga naturliga kvalitéter. Strömstare och forsärla häckar vid bäcken. Strömstare nyttjar dessutom regelbundet vattendraget som rast- och övervintringslokal.

Beskrivning

Bäcken som är 1,3 kilometer rinner mellan sjöarna Arken och Bysjön vid Adelsnäs. Naturvärdesobjektet omfattar en 350 meter lång sträcka vid Valken och Gamla Sunneborg. Den fortsatta beskrivningen avser denna del. Bäcken har ett rakt till småringlande ringlande lopp. Större delen av bäcken är välskuggad. Ung klibbal är vanligast, men ställvis växer även alm och lönn längs stränderna. I de nedre delarna finns sämre skuggade partier. Här rinner bäcken förbi en parkliknande miljö vid en gammal smedja som bland annat nyttjats som konferens- och festlokal. Bäckens bredd varierar från 2 till 10 meter, men är vanligen omkring 3 meter. Djupet är oftast några få decimeter. Död ved saknas i vattnet. De övre 210 metrarna karaktäriseras av svagt strömmande vatten med stendominerad botten, men inslaget av blockrika strömmar är stort. De nedre 140 metrarna är bredare och djupare och består av en serie lugnflytande dammar med grovt bottenmaterial. Nivån i dammarna hålls av sju trösklar som vattnet forsar över.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av glest växande näckmossa, men även svalting noterades. Strömstare och forsärla häckar vid bäcken. Strömstare nyttjar dessutom regelbundet vattendraget som rast- och övervintringslokal. Även utter(NT) har noterats vintertid flera år strax nedströms avgränsningen av objektet.

Hela området är omgrävt eller kraftigt rensningspåverkat. 230 meter upp i området finns en stendamm. Från dammen har det tidigare gått en tub till Valken. Dammen är delvis avsänkt och hade fem decimeters fallhöjd vid kartering. Dammen utgör ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. På häradsekonomska kartan 1868-1877 anges vattendragets utlopp gå via ett dike norrut från Valken. Dikets utlopp i Bysjön låg ungefär vid det nuvarande utloppet från den anlagda dammen väster om Adelsnäs. På ekonomiska kartan från 1945 följer vattendraget dagens sträckning. Trösklarna i naturvärdesobjektets nedre delar har sammantaget bedömts utgöra ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Vid kartering skattades den sammanlagda fallhöjden till tre meter. Trösklarna är relativt nygjorda, gjorda av sten och block och tätade med duk. Innan trösklarna byggdes fanns här sannolikt en sammanhängande strömsträcka. Bäcken har en kraftigt modifierad hydrologi. Detta hänger främst samman med att avrinningen från nedre Virken letts om så att sjön avvattnas via ån. Ursprungligen rann Nedre Virken ut via Storå, Lilla Bjän och Kyrkogårdsån till Häcklasjön. Utanför naturvärdesobjektet är vattendraget påtagligt fysiskt påverkat, vilket bland annat hänger samman med sänkningen av Arken 1906. Ett kort stycke nedströms naturvärdesobjektet leds en del av vattenföringen norrut via några trummor till den anlagda dammen väster om Adelsnäs.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Området med trösklarna bör återställas och skuggningen bör förbättras inom sämre skuggade partier. Dammen bör åtgärdas så att passage av fisk och andra djurarter underlättas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1100 Kalvudden barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till gamla spärrgreniga grova träd som generellt är viktiga för krävande kryptogamer och vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid Åtvids-Falla på udden ut i Fallasjön finns en tallskog med inslag av ek, vårtbjörk och klibbal. Skogen är olikåldrig med ett stort inslag av gamla träd. Här finns mycket gammal vidkronig tall med pansarbark, en del gamla grova ekar och ett parti med gammal grov al. Området betas.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena sparas om de gamla träden sparas. Betet bör fortsätta.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1101 Åtvids-Falla hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till gammal senvuxna tall som är värdefulla för kryptogamer och vedinsekter. Här finns den rödlistade svampen tallticka(NT).

Beskrivning

Nordost om Hyttsjön finns en gammal hållmarkstallskog med inslag av gammal senvuxen gran. Området är bitvis brant och sluttar mot sydväst. I den nedre delen mot åker är skogen något yngre och en del löv förekommer. Tallticka(NT) som är rödlistad och skalbaggen bronsbjon som är en signalart har noterats i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1102 Följaren strandskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är kopplade till gamla tallar och aspar samt rikligt med död ved. Området bedöms vara värdefullt för bland annat kryptogamer, vedinsekter och fågelfaunan. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Vid sjön Följarens nordöstra del finns en strandskog som en remsa med gammal grov skog längs sjöns östra strand. Det finns tämligen allmänt med gammal tall med pansarbark och gammal asp med

håligheter i stammarna. Det är blockrikt och det finns rikligt med grov död ved. På marken finns signalarten svart trolldruva.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena utvecklas ytterligare om området lämnas för fri utveckling.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1103 Häggtomta barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet är knutet till förekomsten av gamla tallar och aspar vilket är värdefullt för mer krävande växt- och djurarter. Det bedöms finnas potential för att utveckla dessa värden.

Beskrivning

Cirka 500 meter nordväst om Häggtomta öster om sjön Följaren finns en bergbunden höjd med gammal tall och ett mindre inslag av gran och asp. Enstaka tallar har utvecklat pansarbark. I enstaka gammal asp finns det håligheter. Det är delvis storblockigt. Signalarten gullocksmissa är noterad i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena utvecklas ytterligare om området lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 1104 Hagsätter barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet är knutet till förekomsten av gamla tallar och senvuxna granar vilket är värdefullt för mer krävande växt- och djurarter. Det bedöms finnas potential för att utveckla dessa värden.

Beskrivning

Cirka 700 meter nordväst gården Lilla Örsätter, öster om riksväg 35, finns en bergbunden höjd med gammal tallskog med insprängda små bergimpediment. Det sluttar i öster ned mot en sumpskog. Enstaka tallar har utvecklade pansarbark. Det finns även sparsamt med gammal senvuxen gran. Signalarten kattfotslav samt gammelgranlav är funnen i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena utvecklas ytterligare om området lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 1105 Axsjön barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Tillgången till gamla tallar och rikligt med död ved är värdefullt för mer krävande växt- och djurarter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Norr om Axsjön, sydväst gården Lilla Örsätter ligger en storblockig sluttning med en mindre lodvägg. Gran dominerar tillsammans med tall. Det finns även ett liten inslag av klibbal, asp, björk och ask. Det är gott om grova träd och död ved. Gammal tall med utvecklad pansarbark förekommer tämligen allmänt. Signalarterna svart trolldruva och blåmossa finns registrerade för området.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas för fri utveckling för att de höga naturvärdena skall utvecklas ytterligare.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 1106 Lilla Örsätter hagmark

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns naturvärden knutna till gamla ädellövträd som är värdefulla för bland annat kryptogamfloran. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området är åkerholme som är i ett igenväxningsskede. Det ligger strax söder om gården Lilla Örsätter. En del riktigt gamla, spärrgreniga grova ekar och lindar finns kvar sedan området betades. En lind har en diameter över en meter. På träden finns signalarten gulpudrad spiklav. Även grå punktlav är noterad. Det finns fläckar med gräsmarksväxter.

Bibehållande av värdena

Frihugg de grövre träden och gallra bland de yngre samt röj i buskskiktet. Kan betet upptas igen vore det positivt för de höga naturvärdena.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Axån. I Övrigt saknas skydd.

Å 1107 Hemön tall- och lövskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Den flerskiktade, fuktiga skogen med inslag av grova träd av löv och tall samt död ved är värdefullt för ett rikt växt- och djurliv. Markfloran är rik och träden och buskarna gynnar ett rikt fågelliv. På fastlandsdelen finns den rödlistade talticka(NT) på grova tallar.

Beskrivning

Hemön ligger i sjön Örens södra del och kallas även Smultronön. Närmast norr om huset Torp på fastlandet finns ett smalt skogsbestånd mot ön med ett tiotal riktigt gamla och grova tallar. Den rödlistade svampen talticka(NT) är noterad på några av dessa tallar. Även på Hemön finns gamla tallar spritt men här dominerar lövträden, till exempel klibbal och ek. Inslaget av medelgrova till grova individer är relativt stort. Buskskiktet är rikt med bland annat hägg, skogstry, benved, svarta vinbär, fläder,

druvfläder, krusbär och trubbhagtorn. Miljön är fuktig med en lundartad flora med rikligt av signalarterna trolldruva och ormbär. Det finns relativt rikligt med död ved av olika grovlek på marken och som torrträd. På klenare pinnar i markskikten har scharlakansröd vårskål noterats. I träden förekommer bohål. Hålbyggande fåglar som noterats under häckningstid är till exempel skogsduva, större hackspett och nötväcka. De rödlistade arterna gröngöling(NT) och spillkråka(NT) har också observerats. Fågellivet i övrigt är rikt med stare(VU), entita, talgoxe, blåmes, rödhake, svarthätta, trädgårdssångare, lövsångare, gransångare, svartvit flugsnappare, trädkrypare, bofink, gärdsmyg, koltrast, ringduva, skogssnäppa och gök. Under häckningstid har även morkulla skrämts upp från marken. Runt ön och mellan ön och fastlandet finns mer eller mindre breda vassar som hyser arter som rörsångare. Ön som består av isälsvmaterial bildades under 1800-talet i samband med ett sjösäkningsföretag.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om skogen bibehålls och får utvecklas vidare till en orörd flerskiktad lövskog med inslag av grova tallar. Gamla träd och stående och liggande död ved ska sparas.

Skydd: Området ligger inom vattenskyddsområde för vattentäkt. Hemön får endast disponeras av vattentäktsinnehavaren. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1108 Åtvids-Torp barrskog och fd skogsbete

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Ett stort inslag av grova och senvuxna träd, en del död ved och skogsbeteskaraktär är värdefullt för mer krävande växt- och djurarter, bland annat vedinsekter. I området finns de båda rödlistade arterna knärot(NT) och tallticka(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax nordväst om bebyggelsen vid Åtvis-Torp Östergården finns en bergklack med omgivande sluttningar i alla riktningar. Området hör ihop med ett naturvärdesobjekt i öster. Här har förmodligen tidigare varit ett gammalt skogsbete. Den östra delen är en ravinsänka med sluttningar åt nordost, där det bitvis är väldigt blockigt. I den centrala delen finns bergklacken som en höjdplatå. Mot söder och i väst är sluttningarna bitvis skarpa. Skogen är olikåldrig och har karaktären av gammalt skogsbete med en viss igenväxning, i hela området finns gammal grov tall och grov gran. Tallarna har bildat pansarbark. Inslag av ek, oxel, asp, ask, rönn, björk, lönn och hassel finns. Död ved finns mest som stående döda träd och enstaka lågor. På marken hittas den rödlistade orkidén knärot(NT) och på tall finns den rödlistade svampen tallticka(NT). Signalarter som noterats är de båda skalbagarna svart praktbagge och granbarknagare.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om området tillsvidare lämnas orört. Död ved i olika former och dimensioner bör sparas.

Skydd: Saknas

Å 1109 Åtvids-Torp barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla barrträden är värdefulla för bland annat den lägre faunan. Här finns spår efter den rödlistade skalbaggen reliktbody(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Området består av en liten bergklack med gammal skog mellan vägen ut mot Näset och sjön Ören vid Åtvids-Torp . Här finns mycket gamla grovbarkiga tallar och ett inslag av gammal gran. Det finns enstaka döende träd. På flera av tallarna finns gnagspår av den rödlistade skalbaggen reliktbody(NT). Bland signalarterna finns granbarkgnagare, grovticka och blåsippan.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Örens strand. I övrigt saknas skydd.

Å 1110 Åtvids-Torp barrträd

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Detta naturvärdesobjekt har värden knutna till de gamla tallarna som är viktiga för vedinsekter. Här finns också den rödlistade svampen tallticka(NT).

Beskrivning

Väster om Sandvik ut mot Näset vid Åtvids-Torp finns ett varierat område med bergklackar, sluttningar och bitvis blockig terräng. På bergklackarna finns gammal tall. Ett inslag av gran, björk, ek, rönn och en finns. I hela beståndet finns överståndare av tall, en del av dessa är grova. Död ved finns sparsamt. På tall finns den rödlistade svampen tallticka(NT). Signalarten svart praktbagge är också noterad.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 1111 Åtvids-Torp tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De mycket gamla tallarna har stor värde för bland annat vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om Sandvik intill sjön Ören finns en sluttning med gammal mycket gammal tallskog. Det finns inslag av 250-åriga träd. Tallarna har utvecklad pansarbark.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena sparas om de gamla träden får stå kvar. Död ved bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Ören. I övrigt saknas skydd.

Å 1112 Näset barrnatureskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Hög och jämn luftfuktighet, stort inslag av senvuxna träd och rikligt med död ved är faktorer som bidrar till naturvärdena. Här finns ovanligt gamla tallar. Området är viktigt för bland annat vedsvampar och vedinsekter. De rödlistade svamparna tallticka(NT) och ullticka(NT) finns noterade i området. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Detta är ett bergbundet område ute på Näset vid Åtvids-Torp med bitvis branta sluttningar ned mot sjön Ören i väster och i norr. Här växer en gammal hållmarkstallskog Skogen är olikåldrig med överlag mycket gammal tall, en del så gamla som 250- 300 år. Ett större inslag av gammal björk finns. Området har förmodligen brunnit för länge sedan. Det finns gott om död ved i form av lågor och torrakor.

Mot udden Predikstolen österut fortsätter den nordostvända långsträckt branten/sluttningen ned mot sjön. Gran är här det dominerande trädslaget, men det finns inslag av asp , björk, rönn, hassel och gammal tall. Även här finns det mycket död ved både stående och liggande.

I området har man hittat de båda rödlistade vedsvamparna tallticka(NT) och ullticka(NT). Här har också signalarten stubbspretmossa noterats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört för fri utveckling och om död ved som uppkommer sparas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2012. Strandskydd gäller inom 100 meter från Ören.

Å 1113 Näset lövrik barrnatureskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Det är gott om grova barrträd som är värdefullt för bland annat vedinsekter. Området hyser en rik markflora.

Beskrivning

Ett varierat område som vetter mot Svartviken i sjön Ören. Det är plan bördig mark i den östra delen och rikblockigt med småbranter i den västra delen. Området domineras av grova tallöverståndare och gammal grov gran. Här finns också grov asp och ett inslag av al, rönn, ek, hassel och sälg. Här fanns gott om grova träd, grövre än 70 cm, av både tall och gran. Signalarter som hittats är svart praktbagge, granbarknagare, svart trolldruva, sårläka, blåsippa och smal svampklubba.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 1114 Jarlmossen barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är betespräglat med en rik markflora och har rikligt med grova träd som är värdefullt för mer krävande vedinsekter och vedsvampar. Här finns de rödlistade arterna reliktböck(NT) och tallticka(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Längst in i Svartviken intill sjön Ören finns ett varierat område med en bergklack i väster och ett surdråg med al i den östra delen. Skogen är olikåldrig med ett stort inslag av gamla tallar 160-170 år gamla och enstaka ännu äldre. Området har förmodligen nyttjats som bete långt tillbaka i tiden och är betat idag. Död ved finns sparsamt mest som stående döda träd. På tallved finns spår efter den rödlistade skalbaggen reliktböck(NT) och signalarten svart praktbagge. På tallarna har också fruktkroppar noterats av den rödlistade svampen tallticka(NT). På marken finns signalarterna korallrot, blåsippa och blomkålssvamp.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området undantas avverkning och död ved som uppkommer sparas. Betet bör fortsätta.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1115 Amerika hällmarkstallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns biologiska kvalitéer knutna till gamla senvuxna tallar, granar och lövträd, enstaka grova ekar samt både stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier i såväl solexponerade som skuggiga lägen. Detta gynnar bland annat olika vedinsekter. Här finns den rödlistade vedsvampen tallticka(NT).

Beskrivning

Området ligger väster om Dalsjöns nordvästra hörn och består av en västvänd sluttning och tre mindre bergklackar med svackor emellan, vilka är bördigare. Här växer en hällmarksskog med senvuxna tallar och ett inslag av senvuxen gran och löv. Skogen är olikåldrig med inslag av gamla vidkroniga pansarbarkstallar. Några grova ekar finns i områdets södra del. På tall har den rödlistade svampen tallticka(NT) noterats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls och utvecklas om gamla vidkroniga tallar hålls frihuggna så att stammarna solexponeras och ett urval av yngre tallar gynnas och frihuggs för att kunna bli grova. Död ved sparas. Tillgången på död ved kan påskyndas genom fällning och skadande av enstaka träd. Plockhuggning av gran kan ske vid behov för att släppa in ljus.

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts 2009.

Å 1116

Väster om Dalsjön barrskog

Området ingår numera som en del i Å 395 Dalsjön barrskog och rasbrant

Å 1117 Dalsjön barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla tallarna är värdefulla för bland annat vedinsekter.

Beskrivning

Vid Dalsjöns södra del finns ett berg och en sluttning ner mot sjön med gammal tallskog. De flesta tallarna är över 150 år gamla. I tallarna lever signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1118 Alserum Fällgölen barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till förekomsten av riktigt gamla barrträd och död ved. Generellt är detta värdefullt för mer krävande växter och djur.

Beskrivning

Nordväst om Alserum finns en nordvänd brant sluttning med ett litet område med gammal skog som sparats efter en tidigare avverkning intill. Här finns riktigt gamla granar och tallar med inslag av minst 150-åriga träd. Det är ett visst inslag av död ved.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1119 Alserums gård hällmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här är det ett stort inslag av gamla och senvuxna träd. En bedömning är att det sannolikt finns bland annat rödlistade vedinsekter knutna till de gamla tallarna och veden. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax nordväst om Alserums gård ligger ett berg med gammal tallskog. Här har varit orört länge och många av tallarna är rejält gamla här finns säkerligen en del 200-åriga träd. Det är ett visst inslag av död ved.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området i stort sett lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar. En del yngre gran kan behöva tas bort i kanterna.

Skydd: Saknas

Å 1120 Alserum barrskog

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

Här finns många gamla tallar som är eller snart kommer att bli lämpliga för bland annat rödlistade vedinsekter.

Beskrivning

Nordost Hyttkärret vid Alserum finns ett berg med gammal hållmarkstallskog.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör ligga kvar.

Skydd: Saknas

Å 1121 Alserum sprickdal

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

I området finns det rikligt med gamla grova granar, gammal hassel och lodytor. Död ved finns som granlågor. Kryptogamfloran är värdefull. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost om Alserum finns en lite sprickdal bevuxen med gammal barrblandskog med inslag av hassel. Trädskiktet domineras av gran men här finns också tall och inslag av vårtbjörk och asp. Här är marken näringsrik och det finns inslag av lundväxter som signalarterna vårärt och trolldruva. På lodytor växer mossor, bland annat rikligt med porellor. Andra signalarter som noterats i området är långfliksmossa, stubbspretmossa och hasselticka. Även skrifflav är noterad.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdet ska bestå krävs att området lämnas för fri utveckling.

Skydd: Saknas

Å 1122 Alserum blandsumpskog

Naturvärdesklass: 4 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 63

Naturvärdesbedömning

De gamla barrträden är värdefulla för vedinsekter. Här finns också den rödlistade arten vedtrappmossa(NT).

Beskrivning

Cirka 800 meter nordost om gården Alserum finns en talldominerad barrskog med gott om riktigt gamla tallar. I vissa delar finns även inslag av gran. På en del av dessa hittades spår av skalbaggen och signalarten granbarkgnagare. Längst i norr ingår även en liten sumpskog med mycket död ved. Här har den rödlistade vedtrappmossan(NT) hittats.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1123 Alserum hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet är knutet till ett stort inslag av gamla och senvuxna tallar. Området bedöms vara av värde för bland annat för vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 900 meter ostnordost Alserums gård finns ett berg med gammal tallskog och stort inslag av hållmarker. Tallarnas ålder ligger säkerligen mellan 150 och 200 år. Det finns enstaka lågor och torrakor av tall. Här har spår hittats av skalbaggen och signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1124 Svenstorp barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Många av tallarna är riktigt gamla och är snart lämpliga för bland annat rödlistade vedskalbaggar.

Beskrivning

Nordväst Svenstorps gamla tomt inom Alserums ägor finns en gammal talldominerad barrskog på ett berg med sluttningar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1125 Sjöände bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De mycket speciella miljö- och klimatbetingelser som råder i brantskogar av denna typ innebär att man här kan förvänta sig en rad känsliga och ovanliga växter och djur. På bland annat bergväggens lodytor och överlutor förekommer flera intressanta signalarter av lavar och mossor, de senare tämligen rikligt. Den rödlistade arten grymig filtlav(NT) har hittats i området. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 500 meter nordnordost Sjöände och Antvardens nordspets finns en sydbrant med gles äldre skog av asp, vårtbjörk och på bergtoppen tall. I den ljusexponerade branten växer även fågelbär, rönn, senväxt ek och några äldre hasselbuketter. Här och där finns högstubbar samt relativt gott om klenare död ved. I väster gränsar bergfoten mot en sumpskog vilket sannolikt ger en förhöjd luftfuktighet i denna del.

En rödlistad art, grymig filtlav(NT) har registrerats. Här finns även laven rostfläck samt fällmossa, klippfrullania, guldocksmossa och platt fjädermossa, samtliga signalarter.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden bevaras om skogen i och nedanför branten får fortsätta utvecklas relativt fritt. På höjden bör ett flertal äldre tallar samt allt löv lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1126 Sågbäcken skogsbäck

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63, 100

Naturvärdesbedömning

Sågbäcken är en typisk skogsbäck och utgör en värdefull naturmiljö. Den är tydligt fysiskt påverkad, men har fortfarande kvar betydande naturliga karaktärer. Högst värden finns inom bäckens två limniska nyckelbiotoper och två potentiella limniska nyckelbiotoper. Tillsammans utgör dessa 6 respektive 9 procent av naturvärdesobjektets längd. Dessa partier är variationsrika med såväl lugnflytande som svagt strömmande och strömmande partier och omväxlande bottenförhållanden. Grövre bottenmaterial dominerar, men ställvis är även sand vanligt. Flera partier är storblockiga. Vattendraget ingår i en mindre skoglig nyckelbiotop (objekt 38) och ett större skogligt naturvärdesobjekt (objekt 39). Sågbäcken är av kommunalt värde för naturvården.

Beskrivning

Bäcken i sin helhet är 6,3 kilometer lång, har 33,9 meters fallhöjd och rinner i en vid båge österut från Storvedsgölen till Övre Sund. Naturvärdesobjektet omfattar de nedre 4,9 kilometrarna av vattendraget. Den fortsatta beskrivningen avser denna del. Bäcken har ett rakt till ringlande lopp. Merparten är välskuggad och kantas av klippal, bitvis med stort inslag av gran och björk. 24 procent av längden är dock sämre skuggad. Större delen av dessa partier rinner över halvöppna till öppna våtmarker. Död ved finns oftast bara i ringa omfattning i vattnet. Flera sträckor med rikligare förekomst finns dock. Bäckens bredd varierar från 1 till 15 meter, men är i allmänhet 2 till 4 meter. Djupet är i allmänhet från någon decimeter upp till en halvmeter. Vattenmiljön utgörs mest av lugnflytande vatten, vilket dominerar inom 69 procent av vattendragets längd. Inom dessa delar är sand och findetritius de vanligaste bottenmaterialen. Svagt strömmande till strömmande partier dominerar inom återstående 13 respektive 18 procent av längden. Här är block det vanligaste bottenmaterialet, men även sten och ställvis även sand och grus förekommer på många håll. Vid karteringen var vattnet påtagligt humusfärgat.

I bäcken finns två limniska nyckelbiotoper och två potentiella limniska nyckelbiotoper. Tillsammans utgör dessa 6 respektive 9 procent av naturvärdesobjektets längd. Det nedersta området börjar 220 meter uppströms Övre Sund och omfattar de nästföljande 420 metrarna. Här finns en potentiell limnisk nyckelbiotop med varierande förhållanden. De nedre delarna är flacka och kantas av fuktiga, grandominerade skogar, men här och var finns också öppnare våtmarkspartier. Vattenmiljön karaktäriseras av lugnflytande till svagt strömmande vatten med storblockig botten och ett ställvis stort inslag av sand. Dessa delar tycks vara påverkade av sänkningar nedströms. I de centrala och övre delarna faller terrängen lite mer. Här dominerar strömmande, blockrika partier, men området är heterogent och inslaget av lugnare partier stort. Här och var finns tydliga spår av rensningar, men merparten tycks vara opåverkat av fysiska ingrepp. Området har en god restaureringspotential.

Nästa område utgör en limnisk nyckelbiotop. Den börjar knappt 1,8 kilometer längre upp efter bäcken och omfattar de nästföljande 180 metrarna. I områdets centrala del mynnar bäcken från Stor- och Lillgöl. Här finns en varierad sträcka dominerad av sten- och blockrika strömmar, men med ett stort inslag av lugnvatten och svagt strömmande, steniga partier. I områdets nedre del finns ett naturligt vandringshinder där vattnet forsar utför två hållar med en liten mellanliggande hölja. Hållarna bedömdes utgöra ett partiellt hinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Smärre spår av rensningar finns längst ner i området. Ett trettio-tal meter uppströms området faller vattnet utför ytterligare en håll. Denna passage bedömdes vara passerbar för öring, men utgöra ett partiellt vandringshinder för mört och andra svagsimmande arter. Hindret har sannolikt uppstått genom rensningar.

Nästa limniska nyckelbiotop börjar 570 meter längre upp och omfattar de följande 230 metrarna. Delar av området rinner över ett hygge medan andra delar är mer välskuggade. Området är mycket rikt på död ved i och kring vattnet. Stora delar utgör en skoglig nyckelbiotop. Vattenmiljön är variationsrik med lugnare partier med mellanliggande nackar med svagt strömmande till strömmande vatten. Sandbotten dominerar, men inslaget av grus, sten och block är ofta stort. Inga spår av fysiska ingrepp i vattenmiljön noterades vid karteringen.

Det översta området utgörs av en potentiell limnisk nyckelbiotop och omfattar naturvärdesobjektets övre 150 meter. Här finns en svagt strömmande till strömmande sträcka kantad av glest stående klippal och björk. Sten och block dominerar. I de övre delarna finns en brant, blockrik fallsträcka i anslutning till lämningarna efter en gammal såg. Branten utgör ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Hindret har sannolikt skapats av rensningar. Vid karteringen försvårades passagen av en bröt. Spår av försiktiga resningar finns även här.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen omväxlande av starr, mannagräs och näckmossa, men även förgätmigej, näckros, igelknopp, svalting och bladvass hörde ställvis till de vanligare arterna. Dessutom påträffades gul svärdslilja, sjöfräken, ältranunkel och gräsnete. Strömstare har observerats.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Restaureringsåtgärder bör utföras inom fysiskt påverkade partier, men främst styras till områden i och kring vattendragets kärnområden och fallsträckor. Död ved bör bli betydligt vanligare i vattnet. Bäckens onaturliga vandringshinder bör åtgärdas.

Skydd: Strandskydd.

Å 1127 Sundhagen barrskog och sumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns rikligt med gamla och senvuxna träd och död ved. Området är värdefullt för såväl lavar, mossor, insekter och för fågellivet. Det finns fler olika rödlistade arter och signalarter. Nyckelbiotoper.

Beskrivning

Norr om den lilla sjön Nedre Sund finns en barrskog som mot nordost över i en blandsumpskog.

I västra halvan av området finns en djup sänka med mycket stora block i en sluttning ned mot sjön. Gran är det dominerande trädslaget men inslag av tall, asp, ek, björk, sälg och al finns. Ned mot sjön finns en del hasselstrutar. Området är bördigt vilket bland annat blåsippa, vårärt och skogssallat i fältskiktet indikerar. Utmärkande är den stora mängden död ved. Här finns lågor av olika ålder, nedbrytningsgrad och trädslag samt en del stående döende träd. Antagligen är flera av träden i den stående skogen innanrötade och fler stormfällan är att vänta. Den rödlistade svampen ullticka(NT) och signalarten fällmossa finns här.

Den östra halvan består av en orörd sumpskog/mosse i en sänka, samt en kort brant nordsluttning ned mot sumpskogen. I öster växer en gles tallskog med mycket gamla pansarbarkstallar, som övergår alltmer till en tät blandsumpskog med inslag av gran, björk och al. Runtom hela sumpskogen/mossen finns en väl utvecklad lagg med inslag av gran, björk och al. Det finns mycket gott om senvuxna träd och lövträden har sockelbildningar. Det finns gott om död ved i olika former som stående döda och döende träd, både klana och grova samt en hel del lågor främst i nordsluttningen. Spår efter hackspettar finns på flera träd. Här finns de båda rödlistade arterna knärot(NT) och vedtrappmossa(NT). Här finns också signalarterna missne och kattfotslav samt gammelgranslav och skriftlav. Det är också mycket gott om blodlav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Död ved bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. Det är generellt markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1128 Oxhagen barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till dels solexponerade tallar och död ved av värde för vedinsekter och dels av fuktigare skogsmiljöer med inslag av gamla träd som är värdefullt för bland annat kryptogamfloran.

Beskrivning

Cirka 500 meter norr om sjön Nedre sund finns två barrskogsbestånd som bedömts som naturvärdesobjekt. Det södra delområdet är en mosse i den västra delen och en mindre bergsklack i den östra delen. På mossen växer en olikåldrig flerskiktad tallskog med inslag av gamla träd och en mindre andel löv. I den västra och norra delen av mossen finns en fin lagg och lövträden växer på socklar. Blodlav förekommer rikligt. Här finns också skriftlav. Det finns endast lite död ved. På bergsklacken växer en gammal tallskog där de flesta tallarna har pansarbark, här finns också ett inslag av gran och asp. Det finns relativt gott om död ved i form av lågor och något torrträd.

I det norra delområdet finns i väster en väl exponerad bergsklack med ett glest tallbestånd och i öster en sluttning med ett något tätare bestånd där tall och yngre gran dominerar. Ett litet inslag av löv finns. Tallarna är cirka 150-åriga och har pansarbark. Död ved förekommer sparsamt i form av någon låga, torraka och en högstubbe. Här finns signalarterna svart praktbagge och blåmossa samt grynnig blåslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena kommer att förstärkas och utvecklas om mossen och barrskogen lämnas i stort sett orörd. En försiktig plockhuggning av yngre tall och gran kan möjligen ske utan att naturvärdena förstörs.

Skydd: Generellt markavvattningsförbud gäller. I övrigt saknas skydd.

Å 1129 Djävlemossarna sumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har potential att utveckla högre naturvärden knutna till gamla och senvuxna träd och död ved i fuktig till blöt miljö.

Beskrivning

Området som ligger cirka 500 meter väster om Löckrumsgöl söder om Falerum består av en mosse och en nordvänd sluttning. Mossen domineras av olikåldrig tallskog. Här finns ett flertal gamla pansarbarkstallar och ett inslag av senvuxen gran och al. Alen växer på socklar. Laggen är mycket fin men är tyvärr delvis sönderkörd. Förmodligen är här mycket blött och fuktigt året om. Grov död ved finns sparsamt i form av lågor och torrakor. Klen död ved finns det något mer av. Sluttningen är delvis avverkad pga av stormskador men är ändå väldigt fin och kan utvecklas, här ligger en del gamla och nya lågor som bör få ligga kvar. I området finns signalarten missne samt gammelgranslav och skriftlav.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden bevaras och utvecklas om det lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1130 Löckerumsgöl bäck

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken är förhållandevis opåverkad av fysiska ingrepp och utgör värdefull naturmiljö. Högst värden finns inom bäckens potentiella limniska nyckelbiotop som omfattar 37 procent av naturvärdesobjektets längd. Området är variationsrikt och karaktäriseras av svagt strömmande och blockrika partier. Inom området finns flera storblockiga delar. Delar av området rinner också i en ravin.

Beskrivning

Bäcken i sin helhet är 900 meter lång, har i storleksordningen 5 till 10 meters fallhöjd och rinner i nordostlig riktning från Nedre Sund till Löckrumsgöl. Naturvärdesobjektet omfattar de nedre 340 metrarna av vattendraget. Den fortsatta beskrivningen avser denna del. Bäcken har ett ringlande lopp. Större delen är välskuggad och kantas omväxlande av klibbal, björk och gran. Ett sämre skuggat parti där bäcken rinner över en våtmark med öppna partier finns dock. Död ved finns oftast bara i ringa omfattning i vattnet. Bäckens bredd varierar från 1 till 10 meter, men är i allmänhet 2 till 3 meter. Djupet är oftast 2 till 3 decimeter. Vattenmiljön utgörs mest av lugnflytande partier med sandbotten, vilket dominerar inom 63 procent av naturvärdesobjektets längd. 50 till 180 meter uppströms Löckrumsgöl finns dock en fallsträcka. Området utgör en potentiell limnisk nyckelbiotop och omfattar de resterande 37 procenten av längden. De nedersta delarna rinner i en ravin medan återstående delar omges av flackare marker. Omgivningarna är bitvis blockrika och längs stränderna växer en välskuggande zon med klibbal, gran och björk. I områdets centrala och övre delar finns förhållandevis mycket död ved i vattnet. Vattenmiljön

är variationsrik och karaktäriseras av blockrika och svagt strömmande delar. Här och var grusdominerade och storblockiga områden samt inslag av såväl lugnflytande som strömmande vatten. Längst ner rinner bäcken utför en brant med stora, mossbeklädda block. Vattnet rinner under och mellan blocken. Blockbranten bedömdes utgöra ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Hindret är naturligt, men passagen har sannolikt försvårats genom sänkningen av Löckrumsgöl. Här och var finns spår av försiktiga rensningar. Dessutom finns otydliga rester efter något som kan ha varit en enkel damm. Området har dock fortfarande kvar höga naturliga kvalitéer. Dessutom har det en god restaureringspotential.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen omväxlande av näckmossa, gul näckros, igelknopp, mannagräs och starr. Dessutom påträffades ältranunkel.

Naturvärdesobjektet är förhållandevis opåverkat av fysiska ingrepp i vattenmiljön. Knappt hälften av längden bedömdes vara mer eller mindre opåverkad medan resterande delar bedömdes vara försiktigt rensningspåverkade. De nedre delarna 50 metrarna är påverkade av sänkningen av Löckrumsgöl. Uppströms objektet är de resterande 0,6 kilometrarna upp till Nedre Sund omgrävda och kraftigt fördjupade. Dessa ingrepp hänger samman med sänkningen av Nedre Sund 1903.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Restaureringsåtgärder bör utföras inom fysiskt påverkade partier, men främst styrs till områden i och kring den potentiella limniska nyckelbiotopen. Död ved bör också bli betydligt vanligare i vattnet.

Skydd: Strandskydd.

Å 1131 Tingetorpsfåran vattendrag

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi G L

Referenser: 30, 41, 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken från Stora Bergsjön till Storån är tydligt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Inom betydande delar har bäcken skurit sig ner i sedimenten och bildat fina raviner. Högst värden finns inom bäckens två potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans utgör 28 procent av naturvärdesobjektets längd. Här finns variationsrika och förhållandevis opåverkade ravinmiljöer med meandrande, lugnflytande partier och blockrika fallsträckor med stort inslag av forsande vatten. Klassad del av bäcken ligger inom riksintresset Uknadalen.

Beskrivning

Bäcken mellan Stora Bergsjön och Storån vid Falerum är i sin helhet 2,9 kilometer långt, har i storleksordningen 35 till 40 meters fallhöjd. Naturvärdesobjektet omfattar de nedre 2,0 kilometrarna av vattendraget. Den fortsatta beskrivningen avser denna del.

Bäcken har ett varierande lopp dominerat av ringlande partier. Merparten är välskuggad och kantas av ett klibbaldominerat trädsikt. Betydande delar med sämre skuggning finns dock, främst inom de centrala delarna. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Bäckens bredd varierar från 0,5 till 7 meter, men är i allmänhet 1,5 till 2,5 meter. Djupet är oftast någon eller några få decimeter. Ett indämt parti avviker med större bredd och djup. Vattenmiljön utgörs mest av lugnflytande vatten, vilket dominerar inom 81 procent av naturvärdesobjektets längd. Inom dessa delar är sand och findetritius de vanligaste bottenmaterialen. Resterande delar utgörs av fallsträckor med grövre, blockdominerade bottenar. Dessa delar finns främst inom objektets övre 360 metrarna där de första 230 metrarna domineras av svagt strömmande partier och de översta 130 metrarna karaktäriseras av forsar.

I bäcken finns två potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans utgör 28 procent av naturvärdesobjektets längd. Det nedre området börjar 580 meter uppströms utloppet i Storån och omfattar

de nästföljande 90 metrarna. Här har bäcken skurit sig ner i sedimenten och bildat en fin ravin. Ravinen fortsätter nästan hela vägen ner till till Storån och dessutom även ett kort stycke uppströms området. Längs stränderna dominerar ung klibbal, men här finns även ek, hassel och lönn som bidrar till en god skuggning av vattnet. Vattenmiljön karaktäriseras av ett meandrande lopp med lugnflytande vatten och en botten dominerad av findetritius och sand. Området har tidigare varit indämt av en damm 140 meter längre nedströms och sediment har avsatts i ravinbotten. Troligtvis finns fortfarande en viss indämningspåverkan.

Det övre området börjar 830 meter längre upp efter bäcken och omfattar de nästföljande 470 metrarna. Uppströms området återstår 40 meter av naturvärdesobjektet. Även här rinner bäcken i en ravin. Vattendraget är välskuggat och kantas av klibbal, ek, hassel, björk och lönn. De nedre delarna är meandrande och lugnflytande med findetritius- och sanddominerad botten. Dessa delar är orensade, men påverkade av rensningarna nedströms som skapat ökat erosion och sänkt åfåran. I de centrala och övre delarna är botten blockdominerad, men inslaget av sten är ställvis stort. Vattnet är mestadels svagt strömmande. Fallet ökar dock uppåt och inom de övre 100 metrarna forsar bäcken utför en blockrik brant där vattnet bitvis försvinner ner mellan blocken. Forsen utgör ett naturligt definitivt vandringshinder. I forsens nedre delar finns en avsänkt dammrest i sten och en del andra lämningar. De centrala och övre delarna utgörs av en mosaik av orensade och rensade partier. Merparten bedömdes vara orensad eller försiktigt rensad, men det finns även partier som utsatts för kraftigare rensningsingrepp.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen omväxlande av mannagräs, igelknopp, skogssäv och starr, men även näckmossa, förgätmigej, lånke och bredkaveldun hörde ställvis till de vanligare arterna. Dessutom påträffades hästsvans, andmat och svalting. Strömstare observerades vid karteringen.

Vid karteringen bedömdes 52 procent av längden vara omgrävd, 13 procent kraftigt rensningspåverkad och ytterligare 9 procent försiktigt rensad. De kraftigaste ingreppen har skett inom bäckens centrala delar där det finns ett 0,8 kilometer långt omgrävt parti. Stora ingrepp har även skett inom de nedre 0,6 kilometrarna där betydande delar är kraftigt rensningspåverkade eller omgrävda. 440 meter uppströms utloppet i Storån finns dessutom en dammrest i sten. Den är avsänkt, men har fortfarande en viss indämnande effekt inom uppskattningsvis 230 meter. Dammresten utgör ett partiellt vandringshinder för mört och andra svagsimmande arter. Uppströms naturvärdesobjektet är den återstående sträckan upp till Stora Bergsjön omgrävd och bitvis kraftigt fördjupad, vilket hänger samman med sänkningen av sjön och avvattningen av omgivande marker.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Restaureringsåtgärder bör utföras inom fysiskt påverkade partier, men främst styras till områden i och kring de potentiella limniska nyckelbiotoperna. Speciellt viktigt är att återställa naturligare tröskelnivåer och stoppa fortsatt erosion inom de nedre delarna av den övre potentiella limniska nyckelbiotopen. Död ved bör bli betydligt vanligare i vattnet. Bättre skuggning bör också åstadkommas inom sämre skuggade partier.

Skydd: Strandskydd

Å 1132 Märhålet ravinskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den fuktiga miljön kring bäcken, gamla träd och buskar, död ved som lågor och lodytor. Flera signalarter är noterade i området. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Väster om Friggestorp intill landskapsgränsen finns en bäckdal eller ravin med blockiga och delvis branta sluttningar med gammal granskog. Här är lövinslaget mycket stort främst av grov murken asp. I övre

delen av sänkan finns mycket hassel. I botten på bäckdalen växer grov klibbal. Här finns en hel del död ved av både gran och asp.

Markfloran är mycket rik med bland annat mycket blåsippra och vårärt. Signalarter som noterats i övrigt är gammelgranlav, glansfläck, kantarellmussling, svavelrisk och porellor.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2002.

Å 1133 Friggestorp tallskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns det ett stort inslag av gamla och senvuxna träd. De gamla träden i området är bland annat värdefulla för insektsfaunan. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax söder om Friggestorps gård finns en höjd med riktigt gammal tallskog. Många av tallarna är 150 år, enstaka ännu äldre. I kanterna finns inslag av löv, främst ek och asp. Gammal grov asp och torrträd förekommer sparsamt i området. På de äldsta tallarna syns spår av signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2005.

Å 1134 Bodsgård barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns mycket gamla, upp till över 230 år, gamla granar. Även tallarna är gamla. Det finns också död ved som lågor. Området är mycket värdefullt för kärlväxt- och kryptogamfloran samt för vedinsekter. Här finns bland annat den hotade arten liten hornfliksmossa(VU) tillsammans med ytterligare minst fyra rödlistade arter. Listan med noterade signalarter är lång. Största delen av området är nyckelbiotopklassat.

Beskrivning

Cirka 1,2 kilometer nordost om Gärdserums kyrka finns en nordsluttning med gammal granskog. Skogen är olikåldring med ett stort inslag av 150 årig gran. I övre delen av sluttningen finns gamla senvuxna granar som är ännu äldre. En av dem borrades och visade sig vara hela 230 år gammal (2008). På bergknallarna i södra delen finns även gamla 150 åriga tallar. Här finns relativt gott om död ved i form av lågor av olika ålder och nedbrytningsstadier. Längst i öster ingår även en liten sumpskog med omgivande sluttningar. På de gamla granarna finns rikligt med signalarten kattfotslav och gammelgranlav. På granlågorna finns de rödlistade arterna ullticka(NT), vedtrappmossa(NT) och liten hornfliksmossa(VU). Två andra rödlistade arter i området är druvfingersvamp(NT) och knärot(NT). Signalarter som noterats i området är grönpyrola, skarp dropptaggsvamp, vedticka, stor revmossa, blåmossa, vågig sidenmossa, grön sköldmossa, stubbspretmossa, nästlav, svart praktbagge och granbarkgnagare.

Den nordvästra delen är en höjdrygg med gammal tallskog. Här finns gott om senvuxna riktigt gamla tallar, främst i den norra delen. Ett inslag av gamla senvuxna granar finns också. På dessa finns rikligt med hänglavar. Även här har svart praktbagge noterats.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområden 2011.

Å 1135 Löjbäcken skogsbäck

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Löjbäcken är tydligt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Värdet är kopplat till de förhållandevis variationsrika och naturliga bäckmiljöerna med inslag av bland annat blockrika strömmar och meandrande partier. Vattnet är dessutom ovanligt klart.

Beskrivning

Löjbäcken är 600 meter lång, har 9,5 meters fallhöjd och rinner västerut från Öjsjön till Långsjön. Naturvärdesobjektet omfattar hela vattendraget. Bäckens lopp är mestadels ringlande, men i de övre och nedre delarna finns även meandrande partier. Den är välskuggad och kantas av mestadels av klibbal, björk och gran. Död ved finns oftast bara i ringa omfattning i vattnet. Ett 230 meter långt parti direkt nedströms en vägpassage i bäckens centrala delar avviker dock med något bättre förekomst. Passagen ligger 250 meter nedströms Öjsjön. Bäckens bredd varierar från 0,8 till 4 meter, men är i allmänhet omkring 2 till 2,5 meter. Djupet är oftast 1 till 2 decimeter. Vattenmiljön utgörs mest av lugnflytande till svagt strömmande vatten, vilket dominerar inom vardera 50 procent av längden. Botten utgörs omväxlande av findetritius, sand, grus, sten och block. Dessutom finns mindre inslag av lera och hällar. En stor del av fallhöjden återfinns inom ett 150 meter långt parti omedelbart nedströms vägpassagen. Detta område har god restaureringspotential. Sträckan är blockdominerad och har ett stort inslag av strömmande vatten, speciellt inom de nedersta delarna som faller brant. Här finns även flera kortare forsar, bland annat en passage där vattnet rinner utför en brant sluttande häll. Den brantaste sträckan utgör ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Hindret bedöms vara naturligt, men passagen har sannolikt försvårats av rensningar. Vid kartering hade bäcken ett kristallklart vatten.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av ältranunkel, mannagräs, igelknopp och starr, men även näckros, svalting, näckmossa, löktåg och hårslinga var ställvis vanliga.

Vid kartering bedömdes 49 procent av längden vara kraftigt rensningspåverkad och ytterligare 18 procent försiktigt rensad. Ingreppen har främst skett inom den 150 meter långa fallsträckan nedströms vägpassagen samt inom de närmast uppströms liggande 140 metrarna. Rensningarna har dock varit förhållandevis milda och främst berört fallsträckor med sten och block. Mellanliggande flackare partier med finare bottenmaterial bär färre spår av ingrepp. En 40 meter lång sträcka direkt uppströms vägpassagen avviker dock med kraftigare ingrepp och mycket block upplagda längs stränderna. Vägpassagen sker genom en trumma som utgör ett partiellt vandringshinder. Inom fallsträckan nedströms vägpassagen finns lämningar efter äldre kvarnverksamheter eller liknande. De nedersta delarna är påverkade av sänkningen av Långsjön.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Restaureringsåtgärder bör utföras inom fysiskt påverkade partier. Den 150 meter långa fallsträckan direkt nedströms vägpassagen bör prioriteras. Död ved i vattnet bör bli betydligt vanligare i vattnet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter.

Å 1136 Näset barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Barrskogsområdet är variationrikt med flera olika naturtyper, från torr hållmark via bördigare sluttning och sänka till surdråg med sumpskog. Det finns gamla träd och död ved i olika dimensioner. Området är värdefullt för kryptogamer och vedinsekter. Det finns flera signalarter noterade tillsammans med den rödlistade vedsvampen tallticka(NT).

Beskrivning

På Näset som går ut i södra delen av Öjsjön norr om Falerum finns ett varierat barrskogsområde. Längst mot norr finns en bergklack och en lång sluttning ned mot sjön Öjsjön. Terrängen består omväxlande av hållmarker, bördigare partier och enstaka fuktigare små partier. I den södra delen är terrängen bitvis blockig ned mot ett surdråg. Här växer en gammal tallskog med inslag av sevuxen gran. Det finns relativt gott om död ved på och omkring den dominerande bergsklacken. Den rödlistade svampen tallticka(NT) är noterad här tillsammans med skalbaggen och signalarten granbarkgnagare.

Mer centralt finns en bördig sänka ned mot ett surdråg omgivet av höjder. Här växer en olikåldrig till största delen orörd blandskog där gran dominerar. Inslaget av gamla träd är stort, åldern på de gamla tallarna och granarna är 150 år och äldre. Här finns gott om död ved både klen och grövre, mycket från 2000-talets stormar. Den östra delen är fuktigare och har bitvis mycket gammelgranlav på stammarna. Även här finns spår efter granbarkgnagare tillsammans med bronshjon, som också är en signalart.

Det långsträckt surdråget i en sänka passerar en sumpskog, en liten mosse och slutligen ett alkärr. Här finns senvuxen gran, senvuxen tall och al. Sumpskogen kantas av grövre gran och marken är bördig. Här finns marksvamparna rödgul trumpetsvamp och svavelrisk som är signalarter. Några fler signalarter som finns är långfliksmossa, stubbspretmossa och bronshjon. Här finns också grymig blåslav, skriftlav och gammelgranslav. Död ved finns sparsamt i form av någon grövre låga men mest klenare.

Strandnära vid Hällevedsviken finns gammal tallskog med inslag av hållmarker ända ner mot sjön. Här finns ett inslag av gamla grova pansarbarkstallar, en del mycket gamla. Ett inslag av senvuxen gran finns bitvis plus en del yngre gran. Död ved förekommer sparsamt. Signalarter här är korktaggsvamp, blomkålsvamp, blåmossa.

Mot sydost finns en långsträckt del söder ut fram mot länsvägen. Denna del är till stora delar bergbundet med i söder en skarp sluttning ned mot ett mindre sumpskogsområde. Tall dominerar på bergsklacken. Intill denna finns en del sevuxen gammal och grov gran samt ett inslag av asp. Här finns död ved i form av lågor och stående döda träd. Granbarkgnagare och gammelgranslav finns också här tillsammans med en annan signalart, svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Området är, förutom de sydliga långsträckt delarna vid sjön och mot vägen, skyddat som biotopskyddsområden 2010. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. Området ligger i sin helhet inom vattenskyddsområde för dricksvattentäkt.

Å 1137 Hägerstad barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns rikligt med gamla tallar som bland annat skulle kunna vara av intresse för vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 1,8 kilometer västnordväst om Nystad gård finns en sluttning ned mot en mosse och en höjd med gammal hållmarkstallskog. Här finns sparsamt med död ved. Tallarna har pansarbark. Naturvärdet varierar lite inom området, den östra delen något svagare.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved som uppkommer sparas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2016.

Å 1138 Nystad barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området bedöms ha naturvärden knutna till gamla och senvuxna träd och död ved, värdefullt för bland annat vedinsekter.

Beskrivning

Cirka 450 meter nordväst om Nystad gård finns en blockig sluttning med blandskog, med inslag av hassel. Här finns ganska mycket klen död ved. Inslaget av gamla tallar är stort. På höjden finns mycket enar. Skogen är olikåldrig och luckig. Här finns signalarterna långfliksmossa, blåsippa och bronshjon.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 1139 Hägerstad gransumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Det stora inslaget av gamla och senvuxna träd tillsammans med hög och jämn luftfuktighet gör detta område värdefullt för kryptogamer och vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Intill länsgränsen cirka 1,2 kilometer sydväst om Nystad gård finns detta område som består av dels en mycket gammal gransumpskog och dels ett mosaikartat område med bergklackar, små surdråg och mer flacka partier med blandskog. Gransumpskogen är nära 200-årig med mycket lite död ved. Blandskogen är gammal, tallen är äldst 160-170 årig och granen som dominerar är något yngre. Ett inslag av av asp

och björk finns med. Död ved finns ganska sparsamt både som stående torrträd torrakor och lågor. Signalarterna bronshjon och långfliksmossa har noterats, liksom gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området får utvecklas orört och död ved sparas.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2016. Markavvattningsförbud.

Å 1140 Edsviken rasbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns ett stort inslag av senvuxna träd och rikligt med lågor. Det sydvända läget gör att området är intressant för bland annat vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydost Ekenäs vid Edsviken finns en sydvänd brant och slänt med många gamla träd, främst grova aspar och riktigt gamla tallar. Här finns även en hel del död ved till exempel lågor av asp.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1141 Grävsätter lövnaturskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärden finns som rikligt med död ved och rikligt med lågor. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Sydost om Grävsätters gård strax söder om Kvarnån finns en nordvänd sluttning, bitvis ganska blockig. Området ingår i en större igenvuxen beteskulle som inte betats på lång tid. Här finns gott om grova gamla aspar. Flera av dessa är hålträd. Här är gott om död ved såväl stående som liggande, här finns både klen och grov död ved. Några naturliga asphögstubbar finns.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden bevaras om det lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från Kvarnån.

Å 1142 Kvarnån vattendrag

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken är kraftigt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Värdet är främst knutet till fallsträckorna, som omfattar 21 procent av vattendragets längd. Högst värden finns inom bäckens limniska nyckelbiotop samt de två potentiella limniska nyckelbiotoperna. Dessa områden utgör sammanlagt 15 procent av längden. Här finns variationsrika, svagt strömmande till strömmande partier med stort inslag av steniga och blockiga bottenar. Merparten rinner nere i raviner. Dessutom finns ett meandrande parti. Strömstare nyttjar regelbundet bäcken som rast- och övervintringslokal.

Beskrivning

Bäcken är 2,9 kilometer långt, har en fallhöjd på 22,4 meter och rinner i sydostlig riktning från Grävsjön till Vindommen. Naturvärdesobjektet omfattar hela vattendraget. Bäcken har ett rakt till ringlande lopp med mindre inslag av meandrande partier. 41 procent av längden är välskuggad. Dessa delar omges mest av klibbal, men även videbuskage och lönn hör ställvis till de vanligare arterna längs stränderna. Resterande delar är sämre skuggade och kantas av glesare trädskikt. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Bäckens bredd varierar från 0,8 till 6 meter, men är i allmänhet 1,5 till 2,5 meter. Djupet är oftast någon eller några få decimeter. Vattenmiljön utgörs mest av lugnflytande vatten, vilket dominerar inom 79 procent av vattendragets längd. Inom dessa delar är findetritius, lera och sand vanligast, men ställvis dominerar även block. Svagt strömmande till strömmande partier dominerar inom 15 respektive 6 procent av vattendraget. Här är sten och block vanligast. Dessa delar finns mellan Sparrholm och Vindåsen 0,4 till 1,0 kilometer uppströms Vindommen samt kring Nya Karlshage 0,3 till 0,6 kilometer nedströms Grävsjön.

I bäcken finns en limnisk nyckelbiotop som omfattar 5 procent av vattendragets längd. Dessutom finns två potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans utgör 10 procent av längden. Det nedre området utgörs av en potentiell limnisk nyckelbiotop. Den börjar 450 meter uppströms Vindommen och omfattar de nästföljande 200 metrarna upp till passagen under vägen mot Hannäs. Här rinner bäcken genom lövdominerade marker med klibbal, lönn, ask och enstaka ek och gran längs stränderna. I de nedre delarna har bäcken ett delvis meandrande lopp. Längre upp har vattendraget skurit sig ner i en ravin. Vattenmiljön är varierad och karaktäriseras av svagt strömmande vatten med stendominerade bottenar. De nedre delarna är något flackare och har ett relativt stort inslag av lugnflytande partier med finare bottenmaterial. Dessa delar är sannolikt orensade, men har skurit sig ner i sedimenten och rinner fram på en onaturligt låg nivå. Detta beror sannolikt främst på de omfattande rensningar som utförts nedströms. De övre delarna tycks bestå av en mosaik av orensade och mer påverkade partier. Störst ingrepp har sannolikt skett i de allra översta delarna där några delar till och med är omgrävda. Den gamla naturfåran syns här vid sidan av bäcken. Trots ingreppen hyser området fortfarande höga naturliga kvalitéer. Området har dessutom en god restaureringspotential.

Nästa område är också en potentiell limnisk nyckelbiotop. Den börjar 260 meter längre upp och omfattar de följande 90 metrarna av bäcken. Här rinner bäcken i en ädellövs-skogsbevuxen ravin med klibbal, lönn, ask och enstaka ek längs stränderna. Vattenmiljön är varierad och karaktäriseras av strömmande, sten- och blockrika partier med stort inslag av svagt strömmande vatten. Stora delar är sannolikt orensade, medan andra delar bär tydliga spår av ingrepp. Trots detta har området kvar merparten av sina naturliga karaktärer. Även detta område har god restaureringspotential.

Den limniska nyckelbiotopen ligger i bäckens övre delar. Området börjar ett trettiotal meter uppströms passagen under vägen mot Falerum och omfattar de nästföljande 140 metrarna. Här rinner bäcken i en fuktig ravin. Trädskiktet domineras av klibbal medan älggräs, skogssäv och ormbunkar dominerar i fältskiktet. Även bäckbräsma förekommer. Källpåverkade delar tycks finnas. Vattenmiljön utgörs mest av svagt strömmande partier med stendominerad botten. Områdets nedre gräns utgörs av en kvarndamm i sten. Dammen har tidigare dämt in betydande delar av området, men är numera avsänkt. Direkt nedströms dammen finns en brant fors över sten och block. Dammresten och forsens utgör ett definitivt vandringshinder. Eventuellt har hindret ett naturligt ursprung. I övrigt noterades inga spår av fysiska ingrepp.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av sjöfråken, igelknopp, bredkaveldun och andmat, men även mannagräs, bäckveronika, jättegroe och bladvass hörde ställvis till de vanligare arterna. Partier med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial avvek och dominerades av näckmossa. Utöver dessa

arter noterades även länke, svalting och gul näckros. Fiskfaunan består av abborre, lake och gers. Arterna fångades vid två elfisken som utfördes 1995 samt ett 2004. Den övre lokalen låg 0,5 kilometer nedströms utloppet ur Grävsjön och de två nedre 0,6 kilometer uppströms inloppet i Vindommen. Vid karteringen observerades signalkräfta. Strömstare nyttjar regelbundet bäcken som rast- och övervintringslokal.

Bäcken är kraftigt fysiskt påverkad. Vid karteringen bedömdes 78 procent av längden vara omgrävd, 8 procent kraftigt rensningspåverkad och ytterligare 3 procent försiktigt rensad. Dessutom finns ett vandringshinder 560 meter nedströms Grävsjön. Hindret består av en avsänkt kvarndamm och finns beskrivet ovan. 210 meter längre upp finns ytterligare en avsänkt stendamm. En kraftverkstubb har tidigare gått från denna damm ner till området kring den gamla kvarndammen. 70 meter längre upp finns resterna efter något som troligtvis varit ännu en stendamm.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Restaureringsåtgärder bör utföras inom fysiskt påverkade partier, men främst styrs till bäckens fallsträckor. Flera områden lämpar sig väl för åtgärder. Naturliga tröskelnivåer bör återställas inom de fördjupade delarna av den nedre potentiella limniska nyckelbiotopen. Död ved bör bli betydligt vanligare i vattnet. Bättre skuggning bör åstadkommas inom dåligt skuggade partier.

Skydd: Strandskydd.

Å 1143 Landbohov bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns senvuxen tall och ek i solexponerat läge som är värdefullt för bland annat vedinsekter. Här finns också den starkt hotade kärlväxten ryl(EN) som under senare tid såvitt känt inte hittats på någon annan plats i kommunen.

Beskrivning

Öster om Kyrkviken i Vindommen finns en bergbrant och skarpa sluttningar mot söder och mot landsvägen och sjön. I bergbranten som är solbelyst och varm finns gammal tall och gamla krattekar och gammal björk blandat med yngre träd av samma trädslag. På många av de gamla tallarna finns signalarten svart praktbagge, inte helt vanlig i dessa trakter. I sluttningen finns också på åtminstone en växtplats den ovanliga och rödlistade kärlväxten ryl(EN) som trivs i torra varma miljöer. Här finns en del död ved om än inga stora mängder.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och växtplatsen för ryl skyddas.

Skydd: Strandskydd gäller för delar inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1144 Åkerhagen hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Detta naturvärdesobjekt bedöms ha potential att utveckla väden knutna till den allmänna förekomsten av gammal tall som generellt är värdefullt för bland annat vedinsekter.

Beskrivning

Vid Åkerhagen vid Solvestad finns en bergklack med hållmarksskog. Här finns främst gammal pansarbarkstall men också ett inslag av gammalt löv och någon senvuxen gran.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört och om död ved som uppkommer sparas.

Skydd: Saknas

Å 1145 Åbäckshov hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns gammal senvuxen tall som är värdefullt för bland annat vedinsekter.

Beskrivning

Öster om Åbäckshov nära Hannäs kyrka finns en gammal hållmarkstallskog. Skogen är olikåldrig. De äldsta tallarna har pansarbark och flera av dem bär spår av brand. Ett litet inslag av gran finns, av vilka några är äldre och senvuxna. På tallarna finns spår efter signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört och om död ved som uppkommer sparas.

Skydd: Saknas

Å 1146 Lindalsgölen skogsgöl

Naturvärdesklass: 1

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 70, 106, 107, 108

Naturvärdesbedömning

Populationstypen av gröngrodor med både gölgroda och ätlig groda tillsammans är unikt för Sverige och måste betraktas som mycket skyddsvärt. Den ätliga grodan är inte bedömd som rödlistad i Sverige, medan gölgrodan klassas som sårbar(VU) på rödlistan och är föremål för ett särskilt åtgärdsprogram.

Beskrivning

Lindalsgölen ligger ganska undangömt uppe på berget cirka 700 meter öster om Hannäs kyrka och är en typisk näringsfattig göl med brunt vatten och lågt pH-värde. Omgivningarna utgörs av kuperad barrskog, med inslag av hållmark. Gölen kantas av en björkridå. Strandkanten är bredare i öster och söder med gungflyvegetation bestående av vitmossor, starr och vattenklöver. Bitvis växer också vass i strandkanten och näckrosor ute i vattnet.

Så sent som 1975 upptäcktes en tidigare okänd population av gröngrodor i sjön Vindommen nedanför Hannäs kyrka (se objekt 239). Under 2004 upptäcktes också förekomst av gröngrodor i Lindalsgölen norr om Vindommen. Till gruppen gröngrodor hör i Sverige gölgroda och ätlig groda. Släktskapet mellan arterna i denna grupp där även sjögroda ingår, är komplicerat. Ätlig groda är en hybrid mellan gölgroda och sjögroda, och kan till skillnad från många andra korsningar i djurriket fortplanta sig. Gröngrodorna vid Hannäs har tidigare efter läte och observationer bedömts vara ätlig groda. För att klargöra grodornas art/typtillhörighet har man studerat genetiken hos grodor från Lindalsgölen. Resultaten från de genetiska analyserna visar att populationen i Lindalsgölen består både av gölgrodor och ätliga grodor vilket är unikt

för Sverige. Det har spekulerats i om gröngrodorna i Hannäs är ursprungliga eller härstammar från en utplantering. De genetiska analyserna visar att populationen i Lindalsgölen antingen är ursprunglig eller introducerad från en närbelägen lokal. Gröngrodorna i Hannäs utgör sannolikt en relik från en tid med varmare klimat. Gröngrodorna är nämligen värmekrävande djur som leker sent på våren, i maj-juni. Det vindskyddade läget med berg i flera väderstreck som Lindalsgölen har medför varmt vatten och därför goda klimatförhållanden för de värmekrävande grodorna.

Under 2009 har Länsstyrelsen Östergötland anlagt sex nya lekdammar för grodorna vid Vindommen. Dessutom övervakas grodorna och deras livsmiljö regelbundet.

Bibehållande av värdena

En väl tilltagen skyddszon måste hållas vid eventuella avverkningar i närområdet till gölen. Dikning får inte ske. En uttorkning av omgivningarna är negativt, eftersom grodorna utnyttjar de fuktigare områdena. Förändrad vattenkemi och utplantering av fisk är andra möjliga hot mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd inom 100 meter från strandlinjen och markavvattningsförbud gäller generellt. Alla grod- och kräldjur i Sverige är fridlysta, vilket innebär att de inte får fångas in utan särskilt tillstånd.

Å 1147 Åsens naturreservat löv- och barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi F

Referenser: 104

Naturvärdesbedömning

Områdets biologiska värden är knutna till en rad olika företeelser. Här finns en stor biologisk mångfald knutna till gamla ädellövträd i såväl ljusöppen som fuktig miljö, gamla björkar, gamla aspar, gammal granskog, gammal tall, död ved av samtliga trädslag, blockiga rasbranter, hävdade örtrika marker, gles skog, rik blomning och vattenmiljöer. Kryptogamfloran är mycket värdefull med bland annat de stark hotade svamparna raggtaggsvamp(EN) och isabellporing(EN). Områdets rester av hävdgynnad flora och den rika fjärilsfaunan är rester efter gångna tiders slätter och beteshävd.

Området är lättillgängligt både med bil och på Östgötaleden som passerar genom reservatet. Man kan även följa en liten markerad reservatsslinga för att se reservatets mångfald av natur och kultur.

Beskrivning

Naturreservatet ligger utefter vägen mellan Falerum och Rumma i anslutning till gården Åsen. Området är kuperat med höjder som omger en grytformig sänka. Jordarten är morän förutom en ås genom området som utgörs av isälvsmaterial. Åsen är delvis en utflackad getryggsformation som bidrar till områdets karaktär. I granitberggrunden finns inslag av rikare grönsten vilket troligtvis bidrar till områdets frodighet. Reservatet domineras av ädellövrik lövskog belägen på före detta kulturmarker och av gammal barrskog uppe på höjderna. Det höga berget i östra delen med riktigt gammal och grov barrskog inramas av ett vackert grovt och vidgrenigt ekbestånd. Uppe på själva åsen är skogen glesare och här finns en ganska artrik flora och en rik fjärilsfauna. Delar av området har efter reservatbildningen restaureringshuggits, stängslats in och är åter i betesdrift. I området finns flera småvatten och en liten bäck som har nyttjats för odling av fisk för utsättning. Precis i anslutning till reservatet vid vägen mot Löpgöl står den 500-åriga så kallade Wasaeken, se objekt 230.

Trädskiktet domineras till största delen av björk, asp, ek och gran och på höjderna av tall. Ingenstans är bestånden trädslagsrena utan i hela området rör det sig om blandskog. Enstaka almar, lönnar och någon lind finns i området. I de bördiga friska till fuktiga delarna av reservatet finns idag arter som ormbär, vårärt, tvåblad, grönvit nattviol, lundelm, ängsvädd, smörboll och skavfräken. Uppe på den torra ljusare åsen kan man hitta hävdgynnade torrängsarter som solvända, bockrot, jungfrulin och rikligt med gökärt.

I området finns en rik lavflora med flera rödlistade arter som lunglav(NT), gammelekslav(VU), rosa skärelav(NT) brunskaftad blekspik(VU), gul dropplav(NT), hjälmbrösklav(NT) och blyertslav(NT), samt även stor knopplav och grå skärelav på gamla ädellövträd. På tallved uppe på berget i söder växer också ladlav(NT). Bland mossorna kan man på ved i fuktiga lägen träffa på de ovanliga arterna vedtrappmossa(NT) och grön sköldmossa. I området finns också en rik svampflora med flera mycket ovanliga arter. Mest intressant är förekomsten av raggtaggsvamp(EN) och isabellporing(EN) (*tidigare mjukporing som svenskt namn*) som båda är starkt hotade arter i den nationella rödlistan. Dessa arter är knutna till gran. Här finns även de rödlistade arterna gyllenspindling(VU) och kandelabersvamp(NT) samt vednavling och luktvaxskivling. Intressanta fjärilar som påträffats är smalsprötad bastardsvärmare(NT), bredbrämad bastardsvärmare(NT), silversmygare(NT) och klöverblåvinge.

Det finns anordningar för besök och friluftsliv. Förutom Östgötaleden som passerar genom området finns en reservatsslinga. Det finns en eldkåta vid Ekdammen och ett vindskydd som ligger i anslutning till reservatet vid Långgöl.

Bibehållande av värdena

Det finns en särskild skötselplan för reservatet. Delar av området med gammal barrskog bör lämnas för fri utveckling medan andra delar behöver röjningsinsatser. Bland annat den glest trädkläddda hagmarken på åsen behöver behålla beteshävd för att bevara naturvärdena i den delen.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2007.

Å 1148 Gorgbergets naturreservat barrnaturskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 109

Naturvärdesbedömning

Områdets högsta naturvärden är knutna till den orörda, bitvis urskogsartade, karaktären med gamla tallar och granar och en relativt rik tillgång på död tallved, något som är mycket ovanligt i dagens skogslandskap. Att det förekommer 300-åriga granar är mycket ovanligt i Östergötland. Kryptogamfloran vedinsektsfaunan innehåller flera intressanta arter. Av krävande och rödlistade arter som kan finnas i området är sannolikt de flesta knutna till död tallved. Detta indikeras bland annat av att det finns gamla kläckhål från den rödlistade skalbaggen raggbock(NT) i reservatet.

Beskrivning

Naturreservatet ligger cirka 700 meter nordost Stora Löpgöl och utgörs av en bergplatå med gammal långsamt växande barrblandskog där tall är det dominerande trädslaget i stora delar. Det finns även små skvattramossor och blockiga branter mot norr, väster och söder. I området finns det gott om gamla tallar men även åldriga granar. Bland annat finns här granar som är cirka 300 år gamla. Här och var står utöver tall och gran också någon enstaka vårtbjörkar och aspar och faktiskt även några ekar i branterna. I buskskiktet förekommer spridda enar, några av mycket hög ålder. Floran i fältskiktet är av ristyp med fläckar av lavrik typ. Blåbär dominerar tillsammans med lingon och kruståtel. Inslag finns av den rödlistade orkidén knärot(NT).

I området finns flera krävande arter av lavar som växer främst på gamla senvuxna granar och död ved av tall. Gammelgranslav och kattfotslav förekommer på äldre granar. Nästlav växer sparsamt på torra grangrenar på senvuxen gran i anslutning till hållmarkerna. På tallved växer de rödlistade lavarna dvärgbägarlav(NT) och ladlav(NT). På gamla tallar växer tallticka(NT) och på gamla tallågor finns syllsvamp och citronticka. Området hyser en typisk häckfågelfauna för äldre barrskogsområden på hållmarker. Här kan man regelbundet träffa på talltita, tjäder, större hackspett och spillkråka(NT). Bland vedinsekter har noteringar gjorts för kläckhål av den rödlistade arten raggbock(NT) och krävande arter som svart praktbagge, bronsbjon och granbarkgnagare.

Området är känt för sina gamla gränsrösen (fasta fornlämningar) i ägo gränserna. "Gorgbergsrör" som markerats på storskifteskartan över Rumma från 1775 kan fortfarande beskådas. Östgötaleden passerar precis utanför naturreservatets södra gräns. Från reservatets högsta punkt är utsikten god.

Bibehållande av värdena

Det finns en särskild skötselplan för reservatet. Området ska lämnas för fri utveckling. Död ved ska sparas och i viss mån tillskapas.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat sedan 2011.

Å 1149 Sofielund barrskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns ett stort inslag av senvuxna träd i en miljö med hög och jämn luftfuktighet. Området är värdefullt för krävande kryptogamer. Här finns bland annat de hotade arterna smalskaftlav(VU) och koppartaggsvamp(VU). Även lunglav(NT) som också är rödlistad har hittats. Nyckelbiotop som ligger nära Gorgbergets naturreservat vilket förstärker naturvärdesbedömningen.

Beskrivning

Söder om Sofielund i Rummatrakten finns en starkt blockig nordsluttning med gammal granskog. Många av granarna är senvuxna och riktigt gamla. Här finns troligen inslag av 150-åriga träd. Ner mot en bäck finns inslag av lövträd, bland annat skogslind och lönn. På granarna växer rikligt med gammelgranslav. Här hittades även den mycket ovanliga och rödlistade smalskaftlaven(VU). På marken växer även den rödlistade arten koppartaggsvamp(VU). På en lönn växer den rödlistade lunglaven(NT). Signalarter som noterats är skärmstarr och långfliksmossa.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar. En del av den omgivande skogen bör lämnas som skydd.

Skydd: Saknas

Å 1150 Dagsberg barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena utgörs främst av ett stort inslag av flerhundraåriga senvuxna barrträd. Nyckelbiotop

Beskrivning

Mellan Dagsbergs skola och Dagsbergsgölen finns en gammal barrblandskog med gott om gamla senvuxna träd. Här finns både gamla tallar och granar som säkert är mellan 150-300 år gamla. Det finns inslag av död ved. Området har länge varit svåråtkomligt och har troligen därför lämnats orört länge. I den nedre sydöstra delen finns stort inslag av bland annat asp.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas helt orört.

Skydd: Saknas

Å 1151 Björklund aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla asparna och död aspved är viktigt för bland annat kryptogamfloran. Här finns en rik moss- och lavflora med flera signalarter som bekräftar detta. Två nyckelbiotoper ingår i området.

Beskrivning

Sydost om Björklund vid Övre Rumma finns en aspdominerad lövskog. Större delen är en äldre aspdominerad skog som till stor del varit orörd en tid. Det finns gamla aspar och bitvis inslag av död ved. Ett parti i centrala delen har gallrats i senare tid. Den nordöstra delen är delvis blockig i en svag nordslutning med ett par klippavsatser. I denna del finns signalarterna vårärt, kantarellmussling, traslav, trubbfjädermossa, långfliksmossa och platt fjädermossa. Den sistnämnda arten finns även tämligen allmän i den västra delen, en höjd och sluttningar där det varit orört länge och där det finns gott om gamla aspar och död aspved. Andra signalarter i denna västra del är grov fjädermossa, fällmossa, guldlocksmossa, porellor, skriftlav, skinnlav, barkticka, tibast, svart trolldruva och vårärt.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Gran kan dock behövs hållas efter genom att huggas bortalternativt ringbarkas (eller sågas ikull) och lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2012.

Å 1152 Vernersberg lövskogslund

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärden finns knutna till ek i olika åldrar och gammal asp.

Beskrivning

Öster om Vernersberg vid Övre Rumma finns en igenvuxen hagmark med stort inslag av ek i alla åldrar. Här finns också gammal grov asp och ett inslag av hassel. Blåsippa är tämligen allmän och då en signalart.

Bibehållande av värdena

Alla gamla träd och död ved som uppkommer bör sparas. Även framtidsträd bör gynnas.

Skydd: Saknas

Å 1153 Högsätter bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken är hårt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Bäcken är förhållandevis variationsrik med stor förekomst av blockrika strömmar med inslag av storblockiga partier och kortare forsar. I de nedersta delarna är vattendraget lugnflytande. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Beskrivning

Bäcken är 1,0 kilometer lång, har 14,4 meters fallhöjd och rinner österut från Dagsbergsgölen till Västersjön. Naturvärdesobjektet omfattar de nedre 170 metrarna av vattendraget. Den fortsatta beskrivningen avser denna del. Bäckens bredd varierar från 1 till 7 meter. De nedre delarna är vanligen omkring 1,5 meter medan de övre är cirka 4 meter breda. Djupet är oftast några enstaka decimetrar. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. De nedre 40 metrarna är lugnflytande och rinner välskuggade över fuktiga marker med klibbal, vidbuskage och starr. Loppet är ringlande till meandrande och botten dominerad av findetritius. Här finns en sidofåra med en mindre del av flödet. Naturvärdesobjektets återstående 140 meter utgörs av en förhållandevis variationsrik fallsträcka med grövre bottenmaterial och högre vattenhastighet. Här kantas bäcken delvis av tomtmark och är i allmänhet lite sämre skuggad. De nedre delarna karaktäriseras av svagt strömmande vatten med ett successivt grövre bottenmaterial och ett stort inslag av hållar och stora block i de övre delarna. Fallsträckans centrala och övre delar faller mer och rinner i en ravin med glest stående, gallrad klibbal, ek, asp och lind. Vattenmiljön karaktäriseras av blockrika strömmar med inslag av såväl svagt strömmande som kortare forsande partier.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen i de nedre lugnare delarna av sjöfräken, starr och skogssäv medan näckmossa var vanligast inom de övre partierna med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial. Utöver dessa arter noterades även andmat och lånke. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Fallsträckan är kraftigt rensningspåverkad medan de nedre delarna tycks vara orensade. 80 meter upp efter bäcken finns en betongdamm med cirka en meters fallhöjd. Nedströms dammen rinner bäcken utför några brant sluttande hållar som blottlagts genom rensningarna. Dammen och hållarna utgör ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Inom den blockrika, branta strömsträckan uppströms dammen finns fler vandringshinder. Några av dessa är sannolikt naturliga medan andra har skapats genom rensningarna. Längst upp i naturvärdesobjektet finns ytterligare en betongdamm. Dammen är delvis avsänkt och hade omkring en meters fallhöjd vid karteringen. Den utgör ett definitivt vandringshinder. Från dammen har det tidigare gått en tub ett stycke från bäcken. Uppströms naturvärdesobjektet är de återstående 0,8 kilometrarna upp till Dagsbergsgölen omgrävda.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Skuggningen bör förbättras inom sämre skuggade partier. En restaurering av fallsträckan bör övervägas. Vid en återställning är det prioriterat att åtgärda bäckens vandringshinder upp till det första naturliga hindret. Vattenföringsförhållandena i vattendraget bör studeras. Vid behov bör åtgärder för att öka flödet under torrperioder genomföras.

Skydd: Strandskydd

Å 1154 Isedal barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har förutsättningar att hysa rödlistade insekter knutna till de gamla tallarna.

Beskrivning

Vid sjön Önns västra strand söder om Långfallsudde finns ett berg och en sluttning med gammal tallskog. Det är gott om tallar som är 150 år och äldre. I norra delen finns en blockig brant med gammal orörd granskog. Signalarten svart praktbagge har noterats finnas i området.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. En del yngre och halvgammal gran kan dock vid behov hållas efter och huggas bort i vissa delar av området.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2002.

Å 1155 Bjärkebo barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har potential att framledes hysa bland annat krävande vedinsekter knutna till gamla tallar och död tallved.

Beskrivning

Cirka 1,2 kilometer nordost om gården Bjärkebo intill Önns östra strand finns en gammal tallskog i en stark västvärd sluttning ner mot sjön. Många av tallarna är 150 år gamla.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar så att mängden död ved kommer att öka.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1156 Fänån vattendrag

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Fänån är kraftigt fysiskt påverkad men hyser fortfarande naturvärden. Värdet betingas främst av de båda potentiella limniska nyckelbiotoperna med sina varierande strömvattenmiljöer och av åns artrika fiskfauna med förekomst av minst sju arter. Dessutom nyttjas bäcken regelbundet som rast- och övervintringslokal av strömsutare.

Beskrivning

Fänån som delas med Valdemarsviks kommun rinner söderut från Önn till dess utlopp i Skrickerumsfjärden i Vindommen. Längden är 5,6 kilometer och fallhöjden 9,7 meter. Naturvärdesobjektet omfattar hela vattendraget. Beskrivningen avser hela sträckan i båda kommunerna. Fänån har ett mestadels rakt till småringlande lopp. En drygt 400 meter lång sträcka med dålig skuggning finns mellan Strömshult och Fänät en halv kilometer nedströms Gron, men i övrigt är bäcken huvudsakligen välskuggad. Död ved finns bara i ringa omfattning i ån. Bredden är oftast tre till fyra meter och djupet några decimeter. Vattenmiljön utgörs till största delen av lugnflytande sträckor som dominerar inom 76 procent av vattendraget. Svagt strömmande vatten dominerar inom 22 procent av bäcken och strömmande vatten inom resterande 2 procent. Dessutom finns några kortare forsar. Fallsträckorna finns främst inom ett knappt 200 meter långt parti vid Åbergen några hundra meter uppströms utloppet i Vindommen samt inom de övre dryga 700 metrarna av bäcken. Finsediment och

sand är de vanligaste bottenmaterialen och dominerar inom 43 respektive 40 procent av bäcken. Grövre bottenmaterial i form av grus, sten och block finns inom stora delar av vattendraget, men är vanligast inom fallsträckorna. Sten dominerar inom 14 procent av bäckens längd och grus och block inom 2 respektive 1 procent. Höllar förekommer i mindre omfattning och mest i de övre delarna.

I bäcken finns två potentiella limniska nyckelbiotoper. Den nedre är 180 meter lång och ligger vid Åbergen några hundra meter uppströms utloppet i Vindommen. Bäcken rinner här genom en ravin med al, ek, hassel, ask och inslag av björk, lönn och rönn. Vattenmiljön är varierande med dominans i de nedre delarna av svagt strömmande partier medan strömmande vatten är vanligast längre upp. Här finns också några kortare forssträckor. Sten och block dominerar på botten och är delvis bevuxna med näckmossa. I övre delarna finns lämningar efter en kvarn och såg i form av husgrunder, stensatta bäckkanter och resterna efter en stendamm. Dessa partier är betade och har naturvärden knutna till landmiljön. Hela sträckan är sannolikt hårt rensad och bitvis omgrävd. I nedre delen kan meanderslingor från den gamla naturfåran skönjas bredvid den nuvarande fåran. Trots kraftig påverkan har sträckan kvar många av sina kvalitéer och utgör ett värdefullt kärnområde i bäcken. De övre delarna är betade och har naturvärden knutna till landmiljön.

Det övre området är 130 meter långt och ligger ett hundratal meter nedströms utloppet ur Önn. Bäcken kantas av välskuggande al, hassel, björk och ek. Nedre delarna är mest svagt strömmande med grusbotten medan stendominerade strömmande partier dominerar längre upp. I övre delarna finns ett kvillområde där bäcken delar sig i flera fåror. Längst upp i området är en sträcka av bäckens stränder stensatta. Stora delar av området är rensningspåverkat, men bäcken har kvar sina naturliga karaktärer.

Vid karteringen dominerades vattenvegetationen av övervattensväxter. Bladvass och jättegröe var de vanligaste arterna, men även gul näckros, bredkaveldun, näckmossa, mannagräs, igelknopp och gräsnate hörde ställvis till de dominerande arterna. Näckmossa fanns främst inom partier med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial. Andra arter som noterades var sjöfräken, förgätmigej, gul svärdslija, svalting, starr, ältranunkel och ålnate. I bäcken förekommer allmän dammussla och spetsig målarmussla. Bäcken har elfiskats vid sex elfisken under perioden 1993 till 2004. Den nedre av lokalerna låg cirka 400 meter uppströms utloppet i Vindommen och den övre i direkt anslutning till utloppet ur Önn. Fångsterna visar på en artrik fiskfauna med förekomst av mört, lake, abborre, gädda, braxen, benlöja och gers. Enligt uppgift skall öring ha förekommit i ån på 1940-talet, men sedan försvunnit. Strömstare nyttjar regelbundet bäcken som rast- och övervintringslokal.

Fänån är kraftigt fysiskt påverkad vilket främst hänger samman med avvattningen av markerna kring vattendraget och sänkningen av Önn 1911. Graden av rensningspåverkan var ofta svårbedömd, men 81 procent av sträckan har bedömts som sänkt och omgrävd och resterande i huvudsak kraftigt rensade. Rensningsvallar syns på många håll längs ån. På flera platser finns spår av den gamla ringlande eller meandrande naturfåran kvar bredvid den nuvarande fåran. Vid Näset finns ett parti där bäcken sprängts ner i berget. Ingreppen har bitvis inneburit en kraftig erosion i bäckfåran. Vid Åberget finns en liten trädgårdsdamm som utgör ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra arter med sämre passageförmåga.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Biotopvård bör utföras på rensade fallsträckor för att gynna strömvattenlevande organismer. Åtgärder för att minska erosionen i vattendraget bör vidtas. Vandringshindret vid Åbergen bör åtgärdas. Återintroduktion av öring bör övervägas.

Skydd: Strandskydd

Å 1157 Hammaren lövrik barrnaturskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I området finns sannolikt rödlistade arter knutna till död ved av gran, på gamla aspar och på de gamla tallarna. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Söder om Fåfallasjön finns en svag nordsluttning med gammal granskog och stot inslag av gammal asp. De flesta asparna bär tickor eller är ihåliga. Här finns även gott om granlågor. På granarna finns sparsamt med gammelgranslav och kattfotslav samt även fynd av skalbaggen granbarkgnagare. Andra signalarter i området är skriftlav och stubbspretmossa. På berget längst i väster finns många riktigt gamla tallar, en del säkert 200 år.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Alla träd som har fallit bör lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2006.

Å 1158 Strömsholm bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Denna del av bäcken från Fåfallasjön är kraftigt fysiskt påverkade, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Sträckan har en förhållandevis variationsrik vattenmiljö med stort inslag av blockrika och delvis branta strömmar. Bäcken nyttjas relativt regelbundet som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Beskrivning

Vattendraget är 2,2 kilometer långt, har 17,9 meters fallhöjd och rinner i västlig riktning från Fåfallasjön till Önn. Naturvärdesobjektet omfattar en 160 meter lång sträcka av vattendraget kring Strömsholm vid Holmbo. Den fortsatta beskrivningen avser denna del. Bäcken är välskuggad och kantas av klibbal, björk och asp. Bredden varierar från 1 till 10 meter, men är vanligen omkring 3 meter. De nedre 30 metrarna är dock något smalare. Djupet är oftast någon enstaka decimeter. Död ved saknas i vattnet. Vattenmiljön är förhållandevis variationsrik och karaktäriseras av strömmande vatten med blockdominerad botten, men här och var finns även lugnflytande och svagt strömmande partier. De brantaste delarna utgör ett naturligt vandringshinder för mört och andra svagsimmande arter.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av näckmossa och förgätmigej, som påträffades tillsammans med igelknopp och skogssäv. Bäcken nyttjas relativt regelbundet som rast- och övervintringslokal av strömstare

Sträckan är kraftigt rensningspåverkad och har delvis stenskodda stränder. 30 meter upp i området finns ett enkelt blockdämme längst upp i en brant, blockrik fallsträcka. Vid karteringen rann vattnet mellan blocken. Fallsträckan och blockdämet hade 1,5 meters fallhöjd och bedömdes utgöra ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Bredvid hindret finns en gammal kvarn. Längst upp i naturvärdesobjektet finns ytterligare en damm. Dammen är byggd i betong och hade 0,8 meters fallhöjd vid karteringen. Dammen dämmer in en 0,2 kilometer lång sträcka av bäcken och utgör ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Omedelbart uppströms finns resterna av en gammal stendamm som sannolikt fungerat som kvarndamm. Vid karteringen var vattnet tydligt grumlat, vilket bedömdes härstamma från en dammanläggning cirka 0,6 kilometer nedströms Fåfallasjön. De övre delarna av anläggningen bedömdes vara relativt nygrävd.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Grumlingsproblemen bör åtgärdas. En restaurering av områdets vattenmiljö bör övervägas. Vattenföringsförhållandena i vattendraget bör studeras. Vid behov bör åtgärder för att öka flödet under torrperioder genomföras.

Skydd: Strandskydd

Å 1159 Vittvik bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

De nedre delarna av bäcken från Fåfallasjön rinner i en betad ravin. Sträckan är tydligt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Vattenmiljön karaktäriseras av svagt strömmande vatten med stendominerad botten, men här finns även några kortare strömmar.

Beskrivning

Bäcken mellan Fåfallasjön och Önn är 2,2 kilometer lång, har 17,9 meters fallhöjd. Naturvärdesobjektet vid Vittvik omfattar de nedre 140 metrarna av vattendraget. Beskrivningen avser denna del. Bäcken ringlar fram i en betad ravin med välskuggande klibbal, björk, hassel och ek längs stränderna. Bredden varierar från 1 till 3 meter, men är vanligen omkring 1,5 meter. Djupet är oftast någon enstaka decimeter. Död ved saknas i vattnet. Vattenmiljön karaktäriseras av svagt strömmande vatten med stendominerad botten. Här och var finns även lugnflytande partier och kortare strömmar. Vid kartering dominerades vattenvegetationen av näckmossa, som påträffades tillsammans med igelknopp.

Området är kraftigt rensningspåverkat och rinner fram på en onaturligt låg nivå utan kontakt med omgivande flodplan. Bäcken är också påverkad av sänkningen av Önn 1911. Rensningarna och sjösänkningen har lett till en ökad erosion. Vid kartering var vattnet tydligt grumlat, vilket bedömdes härstamma från en dammanläggning cirka 0,6 kilometer nedströms Fåfallasjön. Delar av anläggningen bedömdes vara relativt nygrävd.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. Grumlingsproblemen bör åtgärdas. En restaurering bör övervägas. Vattenföringsförhållandena i vattendraget bör studeras. Vid behov bör åtgärder för att öka flödet under torrperioder genomföras.

Skydd: Strandskydd

Å 1160 Röhäll lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har framtidsvärden genom potential att utvecklas till en naturskogsartad lövskog med gott om gamla lövträd och död ved.

Beskrivning

Öster om gården Röhäll invid Västersjön finns en strandnära gammal lövskog med klibbal, asp och björk. I södra delen är det inslag av ett flertal gamlöa grova almar.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört. På sikt bör eventuell gran huggas bort.

Skydd: Ett 50-årigt naturvårdsavtal slöts 2004. Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1161 Röhäll bäck

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi G

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken från Röhällsgölen är tydligt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Betydande delar har skurit sig ner i sedimenten och bildat bitvis djupa raviner. Vattenmiljön är förhållandevis variationsrik och består till ovanligt stor del av sten- och blockrika strömmar. Inom dessa delar finns dessutom flera kortare forsar. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Beskrivning

Bäcken rinner från Röhällsgölen till Västersjön. Den är totalt 1,6 kilometer långt, har 24,4 meters fallhöjd. Naturvärdesobjektet omfattar de nedre dryga 800 metrarna av vattendraget. Den fortsatta beskrivningen avser denna del. Bäcken rinner genom relativt öppna marker, men längs stränderna finns oftast en mer eller mindre bred zon med välskuggande träd och buskar. Klibbal är vanligast, men ställvis finns även en hel del lönn, ek, asp och björk. Inom större delen av naturvärdesobjektet har bäcken skurit sig ner i sedimenten och bildat bitvis djupa raviner. Loppet är rakt till ringlande. Bredden varierar från 1 till 5 meter, men är vanligen omkring 1,5 till 2 meter. Djupet är några få decimeter. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. Vattenmiljön är förhållandevis variationsrik. Strömmande partier med sten- eller blockdominerad botten dominerar inom 64 procent av naturvärdesobjektets längd. Inom dessa delar finns dessutom flera kortare forsar. Lugnflytande och svagt strömmande partier dominerar inom resterande 16 respektive 20 procent av naturvärdesobjektets längd. De lugnflytande delarna finns 430 till 560 meter upp efter bäcken och har en botten dominerad av findetritius, men med inslag av sand. De svagt strömmande partierna har sand- och grusdominerad botten. De finns dels inom bäckens nedre 70 meter och dels inom en 100 meter lång sträcka i naturvärdesobjektets övre delar.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av näckmossa, men även starr, lånke, skogssäv, bäckveronika, svalting och gul svärdslilja hörde ställvis till de vanligare arterna. Lokalt boende har uppgett att bäckens nedre delar fungerar som leklokal för mört. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare

Bäcken är tydligt fysiskt påverkad. Vid kartering bedömdes 54 procent av naturvärdesobjektets längd vara omgrävd och de återstående 46 procenten kraftigt rensningspåverkade. På några platser kan den gamla naturfåran skönjas i terrängen bredvid bäcken. 600 meter upp efter bäcken finns resterna av en träkonstruktion som sannolikt varit en damm. Längst upp i naturvärdesobjektet har det tidigare legat en kvarn eller liknande. Här finns en del lämningar efter verksamheten, bland annat resterna av en avsänkt, betongförstärkt stendamm. Nedströms dammresten finns en brant, rensad fors. Uppströms finns två betongdammar med 1 respektive 2 decimeters fallhöjd. Passagen förbi forsen och betongdammarna bedömdes utgöra ett partiellt vandringshinder för öring och ett definitivt hinder för mört och andra svagsimmande arter. Bäckens nedre delar är påverkade av sänkningen av Västersjön, som skedde 1911.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. En restaurering av bäcken bör övervägas. Flera partier är väl lämpade att åtgärda. Vattenföringsförhållandena i vattendraget bör studeras. Vid behov bör åtgärder för att öka flödet under torrperioder genomföras.

Skydd: Strandskydd

Å 1162 Fivelsbo bäckravin

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 12, 30, 100

Naturvärdesbedömning

Bäcken är kraftigt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Värdet hänger bland annat samman med den relativt stora utbredningen av svagt strömmande till strömmande partier. Högst värden finns inom bäckens tre potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans omfattar 18 procent av naturvärdesobjektets längd. Här finns variationsrika och förhållandevis opåverkade bäckmiljöer med stort inslag av svagt strömmande ringlande till meandrande partier med sandbotten och strömmar med sten- och blockdominerade bottenar. Betydande delar rinner nere i raviner. I bäcken har de ovanliga nattsländorna *Hydropsyche saxonica* och *Notidobia ciliaris* påträffats. Dessutom nyttjas den tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare. Vattnet är också ovanligt klart.

Beskrivning

Bäcken från Långsjön vid Fivelsbo till Börsebobäcken vid Börsebo är 2,6 kilometer lång och har i storleksordningen 25 meters fallhöjd. Bäckens lopp är mestadels rakt till ringlande. Omkring en tredjedel av bäckens längd är välskuggad medan resterande delar kantas av glesare träd- och buskskikt. Klibbal är vanligast längs stränderna, men även gran, lönn, björk hör ställvis till de vanligare arterna. Död ved finns bara i ringa omfattning i vattnet. Bäckens bredd varierar från 0,7 till 5 meter, men är i allmänhet 1,3 till 2,3 meter. Djupet är oftast någon eller några få decimeter. Ett indämt parti avviker med större bredd och djup. Vattenmiljön utgörs mest av lugnflytande till svagt strömmande vatten, vilket dominerar inom 52 respektive 30 procent av vattendragets längd. Inom resterande delar dominerar strömmande partier. Sand är det vanligaste bottenmaterialet, men även findetritus och sten dominerar inom betydande delar. Dessutom finns några partier dominerade av grus och block. Vid karteringen hade bäcken ett kristallklart vatten.

I bäcken finns tre potentiella limniska nyckelbiotoper som tillsammans utgör 18 procent av naturvärdesobjektets längd. Det nedre området ligger kring Vadstorp och Kullen. Det börjar börjar 190 meter uppströms utloppet i Börsebobäcken och omfattar de nästföljande 170 metrarna. Här rinner bäcken i en ravin med klibbal, gran och lönn längs stränderna. Större delen är välskuggad, men här och var finns även öppnare partier. Vattenmiljön karaktäriseras av strömmande vatten med inslag av svagt strömmande och några kortare forsar. Sten dominerar, men det finns även en hel del grus och block. Området bär spår av en hel del fysiska ingrepp, men hyser trots detta höga naturliga kvalitéer. Rensningar har utförts här och var, främst i områdets övre delar. På några platser har erosionsskador uppkommit som en följd av rensningarna. I områdets centrala delar finns resterna av en kraftanläggning och en liten dammrest i trä. Längst upp i området finns två anlagda smådammar med omkring 2,5 decimeters fallhöjd vardera. Längst ner i området rinner bäcken i en trumma under en liten väg. Dammarna och trumman utgör partiella hinder för mört och andra svagsimmande arter.

Nästa område börjar 250 meter längre upp efter bäcken och omfattar de följande 140 metrarna kring Vasskärr. Här har bäcken skurit sig ner i sedimenten och bildat en liten ravin. Klibbal och björk dominerar längs stränderna och bidrar till en god skuggning av vattnet. Loppet är ringlande till meandrande och vattenmiljön dominerad av svagt strömmande partier med sandiga bottenar. Här och var bryter kortare nackar med högre vattenhastighet och grövre bottenmaterial av. Sträckan bedöms vara orensad, men är sannolikt påverkad av sänkningar som utförts nedströms. Längst upp i området finns två enkla blockdämmen som båda utgör partiella vandringshinder för mört och andra svagsimmande arter.

Det översta området ligger vid Ämtsveden knappt en kilometer längre uppströms. Det 160 meter långa området är välskuggat och kantas mestadels av klibbal, björk och videbuskage. De nedre och centrala delarna är ringlande till meandrande och mestadels svagt strömmande med sanddominerad botten. Längs

stränderna finns översvämningssmarker med starr och gräs. De övre delarna faller mer och karaktäriseras av strömmande partier med blockdominerad botten. I dessa delar finns spår av försiktiga rensningar medan övriga partier tycks vara mer eller mindre orensade. Längst upp i området finns resterna av en liten damm i form av en vall och ett betongfundament. I närheten har material dumpats i och kring bäcken. Betydande delar av området har tidigare varit indämda av en damm belägen 60 meter nedströms.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av näckmossa, lånke, starr och igelknopp, men även mannagräs, bladvass, gul och vit näckros, vattenblink och gäddnate var ställvis vanliga. Dessutom påträffades ältranunkel, rostnate, svalting, förgätmigej, missne och bredkaveldun. Bottenfaunan i bäcken provtogs 1995 och 2000 inom ramen för riksinventeringen av sjöar och vattendrag (Institutionen för miljöanalys 2007). 21 respektive 30 taxa hittades vid vardera provtagningstillfälle. I proven var dagsländorna *Kageronia fuscogrisea*, *Baetis rhodani*, *Alainites muticus* och *Leptophlebia*, nattsländan *Agapetus ochripes* samt knott- (Simuliidae) och fjädermygglarver (Chironomidae) vanliga. År 2000 påträffades dessutom de ovanliga nattsländorna *Hydropsyche saxonica* och *Notidobia ciliaris*. Bottenfaunans sammansättning indikerar relativt opåverkade förhållanden avseende ekologisk kvalitet och förekomst av känsliga arter (ASPT-index 6,3-6,6), en låg grad av organisk belastning och eutrofiering (dansk faunaindex 7) samt en låg försurningspåverkan (surhetsindex 8). Signalkräfta observerades vid karteringen. Bäcken nyttjas tidvis som rast- och övervintringslokal av strömstare.

Vid karteringen bedömdes 65 procent av längden vara omgrävd, 14 procent kraftigt rensningspåverkad och ytterligare 6 procent försiktigt rensad. De kraftigaste ingreppen har skett inom en 0,9 kilometer lång sträcka kring Öjantorp i bäckens centrala delar samt inom de övre dryga 0,6 kilometrarna. Inom dessa delar är vattendraget sänkt och till största delen omgrävt. Ingreppen hänger samman med avvattningen av de omgivande markerna och sänkningen av Långsjön. Dessutom finns 6 onaturliga vandringshinder i bäcken. De 5 nedre är belägna i anslutning till de två nedre potentiella limniska nyckelbiotoperna och finns beskrivna ovan. Det övre hindret ligger en knapp kilometer nedströms Långsjön och utgörs av en delvis avsänkt, betongförstärkt stendamm vid ett nedlagt kraftverk. I kraftverkets betongvägg anges byggåret till 1932. Dammen dämmer in omkring 60 meter av bäcken idag, men har tidigare dämt in uppskattningsvis cirka 200 meter. Den utgör ett definitivt vandringshinder.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Restaureringsåtgärder bör utföras inom fysiskt påverkade partier, men främst styras till områden i och kring de potentiella limniska nyckelbiotoperna. Bäckens vandringshinder bör åtgärdas. Död ved bör bli betydligt vanligare i vattnet. Bristfälligt skuggade partier bör skuggas bättre.

Skydd: Strandskydd

Å 1163 Kvarnbäcken skogsback

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 100

Naturvärdesbedömning

Kvarnbäcken är hårt fysiskt påverkad, men utgör trots detta en värdefull naturmiljö. Bäcken är förhållandevis variationsrik med stor förekomst av sten- och blockrika fallsträckor. Högst värden finns inom de nedre delarna som faller mer och är mindre påverkade. Strömstare nyttjar regelbundet bäcken som rast- och övervintringslokal.

Beskrivning

Bäcken är 400 meter lång, har 6,1 meters fallhöjd och rinner söderut från Stora Gullringsvattnet till Skiren. Den rinner fram i en djup, skogsbevuxen dalgång med blockrik mark. Loppet är rakt till småringlande lopp. Vattendraget är välskuggat och kantas omväxlande av klibbal, lönn, gran och björk. Bredden varierar från 1 till 4 meter, men är vanligen omkring 1,5 till 1,8 meter. Djupet är oftast någon

decimeter. Död ved finns i ringa omfattning i vattnet. Botten är sten- och blockdominerad, men i de centrala och övre delarna finns även en hel del grus. Vid karteringen hade bäcken en låg vattenföring och karaktäriserades av lugnflytande vatten med inslag av svagt strömmade partier. Vid normal- eller högvattenföring bedöms betydande delar av bäcken bestå av svagt strömmande till strömmande partier.

Vid kartering dominerades vattenvegetationen av näckmossa, men även igelknopp, svalting och mannagräs noterades. Strömstare nyttjar regelbundet bäcken som rast- och övervintringslokal.

Bäckens nedre delar bedömdes vara kraftigt rensningspåverkade medan större delen av de centrala och övre delarna bedömdes vara omgrävda. De övre delarna är kraftigt fördjupade. Ingreppen innebär att Stora Gullringsvattnet är sänkt. 160 meter upp efter bäcken finns en avsänkt stendamm som utgör ett definitivt vandringshinder. Kring dammen finns en hel del lämningar, exempelvis husgrunder och stenskodda stränder. Ett tjugotal meter uppströms dammen finns en enkel dammrest i sten.

Bibehållande av värdena

Alla åtgärder som kan skada områdets naturvärden bör undvikas. Död ved bör bli vanligare i vattnet. En restaurering av bäcken bör övervägas, men i första hand styrs till de nedre delarna.

Vattenföringsförhållandena i vattendraget bör studeras. Vid behov bör åtgärder för att öka flödet under torrperioder genomföras.

Skydd: Strandskydd

Å 1164 Karlsholm barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Förekomsten av gamla barrträd och död ved är värdefullt för bland annat vedinsekter.

Beskrivning

Vid Karlsholm öster om sjön Stora Gullringsvattnets sydspets finns en barrblandskog i en etappvis sluttande terräng. Skogen verkar orörd och här finns en hel del död ved i form av lågor och stående döda träd. Gammal tall med pansarbark och äldre grov gran växer omväxlande i bergbunden mark och bördigare tjusor, här finns också mindre surdråg. Spår efter signalarterna svart praktbagge och granbarkgnagare har noterats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orörd och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 1165 Skiren lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Lövskogsbranten utgör ett lämpligt utvecklingsområde för arter och naturvärden som fordrar lövrika bestånd med naturligt åldrande träd, och kan också ses som ett värdefullt komplement till en angränsande nyckelbiotop (objekt 1166).

Beskrivning

Inom Börsebos ägor cirka 400 meter sydost om sjön Skirens nordspets finns en brant och blockrik sluttning med glest trädskikt av bland annat asp, gran, tall och enstaka senvuxna ekar. Lövandelen domineras av en måttligt gammal aspgeneration.

Bibehållande av värdena

För att rätt kvaliteter ska kunna utvecklas fordras att skogen lämnas orörd under en längre tid.

Skydd: Saknas

Å 1166 Skiren aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är idag främst knutna till förekomsten av några äldre aspöverståndare med grov bark, stamhåligheter och vedsprickor. Här växer den mycket ovanliga och rödlistade arten läderlappsav(NT) som tillsammans med andra arter indikerar en bevarandevärd skogsmiljö. Merparten av lövträden utgörs av yngre uppkomlingar men som med tiden kan få ett ökat värde för floran och faunan. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 500 sydost om sjön Skirens norra ände inom Börsebos ägor finns ett blockrikt parti med lövdominerad skog av asp, björk och enstaka sälg vilken sannolikt uppkommit som en naturlig succession efter tidigare avverkning. De flesta lövträden är yngre, men det finns även gammal asp, senvuxen asp och lågor av asp. Här finns även inslag av enstaka äldre tall samt grupper av skiktad gran. Arter som noterats här är den rödlistade arten läderlappasav(NT), signalarten gulnål, asphättemossa och gammelgranslav. Det finns även spår efter den rödlistade arten mindre träfjäril(NT).

Bibehållande av värdena

Granandelen utgör ännu inget hot mot lövträdsvärdena men kan på sikt behöva plockhuggas för att undvika en alltför kraftig överslutning och beskuggning av lövträden.

Skydd: Saknas

Å 1167 Kärrboängen bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Branten är intressant genom sitt östvända och skuggiga läge och här finns bland annat ett flertal signalarter av främst mossor. De rödlistade arterna grymig filtlav(NT) och ullicka(NT) förekommer också här. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 700 meter norr om Hjälmsetter vid Börsebo finns en tvär östbrant med blockig mark nedanför. Trädskiktet är ojämnt luckigt med främst asp och gran. Skogen visar stor åldersspridning med överlag måttligt gamla träd. I glesa förband står dock äldre trädstammar av gran, tall och asp. Förekomsten av död ved är överlag liten med undantag av ett mindre parti i norra delen. Här ligger ett flertal äldre lågor av asp och gran samt står några grövre högstubbar som är flitigt bearbetade av olika vedskalbaggar och hackspettar. Bland vedskalbaggarna har spår hittats i området från de båda signalarterna aspvedgnagare och steckelbock. Mossfloran är rik med signalarterna fällmossa, klippfrullania, guldlocks-mossa, platt

fjädermossa och porellor. Även asphättemossa är noterad. Bland lavarna finns den rödlistade arten grynig filtlav(NT). Vedsvampar som hittats är den rödlistade arten ullticka(NT) och signalarten barkticka.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena gynnas av att branten och dess nedre delar har ett kontinuerligt trädskikt som bör få utvecklas så ostört som möjligt.

Skydd: Saknas

Å 1168 Stengölen barrnatureskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är en sedan länge orörd barrskog med stort inslag av gamla, senvuxna barrträd och rikligt med död ved som lågor och torrträd. Området är mycket värdefullt för kryptogamer och vedinsekter. Här finns minst fem rödlistade kryptogamer. Bland vedinsekter har två signalarter noterats, men sannolikt hyser området flera sällsynta insekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Strax söder om Stengölen, cirka en kilometer väster om Halsebo, finns bergshöjder och sluttningar med sedan länge orörd barrskog. Skogen har hög ålder och här finns gott om gamla tallar och granar som är mer än 150 år gamla. Här finns död ved i olika nedbrytningsstadier. På en tallåga växer den rödlistade dvärgbägarlaven(NT) och på granlågor växer den rödlistade vedsvampen ullticka(NT). Ytterligare rödlistade arter är vedflarnlav(NT), tallticka(NT) och vedtrappmossa(NT). Andra intressanta kryptogamer är signalarterna långfliksmossa, grön sköldmossa, dvärghäxört, skärmstarr och missne samt gammelgranslav. Här finns också spår efter de båda skalbagarna och signalarterna granbarknagare och bronshjon.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om området även i fortsättningen lämnas orört. Vindfällena bör lämnas kvar.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2013.

Å 1169 Stengölen bergbrant

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har hög och jämn fuktighet som bland annat gynnar en värdefull mossflora med signalarterna mörk husmossa och grön sköldmossa. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om Stengölen, väster om Halsebo, finns en nordbrant och sluttning ner mot en bäck/dike. Gran dominerar med inslag av tall och längst i öster finns ett alkärr. Det är blockigt och det finns inslag av död ved, bland annat lågor av gran. Blocken är rikligt mossklädda med bland annat signalarten mörk husmossa. Andra signalarter i området är grön sköldmossa, sotriska och skärmstarr. Här finns också gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1170 Hemgölen brant

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I den gamla granskogen indikerar signalarten västlig husmossa att det här sannolikt finns en del ovanliga mossor, lavar eller svampar. Bland kärleväxterna finns den rödlistade orkidén knärot(NT).

Beskrivning

Sydväst om Hemgölen vid Halsebo finns en blockig brant med gammal granskog och inslag av grova aspar. I norra delen finns ett litet berg med några tallar. Signalarten västlig hakmosa är funnen här tillsammans med gammelgranslav. Från området finns också den rödlistade orkidén knärot(NT) rapporterad.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1171 Igelgölen barrnurskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området varierar med nordvänd sluttning med hög och jämn luftfuktighet vilket bland annat gynnar ett ymnigt mosstäcke till delar där hållar ger karaktär. Det är stort inslag av senvuxna träd och rikligt med döda träd och högstubbar, vilket gynnar vedinsekter. På gammal tall finns den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Tallskogen bedöms unik med bara enstaka motsvarigheter i kommunen. Nyckelbiotoper.

Beskrivning

Igelgölen ligger öster om Öjantorp. Öster om gölen finns en bergklack och sluttningar med mycket gammal skog. Ned mot gölen är det en brant blockig sluttning. Tall är det dominerande trädslaget men här finns också senvuxen gran och ett inslag av gammalt löv, främst i sluttningen mot väster. Här finns mycket död ved både stående och liggande. På tall finns den rödlistade vedsvampen talticka(NT). Även signalarten svart praktbagge är noterad i området.

Sydväst om skogstjärnen finns en gammal barrblandskog i en nordvänd sluttning. Här är hög och jämn luftfuktighet vilken den ymniga förekomsten av gammelgranlav vittnar om. Bitvis är det blockigt och ett rikligt mosstäcke. Här finns gott om grova gamla träd. Död ved finns här endast sparsamt.

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena bevaras om området undantas avverkning och död ved lämnas kvar.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. I övrigt saknas skydd.

Å 1172 Öjantorp barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns grova och senvuxna barrträd och rikligt med död ved som är värdefullt för bland annat kryptogamer. Signalarter visar på lång tid av orördhet och jämn fuktighet över tiden. En av arterna som förekommer är den rödlistade arten vedtrappmossa(NT). Nyckelbiotop.

Beskrivning

Öster om Öjantorp finns en gammal orörd blandskog med stort inslag av död ved, både stående och liggande, av både klena och grövre dimensioner. Granarna i beståndet är gamla och här finns såväl senvuxen gran som grov. Gamla tallar med pansarbark är tämligen allmänna. Mossfloran är rik med den rödlistade arten vedtrappmossa(NT) och signalarterna grön sköldmossa och långfliksmossa. På granarna växer rikligt med gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas för fri utveckling och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 1173 Öjantorp hållmarkskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla, grova och senvuxna tallar i solexponerat läge är värdefulla för bland annat vedinsekter.

Beskrivning

Öster om Öjantorp finns en gammal hållmarksskog/tallskog på en bergklack och i sluttningar. Här finns flera branter och en solexponerad sydsydvästsluttning. I dessa lägen finns skalbaggen och signalarten svart praktbagge på de gamla tallarna med pansarbark. I den östra delen finns gott om död ved medan den västra delen saknar detta. Ett litet inslag av gammal senvuxen gran, löv finns.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 1174 Lilla Löpgöl hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Områdets gamla tallar är värdefulla för vedinsekter.

Beskrivning

Nordväst om Lilla Löpgöl finns en hållmarkstallskog med stort inslag av gamla tallar. På tallarna finns spår efter skalbaggen och signalarten svart praktbagge.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved, både stående och liggande, sparas.

Skydd: Saknas

Å 1175 Ämtensvägen hållmarksskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla träden och död ved är värdefullt för bland annat vedinsekter.

Beskrivning

Cirka 600 meter sydost om torpet Ämtenä, norr om Stora Löpgöl, finns en bergklack med gammal skog som troligen brunnit då här finns en del brandljud. Tallarna i området är gamla och senvuxna och har utvecklat pansarbark. De äldsta träden är 200-åriga. Här finns också sevuxen gran, gammalt löv och en del död ved som lågor och torrträd. Skalbaggen och signalarten bronsbjon har noterats.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området lämnas orört och död ved, både stående och liggande, sparas.

Skydd: Saknas

Å 1176 Bredvik barrnatureskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns stort inslag av gamla träd samt både liggande och stående död ved vilket är värdefullt för kryptogamer och vedinsekter. Bland annat är den rödlistade vedsvampen veckticka(NT) påträffad. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Intill stranden vid Bredvik i sjön Yxningens nordnordväst om Gärdsnäs by finns en hållmarkstallskog i branter och blockiga sluttningar ned mot sjön. Skogen är orörd sedan lång tid. Åldern är 150-200 år med inslag av ännu äldre tallar. Tallarna är grovbarkiga så kallade pansarbarkstallar. Här finns död ved i form av torrakor och lågor. Ett mindre inslag av gammal senvuxen gran finns. Här finns den rödlistade vedsvampen veckticka(NT). De signalarter som noterats i övrigt är skalbaggen svart praktbagge, blåmossa och fällmossa.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och förstärks om området lämnas orört.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2006.

Å 1177 Kohagsmossen barrskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla tallarna är värdefulla för vedinsekter. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Nordnordost om Gärdsnäs by intill Kohagsmossen finns en cirka 150 årig hållmarktallskog med inslag av mycket gammal tall. Även ett inslag av gran finns. Död ved förekommer sparsamt i form av torrakor och lågor. Vedskalbaggen svart praktbagge som är en signalart är noterad i området.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras och utvecklas om området lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1178 Skinnebo brant

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Senvuxna träd och riklig tillgång på död ved i fuktig miljö bedöms värdefullt för bland annat krävande kryptogamer. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Yxningen.

Beskrivning

Utefter sjön Yxningens strand mellan Skinnebo och Slottet finns en mycket brant sluttning ned mot sjön. Här växer en blandskog av gran, asp och björk. I den östra delen finns ett inslag av hassel. Skogen är över lag senvuxen och har självgallrat sig en del vilket gör att tillgången på död ved är riklig. Hög fuktighet har gjort att skriftlav och gammelgranlav etablerat sig. Bitvis är terrängen blocklig.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 mter från strandlinjen.

Å 1179 Hemgölen källa

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till källmiljön som bland annat hyser ett rikligt bestånd med kärlväxten och signalarten dvärghäxört.

Beskrivning

200 meter väster om Hemgölen vid Halsebo finns en liten källa omgiven av stora granar. I källan växer ett rikligt bestånd med den ovanliga signalarten dvärghäxörten.

Bibehållande av värdena

För att naturvärdet ska bestå krävs att källan ej körs sönder eller dikas ut. Några skyddande träd bör lämnas vid eventuell avverkning.

Skydd: Saknas

Å 1180 Hemsjö aspskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till gamla aspar och rikligt med död ved. De rödlistade arterna koralltaggvamp(NT) och grön aspvedbock(NT) är exempel på områdets betydelse för mer krävande växt- och djurarter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Mellan Hemsjön och Nytorp finns blockiga sluttningar på ett berg med sedan länge orörd aspdominerad skog. En del består av relativt klen självgallrande asp med gott om tickor. På vissa ställen finns stort inslag av grova aspar. Det är gott om död ved dock mest klenare aspved. På en asplåga hittades den mycket vackra och rödlistade arten koralltaggvampen(NT). Det finns också spår efter den rödlistade skalbaggen grön aspvedbock(NT). Nära sjön finns inslag av gamla tallar. Strax innanför stranden finns ett mindre parti med granskog som inte riktigt håller nyckelbiotopklass (men högt naturvärde).

Bibehållande av värdena

De mycket höga naturvärdena kommer att bevaras om yngre och medelålders gran huggs bort (kan lämnas kvar) i aspdominerade delar. I övrigt bör området lämnas orört.

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2011.

Å 1181 Oxtorpet alkärr

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Här finns potential att utveckla höga naturvärden knutna till den blöta till fuktiga miljön och gamla lövträd.

Beskrivning

Området består av ett alkärr intill Hemsjöns sydvästra del samt fastmark intill med äldre aspdominerad lövskog. I sydvästra delen är asparna grova och börjar få bohål. Klibbalarna i kärret är cirka 50 år gamla med inslag av äldre träd.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls och utvecklas om utvecklingen går mot en naturskogsartad lövskog. Gran bör huggas bort och hållas efter. Död ved bör lämnas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen. Området omfattas av ett 50-årigt naturvårdsavtal som slöts 2002.

Å 1182 Hemsjö Västergården grova tallar

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Här finns potential till naturvärden knutna till gammal tall och ek.

Beskrivning

Norr om Västergården finns ett område med 20 grova, gamla tallar. Här finns också en gammal och grov ek nära husen i söder.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om de gamla träden får stå kvar och genom röjning och borthuggning av yngre träd för att hålla området öppet.

Skydd: För området gäller ett 50-årigt naturvårdsavtal som slöts 2002.

Å 1183 Hemsjö Östergården tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Området har naturvärden knutna till gamla tallar vilka bland annat är värdefulla för vedinsekter.

Beskrivning

Nära Östergården finns ett område med tallskog. Tallarna är uppskattningsvis runt 120 år gamla. Det finns även inslag av gran. En gammal grov gran står i östra kanten. I denna finns spår efter skalbaggen granbarkgnagare som är en signalart.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla naturvärdena bör det finnas en talldominerad skog med gott om gamla tallar. Enstaka gamla granar sparas men i övrigt bör granen huggas bort och hållas efter.

Skydd: För området gäller ett 50-årigt naturvårdsavtal som slöts 2002.

Å 1184 Olofsmålen barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I barrskogen finns det gamla träd och död ved som är värdefullt för kryptogamer och vedinsekter, vilket förekomsten av signalarter visar.

Beskrivning

Intill kommungränsen cirka 700 meter sydväst om Olofsmålen finns en luckig, gammal granskog på svagt lutande mark (nordsluttning). I norra kanten finns ett surdråg som går i östvästlig riktning. Granskogen har en hög medelålder och här finns ett stort inslag av granar som troligen är upp mot 150 år gamla. På många granar syns spår av skalbaggen granbarkgnagare som är en signalart. På granarna finns även rikligt med gammelgranlav. Där finns också signalarten kattfotslav. Enstaka gamla lågor finns. På

en av dessa hittades signalarten stubbspretmossa. På sluttningarna finns bitvis en rik lågört flora där det eventuellt också kan finnas en intressant marksvampflora.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört. Vindfällan bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1185 Stora Mörtgöl lövrik barrnaturskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Den orörda skogen med gamla träd och död ved är värdefull för kryptogamfloran. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Nordost Börsebo vid Stora Mörtgöls västra strand finns blockiga nordostvända sluttningar. Här har det varit orört en längre tid och här finns gott om gamla senvuxna träd både barr och löv. Det finns dessutom bitvis ett stort inslag av död ved. Här finns den rödlistade arten vedtrappmossa(NT) och signalarterna långfliksmossa och fällmossa. Bland lavarna finns korallav och gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1186 Stora Mörtgöl barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området är ett naturvärdesobjekt med gamla träd vilket bedöms vara värdefullt för bland annat kryptogamfloran.

Beskrivning

En blockig del av sluttningen ner mot Stora Mörtgöl där det finns ett större inslag av senvuxna träd bland annat granar. Här finns även gamla aspar. På gran förekommer gammelgranslav tämligen allmänt.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena bevaras om området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1187 Götängen hållmarksskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har bedömts vara lämpligt för rödlistade insekter knutna till gamla tallar och död tallved. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Cirka 1,5 km nordost Börsebo, söder om Stora Mörtgöl, ligger ett berg med riktigt gammal tallskog på toppen. Här finns även inslag av död ved. Signalarten fällmossa är noterad i området.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1188 Spikängen barrträd

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

I detta naturvärdesobjekt finns naturvärden knutna till gamla granar.

Beskrivning

En nordvärd starkt blockig sluttning med gamla senvuxna granar finns cirka 1,6 km nordost om Börsebo. En del av granarna är säkert 150 år gamla. Gammelgranslav förekommer allmänt till rikligt.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1189 Rosenklinten barrnatureskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Här finns orörd barrskog med allmän förekomst av senvuxna träd. Det finns död ved främst som torrakor men även lågor. Områdets gamla tallar och granar är värdefulla för vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

På båda sidor om landskapsgränsen söder om Kävelsbo finns ett område med två bergknallar och sluttningar med gammal sedan länge orörd barrskog. Här dominerar gammal tall som är mellan 150 och 200 år gammal. Här finns också ett stort inslag av gamla senvuxna granar. På tallarna finns spår av svarta praktbagge och på granarna syns spår av granbarkgnagare. Dessa båda skalbaggar är signalarter.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar.

Skydd: Saknas

Å 1190 Dröghultehagen blandsumpskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar har generellt ett rikt växt- och djurliv. Här finns minst två rödlistade arter.

Beskrivning

Nordväst om Halsebo finns en blandsumpskog med inslag av mycket gamla granar. På gran och klibbal växer gammelgranslav och signalarten kattfotslav ymningt. Här finns också de rödlistade arterna kornknutmossa(NT) och granticka(NT).

Bibehållande av värdena

Det höga naturvärdet kommer att bestå om området lämnas orört utan ingrepp i trädsnitt eller hydrologi.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1191 Stormosseberget barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Stort inslag av gamla träd och en del död ved gör att området är värdefullt för kryptogamer och vedinsekter. Här finns minst en rödlistad art. De norra delarna är klassade som nyckelbiotoper.

Beskrivning

Söder om Hörsjön vid Hannäs-Torp finns ett berg och en nord- och ostvänd sluttning med gammal sedan länge orörd skog. På berget i väster finns gammal hällmarksskog med gott om 200-åriga tallar. I sluttningen som är produktiv skogsmark växer tallskog i den östra delen och grandominerad skog i västra delen. Här finns bitvis gott om död ved bland annat grova granlåggor. Granarna är riktigt gamla delvis med hänglavar. Tallskogen är närmare 200 år gammal. Den rödlistade arten vedtrappmossa(NT) har hittats tillsammans med signalarten kattfotslav och gammelgranslav.

Mot nordost finns en sydvänd berg- och rasbrant. I och nedanför branten växer granskog med inslag av gamla lövträd främst asp. I den blockiga branten finns död ved och gammal hassel. Här finns signalarten fällmossa tillsammans med skriftlav och gammelgranslav.

Söder om Stormosseberget finns en gammal tallskog med hällmarksinslag. Tallarna är här 150-200 år med inslag av 250-åriga träd. Här finns skalbaggen och signalarten svart praktbagge.

Mot sydost finns en barrskog som består av ett blockigt parti i en nordostvänd sluttning. Här står många gamla minst 150-åriga tallar. Här finns även ett antal grova aspar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bestå om området lämnas orört. Träd som faller bör lämnas kvar. En skyddszon nedanför berget bör lämnas.

Skydd: Saknas

Å 1192 Karlsborg barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärden finns genom förekomsten av gamla träd och en värdefull marksvampflora med minst två rödlistade arter. Området bedöms även vara av intresse för vedinsekter.

Beskrivning

Mellan sjöarna Hörsjöns och Getsjöns sydliga delar väster om infarten mot Karlsborg finns en bergklack med gammal blandskog. Det finns tämligen rikligt med gammal tall och även gammal och senvuxen gran. Ett inslag av gammalt grovt löv finns också. Bitvis är det mycket brant. Död ved finns som lågor och torrakor. Här har de rödlistade marksvamparna svart taggsvamp(NT) och orange taggsvamp(NT) påträffats. Det finns också spår efter skalbaggen och signalarten granbarkgnagare.

Bibehållande av värdena

Området bör lämnas orört och död ved sparas.

Skydd: Saknas

Å 1193 Bäckfall blandskog

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi, G

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till det olikåldriga ekbeståndet. Ekarna har framtidsvärden och utgör viktiga komponenter och spridningsvägar i det ekrika landskapet kring Åtvidaberg och Berg. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet. Här finns också en lättillgänglig bergskärning vid länsvägen bestående av glimmerskiffer, så kallad Bäckfallsten.

Beskrivning

I området mellan Åtvidaberg och Berg finns en långsträckt bergknalle som avverkats och planterats på nytt med barrträd. Framförallt runt kullen i brynen står ett femtontal ganska grova, spärrgreniga ekar. Ekarna står i nuläget solexponerat.

Berget består av glimmerskiffer som man bäst kan studera vid vägskärningen, på västra sidan intill cykelbanan. Glimmerskiffern som här även kallas Bäckfallsten har bland brutits i ett stenbrott cirka 200 meter söderut, se objekt 149. Bäckfallsten har använts till olika byggnader i Åtvidaberg, till exempel Stora kyrkan, och till murar och gångplattor.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla naturvärdet måste ekarna hållas fria från uppväxande granar så att kronorna får utvecklas och stammarna exponeras.

Skydd: Saknas

Å 1194 Edbergafältet grov ek

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 89

Naturvärdesbedömning

Ekens naturvärde är knutet till trädets relativt höga ålder. Trädet har framtidsvärden knutna till krävande organismer som är beroende av gamla träd. Eken står inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet nära andra värdefulla ekområden.

Beskrivning

Söder om fotbollsplanerna på Edbergafältet, väster om Violvägen, står en grov ek med stamdiametern 9 dm. På eken finner man den mindre vanliga blanksvart trämyra. Där den finns förekommer ofta andra intressanta arter.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bibehålls om eken får stå kvar så länge som möjligt. Om grövre grenar faller bör den döda veden sparas på platsen.

Skydd: Saknas

Å 1195 Ruggkärret lövskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Området har potential att utveckla naturvärden knutna till gammal asp, aspved och senvuxna ekar.

Beskrivning

700 meter nor om Halsebo finns en sydvänd sluttning med gammal aspdominerad skog. Här börjar produceras en del död ved av asp. I ett blockigt parti finns flera grova lågor. Mot bergskanten står flera senvuxna ekar.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört. Eventuellt kan en del gran tas bort.

Skydd: Saknas

Å 1196 Tarant blandsumpskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Sumpskogar har generellt goda förutsättningar att ha höga naturvärden knutna till den fuktiga och varierande miljön. Här finns bland annat senvuxna granar som bedöms vara värdefulla för bland annat kryptogamer.

Beskrivning

Sydost om torpet Tarant, 1,3 km ostnordost om Halsebo, finns en liten sumpskog med tall, gran, björk och al finns. Runt sumpskogen växer gamla senvuxna granar, rikligt bevuxna med gammelgranlav. På granarna finns också signalarten kattfotslav. En del död ved finns.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena kommer att bevaras om området lämnas orört och en viss skyddszon lämnas.

Skydd: Markavvattningsförbud. I övrigt saknas skydd.

Å 1197 Tarant barrskog

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till förekomsten gamla träd och död ved till nytta för mer krävande kryptogamer och vedinsekter. Nyckelbiotop.

Beskrivning

Barrskogen ligger öster om torpet Tarant, 1,4 km ostnordost om Halsebo. I centrum av området finns en höjdsträckning med gammal orörd tallskog. På de äldsta tallarna finns spår av signalarten svart praktbagge. Norr om berget finns en nordostvänd sluttning med gammal granskog med inslag av lågor. I sydväst finns ett surdråg med omgivande blockiga sluttningar med grov granskog. Här finns ett stort inslag av torrträd av gran och i västra kanten också några gamla tallar. På granar i området finns signalarten kattfotslav tillsammans med gammelgranslav.

Bibehållande av värdena

De höga naturvärdena består om området även i fortsättningen lämnas orört.

Skydd: Saknas

Å 1198 Hallaholm ekskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi G F

Referenser: 34, 63, 66, 67, 89, 111

Naturvärdesbedömning

De primära naturvärdena är knutna till ekbestånden som redan har stora värden. Dessa ekar finns inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet och kan i framtiden få mycket stora värden. Här växer ekar i olika ålder och dimensioner i solexponerade lägen. Ekarna har möjlighet att hysa hotade arter och området bedöms fungera som en spridningskorridor för dessa i ett landskapsperspektiv i och kring Åtvidabergs tätort. Här finns nu rikligt med den rödlistade vedsvampen ekticka(NT). Även gamla träd av andra arter, främst tall och asp är värdefulla för mer krävande växt- och djurarter. På gammal tall finns tallticka(NT), som är en rödlistad svamp där fruktkropparna bara visar sig först på tallar som är cirka 100–150 år eller äldre. Vanligast uppträder svampen på träd som är över 150 år. I flera aspar finns bohål. Bitvis finns en hel del död ved såväl på marken som torräd eller torra grenar. I sluttningen mot väster har man också funnit den rödlistade hasselsnoken(VU) som är en värmekrävande art. Hallaholmsområdet, inklusive objekt 146, har stor betydelse för närrecreation, fritidsaktiviteter och undervisning. Från motionsspåret genom området i väster får man bra överblick över naturmiljön. Spåret går bland annat på en liten men tydlig ryggås med isälvsmaterial som är av geologiskt och pedagogiskt intresse.

Beskrivning

I sluttningarna mot väster, söder och öster i ytterkanterna av Hallaholmsområdet intill norra delen av Åtvidabergs tätort finns lövbestånd där ek växer allmänt blandat med bland annat björk och tall. På krönen växer rikligt med mycket gammal tall. Ekarna är generellt relativt unga och många har en stamdiameter på 4-6 dm. Dock förekommer grövre och senvuxen ek av olika ålder spritt i hela området.

I nordvästra delen finns en igenvuxen före detta hage som nu är bevuxen av yngre björk, asp, ek och hassel. Här finns många ganska gamla och vidkroniga ekar. Utefter den västra och sydvästra delen är det brantare och uppe på krönen står grova eller senvuxna tallar medan det i slutningen är ek som dominerar. Här har den rödlistade svampen tallticka(NT) noterats på en gammal tall. På ekarna i denna del finns på flera träd ekticka(NT) som också är en rödlistad art. Svavelticka är påträffad på en ekhögstubbe i denna västra del. Genom området ner mot Fågelsångens industriområde rinner en bäck som ökar variationen och skapar fler habitat. Här är det en hel del klibbal. Signalarten bäckbräsma växer vid bäcken. Strax söder om bäcken står en grov och hög gran med en stamdiameter på cirka en meter. Ytterligare någon enstaka grov gran finns i denna del. Nedanför slutningen mot cykelbana och järnvägen står bland annat en mycket grov asp. Där finns flera relativt grova aspar med bohål. Just här är inslaget av död ved stort. I slutningen mot cykelbanan mot Fågelsångens industriområde har den rödlistade hasselnoken(VU) observerats. Karakteristiska fåglarter som noterats i området är kattuggla, gröngöling(NT), entita, nötväcka och grönsångare.

I sydvästra delen övergår bergkrönet till en tydligt markerad isälsvavlagring med ryggform, en del av Åtvidabergsåsen. Här går det motionsspår som finns inom Hallaholmsområdet. Spåret följer hela den västra och södra delen av objektet fram till uppfartsvägen mot hallaholmstorpet. Det finns flera mindre vandringsstigar in mot torpet, även från den östra delen av området med ek vid Sågarevägen. I berggrunden finns mot väster inslag av grönsten som är gynnsamt för ekbestånd. Även glimmerskiffer förekommer vilket man kan se i de små stenbrott som finns i slänten.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska grova ekar frihuggas och även yngre spärrgreniga ekar som kan bli värdefulla för yngningsträd och ge en åldersmässig spridning. Vidkroniga gamla ekar och ekar med håligheter sparas, liksom de övriga gamla och grova träden av andra arter. Slyrensning bör i flera delar ske kontinuerligt. Förutom de allra grövsta exemplaren bör gran huggas bort. Visst uttag av tall som tränger ek kan också göras. Buskar bör sparas, bland annat i brynmiljöerna i områdets gränser mot tätorten. Liggande och stående död ved av olika dimensioner bör sparas på plats. Rekreativvärdena bör framhållas och hänsyn tas till stigar samt övrig mark och växtlighet.

Skydd: Saknas

Å 1199 Björkliden hällmarkskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 46, 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till den gamla tallskogen som är flerskiktad och innehåller gamla träd. Rikligt i området växer den rödlistade talltickan(NT). Där talltickan växer förekommer ofta flera andra rödlistade arter knutna till gamla tallar och skoglig kontinuitet. Död ved i olik ålder gynnar vedlevande insekter och kryptogamer. Bohål och kläckhål efter insekter visar på värden för fågelliv och insekter.

Beskrivning

På en långsträckt höjd utefter södra tillfartsvägen till Grebo mitt för infarten mot Prästgården finns ett område som är dominerande bergigt men övergår i öster i mer flack mark. Trädskiktet är flerskiktat och senvuxet. Tall dominerar i området och de har en stamdiameter på 1-6 dm. Gamla och grova tallar med pansarbark, början till pansarbark eller grov bark förekommer rikligt. Grova grenar och täta kronor visar tecken på hög ålder. Rikligt på träden förekommer den rödlistade talltickan(NT). I buskskiktet växer arter som ek, en, björk och lönn. Buskskiktet varierar från glest till rikligt. I fältskiktet växer arter som blåbär, lingon och liljekonvalj. I bottenskiktet växer vägg och husmossa. Död ved förekommer tämligen rikligt både som grov och klen ved i olika nedbrytningsstadier. I området förekommer allmänt bohål efter hackspettar och kläckhål efter insektslarver.

Området var tidigare ett delområde i objekt 572.

Bibehållande av värdena

För att bibehålla områdets naturvärden ska det i stort lämnas för fri utveckling och endast försiktig röjning kan utföras vid behov. Gran ska hindras att etablera sig i området. Död ved ska lämnas. Håll öppet från buskar kring träd i söder så att stammarna solexponeras.

Skydd: Saknas

Å 1200 Garpberget tallskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 46, 94

Naturvärdesbedömning

Naturvärdet består främst av tillgången på grova tallar och en grov ek vilket är bristvara i det omkringliggande landskapet i stort. Området är och kommer i framtiden allt mer bli värdefullt för exempelvis vedlevande insekter och vedsvampar, en bedömning som förstärks av det solexponerade läget. Området har också funktion som närnatur till den intilliggande bebyggelsen.

Beskrivning

Vid Garpberget mellan bebyggelsen och motionsspåret i östra delen av Grebo tätort finns en bergknalle med en mäktig lodbrant mot söder. Ovanpå berget växer hållmarkskog med tallar av varierande grovlek. Några tallar är grova. Nedanför branten bland nedrasade block står ytterligare några grova tallar tillsammans med en grov ek. Tallarna har en stamdiameter på 4-6 dm och är något senvuxna. I en av tallarna finns hål efter spillkråka. En vidkronig ek med diametern 6 dm växer i området samt en grövre björk med diametern 5 dm. I buskskiktet växer ek och asp och i fältskiktet vitsippa och örnbräken. Död ved finns som blottad kärnved på en tall och där finns kläckhål efter insekter. På den grova eken i branten vid Garpberget har man hittat den rödlistade arten oxtungssvamp(NT).

Området var tidigare ett delområde i objekt 572.

Bibehållande av värdena

Naturvärdet kommer att bevaras och förstärkas om områdena också i framtiden undantas från ingrepp såsom avverkning och bebyggelse. Död ved och omkullfallna träd bör sparas. Sly nedanför branten som skymmer de grova träden bör tas bort. Eken bör låtas stå öppet.

Skydd: Saknas

Å 1201 Fågelsmålen lövskog

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till förekomsten av den rödlistade arten dårgräsfjäril(VU), medelgrova ekar, grova aspar, lågor av framförallt asp och en ganska rik kärlväxtflora. Den rödlistade vedsvampen ekticka(NT) har noterats på ek. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

250 meter nordnordost om gården Fågelsmålen i trakterna sydväst om Grebo finns en gles lövskog med ek och asp i trädskiktet. Träden är överlag mellan cirka 0,5-0,8 meter i diameter. Det finns en hel del död ved, bland annat några grova asplågor. Någre senvuxna ekar har skorp bark. På ek finns den rödlistade vedsvampen ekticka(NT) och på asp finns aspticka. Buskskiktet består av några äldre hasselbuskar, annars mest yngre hassel som kommit upp efter röjningsåtgärd. Den halvöppna miljön ger en varierande flora med arter som gullviva, vårbrodd, majsmörblomma och gökärt tillsammans med vitsippa, violer, liljekonvalj och ormbär. I ett fuktigt stråk i västra delen finns gullpudra. På marken växer också lundstarr som är värdväxt för den rödlistade dårgräsfjärilen(VU) som förekommer här.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om området tillåts vara en halvsluten ek-hasselmiljö med varierande mer slutna partier och öppna gläntor. Spara grova träd och död ved. Gynna yngre ekar så de kan utvecklas till grova träd.

Skydd: Saknas

Å 1202 Fågelsmålen grova ekar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till de grova ekarna som hyser en värdefull kryptogamflora, med inslag av rödlistade arter. Ekarna bedöms även vara värdefulla för insekter. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Sydväst om Grebo, strax norr om gården Fågelsmålen och mot nordost invid vägen finns sju grova ekar med diametrar på 1,1-1,8 meter. Ekarna står relativt fritt och är vidkroniga med skorp bark. Vid vägen står även en ganska grov ask. 350 meter nordost om gården står en cirka metergrov ihålig ek intill väggkanten. Den innehåller rikligt med mulm som kommer fram vid basen samt stora partier med bar död ved på stammen. Arter som noterats på ekarna är signalarten brun nållav, de rödlistade vedsvamparna ekticka(NT) och korallticka(NT) samt svavelticka. I markerna runt omkring finns flera ekar spritt både öppet och inne i skog.

Bibehållande av värdena

Ekarna i området bör tillåtas stå fritt från uppväxande barrskog och andra träd och buskar.

Skydd: Saknas

Å 1203 Tran ekhage

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Områdets naturvärden är knutna till de grova ekarna som bedöms ha betydelse för lavar, vedsvampar och insekter. Här finns bland annat den rödlistade vedsvampen ekticka(NT). Betesmarken bedöms även ha värden för markfloran med bland annat den rödlistade arten månlåsbräken(NT). Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

På båda sidor om länsvägen väster om sjön Tran vid Edshyttan finns ett antal grova ekar. På östra sidan om vägen står ekarna på en bergknalle inne i en hagmark. Här finns ett tiotal medelgrova till grova eller senvuxna ekar. De är överlag vidkroniga och på flera finns skorp bark med lavar. På minst två träd finns den rödlistade vedsvampen ekticka(NT). På och intill berget växer även tall, oxel, rönn, rikligt med hassel och en del gamla enbuskar. I hagen, framförallt öppet vid kraftledningen mot norr, finns en hävdgynnad flora med bland annat den rödlistade lilla ormbunken månlåsbräken(NT). Andra arter som tillsammans indikerar hävdade ogödslade naturbetesmarker är klasefibbla(NT), backsmörblomma(NT), ängsnattviol(NT), grönvit nattviol, ängsskallra, ängsvädd, darrgräs, svinrot, jungfrulin, blåsuga, ängsviol och gökärt.

På västra sidan om vägen finns en metergrov vidkronig ek i en hage. På eken finns signalarterna sotlav, guldpuddrad spiklav och brun nållav. På marken intill eken har en grov ekgren sparats. Utanför hagen mot sydväst mellan länsvägen och den gamla grusvägen finns ytterligare en handfull grova ekar spridda i ett lövbestånd. Troligen har det också här varit bete längre tillbaka i tiden.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om de grova ekarna tillåts stå fritt genom fortsatt bete och i övrigt röjning och borthuggning av gran. Hagen får inte gödslas. Död ved bör sparas. Ekar i olika åldrar bör släppas fram som arvtagare på sikt till de grova ekarna.

Skydd: Saknas

Å 1204 Tran ekbryn

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

Områdets ekar är nu relativt kläna men de har framtidvärde som substrat för mer krävande eklevande växter och djur om de sparas och får utvecklas fritt. Området ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet och ekarna är därför viktiga på landskapsnivå.

Beskrivning

På den landtunga som finns vid sjön Trans västra strand, söder om Edshyttan, finns några bestånd med ekar i brynlägen. Där en kraftledning skär genom en större åkerholme finns på östra sidan om ledningen en kulle med glest stående ekar i exponerat läge. På västra sidan står ekarna i en mindre brant mot åkerkanten. En större eklåga ligger kvar. Det finns ytterligare lite död ved. Här finns även enstaka grova tallar med grov bark. Söderut mot stranden står ytterligare ett bestånd med ekar.

Bibehållande av värdena

Naturvärdena bevaras om ekarna tillåts stå fritt och sparas som arvtagare till grova ekar som finns i närområdet kring Edshyttan. Död ved bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen.

Å 1205 Tran lövrik barrblandskog och ekbryn

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: -

Naturvärdesbedömning

De gamla träden och den rika förekomsten av död ved av olika trädslag är värdefullt för vedsvampar, lavar och insekter. Detta visar förekomsten av de rödlistade vedsvamparna tallticka(NT) och

ekticka(NT). Området ligger inom avgräsningen för riksintresset Eklandskapet. De grova ekarna i brynen och förekomsten av senvuxen ek i barrskogsdelen motiverar en klassning kopplad till riksintresset.

Beskrivning

Vid sjön Trans västra strand, söder om Edshyttan, finns en markant bergrygg på vilken det växer gammal tall och gran med stort inslag av ek, lind, asp, björk och rönn. Några av asparna är mycket grova och det finns senvuxen ek bland barrträden. Det finns även gott om enbuskar. I brynen, främst mot söder, finns flera medelgrova till grova vidkroniga ekar som står solexponerat. Det är rikligt med både stående och liggande död ved av såväl barrträd som lövträd. I flera träd finns bohål. Delar av skogen är luckig och det förefaller som det delvis finns en betespåverkan. Markfloran är rik med blåsippa, vitsippa och liljekonvalj. Högre upp där berget kommer i dagen har floran en annan karaktär med till exempel getrams. På flera grova tallar uppe på berget finns den rödlistade vedsvampen tallticka(NT). På ek växer den rödlistade vedsvampen ekticka(NT).

Bibehållande av värdena

Området bör i stort lämnas för fri utveckling, men i brynen bör bland annat gran hållas efter så att de grova ekarna kan utvecklas fritt i exponerade lägen. Död ved bör sparas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 meter från stranden. I övrigt saknas skydd.

Å 1206 Torpa barr- och ädellövskog

Naturvärdesklass: 2

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

De gamla grova och senvuxna träden och den rika förekomsten av död ved är värdefullt för bland annat vedsvampar och insekter. Området har bedömts vara en på länsnivå mycket värdefull skoglig naturmiljö då det har hög grad av långsiktig funktionalitet och utgörs av den prioriterade skogstypen skogar med hög bonitet.

Beskrivning

Nordväst om gården Torpa mellan f.d. Rödstenssjön och riksväg 35 finns en bergklack vars centrum tidigare avverkats. Mot söder sluttar det brant. Här är det mycket blockigt. Mot norr och öster är sluttningarna mer flacka. I södersluttningen dominerar lövskog, i öster tallskog och i övrigt granskog. Här finns gamla träd av många trädslag, ek, lönn, asp, björk, säl, oxel, gran och tall samt gammal hassel. Det finns gott om död ved. Några riktigt stora myrstackar imponerar. Signalarterna granbarkgnagare, blåsippa, fällmossa, barkticka och strimpindling är rapporterade härifrån.

Bibehållande av värdena

Området bör i stort lämnas för fri utveckling. Död ved bör sparas. Naturvårdande skötselåtgärder i mindre omfattning, som kan genomföras med bibehållande av områdets orörda karaktär, kan vara motiverat.

Skydd: Biotopskyddsområde sedan 2018.

Å 1207 Ekhult ekallé

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi, L

Referenser: 95

Naturvärdesbedömning

Naturvärdena är knutna till de tämligen gamla ekarna som har stor potential att utveckla höga naturvärden. Gamla ekar hyser generellt en hög biologisk mångfald och många hotade och ovanliga arter är knutna till ek och gamla ädellövträd. Trädens grova bark gör dem potentiella att hysa t.ex. en krävande lavflora. Blottad kärnved gynnar vedlevande insekter. Allén har även betydelse för landskapsbilden. Objektet ligger inom avgränsningen för riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Objektet är en ensidig allé som sträcker sig mellan väg och åkermark utefter Norrbyvägen vid Ekhult i anslutning till Grebo tätort. Träden i allén består av vidkroniga, friska ekar med en stamdiameter på 2-8 dm. Flertalet har en diameter på 4-6 dm. Flera av ekarna har utvecklat en grövre barkstruktur. På en av de grövsta ekarna finns blottad kärnved.

Bibehållande av värdena

Låt träden bli gamla och beskär dem vid behov för att säkra att de inte blir farliga eller går sönder.

Skydd: Allér omfattas av generellt biotopskydd.

Å 1208 Bockön lövblandad barrskog

Naturvärdesklass: 4

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 63

Naturvärdesbedömning

Naturvärden är knutna till den stora variationen samt förekomsten av gamla träd av olika trädslag och bitvis riklig förekomst av död ved. Det finns potential att utveckla naturvärdena.

Beskrivning

Objektet är en ö i sjön Hövern som är mycket skiftande. Här finns såväl hällmark med gammal tallskog som igenvuxen betesmark med en blandskog av främst gran och löv.

En svacka sträcker sig från norra till den södra delen i öns mitt. Här finns igenväxningsskog av främst gran, asp och björk med ett inslag av äldre tallar. De omgivande höjderna i öst och väst domineras av tallskog med inslag av löv. Här finns några små hällmarker. Gamla och grova ekar och yngre ek finns spritt på ön, liksom även aspar av olika grovlek och ålder. Även gran av olika ålder finns varav några är mycket gamla. I sjökanten finns det alknippen. Död ved finns bitvis rikligt, mest som klenare ved men även en del grova lövlågor.

Bibehållande av värdena

Gamla ekar och efterföljare till dessa bör hållas frihuggna. Även gammal grov asp och tall främst i svackan bör hållas friguggna. Hällmarkerna och sluttningarna ner mot sjön bör vara orörda. Död ved bör finnas rikligt på hela ön. Ön kan återigen betas. I sådant fall bör de centrala partierna öppnas upp med luckor av olika storlek.

Skydd: Strandskydd gäller inom hela ön. Ett 50-årigt naturvårdsavtal mellan Skogsstyrelsen och markägaren undertecknades 2017.

Å 1209 Spökarebackens åkerholmar

Naturvärdesklass: 1b

Skyddsmotiv: Bi, K

Referenser: 34, 41, 95

Naturvärdesbedömning

Det höga värdet motiveras främst av att området hyser flera grova ekar av mycket stort värde för insekter och lavar knutna till gammal ek. Gamla träd är generellt en brist i landskapet och många hotade och sällsynta arter är knutna till gamla träd. Området hyser även grov asp och ask samt en del död ved av bland annat ek. Gamla aspar har värden knutna till att de är bra boträd för fågel. Solexponerade aspar har också visat sig vara intressanta för vedlevande insekter. Här finns både värdefull lundflora och hävdgynnade arter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Mot sydväst, mellan vägen och Käringberget, finns en blandlövskogskulle som består av bergig och kuperad mark med branta sluttningar. Trädsiktet är tätt och flerskiktat men genomgick en naturvårdsröjning vintern 2019. I området ges karaktär av grova ädellövträd av ek och lind med inslag av lönn. Många av ekarna är vidkroniga. De grövre träden har en stamdiameter på 6-9 dm. Även grövre asp med diametern 4-6 dm förekommer allmänt och bohål från hackspettar finns i dessa. Stora delar av området har lundkaraktär och i busksiktet växer hassel allmänt till rikligt. I brynen mot åkern växer även här den rödlistade och hävdgynnade ängsskäran(NT) med andra hävdgynnade arter som revfibbla, stor blåklocka, vårbrodd och gulmåra. Längre in i området, där området är tätare, växer lundväxter som blåsippan och trolldruva. På stenblock växer signarten fällmossa. Död ved förekommer allmänt i området och består ofta av asp men även andra trädslag. Den döda veden finns i olika nedbrytningsstadier. Håligheter i gamla träd förekommer gles. Kullen är även rik på fornlämningar med förekomst av fossil åker och terrasserings tillsammans med skärvtenshögar. Även ett gravfält bestående av nio stensättningar förekommer.

Mot väster, på åkermarken söder om vägen, finns en åkerholme som är igenväxande och blockig. På åkerholmen växer vidkroniga ekar med en stamdiameter på 6-8 dm tillsammans med en lind med en diameter på 4 dm. Buskar växer allmänt i området och det domineras av hassel och ek. Marken är i stort näringsrik men i kanterna av åkerholmen är marken magrare. Även här finns den rödlistade ängsskäran(NT) tillsammans med gulmåra och stor blåklocka. Död ved förekommer som grov ved av ek, både stående och liggande.

Bibehållande av värdena

För att bevara och öka värdet sparas de grova lövträden. Hävd bör introduceras.

Skydd: Åkerholmar omfattas av generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet. I övrigt saknas skydd.

Å 1210 Betat bryn vid Hultsätter

Naturvärdesklass: 1d

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett visst naturvärde knutet till välhävdad bitvis utmagrad betesmark. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av en smal remsa betesmark nedanför en skogklädd höjd som också ingår i betesfällan. Jordarten är lerig och floran förefaller utarmad till följd av en period utan hävd eller gödsling. Här finns ändå små spridda förekomster av brudbröd, rödklint, gullviva och bockrot. Delar har också varit upplöjda för längre tid sedan. I anslutning till hagen står en vidkronig ek med signalarten brun nållav.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd, förutsatt att inte marken gödslas.

Naturvårdsarter

Brun nållav, gullviva §

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-09-20

Granskningsav text: 2021-12-22

Å 1211 Ekhagar söder om Värnasjön

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdad utmagrad betesmark med vidkroniga ekar, samt äldre ekar, lindar och hassel i brynmiljöer. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av en hagmark med ett glest trädskickt dominerat av ek och med inslag av enstaka lindar och björkar och spridda hasselbuketter. Här finns även ett sydvänt bryn som står utan hävd där de äldre lövträden håller på att bli trängda till följd av ganska kraftig igenväxning. Träden i hagmarken är överlag inte särskilt gamla, de flesta en bit under 100 år men i brynet finns en del ekar och någon lind som uppskattas vara kring 120-150 år. Ett par trädfria ytor har tidigare brukats som åkermark.

Fältskiktet i hagen är relativt frodigt med rikligt av bredbladiga gräs, men med inslag av en del typiska ängsväxter som till exempel ängsskära, svinrot, ängsvädd, brudbröd, gullviva, grönvit nattviol, stor och liten blåkllocka med flera.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och ökande ålder på träden, förutsatt att inte marken gödslas.

Naturvårdsarter

Svinrot NT, ängsskära NT, gullviva §, grönvit nattviol §, gul vaxskivling, blodvaxskivling, spröd vaxskivling, vit vaxskivling

Skydd: Strandskydd gäller 100 m från strandlinjen.

Fältbesök: 2021-09-20

Granskningsav text: 2021-12-22

Å 1212 Hagmark norr om Kvarnvik

Naturvärdesklass: 1c **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdad, utmagrad betesmark med rikligt med mineraljordsblottor. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av en stenbunden skogsbevuxen höjd omgiven av glest trädklädd betesmark på lerig jord. Den högre delen har ett hedartat fältskikt med stort inslag av ljung och kruståtel medan de leriga partierna domineras av bredbladiga gräs. Särskilt de magrare partierna har inslag av hävdgynnade växter, om än i begränsad omfattning. Området är i relativt sen tid restaurerat och är välhävdad även om en del slyuppslag finns i de skogigare partierna.

Av särskilt intresse är de rikligt förekommande partierna med blottad mineraljord, främst till följd av betesdjurens tramp. Här finns ett par rödlistade lavar på jorden och sannolikt skulle man vid en inventering under senhöst eller vinter hitta flera rödlistade efemära mossor.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och ökande ålder på träden, förutsatt att inte marken gödslas.

Naturvårdsarter

Blågryn EN, småfruktigt blågryn VU, blodvaxskivling, vit vaxskivling

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-09-20

Granskningsav text: 2022-01-10

Å 1213 Hagmark norr om Vitvassa

Naturvärdesklass: 1b **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdad, utmagrad betesmark med ett varierat trädsikt med inslag av äldre träd. Värdet stärks också av tydligt markerade höjder och bergbranter. Här finns flera sällsynta svampar knutna till ek i ett varmt, mikroklimatiskt läge. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av betesmarker på och runt flera mer eller mindre glest trädklädda höjder. Särskilt den östra delen ligger i anslutning till ganska kraftiga sluttningar med inslag av block och bergbranter. Trädsiktet domineras av ek med inslag av asp, lind, björk, gran och tall. Trädsiktet är i huvudsak kring 100 år eller strax där under men i branterna finns en del äldre träd av främst ek, tall och gran.

I området finns en rik svampflora med flera rödlistade arter bland mykorrhizasvampar knutna till ek. Bland annat finns flera förekomster av gyllensopp och enstaka växtplats för ekvaxskivling och spindelskivlingen *Cortinarius hinnuleoarmillatus*.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och ökande ålder på träden, förutsatt att inte marken gödslas och äldre träd inte avverkas.

Naturvårdsarter

Rosa skärelev NT, gyllensopp VU, ekvaxskivling NT, *Cortinarius hinnuleoarmillatus* VU, gul vaxskivling, fällmossa, gullviva §

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-09-20

**Granskning
av text:** 2022-01-11

Å 1214 Hagmark strax väster om Sibirien

Naturvärdesklass: 1c

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdad utmagrad betesmark med ett varierat trädskikt. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av betesmark på och intill ganska flacka hållmarker med ett glest trädskikt helt dominerat av ek med enstaka björk. I buskskiktet finns spridda enar och hasselbuketter. Jordarten är en mosaik av lera och fattigare morän. I och med detta varvas torräng med hedartad vegetation. I området finns en del hävdgynnade växter såsom stagg, ängsvädd, knägräs, stor och liten blåklocka. Här finns också flera arter ängssvampar, bland annat den sällsynta arten trådvaxskivling.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och ökande ålder på träden, förutsatt att inte marken gödslas och äldre träd inte avverkas.

Naturvårdsarter

Trådvaxskivling VU, blodvaxskivling, ängsvaxskivling, gul vaxskivling, spröd vaxskivling, vit vaxskivling

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-09-20

**Granskning
av text:** 2022-01-11

Å 1215 Hävdat bryn öster om Vitvassa

Naturvärdesklass: 1d **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett visst naturvärde knutet till välhävdad utmagrad betesmark med ett varierat trädskikt med spridda äldre lövträd och hasselbuketter. Delområde i riksintresset Eklandskapet.

Beskrivning

Området består av en mer eller mindre smal remsa glest trädklädd betesmark i anslutning till ett par skogklädda höjder och en åker. Trädskiktet domineras av asp och ek och i buskskiktet finns rikligt med hassel och en och annan rönn. Fältskiktet domineras i huvudsak av bredbladiga gräs men även en del örter. I den skogigare inre delen av brynet är vegetationen mer lundartad med örter som trolldruva, vårärt och lundstarr.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och ökande ålder på träden, förutsatt att inte marken gödslas och äldre träd inte avverkas.

Naturvårdsarter

Scharlakansvaxskivling NT, gyllensopp VU, spröd vaxskivling, vit vaxskivling, hagfingersvamp, gullviva §

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-09-20

**Granskning
av text:** 2022-01-11

Å 1216 Västra Storön

Naturvärdesklass: 2 **Skyddsmotiv:** Bi F L **Referenser:**

Naturvärdesbedömning

Området har ett högt naturvärde knutet till gamla träd och grov död ved och generellt naturskogsartad struktur. De skogklädda öarna i sjön har också värden för friluftsliv och landskapsbilden.

Beskrivning

Området består av den västra delen av Storön i Såken. Området är starkt talldominerat förutom i nordsluttningen där det även finns en del gran. Åldern på skogen är hög, i de flesta fall kring 140 år, men med flera riktigt gamla tallar som gissningsvis är kring 300 år. I området finns också en del riktigt gammal hård tallved och på den växer en del rödlistade arter. Den äldsta veden och de äldsta tallarna har spår efter flera bränder i form av kol och invallningar.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas bibehållas om inga avverkningar sker på öns västra del. Känsliga arter kan ändå förväntas försvinna från området då arealen är mycket liten.

Naturvårdsarter

Dvärgbägarlav NT, vedskivlav NT, kolflarnlav NT, ladlav NT, gropticka NT, talticka NT, råttspindling NT, gransotdyna NT, brandticka, blomkålsvamp, mörk husmossa, gullockmossa, platt fjädermossa, knärot VU

Skydd: Strandskydd

Fältbesök: 2021-09-22

Granskning av text: 2022-01-11

Å 1217 Östra Storön

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F L

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till äldre träd och grov död ved och generellt naturskogsartad struktur. De skogklädda öarna i sjön har också värden för friluftsliv och landskapsbilden.

Beskrivning

Området består av den östra delen av Storön i Såken. Här finns en blandskog som domineras av gran och tall men med stort inslag av björk, klibbal och i öster asp. Åldern på beståndet är uppskattningsvis mellan 100 och 140 år. Här är det emellertid främst den ganska rika tillgången på grov död ved i olika nedbrytningsstadier och därtill knutna arter som är mest intressant. Flera rödlistade arter växer här.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas bibehållas om inga avverkningar sker. Känsliga arter kan ändå förväntas försvinna från området då arealen är mycket liten.

Naturvårdsarter

Gropticka NT, talticka NT, ullticka NT, kådvaxskinn NT, kandelabersvamp NT, barkticka, kryddspindling, revlumner §

Skydd: Strandskydd

Fältbesök: 2021-09-22

Granskning av text: 2022-01-11

Å 1218 Högö

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F L

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till äldre träd och grov död ved och generellt naturskogsartad

struktur. Området har också värden för friluftsliv och landskapsbilden.

Beskrivning

Högö är bevuxen med tallskog med inslag av björk och i kanten några klibbalar. Åldern ligger generellt kring 130 år men med en handfull tallar som är betydligt mycket äldre än så. Här finns också enstaka gamla torrträd och gammal låga av tall. I den västra kanten finns ett ganska brant sluttande blockfält utan träd, och ön är som helhet mycket blockig.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas bibehållas om inga avverkningar sker. Känsliga arter kan ändå förväntas försvinna från området då arealen är mycket liten.

Naturvårdsarter

Dvärgbägarlav NT, talticka NT, vedskivlav NT

Skydd: Strandskydd

Fältbesök: 2021-09-22

Granskning av text: 2022-01-11

Å 1219 Ristskeda holmar

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi F L

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till äldre träd, grov död ved och generellt naturskogsartad struktur. De skogklädda öarna i sjön har också värden för friluftsliv och landskapsbilden.

Beskrivning

Området består av en grupp med tre små öar i sjön Såken. Öarna är ganska steniga men ändå relativt bördiga. Tall dominerar trädskiktet men med inslag av gran, björk, asp och klibbal. Åldern ligger generellt någonstans runt 120 till 130 år men med inslag av några träd kring 150 år. Eftersom skogen inte gallrats på länge håller den på att bli rik på död ved av lite grövre dimensioner, även om det är långt ifrån naturliga nivåer ännu.

Öarna är tämligen fattiga på naturvårdsarter bland svampar, lavar och mossor, men man kan misstänka att rikedomerna av lövträd som håller på att åldras gör att det finns en del lövskogsarter bland fåglar och den lägre faunan här.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas bibehållas om inga avverkningar sker. Känsliga arter kan ändå förväntas försvinna från området då arealen är mycket liten.

Naturvårdsarter

Tallrisk NT, brandticka, stubbspretmossa, grön pyrola

Skydd: Strandskydd
Fältbesök: 2021-09-22
Granskning av text: 2022-01-11

Å 1220 Sjöängen

Naturvärdesklass: 2 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdat, utmagrad betesmark med ett varierat trädskikt med inslag av äldre träd av både ek och björk. Här finns flera sällsynta mossor, lavar och svampar knutna till såväl träd som magra grässvålar.

Beskrivning

Området består av glest trädklädd betesmark i den norra kanten av sjön Stora Bjän. Största delen av ytan består av kullar med små bergknallar insprängda och dessa är bevuxna med främst ek, där de flesta är mellan 120 och 160 år gamla men enstaka gamling på över 200 år finns också. I en smal remsa närmast sjön finns ett parti med torvjord där det istället för ek växer björkar och markvegetationen i denna del är typiskt hedartad med rikligt med ljung och lingon, medan fältskiktet i övrigt är av torrängstyp eller friskäng. På de gamla ekarna finns en artrik lavflora med flera rödlistade arter. Magra gräsmarker hyser hävdgynnade växter och svampar och bergbranten är bevuxen med krävande mossor och lavar som till exempel grynig filtlav och grov baronmossa.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och ökande ålder på träden, förutsatt att inte marken gödslas och äldre träd inte avverkas.

Naturvårdsarter

Gammelekslav NT, skuggorangelav NT, hjämbrosklav NT, gul dropplav NT, rödbrun blekspik NT, dvärgbägarlav NT, grynig filtlav NT, bårdlav NT, guldlockmossa, grov baronmossa, trädporrella, oxtungsvamp NT, ekticka NT, scharlakansvaxskivling NT, grå vaxskivling

Skydd: Strandskydd
Fältbesök: 2021-11-03
Granskning av text: 2022-01-11

Å 1221 Trångmålen

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdad, utmagrad betesmark med ett varierat trädskikt med inslag av äldre träd.

Beskrivning

Området består av hagmark med glest blandskogsbevuxna partier liksom även helt öppna delar. Trädskiktet domineras av ek och björk med inslag av lind, gran och tall samt enstaka lönn och rönn. Marken är välhävdad och ser inte ut att ha varit gödslad på lång tid, även om delar av de öppna partierna för länge sedan nyttjats som åker. Här finns en rik, hävdgynnad flora med arter som klasefibbla, stagg, knägräs, ängsvädd, grönvit nattviol, jungfrulin, gullviva och bockrot. Här finns också den rödlistade scharlakansvaxskivlingen på ett par ställen.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd och ökande ålder på träden, förutsatt att inte marken gödslas och äldre träd inte avverkas.

Naturvårdsarter

Klasefibbla NT, scharlakansvaxskivling NT, fingersvampen *Ramariopsis robusta*, grönvit nattviol §, gullviva §

Skydd: Strandskydd

Fältbesök: 2021-11-03

Granskning 2022-01-11

av text:

Å 1222 Västra Bjässerum

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till välhävdad, utmagrad betesmark.

Beskrivning

Området består av en i stort sett trädlös hagmark med bitvis blockiga partier. Hagmarken har nyligen huggits på träd och hasselbuketter. I huvudsak är vegetationen torrängsartad men i ett par centralt liggande delar finns fuktig mark med växter som stagg och ängsvädd. På den sydvända slänten i hagens norra del finns en hel del mattfibbla, gullviva, gökärt och spridda exemplar av grönvit nattviol.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd förutsatt att inte marken gödslas.

Naturvårdsarter

Scharakansvaxskivling NT, ängsvaxskivling, papegojvaxskivling, blodvaxskivling, gullviva §, grönvit nattviol §

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-11-03
Granskning av text: 2022-01-11

Å 1223 Barrskog väster om Bjässerum

Naturvärdesklass: 3 **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:**

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till äldre träd, grov död ved och generellt naturskogsartad struktur.

Beskrivning

Väster om Finnsveden finns en samling små ytor bevuxna med gammal tallskog. Huvuddelen ligger på hållmarker men det finns också några sumpstråk och mossar med gammal skog. En del av tallarna är riktigt gamla, över 200 år, och här finns också enstaka gamla ihåliga högstubbar av tall och på lite bördigare partier finns även lågor av både tall och gran. På den hårda veden och de äldsta tallarna växer rödlistade arter liksom på flera fuktiga lågor. På en ek finns en liten förekomst av lunglav.

Bibehållande av värdena

Områdenas naturvärden kommer troligtvis bestå om inga avverkningar sker. Död ved av tall är särskilt viktigt här.

Naturvårdsarter

Lunglav NT, kolflarnlav NT, kortskaftad ärgspik NT, dvärgbägarlav NT, vedskivlav NT, kattfotslav, vedtrappmossa NT, guldlockmossa, knärot VU, grön pyrola

Skydd: Saknas
Fältbesök: 2021-11-25
Granskning av text: 2022-01-11

Å 1224 Hagen vid Hemsjö

Naturvärdesklass: 1b **Skyddsmotiv:** Bi **Referenser:** 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett högt naturvärde knutet till välhävdad, utmagrad betesmark. Här finns en rik hävdgynnad flora av både kärlväxter och ängssvampar.

Beskrivning

Området utgörs av en delvis träd- och buskbeklädd hagmark med högt naturvärde. I hagen förekommer allt från magra, torra sluttningar till starrdominerade fuktområden. Här finns betespåverkad ljung, rikligt med ängsvädd, stagg, jungfrulin och knägräs samt en relativt spridd förekomst av revfibbla. Här finns också

rödlistade örter som solvända, slätterfibbla och svinrot. I hagen finns ett par medelgrova, spärrgreniga ekar samt inslag av äldre björk. I den torra sydvända sluttningen finns flera ovanliga ängssvampar, bland annat scharlakansvaxskivling och gröngul vaxskivling.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd förutsatt att inte marken gödslas.

Naturvårdsarter

Gröngul vaxskivling VU, scharlakansvaxskivling NT, ängsvaxskivling, papegojvaxskivling, blodvaxskivling, vit vaxskivling, svinrot NT, slätterfibbla NT, solvända NT

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-11-25

Granskning 2022-01-11

av text:

Å 1225 Betesmark mot Brinkmogärdet

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser: 114

Naturvärdesbedömning

Området har ett högt naturvärde knutet till välhävdad, utmagrad betesmark. Här finns en rik hävdgynnad flora av både kärlväxter och ängssvampar.

Beskrivning

Området utgörs av en långsträckt, bitvis starkt sluttande betesmark som utgör en övergång mellan åkern och skogen. Här finns sparsamt med buskar och en hel del stenblock i den annars öppna hagen. Här finns en rik hävdgynnad flora med bland annat gott om jungfrulin och även arter som ängsskära, svinrot och orkidéerna fläckigt nyckelblomster och grönvit nattviol. I områdets västra del finns en vidkronig, medelgrov ek. Även bland svamparna finns hävdgynnade arter, bland annat den sällsynta knoppvaxskivlingen som växer i hagens brantaste del tillsammans med scharlakansvaxskivling och papegojvaxskivling.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan antas öka med fortsatt beteshävd förutsatt att inte marken gödslas.

Naturvårdsarter

Knoppvaxskivling NT, scharlakansvaxskivling NT, papegojvaxskivling, blodvaxskivling, vit vaxskivling, svinrot NT, ängsskära NT, fläckigt nyckelblomster §, grönvit nattviol §, gullviva §

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-11-25

Granskning 2022-01-11

av text:

Å 1226**Granskog sydväst om Gobo****Naturvärdesklass:** 2**Skyddsmotiv:** Bi**Referenser:****Naturvärdesbedömning**

Området har ett högt naturvärde knutet till gamla träd, främst gran och tall, på relativt bördig mark. Här finns också vissa värden knutna till död ved. I området finns flera rödlistade arter bland marksvampar och växter.

Beskrivning

Området utgörs av den sydöstra sidan av en långsträckt sänka med en smal sumpskog i botten. Skogen domineras av gran med stort inslag av tall i slutningarna och med inslag av klibbal och björk i sumpskogen. Beståndets ålder är hög, upp mot 150 år, och här finns glest med grövre lågor i olika nedbrytningsstadier, men lite mer nydöd gran. I slutningen finns ganska gott om orkidén knärot och i de nedre delarna finns en rik svampflora med flera sällsynta arter, däribland koppartaggsvamp.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan eventuellt bibehållas om inga avverkningar sker, men då ytan är liten blir området ändå känsligt för till exempel väderhändelser. Traktens pågående barkborreangrepp riskerar också att skada en del av områdets naturvärden om en påtaglig andel av granarna här dör.

Naturvårdsarter

Koppartaggsvamp VU, druvfingarsvamp NT, ullticka NT, trådticka, kattfotslav, stubbspretmossa, knärot VU §

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2019.**Fältbesök:** 2021-11-25**Granskning** 2022-01-11**av text:****Å 1227****Bergknalle väster om Bjurlången****Naturvärdesklass:** 3**Skyddsmotiv:** Bi K**Referenser:****Naturvärdesbedömning**

Området har ett högt naturvärde knutet till gamla träd, främst gran och asp, på bitvis bördig mark. Här finns också vissa värden knutna till död ved. I området finns flera rödlistade arter bland marksvamparna. Här finns även ett gruvhål vilket tillför kulturhistoriska värden.

Beskrivning

Området utgörs av en markerad bergknalle med ett varierat skogsbestånd. Högst upp finns ett aspdominerat parti medan lägre delar domineras av grov gammal granskog med inslag av lite hassel och ett par klibbalar. I slutningen finns också några rönнар. Vid bergbasen finns ett gammalt gruvhål som nu är vattenfyllt. I området finns sparsamt med död ved. I den norra delen har de båda sällsynta marksvamparna raggtaggsvamp och koppartaggsvamp hittats för ett drygt decennium sedan.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan eventuellt bibehållas om inga avverkningar sker, men då ytan är liten blir området ändå känsligt för till exempel väderhändelser. Traktens pågående barkborreangrepp riskerar också att skada en del av området naturvärden om en påtaglig andel av granarna här dör.

Naturvårdsarter

Koppartaggsvamp VU, raggtaggsvamp EN, västlig hakmossa, mörk husmossa, gammelgranslav, kattfotslav, fällmossa, guldlockmossa, platt fjädermossa

Skydd: Strandskydd

Fältbesök: 2021-11-25

**Granskning
av text:** 2022-01-11

Å 1228 Bergknalle söder om Bjurlången

Naturvärdesklass: 3

Skyddsmotiv: Bi

Referenser:

Naturvärdesbedömning

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till gamla träd, främst gran och tall. Här finns också vissa värden knutna till död ved och till ett litet källkärr. I området finns flera rödlistade arter bland marksvampar och lavar.

Beskrivning

Området utgörs av en kraftig sydvästsluttning med äldre barrskog. De övre delarna är nyligen genomhuggna men det brantaste partiet har klarat sig. Fältskiktet är av blåbärstyp, förutom i de allra nedersta delarna som är örtrika. I den norra kanten finns ett smalt källkärr helt dominerat av skärmstarr. I den örtrika nedre kanten finns en rik svampflora med flera ovanliga arter. På en tallåga i den övre delen växer dvärgbägarlav och vedskivlav som båda är rödlistade men ganska vanliga i trakten.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan eventuellt bibehållas om inga ytterligare avverkningar sker, men då ytan är liten blir området ändå känsligt för till exempel väderhändelser. Traktens pågående barkborreangrepp riskerar också att skada en del av området naturvärden om en påtaglig andel av granarna här dör.

Naturvårdsarter

Persiljespindling NT, ullticka NT, luddticka, guldkremla, fällmossa, guldlockmossa, platt fjädermossa, dvärgbägarlav NT, vedskivlav NT

Skydd:

Fältbesök: 2021-11-25

**Granskning
av text:** 2022-01-11

Å 1229**Grandominerad blandskog vid Berlin****Naturvärdesklass:** 2**Skyddsmotiv:** Bi**Referenser:****Naturvärdesbedömning**

Området har ett högt naturvärde knutet till gamla träd, främst gran och asp, på bördig mark. Här finns också höga värden knutna till död ved och värden knutna till lång skoglig kontinuitet. I området finns ganska många rödlistade arter bland svampar och mossor.

Beskrivning

Området utgörs av två höjdparter och en mellanliggande sänka. Den norra höjden utgörs av en långsträckt ändmorän uppbyggd av en rik jordart. Även den mellanliggande sänkan är bördig. Gran är det dominerande trädslaget och här finns inslag av tall och asp och i buskskiktet finns gott om hassel. I området finns träd upp mot cirka 150 år av såväl tall, som gran och asp. Här finns också gott om död ved av främst gran. Fältskiktet är i stort sett helt dominerat av örtrika typer med inslag av lundväxter som sårläka och vårärt. Här finns också en speciell svampflora med en rad rödlistade arter.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan eventuellt bibehållas om inga avverkningar sker, men då ytan är liten blir området ändå känsligt för till exempel väderhändelser. Traktens pågående barkborreangrepp riskerar också att skada en del av området naturvärden om en påtaglig andel av granarna här dör.

Naturvårdsarter

Grangräticka VU, spricktaggsvamp VU, *Lyophyllum deliberatum*, *Ramaria karstenii* VU, *Ramaria safraniolens* VU, *Ramaria flavescens*, ullticka NT, luddticka, rävticka, guldkremla, fällmossa, guldlöckmossa, platt fjädermossa, trädporrella, vedtrappmossa NT, grön sköldmossa §

Skydd: Området är skyddat som biotopskyddsområde sedan 2019.**Fältbesök:** 2021-11-25**Granskning
av text:** 2022-01-11**Å 1230****Nyborg övergiven hage****Naturvärdesklass:** 3**Skyddsmotiv:** Bi**Referenser:****Naturvärdesbedömning**

Området har ett påtagligt naturvärde knutet till gräsmarker. Området har stått utan hävd under lång tid men fortfarande finner man här rikligt med hävdgynnade växter.

Beskrivning

Området utgörs av en före detta betesmark som verkar ha övergetts någon gång mellan 1960-1975. Idag växer här tätt med lövträd och domineras av asp men även björk, gran och ek förekommer tillsammans med enstaka träd av andra arter. Två av ekarna är lite äldre och vidkroniga men trängda av yngre träd. Det förekommer en rik flora knuten till hävdade marker och som trots det täta kronskiktet förekommer rikligt

och utbrett. Efter mekaniseringen av jordbruket har stora ytor av området nyttjats som tipplats för odlingsrösen från de närliggande åkrarna.

Bibehållande av värdena

Områdets naturvärden kan eventuellt bibehållas om området undantas från moderna skogsbruksåtgärder så som markberedning och efterföljande plantering med gran. Områdets naturvärden kan väntas öka om trädskiktet glesas ur ordentligt. Det är även mycket positivt om hävden av området kan återupptas med betesdjur eller slåtter.

Naturvårdsarter

Gullviva §, stor blåklocka, brudbröd, bockrot, stagg, gökärt, ängshavre, starrar, violer

Skydd: Saknas

Fältbesök: 2021-05-11

Granskning 2022-01-17

av text: